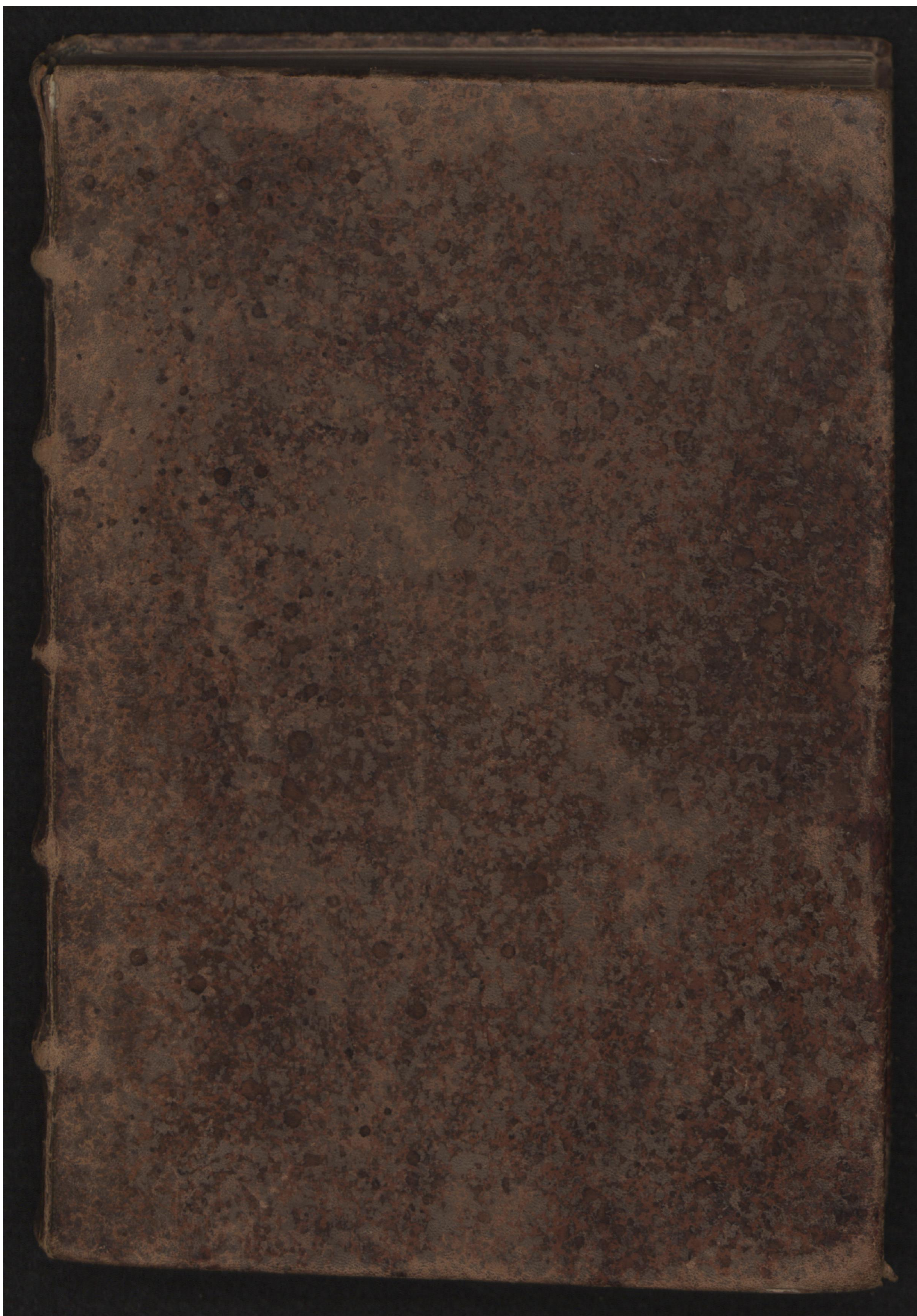












Rarissima hæc est editio, omniumque prima. | Adscripti in interiori margine numeri ... secundum paginas in editione Sorensi Stephani ...

11–2–12.

DA Bot

NB pag 90 et 95

No. 282





Z 01

Danorum Regū heroūqʒ
Historię stilo elegāti a Sax
one Grammatico natione
Sialandico necnō Roskil
densis ecclesię pręposito.
abbhinc supra trecentos an
nos cōscriptę et nūc primū
literaria serie illustratę ter
sissimeqʒ impressę.

Regnum á Fortuna, recta administratio ejus ratus á virtute est





Lago wrne dei gratia Electus ad Ecclesiã Roſkildeñ. præſtãtiſſimo viro magiſtro Chriſtierno Petri metropolitanæ Lũdeñ. eccleſię Canonico amico nr̃o ſyncero. S.

VEnerabilis vir doctiſſimi ac clariſſimi Saxonis noſtri fulgẽtiſſimũ opus, q diuiniſſimo dicẽdi genere Danię regũ hiſtorias cõſcripſerit / multis retro annis in obſcuro delituiſſe dolemus. Cuius digniſſimas laudes & ꝑconia: cuius diſertiſſimũ ac facũdiſſimũ ſcribẽdi genꝰ ſicuti nos ſtudioſiſſimo honore ſemꝑ excoluimꝰ & amplexati ſumꝰ: Ita quoq; vniuerſi docti & illuſtres viri Saxonẽ Danorũ hiſtoricũ ſummis veneratiõis officiis ꝓſequunt̃. Igit̃ mi Chriſtierne q torpẽtibꝰ cõmilitonibꝰ tuis ꝑcipiẽdarũ lr̃arũ gr̃a ſicuti vetuſtatũ es vigilãtiſſimꝰ indagator: Ita etiã illuſtrãdæ pr̃iæ nr̃ę ꝓ viribꝰ deſiderio mirabili te flagraſſe cõꝑerimꝰ. Affectuoſiſſima ꝑce rogãtes vt tã diuinũ latinę eruditiõis culmẽ & ſplẽdorẽ Saxonẽ noſtrũ Sialãdicũ (iã vt accepimꝰ) a te diligẽter caſtigatũ elimatũve vt in lucẽ feliciter ꝓdeat ad manꝰ accuratiſſimorũ bibliopolarũ ꝓmoueas. Ne vel tã eximiꝰ ſapiẽtię fulgor atra poſthac nube deliteſcat. Ne vel inuicta perpetuo Danici noĩs virtus obliuione inuida obumbret̃. Quo tibi honorẽ ſummũ: & patriæ gloriam concilies immortalem. Vale. Ex caſtro noſtro Hiortholm. Decima Maii. Anno duodecimo ſupra Milleſimũ quingenteſimũ.

Chriſtiernus Petri liberaliũ artiũ mgr̃ Metropolitanæ Lundeñ Eccleſię Canonicus Reuerendo in Chriſto patri dño Lagoni wrne dei gratia Roſkildeñ. Epiſcopo dño ſuo præſtãtiſſimo cũ omni veneratione ac obſeruãtia Salutẽ.

CVrſitanti mihi ſpõte / peneq; volãti admouit ꝑſtãtia tua Præſul clariſſime nõ parui momẽti calcaria: dũ ad Saxonis nr̃i hiſtoriã chalcographa arte diuulgãdã excitare dignata ẽ: ad quã ꝓuinciã nemo (vti arbitror) mortaliũ me fuit vnq̃ ꝓpẽſior paratiorq;: qppe q Parrhiſiis agẽs boniſq; lr̃is operã nauãs ꝓprio ĩpẽdio tabellariũ bis miſeri q exẽplũ fidele quãtiuis emptũ ad me referret. Qua via cũ nihil ꝓficerẽ / ipe illiꝰ ergo patriã repetii: bibliothecas oẽs viſi & reuolui: nec tñ Saxonẽ blattis / tineis ſitu / & puluere obſitũ eruere potui: tã obſtinato aĩo eiꝰ poſſeſſores eũ occluſerãt: vnus oĩm & is religione & doctrina ĩſignis: Sacrę theolog[illegible] doctor / ac ꝓfeſſor eximius Magr̃ nr̃ Andreas Chriſtierni natiõe Iutus ꝓfeſſione ãt Carmelita: & ꝓuincię Danię ordinis ĩtemeratę virginis ac Chriſti matris Marię de mõte Carmelo prior digniſſimus conatꝰ meos miſerãti reſpexit oculo: q cũ nullo ære redimẽdũ videret exẽplar: potiꝰ ſe id manibꝰ ſuis trãſcripturũ obtulit q̃ tãtũ totius Danię lumẽ ãpliꝰ deliteſcere ſineret: habui tñ tãtę dignitatis rõnẽ / nec cõditionẽ accepi: ſꝑãs faciliorẽ alicũde tãdẽ emerſurã. Reuerẽdiſſimꝰ ergo in Chriſto pr̃ dñs Birgerus dei gr̃a Archieps Lũdeñ. Suetię primas & aplicæ ſedis legatꝰ / mirabili ad Danię gloriã accẽſus amore: exẽplar / pio tandem reppꝑit cõpẽdio quod ad publicã vtilitatẽ fidei meę trãſcribẽdũ: ĩprimẽdũq; cõmiſit: Deerat itaq; ſola authoritas tanti opis diuulgandi / quã liberaliſſime mihi imptiuit illuſtriſſimꝰ prĩceps nr̃ Chriſtiernꝰ dei ꝓuidẽtia Daniæ / Suetiæ / Noruagiæ / Sclauorum Gottorũq; rex potẽtiſſimus dux Sleſuiceñ. & Holſatię / Stormariæ ac Ditmerciæ. Comes ĩ Oldenborg & Delmenhorſt: id ſolũ ĩpans vt a docto peritoq; chalcographo excuderet̃. Norat eteñ ĩdignũ fore / tãtũ virũ ĩeptis / aut minꝰ fidelibꝰ characteribꝰ ĩpſſũ iri. Pręſerti id affirmãtibꝰ cõſultiſſime Reuerẽdiſſimo ĩ Xp̃o pr̃e dño Erico walkendorff Archiep̃o Nidroſieñ. & aplicæ ſedis legato digniſſimo: necnõ Regio Cancellario / viro nobiliſſimo mgr̃o Auone bille Eccliarũ Lũdeñ. & Vibergeñ. prępoſito. Mãdatis itaq; regiis ſapiẽtięq; tuę Pręſul digniſſime / adhortatiõibꝰ grauiſſimis obtẽꝑãs Saxonis ĩprimẽdi munꝰ cõmiſi excellẽtiſſimo viro Magr̃o Iodoco Badio Aſcẽſio lr̃arũ bonarũ apd̃ Parrhiſios ĩterp̃ti / chalcographoq; ꝑitiſſimo. q quale nũc vides opꝰ tuo noĩ feliciſſimo pręſcriptũ emiſit: Regũ oĩm catalogo / & totiꝰ hiſtorię indice lr̃ario illuſtratũ. Qua ꝓpt̃ effeci vt q ab vnis & iis paucis Danis hactenus legi potuit: ad Italos / Hiſpanos / Gallos / Germãos: oẽs deĩq; chriſtiãos facile poſſit ꝑferri. Habe itaq; molimĩa mea cõmẽdata ac Vale Danię decꝰ ꝑſidiũq; meũ Ex Parrhiſiãorũ. academia clariſſima. xiiii. martii. 1514.



Iodocus Badius Ascensius, Lagoni Wrne longe Reuerendo & cum primis docto sapientiq; Roskilden. ecclesiæ antistiti. S.



Robabili plausibiliq; coniectura ducor/ psulũ clarissime/ vt optimi maximi dei nostri puidẽtia/ arcanoq; fatorũ calculo cõtigisse rear: inclytã Danicorum regum historiã a Saxone Grãmatico Sialãdo/ viro disertissimo/ abhinc annos supra trecentos conscriptã: iis potissimũ diebus in lucẽ chalcographa arte pdiisse/ quibus inuictissimo animo, pclaris pro ætate gestis, & spe eximia Christiernus certissima Danorũ Regis proles/ Danica iamiã rectur⁹ est sceptra/ accepturusq; regnorum insignia: Tuq; heros/ vt antiqua Hurnorũ nobilitate nulli secũdus/ ita facũda sapiẽtia & magnarũ rerũ prudẽtia apud Danos facile primus, Roskilden. ecclesię episcopalẽ susceperis gubernationem. Siqdẽ vti sub Waldemaro rege inuictissimo iubente Absalone itidẽ Roskilden. epo prudentissimo/ & duce ac bellatore in Christiani noĩs hostes incõparabili/ olim edita est, ita sub Christierno illustrissimo Rege/ Waldemarum illũ/ & factis & aĩs æquãte/ tuo eiusdẽ diœceseos epi meritissimi faustissimo auspicio nũc demũ emittitur non sine melioris doctiorisq; in Dania sæculi psagio. Queadmodũ em̃ sub CHRISTI Domini nostri cũctis mortalibus adorandũ natalem, claruerũt Romæ summa latinæ linguæ lumina. M. Cicero. M. Varro. Q. Hortensius & sexcenti alii: & inclyta cũ pacis tũ belli culmina. Cn. Põpeius Magnus. C. Iulius Cæsar. Octaui⁹ Augustus Cęsar: aliiq; pterea multi: In Dania vero (quã diuersam a Dacia puto) Frotho terti⁹/ belli pacisq; Iustitiæ & militaris disciplinæ splendor cõspicuus: Ita nũc Christierni regis vel noĩe amabilis singulari felicitate, tuoq; præsul generose ductu & auspicata dexteritate ppe diẽ fore cõsidimus/ vt Dania nõ solũ armis & impio/ qbus semp excelluit, liberaq; fuit: sed & literis cultioribus euadat pspicua: multosq; Saxones & Kanutos/ viros inquã doctrina pstãtes educet. Qd idcirco iam iãq; futurũ autumo/ q vt illi quos modo dixi in Parrhisiorũ clari euaserũt academia: ita nũc quoq; nõ pauca in eadẽ e Dania cõspicimus ingenia/ quorũ bona pars est Magister Christiernus Petri Lunden. ecclesiæ canonicus/ mihi longa cõsuetudine & amicitia charissimus: cuius pcipua cura & singulari impẽdio hoc opus tuo nomini nũcupatũ emittimus: illud lectores ignotos/ ne forsitan errent/ pmonẽtes: Saxonis istius vocabulũ/ nõ patriũ esse nomẽ (in Sialandia em̃ quæ pars Daniæ nõ in Saxonia fuit ortus) & Grãmatici titulũ/ pfessionis qdẽ esse/ sed neq; leue neq; cõtẽptibile/ pconiũ. Eniuero authore Suetonio, Grãmaticus est, q diligẽter, acute, scienterq; norit aut dicere aut scribere. Quo noĩe Cornelius nepos appellãdos cẽsuit poetarũ oratorũq; interptes: q tãtũ authoritatis apud priscos pripuerũt: vt cẽsores & iudices essent scriptorũ oĩm soli: critici ob id vocati: sic vt nõ versus mõ (ita em̃ Quintilian⁹ ait) cẽsoria quadã virgula notarẽt: sed libros etiã q falso viderentur inscripti, tãq̃ subdititios e familia submouerẽt. Ideoq; sũmi poetarũ ĩterptes & vrbiũ magistri: vt Seruius, Donatus, aliiq; nõ pauci: grãmatici nũcupatione cõtẽti bracteatis phaleratisq; plus æquo abstinuerũt titulis. quocirca iniquo ferẽdũ est aĩo tãtę pfessionis gloriã ad ineptulos primorũ elemẽtorũ recidisse pceptorculos. Curaui itaq; Saxonẽ nõ eo fraudãdũ titulo/ quẽ tãto iudicio sibi delegisse visus fuerit. Vtcũq; aũt hęc acceperit impiti, pstãtia tua pater doctissime: boni cõsulet: nostrãq; opellã hãc pbabit qd præsertim exoratum volui. Vale. E chalcographia nostra apud Parrhisios ad Idus Martias. M.D.XIIII. Iuxta Romanæ supputationẽ Curiæ.

Saxo. Grãmaticus.

Reges Danię qua serie regnauerunt.

De his Saxo qua serie positi sūt.

Rerum & nominũ pręcipue illustriũ histo riæ Danicæ index serie literaria collectus Incœptorum ab A.

Helsingorum ~~oppidum~~ urbs clxxxi b. add. cxc. b. ibi Helsingurum oppidum dicitur; hodie Helsingör. ut pag. cxxxi. b. Helsinga oppidum vocatur.

Tabula Alphabetica.

In Saxonem Tabula Alphabetica.

FINIS.

Doctissimi & eloquentissimi Saxonis Grãmatici Sialandici,
Insignis Ecclesiæ cathedralis Roskildensis olim
Prępositi: In Gesta Danorum Præfatio.



VM cæteræ nationes rerum suarũ titulis gloriari, voluptatemq; ex maiorum recordatione percipere soleant: Danorum maximus põtifex Absalon patriam nostrã, cuius illustrandę maxima semper cupiditate flagrabat: eo claritatis & monumenti genere fraudari non passus: mihi comitum suorum extremo, cæteris operam abnuentibus res Danicas in historiã conferendi negociũ intorsit: inopemq; sensum maius viribus opus ingredi, crebrę exhortationis imperio cõpulit. Quis enim res Danię gestas, literis prosequeretur? quę nuper publicis initiata sacris: vt religiõis ita latinę quoq; vocis aliena torpebat. At vbi cum sacrorum ritu latialis etiam facultas accessit: segnicies par imperitię fuit: nec desidiæ minora, q̃ antea pœnurię vitia extitere. Quo euenit vt paruitas mea q̃uis se prędictæ moli imparem animaduerteret: supra vires niti, q̃ iubenti resistere pręoptaret: ne finitimis factorum traditione gaudentibus: huius gentis opinio potius vetustatis obliuiis respersa, q̃ literarum monumentis prædita videretur. Igitur oneri cunctis præteriti ęui scriptorib⁹ inexperto rudes labori humeros subiicere coactus, imperiumq; negligere verit⁹, audacius q̃ efficacius parui: q̃q̃ ingenii mei imbecillitas fiduciam negabat: ab hortatoris amplitudine mutuatus. Cuius satis cœpti mei metam pręcurrentibus: te potissimum Andrea/penes quem saluberrim⁹ suffragiorum consensus honoris huius successionem sacrorumq; summam esse voluit: materiæ ducem auctoremq; deposco: obtrectationis liuorem, qui maxime conspicuis rebus insultat: tanti cognitoris præsidio frustraturus. Cuius fertilissimum scientię pectus ac venerabilium doctrinarum abundantia instructum veluti quoddam cęlestiũ opum sacrarium existimandum est. Tum Galliam Italiamq; cum Britãnia percipiendæ literarum disciplinæ, colligendæq; earum copię gratia perscrutatus: post diutinã peregrinationem splendidissimum externæ scholę regimen appręhendisti: tantumq; eius columen euasisti: vt potius magisterio ornamentum dare, q̃ ab ipso recipere videreris. Hinc ob insignium culmen meritaq; virtutũ, regius Epistolaris effectus: officium mediocritatis liminibus cõtentum tantis industrię operibus exornasti: vt idem postmodum amplissimæ dignitatis viris ad eum quem geris honorem translatis beneficii nomine expetendum relinqueres. Quãobrem Scaniam tripudio dissultare cõpertum est, ꝙ pontificem potius a finitimis mutuata sit, q̃ ex indigenis legerit. quippe quæ laudabiliter delectum egit: iocunditatem ex suffragio suo meruit. Itaq; cum genere, literis, ingenioq; niteas: ac plebem fœcundissimis doctrinę stipẽdiis regas: maximum tibi gregis amorem conciliasti: susceptiq; ministerii partes gloriosę executionis fiducia ad laudis cumulum perduxisti. Et ne rerum dominium possessione vsurpare videreris: amplissimum patrimonium sacris ædibus religiosę liberalitatis testamento legasti. Obsitasq; curis opes decenter abiicere: q̃ earum auiditate & pondere

Laus Andreę archiepiscopi Lundeñ.

Hexamerõ & de. vii. sacramentis opus cõposuit metrice

Opera psignata sunt.

implicari maluisti. Tu item mirificum reuerendorum dogmatum opus complexus: priuatisq; curis publicę religionis officia anteponere auidus: pertinentium ad eam rerum solutionem abnuentes: salutarium consiliorum doctrina, debitis sacrorum obsequiis adegisti. veteremq; diuinarum ędium iniuriam religioso lucri beneficio rependisti. Præterea lasciuioris vitę studiosos intemperantięq; plus ęquo viribus indulgẽtes: saluberrimę exhortationis perseuerantia, ac splendidissimis frugalitatis exemplis ad honestiorem mentis habitum ab enerui mollitudine reuocatos, dictis ne an factis magis instruxeris dubium reliquisti. Ita qđ tuorum nulli prædecessorum obtinere tributum est: solis prudentiæ monitis impetrasti.

Cõmendat Voldemarũ secundũ regem.

Nec ignotum volo Danorum antiquiores conspicuis fortitudinis operibus editis, gloriæ ęmulatione suffusos: Romani stili imitatione non solum rerum a se magnifice gestarum titulos exquisito contextus genere veluti poetico quodam opere perstrinxisse: verũetiam maiorũ acta patrii sermonis carminibus vulgata lingue sue literis saxis ac rupibus insculpenda curasse.

Italos imitatur.

Quorum vestigiis seu quibusdam antiquitatis voluminibꝰ inhęrens, tenorẽq; vetis trãslationis passibus æmulatus: metra metris reddenda curaui: quibus scribendorum series subnixa, non tã recenter conflata q̃ antiquitus edita cognoscatur.

Nouũ opꝰ hoc veritatem gestorũ profitetur.

Quia pręsens opus non nugacem sermonis luculentiã: sed fidelem vetustatis notitiam pollicetur. Quãtum porro ingenii illius homines historiarum edituros putemus: si scribẽdi sitim latinitatis peritia pauissent! Quibus tametsi Romanæ vocis notitia abesset: tanta tradẽdæ rerum suarũ memoriæ cupido incessit: vt voluminũ loco vastas moles amplecterentur, codicũ vsum a cautibꝰ mutuantes.

Cautibꝰ inscripta.

Tyleñ. industria.

Nec Tylensium industria silentio oblitteranda. Qui cum ob natiuã soli sterilitatẽ luxuriæ nutrimentis carentes: officia continuę sobrietatis exerceãt, omniaq; vitæ momẽta ad excolendã alienorũ operũ notitiã conferre soleãt: inopiã ingenio pẽsant. Cunctarũ quippe nationũ res gestas cognosse, memoriæq; mãdare, voluptatis loco reputãt: nõ minoris glorię iudicãtes alienas virtutes disserere q̃ proprias exhibere. Quorũ thesauros historicarũ rerũ pignoribꝰ refertos curiosius consulens: haut paruã præsentis operis partẽ ex eorũ relationis imitatione contexui. Nec arbitros habere contempsi: quos tanta vetustatis peritia callere cognoui. Nec minus Absalonis asserta sectando, quæ vel ipse gessit vel ab aliis gesta perdidicit: docili animo stiloq; cõplecti curę habui, venerandæ eius narrationis documẽtũ perinde ac diuinũ aliquod magisteriũ amplexatus.

Cõmendatio regis Voldemari

Te ergo salutaris princeps ac parens noster, cuius illustrissimã a priscis temporibus prosapiã dicturus sum: clarissima lux patrie Voldemare, dubiũ laboris huiꝰ progressum fauore prosequi rogo: quia propositi pondere constrictus, vereor ne magis imperitię meæ habitum, ingeniiq; debilitatem patefaciã, q̃ tuam (sicut par est) originem repręsentem. Siquidem pręter paternæ hæreditatis amplitudinẽ, conspicua regni incremẽta finitimorũ oppressiõe sortitus Albięq; reciprocos fluctus propagatę dominationis labore complexus: haut mediocre claritatis momentũ celeberrimus laudis tuę titulis adiecisti.

Multa regna Voldemarus subegit.

Ita antecessorũ famam atq; opinionẽ operũ magnitudine supergressus, ne Romani quidẽ imperii partes armis intentatas liquisti. Cumq; fortitudine & liberalitate instructissimus habearis, plus ne hostes bellis terreas: an ciues humanitate demulceas ambiguũ reddidisti.

Cõmendatio sãcti Kanuti regis.

Tuus quoq; fulgẽtissimus auus publicę religionis titulis cõsecratus: immeritęq; mortis beneficio immortalitatis gloriã cõsequutus: nũc sanctitatis fulgore ꝑstringit quos olim victoriis adquisiuit. Ex cuius sanctissimis vulneribꝰ plus virtutis q̃ cruoris effluxit. Cęterũ prisco atq; hereditario obsequẽdi iure: saltem ingenii viribus tibi militare

constitui: cuius clarissimi patris castrensem militiam parens auusqꝫ meus fidissimus
bellici laboris operibus coluisse noscuntur. Tuo igitur ductu respectuqꝫ subnixus, quo
cętera liquidiꝰ exequar initium a patrię nostrę situ descriptuqꝫ petere statui: speciosiꝰ
singula perstricturus, si narratiōis procursus cōpetentia rebus loca permetiens, ab eo= De situ Da
rum positione, dicendorū inchoamēta deduxerit. Huius itaqꝫ regionis extima par nię.
tim soli alterius confinio limitantur, partim propinqui maris fluctibus includūtur. In
terna vero circūfusus ambit oceanus: qui sinuosis interstitiorū anfractibus nunc in an
gustias freti contractioris euadens, nunc in latitudinē sinu diffusiore procurrēs, cōplu
res insulas creat. Quo fit: vt Dania mediis pelagi fluctibus intercisa, paucas solidi con Dania.
tinuiqꝫ tractus partes habeat: quas tanta vndarum interruptio pro varia freti reflexio
ris obliquitate discriminat. Ex his Iutia grāditatis inchoamētiqꝫ ratione Danici regni Iutia.
principium tenet: quæ sicut positione prior: ita situ porrectior Theutonię finibꝰ admo
uetur. A cuius complexu fluminis Eydori interriuatione discreta, cum aliquanto lati Eydorus.
tudinis excremento septentrionem versus in Norici freti littus excurrit. In hac sinus
qui Lymicus appellatur, ita piscibus frequens extitit: vt non minus alimentorum in= Lymfiord
digenis: ꝗ ager omnis exoluere videatur. Huic etiam Fresia minor adiacet, quæ a Iu= Fresia mi=
tię prominentia subsidentium camporum ac gremii deuexioris inclinata recessu, ma= nor.
ximos frugum prouentus beneficio oceani inundantis assequitur. Cuius refluxionis Refluxus
vis, plus vtilitatis an periculi incolis afferat ambiguum extat. Siquidem tempestatis maris
magnitudine perruptis ęstuariis quibus apud eos maritimi fluctus intercipi solēt, tan
ta aruis vndarum moles incedere consueuit, vt interdū nō solum agrorum culta: ve=
rūetiam homines cum penatibus obruat. Post Iutiam insula ad orientē versus Fionia Fionia.
reperitur quam a continenti angusti admodum † ęquoris interiectus abrumpit. Hæc Medelfar
sicut ab occasu Iutiam, ita ab ortu Sialandiam prospectat: conspicua necessariarum re sund.
rum vbertate laudandam. Quæ insula a mœnitate cunctas nostrę regionis prouin= Sialandia.
cias antecedens, medium Danię locum obtinere putatur: ab extimæ remotionis limi
te pari spaciorum intercapedine disperata. Ab huius ortiuo latere occasiuum Scanię Scania
media pelagi discissit interruptio: opimā prædæ magnitudinem quotannis piscan= Piscosa.
tium retibus adigere soliti. Tāta siquidem sinus omnis piscium frequentia repleri con
sueuit: vt interdum impacta nauigia vix remigii conamē eripiat. Nec iam præda ar=
tis instrumēto sed simplici manus officio capiatur. Cęterum Hallandia ac Blekingia Hallandia
ab integritate Scaniæ seu rami duplices ex vnius arboris stipite promeantes Gothyæ Blekingia
Noruagięqꝫ longæ declinationis spaciis, diuersisqꝫ recessuū interstitiis adnectuntur. Gothya
Verum apud Blekingiam apta meantibus rupes mirandis literarū notis interstincta Noruagia
conspicitur. Siquidē a meridiano mari in deserta Verundię petrosa porrigitur semita. q̄ & Nor=
quam binę lineę exiguo discretę spatio protractis in longum ductibus amplectuntur. uegia.
Inter quas medium loco planum factis ad legendum figuris vndiqꝫ secus exaratum Verindia
ostenditur. Quod licet adeo situ inęquale existat vt modo montium alta proscindat, Mirabilis
modo vallium ima prætereat, eodem tamē tenore literarum vestigia seruare dinosci= Petra.
tur: quarum significationem Rex Voldemarus sacri kanuti fausta proles ammiratio=
nis causa cognoscere cupiens misit qui rupem permeantes patentium illic characterū
seriem, curiosiori indagatione colligerēt, ac postmodū virgulis quibusdam sub iisdem
formarum apicibus adnotarent. Qui ideo nihil ex eis interpretamenti comprehende
re potuerunt, ꝙ ipsa cęlaturæ concauitas partim cœno interlita, partim cōmeantium
adesa vestigiis figuratæ protractionis speciem obtrito calle confuderat. Vnde conspi=

cuum est etiam petrinę soliditatis rimas diutino madore complutas aut sordium col-
Suetia.
luuione, aut irrigua nimborum instillatione concrescere. At quoniam regio hæc Sue-
tiam Noruagiamq; tam vocis q̄ situs affinitate cōplectitur: earum quoq; sicut & Da
niæ partes ac climata memorabo. Quæ prouinciæ Septentrionali polo subiectę bootē
q; & arcton respicientes ipsum frigentis zonæ paralellum vltima sui porrectione con-
tingunt. Post quas humanis sedibus locum inusitata algoris sæuitia nō relinquit. Ex
Noruagia.
quibus Noruagia saxei situs deformitatem naturę sortita discrimine, rupibus infœcū
da ac scopulis vndiq; secus obsita glebarum vastitate tristes locorum salebras repræ-
sentat. In cuius parte extima ne noctu quidem diurnum sydus occulitur, ita vt conti-
nui solis pręsentia alternos horarum dedignata successus vtriq; tempori pari luminis
Islandia.
administratione deseruiat. Ab huius latere occidētali insula quæ glacialis dicitur ma
gno circunfusa reperitur Oceano, obsoletæ admodum habitationis tellus rerumq; ve
Fons mirabilis.
ri fidem excedentium, & insolitorum euentuū miraculis prædicanda. Illic fons est qui
fumigantis aquæ vitio natiuam rei cuiuslibet originem demolitur. Sane quicquid fu-
mi huius exhalatione respergitur, in lapideę naturæ duritiam transmutatur. quæ res
mirabilior an periculosior existat in dubio positum constat: cum fluidam aquę teneri-
tudinem tantus obsiderit rigor: vt admotum quidlibet fumidoq; eius vapore perfu-
Aquarū mirabilis natura.
sum in lapidis proprietatem forma duntaxat superstite subita conuersione transmu-
tet. Ibidemq; complures alii latices referuntur: qui modo crescētis limphę copiis adau
cti plenisq; exundātes alueis crebras in sublime guttas iaciunt, modo torpentibus sca
tebris vix ab imo conspecti profundis subductioris terræ latibulis absorbētur. Quo fit
vt exuberantes proxima quęq; spumarum candore cōspergāt exinaniti nullo visus in
genio capiantur. In hac itidem insula mons est qui rupem sydeream perpetuæ flagra-
De monte hegle sicuti ęthna i sicilia ardēte
tionis ęstibus imitatus incendia sempiterna iugi flammarum eructatione continuat.
Cuius rei ammiratio supradictis ęquatur/cum tellus extremis subiecta frigoribus tan
ti caloris fomentis exuberet: vt igniū perennitatem arcanis instruat nutrimentis, ęter
numq; fouendis ardoribus prębeat incentiuum. Huic etiam insulę certis statutisq; tē-
Glacies mirabilis.
poribus infinita glaciei aduoluitur moles: quæ cum aduentans scabris primum cau-
tibus illidi cœperit perinde ac remugientibus scopulis fragosę ex alto voces ac varii
inusitatę conclamationis strepitus audiuntur. quāobrē animas ob nocentis vitæ cul-
Locus pœnarum.
pam suppliciis addictas, illic algoris magnitudine delictorum pēdere pœnas existima
tum est. Huius itaq; molis excisa particula quantiscunq; nodorum cōdulis obseretur
Miraculū.
mox vt supradicta glacies terris auellitur claustra custodiamq; frustratur. Stupet ani
mus ammiratione plenus dum res inextricabilibus seris obsita ac multiplici impedi-
mentorum perplexione conclusa: sic molis cuius pars erat discessum insequitur vt om
nem obseruationis diligentiam ineuitabilis fugę necessitate decipiat. Est & illic aliud
Glacies altera.
glaciei genus montium iugis ac rupibus intersertum quod certis vicibus constat su-
perioribus ad ima deiectis infimisq; rursum ad superna reflexis versili quadam muta-
tione transponi. In cuius assertionis fidem affertur ꝙ quidam dum planum forte gla-
Aqua venenata.
ciale percurrerent in obiectas voragines hyantiumq; rimarum penita prouoluti pau-
lo post exanimes fuerint nulla glaciei rimula superstante reperti. Quāobrem a com-
Aqua Cerealis.
pluribus existimari solet ꝙ quos fundę glacialis vrna desorbuit eosdem postmodum
supinata reddiderit. Illic etiam fama est pestilentis vndę laticem scaturire quo quis gu
Ignes mirabiles.
stato perinde ac veneno prosternitur. Sunt & alii fontes quorum scatebra cerealis po-
culi proprietatē imitari perhibetur. Sunt & ignes qui cū linum consumere nequeant

aquę mollitiem depascuntur. Est & Saxum quod montium prerupta non extrinseca agitatione, sed propria natiuaq; motione peruolitat. Et vt paulo altius Noruagię descriptio replicetur: Sciẽdum q; ab ortu Suetiæ Gothyęq; contermina aquis vtrinq; secus oceani vicinantis includitur. Eadem a septentrione regionem ignoti situs ac nominis intuetur humani cultus expertẽ. Sed monstruosę nouitatis populis abundantem, quã ab aduersis Noruagię partibus interflua pelagi separauit immẽsitas. Quod cum incertę nauigationis existat perpaucis eam ingredientibus salutarem reditũ tribuit. Cæterum oceani superior flexus Daniã intersecando prætermeans Australem Gothyę plagã sinu laxiore cõtingit: inferior vero meatus eius Noruagięq; latus septẽtrionale pręteriens ad ortũ versus magno cum latitudinis incremento solido limitatur anfractu. quem maris terminum gentis nostrę veteres Grãduicũ dixere. Igitur inter Granduicũ & meridianum pelagus breue cõtinentis spacium patet mariavtrinq; secus allapsa prospectans: quod nisi rerum natura limitis loco congressis pene fluctibus obiecisset: Suetiam Noruagiamq; conflui fretorum ęstus in insulam redegissent. Harum ortiuas partes Skricfinni incolũt. Quæ gens inusitatis assueta vehiculis mõtium inaccessa venationis ardore sectatur: locorũq; complacitas sedes dispendio lubricę flexionis assequitur. Neq; enim vlla adeo rupes prominet quin ad eius fastigiũ callida cursus ambage perueniat. Primo siquidem vallium profunda relinquens scopulorum radices tortuosa giratione perlabitur: sicq; meatum crebrę declinationis obliquitate perflectit donec per sinuosos callium anfractus destinatũ loci cacumen exsuperet. Eadem apud finitimos mercium loco quorũdam animalium pellibus vti consueuit. Suetia vero Daniam ab occasu Noruagiãq; respiciẽs. A meridie & multa oriẽtis parte vicino pręterit oceano. Post quã ab ortu quoq; multiplex diuersitatis barbaricę cõsertio reperitur. Danicam vero regionem giganteo quõdam cultu exercitam, eximiæ magnitudinis saxa veterum bustis ac specubus affixa testantur. Quod si quis vi mõstruosa patratum ambigat quorũdam mõtium excelsa suspiciat: dicatq; si callet quis eorum verticibus cautes tantæ granditatis inuexerit. Inopinabile nanq; quiuis miraculi huius ęstimator aduertet vt molem super plano minime vel difficile mobilem in tantum montanę sublimitatis apicem simplex mortalitatis labor aut vsitatus humani roboris conatus extulerit. Vtrum vero talium rerum auctores post diluuialis inundationis excursum gigantes extiterint: an viri corporis viribus ante alios præditi: parum notitię traditum. Talibus vt nostri autumant subitam mirandãq;, nunc propinquitatis, nunc absentię potestatem comparendiq; ac subterlabendi vicissitudinẽ versilis corporum status indulget. qui hodieq; scrupeam inaccessamq; solitudinem (cuius supra mentionem fecimus) incolere perhibentur. Eiusdem aditus horrendi generis periculis obsitus raro sui expertoribus incolumitatẽ regressumq; concessit. Nũc stilum ad propositum transferam.

Saxũ mirabile.

Grãduicus

Skricfinni.

Suetia.

Gygantes in Dania.

Finis prefationis.

Saxonis Grãmatici professione, Sialandici natione: sua tempestate longe disertissimi historię Danicę multo labore acriq; iudicio ex danicis monumẽtis recollectę, de Origine Danorum. Liber. I.

Origo Danorum.



Dan igitur & Angul, a quibus Danorum cœpit origo, patre Humblo procreati: non solum conditores gentis nostræ, verumetiam rectores fuere. Q̃q̃ Dudo rerum aquitãnicarũ scriptor Danos a Danais ortos nuncupatosq; recenseat. Hi licet fauentib⁹ patriæ votis regni dominio potirentur: rerumq; summã ob egregia fortitudinis merita assentientib⁹ ciuium suffragiis obtinerent: regii tamen nominis expertes degebãt. Cuius vsum nulla tunc temporis apud nostros consuetudinum frequentabat auctoritas. Ex quibus Angul, a quo gentis anglicę principia manasse memorię proditum est: Nomen suum prouincię cui pręerat aptandum curauit: leui monumenti genere perennem sui notitiam traditurus. Cuius successores postmodum britannia potiti priscum insulę nomen nouo patrię suę vocabulo permutarunt. Magni id factum a veteribus ęstimatum. Testis est Beda non minima pars diuini stili, qui in Anglia ortus sanctissimis suorum voluminum thesauris res patrias sociare curæ habuit: æque ad religionem pertinere iudicans: patriæ facta literis illustrare: & res diuinas conscribere. Verum a Dan (vt fert antiquitas) regum nostrorum stemmata ceu quodam deriuata principio: splendido successionis ordine profluxerũt. Huic filii Humblus & Lotherus fuere: ex Grytha summę inter theutones dignitatis matrona suscepti. Lecturi regem veteres affixis humo saxis insistere, suffragiaq; promere cõsueuerant subiectorum lapidum firmitate facti constantiam ominaturi. Quo ritu Humblus decedente patre, nouo patriæ beneficio Rex creatus. Sequentis fortunæ malignitate ex rege priuatus euasit. Bello siquidem a Lothero captus: regni depositione spiritum mercatus est. hæc sola quippe victo salutis conditio reddebatur. Ita fraternis iniuriis imperium abdicare coactus: documentum hominibus præbuit: vt plus splendoris ita minus securitatis aulis q̃ tuguriis inesse. Cęterum iniurię tam patiens fuit vt honoris damno tanq̃ beneficio gratulari crederetur. Sagaciter vt puto regię conditionis habitum cõtemplatus. Sed nec Lotherus tolerabiliorem regem q̃ militem egit: vt prorsus insolentia ac scelere regnum auspicari videretur. Siquidem illustrissimum quęq; vita aut opibus spoliare patriamq; bonis ciuibus vacuefacere probitatis loco duxit. Regni æmulos ratus quos nobilitate pares habuerat. Nec diu scelerum impunitus, patriæ consternatione perimitur: eadem spiritum eripiente quæ regnum largita fuerat. Cuius filius Skyoldus naturam ab ipso non mores sortitus: per summam teneriorís ętatis industriam cuncta paternæ contagionis vestigia ingenitis erroris deuio prætéribat. Igitur vt a paternis vitiis prudenter desciuit, ita auitis virtutibus feliciter respondit remotiorem pariter ac pręstantiorem hæreditarii moris portionem amplexus. Huius adolescentia inter paternos venatores immanis beluæ subactione insignis extitit: mirandoq; rei euentu futuræ eius fortitudinis habitum ominata est.

Origo Anglorum.

Bedę scripta.

Dan. I.

Humblus secũdus rex Danię.

Qualiter reges antiq⁹ eligebãtur.

Lother⁹ tertius rex.

De tyranni de Lotheri.

Skyoldus quartus.

Nam cum a tutoribus forte quorum summo studio educabatur inspectandæ vena-
tionis licentiam impetrasset: obuium sibi insolitæ granditatis vrsum telo vacuus,
cingulo cuius vsum habebat religandum curauit necandumq; comitibus præbuit:
Sed & complures spectatę fortitudinis pugiles per idem tempus viritim ab eo su-
perati produntur. E quibus Attalus & Scatus clari illustresq; fuere. Quindecim an-
nos natus inusitato corporis incremento perfectissimum humani roboris specimen
pręferebat: tantaq; indolis eius experimenta fuere vt ab ipso cęteri Danorum reges cõ-
muni quodam vocabulo Skioldungi nũcuparentur. Idem perditam & eneruam vi- Skiold dW-
tam agentes continentiamq; luxu labefacere solitos, ad capessendam virtutem re- ner.
rum agitatione sedulus excitabat. Præcurrebat igitur Skioldus virium complemen-
tum animi maturitate: conflictusq; gessit: quorum vix spectator ob teneritudinem es-
se poterat. in quo annorum virtutisq; procursu ob Auildam quam summæ pulchri-
tudinis intuitu postulabat: cum Scato alemanniæ satrapa eiusdem puellæ competi-
tore theutonum danorumq; exercitu inspectante ex prouocatione dimicauit: inter-
fectoq; eo omnem Alemãnorum gentem perinde ac ducis sui interitu debellatam tri- Alemãnorũ
butaria ditione perdomuit. Hic non armis modo, verum etiam patriæ charitate con- subiugatio
spicuus extitit. Siquidem impias leges abrogauit. salutares tulit. & quicquid ad emẽ- prima.
dandum patrię statum attinuit, summa diligentia pręstitit. Sed & regnum patris im- Pietas & iu
probitate amissum: virtute recuperauit. Primus rescindendarum manumissionum le- stitia.
gem edidit. Serui quem libertate donauerat clandestinis insidiis pętitus acrem pœnã
exegit: tanq̃ in omnium libertorum pœnam vnius crimen redundare par esset. Om-
nium ęs alienum ex fisco suo soluebat: & quasi cum aliorum regum fortitudine, mu-
nificentia ac liberalitate certabat. Aegros fomentis prosequi, remediaq; grauiter af-
fectis benignius exhibere solebat. Se non sui sed patrię curam suscepisse testatus. Pro-
ceres non solum domesticis stipendiis colebat: sed etiam spoliis ex hoste quæsitis: af-
firmare solitus: Pecuniam ad milites: Gloriam ad ducem redundare debere. Puellam
cuius amore conflixerat acerrimo nuptiarum ęmulo liberatus in pugnę præmium re-
cepit. eamq; sibi matrimonio copulauit. Ex qua paulo post Gram filium sustulit. Cu- Gram gnt9
ius mirifica indoles ita paternas virtutes redoluit: vt prorsus per earum vestigia de-
currere putaretur. Corporis animiq; pręstãtissimis dotibus præditam adolescentiam
ad summum gloriæ statum prouexit: tantumq; magnitudini eius a posteris tributũ
est: vt in vetustissimis Danorum carminibus ipsius vocabulo regia nobilitas censea-
tur. Quicquid ad firmandas acuendasq; vires attinuit acerrima ingenii exercitatio-
ne tractabat. A gladiatoribus vitandi inferendiq; ictus consuetudinẽ studioso exerci-
tii genere cõtrahebat. Educatoris sui Roarii filiã coquam sibi collactaneamq; quo ma-
iorem incunabulis gratiam referret: vxorem adsciuit. quam postmodum Besso cui- Bessus.
dam q͏̃ eius strenua opera sæpenumero vsus fuerat, mercedis loco coniugẽ tribuit.
Quo bellicorum operum socio fretus plus gloriæ sua an Bessi virtute contraxerit:
incertum reliquit. Qui cũ forte Sueonum regis Sicthrugi filiam Gro Gigantum cui- Gro.
dam desponsam cognosceret: tam indignam regio sanguine copulam execratus bel-
lum Suethicum auspicatur Herculeę virtutis exemplo monstrorum nisibus obstatu-
rus Inita Gothia cum deturbandorum obuiorum gratia caprinis tergoribus amict9
incederet: ac variis ferarum pellibus circũamictus: horrificũq; dextra gestamẽ cõple-
xus Giganteas simularet exuuias: ipsam Gro siluestres forte latices cum paucis ad-
modum pedissequis lauandi gratia petentem equo obuiam habuit. Quæ sponsum

adesse rata: simulq; tam insoliti cultꝰ horrore muliebriter territa: succussis frenis maxima cum totius corporis trepidatione patrio carmine sic cœpit.

Conspicor inuisum regi venisse gigantem
Et gressu medias obtenebrare vias:
Aut oculis fallor: nam tegmine sæpe ferino
Contigit audaces delituisse viros.

Cui Bessꝰ sic orsꝰ.

Carmen Adonicum, Constans Dactylo et Spondeo.

Virgo caballi
Quę premis armos
Verba vicissim
Mutua fundens
Quod tibi nomen
Qua fueris dic
Gente creata?

Ad hæc Gro.

Gro mihi nomen:
Rex pater extat
Sanguine fulgens
Fulgidus armis.
Tu quoq; qui sis
Aut satus vnde
Promito nobis.

Cui Bessus.

Bessus ego sum
Fortis in armis
Trux inimicis
Gentibus horror
Atq; alieno
Sæpe refundens
Sãguine dextram.

Tum Gro.

Quis rogo vestrũ
Dirigit agmen?
Quo duce signa
Bellica fertis?
Quis moderatur
Prælia princeps
Quove paratur
Præstite bellum?

¶Cõtra sic Bessus.

Gram regit agmẽ
Marte beatus:
Quẽ metꝰ aut vis
Flectere nescit
Nec rogus ardens
Nec ferus ensis
Aut maris vnq̃
Terruit æstus.
Hoc duce belli
Signa leuamus
Aurea virgo.

¶Rursum Gro.

Hinc remeantes
Vertite cursum
Ne proprio vos
Opprimat omnes
Agmine Siclrug:
Inq; feroci
Stipite figat
Illaqueato
Guttura nexu
Detq; rigenti
Corpora nodo
Ac male toruus
Trudat edaci
Funera coruo.

¶Iterum Bessus.

Gram prior illum
Manibus addet
Ac dabit orcho:
Q̃ sua fatis
Lumina claudat
Inq; pauenda
Vertice plexum
Tartara mittet.
Nulla Sueuorum
Castra timemus
Quid minitaris
Tristia nobis
Funera virgo?

¶Ad quem Gro.

En ferat istinc
Nota reuisens
Tecta parentis
Ne venientis
Conspicer audax
Agmina fratris.
Vos remeantes
Vltima queso
Fata morentur.

¶Ad quam Bessus

Leta reuise
Nata parentem
Nec cita nobis
Fata precare:
Nec tua bilis
Pectora pulset.
Namq; petenti
Aspera primum
Difficilisq;
Sepe secundo
Fœmina cedit.

Post hæc Gram horrendæ monstruosęq; vocis habitum truculentioris soni modulis æmulatus, silentiiq; diuturnioris impatiens, talibus puellam dictis aggreditur.

Ne timeat rabidi germanum virgo gigantis:
Me neq; contiguum palleat esse sibi.
A Grip missus enim nunq̃ nisi compare voto
Fulcra puellarum concubitumq; peto.

Cui Gro.

Quæ sensus exors scortum velit esse gigantum
Aut quæ monstriferum possit amare thorum?

Glironium cho: Quæ coniunx fore dæmonum Possit monstrigeni conscia seminis? iambicum cum Asclepiadeo

Anapæsticum Suumq; gigantifero consociare velit cubile? cum Alemanio

Quis spina digitos fouet? Quis syncera luto misceat oscula?

Archilocheium Quis membra iungat hispida lęuibus impariter locatis? cum Alemanio

Cum natura reclamitat: haud plenum Veneris carpitur otium:
Nec congruit monstris amor fœmineo celebratus vsu.

Gram contra.
Regum colla potentium victrici toties perdomui meorum
Fastus reorum turgidos: exuperatis potiore dextra.
Hinc aurum rutilans cape: quo perpes maneat pactio munere:
Ac firma consistat fides
Coniugiis adhibenda nostris.

Quo dicto discussis laruis natiuū oris decorē confessus tantum pene voluptatis vno sui aspectu puellę attulit: quātum adulterino terroris incussit: quā etiā formæ suæ luculentia ad concubitū prouocatam amatoriis donis prosequi non omisit. Progressus ex obuiis cognoscit binis callem latronibus obsideri. Quos ad se spoliādum cupidius proruentes solo exanimauit impulsu. Quo facto ne vllum hostili solo beneficium attulisse videretur: peremptorū corpora subiectis affixa stipitibus simulata pedū erectione distendit: vt quibus re nocuerant viui: specie minarētur extincti. Post fata quoq; formidabiles forent. Nec iter imagine minus q̃ opere prępedirēt. Quāobrem cōstat eum latrones interimēdo sibi, nō Suetię consulere studuisse. cuius quāto odio teneret, tam insignis facti īdicio patefecit. Qui cū ab aruspicibus accepisset nisi auro Sictrugum superare nō posse: cōtinuo lignee clauę nexilem auri nodum adiecit, eaq; bello quo regem aggrediebatur instructus voti se compotem fecit. Q̄d factum Bessus impensiori laudationis genere prosecutus sic cecinit.

Gram ferus clauę gerulus beatę
Nescius ferri celebrabat ictu
Ensis obtentum pepulitq; trunco
Tela potentis.
Fata sectatus superumq; mentem
Sueonum pressit decus impotentum
Dum neci regem dedit & rigenti
Contudit auro.
Namq; pugnaces meditatus arces
Robur amplexu rutilum gerebat
Et ducem victor nitido supinum
Verbere torsit.
Fata quem ferro perimi vetabant
Aureo prudens domuit rigore.
Ense dum cassus potiore gessit
Bella metallo.
Clarius post hoc Agathum manebit
Agnitum late meliore fama
Cui suus laudem decorisq; culmen
Arrogat auctor.

Occiso Suetię rege Sictrugo, Gram quęsitū armis imperiū possessione firmare cupiēs Suarinū Gothię pręfectū ob affectati regni suspitionē in pugnæ certamē deuocatum oppressit: Fratresq; eius septē matrimonio, nouem pellice procreatos impari dimicationis genere, fraternę necis vltionē petētes absumpsit. Hunc pater vltimę iam ętatis ob res egregie gestas imperii cōsortione donauit: regniq; summam cum sanguine suo cōmunicare: q̃ in occiduę vitæ statu sine participe gerere: tum vtilius, tum etiam cō-

Ringo. modius duxit. Igitur cum Ringo splẽdido Sialandię loco natus alterum ex his honori intempestiuum, alterum iam virium cursu defunctum putaret: infirmã vtriusq; ætatem causatus nouarum rerum studio maiorem Danorum partem sollicitat. Hũc pue rilis illum senilis animi deliramento regię potestati inhabilem protestando. A quibus bello obtritus documento hominibus fuit nullam ętatis partem virtuti incongruam existimari debere. Alia quoq; complura Gram regis facinora fuere. Aduersus Sumblũ Phinnorum regem bellum professus ad aspectũ filię eius Signes depositis armis ex hoste procus euasit, eumq; promisso coniugis suę repudio pactus despondit. Quã cum bello Noruagico qđ aduersum Swibdagerum regem ob sororis filiæq; stuprum susceperat admodum occupatus Saxonię regi Henrico Sumbli perfidia ĩ matrimoniũ promissam nũcio didicisset: propior virginis q̃ militum charitati: relicto exercitu tacitus in Phinniam contendit. Inchoatisq; iam nuptiis superueniẽs, extremæ vilitatis veste sumpta, despicabili sedendi loco discubuit. Rogatus quidnam afferret, medendi solertiam profitetur. Ad postremum omnibus ebrietate madentibus puellam intuens me diis perstrepentis conuiuii gaudiis per summam fœminez leuitatis execrationem maximamq; virtutum suarum gloriationem indignationis magnitudinem huiusmodi carmine patefecit.

Sumblus. Gram rex quintus. Swibdagerus.

Solus in octo pariter spicula mortis egi *Choriambi tres cum Bacchio vel Amphibrachy uno*
Atq; nouenos gladio corripui reducto
Quãdo Suarinũ exanimaui titulis abusum
Nec meritum conciliantis sibi nomen. vnde
Sępe cruentum nece ferrum madidumq; cęde
Sanguine tinxi peregrino: timuiq; nunq̃
Ad crepitus ensiculi: vel galeę nitorem.
Nunc male me proiiciens fert aliena vota
Filia Sumbli fera Signe: vetus execrata
Fœdus: & incompositum concipiẽs amorem
Fœminez dat leuitatis facinus notandum
Quę proceres illaqueat: pellicit atq; fœdat.
Ante alios ingenuos pręcipue refellens
Nec stabilis permanet vlli, titubatq; semper
Ancipites parturiens, diuiduosq; motus.

Cõtra Finnos. Et cum dicto discubitu euolãs Henricum inter sacra mensę & amicorum complexus obtruncat. Sponsamq; mediis abstractam pronubis magna conuiuarũ parte prostrata secum nauigio deportat. Igitur nuptiis in exequias versis, doceri Finni potuerunt alienis amoribus man⁹ iniici nõ oportere. His gestis a rege noruagię Swibdagero dũ stupratę sororis iniuriã ac lacessitã filię pudicitiã vlcisci conatur opprimitur. Hoc pręlium Saxonis insigne copiis fuit: quas ad auxilia Swibdagero ferenda non tam ipsius charitas q̃ Henricianę vltionis cupiditas prouocabat. Filii Gram Guthormus & Hadingus quorum alterum Gro, alterum Signe enixa est Swibdagero Daniã obtinẽte: per educatorem suum Brache naue Suetiam deportati Vagnophto & Haphlio Gigantibus non solum alendi: verumetiam defensandi tradũtur. Quorum summatim opera perstricturus ne publicę existimationi contraria aut veri fidem excedentia fidẽter astruere videar: nosse operępretium est. Triplex quondam Mathematicorum gen⁹ inauditi generis miracula discretis exercuisse pręstigiis. Horũ Primi fuere monstruosi

Filii Gram. Guthorm⁹ Hadingus. Signe. Mathematici triplices

generis viri, quos Gigantes antiquitas nominauit. Humanæ magnitudinis habitum eximia corporum granditate vincentes. Secundi post hos primā physiculandi solertiam obtinentes: artem possedere Phitonicam. Qui q̄tum superioribus habitu cessere corporeo: tantū viuaci mentis ingenio pręstiterunt. Hos inter Gigantesqꝫ de rerum summa bellis certabatur assiduis, quoad magi victores giganteum armis genus subigerent, sibiqꝫ non solum regnandi ius, verūetiam diuinitatis opinionem consciscerent. Horum vtriqꝫ per summam ludificandorum oculorum peritiam proprios alienosqꝫ vultus variis rerum imaginibus adumbrare callebant, illicibusqꝫ formis veros obscurare conspectus. Tertii vero generis homines: ex alterna superiorum copula pullulantes: auctorum suorum naturæ: nec corporum magnitudine: nec artium exercitio respondebant. His tamen apud delusas pręstigiis mētes diuinitatis accessit opinio. Nec mirandum si prodigialibus eorum portētis adducta barbaries, in adulterinę religionis cultum concesserit: Cum latinorum quoqꝫ prudentiam perlexerit talium quorundam diuinis honoribus celebrata mortalitas. Hæc idcirco tetigerim ne cum pręstigia portētave perscripsero lectoris incredula refragetur opinio. His pretermissis, propositum repetam. Occiso Gram Swibdagerus Danię Suetięqꝫ imperiis auctus: fratrem coniugis Guthormum: eadem sępius flagitante exilio abductum, tributaqꝫ pollicitum Danis pręfecit: Hadingo patris vltionem hostis beneficio pręferente. Hic primis adolescentię temporibus fœlicissimis naturæ incrementis summam virilis ętatis perfectionem sortitus omisso voluptatis studio, continua armorum meditatione flagrabat, memor se bellicoso patre natum: omne vitæ tempus spectatis militiæ operibus exigere debere. Cuius fortem animum Harthgrepa Vagnhofthi filia amoris sui illecebris emollire conata sedula affirmatione certabat, oportere eum primum genialis thori munus suis erogare connubiis, quę infantię eius exactioris curę fomēta porrexerit: primaqꝫ subministrarit crepundia. Nec simplici verborum exhortatione contēta: carminis quoqꝫ modo sic orsa.

De diuersis prestigiis.

De morte Gram. Nota

Hadingus sextus rex.

Harthgrepa

Quid tibi sic vaga vita fluit?
Quid cęlebs tua lustra teris?
Arma sequens iugulum sitiens?
Nec species tua vota trahit.
Eximia raperis rabie
Labilis in venerem minime.
Cędibus atqꝫ cruore madens
Bella thoris potiora probas.
Nec stimulis animum recreas:
Ocia nulla fero subeunt.
Lusus abest: feritas colitur:
Nec manus impietate vacat
Dum venerem coluisse piget.
Cedat odibilis iste rigor
Adueniat pius ille calor
Et veneris mihi necte fidem
Quę puero tibi prima dedi
Vbera lactis opemqꝫ tuli.

Dactylicum hypercatalecticum, Archiloch. trimet.

Officium genitricis agens:
Vsibus officiosa tuis.

Quo corporis eius magnitudinem humanis inhabilem amplexibus referente: cuiusus naturæ contextum dubium non esset Giganteo germini respondere. Non te moueat (inquit) insolitus meę granditatis aspectus. Nunc enim contractioris: nūc capacioris: nunc exilis: nunc defluentis substantię: modo corrugati: modo explicati corporis situm arbitraria mutatione trāsformo. Nunc proceritate cęlis inuehor: nunc in hominem angustioris habitus ditione componor. Adhuc hęsitante eo: fidemq; dictis habere cunctante: tale carmen adiecit.

Ne paueas nostri iuuenis commercia lecti:
Corpoream gemina vario ratione figuram:
Et duplicem neruis legem pręscribere sueui.
Nam sequor alternas diuerso schemate formas
Arbitrio variata meo: nunc sidera ceruix
Aequat: & excelso rapitur vicina tonanti.
Rursus in humanum ruit inclinata vigorem:
Contiguumq; polo caput in tellure refigit.
Sic leuis in varios transmuto corpora flexus
Ambiguis conspecta modis: nunc colligit anceps
Strictum membra rigor: nunc gratia corporis alti
Explicat: & summas tribuit contingere nubes.
Nunc breuitate premor: nunc laxo poplite tendor
Versilis: inq; nouos conuerti cęrea vultus.
Nec me mirari debet: qui Protea nouit.
Nunc premit effusos: modo clausos exerit artus
Forma situs incerta sui speciesq; biformis.
Quę nunc extricat: nunc membra reuoluit in orbem.
Exero contractos artus, tensosq; subinde
Corrugo: vultum formis partita gemellis
Et sortes complexa duas, maiore feroces
Territo concubitus hominum breuiore capesso.

His assertis Hadingi concubitu potita: tāto iuuenis amore flagrauit: vt cum eum reuisendæ patriæ cupidum comperisset: virili more culta prosequi non dubitaret, laboribusq; eius ac periculis interesse voluptatis loco duceret. Quo comite, susceptum iter ingressa penatibus forte pernoctatura succedit: quorum defuncti hospitis funus mœstis ducebatur exequiis: vbi magicę speculationis officio superū mentem rimari cupiens diris admodum carminibus ligno insculptis iisdemq; linguæ defuncti per Hadingum suppositis hac voce eum horrendum auribus carmen edere coegit.

Nota de arte magica.

Sequitur carmen magice editum.

Inferis me qui retraxit execrandus oppetat Iambicum Septenarium
Tartaroq; deuocati spiritus poenas luat.
Quisquis ab inferna sede reuocauit
Me functum fatis exanimeq; Archilochium trimetrum Catalectum cum Adonio
Ac rursum superas egit in auras
Sub styge liuenti tristibus vmbris
Persoluat proprio funere poenas.
En pręter placitum propositumq;
Quędam grata parum promere cogor.
Ex hac nāq; pedem sede ferentes
Angustum nemoris aduenientis
Passim dęmonibus pręda futuri.
Tunc quæ nostra chao fata reduxit
Et dedit hoc rursum visere lumen
Mire corporeis nexibus indens
Manes elicitos sollicitando,
Quod nisa est temere flebit acerbe.
Inferis me qui retraxit execrandus oppetat
Tartaroq; deuocati spiritus poenas luat.
Nam cum monstrigeni turbinis atra lues Penthametrum
Intima conatu presserit extra graui:
Atq; manus viuos verrerit vngue fero:
Artubus auulsis corpora rapta secans:
Tunc Hadinge tibi vita superstes erit
Nec rapient manes infera regna tuos:
Nec grauis in stygias spiritus ibit aquas.
Foemina sed nostros crimine pressa suo
Placabit cineres, ipsa futura cinis.
Quę miseris vmbris huc remeare dedit.
Inferis me qui reduxit execrandus oppetat
Tartaroq; deuocati spiritus poenas luat.

Igitur cū apud prędictū nemus compacto ramalibus tecto noctem agerent: insusitatę granditatis manus domicilium penitus pererrare conspecta. Quo monstro territus 12. Hadingus nutricis opem implorat. Tunc Harthgrepa artus explicans, ac magno se turgore distendens: manum arctius apprehensam alumno præbuit abscindendam. Ex cuius teterrimis vulneribus plus tabi q̃ cruoris manauit. Cuius facti postmodum ab originis suæ consortibus laniata poenas pependit. Neq; illi aut naturæ cōditio: aut corporis magnitudo: quo minus infestos hostium vngues experiretur opitulata est.

Hic primo apparuit Othinus.

Spoliatum nutrice Hadingum grandęuus forte quidam altero orbus oculo, solitariū miseratus, Lisero cuidam piratę solēni pactionis iure conciliat. Siquidem icturi foedus veteres vestigia sua mutui sanguinis aspersione perfundere consueuerant amicitiarum pignus alterni cruoris commercio firmaturi. Quo pacto Liserus & Hadingus arctissimis societatis vinculis colligati Lokero Curetum tyranno bellum denunciant. Quibus superatis fugientem Hadingum prædictus senex ad penates suos equo deuehendum curauit: ibiq; suauissimę cuiusdā potionis beneficio recreatū vege

Ritus feriendi foederis antiquorū.

tiori corporis firmitate cõstaturum prędixit. Cuius augurii monitum huiusmodi carmine probauit.

Hinc te tendentem gressus profugum ratus hostis
Impetet vt teneat vinclis: faucisq; ferinę
Obiectet depascendum laniatibus: at tu
Custodes variis rerum narratibus imple.
Cunq; sopor dapibus functos exceperit altus:
Iniectos nexus, & vincula dira relide.
Inde pedem referens: vbi se mora paruula fundet
Viribus in rapidum totis assurge leonem
Qui captiuorum iactare cadauera sueuit:
Inq; truces armos validis conare lacertis:
Et cordis fibras ferro rimare patenti:
Protinus admissa vapidum cape fauce cruorem
Corporeamq; dapem mordacibus attere malis.
Tunc noua vis membris aderit, tunc robora neruis
Succedent inopina tuis: solidiq; vigoris
Congeries penitus neruosos illinet artus.
Ipse struam votis aditum, famulosq; sopore
Conficiam/ & lenta stertentes nocte tenebo.

Et cum dicto relatum equo iuuenem pristino loco restituit. Tunc Hadingus amiculi eius rimas sub quo trepidus delitebat, per summã rerũ admirationẽ visus perspicuitate traiiciens animaduertit equinis freta patere vestigiis: prohibitusq; rei inconcessę captare conspectum: plenos stuporis oculos a terribili itinerum suorum contemplatione deflexit. Qui cum a Lokero captus omnem prędictionis euẽtum certissimis rerum experimentis circa se peractum sensisset Handwanum Hellesponti regem apud Dunam vrbem inuictis murorum presidiis vallatũ mœnibusq; nouatię resistentem bello pertentat. Quorum fastigio oppugnationis aditum prohibente, diuersi generis aues loci illius domiciliis assuetas per aucupii peritos prendi iussit: earumq; pennis accensos igne fungos suffigi curauit. Quę propria nidorum hospitia repetentes vrbem incendio compleuere. Cuius extinguendi gratia concurrentibus oppidanis vacuas defensoribus portas reliquerunt. Adortus Handwanum cepit, eiq; redemptionis nomine corpus suum auro rependendi potestatem fecit. Cumq; hostem tollere liceret: spiritu donare maluit, adeo seuitiam clementia temperabat. Post hęc multo orientaliũ robore debellato, Sueciam reuersus Swibdagerum apud Gudlandiam ingenti classe obuium pugna adortus oppressit. Sicq; non solum exterorum manubiis: verũetiam paternę fraternęq; vindictę tropheis ad eminentem claritatis gradum prouectus: exilio regnum mutauit: cui patriam non ante repetere q̃ regere cõtigit. Ea tempestate cum Othinus quidam europa tota falso diuinitatis titulo censeretur: apud Vpsalã tamen crebriorem diuersandi vsum habebat. Eamq; siue ob ĩcolarum inertiam siue locorum amœnitatem singulari quadam habitationis consuetudine dignabatur. Cuius numẽ septẽtrionis reges propensiore cultu prosequi cupientes: effigiem ipsius aureo cõplexi simulacro statuam suæ dignationis indicem maxima cum religionis simulatione Bizantium transmiserunt. Cuius etiam brachiorum lineamenta, consertissimo armillarum pondere perstringebant. Ille tãta sui celebritate gauisus mittentium charitatẽ

Handwanus rex Hellespõti.

Hadingi stratagema

Swibdagerus opprimitur.

Astutia Othini.

Vpsala sedes episcopalis est in Suetia.

13.

cupide exosculatus est. Cuius coniunx Frigga quo cultior progredi posset adcitis fabris aurum statuę detrahendū curauit. Quibus Othinus suspendio consumptis Statuam in crepidine collocauit: quā etiam mira artis industria ad humanos tactus vocalem reddidit. At nihilominus Frigga cultus sui nitorem diuinis mariti honoribus anteponens vni familiarium se stupro subiecit: cuius ingenio simulacrum demolita, aurum publicę superstitioni consecratum ad priuati luxus instrumentum conuertit. Nec pensi duxit impudicitiam sectari: quo promptius auaritia frueretur. Indigna foemina quæ numinis coniugio potiretur. Hoc loci quid aliud adiecerim ꝗ tale numen hac coniuge dignum extitisse! Tanto quondam errore mortalium ludificabantur ingenia. Igitur Othinus gemina vxoris iniuria lacessitus, haut leuiꝰ imaginis suę ꝗ thori lęsione dolebat. Duplici itaq; ruboris irritamento perstrictus plenum ingenui pudoris exilium carpsit. Eoq; se cōtracti dedecoris sordes aboliturum putauit. Cuius secessu Mithotyn quidam pręstigiis celeber: perinde ac cęlesti beneficio vegetatus: occasionem & ipse fingendę diuinitatis arripuit. Barbarasq; mentes nouis erroris tenebris circūfusas pręstigiarum fama ad cerimonias suo nomini persoluendas adduxit. Hic deorum iram aut numinum violationem confusis permixtisq; sacrificiis expiari negabat. Ideoq; eis vota communiter nuncupari prohibebat: discreta superum cuiq; libamenta constituens. Qui cum Othino redeunte: relicta præstigiarum ope, latendi gratia Pheoniam accessisset: concursu incolarum occiditur. Cuius extincti quoq; flagitia patuere. Siquidem busto suo propinquantes repentino mortis genere consumebat, tantasq; post fata pestes edidit / vt pene tetriora mortis ꝗ vitę monimenta dedisse videretur. Perinde ac necis suę poenas a noxiis exacturus. Quo malo obfusi incolæ egestum tumulo corpus capite spoliant acuto pectus stipite trāsfigentes. Id gēti remedio fuit. Post hęc Othinus coniugis fato pristinę claritatis opinione recuperata, ac veluti expiata diuinitatis infamia ab exilio regressus: cunctos qui per absentiam suam cælestium honorum titulos gesserāt: tanꝗ alienos deponere coegit: subortosq; magorum coetus veluti tenebras quasdam superueniente numinis sui fulgore discussit. Nec solum eos deponendę diuinitatis, verūetiam deserendę patrię imperio constrinxit: merito terris extrudendos ratus qui se cęlis tam nequiter ingerebant. Interea Asmundus Swibdageri filius in vltionem patris pugna cum Hadingo congressus: vt filium Henricū cuius charitatē etiam proprio spiritui pręferebat fortissime dimicantem occidisse cognouit: auido fati animo lucem perosus tali carmen voce compegit.

De Frigga vxore Othini.

Mithotyn

Othini noua ars.

Asmundus

Quis nostra fortis ausit arma sumere! Iambicum Hipponactium
Nil proficit cassis vacillanti nitens.
Lorica iam nec commode fusum tegit.
Armis ouemus interempto filio.
Cuius mori me cogit imminens amor.
Charo superstes ne relinquar pignori:
Vtraq; ferrum comprimi iuuat manu.
Nunc bella pręter scuta nudo pectore
Exerceamus fulgidis mucronibus.
Ferocitatis fama nostrę luceat
14. Audacter agmen obteramus hosticum.
Nec longa nos exasperent certamina:
Fugaq; fractus conquiescat impetus.

Quo dicto geminã capulo manũ iniiciens absq; periculi respectu reflexo in tergũ cly-
peo cõplures in necẽ egit. Igit̃ Hadingo familiariũ sibi numinũ ꝑsidia postulante, subi
to Vagnoftus partibus eius propugnaturus aduehitur. Cuius adũcum Asmundus
gladiũ contẽplatus hoc in vocẽ carmine clamabundus erupit.

Quid gladio pugnas incuruo?
Ensiculus fato tibi fiet:
Framea torta necẽ generabit.
Hostem nãq; manu superandum
Carminibus lacerari fidis:
Plus verbis q̃ vi connisus:
In magna vires ope ponens.
Quid me sic vmbone retundis
Audaci iaculo minitando?
Cum sis criminibus miserandis
Obsitus & maculis refertus.
Infamis sic te nota sparsit
Putentem vitiis labeonem.

Hæc vociferantẽ Hadingus hasta traiicit amẽtata. Sed nec mortis Asmundo solatia
defuere. Siquidẽ inter exiguas vitę reliquias, vulneratum interfectoris pedẽ perpetua
claudicatione mulctauit: cladẽq; suã, paruulo vltionis momento memorabilẽ reddi-
De morte dit. Ita alterum mẽbri debilitas, alterũ vitę finis excepit. Corpus eius solẽni funere ela
Gũnildę. tũ apud Vpsalã regiis procuratur exequiis. Cuius coniunx Gũnilda ne ei superesset:
spiritũ sibi ferro surripuit. Viruq; fato insequi: q̃ vita deserere præoptauit. Huius cor-
pus amici sepulturę mandantes: mariti cineribus adiunxerunt. Dignã eius tumulo ra
ti cuius charitatẽ vitę prętulerat. Iacet itaq; Gũnilda aliquãto speciosius virũ busti q̃
thori societate complexa. Post hęc Hadingo victore Suetiã populante Asmũdi filius
Vffo. Vffo nomine conserendę manus diffidẽtia adductus: in Daniã exercitũ traiicit: hosti
lesq; lares incessere: q̃ proprios tueri satius duxit: opportunũ propulsandarũ iniuriarũ
genus existimans, qđ ab hoste pateretur inferre. Ita Danis ad propria defensanda redi
re cõpulsis, salutẽq; patrię exterarũ rerũ dominio pręferẽtibus domesticũ solũ hostili-
bus armis vacuefactũ repetiit. Igitur cũ Hadingus e bello Suetico regressus ærarium
Calliditas suũ quo bellis ac spoliis quęsitas opes excipere consueuit: furto violatũ animaduerte-
Hadingi. ret: continuo custodẽ eius Glumerũ suspendio consumpsit: callidoq; cõmenti genere
edixit: vt si quis e noxiis ablata referre curasset honoris locum quẽ Glumerus possede
rat obtineret. Quo promisso sontiũ quidã beneficii percipiendi q̃ criminis tegendi stu
diosior redditus: pecuniã regi reportandã curauit. Quem conscii in summã principis
amicitiã receptum putantes: nec vberius q̃ fidelius honoratum credẽtes: & ipsi pari
pręmii spe relatis pecuniis reatũ detegunt. Quorũ cõfessio primũ honoribus ac bene
ficiis excepta mox suppliciis punita, haut paruũ vitãdę crudelitatis documẽtum reli
quit. Dignos dixerim qui solutę taciturnitatis pœnas patibulis luerent. Quos cum si
lentii salubritas tutos pręstare posset, vocis stoliditas in exitium pertraxit. His gestis
Hadingus per summũ integrandi belli apparatũ hyberna permensus verno sole frigo
ribus liquatis Suetiã repetit: ibiq; lustrũ militando confecit. Cuius milites diuturnæ
expeditionis negotio consumptis alimẽtis ad vltimã pene tabem redacti: syluestribus
fungis famẽ lenire cœperunt. Tandẽ per summã necessitatis indigentiam cõmandu-

catis equis, ad postremum canina cadauera corporibus indulserũt. Sed neq; humanis artubus vesci nephas habitum. Itaq; Danis ĩ extremas desperationis angustias compulsis: nocte concubia sine auctore tale castris carmen insonuit.

De miserabili euẽtu.

Tetro penates omine patrios
Liquistis: hoc rus marte sequi rati.
Quæ vana mentes ludit opinio?
Quæ cęca sensus corripuit fides?
Hoc arbitrantes posse solum capi?
Non amplitudo Suetica cedere:
Non exterorum marte valet quati.
At summa vestri defluet agminis
Cum marte vestros cœperit aggredi:
Nam cum ferocem vim fuga soluerit
Et pręliorum pars vaga labitur
In terga dantes marte prioribus
Cędis potestas liberior datur.
Maiorq; ferri parta licentia
Cum sors rebellem pręcipitem fugat:
Nec tela tendat: quem metus abstrahit.

Quod præsagiũ crebra Danorũ cęde sequens lucis euẽtus impleuit. Nocte postera vocem huiusmodi incerto auctore editã Suetica auribus iuuentus excepit.

Quid me sic Vffo prouocat seditione graui
Pœnas daturus vltimas? confodietur enim
Multa premendus cuspide, exanimisq; ruet
Audaciam cœpti luens, nec petulantis erit
Liuoris intactum scelus, augurioq; meo
Cum bella primum gesserit: contuleritq; manum:
Excepta membris spicula corpus vbiq; petent
Crudosq; hyatus vulnerum fascia nulla premet
Nec ampla plagarum loca contrahet vlla salus.

Eadẽ nocte cõgressis exercitibꝰ duo Senes humano hitu tetriores capitibꝰ comauacuis iter siderũ micatꝰ triste visu caluitiũ ꝓferẽtes cõtrariis votoꝝ studiis mõstriferos diuisere conatꝰ. Siqdẽ alter Danoꝝ ptibꝰ ĩtẽdebat: alter Sueonũ studiosꝰ extabat. Victꝰ Hadigꝰ cũ ĩ helsingiã cõfugisset: ibiq; solis feruore ꝑcalefactũ corpꝰ frigida maris aqua sublueret: ĩauditi gñis beluã crebris ictibꝰ attẽtatã oppssit: necatãq; in castra perferẽdã curauit. Quẽ facto ouãtẽ obuia fœmina hac voce compellat.

Monstrosi duo.

Hadingi facinus.

Seu pede rura teras seu ponto carbasa tendas
Infestos patiere deos: totumq; per orbem
Propositis inimica tuis elementa videbis.
Rure rues: quatiere mari: dabiturq; vaganti
Perpetuus tibi turbo comes, nec deseret vnq̃
Vela rigor, nec tecta tegent, quæ si petis icta
Tempestate ruent, diro pecus occidet algu.
Omnia pręsentis sortem vitiata dolebunt.
Vt scabies fugiere nocens, nec tetrior vlla

Pestis erit.tantum pœnę vis cœlica pensat.
Quippe vnum e superis alieno corpore tectum
Sacrilegę necuere manus.sic numinis al mi
Interfector ades.Sed cum te exceperit ęquor
Carceris ęolici laxos patiere furores.
Te Zephyrus boreasq; ruens,te proteret auster:
Et cõiuratos certabunt edere flatus
Donec diuinũ voto meliore rigorem
Solueris:& meritã tuleris placamine pœnam.

Regressus igit̃ Hadingus eodẽq; cũcta tenore ꝑpessus trãquilla queque ꝓprio turbidabat aduẽtu. Siqdẽ nauigãte eo oborta nimbi vis ĩgẽti classẽ tẽpestate cõsũpsit Naufragũ hospitia petentẽ:subita penatiũ strages excepit.Nec ante malo remediũ fuit q̃ scelere sacrificiis expiato cũ superis ĩ gratiã redire potuisset.Siquidẽ ꝓpiciãdorũ numinũ gratia/Frø deo rẽ diuinã furuis hostiis fecit.Quẽ litationis morẽ annuo feriarũ circuitu repetitũ:posteris imitãdũ reliqt.Frø blod Sueões vocãt

De frø deo

Cũq; forte gigantũ quendã nitherorũ Regis Haquini filiã Regnildã pactũ animaduerteret:indignam rei conditionem perosus per summam futuræ copulę detestationem ingenuo ausu nuptias pręcucurrit.Noruagiãq; profectus: tam fœdum regię virginis amatorem armis oppressit.Adeo nanq; virtutẽ ocio pretulit:vt cum regiis deliciis frui liceret non solum suas,verum etiã alienas iniurias propulsare omni voluptate iocundius duceret.Auctorẽ beneficii puella crebris obtusum vulneribus ignara medendi cura prosequitur.Cuius ne notitiam sibi tẽporis interiectus eriperet:crus eius annulo vulneri incluso obsignatũ reliquit. Eadẽ postmodũ a patre eligendi mariti libertate donata:cõtractã cõuiuio iuuẽtutẽ curiosiore corporũ attrectatione lustrabat.deposita quõdã insignia ꝑquirẽs.Spretis oĩbus.Hadigũ latentis annuli indicio deprẽhẽsum amplectitur.eiq; se cõiugẽ donat.qui cõiugio suo gigãtẽ potiri passus nõ fuerat.Apud quã diuersantẽ Hadingo, mirũ dictu prodigiũ incidit. Siquidẽ cœnãte eo:fœmina cicutarũ gerula:ꝓpter foculũ humo caput extulisse cõspecta:porrectoq; sinu percũctari visa:qua mũdi parte tã recẽtia gramina brumali tempore fuissẽt exorta.Cuius cognoscendi cupidũ regẽ proprio obuolutum amiculo refuga secum sub terras abduxit. Credo diis infernalibus ita destinantibus vt in ea loca viuus adduceretur: quę morieti petenda fuerat.Primũ igitur vapidę cuiusdã caligis nubilũ penetrãtes:perq; callẽ diuturnis adesũ meatibus icedẽtes:quosdã prætextatos amictosq; ostro ꝓceres cõspicãtur.quib⁹ ꝑtetitis loca demũ aprica subeũt:quę delata a fœmina gramina ꝓtulerũt. Progressiq; ꝑcipitis lapsus ac liuẽtis aquę fluuiũ diuersi generis tela rapido volumine detorquentẽ eũdẽq; põte meabilẽ factũ offẽdũt.Quo ꝑtrãsito binas acies mutuis viribus cõcurrere cõtẽplãtur.Quarũ cõditionẽ a fœmina pcũctãte Hadingo, ii sunt inquit qui ferro in necẽ acti cladis suę speciẽ cõtinuo protestant̃ exẽplo:præsentiq; spectaculo pręteritę vitę facinus ęmulant̃.Prodeũtib⁹ murus aditu transcensuq; difficilis obsistebat.Quẽ fœmina nequicq̃ trãsilire conata cũ ne corrugati quidẽ corporis exilitate proficeret/ galli caput quẽ secũ forte deferebat abruptũ vltra mœnium septa iactauit:statimq; rediuiuus ales resumpti fidem spiraculi claro testabat̃ occentu.

De mirabili prodigio

Harald⁹ [dingus] viuus ductus ẽ ad iferos.

Regressus igitur Hadingus patriãq; cũ cõiuge repetere orsus iminẽtiũ sibi piratarum insidias celeri nauigatione cassauit.Qui licet iisdẽ pene flatibus iuuarẽtur 17

Hadingus redit⁹

ipſum tñ ęquora ꝑſulcātē paribꝰ velis occupare nō poterāt. Inter hęc Vffo cū mirę pulcritudinis filiā haberet: potiturū ea q vita Hadingū ſpoliaret edixit. Quo pacto Thuningus qdā admodū ſollicitatꝰ adcita Byarmēſiū manu votiuū ſtuduit ĩpetrare ꝓgreſſum. Quē excepturus Hadingus dū claſſe Noruagiā ꝑteriret: aĩaduertit ĩ littore Senē crebro amiculi motu appellādi nauigii monitꝰ afferētē. Quē repugnātibꝰ ſociis dānoſumq; ꝓfectiōis diuerticulū affirmātibꝰ, naue ſuſceptū cēturiādi exercitꝰ auctorē habuit: ĩ ordināda agminū ratiōe curioſius attēdere ſolitū / vt prima per Dyadē phalāx, ac ꝑ tetradē ſecūda cōſtaret: tertia vero octoadis adiectione ſuccreſceret: ſempq; priorē ĩſequens duplicitatis augmēto trāſcēderet. Idē quoq; funditorū alas in extremā aciē cōcedere iuſſit: eiſq; ſagittariorū ordines ſociauit. Ita digeſtis in cuneū cateruis, ipſe poſt bellatorū terga cōſiſtēs ac folliculo quē ceruici ĩpēſum habebat, balliſtā extrahēs: q̄ primū exilis viſa: mox cornu tēſiore ꝓminuit: denos neruo calamos adaptauit. Qui vegetiore iactu pariter ĩ hoſtē detorti, totidē numero vulnera cōfixerūt. Tūc Byarmēſes arma artibꝰ ꝑmutātes carminibus ĩ nymbos ſoluere cœlū lętāq; aeris faciē triſti imbriū aſpergine cōfuderūt. Ecōtrario Senex obortā nymbiū molē obuia nube pellebat: madorēq; pluuię nubilo caſtigabat obiectu. Victorē Hadīgū dimiſſus Senex: nō vi hoſtili: ſed volūtario mortis genere cōſumēdū ꝑdixit. clariſq; bellis obſcura ac longinquis finitima ꝑponere vetuit. Quo relicto Hadingus ab Vffone ꝑ colloquii ſimulationē ĩ Vpſalā accerſitus amiſſis ꝑ inſidias ſociis: noctis habitu ꝓtectus aufugit. Nā Danis ędis ĩ quā cōuiuii noīe cōtracti fuerāt / exceſſum petētibꝰ: ꝑſto erat q cuiuſq; exertū foribus caput ferro demeteret. Cuiꝰ facti ĩiuriā ꝑlio ĩſecutꝰ Vffonē oppreſſit: eiuſq; corpꝰ depoſito odio cōſpicui operis Mauſoleo mādauit: amplitudinē hoſtis elaborato buſti ſplēdore confeſſus. Ita quē viuum hoſtili ſtudio inſectari ſolebat: extinctū honoris impendio decorabat. Et vt ſibi deuictæ gentis animos cōciliaret: fratrē Vffonis Hundingum regno pręfecit. ne imperium potius in exteros tranſfuſum: q̄ in Aſmundi familia continuatum videretur. Cunq; ſublato iam ęmulo cōplures annos per ſummā armorum deſuetudinē rerum agitatione vacuus exegiſſet: tandem diutinū ruris cultum nimiamq; maritimarū rerum abſtinentiā cauſatus, & quaſi bellum pace iocundius ratus: talibus ſeipſum culpare deſidię modis aggreditur.

De quodā Sene.

Dolus Sueonū cōtra Danos.

Suetia victa eſt a Danis ſecūdo. Hundingꝰ ꝑficitur regno.

Quid moror in latebris opacis Alrmanium
Collibus implicitus ſcrupoſis:
Nec mare more ſequor priori!
Eripit ex oculis quietem
Agminis increpitans lupini
Stridor: & vſq; polum leuatus
Queſtus inutilium ferarum
Impatienſq; rigor leonum.
Triſtia ſunt iuga vaſtitaſq;
Pectoribus truciora fiſis.
Officiunt ſcopuli rigentes
Difficiliſq; ſitus locorum
Mentibus ęquor amare ſuetis.
Nam freta remigiis probare
Officii potioris eſſet:

Mercibus ac spoliis ouare
Aera aliena sequi locello
Aequoris inhiare lucris
Q̄ salebras nemorumq; flexus
Et steriles habitare saltus.

Cuius vxor ruralis vitę studio maritimarū auiū matutinos pertęsa concentus quā tum in siluestrium locorum vsu voluptatis reponeret: hac voce detexit. 18.

Me canorus angit ales immorantem littori *Hipponaktium Iambis:*
Et soporis indigentem garriendo concitat.
Hinc sonorus æstuosę motionis impetus
Ex ocello dormientis mite demit ocium.
Nec sinit pausare noctu mergus alte garrulus
Auribus fastidiosa delicatis inserens:
Nec volentem decubare recreari sustinet
Tristiore flexione diræ vocis obstrepens.
Tutius siluis fruendum dulciusq; censeo
Quis maior quietis vsus, luce, nocte carpitur
Q̄ marinis immorari fluctuando motibus.

Tosto facinorosus. Eodē tpe Tosto qdā obscuro Iutię loco ortus ferocitate clarꝰ emersit. plębe nāq; vario petulātię gñe lacessita, late crudelitatis famā extulit: tātaq; malignitatꝭ opinione ꝑcrebuit: vt facinorosi cognoīe notaret̄. Sed nec exteroꝝ iiuriis abstinēs: post fœdā patrię vexationē: etiā Saxoniā tētat. *Syfridus dux.* Cuiꝰ duce Syfrido laborātibus ꝑlio sociis pacē petēte: fore qđ ab ipso poscebat̄ asseruit: dūmodo sibi gerēdi cū Hadingo belli societatē polliceri voluisset. Refragātē illū, cōditiōiq; parere metuētē, acri minarū gñe ad eā quā optabat ꝓmissionē ꝑduxit. Fit eñ vt qđ blāde nō struit̄: minaciter īpetret̄. A quo terrestri negocio sūpatus Hadingus, cū victoris classem īter fugiēdū reptā ꝑfossis lateribꝰ nauigationi inutilē reddidisset: cōcessam scaphā in altū direxit. Quē Tosto occidisse ratus cū diu īter ꝓmiscua necatorū cadauera q̄sitū reperire nō posset / ad classem regressus aīaduertit eminꝰ myoparonē mediis maris æstibus fluctuantē. Quē cū adductis ī altū nauigiis ꝑsequi statuisset: fractiōis ꝑiculo reuocatus ęgre littus repetiit. Tūc correptis ītegris cœptū vię genꝰ exequit̄. Hadingus occupari se vidēs: ꝑcontari comitē cœpit an nandi vsum calleret, negāteq; eo fugę diffidētia spōte euersi nauigii cōcauas ꝑtes amplexus mortis fidē īsequētibus fecit. Securū deinde Tostonē inopinatūq; & spoliorū reliquiis auidiꝰ īcubātē adortus: ꝓstrato exercitu ꝑdā deserere coegit, suāq; eiꝰ fuga vlcisci̅t. Nec Tostoni ī vindictā sui animꝰ defuit. Nā cū ob accepti vulneris magnitudinē reparādarū ītra patriā viriū copiā nō haberet: legati titulo Britāniā petiit. In qua ꝓfectiōe nauigationis socios ī aleę lusum ꝑ lasciuiā cōtraxit: rixāq; a tesserarū iactibꝰ ortā funesta cæde finire docuit. Ita placido exercitii genere discordiā per totū nauigium diffudit, cruentāq; pugnā mutatꝰ lite iocus ꝓgenuit. Et vt aliquod ex alieno malo cōmodū *Collo.* caperet: correptis īterfectorū pecuniis Collonē quendā piratica tūc tēporis īsignē adciuit. Quo comite paruo post in patriā reuersus cū Hadingo suā q̄ militū fortunā expēdere pręoptāte ex ꝓuocatione cōgressus occidit̄. *Priscorum ducū mos.* Nolebāt eñ priscę fortitudinis duces vniuersorū discrimine exequi qđ paucorū sorte peragi potuisset. His gestis Hadingo defunctę cōiugis species per quietē obseruata, sic cecinit.

Belua nata tibi est rabiem domitura ferarum:
Quęq; truci rapidos atteret ore lupos.
At post pauca subiunxit.
Fac caueas. ex te nocuus tibi prodiit ales
Felle ferox bubo: voce canorus olor.

79 Rex mane sopore discusso cuidā cōiecturarū sagaci visum exponit. Qui lupi noīe futurę ferocitatis filiū interꝑtatꝰ: Oloris vocabulo filiā denotauit. illū hostibꝰ pniciosū: hāc pr̄i īsidiosā fore ꝑsagiēs. Euētus augurio r̄ndit. Siq̄dē Hadigi filia Vluilda ꝑuato cuidā Guthormo denupta siue copulę īdignitate siue claritatꝭ affectatione ꝑmota maritū ī parētꝭ cędē absq; pietatꝭ respectu sollicitat. Reginā se q̄ regꝭ filiā cēseri malle ꝑfata. Cuiꝰ exhortatiōis modū iisdē pene verbis q̄bus ab ipsa editꝰ fuerat explicare cōstitui. Qui fere hmōi erat. O miserā me cuius nobilitatē dispar copulę nexus obtenebrat. O infelicē cuius stēmati rustica iugat̃ humilitas. O infortunatā principis prolē quā thori lege plębeius æquiparat. Miserandā regis filiā: cuiꝰ decorē ignauus pr̄ in absoletos ac despicabiles trāsmisit amplexus. Infaustā matris sobolē: cuiꝰ felicitati thori cōmerciū derogat. cuius mūditiā imūditia ruralis attrectat: dignitatē indignitas vulgaris inclinat: īgenuitatē/conditio maritalis extenuat. At siquis tibi vigor inest. Si qua mentē virtus possidet: si dignum te regis generū probas socero fasces eripe. genus probitate redime. Prosapię defectū virtute æstima. Sanguinis dānum animo pensa. Fœlicior est honos audacia q̄ hæreditate quęsitus. Melius virtute culmen: q̄ successione conscenditur. Aptius honores meritū: q̄ natura conciliat. Adde ꝙ senectutē subruere nephas non est: quæ proprio in ruinā pondere suppressa deuergit. Sufficient socero tot tēporum fasces: senilis tibi potestas obueniat. Quę si te frustrata fuerit: alteri cedet. Lapsui vicinū est/quicquid senio cōstat. Sat illi regnasse sit. Tibi quādoq; pręesse conueniat. Malo pręterea virū regnare q̄ patrē. Malo regis cōiunx q̄ nata censeri. Melius est principē intus amplecti q̄ exterius venerari. Gloriosius nubere regi q̄ obsequi. Ipse quoq; tibi sceptrū q̄ socero malle debeas. Proximū sibi quęq; natura cōstituit. Aderit cœpto facultas: si facto voluntas accesserit. Nihil est q̄d nō ingenio cedat. Instaurādū epulū est. exornandū cōuiuiū. prouidēdi paratus. Inuitādus socer. fraudi viā familiaritas simulata pręstabit. Nullo melius q̄ affinitatis nomine insidię tegūtur. adde ꝙ temulentia promptū cędi iter aperiet. Cumq; rex capitis cultui intētus fabulis mentem barbæ manū intulerit: pilorūq; perplexionē crinali spico seu pectinis enodatiōe discreuerit: applicari ferrū visceribus sentiat. Minor occupatis solet cautela ꝑquiri: dextera tua tot scelerū vindex accedat. Piū est vltricē miserorū manū extēdere. Talibus insistēte Vluilda: vir suggestiōe victus īsidiis operā pollicet̃. Interea Hadingus generi dolū cauere somnio monitꝰ: petito cōuiuio q̄d ei filia charitatis simulatione parauerat: armatorū nō longe ꝑsidia statuit. Quibꝰ aduersum īsidias cū res exigeret vteret̃. Quo cibū capiēte: satelles ī fraudis ministeriū adcitus occultato sub veste ferro opportunū sceleri tēpus tacitus expectabat. Quo rex aīaduerso collocatis in vicino militibꝰ signū lituo dedit. Quibus cōtinuo opē ferētibꝰ dolū in authorē retorsit. Interea rex Sueonū Hundingus occasum Hadingi falso acceptū nūcio inferiis exceptur ꝰ optimatibꝰ cōtractis eximię capacitatis doliū cereali liquore cōpletū delitiarū loco mediū conuiuiis apponi pręcepit. Et ne quid celebritatis deesset ipse ministri partibus assumptis pincernam agere cunctatus non est. Cumq; exe-

Vluildę in patrē fraus

Vluildę adhortatio

In rapāt authoris farinus plerumq; redundat.

Mors Hundingi regis Suetiæ. Mors Hadingi regis Daciȩ.

quẽdã officii gratia regiã perlustraret: offenso gradu ĩ doliũ collapsus interclusum humore spiritũ reddidit: deditq; pœnas siue orcho quẽ falsa exequiarũ actiõe placabat / siue Hadigo cui⁹ iteritũ mẽtit⁹ fuerat. Quo cognito Hadigus parẽ veneratori gratiã relatur⁹ extictoq; supesse nõ passus: suspẽdio se vulgo ĩspectãte consumpsit.

Finis Libri primi. Sequitur Secundus de Frothone Hadingi filio / qui erat septimus rex Daciȩ & vulgo dicebatur Frothe geffmylde. i. liberalis.

Frotho rex septimus.



Adingo fili⁹ Frotho succedit: cui⁹ varii insignesq; casus fuere. Pubertatis annos emensus iuuenilĩu pferebat cõpleméta virtutũ. Quas ne desidiȩ corrũpẽdas pberet: abstractũ voluptatib⁹ animũ assidua armorũ intẽtione torquebat. Qui cũ paterno thezauro bellicis operibus absumpto / stipẽdiorũ facultatẽ qua militem aleret nõ haberet: attẽtiusq; necessarii vsus subsidia circũspiceret: tali subeuntis indigenȩ carmine concitatur.

Vaticiniũ de thesauro.

Insula non longe est prȩmollibus edita cliuis
Collibus ȩra tegens: & opimȩ conscia prædȩ.
Hic tenet eximium montis possessor aceruũ
Implicitus giris serpens crebrisq; reflexus
Orbibus: & caudȩ sinuosa volumina ducens:
Multiplicesq; agitans spiras: virusq; profundens.
Quem superare volens clypeo: quo conuenit vti
Taurinas intende cutes, corpusq; bouinis
Tergoribus tegito: nec amaro nuda veneno
Membra patere sinas. sanies quod conspuit vrit.
Lingua trisulca micans patulo licet ore resultet
Tristiaq; horrifico minitetur vulnera rictu:
Intrepidum mentis habitum retinere memento.
Nec te permoueat spinosi dentis acumen:
Nec rigor aut rapida iactatum fauce venenum.
Tela licet temnat vis squamea: ventre sub imo
Esse locum scito quo ferrum mergere phas est.
Hunc mucrone petens medium rimaberis anguem.
Hinc montem securus adi: pressoq; ligone
Perfossos scrutare cauos. mox ȩre crumenas
Imbue, completamq; reduc ad littora puppim.

Credul⁹ Frotho solitari⁹ ĩ ĩsulã traiicit: ne cõitatior beluã adorireẽ q̃ atlethas aggredi moris fuerat. Quȩ cũ aqs pota specũ repeteret ĩpactũ Frothõis ferrũ aspo cutis horrore cõtẽpsit. Sed & spicula q̃ ĩ eã cõiecta fuerãt: eluso mittẽtis conatu lȩsiõis irrita resultabãt. Atvbi nil tergi duritia cessit: vẽtris curiosius ãnotati mollities ferro patuit. q̃ se morsu vlcisci cupiẽs: clypeo dũtaxat spiosũ oris acumẽ ĩpegit. Crebris deĩde liguã micãtib⁹ ducẽs: vitã pit ac vir⁹ efflauit. Reptȩ pecũiȩ regẽ locupletẽ fecere. qb⁹ ĩstruct⁹: classe Curetũ ptib⁹ admoueẽ. Quorũ rex Dorno picl'osi belli metu hmõi ad milites orõnẽ habuisse ferẽ. Extnũ pceres hostẽ & toti⁹ ferme occidẽtis ar

Dornonis Curetũ regis oratio.

mis opibusq; succinctū salutarem pugnę cunctationē sectantes inediæ viribus obti-
nēdū curemus. Internū hoc malum est. difficillimū ęre domesticū debellare pericu-
lum. Facile famelicis obuiatur. Melius aduersariū esurie ꝗ armis tentabimus. Nul-
lū hosti inedia acrius iaculū adacturi. Edax viriū pestis edendi pœnuria nutritur:
Armorū opem alimentorū inopia subruit. Illa quiescētibus nobis tela contorqueat
illa pugnæ ius officiūq; suscipiat: discriminis expertes discrimen licebit inferre.
Exangues absq; sanguinis detrimēto pstare poterimus. Inimicū ocio superare phas
est. Quis dānose ꝗ tuto dimicare maluerit? Quis cū īpune certare liceat: pœnā ex-
periri contēdat? Felicior armorū successus aderit si ꝑuia fames bellū cōmittit. Hac
primā cōfligēdi copiā duce captemus. Castra nostra tumultꝰ expertia maneāt. Illa
nostri loco decernat. Quę si victa cesserit: ociū rūpendū est. Facile ab īdefesso lassitu-
dine cōcussus opprimit. Adesa marcore dextera pigrior ī arma ꝑueniat. Lentiores
ferro manꝰ dabit quē quispiā priꝰ labor exhauserit. Pręceps victoria est vbi tabe cō-
sumptus cū robusto cōgredit. Taliter indēnes aliis danoꝝ auctores fore poterimꝰ.
His dictis ꝗcūq; tutatu difficilia aīaduertit defensiōīs diffidētia populatus: adeo
hostilē sęuitiā ī vastāda patria ꝑcucurrit: vt nihil qđ a supuenientibꝰ occupari pos-
set ītactū reliqueret. Maiorē deīde copiarū partē indubitatę firmitatis municipio
cōplexus: ab hoste se circūsideri ꝑmittit. Cuiꝰ Frotho oppugnādi diffidētia cōcita-
tus: cōplures īsolitę ꝓfunditatis fossas ītra castra fieri, latēterq; ꝑ corbes humū ege-

Frothonis Stratagema.

ri & ī fluuiū mœnibꝰ ꝓpīquū tacite disiici iussit. Quē dolū crebro cespite fossis su-
peraddito, occultādū curauit: incautū hostē ꝑcipitio cōsumpturꝰ: futurūq; ratꝰ vt
ignaros desidētis glebę lapsus obrueret. Post hęc simulato metu castra paulisper de-
serere cœpit. Quibꝰ īminētes oppidanos passimq; elusis vestigiis ī foueas ꝓuolutos
īgestis desup iaculis truci dauit. Inde ꝓfectꝰ ī Trānonē Rutenę gētis tyrānū īcidit:

Trāno Rutenorū rex.

cuiꝰ maritimas copias speculaturꝰ: crebros clauos ex fustibꝰ creat: iisdēq; carabū
onerat. Quo hostilē noctu classem subiēs imas nauigiorū ꝑtes terebro sautiat. Quę
ne repētinū vndarū paterent īcursum, patētia foraminū loca ꝓuisis ātea clauis ob-
struit: terebriq; dānū stipitibꝰ pēsat. At vbi foraminū copiā mergēdę classi suffice-
re credidit: dēptis obstaculis prōptū aquis aditū patefecit, hostilēq; classem sua cir-
cūfundere ꝓperauit. Ancipiti ꝑiculo circūuēti Ruteni: armis priꝰ an vndis resiste-

Rutenorū periculum

rēt hęsitabāt. Naufragio peūt dū nauigiū ab hoste vīdicare cōtēdūt. Internū discri-
mē externo atrociꝰ erat: dū foris ferrū strīgūt: ītus fluctibꝰ cedūt. Bina simul ī mi-
seros ꝑicula grassabant. Incertū erat celeriꝰ nando salꝰ an dimicādo peteret. Mediū
pugnę certamē noua fati diremit occasio. Geminę mortes vno ferebant īcessu: duæ
leti vię sociū egere ꝑiculū. Ambiguū erat ferrū magis an fretū afficeret: gladios ꝓ-
pulsantē tacitꝰ fluctuū allapsus excepit. Ecōtrario fluctibꝰ obuiātē obuius ensis īpli-
cuit. Aquaꝝ eluuies cruoris aspgine fœdabat. Victis itaq; Rutenis patria Frotho-
ni repetit. Qui cū legatos in Rusciā exigēdi tributi studio missos incolarū ꝑfidia

Ruteni vincuntur.

atroci mortis genere cōsumptos aīaduerteret: duplici iniuria permotus: vrbē Ro-
talā arcta admodū obsidione persequitur. Qua ne fluuii interstitio prohibēte tar-
dius potiret: vniuersam aquę molē noua riuorū diuersitate partitus ex ignotę pro-

Aquarum diductio.

funditatis alueo meabilia vada perfecit. Nec ante destitit ꝗ rapidior vortex diui-
duo minoratus excursu languidiore vndas lapsu ageret: ac per exiles flexus vadosa
paulatim cōstrictione rarescerent. Ita amne domito oppidū naturę ꝓsidio vacuū in-
offensa militū irruptione prosternit. His gestis ad vrbē Paltiscā exercitū contulit.

Stratagema nouum

Quã viribus inuictã ratus: bellum fallacia mutauit. Siquidem paucis admodum conscíis ignotæ opacitatis latebras petiuit: extinctũq; se quo min⁹ hosti terroris afferret: vulgo nuntiari pręcepit. Additę in fidẽ exequię tumulusq; constructus. Sed & milites conscio fraudis mœrore simulatum ducis obitũ prosequuntur. Qua fama Rex vrbis

Vespasii regis cędes.

Vespasius perinde ac victoria potitus: tam languidã ac remissam defensionẽ egit: vt hostibus irrũpendi potestate facta, inter lusus ac ocia necaref. Vrbe capta Frotho spe orientis imperium cõplexus: Anduani mœnibus admouetur. Qui quondã succensæ per Hadingum vrbis admonitus cunctos eius penates domesticis auibus vacuefecit: quo minus similis iacturę periculo mulctaretur. Nec noua Frothoni calliditas defuit.

Stratagema recens.

Quippe permutata cum ancillulis veste: peritã se pugnandi puellã simulat: deposito q; virili cultu: fœmineum ęmulatus transfugę titulo oppidum petit. Illic omnibus curiosius exploratis postridie emisso comite exercitum muris affore iubet, portasq; sua pandendas opera pollicetur. Taliter elusis vigilibus: Vrbs somno sepulta diripitur: securitatis pœnas interitu luẽs, desidiaq; sua q̃ hostium virtute miserior. Nihil enim in re militari perniciosius animaduertitur: q̃ per ocium metu vacuum solutis neglectisq;

De Anduano rege.

rebus nimia fiducię pręsumptione torpescere. Anduanus cum patrię res perditas euersasq; conspiceret: Regias opes nauibus impositas vt vndas potius q̃ hostem ditaret in altũ demersit: q̃q̃ satius fuerat aduersariorũ fauorem pecunię largitionib⁹ occupare q̃ eius commodum mortalitatis vsibus inuidere. Post hęc Frothone filiam in matrimonium per legatos poscente: cauendum respondit: ne rerum prosperitate corruptus victoriæ successum in superbiam vertat. Sed potius victis parcere & in deiectorum conditione pristinum fulgoris habitum venerari meminerit. Discatq; in miserorum sorte præteritam æstimare fortunam. Curandum itaq; ne cuius affinitatem expetat: imperium rapiat: & quã nuptiis illustrare gestiat: obscuritatis sordibus respergat: matrimonii dignitatem auaritiæ studio corrupturus. Cuius dicti comitate & victorem generũ

Thorildę ĩ priuignos sęuitia.

adsciuit & regni libertatem obtinuit. Interea Sueonum regis Hadingi coniunx Thorilda cum priuignos suos Regnerum & Thoraldum: quorum ĩfinito odio tenebatur: vt variis periculorum generibus implicaret: regio tandem pecori pręfecisset: Hadingi

Suanhuitæ indoles.

filia Suanhuita sororibus in famulitium sumptis Suetiã petit clarissimę indolis exitiũ muliebri ingenio pręcursura. Cumq; pręd ictos adolescentes nocturnis gregum excubiis occupatos diuersi generis portentis circũfundi videret: sorores equis descendere cupientes tali poematis sono vetuit.

Monstra quidem video celerem captantia saltum:
 Corpora nocturnis pręcipitare locis.
Bella gerit dęmon: & iniquę dedita rixę
 Militat in mediis turba nephanda viis.
Effigie spectanda truci: portenta feruntur:
 Hæcq; hominum nulli rura patere sinunt.
Agmina pręcipiti per inane ruentia cursu
 Hac nos progressum sistere sede iubent.
Flectere lora monent sacrisq; absistere campis:
 Aruaq; nos prohibent vlteriora sequi.
Trux lemurum chorus aduehitur pręcepsq; per auras
 Cursitat: & vastos edit ad astra sonos.

Accedunt fauni satyris: panumq; caterua
Manibus admixta militat ore fero.
Siluanis coeunt aquili laruęq; nocentes
Cum lamiis callem participare student.
Saltu librantur furię, glomerantur eisdem
Laruę: quas simis fantua iuncta premit.
Calcandus pediti trames terrore redundat
Tutius excelsi terga premantur equi.

Ad hęc Regnerus seruũ regiũ se professus tam longinqui a domo excessus causam astruxit q cum pastoralis operis gratia rus relegatus pecus cui pręerat amisisset: desperata recuperatione reditu abstinere q̃ vltionis pœnã incurrere pręoptasset. Et ne fratris conditionẽ silentio pręteriret: tale dictis poema subiunxit.

Nos homines non monstra puta: seruosq; manentes
Per loca pascendos exagitasse greges.
At cum per teneros ageremus tempora lusus:
Forte remota vagum cessit in arua pecus.
Cumq; petita diu spes deforet inueniendi:
Incessit miseris sollicitudo reis.
Cumq; boum nusq̃ vestigia certa paterent:
Obtinuit mœstus sontia corda pauor.
Hinc est q virgę vulnus pœnale verentes,
Duximus in proprios triste redire lares.
Credidimus q̃ ferre manum pœnamq; subire
Tutius assuetis abstinuisse focis.
Sic pœnam differre iuuat: reditumq; perosis
Hac dominum latebra fallere cura manet.
Hac ope neglecti pecoris vitabitur vltor:
Solaq; stat nostris hęc fuga tuta viis.

Tunc Suanhuita speciosissimũ lineamentorũ eius habitũ curiosiori cõtẽplatione lustratum impensius ammirata: regibus te inquit nõ seruis editũ pęradiãs lumi num vibratus eloquitur. Forma prosapiam pandit. Et in oculorũ micatu naturæ venustas elucet. Acritas visus ortus excellentiã pręfert. Nec humili loco natum liquet: quẽ certissima nobilitatis index pulchritudo cõmendat. Exterior pupillarũ alacritas interni fulgoris geniũ confitetur. Facies fidem generi facit: & in luculẽtia vultus maiorũ claritudo respicitur. Neq; eñ tam comis, tãq; ingenua species: ab ignobili potuit authore profundi. Sanguinis decus cognato frontẽ decore perfundit: & in oris speculo conditio natiua resultat. Minime ergo tam spectati cęlaminis simulacrũ obscurus opifex absoluit. Nunc itaq; celerrima declinatione crebros viæ excessus petentes mõstrigenos vitate cõcursus. Ne elegãtissimorũ corporum pręda sordidissimis pastũ agminibus præbeatis. At Regnero maximus ob deformitatẽ cultus rubor incesserat. Cuius vnicũ in obscuranda nobilitate remediũ ducebat. Seruitutẽ itaq; nõ semp virilitate vacuã reperiri subiunxit. Sæpe eñ sordido cultu robustã obtegi manũ: fortẽq; dextram atra veste cõcludi interdũ: itaq; naturæ vitium virtute redimi, dãnũq; generis animi ingenuitate pensari. Se ergo Thor deo excepto nullã mõstrigenæ virtutis potentiã expauere: cuius virium Thor deus.

magnitudini nihil humanarũ diuinarũve rerum digna possit ęqualitate cõferri. Sed neq; laruas liuido tantũ squalore terribiles, a masculis debere pectorib⁹ formidari. quarũ effigies adulterino distincta pallore momẽtaneum corporis habitũ ab aeris teneritudine mutuari consueuerit. Falli igit Suãhuitã: quę solidũ virorũ robur muliebriter emollire, viresq; vici insolitas effœminato pauore perfundere conetur. Ammirata iuuenis constantiã Suanhuita ablegato nubilæ inumbrationis vapore prętentas ori tenebras suda perspicuitate discussit. ensemq; variis cõflictibus opportunũ se ei daturã pollicita, mirã virginei cãdoris speciem nouo mẽbrorũ iubare pferebat. Taliter accẽsi iuuenis cõnubiũ pacta plato mucrone sic cepit.

In gladio quo monstra tibi ferienda patebunt:
Suscipe Rex sponsę munera prima tuæ.
Hoc dignum te rite proba. manus ęmula ferri
Gestamen studeat condecorare suum.
Ferrea vis tenerum mentis confortet acumen:
Atq; animus dextrę nouerit esse comes.
Aequet onus lator: & vt ensi congruat actus
Accedat grauitas, par in vtroq; tibi.
Framea quid prodest vbi languet debile pectus
Et telum trepidę destituere manus?
Ferrum animo coeat corpusq; armetur vtroq;
Iungatur capulo consona dextra suo.
Hęc celebres edunt pugnas. quia iuncta vigoris
Plus retinere solent: dissociata minus.
Hinc tibi si volupe est belli clarescere palma:
Consectare ausu quod premis ipse manu.

Cunq; multa ad hunc modũ coaptato Rithmorũ canore pr̃opsisset: dimissis comitibus aduersum obscœnissimas portentorũ cateruas noctẽ dimicãdo permensa: luce reddita varias laruarũ formulas, & iniusitata specierũ figmẽta passim aruis incidisse cognoscit. Inter quas & ipsius Thorildę crebris obfusa vulnerib⁹ effigies visebatur. Quas in struem cõgestas ingenti pyra accensa cremauit. Ne teter obscœnorum cadauerũ odor pestifera exhalatiõe diffusus: propius accedẽtes corruptionis contagio sautiaret. Quo facto Regnero Suetię regnũ, sibi vero Regneri torũ conciliauit. Qui licet tirociniũ nuptiis auspicari deforme existimaret: seruatę salutis suę respectu prouocat⁹ promissum beneficio excoluit. Inter hæc Vbbo quidã sororẽ Frothonis Vluildam iam pridẽ matrimonio cõplexus Danię Regnũ cuius procurationẽ perfunctorię gerebat, vxoris nobilitate fretus occupat. Quãobrem Frotho orientis bella deserere coactus: apud Suetiam cũ Suanhuita Sorore graue pręlium facit. Quo afflictus noctu cõscensa cymba per occultos nauigatiõis anfractus perforandę hostiũ classis aditum quęrebat. Depręhẽsus a sorore rogatusq; cur tacito remigio varias meatuũ ambages sequeretur: simili quęstionis modo percõtantem absoluit. Nã Suanhuita quoq; eodem noctis tempore solitariã nauigationem ingressa, ancipiti declinatiõis giro multiplices sensim adit⁹ recessusq; captabat. Fratrẽ itaq; dudũ ab eo collatę sibi libertatis ammonitũ rogare cœpit. vt quã bellum Ruthenicũ petiturus arbitraria nubẽdi potestate donauerat: assumpto cõiuge frui permittat, ratũq; post factum habeat, quod fieri ipse concesserit. Tam iu-

Regnerus Suetiæ regnũ obtinet.

Vbbo Daniã occupat.

stis precibus ꝑmotus Frotho pacem cũ Regnero cõponit: iniuriamq; quã ex soro-
ris petulantia suscepisse videbatur: rogatui remisit. A quibꝰ etiã manu quãtã per
eos amiserat donatus deforme vulnus specioso beneficio pensatũ gaudebat. Daniã
ingressus capto ꝑductoq; ad se Vbboni ignouit: veniãq; q̃ pœnam mali merito re
pendere maluit: ꝗ regnũ potius vxoris impulsu q̃ propria cupiditate tentasse: nec
tam autor iniuriæ: q̃ imitator fuisse videretur. Vluildã eidẽ ademptã amico suo
Scotto, qui & ipse Scottici nominis cõditor fuit: nubere coegit thori varietatem
supplicii loco reputans. Cuius discessum regiis etiã vehiculis prosequutus iniu-
riam beneficio pensauit. Sororis siquidẽ naturam nõ ingeniũ intuens: suę potiꝰ fa
mę q̃ illius nequitię cõsulebat. Quę fraternis meritis nihil ex consueti odii ꝑtina-
cia remittens: noui mariti animũ occidendi Frothonis occupãdiq; Danorũ impe
rii consilio fatigabat. Segniter eñ deserere solet animꝰ quicquid solido fuerit amo
re complexus. Neq; fluidis annis molitũ cõtinuo crimẽ elabitur. Primęuã quippe
mentẽ posterior imitatur affectio. Nec cito vitiorum vestigia pereũt/quæ tenera
moribus ętas impresserit. Cũ vacuas mariti aures haberet: insidias a fratre in vi-
rum cõuertit: mercede conductis qui iugulum dormientis confoderẽt. Qua de re
Scottus per pedissequã certior factus: nocte qua cędis ministeriũ circa se peragen
dum acceperat lecto loricatus incessit. Rogatꝰ ab Vluilda quidita assuetę quietis
vsum/ferreo cultu mutasset? Sic ad præsens sibi collibitũ retulit. Cum somno obfu
sus putaretur: irrũpentes insidiarũ ministros lecto delapsus obtruncat. Quo eue-
nit vt Vluildã insidiis fratri nectendis abstraheret: & aliis vxorũ perfidiã cauen-
di documentũ pręberet. Quę dũ geruntur adoriendę bello Fresiæ Frothoni consi-
lium incidit: claritatẽ orientis diuictione quęsitã occidentis oculis infundere aui
do. Oceanũ petenti prima aduersum Vitthonẽ Fresorũ piratã congressio fuit. In
qua sociis primos hostiũ impetus solo clypeorũ obiectu patienter excipere iussis,
non ante missilibus vtendũ edixit q̃ penitus hostiũ iaculorũ imbrem exhaustum
aduerterẽt. Quę tanto a Fresis auidius emissa: quãto a Danis tolerabilius excepta:
Vitthone Frothonis patiẽtiã a pacis cupiditate ꝓfectã existimãte. Oritur ingẽs
classicũ: & immẽso pila stridore dissultant. Cum nullũ incautis iaculũ supesset: da
norum telis obfusi vincũtur. Fuga littus amplexi inter flexuosos fossarũ ambitus
obtrũcãtur. Rhenũ deinde classe rimatus extremis Germanię partibꝰ manus inie
cit. Repetito oceano Fresorũ classem vadosis inflictã vorticibus adortus cęde nau
fragiũ cumulauit. Nec tantas hostiũ acies obtriuisse contentus: Britãniam tẽtat.
Cuius rege deuicto, Melbricũ Scotticę regionis pręfectũ aggreditur. Cui cum bel
lum illaturꝰ Britannorũ regem imminere ex speculatore cognosset: tergoq; simul
ac pectori consulere nequiret: militibus ad concionem vocatis deserẽda vehicula,
abiiciendã supellectilẽ, aurũq; quod ab eis gestaretur passim per arua disiiciẽdum
edixit: affirmãs solã in opum effusione opem restare. Nec aliud conclusis subsidiũ
superesse, q̃ hostẽ ab armis in auaritiam pellicere. Libẽter prędã apud exteros quę-
sitam supremę necessitati impendi debere. Fore eñ vt hostes non minore auidita-
te collectã abiicerẽt q̃ repertã corriperẽt oneri potius q̃ vsui futurã. Tũc Torkil-
lus auaritia ante alios insignis cęterisq; eloquio pręstans: capite galea nudato cly-
peo innixus: Mouet inquit rex plęrosq; tuę pręceptiõis austeritas: Qui magni ęsti
mant quod sanguine pepererũt. ægre proiicitur qđ maximo constat periculo quę-
situm. Inuiti deserũt: quod vitę discrimine emerunt. Extremę eñ dementię est vi-

Scotti a Scotto Dano vocati sunt.

Malũ consiliũ Vluildę

In Vitthonẽ Fresorũ piratã.

Subactio Fresię a danis.

Secũda debellatio Alemanorũ a Danis.

Subactio Scotię & Britannię.

Torkilli cõcio.

rili aio ac manu parta muliebriter spernere:opesq; hosti insperatas afferre. Quid
deformius q̃ belli fortunã prędę quã gerimus contẽptu pręcurrere!certũq; & pre-
sens bonũ dubii mali metu relinquere! Nondũ Scottos aspeximus:& aruum auro
spargemus!Quales in prelio existimãdi sunt: quos bellũ petentes sola bellorũ ener
uat opinio!An qui hosti formidolosi fuimus:ridiculi erimus:claritatẽq; contẽptu
mutabimus!Mirabitur Britannus ab his se victũ:quos solo vinci timore conspexe
rit.Illorũ metu prememur quibus metũ priores ingessimus!Quorũ presentiã cõ-
tẽpsimus:absentiã metuemꝰ!Quãdo opes probitate mercabimur:quas timore vi-
tamus!Pecunias pro quibus pugnauimꝰ pugnã vitando tenemus!Quos pauperta
ti subiicere debuimꝰ diuitiis imbuemus!Spolia fortiter cepimus: molliter iacie-
mus!Quid turpius a nobis cõmitti poterit:q̃ aurũ erogare quibus ferrũ infligere
debemus!Pauor nũq̃ eximet quod virtꝰ peperit.Quod bello quesiuimus:bello lin-
quendũ est.Tanti preda veneat quanti empta est.ferro preciũ ponderetur. Prestat
speciosa defungi morte:q̃ lucis auiditate vilescere.a vita paruulo temporis momẽ
to deserimur:pudor etiã fatũ insequitur.huic accedit ꝙ iactãtes aurũ, hostis hoc
auidiꝰ insequetur:quo maiore metu vrgeri crediderit.Preterea neutra nobis for-
tuna auri odiũ facit. Victores nãq; ære quod gestamus ouabimus:victi sepulturæ
premio relinquemꝰ.Hec Senior. At milites regis potius q̃ sodalis consiliũ intuen
tes prioremq; exhortationẽ postere preferentes:quod cuiq; opum erat certatim lo 26.
culis egerunt.Mannos quoq; varie supellectilis gerulos oneribus adsoluũt:sicq; va
cuefactis crumenis:armis habilius accingũtur.Quibus progressis succedẽtes Bri

Regis a prę da dehortatio.

tanni in patentẽ late predam dissiliũt.Quos rex circa pecunie raptũ auidius equo
occupatos conspiciens: cauere iubet ne destinatas prelio manus opum onere fati-
gent:scientes triũphum ante carpendũ q̃ censum.Proinde auro spreto:auri domi-
nos insequãtur. Nec eris sed victorie fulgorẽ mirentur:meminerintq; satius tro-
pheum pẽsare q̃ questũ:potiorẽ esse metallo virtutẽ:si rite amborũ habitũ metian-
tur.hoc nãq; exteriorẽ ornatũ conciliari:illam interno externoq; cultui preciũ af-
ferre.Quãobrem remotos a pecunie contẽplatione oculos habeant:abstractũq; aua
ritia animũ belli studiis impendãt. Preterea nouerint predã ab hostibus de indu-
stria reiectã: aurũq; insidiis potius q̃ vsui seminatũ. Sed & simplicẽ argenti nito-
rem latentis hami fraude implicitũ teneri.Neq; eñ facile fugisse existimandũ qui
fortẽ Britannorũ gentẽ fuge prior adegerit. Cæterũ nihil indignius opibus esse:
que raptorẽ captiuãt:dum ditare creduntur. Siquidem Danos quibus opes obtu-
lisse videantur:ferro cedeq; mulctandos duxisse.Itaq; si sparsa rapiant eo hostẽ in-
struere viderẽtur.Si eñ eris in medio positi specie tangerẽtur: nõ solum id,sed &
siquid eis proprie pecunie superesset amitterẽt. Quid eñ colligere prodesset:que
protinus erogare cogãtur!Sin pecunia prosterni renuerint: hostẽ haut dubie pro
straturos.Potius itaq; virtute arduos q̃ cupiditate pronos existere debere:nec oc-
ciduos in auaritiã animos:sed erectos in gloriam habendos esse.armis nõ auro cer

Eq̃tis Britãni verba.

tandum fore.Finiente rege Eques Britannicus cunctis onustũ auro gremiũ osten-
dens:colliguntur inquit rex ex oratione tua gemini rerum affectus:vnus timoris
alter maliuolentie testis. cum & opibꝰ propter hostem vti prohibeas:nosq; egenos
tibi q̃ locupletes militare satius ducas.Quid hac deformius volũtate!quid exhor-
tatione stolidius!Domesticas hic gazas agnoscimus.agnitas tollere dubitabimus!
Quod armis repetere ꝑgebamus:qđ sanguine recuperare contẽdimus:vltro resti-

tutum vitabimus: propria vendicare cunctabimur? Vter timidior est: qui parta fundit: an qui fusa legere ptimescit? En quod necessitas ademit: casus reddidit. Nō hostiū sed nostra hęc spolia sunt. nō attulit aurum Britannię Danus: sed abstulit. Quæ subacti inuitiq; perdidim⁹: gratis redeuntia fugiemus? Nephas est tantum fortunę beneficiū indignāter excipere. Quid em̄ vesanius q̄ opes in patulo constitutas despicere: conclusas ac vetitas affectare? Ante oculos collocata fastidio dabimus: fugientia capturi? In medio positis abstinebim⁹: longinqua atq; extera petituri? Quando peregrina pdabimur: si propria refutam⁹? Nūq̄ deos tam infestos experiar: vt sinū paterna auitaq; pecunia refertū tam iusto onere vacuefacere compellar. Noui Danorū luxum: nūq̄ plena meri vasa liquissent: ni timor aufugere cōpulisset. Facilius vitā deseruissent q̄ vinū. Cōmunis hic nobis affectio est: hac illis imagine respondemus. Esto fugā finxerint: ante tamen in scottos incident q̄ regredi queant. Nūq̄ porcis proculcādum aut beluis hoc aurū rure squalebit / humano meli⁹ vsui seruiturū. Pręterea si exercit⁹ a quo victi sum⁹ spolia rapim⁹: fortunā in nosmet victoris trāsferimus. Quod em̄ certius victorię psagium accipi posset: q̄ pugnā pda pcurrere: castraq; ab hostibus deserta ante plium capere? Satius est metu vicisse q̄ ferro. Finierat vix eques: & ecce omniū effusę in pdam manus nitida passim ęra carpsere. Mireris illic obscœnę auiditatis īgeniū: speculari posses immoderatū cupiditatis exemplū. Videres cum gramine pariter aurū cōuelli: intestinū dissidiū nasci. immemores hostiū ciues ferro decernere. familiaritatis iura, societatis respectū negligi. auaritiā omnes: amicitias neminē intueri. Interea Frotho siluā quæ Scottiam Britāniāq; secernit: vasto itinere pmensus: arma milites capere iubet. Cui⁹ aciem speculati Scotti cū sibi leuia tantū pila suppetere: Danos vero pstantiori armaturę genere cultos conspicerēt: pugnā fuga pueniunt. Quos Frotho Britannicę effusionis metu modicū insecutus: Vluildę virū Scottum cū ingenti exercitu obuiū recepit: quē e remotissimis scottię finibus auxilii danis ferendi cupido pduxerat. Per hūc scottorū insectatiōe relicta: cursum in Britanniā reflectere iussus: prędā quā vafre reiecerat acriter recuperauit. Igitur quo ęquiore animo opes deseruit: hoc facili⁹ recepit. Pœnituit tūc oneris Britānos: sanguine pœnas auaritię dantes. Piguit inexpleta auiditati brachia porrexisse. Puduit minus regię exhortationis q̄ propriæ indulsisse cupiditati. Post hæc celeberrimū insulę oppidū Lūdoniam petit. Cuius murorū firmitate expugnationis facultatē negante: mortis simulatiōe facta: vires ab astutia mutuatus est. Siquidem pfectus Lundonię Dalemannus cū falsum de eius obitu nuntiū accepisset: receptis in deditionē danis ducem ex indigenis offert. Quem vt ex magno aceruo legerent oppidum intrare permisit. Quibus electionis diligentiā simulantibus: nocturnis insidiis circūuentus opprimitur. His gestis regem in patriam regressum Scato quidam cōuiuio excipit bellicis eius laboribus voluptatis licentiā pmixturus. Apud quem Frotho dū regio more stratis auro puluinaribus accubaret: per Hundingū quēdam ad dimicādū prouocatus, q̄q̄ cōuiuialibus mentē gaudiis impendisset: plus pugnę ppinquitate q̄ epularū pręsentia delectatus, duello cœnā, victoria duellum absoluit. In quo dubię salutis vulnere suscepto: rursum haquini pugilis adhortatione pstrictus prouocantis nece vltionē irritatę quietis exegit. Duos ex cubicu lariis palā insidiarū conuictos ingentibus saxis affixos pelago obruit, pōderosum animi crimē annexa corporibus mole mulctando. Ferunt quidā Vluildam tunc ei

Scottus.

Expugnatio ciuitatis lūdonię in anglia.

Modus prādēdi i lectis priscorū.

Frotho ad dimicādū prouocat.

Vestis mira. Mors Frothonis primi.

insecabilē ferro vestē donasse qua circũamictus nullo telorũ acumine lęderet. Nec
p̄tereundũ Frothonē contusis cōmolitisq; auri fragminibus cibos respergere solitũ.quibꝰ aduersum familiares veneficorũ insidias vteretur. Hic dũ Regnerũ Suetię regem falso ꝓditionis insimulatũ bello lacessit: nō telorũ vi sed armorũ pōdere & corporis ęstu strāgulatꝰ interiit:haldano,Roe,& Scato,filiis relictis.His virtute paribus,ęqua regnādi incessit auiditas.Imperii cuiq; cura extitit. fraternus nullum respectus astrinxit.Quem enim nimia sui charitas ceperit/aliena deserit:

Haldani octaui regis crudelitas.

nec sibi quisq̄ ambitiose atq; aliis amice consulere pōt. Horũ maximus Haldanus Roe & Scato fratribꝰ interfectis:naturā scelere polluit: regnũ parricidio carpsit. Et ne vllum crudelitatis exemplũ omitteret:cōpręhensos eorũ fautores prius vinculorũ pœna coercuit:mox suspendio cōsumpsit.Cuius ex eo maxime fortuna ammirabilis fuit:ꝙ licet oīa tēporũ momēta ad exercēda atrocitatis officia cōtulisset:senectute vitā nō ferro finierit.Huiꝰ filii Roe,& Helgo fuere.A Roe Roskildia

Roskildia conditur a Roe rege nono. Helgo rex.x.

condita memoratur : quā postmodũ Sueno furcatæ barbæ cognomento clarus ciuibꝰ auxit:amplitudine ꝓpagauit. Hic breui angustoq; corpore fuit: Helgonē habitus procerior cepit.Qui diuiso cum fratre regno maris possessionē sortitus:regem sclauię Scalcũ maritimis copiis lacessitũ oppressit. Quā cum in ꝓuinciā redegisset:varios pelagi recessus vago nauigationis genere plustrabat. Hic licet ferocioris ingenii esset:luxuria tamē sęuitiā ęquabat. Adeo siquidē proiectus in venerem extitit:vt ambiguę existimationis esset tyrannide magis an libidine arserit. Apud insulā Thoro virgine Thora stuprũ pati coacta filiā suscepit:cui post

Tertia subiugatio teutonicorũ a Danis.

modũ vrsę vocabulũ aptauit. Hundingũ saxoniæ regis syrici filiũ apd̄ Stadiũ oppidum p̄lio vicit.eũdemq; ex prouocatione adortus duello ꝓstrauit. Ob quod hũdingi interemptor vocatus:victorię decus cognomine vsurpauit.Iutię saxonibus ereptę ius ꝓcurationēq; Hescę,Eyr & Ler ducibꝰ cōmisit.Apud saxoniā ingenui ac liberti necē pari summa rependendā cōstituit:perinde ac liquido cōstare volens ꝙ cũctas theutonũ familias ęqua seruitus teneret: omniũq; corrupta libertas parem

Thorę facinus.

cōditionis ignominiā redoleret.Cum ad īsulam thoro piraticā reflexisset: Thora necdũ amissę virginitatis mœrore deposito turpi cōmento nephariā stupri vltionem excogitauit.Siquidē filiā nubilis ętatis de industria littori immissam cōcubitu patrē maculare p̄cepit. Qui licet insidiosę voluptatis illecebris corpus dedisset:animi tamē integritatē exuisse credēdus nō est.cũ ei promptissimā erroris excusationē ignorātię beneficiũ afferret.O stolidā matrē:quæ filiæ pudicitiā vt suā vlcisceretur:exulare ꝑmisit.nec sanguinis sui castitatē curauit.dum modo incesti efficeret reum per quē prior ipsa ꝑdiderat cœlibatum. Atrocē fœminę mentē quę veluti secũdā sui corruptionē in pœnā corruptoris expendit.cũ hoc ipso potiꝰ iniuriam augere q̄ extenuare videretur.Quippe quo se vltionē assequi credidit: culpam construxit. Et dũ noxam detrahere gestit:nephas adiecit:sobolis suę nouercā agēdo:cuius vt propriā expiaret infamiā flagitio nō pepercit.Nec dubiũ eandem refertũ impudētia animũ gessisse:cuius tantus a pudore excessus erat : vt iniuriæ solatiũ filię probro petere nō erubesceret.Magnum sed vno expiabile scelus:ꝙ concubitus noxam fausta proles detersit: neq; opiniōe tristius q̄ fructu iocũdius fuit.

Rolpho.

Siquidē genitus ex Vrsa Rolpho ortus sui īfamiam cōspicuis probitatis operibꝰ redemit.quorũ eximiũ fulgorē omnis ęui memoria specioso laudũ præconio celebrat.Fit eñ vt lętis lugubria finiantur & in speciosos exitꝰ turpiter auspicata cō-

cedant. Igitur vt flagitiosus ita fœlix patris error extitit. quē tāta luce mirificus
postmodū filiꝰ expiauit. Interea Regnero apud suetiā defuncto: cōiunx eius Suan
huita paruo post & ipsa morbo ex mœstitia cōtracto decedit: fato virū insecuta a
quo vita distrahi passa non fuerat. Fieri nāqꝫ solet vt quidā ob eximiam charita-
tē quā viuis impenderāt: etiā vita excedentes comitari cōtendāt. his filius Hoth- Hothbrodus Suetię rex.
brodus succedit: qui proferēdi imperii studio orienti bellū intulit: ac post immen
sam populorū cladē: Atislum & høtherū filios procreauit. Hisdem Geuarū quen-
dam egregiis sibi meritis deuinctū pędagogum adciuit. Nec oriētis victoria con
tentus: daniā petit. eiusqꝫ regem Roe tribus p̄liis ꝓuocatum occidit. His cognitis Mors Roe.
Helgo filiū Roluonē Lethrica arce cōclusit hęredis saluti cōsulturus: vtcūqꝫ suam
fortunam tractasset. Deinde p̄sides ab Hothbrodo immissos vt externo patriā do-
minio liberaret missis per oppida satellitibꝰ cæde subegit. Ipsum quoqꝫ Hothbro
dum cū omnibus copiis nauali pugna deleuit. nec solū fratris: sed etiā patriæ iniu
riam plenis vltionis armis pensauit. Quo euenit vt cui nuper ob hundingi cædē
agnomē incesserat: nūc Hothbrodi strages cognomētū inferret. Præterea suecones
perinde ac parū pręliis afflictos abiectissimo conditionis instituto mulctauit: lege
sanciens. ne cuiuspiam eorū iuxta legitimarum cōpositionum formulā lęsio sarci-
retur. His gestis ob superioris flagitii ruborem patriam penatesqꝫ perosus: repe-
tito oriente decedit. Opinātur quidā ꝙ exprobratę sibi turpitudinis anxius: sup
districtū gladiū incūbendo: voluntaria se morte consumpserit. Huic filius Roluo Roluo rex xiii. cognomēto krage
succedit: vir corporis animiqꝫ dotibus venustꝰ: qui staturę magnitudinē pari vir
tutis habitu cōmendaret. Cuius temporibus cum danorum imperio suetia subia-
ceret: Atislus Hothbrodi filius liberandę patriæ ratione callidius quæsita: matrē
Roluonis Vrsam coniugio sibi sociandam curauit: intercedente cōnubii affinita-
te efficaciores priuigno monitus super tributi laxatione daturus. Nec fortunam
votis aduersam habuit. Hic a puero liberalitatis odio imbutus adeo pecuniæ te- Atisli auaritia.
nax extitit: vt munificū haberi infamię loco duceret. Quem cum Vrsa tantis aua Vrsę astus.
ritiæ sordibus obfusum videret: ideoqꝫ eo carere cuperet: insidiis agendum rata:
mira artis superficie fraudis formulā texit. Impietatis quippe simulationē ample
xa: maritum capessendę libertatis ammonitū: nouarum rerum exhortatione solli
citat: filiūqꝫ maximis muneribus promissis, Suetiā arcessiri curat. Ita nāqꝫ se vo-
tis maxime potiturā credebat: si filio aurum victrici nacto: regias opes fugiendo
conuellere: virūqꝫ non tantum thoro: sed etiam pecunia fraudare potuisset. Neqꝫ
enim auaritiam vllo melius q̃ opum subtractione mulctandā putabat. Cuius doli
profunditas ab intimis astutiæ modis profecta: haud facile ex hoc discerni pote-
rat, ꝙ permutandi thori studium, affectatę libertatis imagine colorabat. Cęcam
viri mentē quæ matrem aduersum filii caput exarsisse putauit: nec suam potius
strui perniciem intellexit. Stolidum mariti sensum, qui peruicacem vxoris indu-
striam non aduertit: transferendi cōnubii copiam filialis odii specie molientem.
Cum enim nulla muliebribus animis fiducia debeatur: is tanto stolidiorem fœmi
nę fidē detulit: quanto facilius eam sibi fidam, filio insidiosam putauit. Igitur pro
missorū magnitudine excitus Roluo / cum Atisli forte penates ingressus ob absen
tiæ diuturnitatem conuictusqꝫ dissuetudinem parum a matre cognosceretur: le-
niendæ famis subsidium per iocum petere cepit. Qua prandium a rege poscēdum
hortante: laceram vestis suę partem exerens operam consuentis exposcit. Cum ob

feratas matris aures haberet difficile inquit veram ac solidam amicitiam reperiri: cum filio mater epulum: fatu soror suendi obsequium neget. Ita matris errore mulctato: magnum ei idem negatę humanitatis ruborem iniecit. Quem cū Atislus inter epulas matri discubitu iunctū aspiceret: vtrūq; lasciuiæ increpans impudicum fratris sororisq; cōsessum asseruit. Cui Roluo honestum in filio maternę charitatis amplexum respondit: lacessitę integritatis defensionē ab arctissimo naturę vinculo mutuatus. Idem percunctantibus cōuiuis quod fortitudinis genus cæteris ante ferret: patientiā nominauit. Interrogatus ab iisdem Atislus cui potissimū virtuti votorum suorum studium obligasset: Liberalitatis sibi professionem aptauit. Exigūtur igitur hinc animositatis: inde munificētię pacta: priorq; Roluo virtutis experimentū edere iubetur. Qui cum igni applicaretur: parmulā parti qua acrius vrgebatur obiecit: alteroq; laterū defenso: reliquum munimento vacuum. vnico patientię duramento firmauit. Magna viri solertia leniendi ardoris præsidium a clypeo mutuantis. vt inde exposito flāmis corpori propugnaret: vnde eidē inter stridentia quandoq; tela consuluisset. Aestus tamen telis acrior cū vallatam clypeo partem expugnare nō posset: defectum munimine latus inuasit. Quem pedissequa quę forte propter focum astabat intolerabili costarum ardore torreri cōspiciens: egesta dolio clepsedra fuso flammā humore sopiuit mediasq; incēdii pœnas tēpestiuo liquoris beneficio repressit. Roluo patiētiæ cōsummatiōe laudatur. Post hęc Atisli munera requirūtur. ferunt illum collatis in priuignū opib⁹ ad vltimū ingentis ponderis torquē quo donū cumulatius redderet expendisse. Igitur vrsa tertio cōuiuii die edendę fraudis copiam aucupata: suspicato nil tale coniuge: regia pecunia vehiculis imposita propriis se penatibus furtiuo subduxit egressu. sublustriq; nocte fugam cum filio consecuta discedit. Insequentis se viri metu percita: per summā vlterioris fugę diffidentiam comites abiiciendę pecunię iussu sollicitat: vita vel opibus carituros affirmans: vnicū salutis stipendium in ęris abiectione repositū. nec fugę subsidiū nisi rerum damno carpendum. Eodem itaq; exemplo vtendum: quo sibi Frothonē apud britannos consuluisse proditum erat. Adiecit etiam non magno constare si propria suetis resumenda deponerent, dum inde sibi fugæ profectus vnde eis insecutionis defectus accederet: magisq; aliena restitui. q̄ sua deseri viderentur. Nec mora quo fuga celerius carperetur. reginæ iussa complentur. Aurum crumenis egeritur. opes hostium raptui relinquūtur. Sunt qui asserant Vrsam retētis pecuniis ęs auro oblitum: fugæ suæ vestigiis instrauisse. Credi namq; poterat fœminam ingentia molitam facinora: metallum quoq; iactui destinatum inani fulgore pinxisse verarum opum pretia mēdacis auri iubare simulantem. Videns igitur Atislus donatū Roluoni torquem inter alia auri insignia relictum intimū auaritię suæ pignus curiosius contēplatus: vt prædam exciperet: affixis humo genibus cupiditati maiestatem inclinare sustinuit. Quem Roluo tollendæ pecunię gratia pronum dimissumq; conspiciens: propriis prostratum muneribus risit, perinde ac cupide repetentem quod callide tribuisset. Contentis prędа suetis: ocius ad naues se recipit fugamq; vehemēti remorum conatu captauit. Ferunt autem illum quicquid præstare posceretur primę supplicationi prompta liberalitate tribuere solitum: nec vnq̄ ad secundam petentis vocem distulisse rogatum. Siquidem precum iterationem munificentiæ velocitate præcurrere: q̄ beneficium tarditate notare maluit. Quę res ei maximam athleta-

Cōmendatio patiētię i Roluone.

Pedissequę pietas.

Atisli simulata munificentia.

Vrsę fuga & pecunię abiectio.

Atisli cupiditas.

Roluonis mira liberalitas.

rum frequentiam conciliauit. Plærunq; enim virtus: aut pręmiis pascitur: aut lau=
dibus incitatur. Per idem tempus Agnerus quidam Ingelli filius sororem Roluo=
nis Rutam nomine matrimonio ducturus, ingenti cõuiuio nuptias instruit. In quo
cum pugiles omni petulantiæ genere debacchantes in Ialtonem quendam nodosa
passim ossa coniicerent: accidit vt eius consessor Biarco nomine iacentis errore ve
hementem capite ictum exciperet. Qui dolore pariter ac ludibrio lacessitus / osse
inuicem in iacientem remisso: frontem eius in occuput reflexit, idemq; loco frontis
intorsit transuersum hominis animum vultus obliquitate mulctando. Ea res con=
tumeliosam ioci insolentiam temperauit: pugilesq; regia abire coegit. Qua conui=
uii iniuria permotus sponsus: ferro cum Biarcone decernere statuit: violatæ hila=
ritatis vltionẽ duelli noĩe quęsiturus: in cui⁹ ingressu vtri prior feriẽdi copia debe=
retur diutule certatum est. Non enim antiquitus in edendis agonibus crebrę ictu=
um vicissitudines petebantur: Sed erat cum interuallo temporis etiam feriendi di=
stincta successio. rarisq; sed atrocibus plagis certamina gerebantur: vt gloria po=
tius percussionum magnitudini: q̃ numero deferretur. Pręlato ob generis dignita=
tem Agnero: tanta vi ictum ab eo editum constat: vt prima cassidis parte conscissa:
supremam capitis cuticulam vulneraret: ferrumq; mediis galeæ interclusum fora=
30. minibus dimitteret. Tunc Biarco mutuo percussurus quo plenius ferrum libraret
31. pedem trunco annixus: medium Agneri corpus: pręstãtis acuminis mucrone trãs=
egit. Sunt qui asserant morientem Agnerum soluto in risum ore: per summam do=
loris dissimulationem spiritum reddidisse. Cuius vltionem pugiles auidius expe=
tentes, simili per Biarconem exitio mulctati sunt. Vtebatur quippe præstantis acu
minis inusitatęq; longitudinis gladio, quem Løui vocabat. Talibus operum meri=
tis exultanti nouam de se siluestris fera victoriam præbuit. Vrsum quippe eximiæ
magnitudinis obuium sibi inter dumeta factum iaculo confecit: comitemq; suum
Ialtonem: quo viribus maior euaderet: applicato ore: egestum belluę cruorem hau=
rire iussit. Creditum nanq; erat: hoc potionis genere corporei roboris incremen=
ta præstari. His facinorum virtutibus clarissimas optimatum familiaritates ade=
ptus: etiam regi percharus euasit: sororem eius Rutam vxorem adciuit: victiq; spõ
sam victorię pręmiũ habuit. Ab Atislo lacessiti Roluonis vltionẽ armis exegit, eũq;
victum bello prostrauit. Tunc Roluo magni acuminis iuuenem Hiarthwarum no
mine sorore Sculda sibi in matrimonium data: annuoq; vectigali imposito: Suetiæ
præfectum constituit: libertatis iacturam affinitatis beneficio leniturus. Hoc loci
quidam memoratu iocundum operi inseratur. Adolescens quidam Wiggo nomine
corpoream Roluonis magnitudinem attentiori contemplatione scrutatus: ingen=
tiq; eiusdem admiratione captus: percunctari per ludibrium cœpit: quisnam es=
set iste krage, quem tanto staturæ fastigio prodiga rerum natura ditasset. faceto ca
uillationis genere inusitatum proceritatis habitum prosecutus. Dicitur enim lin=
gua danica. krage. truncus cuius semicæsis ramis fastigia conscenduntur. Ita vt
pes præcisorum stipitum obsequio perinde ac scalę beneficio nixus: sensimq; ad
superiora prouectus: petitæ celsitudinis compendium assequatur. Quem vocis ia=
ctum Roluo perinde ac inclitum sibi cognomen amplexus: vrbanitatem dicti ingen
tis armillæ dono prosequitur. Qua Wiggo dexteram cxcultam extollens lęua per
pudoris simulationem post tergũ reflexa ridiculũ corporis incessum præbuit. præ=

Agnerus.

Modus pu=
gnãdi pris=
corum.

Biarconis
robur.

De vrso &
eius cruore
potando.

Hiartht.
Suetia ter,
tio a danis
subacta.
Wiggonis
de Roluone
dicterium.

fatus exiguo lętari munere.quem sors diutiuæ tenuisset inopiæ.Rogatus cur ita se
gereret:inopem ornamenti manum nulloq; cultus beneficio gloriantem/ad aspectū
reliquæ:verecūdo paupertatis rubore perfundi dicebat.Cuius dicti calliditate cō-
sentaneum priori munus obtinuit.Siquidem Roluo manum quę ab ipso occultaba
tur exemplo reliquę in medium accersendam curauit. Nec Wiggoni rependendi be
neficii cura defuit.Siquidem arctissima voti nuncupatione pollicitus est: si Roluo-

Voto se astringēdi mos prisc⁹.

nem ferro perire contingeret: vltionem se ab eius interfectoribus exacturum. Nec
prætereundum ꝙ olim ingressuri curiam proceres: famulatus sui principia: ali-
cuius magnę rei voto principibus obligare solebant:virtute tirocinium auspican-
tes.Interea Sculda tributarię solutionis pudore permota/ diris animum cōmentis

Sculdę facinus.

applicans maritum exprobrata cōditionis deformitate,propulsandę seruitutis mo
nitu cōcitatum,atq; ad insidias Roluoni nectendas perductum, atrocissimis noua-
rum rerum consiliis imbuit.plus vnūquenq; libertati:q̄ necessitudini debere testa-
ta. Igitur crebras armorum massas diuersi generis tegminibus obuolutas tributi
more per hiarthWarum in daniam perferri iubet.occidendi noctu regis materiam

Lethra regalis olim sedes.

prębituras.Refertis itaq; falsa vectigalium mole nauigiis:Lethram pergitur:quod
oppidum a Roluone constructum eximiisq; regni opibus illustratum: cæteris con-
finium prouinciarum vrbibus regię fundationis & sedis auctoritate pręstabat.Rex
aduentum hiarthWari conuiualis impensæ deliciis prosecutus:ingenti se potione
proluerat. Hospitibus præter morem ebrietatis intemperantiam formidantibus.
Cæteris igitur altiorem carpentibus somnum,sueones quibus scelesti libido propo
siti communem quietis vsum ademerat:cubiculis furtim delabi cœpere. Aperitur
ilico telorum occlusa congeries:& sua sibi quisq; tacitus arma connectit.deinde re-
giam petunt:irruptisq; penetralibus in dormientium corpora ferrum destringūt.
Experrecti cōplures quibus non minus subitæ cladis horror,q̄ somni stupor inces-
serat:dubio nisu discrimini restitere,socii an hostes occurrerent : noctis errore in-

Hialto.

certum reddente. Eiusdem forte silentio noctis Hialto qui inter regios proceres
spectatæ probitatis merito præeminebat:rus egressus scorti se complexibus dede-
rat.Hic cum obortum pugnę fragorem stupida procul aure sensisset fortitudinem
luxuriæ prætulit: maluitq; funestum martis discrimen appetere q̄ blandis veneris
illecebris indulgere.Quanta hunc militem regis charitate flagrasse putemus : qui
cum ignorantiæ simulatione excusationem absentiæ pręstare posset: salutem suam
manifesto periculo obiicere, q̄ voluptati seruare satius existimauit: Discedentem
pellex percunctari cœpit si ipso careat : cuius ætatis viro nubere debeat. Quam

Nasus concubinę sic meritę abscinditur.

Hialto perinde ac secretius allocuturus,propius accedere iussam:indignatus amo-
ris sibi successorem requiri præciso naso deformem reddidit:erubescendoq; vulne-
re libidinosæ percunctationis dictum mulctauit:mentis lasciuiam oris iactura tem
perandam existimans. Quo facto liberum quęsitę rei iudicium a se ei relinqui dixit
Post hęc repetito ocius oppido:confertissimis se globis immergit: aduersasq; acies
mutua vulnerum inflictione prosternit.Cūq; dormientis adhuc Biarconis cubicu-
lum præteriret:expergisci iussum tali voce compellat.

Ocius euigilet quisquis se regis amicum
Aut meritis probat:aut sola pietate fatetur.
Discutiant somnum proceres,stupor improbus absit:

Incaleant animi vigiles: sua dextera quenq;
Aut famæ dabit: aut probro perfundet inerti.
Noxq; hæc aut finis erit: aut vindicta malorum.
Non ego virgineos iubeo cognoscere ludos
Nec teneras tractare genas: aut dulcia nuptis
Oscula conferre: & tenues astringere mãmas.
Non liquidum captare merum: tenerumve fricare
Fœmen & in niueos oculum iactare lacertos.
Euoco vos ad amara magis certamina Martis.
Bello opus est. nec amore leui. nihil hic quoq; facti
Mollities eneruis habet: res prælia poscit.
Quisquis amicitiam regis colit: arma capessat.
Pensandis animis belli promptissima laus est.
Ergo viris timidum nihil aut leue fortibus insit.
Destituatq; animos armis cessura voluptas.
In pretio iam fama manet: laudis sibi quisq;
Arbiter esse potest. propriaq; nitescere dextra.
Instructum luxu nihil assit: plena rigoris
Omnia præsentem discant exoluere cladem.
Non debet laudis titulos aut præmia captans
Ignauo torpere metu: sed fortibus ire
Obuius: & gelidum non expallescere ferrum.
Ad hãc vocem expergefactus Biarco cubicularium suum Scalcum ocyus excitatũ hoc alloquitur modo.
Surge puer: crebroq; ignem spiramine pasce:
Verre larem ligno: & tenues dispelle fauillas:
Scintillas extunde focis: ignisq; iacentes
Erige relliquias & opertas elice flammas.
Languentem compelle larem producere lumen:
Ardenti rutilas accendens stipite prunas:
Proderit admota digitos extendere flamma.
33. Quippe calere manu debet qui curat amicum
Et nocui penitus liuoris pellere frigus.

Rursum Hialto.

Dulce est nos domino percepta rependere dona:
Acceptare enses: famæq; impendere ferrum.
En virtus sua quenq; monet meritum bene regem
Rite sequi: dignaq; ducem grauitate tueri.
Enses theutonici: galeæ armillæq; nitentes
Loricæ talo immissę: quas contulit olim
Roluo suis: memores acuant in prælia mentes.
Res petit & par est: quæcunq; per ocia summa
Nacti pace sumus: belli ditione mereri:
Nec lętos cursus mœstis pręponere rebus:
Aut duris semper casus præferre secundos.

Mente pari proceres sortem capiamus vtranq;.
Nec mores fortuna regat, quia condecet ęque
Delicias ac dura pati, vultuq; sub illo
Ducamus tristes quo dulces hausimus annos.
Omnia quæ poti temulento prompsimus ore
Fortibus edamus animis & vota sequamur
Per summum iurata iouem, superosq; potentes.
Danorum primus herus est meus, assit eidem
Vt probus est quisq;, procul hic, pcul este fugaces.
Forti opus est stabiliq; viro, non terga ferente
In dubium, bellive truces metuente paratus.
Maxima sæpe duci virtus ex milite pendet.
Tanto etenim princeps aciem securior intrat
Quanto illum melius procerũ stipauerit agmen.
Arripiat digitis pugnacibus arma satelles
Iniiciens dextram capulo, clypeumq; retentans.
Inq; hostis ruat: & nullos expalleat ictus.
Nemo se retro feriendum prębeat hosti:
Nemo enses tergo excipiat, pugnacia semper
Pectora vulneribus pateant, certamina prima
Fronte gerunt aquilę, & rapidis se rictibus vrgent
Anteriore loco, species vos alitis ęquet
Aduerso nullam metuentes corpore plagam.
Ecce furens ęquoq; sui fidentior hostis
Ferro artus, faciemq; aurata casside tectus:
In medios fertur cuneos: ceu vincere certus
Intimidusq; fugæ: & nullo superabilis ausu.
Suetica (me miserum) danos fidutia spernit.
Ecce truces oculis gotthi, visuq; feroces
Cristatis galeis hastisq; sonantibus instant
In nostro validam peragentes sanguine cladem.
Distringunt gladios: & acutas cote bipennes.
Quid te hiaruare loqr? quẽ Sculda nocẽte repleuit
Consilio tantaq; dedit crudescere culpa?
Quid te infande canam nostri discriminis auctor
Proditor eximii regis: quem sęua libido
Imperii, tentare nephas: furiisq; citatum
Coniugis æternam pepulit prętendere noxam?
Quis te error factum danis dominoq; nocentem
Præcipitauit in hoc rerum scelus? vnde subibat
Impietas tanto fraudis constructa paratu? 34.
Quid moror? extremam iam degustauim⁹ escam.
Rex perit & miseram sors vltima corripit vrbem.
Illuxit suprema dies, nisi forte quis assit
Tam mollis ꝙ se plagis præbere timescat:

Aut imbellis ita vt domini non audeat vltor
Esse sui: dignosq; animo proscribat honores.
Tu quoq; consurgens niueum capit exere Ruta:
Et latebris egressa tuis in prælia prodi.
Cędes te foris acta vocat. iam curia bellis
Concutitur diroq; strepunt certamine portę.
Loricas lacerat ferrum. dirumpitur hamus
Nexilis & crebro cedunt præcordia telo.
Iam clypeum regis vastę minuere secures.
Iam longi resonant enses: crepitatq; bipennis
Humanis impacta humeris, & pectora findens.
Quid pauitat animi: quid hebescit languidus ensis?
Porta vacat nostris, externo plena tumultu.

Cunq; Hialto magna admodum strage edita prælium cruentasset: tertio tabernaculum Biarconis offenderat: quem metus causa auidū quietis ratus tali ignauiæ exprobratione pertentat.

Vt quid abes Biarco: num te sopor occupat altus?
Quid tibi quęso morę est: aut exi. aut igne premeris.
Elige quod pręstat. eia concurrite mecum.
Igne vrsos arcere licet. penetralia flammis
Spargamus. primosq; petant incendia postes.
Excipiat torrem thalamus. tectiq; ruina
Fomentum flammis: & alendo præbeat igni.
Fundere damnatis fas est incendia portis.
At nos qui regem voto meliore veremur
Iungamus cuneos stabiles. tutisq; phalangem
Ordinibus mensi: qua rex præcepit eamus
Qui natum bøki Røricum strauit auari:
Implicuitq; virum leto virtute carentem.
Ille quidem præstans opibus: habituq; fruendi
Pauper erat: probitate minus q̃ fœnore pollens:
Aurum militia potius ratus. omnia lucro
Posthabuit. laudisq; carens congessit aceruos
Aeris: & ingenuis vti contempsit amicis.
Cunq; lacessitus Roluonis classe fuisset
Egestum cistis aurum deferre ministros
Iussit, & in primas vrbis diffundere portas:
Dona magis q̃ bella parans, quia militis expers
Munere non armis tentandum credidit hostem:
Tanq̃ opibus solis bellum gesturus & vsu
Rerum non hominum Martem producere posset.
Ergo graues loculos & ditia claustra resoluit:
Armillas teretes & onustas protulit arcas
Exitii fomenta sui. ditissimus ęris
Bellatoris inops: hostiq; adimenda relinquens

Pignora quę patriis præbere pepercit amicis.
Annellos vltro metuens dare, maxima nolens
Pondera fugit opum. veteris populator aceruí.
Rex tamen hūc prudēs, oblataq́ꝫ munera spreuit:
Rem pariter vitamq́ꝫ adimens: nec profuit hosti
Census iners quē longo auidus cumulauerat æuo.
Hunc pius inuasit Roluo: summasq́ꝫ perempti
Cepit opes. inter dignos partitus amicos
Quicquid auara manus tantis cōgesserat annis:
Irrumpensq́ꝫ opulenta magis q̄ fortia castra:
Præbuit eximiam sociis sine sanguine prędam.
Cui nil tam pulchrū fuit aut non funderet illud:
Aut charum quod non sociis daret: ęra fauillis
Assimulans: famaq́ꝫ annos non fœnore mensus.
Vnde liquet regem claro iam funere functum
Præclaros egisse dies. speciosaq́ꝫ fati
Tempora. pręteritos decorasse viriliter annos.
Nam virtute ardens dum viueret omnia vicit
Egregio dignas sortitus corpore vires.
Tam pręceps in bella fuit: q̄ concitus amnis
In mare decurrit. pugnamq́ꝫ capessere promptus
Vt ceruus rapidum bifido pede tendere cursum.
Ecce per infusas humana tabe lacunas
Cęsorum excussi dentes rapiente cruoris
Profluuio toto: & scabris limantur arenis.
Splendescunt limo allisi. lacerataq́ꝫ torrens
Sanguinis ossa vehit. trūcosq́ꝫ superfluit artus.
Danicus humescit sanguis. stagnatq́ꝫ cruenta
Latius eluuies. & corpora sparsa reuoluit.
Elisus venis validum spumātibus amnis
Impiger inuehitur. danis hyuarus amator
Martis. & extenta pugnantes prouocat hasta.
Attamen hic inter discrimina fataq́ꝫ belli
Frothonis video lętum arridere nepotem
Qui firtuallinos auro conseuerat agros.
Nos quoq́ꝫ lętitię species extollat honesta
Morte secuturos generosi fata parentis.
Voce ergo simus alacres: ausuq́ꝫ vigentes.
Namq́ꝫ metum par est animosis spernere dictis:
Et memorabilibus letum consciscere factis.
Deserat os animūq́ꝫ timor. fateamur vtroq́ꝫ
Intrepidos nisus: ne nos nota iudicet vlla
Parte aliqua signum dubii prestare timoris.
Librentur stricto meritorum pondera ferro.
Gloria defunctos sequitur: putriq́ꝫ fauillę

35.

Fama superstes erit, nec in vllum decidet ęuum:
Quod perfecta suo patrauit tempore virtus.
Quid clausis agitur foribus: quid pessula valuas
Iuncta seris cohibent? etenim iam tertia te vox
Biarco ciet: clausoq; iubet procedere tecto.

Contra quæ Biarco.

Quid me Roluonis generum: quid bellice Hialto
Tanta voce cies? etenim qui magna profatur
Grandiloquisq; alios verbis inuitat ad arma
Audere & dicta factis ęquare tenetur:
Vt vocem fateatur opus. sed desine donec
Armer, & horrendo belli præcingar amictu.
Iamq; ensem lateri iungo: iam corpore primum
36. Lorica galeaq; tegor, dum tempora cassis
Excipit: & rigido conduntur pectora ferro:
Nemo magis clausis refugit penetralibus vri
Cunq; sua rogus esse domo, licet insula memet
Ediderit: strictęq; habeam natalia terræ:
Bissenas regi debebo rependere gentes
Quas titulis dedit ille meis. attendite fortes
Nemo lorica se vestiat interituri
Corporis. extremum perstringat nexile ferrum:
In tergum redeant clypei: pugnemus apertis
Pectoribus: totosq; auro densate lacertos:
Armillas dextrę excipiant, quo fortius ictus
Collibrare queant, & amarum figere vulnus.
Nemo pedem referat: certatim quisq; subire
Hostiles studeat gladios, hastasq; minaces:
Vt charum vlciscamur herum. super omnia felix
Qui tanto sceleri vindictam impendere possit:
Et fraudem iusto punire piacula ferro.
Ecce mihi videor ceruum penetrasse ferocem
Theutonico certe qui snyrtir dicitur ense
A quo belligeri cepi cognomen: vt Agner De gladio snyrtir.
Ingelli natum fudi, retuliq; trophęum.
Ille meo capiti impactum perfregit Høthingum
Elisum morsu gladium: maiora daturus
Vulnera: si melius ferri viguisset acumen. De høtigo.
Cui contra lęuam lateris cum parte sinistri
Dissecui, dextrumq; pedem: labensq; sub artus
Incidit in medias ferrum penetrabile costas.
Hercule nemo illo visus mihi fortior vnq̃.
Semiuigil subsedit enim cubitoq; reclinis
Ridendo excepit letum: mortemq; cachinno
Spreuit & elisium gaudens successit in orbem.

Magna viri virtus, quæ risu calluit vno
Supremam celare necem: summumq; dolorem
Corporis ac mentis lęto compescere vultu.
Nunc quoq; cuiusdam præclaro stemmate nati
Vitales fibras ferro rimabar eodem:
Et ferrum penitus intra præcordia mersi.
Filius hic regis: & auito sanguine lucens
Indole clarus erat: tenerisq; nitentior annis.
Non illi hamatum poterat prodesse metallum:
Non ensis non vmbo teres: tam viuida ferri
Vis erat: obiectis tardari nescia rebus.
Ergo duces vbi sunt gotthorum: militięq;
Hiartuari! veniant. & vires sanguine pensent.
Qui iaciunt: qui tela rotant: nisi regibus orti.
Surgit ab ingenuis bellum: clarissima martem
Stemmata conficiunt. nec enim vulgaribus ausis
Res agitur. quam sola ducum discrimina tentant.
Illustres obeunt proceres. en maxime Roluo
Magnates cecidere tui. pia stemmata cessant.
Non humile obscurumve genus, non funera plæbis
Pluto rapit: vilesq; animas. sed fata potentum
Implicat & claris complet phlegethonta figuris.
Non memini certamen agi: quo promptius esset
Alternare enses. partiriq; ictibus ictus.
Dans vnum tres accipio: sic mutua gotthi
Vulnera compensant. sic dextra potentior hostis
Vindicat acceptam cumulato fœnore pœnam.
Q̃q̃ adeo solus multorum funere leto
Corpora tradiderim pugnans: vt imagine collis
Editus e truncis excresceret arcubus agger:
Et speciem tumuli congesta cadauera ferrent.
Et quid agit qui me nuper prodire iubebat
Eximia se laude probans: aliosq; superba
Voce terens & amara serens opprobria tanq̃
Vno bissenas complexus corpore vitas!

Ad hęc Hialto.

Q̃q̃ subsidio tenui fruor. haud procul absum
Hac quoq; qua stamus opus est ope. nec magis vsq̃
Vis aut lecta manus promptorum in bella virorum
Exigitur: iam durę acies & spicula scutum
Frustatim secuere meum. partesq; minutim
Auulsas absumpsit edax per prælia ferrum.
Prima sibi testis res est. seq; ipsa fatetur.
Fama oculo cedit. visusq; fidelior aure est.
Rupti etenim clypei retinacula sola supersunt.

37.

Sectus & in giro remanet mihi peruidus vmbo:
Et nunc Biarco viges: q̄q̄ cunctatior ęquo
Extiteris, damnumq; morę probitate repensas.

At Biarco.

Carpere me necdum: probrisq; lacessere cessas?
Multa moras afferre solent: namq; obuius ensis
Cunctandi mihi causa fuit: quem sueticus hostis
In mea pręualido contorsit pectora nisu.
Nec parce gladium capuli moderator adegit.
Nam quantum in nudo vel inermi corpore fas est
Egit in armato: sic duri tegmina ferri
Vt molles traiecit aquas, nec opis mihi quicq̄
Aspera loricę poterat cōmittere moles.
Et nunc ille vbi sit qui vulgo dicitur othin
Armipotens vno semper contentus ocello?
Dic mihi Ruta precor vsq̄ si conspicis illum?

Ad hæc Ruta.

Adde oculum propius: & nostras prospice chelas
Ante sacraturus victrici lumina signo
Si vis pręsentem: tuto cognoscere martem.

Tum Biarco.

Si potero horrendum friggę spectare maritum
Quantūcunq; albo clypeo sit tectus: & altum
Flectat equum: lethra nequaq̄ sospes abibit.
Fas est belligerum bello prosternere diuum:
Ante oculos regis clades speciosa cadentes
Excipiat, dum vita manet studeamus honeste
Posse mori, clarumq; manu decerpere funus.
Ad caput extincti moriar ducis obrutus, ac tu
Eiusdem pedibus moriendo allabere pronus
Vt videat quisquis congesta cadauera lustrat:
38. Qualiter acceptum domino pensauimus aurum.
Pręda erimus coruis: aquilisq; rapacibus esca.
Vesceturq; vorax nostri dape corporis ales.
Sic belli intrepidos proceres occumbere par est
Illustrem socio complexos funere regem.

Hanc maxime exhortationum seriem idcirco metrica ratione compegerim: q eārūdem sententiarum intellectus: Danici cuiusdam carminis compendio digestus a compluribus antiquitatis peritis memoriter vsurpatur. Cōtigit autem potitis victoria gothis omne Roluonis agmē occumbere: neminemq; excepto wiggone ex tanta iuuentute residuum fore. Tantum enim excellentissimis regis meritis ea pugna: a militibus tributum est: vt ipsius cędes omnibus oppetendę mortis cupiditatem ingeneraret: eiq; morte iungi vita iucundius duceret. Lętus Hiartuarus prandendi gratia positis mensis conuiuium pugnę succedere iubet: victoriā epulis prosecuturus. Quibus oneratus magnę sibi ammirationis esse dixit: q ex tanta Roluo

nis militia nemo qui saluti fuga/aut captione cõsuleret: repertus fuisset. Vnde liquidum fuisse quãto fidei studio regis sui charitatem coluerint: cui superstites esse passi non fuerint. Fortunam quoq; q̃d sibi ne vnius quidem eorum obsequium superesse permiserit causabatur, q̃ libentissime se talium virorum famulatu vsurum testatus. Oblato Wiggone perinde ac munere gratulatus, an sibi militare vellet perquirit. Annuenti destrictum gladium affert. Ille cuspidem refutãs capulum petit. Hunc morem Rouolni in porrigendo militibus ense extitisse præfatus. Olim nãq; se regum clientelę daturi tacto gladii capulo obsequiũ polliceri solebant. Quo pacto Wiggo capulum complexus: cuspidem per Hiartuarum agit: vltionis compos cuius Roluoni ministerium pollicitus fuerat. Quo facto ouans irruentibus in se Hiartuari militibus cupidius corpus obtulit: plus voluptatis se ex tyranni nece q̃ amaritudinis ex propria sentire vociferãs. Ita conuiuio in exequias verso: victoriæ gaudium funeris luctus insequitur. Clarum ac semper memorabilem virum, qui voto fortiter expleto: mortem sponte complexus suo ministros: mensas tyranni sanguine maculauit. Neq; enim occidentium manus viuax animi virtus expauit: cum prius a se loca quibus Roluo assueuerat interfectoris eius cruore respersa cognosceret. Eadem itaq; dies Hiartuari regnum finiuit ac peperit. Fraudulenter enim quęsitæ res eadem sorte defluunt qua petuntur: nullusq; diuturnius est fructus qui scelere ac perfidia partus fuerit. Quo euenit vt sueones paulo ante Danię potitores ne suę quidem salutis potientes existerent. Protinus enim a Syalandensibus deleti lęsis Roluonis manibus iusta exoluere piacula. Adeo plærunq; fortunę sęuitia vlciscitur, quod dolo ac fallacia patratur.

Wiggonis facinus.

Hiartuarus rex.xiiii. occiditur.

Finis libri Secundi.

Hotherus regum.xv.

Sequitur Tertius. 39.



Otherus Athisli frater idemq; Geuari regis alumnus cuius mensionẽ pręmisi: post Hiartuarum vtriusq; regni imperium sumit. Huius tempora si ab ætatis eius origine cœpero aptius explicabuntur. Pulchrius eñ pleniusq; extrema annorũ illius curricula perstringuntur: vbi prima silentio non damnantur. Interfecto ab Helcone Hodbroddo: filius Hotherus sub tutela Geuari regis pueritiæ procursum exegit. Adolescẽs collacteis ac coęuis summa corporis firmitate præstabat. Cæterum ingenium eius crebræ dotauerãt artes. Quippe natationis: arcus: cæstuũq; peritia. nec non quantãcunq; ea ætas capere poterat agilitate pollebat. Haud minus exercitio, q̃ viribus potens. Immaturã adhuc ætatẽ vberrimis animi beneficiis transcendebat. Nemo illo chelis: aut lyrę sciẽtior fuerat. Præterea sistro ac barbyto omniq; fidium modulatione callebat. ad quoscunq; volebat motus variis modorum generibus humanos impellebat affectus. Gaudio: mœstitia: miseratione: vel odio. mortales afficere nouerat. Ita aurium voluptate aut horrore animos implicare solebat.

Hotheri pueritia & industria.

Tot iuuenis artibus Geuari filia Nanna admodum delectata: amplexum eius expetere cœpit. Fit enim vt virtute iuuenum virgines incalescant, & quorum minus complacet forma: probitas acceptetur. Multiplices enim amor aditus habet.

Amoris aditꝰ multi

Aliis amor decor, aliis animi virtus, quibusdam artium vsus voluptatis iter aperit. Non nullis comitas Veneris copiam parat. Complures famæ candor acceptos facit. Nec leuius vulnus fortes q̃ pulchri puellis infligere solent. Accidit autem vt Othini filius Balderus Nannæ corpus abluentis aspectu sollicitatus: infinito amore corriperetur. Vrebat illum venustissimi corporis nitor: animumq; perspicuæ pulchritudinis habitus inflammabat.

Nannę species.

Validissimum namq; libidinis irritamentum est decor. Hotherum itaq; per quem maxime votum interpellandum timebat ferro tollere constituit: ne moræ impatiens amor vllo fruendæ libidinis obstaculo tardaretur. Eodem forte tempore Hotherus inter venandum errore nebulę perductus: in quoddam siluestrium virginum conclaue incidit: a quibus proprio nomine salutatus quænam essent perquirit. Illę suis ductibus auspiciisq; maxime bellorum fortunam gubernari testantur.

Nymphas adit Hotherus.

Sæpe enim se nemini conspicuas prælijs interesse, clandestinisq; subsidiis optatos amicis præbere successus. Quippe conciliare prospera: aduersa infligere posse pro libito memorabant, adiecto qualiter in collacteam eius Nannam inter lauandum conspectam Balderus exarserit. Hortatęq; ne eum q̃uis infestissimo odio dignum: armis lacesseret, semideū hunc esse testantes arcano superum semine procreatum. His acceptis Hotherus labentis hospitii tegmine defectus sub dio se relictum totiusq; expertem vmbraculi mediis repente campis expositum conspicatur. Præcipue vero puellarum præpetem fugam, lociq; versilem situm, ac fallacem ædis imaginem mirabatur. Ignorabat enim quæ circa se gesta fuerant ludibrium tantum inaneq; præstigiosarum artiū extitisse commentum. Vnde rediens Geuaro ordinem insecutæ errorem suum ludificationis exponit, filiamq; eius continuo postulauit. Cui Geuarus q̃ libentissime se fauturum subiunxit: ni Balderi iram repulsa contracturum metueret: priorem illum sibi consentaneas preces porrexisse testatus. Nam ne ferro quidem sacram corporis eius firmitatem cedere perhibebat. Adiecit tamen scire se gladium arctissimis obseratum claustris quo fatum ei infligi possit. Hunc a Mimingo siluarum satyro possideri. Eidem quoq; armillam esse mira quadam arcanaq; virtute possessoris opes augere solitam.

Gladii & armillę vis mira.

Horum præterea locorum aditum inuium impedimētis obsusum, haud facile mortalibus patere posse. Maiorem siquidem itineris partem inusitati frigoris vi perenniter obsideri. Iubet itaq; ceruis iugalibus currum instruat cuius celeritate eximio gelu rigentia iuga transcendat.

De ceruis iugalibus.

Quo cū peruenerit tabernaculum suum ita a sole auersum constituat: vt vmbram specus cui Mimingus assueuisset excipiat: nec ipsum mutua tamen obumbratione contingat: ne satyrum insolitæ obscuritatis iactus exitu deturbaret. Ita armillam ensemq; in expedito fore: quorum alterum opum, alterum belli fortuna comitaretur: in vtroq; ingens possessori præmium esse. Hactenus Geuarus. Nec inerter Hotherus quæ ab ipso didicerat executus: tabernaculo ad prædictum modum locato, noctu curas, interdiu venationes agebat. Vtramq; temporis vicem peruigil exsomnisq; ducebat ita discrimina lucis noctisq; partitus: vt hanc rerum meditationi tribueret: illam conuectandis corporis alimentis impenderet. Cumq; forte pernox attonita curis mente languesceret: obumbrātem tabernaculo suo satyrum hasta petiuit, obrutūq;

Satyrus vincitur.

ictu nec satis fugæ potentem vinculis intercepit. Vltima deinde per summam ver
borum atrocitatem minatus: ensem armillasq; deposcit. Nec segniter satyrus salu-
tis redemptionem, quæ ab ipso petebatur, exhibuit. Adeo cunctis re prior est vita
cum nihil apud mortales spiritu charius existere soleat. Høtherus/opum adeptio-
ne lętatus: patriam repetit paucis sed insignib⁹ spoliis fœlix. Quibus eũ Gelderus
Saxoniæ rex potitum comperiens, milites in tam illustris prędæ raptũ crebro con
citabat hortatu. Paruit iuuentus regi properanter instruens classem. Quod pręui
dens Geuarus quippe diuinandi doctissimus erat industriaq; pręsagiorum excul-
tus: vocato Høthero iubet congressuri secũ Gelderi iacula patienter excipiat, non
ante sua remissurus: q̃ hostem missilibus carere conspiciat. Cæterum rostratas ad-
moueat falces quibus nauigia lacerari cassidesq; & scuta militibus detrahi possint
Cuius consilio obsecutus Høtherus: salutarem eius exitum expertus est. Siquidem
ad primos Gelderi impetus subsistere suos ac corpora scutis protegere iubet: præ-
sentis pugnæ victoriam patientia capessendam testatus. At hostis missilibus nulla
ex parte cohibitis: iisdemq; per summam pugnandi cupiditatem effusis: hoc aui-
dius hastas ac spicula torquere cœpit: quo Høtherum in his excipiendis patiẽtius
se gerere comperit. Quæ partim scutis, partim nauigiis infixa rarum dedere vul-
nus: complura innoxia ac frustra videbãtur excussa. Siquidem Hø theri milites re-
gis imperium exequentes receptam telorum vim conserta clypeorum testudine
repellebant: nec rarus quidem eorum numerus erat quæ leui ictu vmbonibus im-
pacta fluctibus incidebant. Quorum omnium copia vacuefactus Gelderus: dum ea
dem ab hostibus correpta alacrius in se retorqueri conspiceret: mali cacumen puni
ceo scuto complexus/indicium id pacis erat/saluti deditione consuluit. Quem Hø
therus amicissimo vultu benignissimoq; sermone exceptum non minus humani-
tate q̃ arte perdomuit. Ea tempestate Helgo Halogię rex Cusonis Finnorum Byar
morumq; principis filiam nomine Thoram crebrę legationis officio procabatur.
Adeo quod per se minus validum est alieni indigum noscitur. Nam cum eius tem
poris iuuenes matrimonii postulationem propria voce prosequendi consuetudinẽ
haberent: hic tanto oris vitio obsitus erat: vt non solum exteras sed etiam domesti-
cas aures erubesceret. Adeo calamitas omnis conscios vitat. Eo siquidẽ naturæ dã-
na molestiora sunt/quo liquidius patent. Huius Cuso legatione spreta coniugio in
dignum respondit: qui propria parum virtute subnixus: ad id impetrandum pre-
caria mutuaretur officia. Quod audiens Helgo: Høtherum quem politioris facũ-
dię nouerat: suis fauere studiis obsecrabat. alacriter se quicquid is ĩperasset execu- 41.
turum pollicitus. Ille sedula iuuenis supplicatione deuictus: armata classe Norua-
giam petit. quod verbis non posset viribus peracturus. Cũq; pro Helgone per sum
mam eloquii suauitatem egisset: refert Cuso mentem filiæ consulendã: nequid con-
tra nolentem paterna videretur seueritate pręsumptum. Accersitamq; an proco al
lubesceret percõtatus annuentis Helgoni nuptias pollicetur. Igitur Høtherus ob-
seratas Cusonis aures ad ea quæ precabatur exaudienda rotundę volubilisq; facun
dię dulcedine patefecit. Quæ dum in Halogia geruntur: Balderus postulandę Nã
nę gratia Geuari fines armatus ingreditur. A quo cum ipsius Nannę mentem co-
gnoscere iuberetur: exquisitis verborum delenimẽtis puellam aggressus: cum nul-
lum votis locum efficere potuisset: repulsę causam cognoscere institit. Quæ respõ-
dit nuptiis deum mortali sociari non posse: q; ingens naturæ discrimen copulę cõ

Gelderus Saxoniæ rex.

Helgo rex Halogię. Cuso Finnorũ Byarmorũq; rex

mercium tollat. Sed & ſuperos iterdum pacta reſcindere ſolitos ſubitoq; vinculum
diſiici: qđ impares cõtraxiſſent. Neq; enim ſtabilem diſſonis ineſſe nexum, cũ apud
excelſos humilium ſemper fortuna ſordeſcat. Præterea abundantię & egeſtatis di=
uiduum contubernium eſſe: nec inter ſplendidas opes obſcuramq; pauperiem fir=
ma ſocietatis iura conſiſtere. Ad vltimum ſupernis terreſtria non iugari: quæ tan
to originis interuallo diſcors rerum natura ſecreuerit: ꝙ a diuinæ luculentia ma
ieſtatis infinitum diſtet humana mortalitas. Hac reſponſi cauillatione eluſis Bal=
deri precibus detrectandi coniugii prudens argumenta texebat. Quod cũ Høthe=
rus ex Geuaro cognoſceret multa ſuper Balderi petulantia apud Helgonem queru
lus diſſerebat: incerti ambo quid facto opus eſſet: variis ſententiam conſiliis agita=
bant. Amica ſiquidem in aduerſis collocutio tametſi periculum non tollit: ęgritu=
dinem minuit. Inter cætera animi vota fortitudinis ſtudio pręponderante manus
claſſe cum Baldero conſeritur. Hominibus aduerſum deos certatum crederes. Nã Pugna Hø
Baldero Othinus ac Thoro ſacraq; deum agmina propugnabant. Diuinis huma= theri cum
niſq; viribus permixtum aſpiceres bellum. At Høtherus tunica ferrum ſpernente diis.
ſuccinctus: conſertiſſimos deorum cuneos irrumpebat. & q̃tum terrenus in ſuper=
na poterat: graſſabatur. Sed & Thoro inuſitato clauę libratu cuncta clypeorum ob
ſtacula lacerabat: tantũ ad ſe inceſſendum hoſtes inuitãs q̃tum ſocios ad tuendum.
Nullum erat armaturæ genus quod impellenti non cederet. Nemo ferientem tuto
excipere poterat. Quicquid ictu arcebat obruit. Non clypei, nõ caſſides impactum
pertulere robur. Nulli corporis aut virium magnitudo ſubſidio fuit. Proinde vi= Dei victi.
ctoria ad ſuperos conceſſiſſet ni Høtherus inclinata ſuorum acie celerius aduolãs
clauam pręciſo manubrio inutilem reddidiſſet. Quo telo defecti diui ſubitã dede=
re fugam. Inimicum opinioni eſſet niſi fidem antiquitas faceret: deos ab hominib⁹
ſuperari. Deos autem potius opinatiue: q̃ naturaliter dicimus. Talibus nanq; non
natura ſed gentium more diuinitatis vocabulum damus. Cæterum Balderum fu=
ga curſu quęſita ſeruauit. Cuius nauigiis victores aut ferro laceratis / aut fluctu ob
rutis non contenti deos viciſſe: claſſis reliquias ſęuitia inſequuntur, earum iactu=
ra funeſtam belli cupidinem expleturi. Adeo plærũq; inſolentiam ſucceſſus exaſpe
rat. Teſtis belli portus Balderi fugam vocabulo refert. Gelderum quoq; Saxonię re
gem eodem conſumptum bello remigum ſuorum cadaueribus ſuperiectum ac ro=
go nauigiis extructo impoſitũ pulcherrimo funeris obſequio extulit. Cineres eius
perinde ac regii corporis reliquias non ſolum inſigni tumulo tradidit: verũ etiam
plenis venerationis exequiis decorauit. Poſt hęc ne connubii ſpem vlterior rerum
importunitas moraretur: repetito Geuaro cupitis Nannæ complexibus fruitur.
Deinde Helgonem ac Thoram plenis liberalitatis officiis proſecutus: nouam Sue
tiæ nuptam aduexit: cunctis tam venerabilis victoria q̃ Balderus ridiculus fuga.
42 Quo tempore cum ſueonum magnates ſoluendi tributi gratia Daniam petiuiſ=
ſent: ob egregia patris merita a popularibus loco regio cultus fallax fortunæ leno=
cinium expertus eſt. Siquidem a Baldero quem pauloante deuicerat prelio ſupera
tus ad Geuarum decurrere neceſſe habuit victoria poſt regnum amiſſa quã priua
tus adeptus fuerat. Victor Balderus vt afflictum ſiti militem opportuni liquoris Balderus
beneficio recrearet, nouos humi latices terram altius rimatus aperuit. Quorum victor.
erumpentes ſcatebras ſitibundum agmen hianti paſſim ore captabat. Eorundem

Baldes Brynde.

vestigia sempiterno firmata vocabulo q̄q̄ pristina admodū scaturigo desierit nondum prorsus exoleuisse creduntur. Idem laruarum Nannæ speciem simulantium continua noctibus irritamenta perpessus, adeo in aduersam corporis valitudinem incidit: vt ne pedibus quidem incedere posset. Quāobrem biga rhedave emetiendorum itinerum consuetudinem habere cœpit. Tanta amoris vi suffusum pectus ad extremam pene eum tabem redegerat. Nihil enim sibi victoriam dedisse credidit: cuius Nanna præda non fuerit. Frø quoq; deorum satrapa sedem haud procul Vpsala cepit: vbi veterem litationis morem tot gētibus ac sæculis vsurpatum tristi infandoq; piaculo mutauit. Siquidē humani generis hostias mactare aggressus: fœda superis libamenta psoluit. Inter hęc Høtherus defectam ducibus Daniam hiartuarumq; celeres perempti Roluonis pœnas dedisse cognoscens: quod vix spe complecti posset casu sibi collatum dicebat. Nam & Roluonem quem q; ab eius patre suum interfectum meminisset vita spoliare debuerat: aliena opera supplicium luisse & sibi potiendę Danię copiam insperato rerū beneficio patuisse. Quippe regnum eius auito sibi iure competere si rite maiorum stemmata reuoluantur. Inde Sialandiæ portum Isoram ingenti classis numero occupat imminentis fortunę beneficio vsurus. Vbi rex ab occurrente sibi Danorum populo constitutus paulopost Athisli fratris quem suetis præesse iusserat, excessu cognito sueticum Danico imperium sociat. Cæterum Athislum mors ignominiosa consumpsit. Dum enim Roluonis inferias per summam animi hilaritatem conuiuio celebraret: potione auidius sumpta subito fine sordidę intemperantię pœnas pependit. Ita dum alienum fatum impensioribus lętitiæ modis excolit: proprium irrumpere coegit. Balderus quoq; classe Sialandiam petens cum & armis celeber & maiestate conspicuus haberetur Høthero Suetiam tenente quicquid super regni fastigio postulabat promptissimis Danorum suffragiis impetrauit. Tam ancipiti cēsura maiorum nostrorum sententia fluctuata est. Huic Høtherus a Suetia regressus infestum intulit bellum. Acerrimum imperii cupidis de rerum summa certamen incesserat. Eidē Høtheri fuga finem imposuit. Qui cum in Iutiam concessisset vicum in quo manendi vsum habuit, nomine suo nuncupandum curauit. Vbi hybernis peractis solitarius incomitatusq; Suetiam repetit. Ibi magnatibus accersitis ob infœlices rerum cursus quibus ipsum Balderus bis victor afflixerat lucis ac vitæ pigere se dixit. Deinde cōsalutatis omnibus difficilia aditu loca deuio calle sectatus expertes humani cultus indagines perlustrabat. Fit enim vt quibus insolabilis animi dolor inciderit obscuros externosq; secessus quasi quoddam pellendæ tristitiæ remedium captent: Nec magnitudinem mœroris inter humanos queant tolerare conuictus. Adeo plærunq; amica est ęgritudini solitudo. Præcipue enim illuuies ac squalor delectant quos aduersa animi valitudo concusserit. Consueuerat autem in æditi montis vertice consulenti populo plæbiscita depromere. Quāobrem venientes occultantis se regis inertiam causabantur: absentiaq; eius grauissimis omnium querelis lacerata est. At Høtherus extrema locorum deuia peruagatus insuetumq; mortalibus nemus emensus: ignotis forte virginibus habitatum reperit specum. Easdem esse constabat quæ eum insecabili veste quondam donauerāt. A quibus cur eo locorum venerit interrogatus: infaustos belli declarat euentus. Itaq; fide earum damnata gestarum infœliciter rerum fortunam tristesq; casus deflere cœpit secus sibi cessisse questus q̄ ab ipsis promissum accepit. At nymphæ eum q̄q̄ raro victor

Sacrificia impia.

Høtherus rex. xv. regnat.

Athisli mors.

Balderus tyrannus.

Antrum dearum.

extiterit: ęquam tamen hostibus cladem ingessisse dicebant: nec minoris stragis
auctorem fuisse q̃ complicem. Cæterum in expedito victoriæ gratiam fore si
inusitatæ cuiusdam suauitatis edulium augendis Balderi viribus excogitatum
pręripere potuisset. Nihil enim factu difficile futurum dummodo hosti in au-
gmentum roboris destinato potiretur obsonio. Ex quarum dictis Høtherus
promptissimam inferendi Balthero belli fidutiam mente præsumpsit: q̃q̃ deos
armis incessere terrenis arduum nisibus videretur. Fuere quoq; ex suis qui il-
lum tuto bellum cum superis commissurum negarent. Atq; illi infinitus animi
calor respectum maiestatis ademerat. Apud fortes enim non semper impetum
ratio subruit: aut consilio temeritas succumbit. Vel fortasse meminerat Hø-
therus excellentissimis viris incertissimam extare potētiam: exiguamq; glebam
ingentes arietare currus. Contra Balderus Danis in arma contractis Høthe-
rum acie excipit. Ingenti vtrinq; clade gesta ac fere pari partium strage edita
nox prælium soluit. Cuius tertio ferme peruigilio Høtherus clam cunctis res
hostium exploraturus egreditur. Somnum quippe eius profecta ab imminenti
discrimine cura discusserat. Ita plærunq; ingens animi motus quieti corporis
aduersatur: nec alterius requiem vnius inquietudo patitur. Igitur in hostium
castra perueniens tres nymphas arcanæ dapis gerulas Balderi castris excessisse
cognoscit. Quas cursim insequens (nam earum fugam roscida prodidere vesti-
gia) tandem tecta quibus assueuerant subit. Igitur ab his quisnam esset rogatus:
citharœdum se dixit. Nec experimentum professioni dissonum fuit. Oblatam nā
q; chelim inflexis ad musam neruis compositisq; plectro fidibus moderatus gra-
tum auribus melos promptissima modulatione fundebat. Cæterum tres illis co-
lubræ fuere quarum tabo solidatiuę confectionis epulum Baldero temperare so-
lebant. Iamq; anguium aperto ore multa pulmento sanies influebat. Sed & nym-
pharum quædā humanitatis studio Høtherum epulo compertiuissent: ni trium
maxima vetuisset: fraudem Baldero fieri protestans: si ipsius hostem corporei ro
boris incrementis auxissent. Ille se non Høtherum sed Høtheri comitem dice-
bat. Eędem nanq; nymphæ accurati nitoris cingulum potentemq; victoriæ zo-
nam clementi benigniate ei largitæ sunt. Qui cum pristinum iter remetiendo
calle quo venerat repedaret: obuii sibi Balderi latus hausit, eumq; seminecē pro- Baledri ca-
strauit. Quo militibus nuntiato totis Høtheri castris alacer exultantium cla- sus.
mor insonuit: Danis Balderi fortunam publico mœrore prosequentibus. Qui
cum indubitatum sibi fatum imminere sentiret: dolore vulneris accensus die po
stera pręlium renouat. Quo feruente lectica se in aciem deferri iussit ne intra ta-
bernaculum obscura morte defungi videretur. Postera nocte eidem proserpina
per quietem astare aspecta postridie se eius complexu vsuram denuntiat. Nec in- Balderi vi-
ane somnii præsagium fuit. Nam Balderum elapso triduo nimius vulneris cru- sum.
ciatus absumpsit. Cuius corpus / exercitus regio funere elatū facto colle conden- Balderi
dum curauit. Hunc quidam nostri temporis viri quorum pręcipuus Haraldus mors.
erat vigente veteris sepulturæ fama spe reperiendæ pecuniæ noctu adorti: re- Miraculū
pentino cœptum horrore liquerunt. Ex ipso nanq; perrupti montis cacumine manium
subita torrentis vis magno aquarum strepitu prorumpere videbatur: cuius ra- Balderi.
pidior moles incitatissimo lapsu subiectis infusa campis quicquid offendebat in-

uolueret. Ad cuius impetum deturbati fossores abiectis ligonib⁹ variam carpsere fugam irruentis aquæ vorticibus implicandos se rati si cœptum diutius exequi niterentur. Ita a diis loci illius præsidibus incussus subito metus iuuenum animos auaritia abstractos ad salutis curã conuertit, neglectoq; cupiditatis proposito vitæ studiosos esse docuit. Huius autem scaturiginis speciem adumbratam non veram fuisse constat: nec ab imis terræ visceribus genitam sed præstigiosa quadam administratione productam. cum in arido liquidos manare fontes natura non sinat. Omnes hunc posteri collem ad quos fractionis eius fama transierat intentatum liquere. Quãobrem an quicq̃ opum contineat parum compertum: cum nemo opacam eius crepidinem obstante periculi metu post Haraldum tentare præsumpserit. At Othinus q̄q̄ deorum præcipuus haberetur: diuinos tamen & aruspices cæterosq; quos exquisitis prẹscientiæ studiis vigere compererat super exequenda filii vltione sollicitat. Plẹrunq; enim humanæ opis indiga est imperfecta diuinitas. Cuius Rostioph⁹ phinnicus alium ex Rinda ruthenorũ regis filia suscitandum prædixit qui fraternæ cladis pœnas exigere debebat. Deos siquidem consortis sui vltionem orituri fratris officio destinasse. Hoc audito Othinus os pileo ne cultu proderetur obnubens prædictum regem stipendia meriturus accedit. A quo magister militum effectus recepto exercitu pulcherrimam ex hostibus victoriam retulit. Quem rex ob pugnam strennue editam in primum amicitiæ gradum adciuit: haud parcius donis q̃ honoribus cultum. Idem post paruulum temporis interuallum solus hostium acies in fugam propulit mirificeq; cladis auctor pariter ac nuntius rediit. Admirationi omnibus erat ꝙ tanta de innumeris strages vnius accipi viribus potuisset. Quibus meritis fre-

Rindę austera pudicitia.

tus: tacite regem amoris sui conscium facit. Cuius benignissimo fauore recreatus dum a puella osculum peteret alapam recepit. Nec eum aut contumeliæ deformitas: aut iniuriæ dolor proposito depulit. Postero siquidem anno ne quod auide orsus erat ignominiose desereret: peregrina veste sumpta regis contubernium repetit. Neq; enim facile ab occurrẽtibus dignosci poterat cum veras oris notas falsus squalor abstergeret: veterem habitum noua furaretur illuuies. Rosterum se vocitari fabriliumq; rerum officio callere perhibuit. Itaq; multiplices rerum formas speciosissimis ẹris lineamentis complexus adeo professionem artificio cõmẽdauit: vt recepto a rege magni põderis auro matronarũ ornamẽta procudere iuberet. Igit̃ cõplura fœminei cultus insignia fabricatus, tãdẽ armillã cẹteris operosius expolitã annulosq; cõplures pari studio decusatos puellę prẹbuit. Sed nullis flecti meritis ĩdignatio potest. Quẽ Rinda basiũ sibi porrigere cupiẽtẽ colapho percussit. Minus em̃ acceptant̃ dona q̃ p̄stat ĩuisus. Sane gratiora sunt q̃ ab amicis porrigunt̃. Adeo ĩterdũ ex offerente oblati p̄ciũ pẽdet. Non dubitauit em̃ p̄uicacis animi puella quĩ subdol⁹ senex libidinis aditũ ficta liberalitate captaret. Prẹterea acre eidẽ atq; ĩtractabile ĩgeniũ fuit. Siqdẽ dolũ obsequio ĩstrui donorũq; studio flagitiis votũ subesse cognouit. Quã pater plurimũ obiurgare ꝙ nuptias detractaret aggressus. Illa senile perosa cõnubiũ teneris puellarũ annis prẹproperos cõplexus negabat ab ĩfirmioris ætatis excusatiõe respuẽdarũ nuptiarũ subsidiũ mutuata. At Othin⁹ nihil amãtiũ studiis p̄seuerãtię robore efficaci⁹ expert⁹ q̄q̄ geminę repulsę ignominia affect⁹ fuisset: tertio regẽ priori specie cõfusa

perfectissimam rei militaris industriam professus accessit. Eundem in hanc curam
non voluptas modo: sed etiam demendę ignominiæ cupido perduxerat. Ita præsti=
giarum peritis versili vultu varios habitus p̄ se ferendi promptissima quondā po=
testas incesserat. Quippe præter naturalem corporis speciem cuiuslibet ætatis sta=
tum simulare callebant. Igitur senex iocundum professionis suæ spectaculum edi=
turus: inter promptissimos insolentius obequitare solebat: nec eo quidem officii ge
nere puellæ rigor inflecti potuit. vix siquidem animus syncere in gratiam redit: cū
quo vehemens semel odium gessit. Quam cum discessurus osculo petere vellet: ita
ab ea propulsus est: vt mentum terræ nutabundus impingeret. Quā protinus cor
tice carminibus adnotato contingens: lymphanti similē reddidit: receptam toties
45. iniuriam modesto vltionis genere insequutus. Adhuc tamen propositū exequi nō
cunctatus: quippe spem eius fidutia maiestatis inflauerat: puellari veste sumpta
quarto regem viator indefessus petiuit. A quo receptus non modo sedulum se: sed
etiam importunum exhibuit. Qui ꝙ muliebriter propemodum cultus esset: a plæ
risq; fœmina credebatur. Cæterum se vocabulo Wecham arte medicam testabatur
professionem quoq; promptissimis commendabat officiis. Tandem in reginæ fa=
mulitium adscitus: puellæ pedissequam egit. Cuius etiam pedum sordes serotinis
horis abluere solebat. Licebat quoq; lympham pedibus ministranti suras ac supe=
riores femorum partes contingere. At quoniam vario fortuna passu graditur:
quod arte promptum non erat: in expedito casus constituit. Accidit enim puellam
corporis firmitate defectam circūspectis morbi remediis in salutis præsidium ma=
nus quas ante damnauerat aduocare: quęq; semper fastidio habuerat seruatorem
adsciscere. Qui curiosius cuncta doloris indicia perscrutatus: vt morbo q̄primum
occurreretur medicata potione vtendum asseruit. Cæterum eius temperamenti
tantam acerbitatem fore: vt nisi puella vinculis se continendam dedisset curatio=
nis vim perferre non posset. Ab intimis enim fibris, morbi propulsandam esse mate
riam. Quo pater audito filiam vincire nō distulit: iniectamq; thoro ad omnia quæ
medicus admouisset patientiam præstare iussit. Fallebat illum fœminei species cul
tus: quo senex ad obumbrandam artis suæ peruicaciam vtebatur. Quæ res medi=
camenti speciem ad stupri licentiam transtulit. Medicus nanq; veneris occasione
sumpta, mutato curationis officio, prius ad exercendæ libidinis, q̄ pellendæ febris
negocium procurrit. Aduersa puellæ valitudine vsus: cuius inimicam sibi incolu=
mitatem expertus fuerat. Aliam quoq; ea de re opinionem subtexere non pigebit.
Aiunt enim quidam ꝙ cum rex laborantem amore medicum tanto animi ac corpo
ris impendio nihil profecisse cognosceret, ne bene meritum debita mercede frauda
ret: clandestino filiæ concubitu potiri permiserit. Adeo interdum paterna in pro=
lem grassatur impietas cum naturæ clemētiam violenta corrumpit affectio. Quē
errorē edito filiæ partu plena ruboris pœnitentia insecutus est. At dii quibus præ=
cipua apud Bizantium sedes habebatur: Othinū variis maiestatis detrimentis di Othini ex=
uinitatis gloriam maculasse cernentes collegio suo submouendum duxerunt. Nec pulsio.
solum primatu eiectum: sed etiam domestico honore cultuq; spoliatum proscri=
bendum curabant: satius existimantes probrosi antistitis potentiam subrui q̄ publi
cæ religionis habitū prophanari: ne vel ipsi alieno crimine implicati insontes no=
centis crimine punirentur. Videbant enim apud eos quos ad deferendos sibi diui=

nitatis honores illexerant vulgato maioris dei ludibrio obsequium contemptu: religionem rubore mutari, sacra pro sacrilegio duci, statas solennesq; cerimonias puerilium deliramentorum loco censeri. Mors præ oculis: metus in armis erat: & in omniũ caput vnius culpam recidere putares. Hunc itaq; ne publicam religionem exulare cogeret exitio mulctantes: Ollerum quendam, non solum in regni, sed etiã in diuinitatis infulas subrogauere. tanq̃ deos ac reges creare in æquo positum foret. Quem licet perfunctorie flaminem creauissent integro rerum honore donabant: ne alieni officii procurator, sed legitimus dignitatis aduerteretur esse successor. Et nequid amplitudinis deesset: Othini quoq; ei nomen imponunt vocabuli fauore inuidiam nouitatis exclusuri. Quo denis ferme annis diuini senatus magistratum gerente: tandem Othinus diis atrocitatem exilii miserantibus: satis iam graues pœnas dedisse visus squaloris deformitatem pristino fulgoris habitu permutauit. Iam enim superioris infamiæ notam medii temporis interuallum exederat. Extitere tamen qui ipsum recuperandæ dignitatis aditu indignum censerent: ꝙ Scænicis artibus, & muliebris officii susceptione teterrimum diui nominis opprobrium edidisset. Sunt qui asserant eum quosdam deorum adulando/ quosdam præmiis permulcendo amissæ maiestatis fortunam pecunia emercatum fuisse: & ad honores quibus iam pridem defunctus fuerat ingentis summæ pretio reditum comparasse. Quos si quanti emerit rogas: illos consule qui quanti diuinitas væneat didicerunt. Mihi minus constare fateor. Igitur Ollerus ab Othino Bizantio pulsus, in Suetiam concessit. Vbi veluti nouo quodam orbe opinionis suæ monumenta restaurare connisus: a Danis interfectus est. Fama est illum adeo præstigiarum vsu calluisse vt ad traiicienda maria osse quod diris carminibus obsignauisset/ nauigii loco vteretur: nec eo segnius q̃ remigio praiecta aquarum obstacula superaret. At Othinus recuperatis diuinitatis insignibus tanto opinionis fulgore cũctis terrarum partibus innitebatur: vt eum perinde ac redditum mũdo lumen omnes gentes amplecterentur: nec vllus orbis locus extaret qui numinis eius potentiæ nõ pareret. Qui cum filium Boum quem ex Rinda sustulerat bellici laboris studiosum cognosceret: accersitum fraternę cladis memorem esse iubet: potius a Balderi interfectoribus vltionem exacturum, q̃ armis innoxios oppressurum. ꝙ aptior, ac salubrior pugna competeret: vbi pium belli locum iusta vindictæ licentia tribuisset. Interea Geuarus Gunnonis satrapæ sui dolo nuntiatur oppressus. Cuius cladem Hotherus acerrimis vltionis viribus insequuturus: interceptum Gunnonem atq; ardẽti pyræ iniectum cremauit: ꝙ ipse Geuarum ante per insidias occupatum nocturno viuum igni consumpserat. Taliter educatoris manibus parentando: filios demum Herletum, Geritumq; Noruagiæ prætulit. Post hæc vocatis in concionem maioribus bello, quo Boum excipere debea, periturum se refert: idq; non dubiis coniecturæ modis, sed veris vatum prædictionibus expertum. Orat proinde filium suum Roricum regno præficiant: ne ius hoc ad externas, ignotasq; familias improborum censura transfunderet: plus voluptatis se ex filii successione, q̃ amaritudinis ex propinqua morte percepturum testatus. Quo ocyus impetrato pugna cum Boo congressus occiditur. Nec iocunda Boo victoria extitit. Quippe tam grauiter affectus acie excessit: vt scuto exceptus, atq; a peditibus vicissim subeuntibus domum relatus postridie vulnerum dolore consumeretur. Cuius corpus

Simulator Othini.

Othini reuocatio ad diuinitatẽ quẽ & regẽ xviii. qdam ponunt.

Ollerus in Suetiam aufugit & cæditur.

Bous Othini filius.

Geuari cædes.

Roricus Slyngebõd rex. xviii.

Boi interitus.

46.

magnifico funeris apparatu/ Rutenus tumulauit exercitus nomine eius insignem extruens collem, ne tanti iuuenis monumenta a posterorum memoria citius dilaberentur. Igitur Curetes, ac Sueones perinde, ac Hotheri morte tributariæ sortis onere liberati: Daniam quam annuis vectigalium obsequiis amplecti solebant: armis aggredi animum induxerunt. Ea res Sclauis quoq; defectionis audaciam ministrauit, aliosq; complures: ex obsequentibus hostes effecit. Cuius iniuriæ propulsandæ gratia Roricus contractam in arma patriam recensitis maiorum operibus ad capessendam virtutem impenso hortationis genere concitabat. At Barbari ne bellum absq; duce committerent: capite opus esse cernentes creato sibi rege cæteris militiæ viribus ostensis obscuriore loco, binos armatorum manipulos condunt. Nec Roricum insidiæ fefellere. Qui cum classem suam vadosi cuiusdam gurgitis arctis faucibus inhęrere conspiceret, harenis quibus insidebat abstractam profundo adegit: ne limosis inflicta paludibus diuersa ab hostibus parte peteretur. Præterea latebras sociis interdiu captandas constituit, quibus insistētes ex improuiso nauium suarum irruptoribus insultarent: fore posse præfatus vt in auctorum caput proprię fraudis euentus recideret. Barbari vero qui insidiis addicti fuerant: Danicæ circūspectionis ignari, irruptione temere edita/ omnes oppressi sunt. Reliqua Sclauorum manus ignorata sociorum strage super Rorici mora multa anceps admiratione pendebat. Quem inter ægras mentium fluctuationes diutule expectatum cum præstolatio indies molestior fieret: classe tandem petendū ducebat. Erat autem inter eos vir corporis habitu insignis: officio magus: qui prospectis Danorum turmis, vt paucorū impendio (inquit) complurium pericula redimantur, publicā stragem priuato discrimine pręcurrere liceat. Ego vero in hanc confligendi legem non deero si cui vestrum mutuus decernendi mecum ausus incesserit. In primis autem prætaxata a me conditione vtendum postulo: cuius talem sane formulam texui. Si vicero vectigalium nobis concedatur immunitas. Si vincar pristina vobis tributa soluantur. Aut enim hodie patriam seruitutis iugo victor exuam/ aut victus inuoluam. In vtraq; fortunam prædem me, vadeq; recipite. Quod audiens Danorum quidam animi ꝙ corporis viribus robustior percunctari Roricum cœpit quid ei præmii foret: qui pugna prouocantem exciperet. At Roricus cum senas forte armillas haberet: ita mutuis nexibus inuolutas, vt ab inuicem sequestrari nequirent: nodorum inextricabiliter serie cohærente: easdem certamen audenti in præmium pollicetur. At iuuenis parum fortunæ certus: si inquit Rorice rem prospere gessero tua vincentis mercedem liberalitas æstimet. tu palmam arbiter metiaris. Sin propositum mihi parum ex sententia cesserit: quid victo præmii debes quem aut sæua mors, aut ignominia grauis inuoluet! has imbecillitas habere comites consueuit: hæc superatorum stipēdia sunt: quos quid nisi extremum dedecus manet! Quænam soluenda merces! Quæ gratia referenda: cui fortitudinis pretium adest! Quis impotentem Martis hedera redimiuit/ præmiis victricibus decorauit! virtuti, non ignauiæ palma tribuitur. Gloria infelicitas caret. Illam quippe triumphus laudis: hanc aut finis iners/ aut vita deformis insequitur. Ego vero qui quorsum duelli fortuna vergat ambigo præmium audacter expetere non præsumo. quod an iure mihi debeatur ignoro. Neq; enim incerto victoriæ certum victoris præmium occupare conceditur. Supersedeo tropheo dubius coronæ con-

Tumulus Boi.

Stratagema.

77.

ſtanter meritum flagitare. Recuſo lucrum qđ mihi mortis æque ac vitæ ſtipẽdium eſſe poterit. Stoliditatis eſt immaturo fructui manus iniicere: eumq; decerpere vel le quem necdum quis ſatis ſibi debitum nouerit. Hæc manus aut palmam mihi præſtabit, aut finem. Hæc fatus gladio barbarum ferit fortuna minus, q̃ ingenio promptus. Ab eo ſiquidem repercuſſus primi ictus magnitudine exanimatus eſt. Quo triſte Danis ſpectaculum dante victorem ſocium Sclaui ingenti donatum pompa magnificis excepere tripudiis. Idem die poſtera ſiue recentis victoriæ ſucceſſu elatus: ſiue alterius adipiſcendæ cupidine accenſus: hoſtes cõminus aditos priſtinæ prouocationis verbis laceſſere inſtitit. Fortiſſimum nanq; Danorum a ſe proſtratum ratus: nemini illorum ſecum vlterius prouocatione dimicandi ſpiritum ſupereſſe credebat. Vnius quoq; pugilis occaſu: totius ſe exercitus vires labefactaſſe confiſus: nihil ad quos poſteriores ſui conatus intenderent executione difficile arbitrabatur. Nihil enim ſucceſſu magis inſolentiam nutrit: nec vllum proſperitate efficacius ſuperbiæ incitamentum eſt. Dolebat itaq; Roricus: vnius viri petulantia publicam labefactari virtutem: illuſtreſq; victoriis Danos, non modo a quondam victis inſolenter excipi: verum etiam ignominioſe contemni. Præterea neminem ita animo promptum / aut manu ſtrenuum in tanto militum numero reperiri. cui ſalutem ſuam pro patria deuouendi cupido ſuppeteret. Tam probroſam Danicæ cunctationis infamiam prima Vbbonis magnanimitas repulit. Præſtabat etenim corpore incantandi artibus pollens. Huic quoq; de induſtria certaminis præmium perquirenti rex armillas ſpopondit. Tum ille quam, inquit, promiſſo fidem deferam cum ipſe pignus in manibus habeas, nec ſub aliena munus cuſtodia deponas? Præſto ſit cui pignoris depoſitum credas ne promiſſum retractandi fas ſit. Accendit enim pugilum animos irreuocabilis præmii certitudo. Quod eũ profecto per ludibrium dixiſſe cõſtabat: quem in propulſandã patriæ contumeliam ſola virtus armauerat. Quem Roricus auri cupidine captum ratus: ne præter regiam conſuetudinem reuocaturus donum, aut promiſſum reſciſſurus videretur: vt erat in nauigio collocatus armillas ingenti excuſſas iactu petitori porrigere ſtatuit. Sed conatum eius fefellit interſtitii magnitudo. Armillæ enim languido, ac parum vegeto motu, citra deſtinatum locum collapſæ fluctibus interceptæ ſunt: vnde Rorico Slyngebond inoleuit agnomen. Quæ res Vboni magno virtutis indicio fuit. Neq; enim eum obrutæ mercedis damnum audaci mentis propoſito exuit, ne virtutem auaritiæ ſtipendiis obnoxiam feciſſe videretur. Igitur auide petito certamine, ſe potius honeſtati intentum, q̃ queſtui deditum, pecuniæ cupiditati fortitudinem prætuliſſe: monſtrabat: fiduciam ſui non in pretio, ſed magnanimitate repoſitam oſtenſurus. Nec mora circuatur campus/ milite circus ſtipatur: concurrunt pugiles: fit fragor: fremit ſpectatrix turba votorum ſuffragiis diſcors. Excandeſcunt igitur athletæ animis: & mutuis in vulneribus ruentes, eundem lucis, ac pugnæ exitum ſortiuntur. Credo procurante fortuna ne alter alterius exitio gloriam, voluptatemq; perciperet. Quæ res Rorico rebelliũ animos conciliauit, tributaq; reſtituit. Eodem tempore Horwendillus et Fengo, quorum pater Gerwendillus Iutorum præfectus extiterat, eidem a Rorico, in Iutiæ præſidium ſurrogantur. At Horwendillus triennio tyrannide geſta, per ſummam rerum gloriam piraticæ incubuerat: cum rex Noruagiæ Colle-

Vbbonis virtus.

48.

rus operum eius ac famæ magnitudinem emulatus: decorum ſibi fore exiſtimauit
ſi tam late patentem Piratæ fulgorem ſuperior armis obſcurare quiuiſſet. Cuius
claſſem varia fretum nauigatione ſcrutatus offendit. Inſula erat medio ſita pelago
quam Piratæ collatis vtrinq; ſecus nauigiis obtinebant. Inuitabat duces iocunda
littorum ſpecies. Hortabatur exterior locorum amœnitas interiora nemorum ver
na perſpicere: luſtratiſq; ſaltibus ſecretam ſyluarum indaginem pererrare: vbi for
te Collerum Horwendillumq; inuicem ſine arbitris obuios inceſſus reddidit. Tũc — Collerus & Horwendillus.
Horwendillus prior regem percontari niſus quo pugnæ genere decernere libeat
præſtantiſſimum affirmans quod pauciſſimorum viribus ederetur. Duellum ſi-
quidem ad capeſſendam fortitudinis palmam omni certaminis genere efficacius
fore: ꝙ propria virtute ſubnixum alienæ manus opem excluderet. Tam fortem iu
uenis ſententiam ammirans Collerus: cum mihi (inquit) pugnę delectum permi-
ſeris maxime vtendum iudico: quæ tumultuationis expers duorum operam capit.
Sane & audacior, & victoriæ promptior æſtimatur. In hoc communis nobis ſenten
tia eſt: hoc vltro iudicio conuenimus. At quoniam exitus in dubio manet inuicem
humanitati deferendum eſt: nec adeo ingeniis indulgendum: vt extrema negligã-
tur officia. Odium in animis eſt: adſit tamen pietas quæ rigori demum opportuna
ſuccedat. Nam etſi mentium nos diſcrimina ſeparant: naturæ tamen iura conci-
liant. Horum quippe conſortio iungimur, quantuſcũq; animo liuor diſſociet. Hæc
itaq; pietatis nobis conditio ſit: vt victum victor inferiis proſequatur. His enim
ſuprema humanitatis officia ineſſe conſtat: quæ nemo pius obhorruit: vtraq; aci-
es id munus rigore depoſito concorditer exequatur: faceſſat poſt fatum liuor, ſi-
multaſq; funere ſopiatur. Abſit nobis tantæ crudelitatis ſpecimen: vt q̃q̃ viuis
odium interceſſerit: alter alterius cineres perſequamur. Glorioſum victori erit ſi
victi funus magnifice duxerit. Nam qui defuncto hoſti iuſta perſoluerit ſuperſti-
tis ſibi fauorem adſciſcit: viuumq; beneficio vincit: quiſquis extincto ſtudium hu-
manitatis impenderit. Eſt & alia non minus luctuoſa calamitas: quæ viuos inter-
dum damnata corporum parte contingit. Huic non ſegnius q̃ vltimæ ſorti ſuc-
currendum exiſtimo. Sæpe enim incolumi ſpiritu membrorum clades pugnanti-
bus incidit. Quæ ſors omni fato triſtior duci ſolet: ꝙ mors omnium memoriam
tollat: viuens vero proprii corporis ſtragem negligere nequeat. Hoc quoq; ma-
lum ope excipiendum eſt. Conueniat igitur alterius ab altero læſionem denis au-
ri talentis ſarciri. Nam ſi pium eſt alienis calamitatibus cõpati: quanto magis pro-
priis miſereri! Nemo naturæ non conſulit. Quam qui negligit: ſui parricida eſt.
49. In hæc data acceptaq; fide pugnam ineunt. Neq; enim eis aut metui occurſus no-
uitas, aut vernantis loci iocunditas quo minus inter ſe ferro occurrerent reſpe-
ctui fuit. Horwendillus appetendi hoſtis q̃ muniendi corporis nimio animi ca-
lore auidior redditus, neglecta clypei cura ambas ferro manus iniecerat. Nec au-
daciæ euentus defuit. Collerum ſiquidem ſcuto crebris ictibus abſumpto ſpolia- — Colleri cædes.
tum deſecto tandem pede exanimem occidere coegit. Quem ne pacto abeſſet re-
gio funere elatum magnifici operis tumulo, ingentiq; exequiarum apparatu pro-
ſecutus eſt. Deinde ſororem eius Selam nomine Piraticis exercitam rebus, ac
bellici peritam muneris perſecutus occidit. Triennium fortiſſimis militiæ ope-
ribus emenſus, opima ſpolia, delectamq; prædam Rorico deſtinat, quo ſibi pro- — Horwendillus rex. xix.
piorem amicitiæ eius gradum conſciſceret. Cuius familiaritate fultus filiæ eius

Fengo. xx.
Fengonis insidiæ in fratrem.

Geruthę connubium impetrauit: ex qua filium Amlethum sustulit. Tantæ felicitatis inuidia accensus Fengo: fratrem insidiis circũuenire constituit. Adeo ne a necessariis quidem secura est virtus. At vbi datus parricidio locus: cruenta manu funestam mentis libidinem satiauit. Trucidati quoq; fratris vxore potitus incestum parricidio adiecit. Quisquis enim vni se flagitio dederit: in aliud mox procliuior ruit. Ita alterum alterius incitamentum est. Idem atrocitatem facti tanta calliditatis audacia texit: vt sceleris excusationem beniuolentiæ simulatione componeret, parricidiumq; pietatis nomine coloraret. Geruthã siquidem q̄q̄ tantæ mansuetudinis esset: vt neminem vel tenui lęsione commouerit: incitatissimum tamen mariti odium expertam: saluandæq; eius gratia fratrem a se interfectum dicebat ꝙ mitissimam & sine felle fœminam grauissimum viri supercilium perpeti indignum videretur. Nec irrita propositi persuasio fuit. Neq; enim apud principes fides mendacio deest vbi scurris interdum gratia redditur: obtrectatoribus honos Nec dubitauit Fengo: parricidales manus flagitiosis inferre complexibus: geminæ impietatis noxam pari scelere prosecutus. Quod videns Amlethus ne prudentius agendo patruo suspectus redderetur/stoliditatis simulationem amplexus extremũ mentis vitium finxit: eoq; calliditatis genere, non solum ingenium texit: verum etiam salutem defendit. Quotidie maternum larem pleno sordium torpore complexus abiectũ humi corpus obscœni squaloris illuuie respergebat. Turpatus oris color: illitaq; tabo facies ridiculæ stoliditatis dementiam figurabant. Quicquid voce edebat deliramentis consentaneum erat. Quicquid opere exhibuit profundam redolebat inertiam. Quid multa? Non virum aliquem: sed delirantis fortunæ ridendum diceres monstrum. Interdum foco assidens, fauillasq; manibus verrens: ligneos vncos creare, eosdẽq; igni durare solitus erat. Quorũ extrema cõtrariis quibusdam hamis, quo nexuum tenaciores existerent informabat. Rogatus quid ageret: acuta se referebat in vltionem patris spicula præparare. Nec paruo responsum ludibrio fuit. ꝙ ab omnibus ridiculi operis vanitas contemneretur: q̄q̄ ea res proposito eius postmodum opitulata fuerit. Quæ solertia apud altioris ingenii spectatores primam ei calliditatis suspitionem iniecit. Ipsa nanq; exiguæ artis industria, arcanum opificis ingenium figurabat. Nec credi poterat obtusi cordis esse: cui tam exculto manus artificio calluisset. deniq; exactissima cura præustorum stipitum congeriem asseruare solebat. Fuere ergo qui illum vegetioris ingenii asserentes sapientiam simplicitatis prætextu occulere, profundumq; animi studium calliditatis commento obscurare putarent: nec aptius astum depræhendi posse q̄ si illi inter latebras vsq̄ excellentis formæ fœmina applicaretur quæ animum eius ad amoris illecebras prouocaret. Naturæ siquidem tam præceps in venerem esse ingenium: vt arte dissimulari non possit: vehementiorem quoq; hunc motum fore, q̄ vt astu interpellari queat: ideoq; si is inertiam fingeret, futurum: vt occasione susceptа voluptatis ilico viribus obtemperaret. Procurantur igitur qui iuuenem in longinquas nemorum partes equo perductum eo tentamenti genere aggrederentur. Inter quos forte quidam Amlethi collacteus aderat, a cuius animo nondum sociæ educationis respectus exciderat. hic præteriti cõuictus memoriam p̄senti imperio anteponens, Amlethũ inter deputatos comites instruendi potius q̄ insidiandi studio prosequebatur. ꝙ eum vltima passurum non dubitaret. si vel modicum sensati animi indicium præbuisset. Maxime vero si Veneris palam rebus vteretur.

Amlethus se stolidũ simulat.

Quod ipsi quoqꝫ Amletho obscurum non fuit. Equũ siquidem conscendere iussus
ita se de ceruice industria collocauit vt suum ipsius ceruici dorsum obuertens: ad-
uersa caudã frõte spectaret. Quã frenis quoqꝫ cõplecti cœpit perinde atqꝫ ea parte
ruentis equi impetum moderaturus. Qua astutiæ meditatione patrui cõmentum
illusit: insidias expugnauit. Ridiculum satis spectaculũ fuit, cum idem habenæ ex-
pers, regente caudam sessore procurreret. Procedens Amlethus cum obuiũ inter
arbusta lupum habuisset: comitibus tenerioris ætatis equum occurrisse dicentibus
perpaucos huiusmodi in Fengonis grege militare subiunxit: vt modesto ita faceto
imprecationis genere patrui diuitias insecutus. Qui cũ illo prudẽti respõso vsum
astruerent: ipse quoqꝫ se de industria locutum asseueuerabat ne aliqua ex parte mẽ-
dacio indulgere videretur. Falsitatis enim alienus haberi cupiens ita astutiam veri
loquio permiscebat: vt nec dictis veracitas deesset/ nec acuminis modus verorum
iudicio proderetur. Idẽ littus præteriens cũ comites inuento periclitatæ nauis gu
bernaculo cultrum a se eximiæ granditatis repertum dixissent: eo inquit prægrã-
dem pernam secari conuenit: profecto mare significans, cuius immensitati guberna
culi magnitudo congrueret. Harenarum quoqꝫ præteritis cliuis/ sabulum perinde
ac farra aspicere iussus eadem albicantibus maris procellis permolita esse respon-
dit. Laudato a comitibus responso: idem a se prudenter editum asseuerabat. Ab his-
dem quo maiorem exercendæ libidinis audaciam sumeret de industria relictus, im
missam a patruo fœminam perinde ac fortuitu oblatam obscuro loco obuiam rece-
pit: constuprassetqꝫ ni collacteus eius tacito consilii genere insidiarum indicium de
tulisset. Considerans enim quonam aptius modo occultum monitoris officium ex-
equi, periculosamqꝫ iuuenis lasciuiam præcurrere posset: repertam humi paleam:
œstri præteruolantis caudę submittendam curauit. Egit deinde ipsum in ea potis-
simum loca quibus Amlethum inesse cognouit: eoqꝫ facto maximum incauto bene-
ficium attulit, nec callidius trãsmissum indicium: q̃ cognitum fuit. Siquidẽ Amle
thus viso Oestro: simulqꝫ stramine quod caudæ insitum gestabat: curiosius perno-
tato tacitum cauendæ fraudis monitum intellexit. Igitur insidiarum suspitione cõ
territus, quo tutius voto potiretur exceptam amplexibus fœminã: ad palustre pro
cul inuium protrahit. Quam etiam peracto concubitu: ne rem cuiq̃ proderet: im-
pensius obtestatus est. Pari igitur studio petitum ac promissum est silentium. Ma-
ximam enim Amletho puellæ familiaritatem vetus educationis societas concilia-
bat: ꝙ vterqꝫ eosdẽ infantię procuratores habuerit. Domũ itaqꝫ reductus cunctis an
veneri indulsisset per ludibrium interrogantibus: puellam a se constupratam fate-
tur. Interrogatus rursum quo rem loco egerit, quoue puluino vsus fuerit: vngulæ
iumenti, cristæqꝫ Galli: laquearibus quoqꝫ tecti innixum se dixit. Horum enim om-
nium particulas vitandi mendacii gratia cum tentandus proficisceretur, contra-
xerat. Quæ vox multo circũstantium risu excepta est, q̃q̃ nihil rerum veritati per
iocum detraxerit. Puella quoqꝫ ea de re interrogata: Nihil eum tale gessisse perhi-
buit. Fides negationi habita est eo quidem pronius quo minus satellites facti con-
scios fuisse constabat. Tum is qui præstandi indicii gratia Oestrum signauerat vt
salutem Amlethi vaframenti sui beneficio constitisse monstraret nuper se eius vni-
51 ce studiosum extitisse dicebat. Nec inepta iuuenis responsio fuit. Ne enim indicis
meritum negligere putaretur, quiddam straminis gerulum subitis adlapsum pen
nis quodqꝫ paleam posteriore corporis parte defixam gestaret sibi cõspectũ retulit.

Quod dictũ eſt vt cæteros cachinno concuſſit ita Amlethi fautorē prudentia dele-
ctauit. Superatiſq; omnibus archanãq; iuuenilis induſtriæ ſerã patefacere nequeũ-
tibus: quidã amicorum Fengonis præſumptione q̃ ſolertia abundantior fore nega-
bat: vt inextricabile calliditatis ingeniũ vſitato inſidiarum genere proderetur. Ma
iorem quippe eius peruicaciam eſſe q̃ vt leuibus experimētis attingi debeat. Quã-
obrem multiplici illius aſtutiæ ſimplicem tētationis modum afferri non oportere.
Subtiliorem itaq; rationis viam altiore animi ſenſu a ſe repertam dicebat: executio
ni non incōgruam & propoſitæ rei indagationi efficaciſſimam. Fengone ſiquidem
per ingentis negotii ſimulationem de induſtria abſentiam præſtante ſolum cũ ma-
tre Amlethum cubiculo claudi oportere/procurato antea viro qui ambobus inſciis
in obſcura ædis parte conſiſteret. Quid illis colloquio foret attentius excepturus.
Futurum enim vt ſi quid filius ſaperet: apud maternas aures eloqui nõ dubitaret,
nec ſe genitricis fidei credere pertimeſceret. Idem ſe explorationis miniſtrum cupi-
dius offerebat, ne potius auctor conſilii q̃ executor videretur. Delectatus ſententia
Fengo facta longinquæ profectionis ſimulatione diſcedit. Is vero qui conſilium de-
derat: conclaue quo cum matre Amlethus recludebatur tacite petiuit, ſubmiſſuſq;
ſtramento delituit. Nec inſidiarum Amletho remedium defuit. Veritus enim ne
clandeſtinis cuiuſpiam auribus exciperetur: primũ ad ineptæ conſuetudinis ritum
decurrens: obſtrepentis Galli more occentum edidit: brachiiſq; pro alarum plauſu
concuſſis cōcenſo ſtramento corpus crebris ſaltibus librare cœpit: ſi quid illic clau
ſum deliteſceret experturus. At vbi ſubiectam pedibus molem perſenſit: ferro lo-
cum rimatus ſuppoſitum confodit, egeſtumq; latebra trucidauit. Cuius corpus
in partes conſciſſum aquis feruentibus coxit, deuorandumq; porcis per os cloa-
cæ patentis effudit, atq; ita miſeris artubus cœnũ putre conſtrauit. Taliter eluſis
inſidiis conclaue repetit. Cunq; mater magno eiulatu queſta præſentis filii ſocor-
diam deflere cœpiſſet: quid inquit mulierum turpiſſima grauiſſimi criminis diſſi-
mulationem falſo lamenti genere expetis quæ ſcorti more laſciuiens nefariã ac de-
teſtabilem thori conditionem ſecuta viri tui interfectorem pleno inceſti ſinu ample
cteris: & ei qui prolis tuę parentem extinxerat obſcœniſſimis blandimentorum ille
cebris adularis. Ita nempe equæ coniugum ſuorũ victoribus maritãtur: brutorum
natura hæc eſt vt in diuerſa paſſim coniugia rapiantur: hoc tibi exēplo prioris ma-
riti memoriam exoleuiſſe conſtat. Ego vero non ab re ſtolidi ſpeciem gero cũ haut
dubitem quin is qui fratrem oppreſſerit: in affines quoq; pari crudelitate debac-
chaturus ſit vnde ſtoliditatis q̃ induſtriæ habitum amplecti præſtat & incolumita-
tis præſidium ab extrema deliramentorum ſpecie mutuari. In animo tamen pater-
næ vltionis ſtudium perſeuerat: ſed rerum occaſiones aucupor: temporũ opportu-
nitates opperior. Nõ idem omnibus locus cõpetit. Cõtra obſcurũ immitẽq; animũ
altioribus ingenii modis vti cõuenit. Tibi vero ſuperuacũ ſit meã lamētari deſipiē
tiã quæ tuã iuſtius ignominiã deplorare debueras. Itaq; nõ alienæ ſed ꝓpriæ mētis
vitiũ defleas: neceſſe eſt. Cætera ſilere memineris. Tali cõuitio laceratã matrem ad
excolēdum virtutis habitum reuocauit. præteritoſq; ignes præſentibus illecebris
præferre docuit. Reuerſus Fengo inſidioſæ explorationis auctorem nuſq̃ repertum
diutinæ inqſitionis ſtudio proſequebat: nemine ſe eũ vſpiã cõſpexiſſe dicēte Amle
thus quoq; an vllũ ipſius veſtigiũ dep̄henderit per iocũ rogatꝰ in cloacã illũ iuiſſe
retulit ꝑq; eiꝰ ima collapſum: ac nimia cœni mole obrutũ a ſubeũtibꝰ paſſim porcis 52.

Amlethi ad matrē verba.

esse consumptū. Quod dictū tametsi veri confessionē exprimeret: quia specie stolidum videbatur, auditoribus ludibrio fuit. Cunq; Fengo priuignū indubitatæ fraudi suspectū tollere vellet: sed id tum ob aui eius Rorici, tū ob cōiugis offensam exequi nō auderet: Britāniæ regis officio necandū duxit/innocentiæ simulationē alieno ministerio quæsiturus. Ita dū occultare sæuitiā cupit, amicū inquinare, q̄ sibi infamiā consciscere maluit. Discedēs Amlethus matri tacite iubet, textilibus aulā nodis instruat, suasq; post annū inferias falso pagat: eoq; tempore reditum pollicetur. Proficiscūtur cū eo bini Fengonis satellites/literas ligno insculptas (nā id celebre quondam genus chartarū erat) secū gestantes: q̄bus Britannorꝫ regi transmissi sibi iuuenis occisio mādabatur. Quorū Amleth⁹ quietē capientiū loculos ꝑscrutat⁹ literas depræhendit: quarū plectis mandatis, q̄cquid chartis illitū erat curauit abradi: nouisq; figurarū apicibus substitutis, dānationē suā in comites suos, mutato mādati tenore, cōuertit. Nec mortis sibi sentētiā ademisse/et in alios ꝑiculū trāstulisse cōtentus/preces huiusmodi falso Fengonis titulo subnotatas adiecit: vt Britāniæ rex prudentissimo ad se iuueni misso filiam in matrimoniū erogaret. At vbi in Britanniā ventū, adeūt legati regē: literasq;, quas alienæ cladis instrumentū putabant, ꝓpriæ mortis indices obtulerūt. Quo dissimulato rex hospitali illos humanitate ꝓsequitur. Tūc Amlethus oēm regiarū dapū apparatū ꝑinde ac vulgare edulium asꝑnatus: summā epularū abundantiā miro abstinentiæ genere auersatus est: nec minus potioni, q̄ dapibus pepcit. Admirationi oībus erat: ꝙ alienigenæ gentis iuuenis accuratissimas regiæ mēsæ delitias/et instructissimas luxu epulas: tāq̄ agreste aliquod obsoniū, fastidiret. Soluto cōuiuio rex quū amicos ad quietē dimitteret per quendā cubiculo immissū, nocturna hospitū colloquia clandestino exploratiōis genere cognoscēda curauit. Interrogatus igiť a sociis Amlethus: q̄d igiť ita hesternis epulis ꝑinde ac venenis abstinuisset: panē cruoris cōtagio respsum: potioni ferri saporē inesse: carneas dapes humana cadaueris oliditate ꝑfusas: ac veluti quoddam funebris nidoris affinitate corruptas dicebat. Addidit quoq; regē seruilibus oculis esse: reginā tria ancillaris ritus officia ꝑ se tulisse: nō tā cœnā, q̄ ei⁹ auctores plenis opprobrii cōuitiis insecut⁹. Cui mox socii pristinū mētis vitiū exprobrātes, variis petulantiæ ludibriis insultare cœperūt: ꝙ ꝓbanda culparet: causareť idonea: ꝙ insignē regē, excultāq; moribus fœminā parū honesto sermone lacesseret: laudēq; meritos extremi dedecoris opprobrio respsisset. Quibus rex ex satellite cognitis, taliū auctorē supra mortalem habitū, aut sapere, aut desiꝑe testatus est: tam paucis verbis ꝑfectissimā industriæ altitudinē cōplectendo. Accersitū deinde villicū vnde panē adsciuerat percōtatur. Qui quū eū domestici pistoris oꝑa cōfectū assereret, sciscitatur item vbi materiæ eius seges creuisset: et an vllum illic humanæ stragis indiciū extaret. Qui respondit haud ꝓcul abesse campū vetustis interfectorū ossibus obsitū: et adhuc manifesta antiquæ stragis vestigia ꝑ se ferentē: quē a se ꝑinde ac cæteris feraciorē opimæ vbertatis spe, verna fruge cōsertū dicebat. Itaq; se nescire an panis hoc tabo vitiosi q̄cq̄ saporis contraxerit. Quo audito rex Amlethū vera dixisse cōiectās: vnde lardū quoq; allatū fuisset cognoscere curæ habuit. Ille sues suos per incuriā custodia elapsos putri latronis cadauere pastos asseuerabat. Ideoq; forte eorū carnibus corruptioni affinē incessisse saporē. Quū rex in hoc quoq; veracē Amlethi sententiā cōperisset: quonā liquore potionē miscuisset inquirit. Vt farre, et aqua temperatā cognouit, demonstratum sibi scaturiginis locū in altum fodere

Calliditas Amlethi.

aggressus, complures gladios rubigine adesos repperit: ex quorũ odore lymphas 53
vitium traxisse existimatum est. Alii ideo potionẽ notatam referunt: ꝙ in eius hau
stu apes abdomine mortui alitas depræhenderit: vitiumq; referri gustu, q̃d olim
fauis inditum extitisset. A quo rex culpati saporis causas competẽter editas vidẽs,
quũ ab eodẽ exprobratam sibi oculorũ ignominiam ad generis fœditatem pertine-
re cognosceret, clam conuenta matre, quis sibi pater extitisset inquirit. Qua nemi-
nem se præter regem passam dicente, rem quæstione ex ea cognoscendam minatus
ꝙ seruo ortus esset accepit: notatæ originis ambiguitatẽ extorto cõfessionis indi-
cio ꝑscrutatus. Igitur vt cõditionis suæ rubore cõtusus: ita iuuenis prudentia de-
lectatus: eundem cur reginã seruilium morũ exprobratiõe maculasset, interrogat.
Sed dum cõiugis comitatẽ nocturno hospitis sermone lacessitam doluit, eandẽ an-
cilla matre creatã didicit. Siquidẽ ille tria se circa eam seruilis ritus vitia denotasse
dicebat. Vnũ ꝙ ancillæ more pallio caput obduxerit. Alterũ ꝙ vestẽ ad gressũ suc-
cinxerit. Tertiũ ꝙ ciborum reliquias dentium angustiis inhærentes stipite eruerit
erutasq; commanducauerit. Matrẽ quoq; eius in seruitutem captiuitate redactam
memorabat: ne potius seruili more, q̃ genere esse videretur. Cuius industriam rex
perinde ac diuinum aliquod ingenium veneratus, filiam ei in matrimonium dedit
Affirmationem quoq; eius tanq̃ cœleste quoddã testimonium amplexatus est. Cæ
terũ comites ipsius vt amici mandatis satisfaceret, proxima die suspendio cõsum-
psit. Quod beneficiũ Amlethus tanq̃ iniuriam simulata animi molestia ꝓsecutus:
aurum a rege cõpositiõis nomine recepit: quod postmodũ igni liquatũ clã cauatis
baculis infundendũ curauit. Apud quẽ annũ emensus impetrata ꝓfectionis licẽtia
patriã repetit: nihil secũ ex omni regiarũ opum apparatu præter gerulos auri ba-
cillos deportãs. Vt Iutiã attigit p̃ntem cultũ pristinis ꝑmutauit moribus: q̃bus ad
honestatẽ vsus fuerat ĩ ridiculæ cõsuetudinis spẽm deĩdustria cõuersis. Cũq; tricli
niũ in quo suę ducebãt exeqæ squalore obsitus intrasset, maximũ oĩbus stuporẽ inie
cit: ꝙ obitũ eius falso fama vulgauerat. Ad vltimũ horror in risum cõcessit expro-
brãtibus sibi mutuo ꝑ ludibriũ cõuiuis viuũ affore: quẽ ipsi ꝑinde ac defunctũ infe
riis ꝓsequerent. Idẽ sup̲ comitibus interrogatus: ostẽsis quos gestabat baculis, hic
inq̃t et vnus et alius est. Q̃d vtrũ verius, an iocosius ꝓtulerit nescias. Siq̃dẽ ea vox
q̃q̃ a plærisq; vana existimata fuerit, a veri tñ habitu nõ desciuit: q̃ ꝑemptoꝝ loco
pẽsationis eoꝝ pretiũ demõstrabat. Pincernis deinde quo maiorẽ cõuiuis hilarita-
tẽ afferret cõiũctus, curiosiore ꝓpinãdi officio fungebat̃. Et ne gressũ laxior vestis
offenderet latus gladio cinxit: quẽ plærunq; de industria distringẽs, supremo digi-
tos acumine vulnerabat. Quãobrẽ a circũstãtibus curatũ: vt gladius cũ vagina fer
reo clauo traiiceret̃. Idẽ quo tutiorẽ insidiis aditũ strueret, petitã poculis nobilita-
tẽ crebris potionibus onerauit: adeoq; cũctos mero obruit: vt debilitatis temulẽtia
pedibus intra regiã quieti se traderẽt, eundẽq; cõuiuii et lecti locũ haberẽt. Quos
quũ insidiis opportunos aĩaduerteret: oblatã ꝓpositi facultatẽ existimans, ꝓ̃patos
olim stipites sinu excipit: ac deinde ædẽ in qua ꝓceres passim fusis humi corporibꝰ
ꝑmixtã somno crapulã ructabant̃, ingressus, cõpactã a matre cortinã, quæ etiam in
teriores aulæ ꝑietes obducebat, rescissis tenaculis decidere coegit. Quã stertenti-
bus supiectam, adhibitis stipitum curuaminibus adeo inextricabili nodoꝝ artificio
colligauit: vt nemo subiectorum tametsi validius adniteretur cõsurgẽdi effectum
assequi posset. Post hæc tectis ignem iniicit: qui crebrescentibus flammis late incen 54

dium spargens totos inuoluit penates: regiam consumpsit, omnesq; aut profundũ carpentes somnum/aut frustra assurgere conantes, cremauit. Inde petito Fengonis cubiculo: qui prius a comitibus in tabernaculum perductus fuerat, gladiũ forte lectulo cohærentem arripuit, suumq; eius loco defixit. Excitato deinde patruo, ꝓceres eius igne perire retulit: adesse Amlethum veterum vncorum suorum ope succinctum: et iam debita paternæ cladis supplicia exigere auidum. Ad hanc vocẽ Fengo lectulo desiliens dum ꝓprio defectus gladio nequicq̃ alienum distringere conatur opprimitur. Fortem virum, æternoq; nomine dignum: qui stultitiæ commẽto prudenter instructus, augustiorẽ mortali ingenio sapiẽtiam admirabili ineptiarum simulatione suppressit: nec solum propriæ salutis obtentum ab astutia mutuatus, ad paternæ quoq; vltionis copiam eadem ductum præbente peruenit. Itaq; et se solerter tutatus: et parentem strenue vltus: fortior, an sapientior existimari debeat, incertum reliquit.

Fengonis cædes.

Explicitus est liber Tertius: Incipit Quartus.



Eracta vitrici strage Amlethus facinus suũ incerto popularium iudicio offerre veritus, latebris vtendum existimauit: donec quorsum inconditæ plæbis vulgus procurreret didicisset. Igitur vicinia quæ noctu incendium speculata fuerat / mane causam conspecti ignis nosse cupiens, collapsam in cineres regiam aĩaduertit: ruinasq; eius adhuc tepidas perscrutata nihil præter informes combustorum corporum reliquias repperit. Adeo autem vorax flamma omnia peredcrat: vt ne index q̃dem extaret: ex quo tantæ cladis causa accipi posset. Corpus quoq; Fengonis ferro confossum inter cruentas spectabat̃ exuuias. Aliis indignatio patens: aliis mœror: q̃busdam gaudium occultum incesserat. Hi ducis lamentabantur interitum: hi sopitam parricidæ tyrannidem gratulabantur Ita regiæ necis euẽtus diuidua spectatorum sentẽtia excipiebatur. Ea vulgi trãquillitate Amlethus relinquẽdarũ latebrarũ fidutiã adeptus, accersitis q̃bus arctiorẽ pr̃is memoriã inhærere cognouerat, cõcionẽ petit: in qua orõnẽ hm̃õi habuit. Non vos moueat ꝓceres pr̃is calamitatis facies: si quos miserabilis Horwẽdilli exitus mouet nõ vos inquã moueat: q̃bus in regẽ fides: in parentẽ pietas seruata est. Parricidæ, nõ regis intueamini funus. Luctuosior siq̃dẽ illa facies erat, quũ ipsi regẽ nr̃m ab iniq̃ssimo parricida (ne dicã fratre) flebiliter iugulatũ vidistis. Ipsi laceros Horwẽdilli artus: ipsi corpus crebris vulneribus absũptũ plenis miserationis oculis aspexistis Quẽ ab atrocissimo carnifice spũ spoliatũ vt patria libertate exueret̃: quis dubitet! vna man⁹ ei fatũ/et vobis seruitutẽ iniecit. Quis igit̃ tã amẽs: vt Fengonis crudelitatẽ Horwendillianæ præferat pietati! Memẽtote qua vos Horwendillus beniuolẽtia fouerit: iustitia coluerit: hũanitate dilexerit. Memineritis adẽptũ vobis mitissimũ regẽ: iustissimũ patrẽ: subrogatũ tyrannũ: suffectũ parricidã: erepta iura: cõtaminata oĩa: pollutã flagitiis patriã: impositũ ceruicibus iugũ: ereptũ libertatis arbi

Amlethus rex.xxi.

Amlethi oratio.

trium: Et nunc his finis: quū suis auctorē criminibus obrutū suorum pœnas scele-
rum parricidā pependisse cernatis. Quis mediocriter prudens spectator beneficiū
iniuriæ loco duxerit? Quis mentis compos propriū in auctorem scelus recidisse cō
doleat? Quis cruentissimi lictoris cladem defleat: aut crudelissimi tyranni iustū la-
mentetur interitū? Præsto est auctor rei, quē cernitis. Ego quidē et parētē et patriā
vltione ꝑsecutum me fateor. Opus: quod vestris ꝑiter manibus debebatur, exercui.
Qđ vos mecū cōmuniter cōdecebat, solus impleui. Adde ꝙ neminē tā præclari fa
cinoris sociū habui: nec cuiuspiā mihi comes opa fuit: q̄q̄ haud ignorē vos huic ma
nū daturos negotio: si petissem a q̄bus fidē regi: beniuolētiā principi seruatā nō du
bito. Sed sine vestro discrimine nefarios puniri placuit: neq; eñ alienos humeros
oneri subiiciendos putabam: cui sustentando ꝓprios suffecturos credebā. Incinera
ui ego alios/ solū Fengonis trūcū vr̄is manib⁹ cōcremādū reliqui: in quo saltē iustæ
vltionis cupidinē exsatiare possitis. Cōcurrite alacres: extruite rogum: exurite im
pium corpus: decoquite scelestos artus: spargite noxios cineres: disiicite immites
fauillas: nō vrna/ nō tumulus nefandas ossiū reliq̄as claudat. Nullū parricidii vesti
giū maneat: nullus cōtaminatis artibus intra patriā locus existat: nulla cōtagiū vi
cinia cōtrahat: nō mare/ nō solū dānati cadaueris hospitio polluat. Cætera ego præ
bui: id solū vobis pietatis officiū relictū est. His exequiis ꝑsequendus tyrānus: hac
pōpa parricidæ funus ducendū. Sed neq; eius cineres q̄ patriā libertate nudauerit
a patria tegi cōuenit. Præterea q̄d meas reuoluā erūnas? calamitates recenseā? re-
texā miserias? quas ipi me plenius nostis. Ego a vitrico ad mortē q̄situs: a m̄re cōtē
ptus: ab amicis cōsput⁹ ānos flebiliter exegi: dies calamitose duxi: incertū vitæ tp̄s
ꝑiculis ac metu refertū habui. Postremo oēm ætatis ꝑtē maxima cū rerū aduersita
te miserabiliter emēs⁹ sum. Sæpe me tacitis intra vos q̄stibus sensu vacuū gemeba
tis deesse vltorē p̄ri: parricidio vindicē. Quæ res occultū mihi vr̄æ charitati indi-
ciū attulit: in quorū animis necdū regiæ cladis memoriā exoleuisse cernebā. Cuius
itaq; tā asperū pectus: tā saxeus rigor: quē nō passionū mearū cōpassio molliat/ ærū
narū miseratio nō flectat? Miseremini alumni vr̄i: moueamini īfortuniis meis: q̄ ab
Horwēdilli nece immunes geritis man⁹. Miseremini quoq; afflictæ genitricis meę
et reginæ quondā vr̄æ: extincto cōgaudete dedecori: q̄ viri sui fratrē interfectorēq;
cōplexa/ geminū ignominiæ pōdus fœmineo ꝑpeti corpore cogebat. Quāobrem vt
vltionis studiū occultarē/ obscurarē ingeniū, adumbratū non verū inertiæ habitū
amplexatus sum: stoliditatis figmēto vsus/ sapiētiæ cōmentū texui: qđ nūc an effi-
cax fuerit, vtrū finis sui cōplemētū attigerit, vestro cōspectui patet: vos tātæ rei ar
bitros habere cōtentus sum. Ipi parricidales fauillas pedibus ꝓculcatis: despicami-
ni cineres eius, q̄ iugulati fratris vxorē polluit/ flagitio temerauit/ dn̄m læsit/ maie
statē ꝓditionis scelere lacessiuit/ acerbissimā vobis tyrannidē intulit/ libertatē ade-
mit/ incesto parricidiū cumulauit. Me tā iustæ vindictæ ministrū/ tam piæ vltionis
æmulum patricio suscipite spiritu/ debito ꝓseq̄mini cultu/ benigno refouete cōtui-
tu. Ego patriæ ꝓbrū dilui/ matris ignominiā extinxi/ tyrannidē reppuli/ parricidā
oppressi/ insidiosam patrui manū mutuis insidiis elusi: cuius si sup̄esset, in dies scele
ra percbrescerēt. Dolebā et patris et patriæ iniuriā: illū extinxi vobis atrociter: et
supra q̄ viros decuerat, imꝑantē. Recognoscite beneficiū: veneramini ingeniū meū
regnum si merui date: habetis tanti auctorem muneris/ paternæ potestatis hære-
dem/ non degenerem/ non parricidam: sed legitimū regni successorem/ et piū noxæ

parricidalis vltorem. Debetis mihi recuperatum libertatis beneficium/exclusum
afflictantis imperium/ademptum oppressoris iugum / excussum parricidæ domi-
nium/calcatum tyrãnidis sceptrũ. Ego seruitute vos exui/indui libertate: restitui
56. culmen: gloriam reparaui: tyrannũ sustuli: carnificẽ triumphaui. Præmium penes
vos est: ipsi meritum nostis: a vestra merces virtute requiritur. Flexerat hac ora-
tione adolescens omniũ animos/quosdam ad miseratiõẽ/alios ad lachrymas vsqꝫ
perduxit. At vbi quieuit mœror/rex alacri cunctorum acclamatione censetur. Plu
rimum quippe spei in eius industria ab vniuersis reponebatur: qui tanti facinoris
summam profundissimo astu texuerat incredibili molitione concluserat. Mirari il
lum complures videres, tanto temporis tractu subtilissimum texisse consilium.

Amlethus regnat rex xxi.

His apud Daniam gestis, ternis nauigiis impensius adornatis socerum visurus ac
coniugem, Britanniam repetit. In clientelam quoqꝫ armis præstantẽ iuuentutẽ ad
ciuerat exq̃sito decoris genere cultã: vt sicut cuncta despicabili dudũ habitu gesse-
rat: ita nũc magnificis ad oĩa paratibus vteretur: et q̃cq̃d olim pauptati tribuerat,
ad luxuriæ impensam cõuerteret. In scuto quoqꝫ sibi parari iusserat oẽm opm suoꝝ
cõtextũ ab ineũtis ætatis primordiis auspicatus: exq̃sitis picturæ notis adũbrãdũ
curauit. Quo gestamĩe piñ ac virtutũ suarũ teste vsꝰ, claritatꝭ incremẽta cõtraxit.

Britanniã repetit.

Scuti pictura.

Istic depĩgi videres Horwẽdilli iugulũ: Fẽgõis cũ ĩcestu pricidiũ: flagitiosũ patruũ
fratruelẽ ridiculũ: adũcas stipitũ formas: suspicionẽ vitrici: dissĩlatiõnẽ priuigni: p
curata tentamẽtoꝝ gñ̃a: adhibitã insidiis fœminã: hiãtẽ lupũ: inuẽtũ gubernaculũ
præteritũ sabulum: initũ nemus: insitã œstro paleam: instructũ indiciis adolescẽtẽ:
elusis comitibus rẽ seorsum cũ virgine habitã. Cerneres itaqꝫ adumbrari regiã: ad
esse cũ filio reginã: trucidari insidiatorẽ: trucidatũ decoqui: cloacæ coctũ infundi:
infusum suibus obiici: cœno artus insterni: instratos belluis absumẽdos relinq. Vi-
deres etiã vt Amlethus dormiẽtiũ comitũ secretũ dep̄henderit: vt obliteratis api-
cibus/alia figurarũ elemẽta substituerit: vt dapẽ fastidierit: potionẽqꝫ cõtẽpserit: vt
vultũ regis arguerit: vt reginã sinistri moris notauerit. Aspiceres quoqꝫ legatorũ
suspendiũ: adolescentis nuptias figurari: Daniã nauigio repeti: inferias cõuiuio ce
lebrari: comitũ loco baculos ꝑcontãtibus ostendi: Iuuenẽ pincernæ ꝑtes exeq: distri
cto ꝑ industriã ferro, digitos exulcerari: gladiũ clauo ꝑtũdi: cõuiuales plausꝰ auge-
ri: increbrescere tripudia: aulęam dormiẽtibus iniici: iniectã vncorũ nexibus obfir-
mari: ꝑtinacius sopitos inuolui: tectis torrem immitti: cremari cõuiuas: depastã in
cendio regiã labefactari: Fengonis cubiculũ adiri: gladiũ eripi: inutilem erepti loco
constitui: regẽ priuigni manu proprii mucronis acumine trucidari. Hæc oĩa excul
tissimo rerũ artificio militari eius scuto opifex studiosus illeuerat/res formis imita
tus/et facta figurarũ adũbratione cõplexus. Sed et comites ipius quo se nitidius ge
rerẽt, oblitis tm̃ auro clypeis vtebãt. Quos Britãniæ rex benignissime exceptos re
gii apparatꝰ impẽsis ꝓseq̃t. Qui inter epulandũ/an Fengo viueret/integrisqꝫ fortu
nis esset cupide percontatus, cognoscit e genero ferro piisse: de cuius frustra salute
perquireret. Cunqꝫ interfectorem eius crebris percontationibus inuestigaret, eun
dem cladis eius auctorem/ac nuntium extare didicit. Quo audito tacitum animi
stuporẽ contraxit: q̃ ad se ꝓmissam quondam Fengonis vltionem pertinere cogno
sceret. Ipse equidẽ ac Fengo vt alter alterius vltorem ageret/mutua quõdã pactiõe
decreuerãt. Trahebat itaqꝫ regẽ hinc in filiã pietas/in generũ amor: inde charitas
in amicũ: et p̃terea iurisiurãdi firmitas: ipsa quoqꝫ mutuæ obtestatiõis religio: quã

Britãni regis ĩ iureiurãdo r̃ligio

violare nefarium erat. Tandē cum affinitatis contemptu iuratoria præpōderauit
fides: conuersusqꝫ ad vltionē animus necessitudini religionē anteposuit. Sed qm̄ ho
spitalitatis sacra violare nefas credebatur, aliena manu vltiōis ꝑtes exequi pręopta 57.
uit, innocētiæ speciē occulto facinore pretenturus. Igitur insidias officiis texit: læ-
dēdiqꝫ curā adūbratis beniuolentiæ studiis, obscurauit. Et quia cōiunx eius nuper
morbo consumpta fuerat, Amlethū reparandarū nuptiarū legationē suscipere iu-
bet admodū se singulari ipius industria delectatū præfatus. Regnare siquidē in Sco
tia fœminā asserebat: cuius vehemēter connubiū affectaret. Sciebat nāqꝫ eā nō mō
pudicitia cęlibē: sed etiā insolentia atrocē ꝓprios sꝑ exosam ꝓcos: amatoribus suis
vltimū irrogasse suppliciū: adeo vt ne vnus ꝗdem e multis extaret ꝗ ꝓcationis eius
pœnas capite nō luisset. Proficiscit̄ itaqꝫ Amlethus q̄q̄ ꝑiculosa legatio imparetur/
iniuncti muneris obsequium nō detrectans: sed ꝑtim domesticis seruis/ꝑtim regis
vernaculis fretus. Ingressusqꝫ Scottiam quū haud procul reginę penatibus abesset
recreandorū equorū gratia iunctum viæ pratū accessit: ibiqꝫ loci specie delectatus
quieti cōsuluit iocundiore riui strepitu somni cupidinē prouocante, ordinatis qui
stationem eminus obseruarent. Quo audito regina denos iuuenes exterorū aduen
tum, apparatumqꝫ speculaturos emittit. Quorum vnus vegetioris ingenii/elusis
vigilibus ꝑuicacius subiens clypeum Amlethi, quem capiti forte dormiturus affi-
xerat tanta lenitate submouit: vt ne supiacentis quidē quietem turbaret/aut cuius-
piam ex tanto agmine somnum ꝑrumperet: dominā nō modo nuntio/sed etiā rerū
indicio certiorē redditurus. Delegatas quoqꝫ ei literas loculis ꝗbus asseruabant̄ pa
ri calliditate subduxit. Quibus regina ad se ꝑlatis clypeū curiosius contemplata ex
affixis notulis totius argumēti summā elicuit: eūqꝫ affore intellexit ꝗ exactissimo
prudentiæ consilio fretus, de patruo paternæ cladis pœnas accepit. Literas quoqꝫ
nuptiarum suarum petitionem cōtinentes intuita, totos obliterauit apices: ꝙ senū
admodum connubium abhorreret: iuuenum complexus appeteret. Inscripsit autē
mandatum perinde atqꝫ a Britanniæ Rege sibi transmissum/et eius titulo pariter
ac nomine consignatum: quo se latoris peti coniugio simularet. Quinetiam facta
quæ ex eius scuto cognouerat, scripto complectenda curauit: vt et clypeum litera
rum testem, et literas clypei interpretes existimares. Deinde eos quorum explora-
tione vsa fuerat scutum referre/literasqꝫ loco suo restituere iubet: eodem fallaciæ
genere Amlethum insequuta, quo eum in cauillandis comitibus vsum acceperat.
Interea Amlethus clypeum capiti fraude subductum expertus, occlusis de indu-
stria oculis quietem callidius simulat: quod vero sopore amiserat/ficto recuperatu
rus. Alteram quippe fallendi vicē hoc pronius ab insidioso quærendā putauit: quo
solam ꝓsperius egerit. nec eum opinio fefellit. Speculatorē quippe clandestino adi-
tu scutum ac chartam pristino loco reponere cupientem prosiliens corripit, captū
qꝫ vinclorum pœna coercuit. Deinde excitatis comitibus Reginæ penates acce-
dit. Cui ex soceri persona consalutatæ scriptum/eiusdemqꝫ sigillo obsignatum por
rexit. Quod quū accepisset Hermuthruda ꝑlegissetqꝫ (reginæ id nomen erat) ope
rā Amlethi īdustriāqꝫ verbis impēsiorib⁹ ꝓsecuta: iustas Fengonē pœnas pepēdisse
dicebat: ip̄m vero Amlethū rē hūana æstimatione maiorē incōp̄hēsæ ꝓfūditatis in
genio molitū: ꝙ nō solū p̄ni exitii/m̄riqꝫ cōcubit⁹ vltionē inscrutabili sens⁹ altitu
dine cōmēt⁹ fuisset: verū etiā regnū ei⁹ a quo crebras insidias exp̄t⁹ fuerat cōspicuis
ꝓbitat[opib⁹ occupasset. Quāobrē mirari se tā eruditi ingenii virū vno nuptiarū

errore labefactari potuisse: q quũ hũanas pene res claritate trãscẽdat, in ignobilem, obscurãq; copulã ꝑlapsus videat. Quippe cõiugẽ eius seruis parẽtibus esse: q̄q̄ eos fortuna regiis honoribus exornasset. In expetẽdis siqdẽ cõiugiis prudẽti nõ formæ
58. fulgorẽ: sed generis metiẽdũ. Quapropter si rite copulã appetat, ꝓsapiam ęstimet: nec specie capiat: quæ quũ illecebrarũ irritamentũ sit, multorũ candorẽ inaniter fucata detersit. Esse vero quã sibi nobilitate parẽ asciscere possit. Se siqdẽ nec rebꝰ tenuẽ nec sanguine humilẽ eius amplexibus idoneã fore: vtpote quã nec regiis opibꝰ vincat: nec auito splẽdore ꝓcellat. Quippe reginã se esse: & nisi refragaret̃ sexus, regẽ existimari posse: immo qđ verius est: quẽcunq; thoro suo dignata fuerit, regẽ existere: regnũq; se cũ ãplexibus dare. Ita et nuptiis sceptrũ, et sceptro nuptias respõdere. Nec ꝑui beneficii esse eã ꝓprios offerre amplexus: q̄ circa alios ferro repulsã exeq cõsueuerat. Hortat̃ itaq; placẽdi studiũ in se transferat/ in se votũ nuptiale deflectat: genusq; formæ ꝓferre discat. Hæc dicẽs, astrictis in eũ cõplexibꝰ ruit. Ille tã comi virginis eloquio delectatꝰ, in mutua ꝓrũpit oscula: alternos cõplexuũ nodos cõserit: sibiq; qđ virgini placitũ ꝓtestat̃. Fit deinde cõuiuiũ: accersunt̃ amici: corrogant̃ primores: nuptiæ ꝑagunt̃. Quibus expletis, quũ nupta Britãniã repetit, valida Scotthorũ manu ꝓpius subseq iussa: cuius opa aduersum varios insidiarũ obiectus vteret̃. Redeunti Britãnici regis filia: quã in matrimonio habebat, occurrit: q̄ q̄q̄ se suꝑductæ pellicis iniuria læsam q̄reret̃, indignũ tñ aiebat maritali gr̃æ pellicatus odiũ anteferri: neq; se adeo virũ auersaturã: vt qđ ei fraudulentius intentari sciat, silentio occultare sustineat: habere eñ se pignꝰ cõiugii filiũ: cuius saltẽ respectus cõiugalẽ mr̃i charitatẽ cõmẽdare debuerat. Ipe eñ (inqt) matris suæ pellicem oderit, ego diligã: tuos in me ignes nulla calamitas sopiet: nullus liuor extĩguet: qn et in te sinistre excogitata detegã/ et quas dep̄hẽderim insidias pandã. Quãobrẽ cauendũ tibi socerũ putes: ꝙ ipe legationis ꝓuentũ carpseris: oẽmq; eius fructũ in temet, eluso mittẽtis voto, ꝑuicaci vsurpatione transtuleris. Qua voce se cõiugali, q̄ paternæ charitati ꝓpiorẽ ostendit. Hæc loquẽte ea adest Britãniæ rex: generũq; arctius q̄ affectuosius amplexatus, cõuiuio excipit/ liberalitatis specie fraudis propositum celaturus. Amlethus cognita fraude metum dissimulanter habuit, ducẽtisq; equitibus in comitatum receptis, subarmalem vestem indutus obsequitur inuitanti: maluitq; regiæ simulationi periculose parere, q̄ turpiter repugnare. Adeo honestatem in cunctis obseruandam putabat. Quem cõminus obequitãtem rex sub ipa bipatentiũ portarũ testudine adortus iaculo transegisset, ni ferrũ subarmalis togę durities reppulisset. Amlethus leui recepto vulnere, eo loci se cõtulit: vbi Scotticã iuuentutẽ expectãdi officio fungi iusserat: captiuo nouæ cõiugis speculatore ad regẽ remisso: q se destinatas dominæ literas loculorũ custodiæ furtim exemisse testãdo, crimen in Hermutrudam refunderet: ipsumq; accurato genere excusationis reatu proditionis absolueret. Quem rex auidius fugientem insequi non moratus, maiore copiarum parte priuauit: ita vt Amlethus die postero salutẽ prælio defensurus, desperatis admodum resistendi viribus ad augendã multitudinis speciẽ exanima sociorum corpora /ꝑtim subiectis stipitibus fulta/ ꝑtim propinquis lapidibꝰ affixa: alia viuẽtum more equis imposita, nullo armorum detracto perinde ac præliatura feriatim in aciem, cuneumq; digesserit. Nec rarius mortuorum cornu erat, q̄ viuentium globus. Stupenda siquidem illa facies erat: quum extincti raperentur ad prælia: defuncti decernere cogerentur. Quæ res auctori otiosa non

Amletho parantur a Britano insidiæ.

Stratagema nouum

Angliæſub iugatio ter tia a Danis

fuit quū ipſa extinctorum imagines laceſſentibus ſolis radiis immenſi agminis ſpe-
ciem darent. Ita enim inania illa defunctorum ſimulacra priſtinum militum nume
rum referebāt: vt nihil ex eorum grege heſterna ſtrage diminutum putares. Quo
aſpectu territi Britanni pugnam præcurrere fuga/a mortuis ſuperati: quos viuos
oppreſſerant. Quæ victoria neſcio callidior, an fœlicior exiſtimanda ſit. Rex dum
ſegnius fugam intendit, ab imminentibus perimitur Danis. Victor Amlethus in-
genti præda acta, conuulſiſqꝫ Britanniæ ſpoliis, patriam cum coniugibus petit. In-
terea defuncto Rorico, Vigletus regnum adeptus: Amlethi matrem omni petulā-
tiæ genere fatigatam regiis opibus vacuefecerat: filium eius fraudato Lethrarum
rege: cui dignitatū iura dandi tollendiqꝫ ius eſſet, Iutiæ regnum occupaſſe conque
ſtus. Quam rem Amlethus tanta animi moderatione excepit: vt Vigleto ſplendi-
diſſimis victoriæ ſuæ manubiis donato, calumniam beneficio rependere videretur
Quem poſtmodum exigendæ vltionis occaſione ſuſcepta, bello laceſſitum deuicit
atqꝫ ex occulto hoſte manifeſtus euaſit. Fiallerum Scaniæ præfectum exilio adegit:
quem ad locum cui Vndenſakre nomen eſt, noſtris ignotum populis, conceſſiſſe eſt
fama. Poſt hæc quū a Vigleto Scaniæ Sialandiæqꝫ viribus recreato per legatos ad
bellū ꝓuocaret, mirifica aī īduſtria duas circa ſe res: quarū alteri ꝓbrū: alteri ꝑiculū
ineſſet, fluctuari peruidit. Sciebat ꝗppe ſibi ſi prouocationem ſequeretur imminere
vitæ ꝑiculum: ſi refugeret, inſtare militiæ probrum. Præponderauit tamen in con-
templatore virtutū animo ſeruandæ honeſtatis cupido, obtuditqꝫ cladis formidi-
nem impenſior laudis auiditas: ne ſolidus gloriæ fulgor meticuloſa fati declinatio-
ne corrumpetur. Animaduertebat quoqꝫ tantū pene inter ignobilem vitā et ſplen-
didam mortem diſcriminis intereſſe, quantū dignitas a contemptu diſtare cogno-
ſcitur. Tanta aūt Hermutrudæ charitate tenebatur: vt maiorem futuræ eius vi-
duitatis, q̄ propriæ necis ſolicitudinem animo inſitā geſtaret: omniqꝫ ſtudio circū
ſpiceret: qualiter ei ſecundas nuptias ante belli ingreſſum cōſciſceret. Quam ob rē
Hermutruda virilem profeſſa fiduciam, ne in acie quidem ſe eum deſerturam ſpo-
pondit: deteſtabilem inquiens fœminā, quæ marito morte cōſeri formidaret. Quā
ꝓmiſſionis nouitatem parum executa eſt. Nam quum Amlethus apud Iutiam a Vi

Amlethi cædes.

gleto acie interemptus fuiſſet, vltro in victoris prædā, amplexūqꝫ cōceſſit. Ita votū
omne fœmineum fortunæ varietas abripit: temporum mutatio diſſoluit: et mulie
bris animi fidem lubrico nixam veſtigio fortuiti rerum caſus extenuant: quæ ſicut
ad pollicendum facilis, ita ad perſoluendum ſegnis: variis voluptatis irritamentis
aſtringitur atqꝫ ad recentia ſemp auidius expetenda/veterū immemor: anhela/præ
ceps cupiditate diſſultat. Hic Amlethi exitus fuit: qui ſi parem naturæ atqꝫ fortu-
næ indulgentiā expertus fuiſſet, æquaſſet fulgore ſupos: Herculea virtutibus ope-
ra tranſcendiſſet. Inſignis eius ſepultura ac nomine campus apud Iutiā extat. Vi-

Vigleti mors.

gletum tranquillam ac diutinā regni procurationē emenſum morbus cōſumpſit.

Wermūdus rex .xxiii.

Cui filius Wermundus ſuccedit. Hic ꝓlixis tranquillitatis otiis: fœliciſſima tempo
rum quiete decurſis diutina domeſticæ pacis conſtantiā incōcuſſa rerum ſecurita-
te tractabat. Idem prolis exps iuuentam exegit: ſenior vero filium Vffonē ſero for-

Vffo naſcit

tunæ munere ſuſcitauit: quū nullam ei ſobolem elapſa tot annorum curricula pe-
periſſent. Hic Vffo coæuos quoſqꝫ corporis habitu ſupergreſſus, adeo hebetis, in-
eptiqꝫ animi principio iuuentæ exiſtimatus eſt: vt priuatis ac publicis rebus inuti-
lis videretur. Siquidem ab ineunte ætate nunq̄ luſus aut ioci conſuetudinem præ-

buit: adeoq; humanæ delectationis vacuus fuit: vt labiorum continentiã iugi silentio p̃meret & seueritatẽ oris a ridendi prorsus officio temperaret. Verũ vt incunabula stoliditatis opinione referta habuit ita postmodũ cõditionis contẽptũ claritate mutauit. Et quantũ inertiæ spectaculũ fuit: tantũ prudentiæ & fortitudinis exẽplum euasit. Cuius pater socordiã contẽplatus: filiã ei Slesuicensiũ p̃fecti Frowini in matrimoniũ adsciscit. Illustrissimi viri affinitate vtilissimũ gerendi regni subsidium recepturo. Huic erant filii Keto & Wigo splendidissimæ indolis iuuenes, quorum Wermundus nõ minus q̃ Frowini virtutẽ futuris filii profectibus deputabat. Ea tempestate regnabat apud Suetiam Athislus vir fama studioq; cõspicuus. Qui cum finitimos late bello p̃ssisset: ne partũ virtutibus fulgorem ocio, desidieq; corrũpendũ relinqueret: cõplura nouarũ rerũ officia sedulo frequentationis studio celebranda curauit. Inter quæ etiã insigni armatura succinctus quotidianã solitarii incessus consuetudinem præbuit. Tum q; in re militari, nihil crebro armorum vsu præstantius nosset: tũ vt huius agitatione studii claritatis incremẽta cõtraheret. In quo nõ minus sibi fiducia q̃ laudis cupido vendicauit. Tantã quippe nullius rei violentiã existimabat, vt eius obiectu mentis suæ robur quassandũ timeret. Qui cũ traiectus in Daniam armis Frowinũ apud Slesuicũ acie prouocasset: magnisq; inuicem cædibus copiæ funderentur: accidit ipsos agminũ duces ita inter se ferro cõcurrere: vt rem duelli more prosequerẽtur, & p̃ter publicam belli sortẽ priuati cõflictus specie decertarent. Hũc enim congressionis euentũ par amborum expetebat affectus: vt virtutẽ non partiũ ope, sed propria viriũ experientia testarentur. Quo euenit vt crebrescẽtibus vtrinq; plagis Athislus armis superior prostrato Frowino priuatæ victoriæ publicã iungeret, passimq; diuulsa Danorũ agmina p̱fligaret. Inde Suetiam reuersus Frowini necem: non solũ virtutũ suarũ imaginibus adscripsit: verũ etiam impensiore verborũ iactantia prosequi cõsueuit, gloriã facti vocis petulantia demolitus. Aliquãdo enim speciosius virtutes silentii verecũdia teguntur q̃ sermonis petulantia publicantur. Frowini filios Wermundus paternæ dignitatis honoribus euehit: extincti pro patria amici liberos iusto admodum beneficio prosecutus. Quę res Athislo referẽdi in Daniam belli monitum p̃buit. Rediit itaq; superioris pugnæ fiducia concitatus: non modo tenues, angustasq; copias: verum omne virtutis Sueticæ robur aduectans p̃inde ac totius Daniæ imperiũ rapturus. Q̃d Frowini filius Keto per primipilum suũ Folconem nomine Wermundo, tunc forte villam Ialungã tenenti nuntiandũ curauit. Qui regem cũ amicis epulantem reperiens mandatum adhortatione prosecutus, adesse belli facultatem diutule postulatam, & vltro se Wermundi votis ingerere dixit. cũ & prompta vincendi p̃stetur occasio, & maturus triumphi titulus optionis eius arbitrio tribuatur. Magnã itaq; & inopinam felicitatis dulcedinem esse quã ei longis affectatam suspiriis p̃sentis euentus auspicia largiant̃. Venisse si quidẽ Athislum innumeris Sueonũ copiis succinctum perinde ac victoriæ certitudinẽ indubitata animi p̃sumptione cõplexũ. Cũq; præliaturũ hostem fatum fugę anteferre dubiũ non sit: felicem recentis vulneris vltionem oblata belli facultate præstari. Quẽ Wermundus p̃clare, ac fortiter legationis partes executũ testatus: paulisper epulis refici iubet. q; itinera ieiuniis officere soleant. Qui cũ nequaq̃ sibi capiendi cibi ociũ suppetere dixisset: potione sitim lenire deposcitur. Quo præbito poculũ quoq; nam aureum erat adseruare iubetur, affirmante Wermũdo cõmeandi calore defessis cõmodius cratere q̃ palma lymphã

Athislus Sueticus.

Frowini cædes.

Keto.

Wermundi liberalitas.

excipi: meliusq; bibendi vsum ciphi q̄ manus subsidio celebrari. Quo tam beniuolis
verbis muneris magnitudinem prosequente, delectatus vtroq; iuuenis se prius
ad perceptę potionis mensuram proprii cruoris haustu vsurum q̄ regis conspecti-
bus terga admoturum promittit. Tam fortem eius promissionem Wermundus
mercedis nomine veneratus aliq̃to plus voluptatis ex dato beneficio q̄ miles ex ac-
cepto percepit. Nec animosius locutū eum q̄ preliatum expertus est. Cōmisso naq; 61.
bello contigit vt inter varios turmarū ꝑcursus cōcurrentibus Folcone & Athislo
manuq; diutile conserentibus Sueonum exercitus ducis sui euentum secutus fugā
ingrederetur. Athislus quoq; sautius ad naues ex acie conuolaret. Cūq; folco vul
neribus ac labore hebetatus sed & æstu & labore pariter sitiq; perfusus fugam inse
qui destitisset hostilem: recreandi corporis gratia ꝓprium casside cruorem excepit
hauriendūq; ori præbuit. Quo facto receptum a rege cruorem speciosissime pensa
Folconis facinus. uit. Quod videns forte Wermundus impensius eum peractę promissionis laudauit
Cui folco speciosa vota ad debitum finem perducenda respondit. Qua voce non mi
norem facti sui cōmēdationem q̄ Wermundus exhibuit. Cūq; victores vt post ꝑliū
fit depositis armis ac quiescentes variis inuicem sermonibus vterētur: Slesuicensiū
prefectus Keto magnæ sibi admirationis esse prędicauit qualiter Athislus crebris
obstantibus causis elapsionis copiam impetrauerit præsertim cū is ante omnes bel-
la gesserit primus: fuga vero postremus incesserit. Nec alius quispiam ex hostibus
fuerit cuius tantis danorum studiis affectaretur occasus. Ad hæc Wermundus nos
se eum oportere aiebat omnē bellorum aciem quadrifaria dimicantiū varietate di-
stingui. Esse enim primi generis bellatores qui fortitudinem modestia temperātes:
Quattuor genera bellatorum. rebelles acrius cædant: fugientibus instare erubescant. Hos siquidem quos diutur-
na armorum experientia certiore virtutis testimonio prosequatur, quiq; gloriam
suam non in victorum fuga sed vincendorum expugnatione constituant. Esse præ
Primū. liantiū & aliud genus qui corporis animiq; viribus freti sed nulla miserationis par
Secundum. te præditi in hostium tam terga q̄ pectora cōmuni cædis atrocitate desæuiant. Ta
les quippe esse qui iuuenilis animi calore prouecti Tyrocinii rudimenta bellorum
auspiciis ornare contendant/quosq; tā ætatis q̄ laudis ardor inflāmet/inq; fas & ne
Tertium. fas pari nisus securitate præcipitet. Esse etiam tertios quibꝰ inter metum pudoreq;
anxiis progressum terror adimat: recursum ruboris obstaculū tollat: qui sanguine
clari/inaniq; tantū proceritate conspicui aciem numero non viribus densent: hostē
vmbra potius q̄ armis feriant: & in bellatorum grege solo corporum spectaculo cē
seantur. Hos magnarum opum dominos fore genere q̄ animo præstātiores quos lu
cis auiditas rerum dominio contracta plus ignauiæ q̄ nobilitatis viribus indulge-
re compellat. Esse item & alios qui speciem non rem in bellum perferant: seq; extre
Quartum. mis sociorum agminibus inserentes primi fugā postremi ꝑlium gerant. In quibus
imbecillitatis habitū certi pauoris indiciū detegat cum semper q̄sitis de industria
subterfugiis pugnantium terga timidioris ꝑgressus pigritia subsequantur. His
ergo de causis regem fuga seruatum existimari debere cū a primi ordinis militibus
nulla persecutionis instantia fugiēs ꝑmereretur: qui non victos arcere: sed victoriam
cōseruare curæ habeāt: perindeq; cuneos densent vt Trophæi nouitas cōpetentibꝰ
nixa ꝑsidiis perfectā successus copiā adsequatur. Secundi vero generis pugnatores
quibus obiecta qq; perimere studiū sit non animi sed opportunitatis inopia Athislū
intactum liquisse: ꝙ eos non tam lædendi ausus q̄ facultas defecerit. Sed & tertiū

ordinis viros qui ipsum pugnę tēpus trepido vagationis genere deducētes succes-
sus etiā sociæ partis impediūt q̃q̃ lędendi regis locū habuerūt: attētandi tamē auda
cia caruisse. His modis Wermundus stupidā Ketonis admirationē absoluens veras
seruati regis causas assertione sua editas memorabat. Post hæc Athislus Suetiam
refugus petit Frowini cædē ꝑtulātius iactās, ac facinoris huius memoriā verboso
laudū suarū relatu incessanter ostētans: nō ꝙ receptæ cladis ruborem æquo animo
ferret: sed vt recētis fugæ vulnus antiquæ victoriæ titulis recrearet. Cuiꝰ rei Keto
62. et Wigo (vt par erat) indignatione ꝓmoti in paternæ vltionis vota cōiurant. Quā
se parū bello exequi posse credētes sumpto lenioris armaturæ paratu Suetiā solita-
rii ꝑtunt, ingressiq; nemus, in quo regē absq; comite versari solitū fama cognoue-
rāt: tela latebris mandāt: inde cū Athislo profugorū nomine diutule cōuersati cū Facti pal-
ab eo quā patriā haberēt interrogarētur: Slesuicenses se esse, patriāq; cædis causa liatio.
liquisse testātur. Quod rex eos non de patrandi facinoris voto/sed de patrati noxa
astruxisse credebat. Ea quippe fraude ꝑcūctātis studiū eludere cupiebant, vt rela-
tionis certitudo cassum quęrēti pareret intellectum & responsionis veritas tacitis
adumbrata figmentis opinionē incuteret falsitatis. Plurimū quippe deformitatis
olim ab illustribus viris in mendacio reponebatur. Tum Athislus scire sibi libitum Mendacii
dixit: quis Danorū opinione Frowini interfector credatur. Ad hæc Keto dubitari detestatio.
inquit, cui tāti facinoris claritatē arrogari cōueniat. Pręsertim cū eū publica aucto
ritas acie extinctū perhibeat. Respōdit Athislus frustra aliis Frowini necē adscribi
quā ipse dūtaxat alterna manus consertione ꝑegerit. Mox an vlla Frowino sobo-
les supesset ꝑquirit. Ketone deinde duos eius filios extare dicēte/ętatis eorū ac sta
turæ habitū ꝓq̃ libēter se cognoscere dixit. Refert Keto hos sibi corpore ꝓpe modū
æquales esse, ætate pares, proceritare ꝑsimiles. Tunc Athislus si mens īquit illis, ac
virtus paterna cōstaret acerba mihi tēpestas ingrueret. Interrogante deinde eo an
crebrā paternæ necis mētionē haberēt! Keto qęq́d remedio tēperari nō possit supua
cue verbis replicari subiūxit. Nihil ꝓdesse testatus inexpiabile malū assiduis itera-
re molestiis. Quo dicto documētū dedit vltionē minis ꝑcurri nō oportere. Cūq; re
gem acuēdi roboris gratia quotidie solitariæ digressionis officio vtentē videret: re
ceptis armis cū fratre ꝑuiū eius cōsectatur incessum. Quibus Athislus visis harenā
pressit ꝙ īminētes vitare deforme existimaret. Illis deinde se ꝑrēpti ab eo Frowini
pœnas sumpturos dicētibus ꝓsertim cū plurimo iactātiæ fastu se solū necis eius fa-
teatur auctorē. Cauēdū eis (inqt) ne dū vltionis effectū appetāt: infirmas & inopes
viriū manus stulta secū audacia cōserāt, dūq; alienū affectent exitiū ꝓpriū experiā-
tur occasum, optimæ īdolis habitū ꝓpropera laudis cupidine cōsumpturi. Quāob-
rē parcant iuuētæ, parcāt & indoli, nec temere votū eis incesserit ꝑeundi. Itaq; pa
ternæ cladis iniuriā ꝑcunia a se rependi ꝑmittant: ingētisq; gloriæ loco habeant ꝙ
tantū principē mulctę nomine coercuisse/& veluti quodā terroris impio cōcussisse
credātur. Hæc vero se nō timore ꝑcitū, sed adolescētiæ eorū miseratione motū do-
cere. A quo Keto frustra tēpus tāta verborū ambage deduci ꝓfatus: ꝙ tā iustæ vl-
tionis affectū ꝑcunię ꝓmissione labefactare conetur: ꝓgredi illū iubet: & siquid sibi
viriū sit: solitario secū experiri congressu. Nā & se remoto fratris adminiculo pro-
priis acturū viribus ne manu impari pugna conferi videretur infamis. Duos siqdē
cū vno decernere vt iniquū, ita etiā probrosum apud veteres credebatur. Sed neq;
victoria hoc pugnę genere parta laudabilior habita ꝙ potius dedecori q̃ glorię iū-

cta videretur. Quippe vnũ a duobus opprimi vt nulli⁹ negotii, ita maximi ruboris loco ducebat. Tanta aũt Athislũ fidutia ceperat: vt ambos ad se pariter incessendũ hortaretur: ꝑfatus se tutioris pugnę potestatẽ facturũ, qbus pugnãdi votũ detrahe re nequeat. Quã indulgẽtiã Keto ita auersatus ẽ vt prius se fato q̃ ea vsurũ testaretur oblatã certaminis conditionẽ vitio sibi vertendã existimans. Quẽ Athislus manũ secum cupidius conserentẽ modesto pugnæ genere excipere cupiens clypeũ eius dũtaxat adacto leui⁹ mucrone cõuerberat animosior salutis suæ q̃ efficacior defensor. Quo diutule gesto monet vti fratrẽ cœpti consortẽ adciscat: nec alienæ manus opẽ exposcere erubescat cũ solitariã sui conatus experientiã sine effectu esse videat. Abnuenti parcendũ negat: minasq; opere prosecutus summis eum viribus tentat. A quo tã valido ferri ictu except⁹ est: vt ipsum diffissa casside capiti illabi cogeret. Quo vulnere irritatus: nã multus e vertice cruor profundebatur: Ketonẽ crebris ac vegetis ictibus petitũ genibus humũ petere coegit. Qđ Wigo intueri nõ passus propior priuatę charitati q̃ publicæ cõsuetudini ruborẽ pietati cedere coegit: inuasoq; Athislo fraternę imbecillitatis ꝓtector q̃ spectator esse maluit. Quo facto plus obprobrii q̃ laudis contraxit: q; in iuuãdo fratre statutas duelli leges soluisset, eidẽq; vtilius q̃ honestius opem tulisse videretur. Siquidem ex altera lance dedecoris, Ex altera pietatis partibus indulsit. Itaq; promptius q̃ speciosius Athisli cædes ab ipsis peracta noscebatur. Quæ ne vulgo clam esset corpus eius abscisso capite equo impensum extra nemus ferẽtes propinquioris pagi incolis tradunt. Frowini filios paternæ necis vltionem ab Athislo Suecorũ rege exegisse testantes. Talem præ se victoriam ferentes primis a Wermundo honoribus excipiũtur vtilissimũ ab eis opus editum iudicante, sublatiq; ęmuli gloriam q̃ admissi obprobrii famã cupidius intuente: nec tyranni necem vllis ignominiæ partibus affinẽ censente. In prouerbiũ apud exteros ductum: q; priscum dimicandi ius regius labefactasset interitus. Cũq; Wermundus ætatis vitio oculis orbaretur: Saxoniæ rex Daniam duce vacuam ratus: eiq; per legatos mandat regnum quod præter ætatis debitum teneat sibi ꝓcurandum committat: ne nimis longa imperii auiditate patriam legibus, armisq; deficiat. Qualiter enim regem censeri posse: cui senectus animũ, cæcitas oculum pari caliginis horrore fuscauerit? Qđ si abnuat filiumq; habeat: qui cum suo ex prouocatione confligere audeat: victorem regno potiri permittat. Si neutrum probet: armis secum non monitis agendum cognoscat: vt tandem inuitus præbeat quod vltroneus exhibere contemnat. Ad hæc Wermundus altioribus suspiriis fractus impudentius se ætatis exprobratione lacerari respondit: quem non ideo huc infelicitatis senectus prouexerit: q; pugnæ parcus timidius iuuentam exegerit. Nec aptius sibi cæcitatis vitium obiectari: q; plærunq; talem ætatis habitum talis iactura consequi soleat: potiusq; condolendum calamitati q̃ insultandum videatur. Iustius autem Saxoniæ regi impatientiæ notam afferri posse: quem potius senis fatum operiri q̃ imperium poscere decuisset: q; aliquanto præstet defuncto succedere, q̃ viuum spoliare. Se tamen ne tanq̃ delirus priscæ libertatis titulos externo videatur mancipare dominio: propria manu prouocationi pariturum. Ad hæc legati scire se inquiunt regem suum conserendæ cum cæco manus ludibrium perhorrere: q; tam ridiculũ decernẽdi genus rubori q̃ honestati propinqui⁹ habeatur. Aptius vero per vtriusq; pignus & sanguinem amborum negotio consuli. Ad hæc obstupefactis animo Danis subitaq; responsi ignorantia perculsis Vffo qui forte cũ cæteris

Athisli cædes.

Vffonis indoles.

aderat responsionis a patre licētiā flagitabat: subitoq; velut ex muto vocalis euasit. Ex muto fit
Cūq; Wermūdus quisnā talē a se loquēdi copiā postularet inqreret: ministriq; eū ab vocalis.
Vffone rogari dixissent, satis eē ꝓhibuit vt infelicitatis suæ vulneribus alienorū fa
stus illuderet, ne etiā a domesticis simili insultationis petulātia vexaretur. Sed satel
litibus Vffonē hūc esse pertinaci affirmatione testātibus liberū ei sit, inqt, quisquis
est cogitata ꝓfari. Tū Vffo frustra ab eorū rege regnū appeti, inqt, qđ tā ꝓprii re=
ctoris officio ꝗ fortissimorū procerū armis, industriaq; niteretur. Præterea nec re=
gi filiū, nec regno successorē deesse: sciātq; se nō solū regis eorū filiū: sed etiā quēcū=
q; ex gētis suæ fortissimis secū adsciuerit. simul pugna aggredi cōstituisse. Quo au=
dito legati risere vanā dicti animositatem existimātes. Nec mora, cōdicitur pugnæ
locus eidēq; stata tēporis meta ꝓfigitur. Tantū autē stuporis Vffo loquēdi ac ꝓuo=
cādi nouitate ꝑsentibus iniecit: vt vtrū voci eius an fiduciæ plus admirationis tri=
butū sit, incertū extiterit. Abeūtibꝰ aūt legatis Wermūdus respōsionis auctore lau
dato ꝙ virtutis fidutiā, nō in vnius: sed duorū ꝓuocatione statuerit potius se ei q=
cūq; sit ꝗ sūpbo hosti regno cessurū ꝓhibuit. Vniuersis aūt filiū eius esse testātibus
qui legatorū fastū fidutiæ sublimitate cōtēpserit: ꝓpius eū accedere iubet qđ oculis
nequeat manibus expturus. Corpore deinde eius curiosius contrectato cū ex artuū
grāditate lineamētisq; filiū esse cognosset: fidē assertoribus habere cœpit, ꝑconta=
riq; eū cur suauissimū vocis habitū summo dissimulationis studio tegēdū curaue=
rit, tantoq; ætatis spatio sine voce/ & cūctis loquēdi cōmerciis degere sustinuerit vt
se linguæ ꝓrsus officio defectū, natiueq; taciturnitatis vitio obsitū credi ꝑmitteret?
Qui respōdit se paterna hactenus defensione cōtentū nō prius vocis officio opꝰ ha
buisse ꝗ domesticā prudētiā externa loquacitate ꝑssam aīaduerteret. Rogatus item
ab eo cur duos ꝗ vnū ꝓuocare maluit. Hūc iccirco dimicationis modū a se exopta=
tū respōdit: vt Athisli regis oppssio, quę ꝙ a duobus gesta fuerat Danis opprobrio
extabat vniꝰ facinore pensaret. Nouūq; virtutis specimē prisca ruboris monumēta
cōuelleret. Ita antiquæ crimē infamiæ, recētis famæ litura respgendū dicebat. Quē
Wermūdus iustā omniū æstimationē fecisse testatꝰ armorū vsum ꝙ eis parū assue=
uisset ꝑdiscere iubet. Quibus Vffo oblatis magnitudine pectoris angustos loricarū
nexus explicuit: nec erat vllā repire ꝗ eū iusto capacitatis spatio cōtineret. Maiore
siquidē corpore erat ꝗ vt alienis armis vti posset. Ad vltimū cū paternā quoq; lori
cā violēta corporis astrictione dissolueret: Wermundus eā a læuo latera dissecari, fi
bulaq; sarciri ꝑcepit: partē ꝗ clypei ꝑsidio muniat ferro patere parui existimās. Sed
et gladiū quo tuto vti possit sūma ab eo cura cōcissi iussit. Oblatis cōpluribꝰ Vffo Vffonis ro
manu capulū stringēs: frustatim singulos agitādo cōminuit: nec erat qsꝗ ex eis tāti bur.
rigoris gladius, quē nō ad primæ cōcussionis motū crebra ptiū fractione dissolue=
ret. Erat aūt regi inusitati acuminis gladiꝰ Skrep dictus: q qđlibet obstaculi genus
vno ferietis ictu mediū penetrādo diffinderet: nec adeo qcꝗ ꝑdurū foret: vt adactā Gladius
eius aciē remorari potuisset. Quē ne posteris fruēdū relinqret ꝑ sūmā alienę cōmo Skrep.
ditatis inuidiā in ꝓfunda defodera: vtilitatē ferri ꝙ filii icremētis diffideret: cæte
ris negaturꝰ. Interrogatus autē an dignum Vffonis robore ferrū haberet: habere
se dixit. Qꝫ si pridē a se terrę traditū recognito locoꝝ habitu repire potuisset, aptū
corporis eius viribꝰ exhiberet. In campū deinde ꝑduci se iubēs cū interrogatis per
omnia comitibꝰ defossionis locū acceptis signorū indiciis compisset: extractū cauo
gladiū filio porrigit. Quē Vffo nimia vetustate fragilē exesumq; cōspiciēs: ferien=

di diffidentia percontatur an hunc quoq; priorum exemplo probare debeat prius habitum eius q̃ rem ferro geri oporteat explorãdum testatus. Refert Wermundus si pręsens ferrũ ab ipso vẽtilãdo collideret̃ nõ superesse q̃d viriũ eius habitui respõderet. Abstinendũ itaq; facto cuius in dubio exitus maneat. Igitur ex pacto pugnæ locus expetitur. Hũc fluuius Eidorus ita aquarũ ambitu vallat: vt earũ interstitio repugnãte nauigii dũtaxat aditus pateat. Quẽ Vffone sine comite petẽte Saxoniæ regis filiũ insignis viribus athleta cõsequitur crebris vtrinq; turbis alternos riparũ anfractus spectãdi auiditate cõplentibus. Cũctis igitur huic spectaculo oculos inferentibus Wermundus in extrema pontis parte se collocat: si filiũ vinci contigisset flumine periturus. Maluit enim sanguinis sui ruinã comitari q̃ patriæ interitũ plenis doloris sensibus intueri. Verũ Vffo geminis iuuenũ cõgressibus lacessitus gladii diffidentia amborũ ictus vmbone vitabat: patiẽtius experiri cõstituens, quem e duobus attẽtius cauere debuisset, vt hũc saltẽ vno ferri impulsu cõtingeret. Quẽ Wermundus imbecillitatis vitio, tantã recipiendorũ ictuũ patientiã p̃stare existimans: paulatim in occiduã pontis orã mortis cupiditate se protrahit si de filio actũ foret fatũ p̃cipitio petiturus. Tanta sanguinis charitate flagrantẽ senẽ fortuna protexit. Vffo siquidẽ filiũ regis ad secũ auidius decernendũ hortatus claritatẽ generis ab ipso conspicuo fortitudinis opere æquari iubet ne rege ortũ plebeius comes virtute p̃stare videatur. Athletã deinde explorãdæ eius fortitudinis gratia ne domini sui terga timidius subsequeretur, admonitũ: fiduciã a regis filio in se repositã egregiis dimicationis operibus pensare p̃cepit. Cuius delectu vnicus pugnæ comes adscitus fuerit. Obtemperantẽ illum propiusq; congredi rubore cõpulsum primo ferri ictu medium dissecat. Quo sono recreatus Wermundus filii ferrum audire se dixit: rogatq; cui potissimũ parti ictum inflixerit. referentibus deinde ministris eũ non vnam corporis partem, sed totam hominis transegisse compagem: abstractum præcipitio corpus ponti restituit eodem studio lucem expetẽs quo fatũ optauerat. Tum Vffo reliquũ hostem prioris exemplo consumere cupiens regis filiũ ad vltionem interfecti pro se satellitis manibus parẽtationis loco erogandã impensioribus verbis sollicitat. Quem propius accedere sua adhortatione coactũ infligendi ictus loco curiosius denotato, gladioq; q tenuẽ eius laminã suis imparem viribus formidaret in aciem alterã verso penetrabili corporis sectione transuerberat. Quo audito Wermundus Screp gladii sonũ secundo suis auribus incessisse perhibuit. Affirmantibus deinde arbitris vtrũq; hostẽ ab eius filio consumptum: nimietate gaudii vultum fletu soluit: ita genas quas dolor madidare non poterat lætitia rigauit. Saxonibus igitur pudore mœstis, pugilũq; funus summa cum ruboris acerbitate ducentibus: Vffonem Dani iocundis excepere tripudiis. Quieuit tum Athislanæ cædis infamia, Saxonũq; obprobriis expirauit. Ita Saxonię regnũ ad Danos translatũ.

Saxones a Danis victi iã quarto. Vffo Olau[9] mãsuet[9] rex. xxiiii. Inopia scriptorum in Dania.

Post patrem Vffo regendum suscepit vtriusq; imperii procurator effectus qui ne vnũ quidem rite moderaturus credebatur. Hic a complurib[9] Olauus est dictus atq; ob animi moderationem mansueti cognomine donatus. Cuius sequentes actus vetustatis vitio solẽnẽ fefellere notitiã. Sed credi potest gloriosos eorũ processus extitisse quorũ tam plena laudis principia fuerint. Tã breui factorũ eius prosecutiõe animaduerto quot illustriũ gẽtis nostrę virorũ splendorẽ scriptorũ pœnuria laudi memorięq; subtraxerit. Q2 si patriã hanc fortuna latino quondã sermone donasset innumera Danicorum operum volumina tererentur.


Ffoni Dan filius succedit: Qui cum transfusis in exteros præliis trophęorum frequentia rerum dominiũ propagasset / partũ gloriæ fulgorem tetro superbiæ squalore fuscauit: ita a clarissimi parentis honestate degenerans: vt cum ille cæteris moderatione p̃stiterit: hic cæteros fastuosa tumidus elatione contempserit. Sed & paterna bona vel quæ ipse exterarũ gentium manubiis pepererat: flagitiis disiiciebat. Opes q̃ regio splẽdori seruire debuerãt: voracib⁹ sumptuũ impensis tribuẽs. Sic interdũ a maioribus suis similia portentis pignora desciscunt. Dan secũd⁹ rex. xxv.


Ost hunc regnat Hugletus qui Hømothum & Høgriniũ Suetiæ tyrannos maritimo fertur oppressisse conflictu. Hugletus rex. xxvi.


Vi Frotho succedit cognomento vegetus: qui ipsam cognominis spẽm corporis animiq; firmitate testatus denis Noruagiæ ducibus bello consumptis insulam q̃ ex eo postmodum nomen obtinuit ipsum postremo regẽ inuasurus accessit. Frogerus hic erat gemina admodum sorte conspicuus: q; non minus armis q̃ opib⁹ illustris regiam ditionem Athletico decoraret officio / tantumq; gymnicis palmis q̃tũ dignitatis ornamentis polleret. Hic vt qdã ferunt Othino patre natus a diis immortalibus beneficium prestare rogatis muneris loco obtinuit / non ab alio vinci q̃ qui certaminis tẽpore subiectum pedibus eius puluerẽ manu cõuellere potuisset. Quem Frotho tanta a superis firmitate donatũ comperiens duelli postulatione sollicitat deorum indulgentiam fallacia tẽtaturus. Primũ igitur imperitiæ simulatione dimicationis ab ipso documentum efflagitat cuius eum vsu experientiaq; callere sciat. Ille hostem professioni suæ non solum cedere sed etiam supplicare gauisus: sapere eum asseruit senili industrię iuuenilẽ animum subiiciendo: q; ei facies cicatricibus vacua / fronsq; nullis armorum vestigiis exarata tenuem huius rei notitiam extare testetur. Ita ediuerso bina quadratæ formæ spacia cubitalibus figurata lateribus humi denotat a locorum vsu documenti initium editurus. Quibus descriptis assignatam vterq; sibi partem complectitur. Tum Frogerum Frotho arma secum ac locum permutare iubet. Nec difficilis admissio fuit. Frogerum siquidem hostilium nitor concitabat armorum. q; Frotho prẽditum auro capulum loricamq; pari specie radiantẽ: sed & cassidem in eundem modum eximio comptam fulgore gestaret. Igitur Frotho loco quo Frogerus excesserat puluere correpto omen sibi victoriæ datũ existimauit. Nec augurio elusus cõtinuo Frogerũ occidit tam paruulo vaframento maximã fortitudinis gloriam assecutus. Quippe quod nullius ante viribus licuit: astutia præstitit.

Frotho starke rex xxvii.

Othini fili⁹ Frogerus.

Frothonis & Frogeri certamen.


Ost hunc Dan regnũ capessit. Qui cum duodecimũ ætatis annũ ageret legationũ pętulãtia fatigatur Saxonibus bellũ aut tributũ afferre iussus. Sed rubor pugnã pẽsioni anteposuit potius ad strenue moriendũ, q̃ timide viuẽdũ impellens. Itaq; p̃lata pugnandi sorte Danorũ iuuẽtus Albyã fluuiũ tãta nauigiorũ frequẽtia cõpleuit vt facile eius transitum perinde, ac continuo ponte iuncta puppium tabulata præstarent. Quo euenit vt Saxoniæ rex eadem quam a Danis exigebat conditione adigeretur. Dan. iii. rex xxviii.

Fridleuus rex.xxxix.

Rusilã superauit.



Post Dan Fridleuus cognomento celer imperium sumit. Quo regnante Huyr Willus Holandiæ princeps icto cum Danis fœdere Noruagiam incessebat. Cuius operibus haud parua claritatis accessio fuit. q Rusilam virginem militari voto res bellicas ęmulatam armis oppressit: virilemq; gloriam ex muliebri hoste corripuit. Sed & quinq; ei⁹ cõplices: Broddonem, Bildum, Bugonem, Fâningum, & Gunholmũ/ quorũ pater Fyn extitit, ob res ab ipsis præclare editas in societatem adsciuit. Quorum collegio fretus fœdus quod cum Danis contraxerat ferro dissicit. Cuius irruptio hoc nociuior quo fallacior fuit. Neq; enim Dani tam repente eum ex amico hostem euasurum credebant. Adeo facilis quorundam ex gratia ad odium transitus existere consueuit. Crediderim nostri temporis mores huius viri auspiciis inchoatos qui mentiri ac fallere inter vitia, sordesq; non ducimus. Quem Fridleuus australes Syalandiæ partes adortum in portu: qui postmodum eius est nomine vocitatus prælio tentat. In quo ob glorię æmulationem tanta militum fortitudine concursum est/ vt perpaucis periculũ fuga vitantibus ambæ penitus acies consumerentur: nec in partem victoria concessit vbi par vtrosq; vulnus implicuit. Adeo omnib⁹ maior glorię q̃ vitæ cupiditas fuit. Igitur q ex Huyr Willi agmine superfuerãt seruandę societatis gratia noctu classis suæ reliquias mutuis nexibus obligandas curabant. Eadem nocte Bildus & Broddo recissis, quibus rates cohæsere funiculis: tacite sua a cæterorum complexu nauigia submouere fratrum desertione formidini consulentes, magisq; timoris q̃ cõsanguineæ pietatis ductibus obtemperãtes. Luce reddita Fridleuus Huyr Willum/ Gunholmum, Bugonem & Fanningum ex tanta sociorum clade relictos comperiens vnus cum omnibus decernere statuit, ne laceræ copiarum reliquiæ denuo discrimen subire cogerentur. Cui præter insitam animo fortitudinem etiam contemptrix ferri tunica fiduciam ministrabat. hac in publicis priuatisq; conflictibus tãq̃ seruatore salutis cultu vtebatur: nec rem fortius q̃ prosperius executus, felicem pugnæ euẽtum habuit. Equidem Huyr Willo, Bugone, & Fâningo oppressis Gunholmum hostile ferrum carminibus obtũdere solitum crebro capuli ictu exanimauit. Dum autem mucroni manum cupidius inserit elisa neruorum officia reductos in palmam digitos perpetuo curuitatis vinculo perstrinxerunt. Idem cum Duflynũ Hyberniæ oppidum obsideret: murorumq; firmitate expugnationis facultatẽ negari conspiceret: Hadingiani acuminis ingenium æmulatus: hirundinum alis: inclusum fungis ignem affigi pręcepit. Quibus propria nidificatione receptis: subito flammis tecta luxerunt. Quas oppidanis restinguere concurrentibus, maioremq; sopiendi ignis q̃ cauendi hostis curam pstantibus Duflyno potitur. Post hæc apud Britanniam amissis bello militibus: cum difficilem ad littus reditum habiturus videretur: interfectorum cadaueribus erectis, & in acie collocatis ita pristinum multitudinis habitum repræsentabat: vt nil ex eius specie tanto vulnere detractum videretur. Quo facto hosti non solum conserendę manus fiduciam abstulit, sed etiam carpendæ fugæ cupidinem incussit.

Tunica ferrea.

Stratagema.

Explicitus est Liber Quartus.

67.

Incipit Liber Quintus.



Efuncto Fridleuo filius Frotho ſeptē annos Frotho .iii.
natus concordi Danorū arbitrio ſubrogat. rex.xl.
Iidem concione præhabita, infantiam regis
a tutoribus excipiendā duxerūt: ne ob prin
cipis puerilitate rerum excideret ſumma.
Tantū ſiquidē ab vniuerſis Fridleui memo
rię ac nomini tributum: vt tam tenero eius
ſanguini regnū daret. Habito ergo delectu,
Weſtmarus et Colo fratres in educatiōis re
gię miniſteriū arceſſunt. Iſulſo quoq; et Ag
goni octoq; aliis illuſtribus viris non modo
regis tutela credita: verū etiā gerendi ſub
ipſo regni poteſtas indulta. abunde eis vi-
res/animiq; ſuppetebant: crebra non corporis tm̄, ſed etiam ingenii dote pollenti-
68. bus. Ita Danorū Rēp. expectato regis robore vicaria tutabātur officia. Vxor Colo
nis erat Gøtwara: quæ eximiæ procacitate facundiæ quātūlibet diſertos ac loqua Gøtwara
ces eneruare ſolebat. Altercando quippe efficax erat/et in omni diſceptationū gene garrula et
re copioſa. Pugnabat ſiquidē verbis nō modo quæſtionibus fręta: verum etiā ꝓuica procax.
cibus armata reſponſis. Imbellem nemo fœminā debellare poterat a lingua ſpicula
mutuantem. Quoſdā verboſitatis petulantia refellebat: alios veluti quibuſdam ca-
uillationum nexibus implicatos fallaciarū laqueis ſtrangulabat. Adeo vegetū mu-
lieri ingenium fuit. Cæterū condere pacta/aut reſcindere præpotens erat: vtriuſq;
horum efficaciā oris aculeo geſtans: quippe diſiicere fœdera ac ſociare callebat. Ita
ad vtrūlibet anceps linguæ cōmerciū fuit. Duodecim Weſtmaro filii erant: ex quo-
rum numero tribus cōmune Grep nomen inceſſit: hos ſimul conceptos idem partꝰ Tres Grep
abſoluit/ortus æqualitatē vocabuli ſocietate teſtantes. His ſumma cæſtibus aut fer lubrici.
ro dimicandi peritia extitit. Hoddoni quoq; Frotho maritimæ tyrannidis detule-
rat poteſtatē: hic regē ꝓximo neceſſitudinis ordine cōtingebat: Colo terna filiorū
ſorte gaudebat. Eo tempore quidam Frothonis fratre genitus ꝓ tuenda patria ge
rebat rei nauticæ ſummam. Soror regis Gunwara erat: cui ob eximiam formæ pul
chritudinē Specioſæ cognomē extabat. Filii Weſtmari Coloniſq; quū et ætate im- Gunwara
puberes et animis acres eſſent, fiducia in temeritatem verſa, ad obſcœnos ac dege- pulchra.
neres ritus inquinatā flagitiis indolem cōtulerūt. Adeo em̄ inſolenter indomiteq;
geſſerunt: vt cōſtupratis aliorū nuptis ac filiabus, ꝓſcripſiſſe pudicitiam atq; in ꝓ-
ſtibulum relegaſſe viderent. Corruptis quoq; matronarū fulcris, ne thoris quidem
virginalibus abſtinebant. Suus nullum thalamus ſecuritate donabat: nec quiſq̄ fe-
re patriæ locus luxurię eorū veſtigiis vacuus erat. Mariti metu, coniuges corporū
ſuorū ludibrio vexabant. Iniuriis obtemperatum eſt. Ceſſit copularum reſpectus:
violenſq; amplexuū vſus extabat. Publicata eſt venus, coniugiorū reuerentia pereū
te. Raptim luxuria petebatur. In cauſa otium erat: ꝙ expertia agitationis corpora
amica vitiis quiete diffluerent. Tandē Grep hoc noīe ꝑticipantiū maximus vt dif-
fuſum libidinis motū certa ſpecie ſiſteret, errabundæ veneris portum in germanæ
regis amore petere auſus extitit. Nec apte quidē, nā ſicut vagabundā atq; erroneā

voluptatem verecundiæ frænis coerceri oportuit: ita a populari prolem regiam concupisci temerarium fuit. Illa proci petulantiam pertimescens: quo tutior ab iniuria foret, septum vallo conclaue petiuit. Adhibiti sunt ei triginta vernaculi: qui iugem corporis eius custodiam excubando præstarent. Igitur contubernales Frothonis circa indumentorum vsum fœminea admodum ope defecti: quum non haberent vnde noua assuere / aut lacera reficere possent, Regem celebrandi coniugii monitis adhortantur. Ille primum excusationis verba ab ætatis teneritudine mutuatus: ad postremum perseuerantiori suorum rogatui cessit. Quo curiosius a monitoribus habilem connubio suo fœminam perquirēte, præcipue regis Hunnorū filia collaudat. Adhæc Frotho repugnandi rōne ptinacius q̄sita / a patre didicisse se refert, nō expedire regibus e longinquo copulam peti / nec venerem nisi a finitimis posci. Q̄d audiens Gøtwara, callide regē amicis reluctari cognouit. Cuius vt vacillantē firmaret animū / fiduciāq; pusillæ mētis erigeret, Iunioribus, inq̄t, nuptiæ cōpetūt / senes sepulchrū manet. Adolescētiæ gressus votis fortunaq; pficiunt inops ad bustū senecta deuergit. Spes iuuentā cōseqtur / seniū expes inclinat occas⁹ Adolescit sors puberū / nunq̄ infectū omissura qđ cœpit. Ob cuius dicti veneratione postulationis officiū suscipe rogata, refragandi rōnē senii prætentione cōponit: nec se tā ardui mādati gerulā ob infirmū ętatis habitū fore posse testat̄. Rex pretio opus agnoscēs, aureo torque plato, legatiōis pmiū pollicet̄. Habebat nāq; torques nexilia bullarū cęlamina / interstitaq; regū simulacra: quæ ad interioris fili ductum nūc cōtrahi / nūc dirimi possent / ornamētū luxui potius, q̄ vsui ppatū. Westmarum quoq; et Colonē cū eorū filiis in idē legationis opus accersiri placuit: q eorū solertiā Frotho repulsæ rubore cariturā putaret. Ii simul cū Gøtwara pfecti, prius triduano ab Hūnorū rege cōuiuio excepti sunt, q̄ legationis suæ cōsultū exprimerēt: is em̄ antiquitus recipiēdorū hospitū vsus extabat. Extracto in triduū epulo, virgo regia pleno comitatis alloquio legatis blāditura pgredit̄: nec parū cōuiualibus hospitū gaudiis psentiæ eius iocūditas attulit. Cui Vvestmarus crebrescētibus poculis pposi serie iocosa admodū assertione detexit / puellæ mētē familiari collocutionis gñe tentaturus. Itaq; quo minus sibi repulsam cōcisceret, cōpositis in risum verbis, legationis negotiū pcurrebat / inter cōuiuales plausus ludicrū ausus sociare sermonē. Illa se Frothonē tāq̄ famæ et claritudinis inopē fastidire dicebat. Nulli etem̄ quondā illustriū fœminarū cōnubiis idonei cēsebant̄: nisi q sibi ingens famæ pretiū gestarū insigniter rerū fulgore struxissent. Sūmū ī pco vitiū desidia fuit. Nihil magis in nuptiarū petitore q̄ claritatis inopia dānabat̄. Sola gloriæ vbertas cæterarū rerū opulentiā exhibebat. Puellæ quoq; nō tā pcantiū se formas, q̄ edita speciose facinora mirabant̄. Igit̄ legati voti despatione torpētes / vlteriorē rei conatū Gøtwaræ prudētiæ tradūt. Illa nō verbis mō, sed etiā succis in venerē mixtis virginē eneruare conata, asserere cœpit Frothonem læua tanq̄ dextra vtentem nandi / dimicandiq; promptissimam habere peritiam: oblata quoq; potione rigorem puellæ cupidine permutauit: veneremq; et voluptatem abolitæ indignationis loco constituit. Deinde Westmarum / Colonemq; cum eorum liberis de industria adire regem / iterandæq; legationi insistere iubet. Postremo si difficilem accepissent pugnæ prouocatione præuenire repulsam. Igitur Westmarus regiam cum armatis ingressus, Iam aut precibus obsequi, inquit, aut pugna precantes aggredi necesse erit: elegimus speciose defungi, q̄ infecta legatione reuerti: ne repulsa fœdi / propositoq; va

Hunnorū rex.

Oratio Westmari.

69.

cui: vnde gloriam impetrare ſperauimus, eius contrarium referamus. Si natam ne-
gas, admitte pugnam: alterum neceſſe eſt præſtes. Mori aut exaudiri volumus.
Apud te ſi non læta/ſaltem triſtia percepturi ſumus. Gratius noſtram Frotho cla-
dem, q̃ repulſam excipiet. Nec plura elocutus, iugulum regis ferro ſe petiturum
minatur. Contra rex non decere ait amplitudinem regiam quem honore præcelle-
ret/æquare conflictu: nec oportere dignitate impares, pugnæ paritate conferri.
At Vveſtmarus nihil de certaminis exhortatione remittens, ad vltimum ipſam
virginis mentem explorare iubetur: ꝙ antiqui in matrimoniorum delectu libe-
ra nupturas optione donaſſent. Hærebat ſiquidem animo rex inter metum pugnæ
pudoremq; trepida fluctuatione ſuſpenſus. Ita Vveſtmarus ad præcordialem puel
lę ſententiam relegatus/ſciens fœminam omnem vt volubilis animi/ita verſi-
lis eſſe propoſiti: tanto rem fidētius exequi cœpit, quanto virginum votis plus
varietatis ineſſe compertum habuit: auxit curæ eius fidutiam/adiecitq; ſtudio
ſpem ſimplicitas virginis proprio permiſſa conſilio: libertaſq; fœminæ politiori-
bus blanditiarum delenimentis palpanda: non modo abduci facilis/verum etiam
obſequi præceps. Pater vero quo certius filiæ mentem inſpiceret, legatos ſubſequi
cœpit. Illa prius in amorem proci latenti potionis operatione perducta plura ſe
de Frothonis indole referebat ſpe præſumpſiſſe, q̃ fama: quippe quum is ab illu-
ſtri genus parente duxerit/naturaq; omnis ſuæ ſoleat origini reſpondere. Quam
obrem iuuenem ſibi non tam præſentis, q̃ futuri ſplendoris intuitu placuiſſe. Qui-
bus auditis mirabundus pater: ſed ne permiſſam quidem puellæ licentiam reſcin-
70. dere paſſus, Frothonis eam coniugio pollicetur. Quam poſtmodum, prouiſis
abunde commeatibus tollens magnifico rerum apparatu, conſequentibus ſe le-
gatis Daniam adire deproperat/ſciens neminem patre melius filiam nuptiis ob-
laturum. Frotho ſicut iocundiſſime ſponſam excepit: ita futuri quoq; ſoceri ma-
ieſtatem ampliſſimis honoribus celebrauit: quem peractis tædis magna auri/ar-
gentiq; ſumma donatum dimiſit. Igitur Hanunda vſus (Hunnorum hæc regis
filia erat) florentiſſima pace triennium duxit. Cuius cōtubernales otio petulan-
tiam nacti/partam quiete laſciuiam improbiſſimis extulere ſceleribus. Quoſdam Petulantia
enim reſtibus in ſublime pertractos more agitabilis pilæ pendula corporum im- obſcœna
pulſione vexabant. Aliis hedinum incedentibus corium ſubſternentes/lubrici aulicorum.
tergoris offendiculo per occultum funis raptum incautos ſubegere greſſus.
Alios veſte nudatos variis verberum ſuppliciis lacerabant. Alios claue affixos
laquei more ſuſpenſionis mulctauere ludibrio. Quorundam barbæ et verticis pi-
los faculis torruerunt. Aliis pubem atq; inguina ſubiecto torre cremabant. Vir-
ginibus nubere non licebat: niſi quarum caſtitas eis ante delibata fuiſſet. Ad-
uenas oſſibus conuerberabant. Alios ad intemperantiam compulſos immodera-
ta potione rumpebant. Nemini filiam nuptum dare licebat: niſi gratia ipſorum
fauoreq; mercato. Nulli matrimonium contrahendi fas erat: ſi eorum non pre-
tio præmiſſet aſſenſum. Præterea non in virgines modo: verum etiam in ma-
tronarum turbam paſſim diſſolutiſſimæ libidinis ſuæ flagitia porrexerunt. Mi-
xtam petulantiæ rabiem duplex furoris ſpecies agitabat: conuenis hoſpitibuſq; re- Veh patrię
ceptuum loco conuitia præbebantur. Tot ludibriorum irritamenta a petulanti- cuius Rex
bus et laſciuis reperta ſunt. Adeo ſub rege puero temeritas libertate nutrita eſt. puer.

Nihil enim tantum peccandi licentiam protrahit, quantū vltionis/pœneq; dilatio. Tam effrenata militum procacitas non exteris tantū: sed ;etiam patriæ inuisum fecerat Regem. Dolenter siquidem ferebant Dani superbe sibi ac crudeliter imperari. Grep vero haud humili cōtentus Venere, eo se temeritatis effudit: vt cum Regina commercio libidinis habito tam Regi perfidus, q̄ cæteris violentus existeret. Adoleuit deinde paulatim infamia/tacitoq; gradu criminis suspitio serpsit ante vulgo comperta q̄ Regi. Grep enim in omnes, qui vel modicam huius rei mentionem egissent animaduertere solitus, accusationem sui formidabilem fecerat. Opinio tamen sceleris primum susurris alita est: dehinc excepta rumoribus. Difficilis siquidem apud conscios alieni criminis occultatio est. Procus Gunwaræ creber extabat. Igitur Grep repulsæ vltionem clandestinis artibus impetrare conatus, æstimandi procos arbitrium flagitat/exquisitissimis puellam nuptiis deberi; testando. Obscurabat autem iram: ne virginis odio quæsitum videretur officium. Oranti rex merita iuuenum inspectanda permittit. Primum itaq; cunctos Gunwaræ petitores conuiuii simulatione contraxit: ac deinde conclaue cui puella assueuerat desectis eorum capitibus cingens crudele cæteris spectaculum præbuit. Nihil tamen eius apud Frothonem gratiæ detractum est: quo minus consueto familiaritatis officio fungeretur. Conueniendi siquidem Regis copiam pretio peti debere constituit: neminem alloquio eius vsurum pronuntians/ni munera detulisset. Neq; enim tanti ducis aditum trito consuetudinis genere: sed plenis ambitionis studiis impetrandum edixit: regiæ charitatis simulatione crudelitatis infamiam leuaturus. Taliter lacessitum vulgus afflictationis suæ querelam tacitis gemitibus agitabat. Nulli miseriæ tempora culpandi palam animus erat. Nemini ingruentem calumniam apertis efferendi querimoniis ausus incesserat. Internus omnium præcordia dolor hoc acrius, quo occultius lacerabat. Quo cognito Gøtherus Noruagiæ Rex contractis concione militibus, refert proprium Danos fastidire Regem/exoptare alium si copiam accepissent: seq; eo exercitum agere decreuisse: facile Daniam occupari posse, si armis adita foret. A Frothone enim tam auare, q̄ atrociter patriæ imperitatum esse. Tum exurgens Ericus contraria rem allegatione prohibuit; Sæpe inquiens alieni appetitores proprio priuari solere meminimus. Sæpe amborum captator vtriusq; perditor fuit. Præualidum enim oportet alitem esse, qui prædam alius vnguibus extrahere cupiat. Animat te frustra internus regionis liuor: quem plærunq; hostilis explodit aduentus. Nam etsi nunc Dani diuiduis esse sententiis videantur, vnanimes tamē mox excipient hostem. Crebro corrixantes porcos conciliauere lupi. Patrium quisq; ducem extero præfert. Prouincia omnis Regem domesticum q̄ aduenam impensius colit. Neq; enim te Frotho domi præstolabitur: sed foris excipiet aduentantem. Extremis se aquilæ scalpunt. Anterius alites certant. Nosti ipse pœnitentia vacuum debere contuitum esse prudentis. Proceribus abunde stiparis. Tua tibi quies maneat: per alios gerendi sane belli facultatem propemodum exploratam habere poteris. Liceat militi regiam prætentare fortunam. Salutem tuam pacifice moderare/alieno negotium periculo moliturus. Satius est seruum deperire, q̄ herum. Quod fabro forceps, tuus tibi satelles agat. Ille ferramenti remedio manus cauterium cauet: atq; a digitorum sibi incendio temperat. Tu quoq; tibi tuo-

Gøtherus rex Noruagiæ.

Erici diserti oratio.

71.

rum opera parcere et consulere disce. Hæc Ericus. Quem Gøtwatus vt imprudẽtem hactenus habitum responsionis suæ contextum exquisita sententiarum grauitate compressisse miratus, diserti donat agnomine excellentem eius prudentiam appellationis honore iudicans prosequendam. Frater siquidem eius Rollerus opinionem iuuenis eximio sui fulgore suppresserat. Ericus nominis beneficio rem adiici petit vocabuli/largitionem muneris additione commutandam testatus. Rex nauigium donat Scrøter remiges vocitabant. Erant autem Ericus et Rollerus Regneri pugilis filii/patre eodem sati/diuersaq; editi matre. Matrẽ quippe Rolleri eandemq; Erici nouercam Cracam vocabant. Igitur Rafno cuidam permittente Gøtaro lacessendi per piraticam Danos negotium cessit. Excipit illum Oddo cui tunc temporis apud Danos maxima piraticæ deferebatur auctoritas: vir magicæ doctus: ita vt absq; carina altum pererrans, hostilia sæpe nauigia concitatis carmine procellis euerteret. Itaq; ne cum piratis in maritimarum virium certamen descenderet, exasperatos maleficio fluctus/ad naufragia iisdem infligenda perducere solebat. Hic vt negotiatoribus atrox: ita clemens agrestibus extitit: non eadem merces/qua stiuam æstimatione commensus, rustici operis munditias sordidi quæstus laboribus anteponens. Idem inito cum Normannis conflictu, ita vi carminum hostilem hebetauit aspectum: vt districtos Danorum enses eminus radios iacere: et tanq̃ flammabundos scintillare putarent. Cæterum adeo retusis obtutibus erant: vt ne ferrum quidem vagina detractum visu excipere possent: victa quippe fulgore acies præstigiosæ coruscaminis impatiens erat. Cæso itaq; Rafno cum multa suorum parte/sex solæ naues Noruagiam relapsæ documento fuere Regi haud facile Danos obteri posse. Ab his etiam Frothonem sola pugilum ope subnixum inuito regnare populo vulgatum est, dominio in tyrannidem verso. Cuius famæ experiendæ gratia Rollerus, vt erat exterarum lustrator rerum/ignotaq; visendi auidus/Frothonis se vouit contubernio potiturum. Ericus illum (q̃q̃ habitu corporis eximius esset) temere votum nuncupasse firmabat. Ad vltimum pertinacissimam propositi eius perseuerantiam conspicatus, se quoq; simili voti nuncupatione constringit. Hisdem se Rex pollicitus est quoscunq; delectu probassent comites donaturum. Itaq; fratribus primo patrem adiri placuit/commeatusq; et necessaria tam longinqui itineris subsidia postulari. A quo paterne suscepti, die postera in nemus visendi pecoris gratia perducuntur. Senex quippe armentis opulens erat. Aperiebantur quoq; illis gazæ: quas diu clausæ telluris antra condiderant. E quibus siquæ placuissent sublegi permissæ sunt. Nec cupidius oblatum beneficium, q̃ receptum. Itaq; egestis humo opibus, complacitas tollunt. Horum interea remiges/aut curam egere corporis/aut iactis se molibus exercebant. Alii saltu: quidam cursu concitauere corpus. Hi vires valida saxorum iaculatione tentabant. Illi sagittæ vsum tenso experiebantur arcu. Ita roboris firmitatem vario agitationis genere prosequebantur. Fuere et qui somnum/quietemq; potione captarẽt. Mittit deinde Rollerus a patre cognoscẽdi causa domi interim acta. Is vt maternum fumare tugurium vidit, foris accedens/paruulumq; foramen furtiua luminis applicatione traiiciens, introspecta æde, animaduertit matrem informi cacabo coctilia pulmenta versantem. Suspexit præterea tres colubras superne te-

Ericus disertus.

Normanni victi a Danis.

Rafno occisus est.

Rollerus frater Erici diserti.

72.

Mirabilis pulmēti natura.

nui reste depensas: ex quarum ore proflua tabes guttatim humorem epulo mini-
strabat. Duæ quippe colore piceæ erāt: tertia squammis albida videbatur/reliquis
modico eminentius pensa. Hæc nexum in cauda gestabat: quum cæteræ immisso
ventri funiculo tenerentur. Ille rem maleficio consentaneam ratus, silentio quod
viderat pressit: ne matrem veneficii ream astruere putaretur. Ignorabat enim in-
nocuam anguium extitisse naturam/nescius quantum illo vigoris epulo pararetur.
Superuenientes deinde Regnerus et Ericus vt fumidum aspexere casam ingressi

Craca maga.

discubitum petiuere. Quibus ad mensam sitis Craca priuigno, filioq; vna cibum
capturis catillum discoloris dapis admouit. Pars quippe picea: sed croceis guttis
interlita: pars albida videbatur. Quippe pro varia serpentum specie geminus pul-
tem color infecerat. Cuius quū solam vterq; particulam delibasset, Ericus non ex
colorum habitu/sed interni vigoris effectu epulas æstimans, nigrantem dapis par-
tem: sed succo potiore confectam catino q̄ celerrime verso, ad se transtulit: albidāq;
sibi admotā prius Rollero applicās cœnā felicius gessit. Et ne mutationis industria

Erici vafre dictū.

notaretur, Taliter, inquit, æstuante freto puppim in proram referri solitam. Nec
tenue viri ingenium fuit industrii operis dissimulationem a nauigii consuetudine
mutuātis. Ericus itaq; fausta iam dape refectus, interna ipsius opera ad summum
humanæ sapientiæ pondus euasit. Quippe epuli vigor supra q̄ credi poterat om-

Ericus ferarum voces iterp̄tabat.

nium illi scientiarum copiam ingenerauit: ita vt etiam ferinarum/pecudaliumq;
vocum interpretationē calleret. Neq; enim solum humanarum rerum pitissimus
erat: verum etiam sensuales brutorum sonos ad certarum affectionum intelligen-
tiam referebat. Præterea tam comis atq; ornati eloquii erat: vt quicquid differere
cuperet, continuo prouerbiorū lepore poliret. At vbi superueniens Craca concam
transpositam/partemq; pultis potiorem ab Erico comesam cognouit, fortunam fi-
lio præparatam priuigno cessisse condoluit. Cui mox gemebunda supplicare cœ-
pit: ne vnq̄ sua fratrem ope deficeret: quem ipsius mater tot nouæ fœlicitatis opi-
bus cumulasset. Quippe sapido vnius epuli gustu rationis atq; eloquentiæ summā
necnon gerendorum prospere conflictuum gratiam assecutus videbatur. Adiecit
quoq; Rollerum propemodum consilii capacem, futurūq; vt destinati sibi obsonii
prorsus expers non esset. Monuit quoq;, si suprema necessitatis violentia postu-
laret, nominis sui nuncupatione remedium celerius esse quærendum/affirmans
se diuina partim virtute subnixam: et quasi consortem cœlitum insitam numinis
gestare potentiam. Ericus se ad astandum fratri natura pertrahi dixit: probrosum
referens alitem, qui proprium polluat nidum. At Cracam magis propria mole-
stabat incuria, q̄ fortuna filio grauaret aduersa. Artificem enim ingenio suo de-
ludi/magnum olim ruboris incitamentum fuit. Deinde hæc ipsa comitante viro
fratres ad mare profecturos abducit. Qui vno egressi nauigio/duo sibi mox alia
deuinxerunt. et iam Danicum attigere littus quum explorato loco haud longe
septem subisse nauigia discunt. Tum Ericus duos Danicæ facundos linguæ eo si-
ne veste proficisci iubet: qui rem certius speculaturi nuditatis suæ tanq̄ per Eri-
cum factæ Oddoni querimoniam afferentes/cautius explorata referrent. Illi apud
Oddonem familiarius habiti, omne ducis p̄positum versutis auribus venati sunt.
Statuerat enim diluculo hostem improuidum aggredi: quo citius nocturnis impli
catum tegminibus obtruncaret/affirmans eo lucis tempore corporibus humanis

plus stuporis atq; grauedinis inesse solere. Præcepit quoq; naues saxis ad iaciẽdum
habilibus onerari/futurã exitii sui causam accelerans. Exploratores cõcubia nocte
delapsi nuntiant Oddonem exquisitis ad iactum lapillis tota replesse nauigia/cæte
ra quæ acceperant intimantes. Ericus re admodum cognita, quũ classis suæ pauci=
tatem attenderet, aquas in hostium perniciem euocãdas / earumq; sibi conciliandũ Stratage=
putauit auxilium. Itaq; scapha exceptus ac tacita remorum nisu propius hostium ma audax.
carinis aduectus, vicinas aquæ tabulas sensim intorto terebro cauat: ac mox remi=
gio vix auras pulsante, reditui cõsulit. Adeo autem circunspecte se gessit: vt excubi
torum nemo aditum eius/abscessumue deprẹhenderet. Quo enauigante/paulatim
Oddonis rates excepta rimatim vnda depressit. Eædem aqua latius introrsum sta
gnãte recondi gurgite videbantur: nec parum descensui addidit internum lapidũ
põdus: et iam trãstra fluctibus diluebãt/forosq; exæquabat mare. Quũ Oddo naui
gia ꝑpemodũ vndis æquata cõspiciens/ receptũ immodice fretum vrceis egeri iu=
bet. Itaq; nauticis occiduas nauigii partes ab aquarum influxu defendere perseue=
rantibus cõminus hostis apparuit. Igitur arma capessẽtibus acrior imminebat gur
ges. Parãtibus prælium enandi opus incidit: Erico bellum vndæ/non arma gessere
Pugnabat pro eo mare: cui ipse nocendi vires/aditumq; præbuerat. Itaq; Ericus flu
ctu fœlicius q̃ ferro vsus, efficaci aquarum opera pugnam absens gerere videbatur
a pelago præsidium mutuatus. Victoria arti cõtributa est. Neq; enim offusum vn
dis nauigium pugnæ patiens esse poterat. Taliter Oddone cum sociis inter= Erici victo
empto/captisq; qui in statione erant, neminem cladis nuntium euasisse compertum ria.
est. Ericus peracta iam strage, maturato recessu, Lessø insulam subit. Vbi non reper
to quo famem lenire posset, duobus prædam nauigiis domum dirigit /commeatus
in annũ alterum relaturis. Ipse vno duntaxat adeundi regis copiam petit. Accessa
itaq; Syelandia discurrentes ꝑ littora nautici pecus sternere aggressi sunt. Aut enĩ
leuanda esuries/aut fame periclitandũ erat. Armento cæso, nudata in nauim cada=
uera detractis coniecere tergoribus. Quod quũ possessores pecoris comperissent,
classe prædones insequi properarunt. Cunq; se Ericus ab armenti dominis impeti
cognouisset, cæsarum boum corpora signatis funibus alligata fluctibus occultanda
prouidit. Deinde siquid apud se quæsiti cadaueris esset/ superuenientibus Syelan=
dicis perlustrandi licentiam tribuit/affirmans occultandis rebus angustos nauiũ
angulos esse. Illi cadauere nusq̃ reperto, suspicione in alios relata, reos prædæ in= Ast⁹ nou⁹
nocuos arbitrati sunt. Dum nulla rapinæ vestigia patuissent/ alios sibi nocuisse pu Erici.
tantes sontibus ignouerunt. Quibus enauigantibus Ericus elatum vndis cadauer
excepit. Interea Frotho Oddonem cum suis occubuisse cognoscit. Quippe ignora=
to facinoris auctore famosus cladem rumor exceperat. Erant tamen qui se terna
vela littoribus appellentia: eademq; rursum in boream abeuntia conspexisse narra
rent. Tum Ericus portum a quo Frotho non longe diuersabatur accessit: statimq;
vt e naui vestigium extulit, inopinato casu correptus ruibũdo terram corpore pe=
74. tiuit. Ille sibi in lapsu faustum ominatus euentum tenui principio meliores augura
batur exitus affuturos. Cuius quum Grep compertum habuisset aduentum, festi=
nus ad mare contendit/quem cæteris disertiorem acceperat exquisitorum verbo=
rum acumine tentaturus. Quippe non tam præstantis, q̃ procacis facundiæ perui
caci cunctos sermone vincebat. Igitur a conuitio litigium orsus, talibus Ericum di
ctis aggreditur.

Grep.
Stulte quis es? quid inane petis? dic vnde iter aut quo?
Quæ via? quod studium? quis pater? vnde genus?
Precipuus vigor iis/regumq; domesticus est lar:
Qui proprias nunq̄ deseruere domos.
Acceptatur enim paucis: quod pessimus edit:
Inuisi raro facta placere solent.
Ericus.
Regno mihi pater est habitus facundia linguæ:
Cui solum virtus semper amata fuit.
Optaui sapere tm̄ discrimina morum:
Lustraui varium per loca nactus iter.
In rebus mens stulta modum deprændere nescit:
Turpis et affectus immoderata sui.
Remorum ductus velorum vincitur vsu:
Aequora ventus agit: tristior aura solum.
Nam freta remigium penetrat: mendacia terras:
Istas ore premi constat: at illa manu.
Grep.
Vt gallus cœni sic litis plenus haberis:
Sorde grauis putes: nec nisi crimen oles.
Aduersum scurram causam producere non est:
Qui vacua vocis mobilitate viget.
Ericus.
Hercule (ni fallor) ad eum qui protulit ipsum
Editus ignaue sermo redire solet.
Ad prolatorem iusto conamine diui
Fusa parum docte verba referre solent.
Quando lupi dubias primum discernimus aures,
Ipsum in vicino credimus esse lupum.
Nulla fides fidei vacuo præstanda putatur:
Quem rumor sontem proditionis agit.
Grep.
Dictorum temere pœnas puer improbe solues
Bubo viæ vacuus: noctua luce carens.
Quæ nunc ructaris demens, emissa dolebis.
Interituq; tui dicta profana lues.
Exanimis coruos exangui corpore pasces:
Esca feris/auidæ præda futurus aui.
Ericus.
Augurium timidi: prauiq; assueta voluntas
Nunq̄ se digno continuere loco.
Qui dominum fallit: qui fœdas concipit artes,
Tam sibi q̄ sociis insidiosus erit.
Aede lupum quicunq; fouet: nutrire putatur

Prædonem proprio perniciemq; lari.
Grep.
Non ego reginam sicut tu rere fefelli:
Sed teneræ tutor conditionis eram.
75. Hæc mihi res auxit: huius mihi gratia primum
Munera/robur/opes/consiliumq; tulit.
Ericus.
En te cura premit culpæ rea: tutior huic est
Libertas/cui mens intemerata manet.
Decipitur quisquis seruum sibi poscit amicum.
Sæpe solet domino verna nocere suo.

Ad hæc Grep respōsionis aptitudine destitutus, admissis equū calcaribus excipit.
At vbi domū ꝑuenit, tumultuoso clamoris impetu regiā cōplet: verbisq; se victum
vociferās, oēm in arma militē cōcitabat/tanq̄ manu infaustū vocis certamē vltur⁹.
Iurabat eñ se aduenā aciē aqlarū vnguibus substraturū. Cōtra rex docet delibera-
tionē furori dandā: improuida plærūq; nocere cōsilia: nihil caute simul ac celeriter
geri posse: plurimū præcipites obesse nisus. ad vltimū multitudine paucos incesse-
re nō decere. Cęterū solertē esse, q furēti animo frenos iniciat: sæuientēq; ad tps im
petū interpellet. Taliter rex præcipitē iuuenis irā cōsilio cedere coegit: nec tñ con-
citati animi rabiē adeo penitus ad modestiā euocauit: quin altercationū athleta pa
rū ꝓspera disceptatione cōfusus, negata armorū vindicta, saltē vltionis loco venefi
cia sibi patere deposceret. Quo impetrato cū exq̄sita magorū turba littus repetere
parat. Primū itaq; immolatis diis, equi abscisum caput conto excipiēs, subiectis sti-
pitibus distētos faucīū rictus apuit/sperās se primos Erici conatus atrocis spectacu Cōmentū
li formidine frustraturū. Arbitrabat eñ ieptas barbarorū mētes oblatæ ceruic ter magicū de
riculamēto cessuras. Et iā Ericus obuiū illis iter agebat. Qui ꝓspecto emin⁹ capite capite equi
obscœnitatis apparatū intelligēs, silere socios, cautiusq; se gerere iubet: nec quenq̄ no.
temere ꝑcipitare sermonē: ne incauto effamine vllū maleficiis instruerēt locū/adii
ciēs si sermone opus incideret, verbū se ꝓ oīb⁹ habiturū. Iāq; medius illos amnis se
creuerat, quū magi vt Ericū pōtis aditu deturbarēt: cōtū quo equi caput refixerāt
fluuio citimū locāt. Ille nihilomin⁹ intrepide pōtē aggress⁹, In latorē, inqt, gestami
nis sui fortūa recidat: nos melior cōsequat euēt⁹: male maleficis cedat. īfaustę molis
gerulū onus obruat. nobis potiora tribuāt omina sospitatē. Nec secus q̄ optabatur
euenit. Cōtinuo nāq; excussa ceruice ruens ferentē stipes oppressit. Ita oīs ille ma
leficiorū paratus ad vnius execrationis imperiū spe sua vacuus, expirauit. Deinde Erici cōmē
ꝑcedentē paulisꝑ Ericū subit destināda regi esse ab aduenis dona. Igitur reptū for- tū in dono
te glaciale frustū veste diligenter obuoluens muneris loco regi deferendū curauit. simulato.
At vbi ad regiā ꝑuentū est, prior introitū petens/fratrē pone cōsequi iubet: et iam
vernæ regis vt ludibrio venientē exciperēt, lubricā limini substrauere pellem: quā
ingrediēte Erico celeri funis tractu corripiētes, lapsum insistenti fecissent: ni Rolle
rus pone subiens pectore nutabundū excipet fratrē. Ericus itaq; semifusus, nudum
habere tergū fraternitatis inopē referebat. Cunq; Gunuara talia regi ꝑmittēda ne
garet, ille stoliditatis legatū dānabat, apud quē insidiarū cautela nō esset. Itaq; ludi
brii excusationē ludificari incuriā fecit. Ardebat intra ædē ignis vultui tpis haud
76. indebitus. Quippe iā mediū hyemis fluxerat: hinc distinctis cōsessibus/hinc rex/in

de pugiles aſſedere. Qui applicante ſe ipſis Erico, vlulantiũ more horriſonas dedere
Canum mores. voces. Rex ſtrepitũ inhibere cœpit, docẽs nõ debere pectoribus humanis ferinos in
eſſe ſonos. Subiũxit Ericus canũ hunc eſſe morẽ: vt vno inchoante/cæteri latratum
Sententia. edant: ꝙ ꝓpriã cuncti moribus originẽ ꝓdant: ac ſuũ qſq; genus fateat. Interrogat⁹
aũt a Colone: q delatorũ regi munerũ cuſtos erat, an vlla ſecum dona vexiſſet: gla-
ciem, quã ſinu occultauerat, ꝓmit. Quã quũ illi trans foculũ porrexiſſet, tanq̃ ma-
nu recipiẽtis elapſam flãmis de induſtria tradidit. Cũctis qui aderant cõſpicuũ ni-
tore fruſtũ cernentibus, viſum eſt igni liqdum incidiſſe metallũ. Quod quũ Ericus
receptoris incuria excuſſum eſſe cõtenderet, quid ſupplicii muneris amiſſori debea
tur ingrit. Rex reginæ ſententiã cõſulit. Quæ ſuadere cœpit ne ipſe legis a ſe latæ
ſtatutũ ſolueret: qua tranſmiſſorũ ſibi munerum perditores morte mulctandos ca-
uiſſet. Cæteri quoq; decretã lege pœnam remittendam eſſe negabãt. Itaq; rex ſup-
plicii neceſſitatem admittere monitus, Colonem laqueo conſumi permiſit. Deinde
Aenigmaticus ſermo. Frotho Ericũ alloqui ſic orſus eſt. Tu qui verborum faſtu ac phaleratæ vocis oſten
tatione laſciuis: vnde huc te aut cur aduẽtaſſe cõmemoras? Ad hæc Ericus. A Ren
neſeo ꝓdii/ſedẽq; apud lapidẽ cepi. Cõtra Frotho. Quo deinde cõceſſeris rogo? Cui
Ericus. Diuerti a lapide trabe vectus: identidẽq; apud lapidẽ locũ cepi. Ad hæc Fro
tho. Quorſum inde curſum direxeris? aut vbi te veſper excepit quæſo? Tũ Ericus.
Profectus a petra ad ſaxũ ꝑueni: itẽq; apud lapidem cubui. Cui Frotbo. Creber illic
cautiũ numerus erat? Ad hæc Ericus. Crebrior harena patẽter cõſpicit. Cõtra Fro
tho. Quid tibi negotii fuerit: aut quorſum illinc declinaueris refer? Tũ Ericus. Pro
fectus a petra delphinũ curſitãte nauigio repperi. Cui Frotho. Iã noua ꝓmpſiſti q̃q̃
vtrũq; hoꝝ in mari freqũẽs ſit: ſed velim qs te deĩn trames abduxerit noſſe. Ad hęc
Ericus. A delphino delphinũ petiui. Cõtra Frotho. Freqũẽs illic delphinoꝝ ẽ agmẽ
Tũ Ericus. Frequẽtius vndis innatat. Cui Frotho. Libet ſcire quo te a delphinis ꝓ-
ficiſcentẽ viæ captauerit labor? Ad hæc Ericus. Arboreũ mox trũcũ offendi. Cõtra
Frotho. Quorſum poſt hæc iter emetiri cœpiſti? Tũ Ericus. A trunco ad ſtipitẽ cõ
ceſſi. Cui Frotho. Freqũẽs illic arboribus locus exiſtit: quũ hoſpitũ tuoꝝ ſedes tam
crebro trũcoꝝ nomine cõplectaris. Ad hęc Ericus. Frequẽtior nemoribus ineſt. Cõ
tra Frotho. Quo deinde veſtigiũ ꝓtuleris ede. Tum Ericus. Identidem ad trunca
ſyluarum robora penetraui. Me autẽ illic acquieſcente, exatiati humanis cadaueri-
bus lupi ſuprema telorum acumina collambebant. Ibi cuſpis a robore regis excuſſa
eſt Fridleui nepos. Cui Frotho. Hæreo altercationis anceps, quum intellectũ meũ
obſcura admodũ ambage fefelleris. Ad hæc Ericus. Præmiũ a te peracti certaminis
merui: cui ſub inuolucro quædã haud ſatis intellecta deprõpſi. Cædẽ eñ Oddonis
Interpretacio. mea geſtam manu ſupiori cuſtodis appellatione ſignaui. Cui quũ regina quoq; elo-
quẽtiæ palmã ac victricis facundiæ præmiũ adiudicaſſet, cõtinuo rex armillã bra-
chio ſuo detractã decretę mercedis loco tradidit: atq; ſubiunxit. velim ex temet ha
bitã tibi cũ Greppo diſceptationẽ cognoſcere: qua illum palam ſe victũ ꝓteſtari nõ
puduit. Tunc Ericus. Rubor illum exprobrati adulterii ꝑculit: cui quũ defenſionẽ
afferre nõ poſſet, cum tua ſe faſſus eſt vxore mœchatũ. Et rex ad Hannundam con
uerſus, qua mente criminationem exciperet percontatur. Quæ non ſolum voce
crimen confeſſa: ſed etiam vultu teſtem reatus ruborem exerens, euidens culpæ in
dicium præbuit. Rex non verba modo: verum etiam oris ſigna conſpiciens: ſed qua
lege in ream animaduerteret hæſitans, debitam crimini pœnã reginæ cõtulit arbi

trio decernēdū. Quæ quū creditū sibi iudiciū reatui suo affine cognosceret, ideoq;
æstimationem criminis aliquādiu sententiæ dubiæ volutaret, dissiliens Greppus:
vt Ericum telo traiiceret, procurrit/criminantis cæde suā redimere cupiens. Quē
Rollerus districto ense occupans, molitionis suæ prædamnauit exemplo. Aitq; Eri
cus: optima est affinium opera opis indigo. Et Rollerus. Inter asperos casus officio
se adsciscendi sunt boni. Tum Frotho. Credo euenturū vobis, quod vulgo dici asso
let: Ferienti interdum breue percussionis gaudium fore: nec diu manum ictu ex= Nota.
hilarari solere. Et Ericus. Non est arguendus, cuius operi excusamentum iustitia
tribuit. Tantum enim inter meam atq; Greppi operam distat, quantum inter de=
fendentis se, atq; alium impetentis interest actionem. Deinde fratres Greppi freme
bundi dissilire cœperunt/iurātes se, aut in totam Erici classem vltores/aut pugnā
ei/denisq; cū ipo pugilibus illaturos. Quibus Ericus. Aegris iter arte ꝓuidēdū est.
Hebetē tenenti aciē, mollia ac tenera lustrare cōuenit. Retusum habēti cultrū, ar=
tuatim sectionis ꝑquirenda est via. Qm̄ ergo laboranti optima est mali mora: nec
qcq̄ in aduersis necessitatis dilatione fœlicius, triduum apparatui peto: dummodo
assequi possim a rege recens mactatæ pecudis tergus. Cui Frotho. Coriū meretur, Nota.
q corio cōcidit/aperte superiorē petitori exprobrans casum. At ille exhibita pelle,
crepidas creat: quas abietino gūmi interfusis mixtim harenis obliniēs: quo firmius
vestigia poneret, suis suorūq; pedibus adaptauit. Cōsiderato tādē quē certamini lo
cū legeret, terrestris pugnæ et totius militaris opæ rudē se referēs cāpū gelati ma=
ris exposcit. In hūc vtrisq; cōsensum est. Rex apparatibus inducias tribuēs, Westma
ri filios secedere iubet/incōgruum asserens/etiā male meritū hospitio aduenā pelli.
Deinde ad inuestigandū supplicii modū: cuius exigendi arbitrium reginæ manda=
uerat, redit. Quæ quū omissa censura veniā lapsui precaretur, adiecit Ericus: Mu=
liebriter erratis sæpius ignoscendum esse: nec pœnam infligendum esse, nisi corre=
ctio culpā nequiuisset auertere. Ignouitq; Hānundæ rex. Appetēte crepusculo apd
Gøtarū, inqt Ericus, epulaturi in conuiuio militis non solum cœnacula procuran
tur: sed etiam per ascriptos consessus certi distinguuntur accubitus. Rex loca, qui
bus athletæ sui insederāt, occupāda cōcedit. Deinde verna epulū affert. At Ericus
comitatis regiæ nō ignarus: qua prādiorū vti reliquiis vetabatur, frustū cuius par
ticulam delibasset, abiecit: integras escas/lacera ciborū fragmēta nominās. Ita rare
scentibus epulis, ministri alias inopiæ atq; verecundiæ suggerūt/ꝑuulæ cœnæ im=
pendētes, qđ grandi cōuiuio sufficere potuisset. Ait ergo rex. Assolet ne Gøtari mi
les tactā semel dapē tanq̄ amolita ciborū crusta disperdere? primaq; fercula vltimo
rum ritu fragminum aspernari? Ad hæc Ericus. Nihil sibi de Gøtari moribus in=
cōdita vendicauit affectio: nihil assuetudo incōposita possidet. At Frotho. Ergo do
mini tui moribus discors nō oēm argueris prudentiā attendisse. Qui em̄ maiorum
exēplis obuiat, trāsfugā ac defectorē se ꝓbat. Tū Ericus. Sapiens a sapientiori erudi Nota.
ri debet: discendo em̄ doctrina ꝓficit: dogmate disciplina ꝓuehitur. Cōtra Frotho
Quid mihi exemplaris documenti hæc tuæ superfluitatis imitatio dabit? Ad hæc
Ericus. Tutius regem fides paruula, q̄ ingens vallat perfidia. Cui Frotho. Ergo tu
nos accuratiore cæteris obsequio complecteris? Tum Ericus. Nemo non natum sta
bulo/aut ingenitū præsepio applicat. Necdum omniū experientiā accepisti. Præter
ea apud Gøtarū potionis vsus epulo permixtus esse solet: liquor cibo cōiūctim sup
additus comessabūdos iuuat. Cōtra Frotho. Impudētiorē potus aut epuli petitorē

non repperi. Ad hæc Ericus. Pauci tacentis egestatem æstimant: aut silentis necessitudinem metiuntur. Tum soror regis ingenti patera potionem proferre iussa: cuius Ericus dexteram cum oblato simul cratere corripiens, An hoc, inquit, regum optime munus tua mihi delegauit humanitas? Num mihi quod teneo irreuocabilis doni loco cessurũ esse confirmas? Rex pateram tm̃ postulari ratus, pnuntiat donum. At Ericus virginem sibi veluti cum patera datam applicat. Quo viso rex. Fatuum, inqt, opera prodit. Apud nos intacta virginum libertas haberi solet. Tunc Ericus puellæ manum perinde ac poculi nomine traditam, ferro desecturum se simulans: et si, inquit, plura q̃ dederis ceperim/ aut si totum temere teneo, saltem parte potiri liceat. Rex promissi errore recognito, puellam tradidit/ nolens incuriæ vitium leuitate rescindere: quo grauior pollicẽtis videretur auctoritas: q̃q̃ inania pacta reuocare/ maturitati potius, q̃ inconstantiæ deputetur. Deinde illum ad naues accepta reuertendi sponsione, dimittit: tempore quod pugnæ debebatur instante. Ericus cum suis crustatum glacie æquor aggressus, lubricum/ instabilemq; gradu hostem solearum nixus firmitate, prostrauit. Statuerat em̃ Frotho, nequis inclinatis/ aut laborantibus auxilio foret. Deĩde victor repetit regem. Igitur Gøtuara cõsumptę infœliciter sobolis exitio mœsta/ simulq; eã vlcisci auida, pnutiat aduersus Ericũ altercãdi collibitũ sibi fore certamẽ: ita vt ipa torquẽ magni põderis/ ille vitã in pignore poneret: aut aurum vincẽdo/ aut letũ succũbendo laturus. Cõprobante certamen Erico, penes Gunuarã pignus deponitur. Igitur Gøtuara prior sic orsa.

Cautũ erotema.

Quando tuam limas admissa cote bipennem
 Nonne terit tremulas mentula quassa nates?

Ericus sic contra.

Vt cuiuis natura pilos in corpore seuit:
 Omnis nempe suo barba ferenda loco est.
Remigiis homines artus agitare necesse est:
 Motus quippe suos nam labor omnis habet.
Cum natis excipitur nate, vel quum subdita penem
 Vulua capit: quid ad hæc addere maius erit?

Ad hæc illa tanq̃ elocutionis inops cui necem destinauerat, aurum tradere coacta est: filiorum interfectori pœnæ loco eximium erogans munus. Cumulata siqdẽ infœlicitas est/ non vindicata malignitas. Primum em̃ orbitati adacta: ac deinde verborũ violentia confutata: cum opibus simul eloquentiæ pretium perdidit. Beauit liberorum sublatorem/ auctorem orbitatis suæ præmio munerata. Nihil pro repensanda filiorum clade, præter inscitiæ probrum/ ac rerum inopiam referens. Quo viso, Vvestmarus verbis superiorem, viribus incessere statuit/ vincentis præmium in victi nece constituens: vt vtriusq; salus in pignore posita videretur. Nec Ericus conditione vti abnuit: ne lingua, q̃ manu promptior existimari posset. Erat autẽ tale certaminis genus. Circulus vimine vel fune contextus magno pedũ manuumq; conatu decertaturis raptim distrahẽdus exhiberi solebat/ fortiori tribuẽs palmam: quem colluctantium siquis alteri detraxisset, victoria donabatur. In quem modum agonisans Ericus/ correptã acrius restem manibus concertantis excussit. Quod Frotho videns, Arduũ, inqt, reor cõtra fortẽ fune cõtendere. Et Ericus. Arduũ vtiq;: cũ corpi struma insidet/ aut tergũ occupat gibb⁹. Statiq; ppulso pede senẽ colli senilis ac dorsi fractione cõtriuit. Ita Westmarus inefficax vltionis molitor

Luctæ noua species.

dum vindicē agere ſtuduit, in vlciſcendorū ſortē incidit: quorū vlciſci cupierat cæ
dem imagine ꝓfligatus. At Frothone Ericū iactu ſicæ traiicere meditante, conſcia
fraternæ mētis Gunuara ſponſum ꝑiculi præmonitura/ Neminē, inquit, ſapientem
79 fore, q̄ ſui prouiſor nō ſit. Quo dicto Ericus propulſandæ fraudis ammonitus, ſug-
geſtam ſibi cautelam argutus excepit. Continuo nanq; exiliens, triumphalem ait fo
re gloriam ſapientis dolum ſuimet vltorem exiſtere: modeſto vocationis genere in
ſidiantis ingenium lacerans. Quem quū rex repentino cultri iactu declinantē occu
pare non poſſet, aduerſo parieti errabundū incidit ferrum. Tunc ſic Ericus. Porri- Erici facetū
genda ſunt amicis munera/ nō iactanda: ꝓbabile feciſſes donū, ſi comitem ferro va- dictum.
ginam dediſſes. Quam rex cōtinuo cingulo detractam petenti tradidit/ moderatio
ne hoſtis odium deponere coactus. Ita alienæ ſimulationis induſtria delinitus, emiſ
ſum maligne telum/ benigne poſſidendum conceſſit. Sic Ericus exceptam diſſimu-
lanter iniuriam ad beneficium tranſtulit/ deſtinatum cladi ſuæ ferrum eximii mu-
neris loco complexus. Quod enim Frotho nocendi ſtudio geſſerat, hic liberalitatis
nomine colorabat. Deinde corporum curæ indultum eſt. Noctu Gunuara tacite
excitato eo, fuga opus eſſe proponit, perq̄ vtile referens/ rebus integris incolumi re Stratage-
dire curru. Qua comite littus ingreſſus, claſſem regiam illic forte ſubductam, dif- ma Erici.
ſiſſa laterum parte, nauigationi inhabilem reddidit: inſertiſq; rurſum aſſerculis
ſarſit: quo minus ab intuentibus læſio noſceretur. Deinde nauigium: quo ſe/ comi-
teſq; receperat, haud procul littore depelli curat. Quem rex laceratis inſequi na-
uibus parans, mox fluctu foros æquante, q̄q̄ armis admodum onuſtus exiſteret,
enare inter alios cœpit/ propriæ ſalutis ſeruandæ, q̄ alienæ laceſſendæ cupidior ef-
fectus. Præcipitatis in altum proris, ſedibus ſuis remiges ſtagnās introrſum æſtus
excuſſit. Quo Rollerus Ericuſq; conſpecto, cum contemptu periculi incunctanter
ſe profundo dedere/ natabundiq; fluctuantem excepere Regem. Ianq; eum ſuper- Frothonis
fuſa ter vnda ſubruerat quum Ericus cęſarie comprehenſum pelago leuat. Cæte- caſus.
ra naufragorum turba/ aut aquis obruta/ aut ægre littori reſtituta eſt. Rex humi-
do nudatus cultu/ ſicca circumactus veſte contegitur. multus illi ab ore liquor cre-
bra pectoris ructatione manabat: vox quoq; eum continuis laſſata ſingultibus de-
ficere videbatur. Tandem redditus calor frigore hebetatos artus ſpiritu vege-
tiore firmabat. Reſidere ſiquidem/ nec aſſurgere poterat. Haud iuſte virium com-
pos. Paulatim priſtini roboris potentia ſubiit. Interrogatus tandem, an vitam/ pa-
cemq; depoſceret, admota oculis manu, deiectam luminum aciem attollere nite-
batur. At vbi ſenſim corpori virtus reddita eſt: et voci fiducia maior inceſſit:
Per hanc (inquit) lucem, quam inuitus excipio: per cælum, quod parum libenter Oratio Fro
haurio/ ſuſpicioq;/ obſecro vos/ obteſtorq;: ne mihi vlteriorem eius vſum præſta- thonis.
re animum inducatis. Fruſtra volentem perire ſeruaſtis. Aquis mihi interire ne-
gatum eſt, ferri ſaltem officio moriar. A nemine victus, tuo primum Erice inge-
nio ceſſi. Hoc infœlicior: q̄ qui illuſtribus viris inuictus extiti, plębeio de me vi-
ctoriam præbui. Ingens hoc regii pudoris irritamentum eſt. Sufficit hæc ſola du-
ci ad moriendum cauſa: cui nihil gloria magis placere conuenit. Qua ſi careat,
cæterorum inopem putes. Nihil enim in Rege celebrius fama. Credita mihi
erat rationis/ atq; eloquentiæ ſumma: Sed quorum vtroq; pollere videbar, vtro- Nota.
q; deſtitutus ſum. Eo calamitoſior: q̄ regum victor, ab agreſti victus videor. Quid
vita donas, quem gloria ſpoliaſti? Sororem/ regnum/ gazam/ ſupellectilem/ et quod

iis maius est/claritudinem pdidi : tot infœlix casibus,quot tu fortunatus agnosce=
ris.Quid tanto superstes dedecori reseruabor! Quæ mihi libertas tam fœlix erit:
vt captiuitatis ignominiã demat! Quid mihi sequentia cõferent tempora:quæ ni=
hil nisi præteritorũ miseriam redolentia/longã animo pœnitẽtiã generabũt!Quid
Nota. vitæ productio proderit/solam tristitiæ memoriam relatura!Nihil calamitosis io=
cundius morte.Fœlix est obitus,qui succedit optatus. Hic non temporum dulcedi
nem tollit:sed rerum fastidium consumit. In prosperis salus : in aduersis melius fa=
tum petitur. Nulla me meliorum spes ad viuendi cupiditatem adducit. Quis ad
solidum laceratam fortunæ meæ sortem resarciet casus!Et iam horum nisi pericli=
tantẽ excepissetis,immemor essem.Reddideris regnũ:sororẽ reduxeris:instaurauе
ris gazam,claritatem reparare nõ poteris.Nihil quod resartũ est /integri splendo=
rem habebit.Captiuũ fuisse Frothonẽ longæua recensebit fama. Cæterũ si inflictas
vobis ex me calumnias muneratis,vr̃is occidere manibus merui.Si damna recolitis
beneficii pœnitebit.Pudebit subuẽtũ fuisse hosti,si atrocitatis eius in vos magnitu
do taxet.Quid reo pcitis!qd manũ a psecutoris vr̃i iugulo cohibetis! Par ẽ: vt ĩ me
sors quã vobis parauerã/recidat.Fateor si mihi ĩ vos ea:quã in me geritis potestas
incideret,nihil a me pietati deferendũ esse.Q; si vobis facto innocens sum,volunta
te saltem reus teneor.Redundet in me quæso nocẽs animi culpa:qui interdũ operis
loco censeri solet.Si fato ferrum negatis,ppria mihi manu cladem conciscendã cu=
Responsio Erici arguta. rabo.Cõtra sic Eric⁹.Dii a te quæso auertãt stolidã mẽtẽ:auertãt inquã:ne clarissi=
mæ vitæ finẽ flagitio quæras. Sane qdem ab ipsis phibitũ est: benignũ in alios,in se
parricidã fore.Tentatus es a fortuna/quo mẽtis habitu aduersa exciperes/explorã=
te.Probamentũ tibi dedere fata/non casum. Nihil tibi mœroris inflictũ est:qđ sors
melior abolere nõ possit.Cautela etem̃ præbita est/nõ mutata fœlicitas.Nẽo mode
ste se in psperis agit,q aduersa tolerare nõ didicit.Præterea om̃is bonorũ vsus post
agnita gratius mala pcipitur.Iocundior est voluptas,quæ rerũ amaritudini succe=
dit.Salutem tuam auersaberis:si superfuso semel æquore maduisti!Q; si aquis fran
geris:quãdo ferrũ æquanimiter tolerabis!Enasse armatũ qs nõ glĩæ magis tribuat
q̃ rubori!Quot se fœlices reputarẽt:si tua sorte infœlices essent!Sũma te rerũ ma=
net:floret animus:pubescit ætas :plura spe cõplecti poteris,q̃ gesseris rebus. Nũq̃
hoc tibi leuitatis inesse vellem:vt nõ mõ fugere aspa:sed etiã ob eoꝝ impatiẽtiã vi=
Nota. tã abiicere cupias.Quouis effœminatior est,q aduersorũ metu viuẽdi fiduciã pdit
Replicatio color rhetoricus. Nemo sapientũ morte res aduersas redimere solet. Stulta est in aliũ indignatio:te=
meraria in se.Ignauus est furor:qui suum condemnat auctorẽ. Q; si vltro ob iniu=
riã/aut leuẽ animi cõmotionẽ fatũ appetis,quẽ tui vindicẽ derelinquis! Quis tam
amens:vt dubiũ fortunæ habitũ pprio vlcisci interitu velit!Quis adeo fœlix vixit
quin tristior illum quandoq; fortuna pulsaret! Inconcussa duxisti tempora: conti=
nua fœlicitate vsus : et nunc ad modicam tristitiæ salebram : vt dolori parcas, vi=
tam deserere paras! Quo modo leuiorum impatiens,grauiora deinde supcilia fer=
re poteris!Insipidus est,q nunq̃ mœroris poculũ degustauit.Nemo dura nõ passus
tẽperãter facilibus vtiť. Qui fortitudinis columẽ esse debueras,eneruis animi spe=
cimẽ exhibebis! Fortissimo parente editus,vltimæ imbecillitatis spectaculum da=
bis!Sic a maioribus discrepabis,vt fœminis mollior fias! Necdum adolescere cœ=
Nota. pisti,et iam te vitæ satietas cepit! Quis hanc prior imaginem præbuit! Clarissi=
mi aui nepos inuicto patre editus,leuem contrariorum auram perpeti nõ valebit!

Indoles tua auitæ virtutis habitũ repræsentat. A nemine victus es: tua tibi solum incuria nocuit. Periculo p nos erutus es/nõ subactus. Amicitiã iniuriæ deputabis: odium p gratia relaturus: obsequio placari debueras/nõ moueri. Nunq̃ te dii eo furoris excedere velint: vt seruatorẽ insidiatoris loco notare sustineas. An eo tibi rei erim⁹, quo benefici sumus/indignationẽ officiis cõtracturi? Reputabis hostẽ, cui salutis tuæ pmiũ debes? Neq; enĩ te liberũ captiuauimus, sed ope præuenimus laborãtẽ. Et ecce gazã/opes/supellectilem reddo. Soror tua si mihi temere despõsata creditur, cui decreueris nubat: enĩuero intacta illi pudicitia manet. Cęterũ militare tibi, si acceptaueris volo. Caue ne ab re ira animũ obstines. Nulla te rerũ iactura cõcussit. Nihil libertati tuæ detractũ est. Obsequentẽ me tibi/nõ impantẽ agnosces. Qualemcũq; de capite meo sñiam decreueris cõprobo. Idẽ te hic, quod in regia posse cõfide. Eandẽ hic, quã in aula, imperitandi potentiam tenes. Hoc de nobis in loco qcquid apud regiã placuisset/institue. Proni ad parendũ sumus. Hactenus Ericus. At regem hæc tã in se, q̃ in hostẽ mansuefecit oratio. Deinde cõpositis/pacatisq; oĩbus reditur in littus. Rex Ericũ ac nauticos vehiculis excipi iubet. At vbi in regiam est ventum, concionẽ aduocari facit: in quã accersito Erico sub sponsaliũ fide sororem ac centurionatum dedit. Adiecit deinde fastidio sibi fore reginã/filiã placuisse Gøtari. Ideoq; nouũ illi legationis opus deberi: optime ab ipo negotiũ expleri posse: cuius nihil arduũ conatui videret fore. Præterea se Gøtuaram ob celati criminis conscientiam silicib⁹ obruturũ. Hanundam vero redditurã patri: ne in Dania cõuersantẽ capitis sui insidiatricẽ haberet. Ericus cõsilium pbat/ suam impatis operã pollicẽs: excepto q; reginam repudio actã Rollero melius maritandã astrueret: a quo nulla maiestati suspicio foret. Quam sententiam Frotho perinde ac diuinitus datum documentum venerabundus excepit. Regina quoq; ne violentia astringi videretur, muliebriter obtemperauit/affirmans a natura dolendi necessitatẽ non esse: oẽmq; animi ægritudinẽ ab opinione pficisci solere. Cæterũ plangẽdã nõ esse pœnã, q̃ meritis accidisset. Ita ergo fratres cõiũctas egere nuptias: altero sororẽ regis: altero repudiatã reginã ducẽte. Deiñ sũptis secũ cõiugib⁹, nauigationẽ i Noruagiã referũt. Neq; enĩ illas a viroꝝ latere/aut viæ lõginqtas, aut futuri piculi met⁹ diuellere poterat/affirmãtes vt plumã hirto, sic se maritis cohæsuras fore. Et iã Cracã demortuo Regnero Brac cuidã nupsisse cõpiũt. Deiñ pñæ gazæ memores, egestã humo pecuniã tollũt. At Gøtar⁹ oẽm Erici fortunã, fama virũ peunte, didicerat. Vt autẽ ipm aduenisse cognouit, verit⁹ vltia q̃q; in Noruagiẽses eximia sui fiducia molituꝝ/vxore priuare/suamq; illi filiã ademptæ cõiugis loco copulare studebat. Regina nãq; nup demortua nullas magis, q̃ germanę Frothõis nuptias affectabat. Cui⁹ Ericus intẽtione cõpta, cõuocatis sociis refert suã necdũ cautib⁹ abstitisse fortunã. Cæterũ sperare se fascẽ labilẽ esse q vinculo nõ firmeẽ: pindeq; oĩne pœnę pondus repẽte decidere quod culpæ catena non fixerit. Id eos apud Frothonẽ nup expertos esse cernentes innocentiã suam inter ęgerrimos casus diis opitulantibus fuisse defensam: eademq; vlterius conseruata, consimilem in aduersis opem sperare debere. Deinde fugam eos paulisper fingere oportere, si primum a Gøtaro lacessiti forent/ iustiorem belli titulum habituros. Manum siqdem capitis periculo obiici, omni iure permissum esse. Raro aũt quenq̃ cõmissam cũ innoxiis pugnã fœliciter exequi posse. Prius ergo hostẽ aduersum se puocandũ esse: quo iustior eundẽ impetendi causa succederet. Nec plura elocutus, domum Bracũ inuisere pergit. Deĩde ad Gun-

Frotho fastidit reginã: et Gøtari filiã petit

Ericus sororem Regis Rollerus reginã repudiatã duxit Gøtarus rex Noruagiæ.

uarā cōuersus experiendæ eius fidei gr̃a pcontatur, an Gøtarū cordi haberet: indi
gnum docēs regiæ stirpis puellam thoro popularis astringi. Quem illa p deorꝫ nu-
mina impensius obtestari aggressa, fictim ne an veraciter excogitata haberet, eo p

Fiducia Gunuaræ.

seriū se locutū dicēte: ergo, inqt, extremum mihi ruborē iniicere paras: quam virgi
nem adamasti, viduam relicturus. Sæpe rebus contrariū fama prædicat popularis:
me de te felellit opinio/constanti nupsisse putabā: et nunc vētis leuiorem experior,
quem indubitatæ fidei fuisse sperabā. Hęc fata, abunde lachrymas dedit. Grata Eri 82.
co vxoris indignatio fuit: cui mox amplexum iniiciēs, scire ait volebam, quantū ti-
bi in me fidei esset: mors sola dirēptionis nostræ ius possidet. Te tamē Gøtarus ra-
ptui destinat/amorem latrocinio quęsiturus. Quē quū pegerit, tua gestū simula vo
luntate: nihilominus nuptias dilatura/quousqꝫ filiā mihi tui loco tradiderit. Qua
impetrata, vno ego ac Gøtarus die nuptias acturi sumus. Itaqꝫ disparata nobis ad
conuiuandum triclinia, sed mediū parietem cōmunicantia præbere curato: ne me
forte corā oculis habito, languidiore regē cōtēplatione pstringas. Hoc em̄ ad eludē
dū raptoris studiū pq̄ efficax cōmētū erit. Deinde Bracū cū delecta ꝓmptissimorū
manu haud ꝓcul regia delitere præcepit/sibi quum res posceret auxilio futurum.
Post hæc adcito Rollero prouocandi regis gratia cum nupta ac supellectile, simula
to metu, fugā nauigio petiuit. Igit̃ Gøtari sibi classē instare cōspiciēs, En, ait, arcus
doli insidiarum spiculum iacit: statimqꝫ cōcitatis clamore nautis clauo puppim cō
uertit. Quē Gøtarus propemodū aduectus, quis rector esset nauigii pcontat̃: Eri-
cum esse cognoscit. Item exclamans, an ipse sit q mirifico verborū habitu cæterorū
facundiā frustraret̃, inqrit. Quibus auditis Ericus olim ab ipso se diserti cognomi
ne donatum esse/nec frustra appellationis augurium excepisse subiunxit. Dehinc
ab vtrisqꝫ ꝓximū in littus cōcessum est: vbi Gøtarus Erici legatione cognita Fro-
thonis se refert sororē cupe: legato vero filiam exhibere malle: quo minus eum alii
suam cessisse cōiugem pœniteret. Itaqꝫ nō incōgruū fore/si legatiōis fructus in suū
recidisset latorem. Ericū igit̃ sibi generū cōplacere: dummodo p Gunuarā Frotho
nis affinitatē impetrare potuisset. Ericus regis beniuolentiā exosculatus, sentētiā
ꝓbat: vltro sibi offerri asserens, quo maius a diis immortalibus exoptare nō posset
Ab ipo tn̄ Gunuaræ mentē arbitriumqꝫ prænosci debere. Illa adulantē se regem si-
mulato fauore excepit: petentiqꝫ promptū deferre videbatur assensum/ obsecrās vt
Erici nuptiis suas pręcurri pateretur: qbus primū admissis, aptior regalibus suppe
teret loc⁹: ob hoc qdem maxime: ne denuo nuptura nouū cōnubii pactū reducta ve
teris memoria fastidiret. Pręterea nō expedire firmabat binos paratus vna celebra
tione cōfundi. Rex responsis euectus affatim, postulata collaudat. Qui quū ex cre-
bris Erici colloquiis clarissima sentētiarū schemata: qbus aīo delectari ac refici pos-
sit/hausisset, nō cōtentus ei filiā in matrimoniū dedisse, Litharfulki quoqꝫ ꝓuinciā
tradit, beneficiū affinitati impꝛtiendū existimās. Craca vero, quę Erico ob incātatio
nū solertiā itineris comes adcita fuerat, aduersam oculorū valitudinē simulans/ita
faciē peplo obstrinxerat: vt ne sola quidē cognoscēdi capitis particula promineret.
Rogata quænam esset, Gunuaræ se sororem perhibuit/ eadem matre: diuerso vero
patre ꝓgenitā. At vbi in Gøtari penates peruentū, tædarū Aluildæ (id filiæ eius
nomē erat) conuiuiū exhibetur. Diuersis Ericus ac rex ædibus accumbebant: qua-
rum tecta paries cōis exceperat. eædē deintus pensibilibus p totū obductæ aulæis
erant. Assedit Gøtaro Gunuara: sed Ericū altrinsecus Craca cū Aluilda stipabat

Qui inter iocandum ſubducto ſenſim e pariete aſſere: quantū loci humanū corpus
trāſmittere poſſet, aperuit: ignariſq; cōuiuis ſpatiū meatui puiū fecit. Deinde ſpon
ſam an Frothoni an ſibi nubere mallet: curioſius ꝑcontari inter epulas cœpit: ma-
xime cū obſeruato copularū reſpectu regia proles cōſentaneæ nobilitatis amplexui
debeat: ne vnius cōiugū dignitas: alterius indignitate depereat. Qua ſe incōceſſis
83. a patre nuptiis vſurā negāte: reginā eā fore: cęteraſq; opibus exceſſurā ꝓmittēs: ex
repugnāte obſequētē effecit: nō minus opū ſpe q̃ gloria captā. Cracā quoq; traditū
eſt exhibitæ potionis tēperamēto, Frothonis amori virgineā adegiſſe cupidinē. At
Gøtarus Erici poſt epulas cōuiuiū petit nuptialis loci licētiā adaucturus. Quo ex-
eūte Gūuara ſicut ante iuſſa fuerat ſubducti aſſeris loco puiū trāſgreſſa parietem:
proximū Erico diſcubitū occupat. Cui Gøtarus eā cōſeſſu iunctam miratus quali-
ter, & quare eo venerit percontari impenſius cœpit: illa ſororē ſe Gūuaræ, regemq;
formarū falli ſimilitudine memorabat. Cuius cū rex cognoſcēdi cauſa: ſubito regiā
repetiuiſſet: Gūuara poſtico ſe quo venerat referens priſtino in loco cūctis ſpectāda
conſedit. Qua viſa Gøtarus parū luminibus credulus: maxima cū agnitionis diffi-
dētia ad Ericū iter remēſus: relatā ſuo more Gūuarā præ oculis habuit. Ita quoties
aularū aditus permutauit: toties vtrobiq; quā quærebat offendit. Et iā nō cōſimi-
lis: ſed eadē hinc inde facies ingēti regē ammiratione torquebat. Impoſſibile eñ ad
omnē videbatur modū: abſq; notabili diſcrimine, eundē diuerſis habitū ineſſe for-
marū. Soluto tandē cōuiuio: filiam & Ericum nuptiali in cubiculum vſq; comitate
proſequitur. Ipſe alias cubitū redit. At Ericus Aliuldam Frothoni deſtinatā: ſeor-
ſum cubare permittit: Gūuaram vt ante deluſo rege cōplexus. Itaq; Gøtarus in-
ſomnē agens noctē ſtupido, errantiq; animo ludificationis ſuæ ſpeciē agitabat. neq;
eñ paritas ſpecierū: ſed idētitas videbatur. Vnde incerta adeo atq; anceps illū æſti
matio ſubiit: vt errori tribueret: qđ reuera dep̄henſum habebat. Tandem pariete
fraudem inſtrui potuiſſe: animo obuerſatū eſt. Quē cū diligentius inſpici, luſtrariq;
iuſſiſſet: nulla fractionis veſtigia dep̄hendit. Inconcuſſa ſiquidem totius ędis inte-
gritas apparebat. Quippe Ericus nocte concubia, quo minus dolus cōſpicuus foret
ſoluti parietis ſarſerat læſionē. Deinde duos cognoſcendæ rei cauſa tacite Erici cu-
biculo intromiſſos: ac poſt aulæam cōſiſtere iuſſos: cūcta curioſius attendere iubet.
Iidem Ericum cū Gūuara repertū, occidendiq; p̄ceptū acceperāt. Qui inita latēter
æde: velatis cortina angulis p̄ſentiā occultantes, Ericum ac Gūuaram nexis inuicē
brachiis cōmuni thoro fruentes conſpiciūt. Quos ſemiſopitos rati: profundiorem
quietis copiā expectabāt: operiri volentes, donec exequendi ſceleris occaſionem gra
uior porrigeret ſomnus: qui cū ſtertente ſonorius Erico: cōcepti liberius ſomni ſpe
ciem agnouiſſent: cōtinuo trucidandi eius gratia: deſtrictis prodiere mucronibus.
Quorū Ericus inſidioſo expergefactus accurſu: cū imminētes capiti gladios ſuſpe-
xiſſet: dicto nouercæ nomine, qđ olim inter pericula nūcupare iuſſus fuerat: prōptū
neceſſitatis remediū expertus eſt. Clypeus enim eius qui ſublimius a trabe pende- Clypei mi-
bat: illico in eū collapſus: inerme corpus: quaſi de induſtria: ne a latronibus cōfode- rabilis ca-
retur: obtexit. At ille fortuna haud fruſtra vſus ꝓximi latronis vtrunq; pedē rapto ſus.
deſecuit ferro. Alterū Gūuara nō impetu minori haſta tranſfodit: muliebri corpo-
re, virilem animū æquans. Taliter Ericus inſidiis liberatus: repetito mari nocturnę
nauigationi ſe p̄parat. At Rollerus iis qui cominus excubare iuſſi fuerant: ſignū ir-
rumpendæ regiæ lituo dedit. Quo rex audito hoſtiū aduentū indicari ratus: præ-

ceps fugam nauigio tenuit. Interea Bracus & qui cum eo irruerant conuulsam re-
gis supellectilem/Erici manibus imponendā curabant: medium ferme noctis agen-
dis impensum est prædis. Quorum mane rex cognita fuga insecutionem molitus:
per amicorum quendam nequid subito pararet, aut cum impetu exequeretur: am-
monitus est: persuadebatur quippe maiore instrumento opus esse: nec expedire, cū
paucis in Daniam consequi fugientes. Sed ne sic quidem impatiens animus damni
impetum pressit. Nihil enim magis mouerat regem: q̄ q; alienæ cladis paratus re- 84.
cidisset in suos. Enauigans autem rex: peruenit in portum: qui nunc ab ømi voca-
bulum tenet, vbi aduersa tempestate oborta: alimētis defectus, satius arbitratus est
moriēdi necessitatem ferro subire: q̄ fame. Itaq; nautici manu in se ipsos versa: alter
nis vulneribus accelerauere fatum. Rex cum paucis mōtium prærupta secutus ela
bitur. Indicium cladis: colles editi præbent. Interea Erico prospere nauigationem
emenso, Frothoni cum Alulda nuptiæ actæ sunt. Post hæc Sclauorū mandatur ir-
Frotho adhuc rudis rei bellicæ. ruptio. Ad quam coercendam Ericus cū octo nauigiis destinatur. Quippe Frotho
rudis adhuc rei bellicæ videbatur. Ericus igitur ne virilem vnq̄ operam detracta-
ret: susceptum gratulanter officium: fortiter exequendū curauit. Qui cum piratas
septenis nauibus esse cognosceret: vna tantum e suis aduectus: reliquas ligneis pro
pugnaculis cingi, tonsisq; arborū ramalibus obduci iubet. deinde cū hosticæ classis
numerum plenius speculaturus procederet: insequentibus se Sclauis: ocius ad suos
refugere cœpit. At hostes vt insidiarum ignari: ita fugientem comprehendere aui
di, crebro incunctantiq; fluctus remigio concussere. Naues enim Erici liquido co-
gnosci non poterant: frondentis syluæ speciem præferētes. Qui cum angustioris se
maris flexui tradidissent: subito Erici classe conclusos vident. Sed primū inusitata
facie stupidi nauigio nemus agi putabant: deinde fraudem foliis subesse cognoscūt.
Seram ergo incuriæ pœnitētiam agentes habitam incautius nauigationē remetiri
tentabant. Sed dum puppes obuertere parāt: ab hoste eas insiliri conspiciūt. Ericus
vero subducto in littus nauigio: funda procul in hostes saxa torquebat. Igitur Scla-
uorum cæsi plærīq; quadraginta capti fuere: qui postea vinculis, ac fame coerciti
inter varias cruciatus angustias, spiritum deposuerunt. Interea Frotho traiicien-
dæ in Sclauiam expeditionis gratia: tam e Danis, q̄ ex finitimis ingentem adciue-
rat classem. Huius minima ratis exstabat: quæ bissenos veheret nauticos: totidēq;
remigiis agi posset. Post hæc Ericus sociis patientius præstolari iussis: actæ iam cla
dis famam Frothoni perlaturus occurrit. Cūq; nauigādo puppim forte piraticam
vadosis ac minus altis gurgitibus inflictam hærere conspiceret: q; res fortuitas di-
ctorum grauitate prosequi solitus erat: obscura est, inquit, ignobilium sors, fortu-
naq; vilium sordida. deinde naue propius applicata: piratas proprium contis naui-
gium expedire connisos: ac circa eius seruationem impensius occupatos oppressit.
Quo peracto cum ad regiam classem redisset: Frothonem nuntia victoriæ saluta-
Frotho pacis auctor. Primus & idē admirabilis exit⁹ & apparatus Frothonis ad bellū. tione reficere cupiens: saluū fore florentissime pacis auctorem iubet: Rex verū eius
dictum fieri precatus: augurem esse sapientis animū affirmabat. Ericus vera a se di
ci, paruulaq; victoria maioris omen afferri respondit: exiguis sæpe rebus magna-
rum præsagia captari testatus: regem deinde manū spargere hortatus, Iutiæ equi-
tatum terreno proficisci itinere iubet: reliqua exercitus parte marinum ineunte
compendium. Tanta autem nauigiorum frequentia mare compleuerat: vt nec re-
ceptui portus, nec castris littora, aut cōmeatibus impensæ suppeterent. Terrestris

autem acies tanta fuisse fertur: vt compendii gratia complanasse montes: meabiles effecisse paludes: lacunas aggeribus exæquasse: vastissimasq; voragines iniectis molibus explesse dicatur. Interea Strunico Sclauorũ rege belli inducias per legatos petente: Frotho tẽpus apparatui negat affirmans hostẽ induciis instrui nõ oportere. Præterea hactenus se bellicorum operũ expertem vixisse: nec debere eorum initia ancipiti rerum expectatione suspendere: q̃ quisquis primam feliciter militiã gesserit: consimilem de cætero fortunã sperare possit. Tale enim quęq; omen habiturũ pugnæ: quale congressionũ principia dederint: cũ initiales bellorũ successus sequẽtibus augurio fore soleant. Ericus responsi prudentiã laudat: affirmans ita ludũ foris agi oportere prout domi fuerit inchoatus. Danos a Sclauis prouocatos esse significans. Qđ dictum acerrimo prælio prosecutus Strunico cum gentis suæ fortissimis interfecto: residuos in fidem accepit. Tum Frotho conuocatis Sclauis per prę conem edixit vt si qui inter eos rapinæ aut furto assueuissent: ocyus exhiberentur: promittens se talium mores primis honoribus donaturum. Iussit etiam vt quicũq; malarum artium studiis calluissent: præmia recepturi prodirent. Grata Sclauis pmissio fuit. Cuius spem quidam cupidius, q̃ consideratius secuti: prius prodidere seipsos: q̃ alieno possent indicio declarari. Quos tanta lucri cupiditas fefellit: vt ruborem quęstui postponentes crimen pro gloria ducerent. Quibus sponte exhibitis: hanc, inquit, Sclaui vosipsos patriam peste vacuefacere conuenit: continuoq; eos a lictoribus abripi iussos in altissimas cruces ciuiũ manu subfigendos curauit. Plures a paucioribus punitos crederes. Ita callidi ingenii rex dum veniam quam victis hostibus tribuit: crimen confessis negauit: totam pene Sclauicæ gentis stirpem cõsumpsit. Sic indebiti præmii cupiditatem debita consecuta est pœna, iustoq; supplicio indignę mercedis auiditas adacta est. Crediderim iure exitio traditos, qui cum taciturnitatis munimento salutẽ seruare potuissent: voce periculũ adciuerũt. Rex recentis victoriæ titulis euectus, ne iustitia q̃ armis defectior videretur: nouis exercitum legibus formare constituit: quarum præsens quasdam ritus vsurpat: quasdam arbitraria iuris nouitas aboleuit. Edixit enim vt primipilus quisq; prædæ partitione facta maiorem cætero milite portionem acciperet: ducibus vero quibus in acie signa anteferri solerent/ dignitatis causa captiuum concessit aurum. Gregarium vero militem argento voluit esse contentum. Arma ad pugiles redundare, captiua nauigia popularibus cedere iussit, vtpote eis debita quibus condendi rates instruendiq; ius esset. Præterea sanxit, ne quis rem familiarem seris mandare præsumeret: Duplum ex fisco regis amissorum pretium recepturus. Quam si quis arcarum claustris obseruandam duxisset: aureæ libræ regi debitor fieret. Statuit etiam vt in eum qui furi ignosceret: furti pœna recideret. Præterea si quis in acie primus fugam capesseret: a cõmuni iure alienus existeret. At vbi in Daniam rediit: vt quicquid Grep sinistra morum vsurpatione corruperat: bonis artibus expiaret: arbitrariam fœminis nubendi potestatem indulsit: ne qua thori coactio fieret. Itaq; lege cauit, vt eis in matrimonium cederent: quibus inconsulto patre nupsissent. At si libera consensisset in seruum: eius conditionem ęquaret: libertatisq; beneficio spoliata seruilis fortunæ statum indueret. Maribus quoq; quamcunq; primitus cognouissent: ducendi legem inflixit. Adulteros a veris coniugibus corporum parte spoliandos constituit quo minus continentia flagitiis elideretur. Edixit quoq; vt si Danus Dano rapinam infligeret: duplum rependeret: ac violatæ pacis crimi-

Quita Sclauorum subactio.

Lex Frothonis.

ne censeretur. At si quis rem furto quæsitam ad alienam domum perferret, hospes post illum ædis suæ fores obcluderet: bonorum omnium pœnam incurreret. Atq; in concione coram omnibus vapularet/q; se eidem delicto obnoxium fecisse videretur. Præterea qsquis exulum patriæ suæ hostis euaderet: aut inimicum ciuibus scutum afferret: rerum ac vitæ periculo pœnas lueret. Si quis autem ad exequendum regis imperium ob animi cõtumaciam piger existeret: exilio mulctaretur. Solebat nanq; sagitta lignea ferreæ speciem habẽs: nuntii loco viritim per omnes mitti quoties repentina belli necessitas incidisset. Qui vero ex popularibus primipilum in acie anteiret: ex seruo liber, ex agresti illustris euaderet. At si ingenuus foret: satrapa crearetur. Tanta olim audaces stipendia merebantur. Adeo veteres nobilitatẽ fortitudini tribuendam putabãt. Siquidem non fortunę virtutẽ, sed virtuti fortunã deferri oportere: existimatum est. Pręcepit quoq; ne lis vlla iurisiurandi fide aut pignerum positione contraheretur. Qui vero alium pignus secum ponere iussisset eidem aureæ libræ dimidium solueret. Alioqui grauem corporis mulctam subiret. Prouiderat enim rex ex pignerum positione maximas litium causas incidere posse. De qualibet vero controuersia ferro decerni sanxit: speciosius viribus q̃ verbis cõfligendum existimans. Quod si alter dimicantium relato pede prenotati orbis gyrum excederet: perinde ac victus causæ detrimentum reciperet. Sin autem quauis de re pugilem popularis impeteret: ipsum armatus exciperet, cubitali dũtaxat stipite pugnaturum. Quinetiam cladem dani ab alienigena oppressi duorum extraneorum cæde sarciendam instituit. Interea Gøtarus sumẽdi de Erico supplicii gratia: pugnæ exercitum comparat. Econtrario Frotho cum magno classis apparatu Noruagiam petit. Cũ ad insulam Rensø pariter appulissent: Gøtarus Frothoniani nominis magnitudine territus: pacẽ per legatos efflagitat. Ad quos Ericus inuerecundus (ait) est latro qui prior concordiã q̃rit: aut bonis cõmunicare præsumit. Qui enim obtinere gestit: obniti debet: ictus ictui opponendus est: liuorq; liuore pellendus. Cũq; hoc dictum Gøtarus attentis eminus auribus excepisset: q̃ poterat clara voce ita inquit quisq; virtuti militat: prout beneficii meminit. Cui Ericus beneficentiam tuam reddito tibi consilio repensaui. Quo sermone egregios monitus oĩ donorum genere præstantiores indicabat. Et vt Gøtarum accepti consilii ingratũ ostenderet: quando coniugem mihi (inquit) cũ vita adimere cupiebas melioris exẽpli speciem lacerasti. Solum inter nos ferrum decernendi ius obtinet. Post hæc Gøtarus parum prospera congressione danorum classem adortus occiditur. Cuius regnũ Rollerus beneficii nomine postmodum a Frothone suscepit: quod septeno prouinciarum numero tendebatur. Eundem quoq; Ericus collata sibi quondam a Gøtaro prouincia muneratus est. His gestis Frotho per summam ac securam pacem triennium gessit. Inter hæc rex Hunorum audito gnatæ repudio adiuncto sibi rege orientalium Olimaro aduersum Danos biennio belli apparatum contraxit. Igitur Frotho non solum indigenas: sed etiam Noruagienses: ac Sclauos in copias vocat. A quo Ericus hostiles speculatum acies missus, Olimarum qui classis magistratum acceperat Hunorum rege terrestres ductante copias haud procul Ruscia repperit: quem taliter affari cœpit.

Nuntiorũ nouũ compendium.

Gøtari cædes.

Roller[9] rex Noruagiæ.

Olimarus rex orientalium seu austrastorum.

Quid sibi vult quæso belli grauis iste paratus?

Aut quo classe potens rex Olimare ruis?

At Olimarus.

Fridleui natum nobis incessere cordi est.
Et quis es audaci talia voce rogans?
Ad quem Ericus.
Vincendi inuictum subiit spes irrita mentem
Frothonem nullus exuperare potest.
Contra Olimarus.
Quicquid contingit primo semel accidit, & res
Non sperata satis sæpe subire solet.

Qua sententia a nemine nimiū fidei in fortuna reponendum esse perdocuit. deinde Ericus Hunorum agmen exploraturus obequitat. Quod Ericum præteriens, inuicemq; ab ipso præteritum primā ortiuo sole aciem postremo occiduo prębuit. Itaq; penes quem tot milium regimen foret ab obuiis sciscitatus est. Quem Hun forte cōspiciens: rex hic Hunorum erat: speculandi ministerium accepisse cognouit, perquiritq; qđ percunctatori vocabulum foret. Ericus se vbiq; aduentantem: nec vsq̄ compertum vocitari perhibuit: rex item admoto interprete quid Frotho operis exerceret interrogat. Cui Ericus. Nunq̄ Frotho domi inimicum prestolatur exercitum: nec hostem in ædibus operitur: pernox enim & peruigil esse debet alienum appetens culmen: nemo stertendo victoriam cepit: nec luporum quisq̄ cubando cadauer inuenit. Quem rex exquisitis dictorum sententiis callere cognoscēs: hic ait fortasse Ericus est: a quo filiam meam falsi criminis insimulatam accepi. Qui continuo prendi iussus non decere (inqt) vnū a pluribus abripi. Quo dicto non modo regis animū complacauit: sed etiam ad ignoscendi sibi voluntatem perduxit. Cuius impunitatis causam potius a calliditate q̄ beniuolentia profectam constabat. cum ob hoc maxime dimitteretur: vt Frothonem nuntiatæ multitudinis rumore terreret. A quo cum reuersus explorata referre iuberetur: sex classium senos reges, earūq; quālibet quina nauiū milia complectentem vidisse se retulit: quarum vnaquāq; trecētorum remigium capacem esse constaret. Quēlibet vero totius summę millenarium quaternis alis contineri dicebat. Volebat autem millenarium mille, ac ducētorum capacem intelligi: cum ala omnis trecentorum numero compleatur. Cunctante vero Frothone: quid cōtra tot acturus esset, attētiusq; subsidia circūspiciēte: probū, inqt Ericus audacia iuuat: acri cane occupādus est vrsus. Molossis quippe nō imbellibus auiculis opus est. Quo dicto Frothoni contrahendæ classis consilium præbuit. Qua instructa aduersum hostem nauigatio tenditur. Igitur insulas quæ Daniam orientēq; interiacent: præliis subigunt. Vnde procedentes naues aliquot Rutenæ classis offendunt. Quarum cum Frotho paucitatē incessere deforme duxisset: a macro inquit Ericus & tenui petendus est cibus. Raro pinguescet qui cadit. Neq; enim mordendi potens est: quem vastus occupauerit follis. Quo documento regi irruptionis edendæ ruborem excussit: eumq; mox ad paucitatem multitudine lacessandam perduxit: vtilitatem pudori præferendam significans. Post hæc ad Olimarum processum est. Qui multitudinis segnitie excipere hostem, q̄ aggredi præoptabat, Quippe Ruthenorum nauigia incomposita minusq; ob granditatem ad remigium habilia videbantur. Sed ne ei quidem numerositatis potentia profuit. Inusitata nanq; Ruthenorum multitudo copiis q̄ virtute præstantior robustæ Danorum paucitati victoriam tradidit. Frotho cum patriam repetere vellet: inauditum nauigationis impedimentum expertus est. Quippe crebra interfectorum corpora,

Hun rex Hunorū.

Mirabilia et quasi incredibilia.

Nauigia Ruthenorū contra Danos.

nec minus scutorum, hastarumq; fragmenta iactante æstu vniuersum maris constrauerant sinū. Itaq; portus non angusti minus: q̄ olidi erant. Igitur mediis obstrictę cadaueribus hæsere puppes. Nec putria quidem ac circūflua corpora remis abigere, aut contis propellere poterāt. quo minus vno sublato mox aliud aduolutum impelleret classem. bellum cum mortuis obortum crederes. Nouum contra exanimes discrimen extabat. Igitur Frotho conuocatis quas vicerat gentibus: lege cauit vt quisquis paterfamilias eo conciderat bello: cum equo omnibusq; armaturæ suæ insignibus tumulo mandaretur. Quem si quis vespillonum scelesta cupiditate tentasset: pœnas non solum sanguine, sed etiam inhumato cadauere daret. Busto atq; inferiis cariturus. Siquidem par esse credebat vt alieni corruptor cineris: nullo funeris obsequio donaretur: sortemq; proprio referret corpore quam in alieno perpetrasset. Centurionis vero, vel Satrapæ corpus rogo propria naue constructo, funerandum constituit. Dena autem gubernatorum corpora vnius puppis igne consumi præcipit. Ducem quempiam aut regem interfectum proprio iniectum nauigio concremari. Tam scrupulosam ducendis interfectorum funeribus obseruationem præstari voluit: ne promiscuos exequiarum ritus existere pateretur. Iamq; cuncti Ruthenorum reges Olimaro, Dagoq; exceptis Marte conciderant: bella quoq; Ruthenos ex Danorum imitatione celebrare præcepit: ac nequis vxorem nisi emptitiam duceret. venalia siquidem cōnubia plus stabilitatis habitura censebat: tutiorem matrimonii fidem existimans q̄ pretio firmaretur. Præterea si quis virginis stuprum vi petere ausus esset supplicia abscissis corporis partibus lueret: alioqui mille talentis concubitus iniuriam pensaturus. Decreuit etiam vt quisquis militię deditus spectatæ virtutis titulum affectaret: impeteret vnum: exciperet duos: tres modica pedis retractione vitaret: quatuor fugere non erubesceret. Aliam quoq; super militum stipendiis consuetudinem a subiectis sibi regibus obseruandam edixit. Patrium domesticumq; militem hyberno tempore ternis argenti talentis donari iussit: gregarium aut conductitium binis: priuatum ac militiæ laboribus defunctum dūtaxat vno. Qua lege virtuti iniuriam afferebat: conditiones militum non animos æstimans. In quo quidem erroris argui poterat cum familiaritates meritis anteferret. Post hæc interrogatus a rege Ericus an Olimari copias Hunorum æquaret exercitus: carmine sic eloqui orsus est.

Ruthenorꝫ regum strages.

Nouæ Frothonis leges.

Hercule deprendi nulli numerabile vulgus:
Vulgus cuius erat terra nec vnda capax.
Colluxere ignes crebri. Silua omnis obarsit.
Index innumeræ flamma cohortis erat.
Calcibus obtrita tellus subsedit equinis.
Edebant rapidos stridula plaustra sonos.
Ingemuere rotæ: ventos auriga premebat:
Vt tonitrum currus assimulasse putes.
Vix armatorum cœtus sine lege ruentes
Ponderis impatiens pressa ferebat humus.
Obmugire aer visus mihi: terra moueri.
Tantus in externo milite motus erat.
Nam quindena simul vexilla micantia vidi:
Quodq; ex iis centum signa minora tenet.

Post quorum quoduis poterant bis dena videri
    Signorum numero: par erat ordo ducum.

Igitur Frothone quid contra tot opponeret perquirente: redeūdum docet, patiendūq; hostes propria primū immanitate cōsumi. Obeditum monitui est. Neq; enim minore studio probatum consilium q̄ editum fuit. At Huni per auia solitudinesq; pgressi: nusq̄ repertis cōmeatibus passim inedia periclitari cœperunt. Quippe regio vasta ac palustris extabat: nec erat vllum egestatis subsidium reperire. Tandem suis comesisq; iumentis tam vehiculorum q̄ victus inopes spargebantur. Cæterū error par fami periculū erat. Non equis, non asinis parcitur, non fœdis aut putribus abstinetur. Postremo ne canibus quidem temperatū est: nephas omne morientibus licitū fuit. Nihil enim tam difficile qđ necessitas suprema non imperet. Ad vltimū fame exhaustis publica clades incessit. Efferebātur absq; cessatione corpora, cūctisq; exitiū formidantibus: nulli miseratio pereuntiū fuit: humanitatem quippe metus excluserat. Primū itaq; regem paulatim defecere cohortes: deinde centuriatim defluxit agmē: deseruit eū quoq; Vggerus vates vir ætatis incognitæ, & supra humanū terminū prolixæ: qui Frothonem transfugæ titulo petēs: quicquid ab Hunis parabatur: edocuit. Inter hæc Hithinus rex aliquantæ Noruagiensiū gentis Frothonis classem centū quinquaginta nauigiis accedebat. E quibus duodecim lectis: propius nauigationem cœpit habere erecto in malū scuto socios aduentare significās. Qui regi in proximū amicitiæ gradum receptus, magnū copiis eius attulit supplementū. Eidem postmodū cū Hilda Høgini Iutorū Reguli filia spectatę admodū opinionis virgine mutuus amor incessit. Quippe nondū inuicē conspectos: alterna incenderat fama. At vbi mutuæ conspectionis copia incidit: neuter obtutū ab altero remittere poterat. Adeo pertinax amor oculos morabatur. Interea Frotho distributo per municipia milite: diligentius impēsas hibernis cōmeatibus necessarias conuectabat. Sed ne sic quidē onerosum impensis exercitū sustentare suffecit. Par propemodū Hunorum cladi pernicies incidit. Igitur ad inhibendū aduenarū confluxum classe in Albiam missa neqd traiiceretur curæ habuit. Cuius duces Reuillus & Meuillus fuere. Soluta hyeme Hithino, Hoginoq; socialem exequi piraticam placuit. Ignorabat enim Høginus suam a sodali filiam adamari. Erat autem is corporis habitu præstans: ingenio peruicax: Hithinus vero corpore perq̄ decoro: sed breui extitit. Cæterū cū Frotho sustentandi exercitus sumptū indies difficiliorē aduerteret. Rollerū in Noruagiā, Olimarū in Suetiam, øneuū regem, & Glomerum piratarū præcipuū ad Orcades petendorū cōmeatuū gratia dirigit: pprias cuiq; copias tribuens. Triginta reges sequebātur Frothonē: q ipsum amicitia vel obsequio colerēt. Audiens autē Hun dimissas a Frothone copias: nouū recentēq; militem cōtrahit. At Høginus filiam suam Hithino despondit: coniurato inuicē vter ferro perisset: alterū alterius vltorē fore. Autūno petitores cōmeatuū redeunt: trophæis q̄ alimētis locupletiores. Rollerus enim prouincias Sūmoriā & Normoriā: occiso earū rege Arthorio vectigales effecerat. At Olimarus Thoriā lōgū Ianitorū atq; Helsingorū regē: duosq; alios haud inferioris potētiæ duces: Hestiam quoq; & cū ølandia Curetiā: sed & insulas Suetię ptentas celeberrimus Barbariæ domitor triūphauit. Itaq; septingēta reducebat nauigia duplicato eductorū antea numero. ønef vero & Glemero Hithino quoq; & Høgino Orcadū trophęa cessere. Hisdē cum nongentis nauibus reditū est. Et iam quæsiti late sumptus, conuectæq; raptu impensæ alendis

Hunorū fames fœda.

Vggerus vates mirandus.

Hithin⁹ rex Noruagiæ partis.

De gloria Frothonis. Trigīta reges sequebātur Frothonem.

De potẽtia Frothonis.

abunde copiis suppetebant. Cæterum viginti regna imperio Frothonis adiecerant: quorũ reges triginta p̄dictis adiuncti Danorũ partibus militabant. Hac viriũ fiducia cũ Hunis pugna conseritur. Cuiꝰ prima dies tãta interfectorũ strage recruduit: vt præcipui tres rusciæ fluuii cadaueribus velut ponte constrati: peruii ac meabiles fierent.

Cædes mirandæ.

Præterea quantũ quis itineris per triduũ equo conficere posset: tantum locorũ humanis cadaueribus completũ videres. Adeo spatiosa cædis vestigia erãt.

Spatiosa cędis vestigia.

Itaq; prælio septem dies extracto cecidit rex Hun. Cuius frater eodẽ nomine inclinatam Hunorum aciẽ cõspicatus: cũ sua se cohorte dedere cũctatus nõ est.

Hun cæditur.

Eo bello LXX. ac centũ reges qui aut ex Hunis erant, aut inter Hunos militauerant: submisere se regi. Quẽ numerũ Ericus superiori signorũ expressione cõplexus fuerat: cũ Hunorum multitudinẽ Frothone percontante distingueret.

Clxx. reges vincuntur.

Igitur Frotho vocatis in concionẽ regibus sub vno eodẽq; iure degendi normã imponit. Præfecit autẽ Olimarũ Holingardiæ, Øneuũ, Cønogardiæ, Hun vero captiuo Saxoniã tribuens: Reuillũ Orcadibus donat. Prouincias Helsingorũ, Iarnberorũ & Ianitorũ, cũ vtraq; Lappia Dimaro cuidã procurandas attribuit. Dago Hestiæ regimen erogauit. Quorũ vnũquẽq; certis tributi legibus onerauit, obsequiũ beneficio applicãs.

Prouinciarum distributio.

Itaq; Frothonis regnũ Rusciã ab ortu complectens: ad occasum Rheno flumine limitatũ erat.

Frothonis regni extẽsio.

Interea Aithinus apud Høginũ quorũdã obtrectatione insimulatus est quasi filiam eius ante sponsaliũ sacra stupri illecebris temerasset: qđ tunc immane cũctis gentibus facinus habebatur. Igitur Høginus credulus auribus rem falso nuntiatã excipiens: Hithinũ regia apud Sclauos stipendia colligentẽ classe lacessit: cõsertaq; manu victus Iutiam petiuit. Itaq; statam a Frothone pacem internũ labefactauerat bellum: primiq; indigetes regiam detractauere legem. Quamobrẽ Frotho missis q̃ simul eos accerserent scrupulosius causam simultatis inquirit. Qua cognita iuxta legis a se latæ formulam pronuntiauit. Videns autẽ ne sic quidẽ eos in gratiã reduci posse patre filiam pertinacius reposcente: litem ferro decidendã edixit. Id quippe solum dirimendæ controuersiæ remediũ videbatur. Inita pugna Hithinus acerrima perstrictus plaga cũ sanguine & viribus corporis deficeret: insperatã hostis clementiam expertus est. Høginus siquidẽ promptissimã occidendi ipsius facultatem adeptus: formæ tamẽ eius, & iuuentæ miseratione sæuitiam mansuetudini cedere coegit. Itaq; ne ephebum inter extremi spiritus momenta palpitantẽ extingueret: abstinuit ferro. Olim nãq; impuberẽ, aut inualidũ vita spoliare rubori deputabaṫ. Adeo cuncta verecũdiæ momenta prisca pugilũ fortitudo seruabat.

Høthinꝰ & Høginus se mutuo cædunt.

Ita Høthinus sociorum opera ad naues relatus hostis beneficio seruatꝰ est. Iidem septimo abinde anno apud insulam Hithinsø pugnã exorsi: mutuis vulneribus consumpti sunt: felix Høginus foret: si circa deuictũ semel Hithinũ seueritate potiꝰ q̃ clementia vsus fuisset. Ferunt Hildam tanta mariti cupiditate flagrasse: vt noctu interfectorũ manes reintegrandi belli gratia carminibus excitasse credatur.

Alricus Sueonũ rex & Gestiblindꝰ Gothorum rex bellum cient.

Eodẽ tempore Alrico Sueonũ regi aduersum Gestiblindũ Gothorũ regem atrox incidit bellũ. At Gestiblindus viribus minor: Frothonẽ supplex accessit se ac regnũ percipiendæ opis gratia dediturus. Qui mox Skalc, Scanico, atq; Erico in subsidiũ receptis: cum supplementis militũ redit. Cũq; militiæ procursum in Alricum effundere statuisset: Ericus prius filiũ eius Gunthionũ: Wermis ac Solongis p̄latũ censuit impetendũ: oportere asserens fessum tempestate nautam proximũ captare littus. Prætera radicũ inopem raro virere truncum. Igitur irruptione facta perit Gunthionus, nomẽq; eius

tumulus refert. Audiēs Alricus interemptionē filii, vltū ire deproperat. Conspicatus hostes Ericū clandestino accersitū colloquio recensitis patrū suorꝝ fœderib⁹ vt Gestiblindi militiā detrectaret/orabat. Qđ Erico ptinaci⁹ abnuēte, cū Gestiblindo dimicandi licentiā flagitat/priuatā pugnā publice pferendā existimās. Quē Eric⁹ senectute armis inhabilem referens/tristēq; eius valitudinē maxima cū ætatis excusatione prætendēs, se eius loco obtulit pugnaturū: pbrosum docens: si duellū præstare refugeret, p quo bellum cōmissurus venisset. Hinc absq; cunctatione dimicatū est. Occiso Alrico Ericus q̄grauissime affectus, ægre compris remediis, serū incolumitatis regressum habuit. At Frothoni ipm occubuisse falso fama vulgauerat: mentemq; regis magno ob id mœrore torquebat. Quā tristitiā Ericus reditus sui beneficio dispulit. Quippe Suetiā/ Wermiā/Helsingiā/atq; insulas Solis opa sua Frothonis adiectas impio nuntiabat. Quē mox Frotho deuictarū ab eo gentium Regē cōstituit: ac præterea Helsingiā ei cū vtraq; Lappia, Finniā quoq; et Estiam annuo stipendiorū iure cōtribuit. Nemo ante ipm Sueticorū regū Erici nomine censebat ab ipo aūt in cæteros vocabulum fluxit. Eodē tpe regnabat Alf in Hethmarchia/filium habēs Asmūdū. Biorno vero in Wik puincia: cui Asuitus filius erat. Accidit aūt Asmundū parū pspere venationi intentū, dum feras aut canibus occupare/aut cassibus excipere pgeret, irruente forte caligine longius a retiariis auio fuisse calle diuulsum/ vastaq; perrantē iuga tandē equo et vestibus destitutū, fungos et tubera pedisse: ad vltimū in Biornōis reg[penetralia fortuito deuenisse pgressu. Pręterea ipe filiusq; regis cōuictu paulisp habito ad cōfirmandū inter se amicitiæ cultū omnibus cōiurauere votis, quēcunq; eorꝝ vita plixior excepisset/ mortuo cōtumulandū fore. Tantus em̄ societatis eorum atq; amicitiæ vigor extabat: vt neuter altero fatis absumpto, lucem prorogare statueret. Post hæc Frotho omnium subiectarum sibi gentium manu, contracta classe Noruagiam petit: Erico terrenum agmen ductare iusso. Humanę siquidem cupiditatis more quo plura possederat, plus affectās etiam vastissimam atq; horridissimam orbis terrarū partem ab hoc iniuriæ genere intentatam existere passus non est. Adeo opum accessio auiditati incrementum afferre consueuit. Igitur Noruagienses abiecta defensionis spe/ rebellandi fiducia defecti, in Halogiæ fines maiore ex parte pfugere cœperunt. Stikla quoq; virgo seruandæ castitatis causa patriæ se subduxit/bellis q̄ nuptiis exerceri præoptans. Inter hæc Asuitus morbo consumptus, cum cane ac equo terreno mādatur antro. Cū quo Asmundus ob amicitię iusiurandū viuus cōtumulari sustinuit, cibo quo vescetur illato. Iamq; Ericus cū exercitu superiora pmensus, Asuiti forte tumulum appetebat. Cui Sueones thesauros inesse rati, ligonibus pfregere collem. Itaq; maioris q̄ credebatur altitudinis specum aperiri cōspiciunt. Ad quē plustrandū opus erat eo, qui se in illum pēdulo circūligatum fune demitteret. Delectus est forte ex promptissimis iuuenibus vnus. Quem quū Asmundus sporta restim sequente intromissum aspiceret, protinus eiecto eo, corbem conscendit. Deinde superne astātibus ac moderantibus funem abstrahendi signum porrexit. Qui ingentis pecuniæ spe reducto corbe quum ignotam extracti speciem animaduerterent/inusitata facie territi, defunctumq; redisse rati, proiecta reste in diuersa fugere. Quippe Asmundus tetro oris habitu/ac veluti funebri quodam tabo obsitus videbatur. Qui fugientes reuocare conatus, vociferari cœpit/falso eos formidare viuum. Quem videns Ericus pręcipue cruentati oris eius imaginem mirabatur. In vultu siquidem profluus

Alrici cædes.

Ericus primus Sueticorum rex.

Asmundus Asuitus.

Biorno rex

Noruagia vastissima orbis pars bello petit.

Asmundus cū amico sepelitur.

emicabat sanguis. Quippe Asuitus noctibus rediuiuus crebra colluctatione leuam illi aurẽ abruperat, fœdumq; indigestæ ac crudæ cicatricis spectaculum apparebat Igitur a circunstantibus accepti vulneris cãm referre iussus, sic orsus est fari.

Quid stupetis qui relictum me colore cernitis!
Obsolescit nempe viuus omnis inter mortuos.
Mala soli grauis vni manet omnis domus orbis.
Miseri quos hominum subsidiis destituit fors.
Mihi specus et iners nox/tenebręq; et vetus antrũ
Oculis delitias eripuerunt/animoq;.
Humus horrẽs/tumulus putris/et immũditiarũ
Grauis æstus minuerunt iuuenilis decus oris:
Habitumq;: et validi roboris vsum vitiarunt.
Sup hæc omnia cõtra exanimem conserui vim:
Graue luctæ subiẽs pondus et immane piculum:
Laceris vnguibus in me rediuiuus ruit Asuit/
Stygia vi reparans post cineres horrida bella.
Quid stupetis, qui relictum me colore cernitis!
Obsolescit nempe viuus omnis inter mortuos.
Nescio quo stygii numinis ausu
Missus ab inferis spiritus Asuit,
Sæuis alipedem dentibus edit:
Infandoq; canem præbuit ori.
Nec contentus equi vel canis esu,
Mox in me rapidos transtulit vngues:
Discissaq; gena sustulit aurem.
Hinc laceri vultus horret imago:
Emicat inq; fero vulnere sanguis.
Haud impune tamen monstrifer egit:
Nam ferro secui mox caput eius:
Perfodiq; nocens stipite corpus.
Quid stupetis, qui relictum me colore cernitis!
Obsolescit nempe viuus omnis inter mortuos.

Iamq; Frotho in Halogiæ fines emouerat classem: vbi ad cognoscendã multitudinis suæ speciẽ: quæ numeri mensuram, capacitatemq; trãscendere videbatur / collem a militibus cõgeri iubet viritim lapide in aceruũ misso. Eundẽ quoq; hastis numerãdi agminis modũ secutus est. Conspicui adhuc colles fidem visentibus præbẽt. Hic Frotho cõserta cũ Noruagiensibus pugna, grauẽ cædibus diẽ egit. Noctu vtrinq; receptui cõsultũ est. Appetẽte diluculo terrestria pmensus supuenit Ericus. Hic regi certamẽ suggerit iterãdũ. Quo bello tanta de Danis strages accepta est: vt e ternis nauiũ milibus solæ centũ septuaginta supstites fuisse credant. Normanni vero tã vasta clade deleti sunt: vt fama sit ne quintæ qdem vicoꝝ pti remãsisse cultorem Victor Frotho pacẽ p oẽs gẽtes reficere cupiẽs: vt vniuscuiusq; rẽ familiarẽ a furũ incursu tutã præstaret/ociũq; regnis post arma desereret: armillã vnã in rupe, quã Frothonis petrã nominãt, alterã apud Vvig puinciã habita cũ Noruagiensib9 cõcione, defixit: edictæ a se innocentiæ expimẽtũ daturas: subductis iisdẽ, in oẽs regio

Collis lapidum. *De mirabili bello et strage.* *De duabus armillis.*

nis p̃sides aĩaduertendũ minatus. Itaq; summo cũ p̃fectorũ piculo aurũ absq; custo
dia mediis affixũ triuiis magnũ auaritiæ irritamentũ extabat / opportuna rapinæ
præda plena cupiditatis ingenia ꝓuocãte. Statuit idẽ: vt nauigãtes reptis vbicũq; — Aurum posuit ĩ biuio.
remis licite fruerent. Amnẽ vero transituris vsum equi, quẽ vado ꝓximũ repissent
liberũ esse cõcessit. Eodẽ descẽdẽdũ fore cõstituit, quũ priores eius pedes solũ attin- — Lex Frothonis.
gerẽt: postremos adhuc vnda subluerẽt. Talium siqdem cõmodorũ beneficia poti⁹
humanitatis, q̃ iniuriæ noĩe cẽsẽda credebat. Cæterũ reũ capitis fieri: q supato am
ne equi vsum lõgius expetere p̃sumpsisset, instituit. Iussit etiã: neqs ædẽ vel arcã se-
ris obfirmatã haberet: aut rẽ vllã claustroꝝ custodia cõtineret / triplicẽ amissoꝝ re
stitutionẽ ꝓmittens. Præterea tantũ alieni cibi in cõmeatus assumi fas esse: quantũ
vni cœnæ sufficeret / ꝓmulgabat. Quã siqs in capiẽdo mensurã excederet, furto ob
noxius haberet. Furi vero traiectis ferro neruis in suspendiũ acto, lupũ collateralẽ
affigi præcepit: vt malitiam hominis acerbitati belluę similitudo exæquaret pœnę — Res mirabilis lupũ furi affigi.
Eandem quoq; in furtorũ conscios mulctam extendi curauit. Ibidem septennio io-
cundissimũ ocii tempus emensus, filiũ Aluonẽ / filiamq; Osuram nomine ꝓcreauit.
Iisdem forte diebus Arngrim⁹ pugil Sueticus Frothonẽ accesserat: q Scalc scanicũ — Arngrimi victoria.
q̃ ab eo olim nauigio spoliatus fuerat, ex ꝓuocatione lacessitum occidit. Quo faci-
nore supra modũ elatus, aggressus est Frothonis filiam postulare. Obseratas regis
aures exptus, Erici Suetiam regentis subsidiũ flagitat. Quem Ericus hortari cœ-
pit: vt aliquo præclari operis merito Frothonis sibi fauorem asciscerct: pugnaretq;
aduersum Egtherũ regem Biarmiæ / et Thengillum regem Finnimarchiæ: q̃ ii soli
cæteris obsequentibus, Danicũ detrectare viderentur imperiũ. Nec mora: eo exer-
citũ egit. Sunt aũt Finni vltimi septentrionis populi vix qdem habitabilem orbis
terrarũ ptem cultura ac mansione complexi. Acer iisdem telorũ est vsus. Non alia — Finni.
gens ꝓmptiore iaculandi peritia fruitur. Grandibus et latis sagittis dimicãt. Incã
tationũ studiis incũbunt: venationib⁹ callent. Incerta illis habitatio est: vagaq; do
mus. Vbicunq; feram occupauerint locantibus sedes. Pandis trabibus vecti / cõser-
ta niuibus iuga ꝑcurrunt. Hos Arngrimus conciliandæ sibi claritatis causa ador-
tus / obtriuit. Qui quũ infœliciter dimicãdo fuga dilaberentur, tribus lapillis post
tergũ coniectis, totidem montiũ instar hostibus apparere fecerunt. Igitur Arngri
mus ludificati visus errore ꝑstrictus, ab insectando hoste exercitum reuocauit / ma- — Ludificatio magica.
gnarũ se rupium interiectu coercitum putans. Iidem postera die congressi / victiq;
coniectæ in terram niui ingentis fluuii speciem indiderũt. Itaq; Suetis ꝑ summum
visus errorẽ falsa rerum opinione delusis, inusitata aquarũ moles obstrepere vide-
batur. Ita victore vanã aquarũ imaginẽ formidãte, fugam impetrauere Finni. Ter
tio identidẽ die reparauere bellum: nec iã amplius vllum fugæ efficax remediũ fuit
Vidẽtes eñ suas inclinari acies / potestati se ꝓmisere victoris. Quibus Arngrimus
hanc tributi legẽ instituit: vt recensito Finnorũ numero, rheda ferinis pellibus cõ- — Lex Finnoꝝ.
ferta ab vnaquaq; decade loco census, exacto triennio, penderet. Deinde Egtherum
Biarmiæ ducẽ duello ꝓuocatũ deuicit: indiditq; cõditionẽ Biarmis viritim pellem
ꝑ capite persoluẽdi. Post hæc spoliis trophæisq; auctus, ad Ericũ reuertitur. Quem — Lex Biarmorum.
Ericus in Daniã cõsecutus, multã iuuenis laudẽ Frothonis auribus instillabat / di-
gnũ regis filia affirmans, qui imperio ipsius vltimos humanarũ rerum terminos
adiecisset. Cuius egregia Frotho merita cõtemplatus, haud incõgruum duxit / eius
se socerũ exhibere, q sibi tãtis operũ titulis / patentẽ late claritatẽ struxisset. Sustulit

Duodecim ex Osura filii.

aũt Arngrimꝰ.xii.ex Osura filios:quorũ hæc noĩa subnotaui:Brãder/Biarbi/Brodder/Hiarrãdi/Tãder/Tiruĩgar/duo Haddingi/Hiorthuar/Hiarthuuar/Rani/ Angantir.Hi ab adolescẽtia piratico muneri incũbẽtes/vno oẽs forte nauigio Sampso

De Sampso insula.

insulã aduecti,duas ĩ maritimis naues Hialmeri atq; Aruaroddi piratarũ reperiũt Quas pugna adorti/remigibꝰ vacuefecere:atq; an gubernatores oppssissẽt incerti interfectorũ corpa suis quæq; transtris aptãtes/q̃sitos abesse cognoscũt. Qua de re mœsti,partã floccipendere victoriã/scientes sibi cõsequẽtis pugnæ discrimẽ maiore salutis impẽdio subeũdũ.Quippe Hialmerus atq; Aruaroddus:quorũ iãpridem abrupto gubernaculo tẽpestas nauigia lacerauerat,alterius excidendi gratia nemꝰ ingressi/ligni rudẽ extenuauere materiã:eousq; truncũ dolabris ambientes,donec naualis instrumenti formã vastum robur indueret. Qđ quũ humeris impositũ sociæ cladis ignari deferrent,ab Osuræ filiis recenti oppressorũ cruore madentibus lacessiti,duo cũ pluribus ferro decernere coacti sunt.Nec par qdẽ cõgressꝰ extabat quũ geminã bissena manus excipet.Cæterũ victoria numero non rñdit. Interfectis eñ oĩbus Osuræ filiis/oppressoq; ab hisdẽ Hialmero victoriæ Aruaroddũ titulus

Osuræ filii ad vnũ ab Aruaroddo cæsi.

nõ fefellit:quẽ solum ex tãto sociorũ agmine fortuna residuũ fecit. Qui informẽ adhuc gubernaculi truncũ incredibili libratũ nisu tanta vi hostiũ adegit corpibus:vt duodecim vnico eius impulsu cõtusos eliderct.Ita cũcta admodũ bellicarũ rerũ tẽpestate depulsa,oceanũ manus adhuc piratica nõ reliquit. Quæ res maxĩe Frothonẽ ad occidentẽ armis incessendũ adduxit:cuiꝰ vnicũ in ꝓpagãda pace studiũ versabať.Accersito ergo Erico cũctaq; famulãtiũ sibi regnoꝝ classe cõcita, Britãniã inumera aduehiť puppi.Cuiꝰ insulę rex manu se imparẽ noscẽs(qppe fretũ nauigiis videbať occludi)Frothone ꝑ deditiõis filiationẽ petito/nõ solũ magnitudinẽ eius adu-

De Britannis.

lationis officio ꝓseq cœpit:sed etiã domitoribꝰ gẽtiũ Danis suã/patriæq; subiectionẽ ꝓmittit:pẽsiones/cẽsum/vectigalia,siue qcqd expeterẽt/offerebat.Ad vltimũ hospitaliter inuitãdos curat. Grata Frothoni Britãni humanitas fuit:q̃q̃ doli suspicionẽ aleret:tã facilis oĩm absq; coactione ꝓmissio:tã ꝓmpta hostiũ ante bella deditio:q̃ raro syncera fide amministrari solet.Lacessebat quoq; conuiuii metus veritos ne clandestinis insidiis appetereť subeũtis crapulæ laqueis implicata sobrietas. Cæterũ rarior inuitatoꝝ numerus videbať,q̃ vt tuto inuitanti parere possent. Ineptũ quoq; existimatũ inexptæ hostiũ fidei credere salutẽ suã. Qua rex mẽtiũ fluctuatione cõpta,denuo Frothonẽ accedit cũ duobus milibus ac quadringẽtis viris epulaturũ accersens.quẽ ante cũ mille ducẽtis ꝓceribꝰ cõuiuiũ inire poposcerat. Frotho nõdũ suspitiõe deposita:q̃q̃ adaucto inuitatoꝝ numero fretus,petẽdi cõuiuii fiduciã mẽte ꝓ̃sumere posset,subornat q regionis abdita ꝑcurrẽtes/siqd insidiarum speculando depræhenderẽt,ocyus intimandũ curarẽt.Cuius rei causa nemus ingressi repta castroꝝ acie:q̃ Britannorũ copias attinebat:dubiũ pressere gressũ.At vbi res liqdius agnita est,pedẽ deferre depropant.Furua siqdẽ tẽtoria fuere:et q̃si piceis quibusdã obscurata tegminibꝰ:quo minus obtutũ ꝓpinquãtis offenderẽt.Quo cognito Frotho validiore ꝓcerũ manu mutuas dispẽsat insidias:ne cõuiuio incautius adito,opportunis fraudareť auxiliis.Quibꝰ latebrã nactis ferendæ opis signũ ad litui sonitum prænotauit.Deinde cũ statuta manu leui armorũ genere culta conuiuiũ

Aula regia

petit. Aula erat cultu magnificentiæ regalis instructa aulæis ostro tinctis vndiq; secus obducta: in quibus mirifici luxus operam annotares. Cortina murice picta compactos ligno parietes adornabat. Constrata pallis nitidioribus pauimenta;

quas pede premere perhorreres. Supne cerneres crebras micare lucernas: adultas
oleo lampades choruſcare. Ex acerris quoq; fragrantia fundebat: quã ſuauiſſimus
vapor exquiſitis cumulabat odoribus. Ambitum omnẽ frequentibus epulis menſæ
conſepſerant. Intextis auro puluinaribus ornabantur accubitus. Ceruicalibus ſedi
lia replebantur. Reuerendam aulæ faciem viſentibus arridere putares: nec quicq̃
in tanto paratu/aut viſu inconcinnum/aut olfactu triſte deprændi poterat. Media
dolium æde perſtabat explendis aptum poculis/et liquoris immodici capax: vnde
haurire eſſet, quod ingentis ora conuiuii ſatiaret. Miniſtri purpura culti aureos
geſtantes cyathos/propinandiq; munus comiter exequentes: compoſitis gradiebã=
tur ordinibus. Nec bubalinorum cornuum: quibus potio promeretur, vſus aberat.
Aureis cœna pateris refulgebat, nitidioribus onuſta poculis: quæ plærunq; fulgen
tes interſtinxerant gemmæ. Ingens omnia luxus repleuerat. Menſæ dapibus luxu=
riabant, crateris vario potionis genere redundantibus. Nec meri ſimplex vſus ex=
tabat: quũ petiti late ſucci vario nectar ſapore cõficerent. Sapidioribus lances epu=
lis renidebant: quos maxime venatica referſerat præda. Sed ne domeſticæ quidem
carnis obſonia deerant. Parcius domeſticis, q̃ conuenis bibendi ſtudium erat. Hos
enim ſecuritas incitabat ad crapulam: illis inſidiarum cõmentum ebrietatis illece=
bram dempſerat. Dani igitur (vt patriæ pace loquar) ſiccandis certatim calicibus
aſſueti, ingenti ſe onerauere vino. Quos Britanni potos admodum conſpicati, con
uiuio furtim elabi cœperunt: relictiſq; intra aulam cõuiuis, ſummis cõniti viribus — Nota dolũ Anglorum
valuas regiæ admotis obicibus, variiſq; impedimentorũ generibus, obſerare. Dein
de tectis ignem inferre orſi. At Dani q intra ædem clauſi continebantur incendio
pullulante pulſatis neqcq̃ foribus ab egreſſu prohibiti, ipm mox adorti parietẽ/eru
ptionis facultatem petebant. Quem Angli validiore Danorum impulſu labefacta=
ri cernentes, mutuis obniti viribus/molibuſq; extrinſecus applicatis, nutabundam
fulcire congeriem inſtiterunt: quo minus conuulſus paries clauſis exitum aperiret
Qui tandem robuſtiori Danorum manui cedens: quorum quo periculum maius/
hoc validior conat⁹ extabat, facilẽ pſſis eruptionẽ contribuit. Tum Frotho claſſicũ
ſuccinere iubet, quo manũ in inſidiis conſtitutam accerſiret. Quȩ litui ſono clangẽ
tis excita/dolum in auctores retorſit, Britannorum rege extremæ cladi cum innu= — Anglorum quarta a Danis ſub=actio.
meris ſuorum copiis tradito. Quo facto geminum Frothoni beneficium præbuit:
quum et ſaluti ſociis/et hoſtibus exitio fuerit. Interea Hiberni, crebreſcẽte Danicæ
fortitudinis fama, perculſi: quo difficiliorem partium ſuarum irruptionem præſta
rent, ferreos terræ murices inſtrauerunt: quibus littorum vetaretur acceſſus. Vti — Hibernorũ aſtus.
tur aũt Hibernorum gens leui et parabili armatura. Nouaculis comam extenuat:
totum occipitii crinem abradit: ne fugiens capillitio teneatur. Cæterum telorũ cu
ſpides obuertit inſtantibus/mucronũq; acumina inſequentibus de induſtria oppo
nere aſſolet: ac plærunq; poſt tergum lanceas iaculari/doctior fuga ſuperare, q̃ bel=
lo. Quo fit vt quum victoriam tibi ceſſiſſe putes, diſcrimen immineat. Tam inſidio — Hibernorũ ſubactio.
ſam hoſtiũ fugã Frotho conſideratius q̃ cupidius inſectatus, ducẽ gentis Keruillũ
acie fudit. Cui⁹ ſupſtes frater, depoſita rebellãdi fiducia, patriã dedidit regi. Capti
uã rex prædã militi diſptiuit: vti ſe toti⁹ auaritiæ exptẽ/et a nimia rerũ cupiditatȩ
auerſum/ſolius glĩæ lucrũ appetere teſtaretꝰ. Itaq; poſt Britãnicos triũphos/ Hiber — Gloria Danorum.
naſq; manubias in Daniã reditũ eſt: anniſq; tricenis ab omni belloꝝ negotio tempe
ratũ ẽ. Quo tpe cũctis pene terris eximia fortitudinis laude Danicũ nomẽ iclaruit

Leges vltimæ Frothonis.

Volens itaq; Frotho fulgorem imperii sui perpetuo firmitatis habitu prorogare/ primũ aduersum furta ac latrocinia tãq̃ familiaria mala ac domesticas pestes seueritatẽ suam distringere curæ habuit: q̃bus vacuefactæ gẽtes trãquilliorẽ vitæ vsũ apphenderẽt:ne ꝓpagatæ pacis incessus vllo malignitatis obstaculo læderet. Prouidit quoq; ne cessante hoste ciuilis patriã lues exederet:aut post exterã pacem domestica grassaretur improbitas. Deniq; in Iutia tanq̃ in capite regni sui magni ponderis aureã armillã triuiis affigi curauit/edictæ a se innocẽtiæ expimentũ tã insignis prædæ documẽto daturus. Cuius irritamentũ q̃q̃ improbas lacesseret mẽtes ac sinistra sollicitaret ingenia,supabat tamẽ indubitatus piculi metus. Tãta siqdẽ Frothonianæ maiestatis auctoritas erat:vt etiã aurũ rapinæ expositũ pinde ac firmioribus claustris obsitũ tueretur. Cuius rei nouitas ingentẽ auctori claritatẽ cõciuit.

Aurũ rursum a Frothone expositum.

Qui quũ patratis late cædibus insignes vbiq; victorias edidisset,otiũ oĩbus erogare cõstituit:vt pacis iocũditas bellorꝝ atrocitati succederet:et cladis finis salutis initiũ foret. Sed et oĩm opes ob hoc maxĩe edicti munimẽto vallãdas curauit:ne domi raptorẽ inuenirẽt,q̃ foris hostibus caruissent. Per idẽ tp̃s publicæ salutis auctor mũdum petendo seruãdorꝝ mortalium gr̃a mortalitatis habitũ amplecti sustinuit: cũ iã terræ sopitis bellorũ incẽdiis serenissimo trãquillitatis otio fruerent. Creditũ est tã pfusę pacis amplitudinẽ vbiq; æqualẽ/nec vllis orbis ptibus interruptã/ nõ adeo terreno prĩcipatui,q̃ diuino ortui famulatã fuisse:cælitusq; gestũ: vt inusitatũ tp̃is beneficiũ pñtem tp̃m testaretur auctorẽ. Inter hæc matrona q̃dã magicæ rei perita plus spei in arte sua,q̃ metus in regis sæuitia reponens/filium petẽdę furtim prędæ cupiditate sollicitat/impunitatẽ ꝓmittẽs:q; Frotho fato ꝓpemodũ cõfinis extaret occiduo corpe ægras senilis animæ reliquias trahẽs. Quo materno hortatui piculi magnitudinẽ opponẽte,meli⁹ eũ spare iubet/aut maritimã bouẽ fœtũ editurã / aut aliũ quẽpiã casum vltioni repugnaturũ affirmãs. Qua voce solutũ metu filiũ hortamẽto obsequi coegit. Quo facto Frotho pinde ac cõtumelia lacessitus ad diripiendos matronæ penates maxĩo impetu/studioq; cõtẽdit,ꝓmissis q eã cũ liberis cõprahensam adducerẽt. Q d præsciens fœmina,ludificatis præstigio hostibus, fœmineã speciẽ eq̃na pmutandã curauit. Accedẽte vero Frothone/maritimæ bouis figuram cõplexa,pastũ in littore vagabũda petere videbat. filios quoq; tanq̃ minores corpe vitulos adũbrabat. Cuius mõstri rex admiratione captus,circuiri ip̃os/reditũq; eis ad vndas negari iubet. Deniq; vehiculo,quo ob annosi corpis inualitudinẽ vtebat excedẽs/humi mirabũdus cõsedit. At mater,quæ maioris belluæ speciẽ sumpserat, prætento cornu regẽ adorta,alterũ eius latus cõfodit. Quo vulnere exanimatus indebitũ tantæ maiestati exitũ habuit. Cuius mortẽ milites vltione ꝓsequi gestiẽtes/ petita iaculis portenta cõfigũt. Quibus interemptis aĩaduertunt humana cadauera ferinis capitibus prædita. Ea res maxime præstigiũ detexit. Hic Frothonis toto orbe clarissimi regis excessus fuit. Huius egestis visceribus sallitũ corpus triennio ꝓceres asseruandũ curabãt/ puinciarũ defectionẽ vulgato regis exitu formidantes: morteq; eius ob hoc maxime clam exteris esse cupiẽtes: vt vitę sil̃atione ꝓpagati iã pridem imperii termínos tuerentur:pristinaq; ducis auctoritate subnixi ,consuetam a subiectis pensionem elicerent. Deportabatur itaq; ab eis exanimum corpus vt iam non funebri lecto : sed regali vehiculo gestari videretur:tanq̃ inualido seni: nec satis virium compoti id muneris a milite deberetur .T tum magnificentiæ etiã extincto ab amicis tributũ est. At vbi putidos artus extrema corripuit sanies,

Natiuitas Christi.

Veneficæ fraus.

De morte Frothonis.

96.

nec tabes reprimi poterat: secus Vueram Sialandiæ pontem regio funere tumula-
uere corpus/ affirmantes Frothonem eo loci mortis ac busti copiam exoptasse: vbi Frothonis sepulcrum
regni eius præstantissima haberetur prouincia.

Explicitus est Liber Quintus.

Incipit Sextus.



Efuncto Frothone, Dani Fridleuum: q apud Rusciam educabaẽ, falso extinctũ rati: quum iam regnũ hæredis inopia claudicare/ nec in regia gente cõtinuari posse videretur: hunc sceptro dignissimũ arbitrati sunt: q illustrã-dí Frothonis gratia recẽti eius tumulo ple-num laudis carmẽ affigeret, famãq; extincti regis specioso posteris titulo commendaret. Tunc qdem Hiarnus Danicæ admodũ poe-sis peritus: vt claritatem viri insigni dictorũ monumento prosequeretur/ præmii magni tudine concitatus, more suo barbarum con-didit metrum. Cuius intellectum quatuor versiculis editum in hæc verba transcripsi.

97 Frothonem Dani, quem longum viuere vellent — Hiarni carmen.
Per sua defunctum rura tulere diu.
Principis hoc summi tumulatum cespite corpus:
Aethere sub liquido nuda recondit humus.

Quo carmine edito auctorem Dani diademate munerati sunt. Ita ab eis epitaphiũ — Hiarnus rex. xli.
regno repensum, imperiiq; pondus paucarum literarum contextui donatum est.
Adeo exili impendio ingens præmium stetit. Eximium exigui poematis precium
famam quoq; Cæsarianæ retributionis excessit. Diuus siquidem Iulius victoriarũ — De Iulio Cæsare.
suarum toto orbe editarum scriptorem/ illustratoremq; municipio donare conten-
tus extitit. Nunc vero rusticano regnum prodiga plæbis humanitas erogauit. Sed
ne Africanus quidem in rependendis operum suorum monumentis/ munificentia
Danos æquauit. Illic enim elucubrati voluminis merces auro simplici stetit.
Hic agresti sceptrum incõdita versuum paucitas ministrauit. Eodem tempore Eri- — Erici mors
cus qui Suethiæ præfecturã gerebat morbo exanimatus est. Cuius filius Haldanus — Haldanus
paterna procuratione functus, quũ. xii. fratrum Noruagiæ oriũdorum crebris con- — Erico suc-
gressibus terreretur/ nec oppressioni vindicta suppeteret, spe capessendæ opis Frid — cessit.
leui tunc Rusciæ cõsistentis copiã profugio petiuit. Quem supplici vultu aggress⁹
seq; ab externo hoste confractum ac contusum deplorans, tristem iniuriarum que-
rimoniam afferebat. Per quẽ Fridleuus accepto paternæ mortis nuntio, supplicem
auxiliis ꝓsecutus: Noruagiam armis instructus accedit. Quo tempore prędicti fra
tres deficientibus a se sociis, intra insulam rapidissimo ambitam fluuio præaltum
moliti vallum terrestrem in plano munitionem extenderãt: cuius receptaculo fre-
ti, crebra vicinos irruptione lacesserant. Excedentes eñ insula, continentẽ extructo
ponte petere consueuerant. Quem portæ munitionis annexum ita quodã funiculo
rum regimine moderari solebant: vt quasi volubili aliquo cardine circũuectus, mo
do trans flumẽ iter sterneret: modo occulto restiũ ductu sup̃ne retractus ianuæ de-

seruiret. Fuere autem iuuenes hi acres animis: robusti iuuenta: præstabiles habitu corporis: gigãteis clari triumphis: trophęis gentiũ celebres: spoliis locupletes. Quorundã vero ex ipsis nomĩa (nã cætera vetustas abstulit) subnotaui: Gerbiorn/Gunbiorn/Armbiorn/Stenbiorn/Esbiorn/Thorbiorn/et Biorn. Hic equũ habuisse traditur prestantẽ corpe/præpetẽ velocitate, adeo: vt ceteris amnem traiicere nequeũtibus, hic solus obstrepentem indefessus verticẽ superaret. Cuius aquæ lapsus tam incito ac præcipiti volumine defertur: vt animalia nandi vigore defecta plærũq; persundare soleat. Ex sũmis eñ mõtiũ cacuminibus manãs, dũ p cliuorũ prupta saxis exceptus eliditur, in pfunda vallium multiplicato aquarum strepitu, cadit: verũ continuo saxorũ obstaculo repercussus, celeritatem impetus eadem semp æquabilitate cõseruat. Itaq; toto aluei tractu vndis vniformiter turbidatis, spumeus vbiq; candor exuberat. At vbi scopulorum angustiis euolutus laxius stagnãdo diffunditur, ex obiecta rupe insulam fingit. Præruptũ hincinde iugum eminet/ variis arborũ generibus frequens: quarũ obiectus amnem eminus puideri nõ sinat. Præterea Biornoni inusitatæ ferocitatis canis extabat: horrendæ qdem acerbitatis bellua/atq; humano cõuictui formidolosa: quæ sæpius bissenos sola viros oppresserit. Sed qm̃ tradita magis q̃ cognita referunt, fidem arbiter penset. Hæc siqdem, vt accepi, delitiarum quondã loco habita, Offoti gigantis inter pascua tuebat armentum. At iuuenes latrocinio viciniam incessere soliti, magnas sæpe strages edebant: populari penates: armenta sternere: diripere oĩa: ingentem agere prædã: spoliatas rebus ædes exurere: mares passim cum fœminis obtruncare/ pbitatis loco curatum est. Quorũ improuidam Fridleuus irruptionẽ excipiens, omes ad monimentũ refugos egit, occupato eximiarũ viriũ equo: quem præceps metu sessor maturandæ fugæ gratia citra amnem relictum, pontẽ secũ traiicere nõ audebat. Deinde siqs fratrum illorũ quempiã interemisset, interfecti corpus auro se repensurũ edixit. Qua spe quidam regiorum pugilum incitati: nec tam auaritiæ q̃ virtutis ardore correpti, conuento tacite Fridleuo operam se facinori daturos pmittunt/salutem admodũ deuouẽtes ni trũca prædonũ capita retulissent. Quorũ Fridleuus virtute & pmissione laudata, arbitris expectare iussis solo contentus comite, noctu fluuium petit. Ne eñ alienis q̃ propriis viribus instructior videretur, auxilium virtute præcurrere statuit. Post hæc comitem crebro contusum silice exanimauit, iniecitq; exangue vndis corpus: cui etiam detractum sibi cultum applicuit/eiusdem exuuias mutuatus: vt intuito cadauere, periclitationis regiæ species daretur. Iumentum quoq; quod eũ vexerat elicito de industria cruore/conspersit: eodẽ castra repetente necis suæ fidẽ facturus. Deinde calcaribus subditis mediis equum vorticibus adegit: eoq; superato amne delapsus, prætentũ munimento vallum p subiectas aggeri scalas transcendere conabatur. At vbi superne euectus propugnacula manu cõplecti poterat, illato tacite pede ędẽ quã cõmessabundi prædones insederant: ignaris vigilibus leui/suspẽsoq; vestigio petit. Cuius conclaue nactus sub imminente foribus testudine cõsistebat. Iuuenes siquidem a munimenti firmitate profecta securitas ad crapulam puocabat: arbitrantes incitatissimi lapsus fluuiũ inaccessum fecisse præsidium: qui nec nando traiici, nec ratibus superari posse videretur. Neq; enim vlla amnis pars perviam vadi copiã dabat. Tum Biorno conuiuali hilaritate suffusus: egressam vndis belluam: per quietẽ sibi conspectã affirmat: quæ tristes ore flammas egerens: continenti cuncta incendio daret. Quamobrẽ indagandã insulæ latebram esse: adeo neç

De equo Biornonis.

De cane Biornonis.

Nota.

Fridleui astus.

Biornonis somnium.

98.

locorum habitui confidendũ vt nimia securitatis præsumptione extrema incautis pernicies afferatur. Nihil enim ita situ munitũ esse, cui si humana desit opera simplex naturæ tutela sufficiat. Præterea summopere cauendũ ne somni sui denuntiationem tristior cladis euentus excipiat. Igitur omnes munimentis egressi, totiusq; insulę ambitũ curiosius speculati: reperto caballo: Fridleuũ fluuialibus aquis obrutum coniectabant. Equum vero præcipitato sessore transnasse rati perinde ac regię mortis nuntiũ portis gratulanter excipiũt. At Biorno nocturnarũ adhuc imaginũ memoria territus: excubiis vtendũ hortatur: ꝙ periculi suspitionẽ nondũ tuto depositurí viderentur. Ipse deinde capiendę quietis gratia cubiculũ petit: visionẽ mẽte altius repositam habens. Inter hæc equus quẽ Fridleuus ob vulgandã interitus sui fidem intercutis tantũ cruoris effusione resperserat: militũ eius castra maculosus irrupit. Qui illico amnẽ petentes repertũ serui cadauer: regiũ existimauere corpus: qđ nitida veste cultũ stridulus ripę vortex adegerat. Quorũ maxime errorem conuerberati corporis turgor adiuuit cum lacerata, contusaq; silicibus cutis informes oris notas exangui pallore confunderet. Huius rei indignatione permoti pugiles, qui Fridleuo nuper delendorũ prædonũ curam spoponderant, præruptũ aquæ periculũ accedebant: ne promissionis gloriã timidiore voti negligentia respergere viderentur. Quorũ cæteri fidutiã imitati: pari cupidine fluuiũ petũt ni regem vlciscerentur extrema passuri. Quibus visis Fridleuus pontẽ cõtinenti cõmittere properauit: receptisq; pugilibus: prima vigiles irruptione prosternit. Residuos quoq; consequẽter adortus Biornone excepto ferro consumpsit. Quẽ impensiori curatione e vulneribus recreatũ sub sacrę obtestationis pignore collegam adciuit: operaq; eius vti q̃ exitio gloriari satius duxit. Indignum quoq; asserebat tantæ fortitudinis florẽ prima pubertate decerptũ intẽpestiua nimis clade cõsumi. Dani vero Fridleuũ aduẽtantem experti cuius iamprĩdẽ obitũ falso didicerant nuntio, missis qui eũ accerserent: Hiarnonẽ regno cedere iubent: ꝙ ipm precario, ac perfunctorie gerere videretur. Qui tãto honore defungi non passus/spiritum pro gloria erogare: q̃ in obscuram vulgi sortẽ concedere præoptauit. Quamobrẽ ne regiis honoribus exutus pristinũ fortunæ habitũ recipere cogeretur: præsentem armis tueri constituit. Itaq; diuidua regio præruptis consternationis motibus agebatur. Alii siquidem ab Hiarnonis partibus stabant. Alii Fridleui titulis ob egregia Frothonis merita astipulati sunt: hærebatq; vulgi discors suffragiũ: his præsentiũ habitum: illis præteritorum memoriã venerantibus. præponderauit tamen Frothonianæ recordationis intuitus, eiusq; suauitas maiorem Fridleuo fauoris partẽ conciliauit. Plæriq; enim quibus altior sensus extabat rusticæ conditionis hominẽ q̃q̃ ad insperatũ rerũ culmen præter generis ius solo fortunæ beneficio peruenisset: regno submouendũ censebant: ne verum honoris hæredem adulterinus possessor elideret. Fridleuus vero Danorum legatos redire iubet: Hiarnonem: aut regnũ deponere: aut acie secum confligere rogaturos. At Hiarno lucis auiditatem honori anteferre: salutemq; gloriæ dispendio quærere morte tristius ratus: dum bello Fridleuũ excipit: in Iutiam obtritus aufugit: victorẽq; denuo reparata manu aggressus, haustis ferro sociis, fugam absq; comite habuit. quã insula, vocabulum ex eius nuncupatione sortita, testatur. Igitur humiliorem animo fortunã expertus cum se gemina strage omnibus propemodum copiis exutũ videret: traiecto in dolum studio, obscurato oris habitu, Fridleuum accedit: ipsum quęsitis per familiaritatem insidiis necaturus. A quo

Biorno in societatem adcitus.

Hiarno regno cedere cogitur.

Hiarnonis fraus.

suſceptus aliquãdiu ſeruitii ſimulatione propoſitũ occultabat. Siquidẽ decoquendi
ſalis opificem profeſſus inter ſordidioris miniſterii famulos ignobilia exequebatur
officia. Cibi quoq; capiendi tẽpore diſcubitu vltimus exiſtere ſolebat. Præterea bal
neis abſtinebat: ne nudato corpore crebris vulnerũ veſtigiis proderetur. Quo rex
abſoluẽdæ ſuſpitionis gratia lauari compulſo: vt hoſtem ex cicatricibus cognouit:
age (inquit) improbiſſime latro qualiter in me cõſulturus fores: ſi interficiẽdi tui
cupidũ liquido comperiſſes. Ad hæc ſtupefactus Hiarno ex prouocatione te ait de-
pręhenſum aggrederer: quo maiore demendæ criminationis copia potireris. Quẽ
Hiarnonis exitus. mox Fridleuus ſententiæ ſuæ exemplo: prouocatũ oppreſſit: tumulo cadauer obru-
ens interfecti vocabulũ referente. Qui poſtmodũ a ſuis propagandæ ſobolis gratia:
coniugio ſibi conſulere monitus: cælibẽ præſtare vitã: paterno contendebat exẽplo.
ꝙ Frothoni coniugis petulãtia: graue probrũ affixerit. Ad vltimũ perſeuerantiſſi-
mis omniũ precibus victus: per legatos aggreſſus eſt Noruagiæ regis Amũdi filiã
De Frøcone legato. poſtulare. Quorũ vnus Frøco nomine fluctibus inter nauigandũ abſumptus: inuſi-
tatũ moriens prodigiũ dedit. Quippe vbi illũ cõfluus vndarũ æſtus implicuit: ſan-
Prodigiũ. guis medio enatus gurgite: ita totã ponti faciẽ peregrino quodã rubore perfudit:
vt ſpumeum paulo ante palagus procelliſq; albidum, mox puniceis fluctibus intu-
meſcens: alienũ a natura ſua colorem induere videretur. Amundus vero regię pe-
titionis inexorabiliter vota fruſtratus: legatis indecentius habitis tyrãnidem Fro-
thonis olim Noruagiæ grauius imminentẽ cauſam ſpernendæ legationis aſſeruit.
Frogertha vero (filia hæc Amundi erat) nõ modo Fridleui genus intuita: ſed etiã
factorũ claritudinem venerata: cõuitio patrẽ inſequi cœpit: ꝙ generũ habere ſpre-
uiſſet: cuius conſummata nobilitas nec virtute deficeret, nec ſanguine claudicaret.
Adiecit quoq; ꝓdigialẽ illã maris faciẽ vndis repẽte in ſanguinẽ verſis. Quid aliud
q̄ Noruagicæ cladis interpretẽ: Danicæ vero victoriæ liquidum extitiſſe portẽtũ?
Quã cũ Fridleuus iteratæ legationis officio poſtularet: perſeuerãtia repulſam vin
cere cupiẽs: indignatus Amundus: rẽ a ſe ſemel negatã pertinacius flagitari: raptis
ad necẽ legatis improbi petitoris ſtudio crudelius obuiãdũ curauit. Cuius iniuriæ
Fridleuus famã expertus: Haldano ac Biornone adcitis: Noruagiã nauigatione cõ
plectitur. Contra/ Amundus patrio inſtructus præſidio: obuiã excrit claſſem Frø-
caſund appellant ſinũ in quem claſſis vtraq; coierat: vbi Fridleuus noctu ſpeculãdi
gratia caſtris egreſſus: cũ inuſitatũ quendã icti aeris ſonũ cominus percepiſſet: fixo
gradu ſuſpiciens triũ olorũ ſuperne clangentiũ hoc aure carmen excepit.

Dum mare verrit Hythin rabidoſq; interſecat æſtus.
Auro verna bibit: & lactea pocla ligurit.
Optima conditio ſerui cui rege creatus
Obſequitur: temere mutatis ſortibus hæres.

Deniq; poſt ipſas alituũ voces lapſum ab alto cingulũ literas carminis interpretes
præferebat. Regis quippe Thialamarchiæ filium: pueriliter obludẽtem: gigas Hy-
thin nomine vſitatum mortalium habitum mutuatus abduxerat, eoq; vſus remige
cimba in proximũ littus traiecta Fridleuũ tunc forte ſpeculationis officio fungen-
tem nauigio præteribat. Quem rex captiui adoleſcentis opera vti non paſſus: præ-
da raptorem exuere geſtiebat. Aduerſum quem adoleſcens primũ acriori inuectio-
nis genere vtendum eſſe præmonuit: facilius oppugnãdum promittens: dum ante
cynico fuiſſet carmine laceſſitus. Tunc Fridleuus ſic orſus.

Cum sis gigas tricorpor inuictissimus: Hipponactium Iamb.
Tuoqꝫ cœlum pene exæques vertice:
Cur hoc ridendus ensis fœmen obligat?
Latusqꝫ grande curta cingit framea?
Quid forte munis pectus ense debili?
Habitusqꝫ corporalis instar negligis?
Sicæ breuis paruo fretus gestamine?
Iam iam tuum frustrabor audax impetum
Ferro retuso molientem prælia
Meticulosa cum sis ipse belua:
Molesqꝫ digno destituta robore
Vmbræ fugacis more præceps tolleris:
Spectabili claroqꝫ nactus corpore
Imbelle pectus & pauore lubricum
Membrisqꝫ summe dissidentem spiritum.
Ex hoc tuæ compago nutat fabricæ.
Cum forma fœlix strage mentis claudicet
Suisqꝫ sit natura discor partibus.
Te laudis ex hoc munus omne deseret:
Nec fortium clarus loco censeberis:
Obscura computandus inter agmina.

Quo dicto gigātē pede manuqꝫ curtatū liberato captiuo coegit in fugā. Cui⁹ consequēter ꝓmōtoriū petēs, egestā antro pecuniā asportauit. Quib⁹ spoliis ouās ereptiqꝫ adolescētis in traiiciēdo mari nauigatiōe vsus, hoc alacri carmē voce subtexuit.

Sanguine suffusos enses ferrumqꝫ cruore
Puniceum rapidi versauimus in nece monstri
Dum te Noruagicæ cladis moderator Anunde
101. Excipit alta quies: quem cum sine lumine mentis
Nox ignara premat: virtus dilapsa fefellit.
At nos defunctum membris, opibusqꝫ gigantem,
Contudimus: vastiqꝫ chaos penetrauimus antri.
Illic congestum raptu, violauimus aurum.
Et iam fluctiuagum tunsis euerrimus æquor
Confertamqꝫ ratem spoliis ad littus ouantes
Remigio reduces agimus: percurrimus vndas
Permensore maris carabo: sulcemus alacres
Hoc pelagus: ne nos hosti lux obuia prodat.
Ergo leues, totoqꝫ manus conamine nisi
Rimemur mare: castra prius, classemqꝫ petentes
Qꝫ roseum liquidis titan caput exerat vndis.
Vt cum rem rumor vulgauerit atqꝫ Frogertha
Nouerit egregio partam conamine prædam
Blandior in nostrum moueat præcordia votum.

Die postera Fridleuo aduersus Anundū magno copiarū concursu cruentum incidit bellum: qđ partim terrestri, partim maritimo certamine gerebatur. Nam & in

campis acies explicabantur: & classi nihilominus bellator incesserat. Cũq; res plurimo sanguinis impẽdio gereretur: Biorno demũ inclinata suorũ acie solutum nexibus Molossum cõcitauit in hostẽ: quã ferro obtinere nõ poterat: canino morsu victoriã adepturus. Quæ res aduersariis probrosam peperit stragẽ cũ fortiũ phalanx mordicus lacessita ꝓfugeret: Quorũ fuga tristior an turpior fuerit: nescias. Erubescẽdus siqdẽ Normãnorũ exercitus erat: quẽ hostis opẽ a bellua mutuatus obtriuit: nec fraudi Fridleuo fuit labẽtẽ militũ virtutẽ canino reparare ꝑsidio. Occidit hoc bello Anũdus cui⁹ assecla Auo cognomẽto sagittarius: Fridleuũ ad secũ dimicãdũ hortatus: a Biornone sequestris ordinis viro regẽ cũ plæbeio cõgredi ꝓhibẽte lacessitur. Cũq; Biorno sinuato arcu neruo sagittam aptaret: subito emissum ab Auone spiculũ cordis summa trãsfixit. Cuius altera mox sagitta comes mediis digitorũ cõclusis impacta successit. His tertia supueniẽs: in applicatã neruo sagittã icidit. Auo quippe prõptissima sagittãdi opa eminus vtẽs: de industria gestamẽ tãtũ hostis offenderat: vt idẽ in ipm sibi licere demõstrãs: pugilẽ a ꝓposito reuocaret. Biorno vero nihil ob hoc animi minuẽs: spreto corporis periculo cõstãti mẽte & vultu: discrimen iniit: ita vt nec Auonis qcq̃ ingenio deferre: neq; ex cõsueta aliqd fortitudine deponere videreť. Itaq; nulla ex pte ꝓposito deturbatus: intrepidus duello se credidit. Quo cũ vterq; sautius excessisset: aliud itẽ apud Addarnes mutua laudis æmulatione gesserũt. Interfecto Anũdo: Fridleuus acerrimo hoste liberat⁹, summũq; & securũ ociũ nactus: ferocissimũ ingeniũ suũ voluptati cedere coegit: traiectoq; i venerẽ studio: classem instaurat: negatas olim nuptias petiturus. Deniq; nauigationẽ ingressus cũ defecta vẽtis classe: vicos alimẽta petiturus irrũperet: A Grubbo quodã hospitaliter habitus: tãdẽq; filiæ eius cõnubio potitus: Olauũ vocabulo filiũ ꝓcreauit. Interiecto quoq; tẽpore Frøgerthã adeptus, dũ patriã parũ ꝓspera nauigatione repeteret, ignotę insulæ littoribus appulsus: thesaurũ humi cõclusum effodere, custodẽq; eius draconẽ vitandi veneni gratia bouino tergore tectus appetere cu iusdã per quietẽ cõspecti monitũ pdoceť. Intentũq; scuto coriũ venenatis dentium morsibus obiectare ꝑcipiť. Igiť experiẽdæ visionis causa anguẽ vndis emergẽtẽ adortus: diu in squameũ latus irrita tela cõiecit. Quippe spiculorũ ipulsum crustrata corporis duricies frustrabať. Ipse vero coluber crebras admodũ spiras agitãs orbiculato caudę flexu tactas obiter arbores stirpit⁹ euertebat. Cæterũ crebro corporis tractu cauata ad solidũ humo ꝑruptũ hinc inde latus effecerat: vt qbusdã in locis aduersos colles media valle sequestrari cõspicim⁹. Igiť Fridleuus iuicta belluæ supma cõsiderãs: ima gladio tẽtat: ꝑfossaq; inguinis parte saniẽ palpitãtis elicuit. Qua extincta pecuniã Hypogęo erutã nauigiis deportãdã curauit. Euoluto anno: Biornonẽ atq; Auonẽ sæpius ex ꝓuocatione cõgressos: maxima cura in gratiã reduxit: amicitiisq; odia mutare cõpulit: qbus etiã filiũ Olauũ tres annos natũ nutricandũ cõcessit. Pellicẽ vero Iurithã, eandẽq; Olaui matrẽ recepto in cõmilitiũ Auoni matrimonio copulauit: æquiori animo repudiũ laturã existimãs: si tãto pugile maritata ꝑ regio: strenuũ sortireť amplexũ. Mos erat antiquis sup futuris liberorũ euẽtibus Parcarũ oracula cõsultare. Quo ritu Fridleuus Olaui filii fortunã exploratur⁹, nuncupatis solẽniter votis: deorũ ædes precabũdus accedit: vbi introspecto sacello ternas sedes totidẽ nymphis occupari cognoscit. Quarũ prima indulgentioris animi liberalem puero formã, vberẽq; humani fauoris copiã erogabat. Eidem secunda beneficii loco liberalitatis excellentiã cõdonauit. Tertia vero proteruioris ingenii

Anundi exitus.

Auo sagittarius ꝓuocat regem.

Grubbus filiã Fridleuo desponadet.

De dracone.

102.

Biornonis Auonisq; cõciliatio.

Olaui educatio.

De tribus Parcis.

Olaui deæ tres fatales.

inuidentiorisq; studii fœmina sororum indulgentiorẽ aspernata cõsensum: ideoq;
earũ donis officere cupiens: futuris pueri moribus parsimoniæ crimen affixit. Ita
aliarũ beneficiis tristioris fortunæ veneno corruptis: accidit: vt Olauo pro gemina Olauus
munerũ ratione permixta liberalitati parcitas tribueret cognomentũ. Quo euenit parcus.
vt prioris indulgentiæ suauitatẽ inserta beneficio nota cõfunderet. Cũq; regressus
Noruagia Fridleuus iter per Suetiã haberet: vltro legati partibus assumptis cælibi
adhuc Haldano Hythini filiam: quã monstro quõdã exemerat: impetrauit. Interea
coniunx eius Frogertha Frothonẽ enixa est: ab eximia mutuãtem largitate cogno-
men. Itaq; Frotho ob auitæ felicitatis memoriã quã suo nomine referebat, ab incu- De quarto
nabulis, primisq; infantię rudimẽtis adeo cũctis charus euasit: vt ne humi quidẽ in- Frothone
cedere: aut cõsistere toleratus: sinu iugiter atq; osculis foueretur. Ita nõ vni modo cognomẽto
pædagogo addictus: sed quasi cõmunis omniũ alũnꝰ extabat. Defuncto vero patre Largo.
cũ duodecimũ ætatis annũ ageret: Saxoniæ regulos Suertingũ, & Haneuũ impiũ
detractãtes: ac palã rebellare cõnisos: acie sup̃auit: deuictisq; gẽtibꝰ seruitutis noĩe Subactõ. vi.
pẽdẽdi ꝓ capite nũmi mulctã inflixit. Adeo nãq; liberalis extitit, vt recẽti largitatis Theutoni-
cõsuetudine prisca militiæ stipẽdia duplicaret: neq; eñ se Tyrãnorũ more cõibus corum.
vitiorũ illecebris obiiciebat: sed qcqd honestati ꝓximũ ꝓuidebat, ardẽter appetere:
opes in ꝓpatulo habere: cæteros largiẽdo p̃currere: omnes hũanitatis officiis ante-
uenire: & qđ difficillimũ est: virtute inuidiã vincere cõtẽdebat. Cuiꝰ rei gratia bre
ui tãtã apud oẽs claritatẽ cõtraxit: vt adolescẽtulus nõ modo fama maiorũ titulos
exæquaret: sed etiã vetustissima regũ monimẽta trãscẽderet. Iisdẽ tẽporibꝰ Starcã Initiũ Stara
therus qdã Storuerki filiꝰ periclitatis naufragio sociis: solꝰ vi aut fortuna delapsus catheri pu-
ob incredibilẽ corporis animiq; p̃stãtiã hospes a Frothone colligit̃. Cuiꝰ cũ aliquã- gilis.
diu cõtubernalẽ egisset: indies cultius, ac decẽtius habitꝰ, tãdẽ specioso donatꝰ naui
gio maritimas excubias ꝓcurãdo piraticũ munꝰ agitare p̃cipit̃. Siqdẽ excellẽtius
humano habitu corpus a natura sortitus: ita id animi magnitudine æquabat: vt
nulli mortaliũ virtute cedere putaret̃. Cuius tam late patẽs claritas fuit: vt adhuc
103. quoq; celeberrima factorũ eius, ac noĩs opinio ꝑseueret. Neq; eñ solũ apud nostros
egregiis operũ titulis choruscabat: verũ etiã apud omnes Sueonũ Saxonũq; ꝓuin-
cias speciosissima sibi monumẽta pepererat. hũc in ea regione q̃ Suetiã ab oriẽte cõ-
plectit̃: quãq; nũc Estonũ aliarũq; gẽtiũ nũerosa barbaries latis sedibꝰ tenet: originẽ
duxisse memoriæ ꝓditũ cõstat. Fabulosa autẽ & vulgaris opinio q̃dã sup̃ ipsius or
tu rationi incõsentanea, atq; a veri fide penitus aliena cõfinxit. Tradunt eñ qdã ꝙ Ortus Star
a gigantibus editus mõstruosi generis habitũ, inusitata manuũ numerositate pro- catheri.
diderit: asserũtq; Thor deum quatuor ex his effluentis naturæ vitio ꝓcreatas, eli-
sis neruorũ cõpagibus auulsisse: atq; ab integritate corporis prodigiales digitorũ
eruisse cõplexus: ita vt duabus tãtũ relictis, corpus qđ ante in giganteæ grãditatis
statũ effluxerat: eiusq; formã informi mẽbrorũ multitudine rep̃sentabat: postmo-
dum meliore castigatum simulacro breuitatis humanæ modulo caperetur. Olim
enim qdã magicæ artis imbuti Thor videlicet & Othinus, aliiq; cõplures mirãda De diis.
pręstigiorũ machinatione callẽtes: obtẽtis simpliciũ animis diuinitatis sibi fastigiũ
arrogare cœperũt. Quippe Noruagiã, Suetiã, ac Daniã vanissimæ credulitatis la-
queis circũuentas ad cultus sibi pẽdẽdi studiũ cõcitãtes: p̃cipuo ludificationis suæ
cõtagio resp̃serũt. Adeo nãq; fallaciæ eorũ effectus ꝑcrebuit: vt in ipsis cęteri quã
dam numinũ potentiam venerãtes: eosq; deos, vel deorum complices autumantes

veneficiorū auctoribus solēnia vota dependerent: & errori sacrilego respectū sacris debitū exhiberēt. Quo euenit vt legitima feriarū series apud nos eorūdē nominib⁹ cēseatur: cū ipsis Latinorū veteres, siue a deorū suorū vocabulis, siue a septeno planetarū numero nūcupationē singulatim adaptasse noscātur. Eos tamē qui a nostris colebātur nō esse quos Romanorū vetustissimi Iouē Mercuriūq; dixere: vel quibus Græcia latiūq; plenū superstitiosis obsequiū exsoluerūt: ex ipsa liquido feriarū appellatiōe colligit. Ea em̄ q̄ apud nostros Thor, vel Othini dies dicit apud illos Iouis, vel Mercurii feria nūcupat. Si ergo Thor Iouē, Othinū Mercuriū: iuxta designatæ interptationis distinctionē accepimus: manēte nostrorū assertione Iouē Mercurii filiū extitisse cōuincitur: apud quos Thor Othino genitus: vulgari sentētia phibet. Cū ergo latini contrario opinionis tenore Mercuriū Ioue editū asseuerēt: restat vt cōstāte eorū affirmatione Thor aliū q̄ Iouē, Othinū quoq; Mercurio sentiam⁹ extitisse diuersum. Sūt q dicāt deos quos nostri coluere: cū iis quos Græcia vel latiū celebrabat: solū participasse vocabulū: sed istos tanq̄ maiestate suppares ab illis cultū cū noīe mutuatos fuisse. Et hæc sup Danicæ vetustatis numinibus disseruisse sufficiat. Quę ideo paulisper a me in cōmune deducta sunt: vt legētibus liquidū fiat: qb⁹ patria nostra ritibus pagana superstitione paruerit. Nūc ppositi diuerticulū repetā. Tradūt veteres Starcatherū cuius supra memini in Wicari Noruagiēsiū regis iugulo: deorū fauori facinorū suorū principia dedicasse. cuius rei tenor tali quorūdā assertione cōtexit: volens quondā Othinus Wicarū funesto interire supplicio, cū id aperte exequi nollet: Starcatherū inusitata prius grāditate cōspicuū: nō solū animi fortitudine, sed etiā cōdendorū carminū peritia illustrauit: quo prōptiore eius opa ad pagendū regis exitiū vteret. Hanc quippe cū dignationi suæ gratiā relaturū sperabat. Quē etiā ob hoc ternis ætatis humanæ curriculis donauit: vt in his totidē execrabiliū operū auctor euaderet. Adeo illi cōsequēte flagitio vitæ tēpora proganda cōstituit. Qui mox Wicarū adiens, inq; eius aliquādiu cōtubernio diuersatus: insidias obsequio texit. Tādē piraticū cū eo opus ingredit. Cūq; quodā in loco diutina tēpestatū sæuitia vexaret: ita vētis nauigationē frustrātibus: vt maiorē anni ptē quieti tribuerēt. deos hūano sanguine ppiciādos duxerūt. Itaq; cōiectis in vrnā sortibus: regiæ necis victimā deposci contigit. Tūc Starcatherus facto ex viminibus laqueo regē iplicuit: pœnæ speciē dūtaxat exiguo tēporis momēto daturū. Sed nodi rigor suū ius exequēs: supremū pēdētis halitū rapuit. Cui Starcatherus adhuc palpitāti ferro spiritus reliquias euulsit. Cūq; remediū afferre deberet perfidiā detexit. neq; em̄ illa mihi recēsenda videtur opinio quæ viminū molliciē subitis solidatā cōplexibus ferrei morē laquei pegisse cōmemorat. Deīde capto Wicari nauigio: Bemonū quēdā cūctis Daniæ piratis virtute pstantē maritimū pdonē gesturus accedit. Bemoni nāq; collega Fraccus noīe piratici laboris tedio nup se ei⁹ societati iterposita pecuniæ pactione subduxerat. Tātā aūt Starcatherus, ac Bemonus: seruādæ sobrietatis curā habebāt: vt nūq̄ ebriosa sibi potione indulsisse dicanf: ne pcipuū fortitudinis vinculū cōtinētia/luxuriæ viribus eliderethr. Cū ergo pfligatis late puinciis ardore quoq; Tyrānico Rusciam inuasissent: incolæ parū mœnib⁹ armisue cōfisi p hibēdis hostiū incessib⁹ inusitati acuminis clauos obiicere cœperūt: vt quorū reprimere negrēt ipetū: morarent excursum: taciteq; plātas hum⁹ elideret: qb⁹ palā acies resistere trepidasset. Sed ne id qdē ipedimēti geñ⁹ arcēdis hostib⁹ efficax fuit. Neq; em̄ Danis ad eludendā Rutenorū operā calliditas defuit: cōtinuo nāq; lignea pedi-

Dierum nomina.

Thor. Othinus.

Starcatherus Wicarū necat.

De sobrietate gigantū.

104

bus tegmina submittētes subiectos plantis aculeos innocuis pressere vestigiis. Est
autē ferrũ hoc quatuor dispertitũ stilis: iisdēq; taliter cōstitutis: vt in quācũq; illud
partem casu se eiiciat, triũ incũctāter pedũ æqualitate subsistat. Tum saltus inuios
ac nemorũ densissima quæq; penetrantes Ruthenorũ principē Floccũ montanis q̃
bus erepserat latebris eiecere. Quo in loco tanto prędæ potiti sunt: vt ne vnus qui
dem extaret: qui nō auro argētoq; onustus classem repeteret. Mortuo autē Bemono
Starcatherus ab athletis Biarmēsibus ob virtutē adcitus cũ plurima apud eos me
moratu digna edidisset facinora: Sueonũ fines ingreditur: vbi cũ filiis Frø septēnio
feriatus, ab his tandē ad Haconē Daniæ tyrannũ se cōtulit: q̧ apud Vpsalam sacri
ficiorũ tēpore cōstitutus effœminatos corporũ motus, Scęnicosq; mimorũ plausus
ac mollia nolarũ crepitacula fastidiret. Vnde patet q̃ remotũ a lasciuia animũ ha
buerit: q̃ ne eius quidē spectator esse sustinuit. Adeo virtus luxui resistit. Itaq; cum
Hacone classem in Hiberniã extulit: ne vel vltima rerũ humanarũ imperia Danicis
armis intacta consisterēt. Ea tēpestate rex insulæ Hugletus extabat. Qui cũ frequēs

Hugletus Hiberniæ rex.

opibus ęrariũ haberet: adeo tamē auaritiæ obnoxius extitit: vt datis aliquādo cal
ceis: quos studiosi manus cōmēdasset opificis, ligamēta detraheret: submotisq; loco
suo corrigiis: donũ ad iniuriã trāsferret. Cuius rei deformitate tātũ muneri crimi
nis afferebat: vt odiũ ꝓ gratia ꝑcipere videret. Itaq; neminē ex honestis liberalitate
prosequi solitus circa mimos ac ioculatores munificētiæ studiis vti cōsueuit. Opor
tebat nāq; vt turpis turpibus cōmercia familiaritatis impēderet: & vitiorum tabo
obsitus culpæ socios blādimētorũ lenocinio demulceret. Fuere tamē ei spectatæ vir
tutis ꝓceres. Gegathus & Suibdauus q̃ inter effœminatorũ cōsortia veluti gēmæ
stercoribus insitæ: cōspicuo militariũ operũ fulgore pollebāt. Itaq; soli regiarũ opũ

Nota de cōtinentia gigantum.

105. defensores extabāt. Igit̃ ꝑlio inter Hugletũ & Haconē cœpto mimorũ greges q̃bus
instabilitatē corporũ leuitas peperit animorũ trepidis aciē soluere decursibꝰ, tātaq;
regis beneficia sola fugæ deformitate pēsarũt. Tũc Gegathus & Suibdauus soli tot
hostiũ milibus obiecti: incredibili bellũ virtute gesserũt: vt nō duorũ modo militũ:
sed vniuersi agminis ꝑtes agere viderent̃. Sed & Gegathus Haconē sibi pertinacius
imminētē tāto pectoris vulnere affecit: vt iocinoris suꝑma detergeret. Illic Starca
therus dũ ferro Gegathũ petit: acerbissimũ capite vulnus excepit: vnde post modũ
in quodã carmine: nō alias tristiorē sibi plagã incidisse perhibuit: qđ licet discissi ca
pitis ꝑtes exteriore pellis ambitu necterētur: latens tamē in vulnere liuor clausum
putredinis cōtagiũ occultabat. Victo occisoq; Hugleto: sed & Hiberniēsibꝰ in fugã

Starcatheri vulnus.

actis: Starcatherus, quoscũq; ex histrionibꝰ captioni casus obtulit: cædēdos curauit
satius ratus in scurrarũ agmē cuticulæ damno ridiculũ dictare suppliciũ: q̃ poena
capitis funestũ impetrare discrimē. Ita iocularis ministerii, sordidęq; cōditiōis cater
uã ꝓbroso aĩaduersionis genere insecutus: obscœno verberũ ludibrio mulctare cō
tentus extitit. Tum Dani apud vrbē Dufflinã regias opes ęrario egestas publico ra
ptu conuelli iusserũt. Tātæ siquidē magnitudinis pecunia reperta fuerat: vt minor
partitionis cura cũctis existeret. Post hæc Starcatherus ad inhibēdã oriētaliũ defe
ctionē vna cũ Wino Sclauorũ principe delegatur. Qui simul aduersum Curetum,
Semborũ, Sangalorũ, omniũq; postremo oriētaliũ exercitus/pręliati, claras late vi
ctorias edidere. Eximiæ opinionis gladiator noĩe Wisinnꝰ apud Rusciam rupē: quæ
Anafial dicit̃ sede & mãsione cōplexꝰ: vicinas, lōgiquasq; ꝓuincias oĩ iiuriæ genere
vexauit. Hic omnē telorũ aciē ad hebetudinis habitũ solo cōspectu redigere solebat.

Hugleti cædes.

Hibernorũ subactio tertia.

Acies oculorum mōstruosa.

Quamobrẽ tãtam viribus eius audaciam peperit exclusus vulnerũ metus: vt etiam
illustriũ virorum coniuges maritis spectantibus raptas ad stuprum pertraheret.
Cuius sceleris Starcatherus rumore excitus: tollendi auctoris gratia Rusciã petit.
Qui quoniã nihil expugnatu difficile habuit: petitũ ex prouocatione Wisinnũ etiã
artis suæ beneficio spoliatũ oppressit. Ferrũ quippe ne præstigiatori conspicuũ fo-
ret/tenui admodũ pelle cõtexit: neqꝫ Wisinno, aut præstigii virtus, aut viriũ magni
tudo, quo minus Starcathero cederet, auxilio fuit. Deinde apud Bizantium inuictę
opinionis gigantẽ, Tãnã nomine corporis viribus fretus colluctando deuicit: igno
tasqꝫ terrarũ partes proscripti titulo petere coegit. Igitur cum nulla fortunæ sæui-
tia vires eius victoria fraudare potuisset: Poloniæ partes aggressus: athletam quem
nostri Wasce Theuthones vero diuerso literarum schemate Wilzce nominãt: duelli
certamine superauit. Interea Saxones defectionẽ moliri/ idqꝫ maxime in animo ha-
bere cœperunt: qualiter inuictũ bello Frothonẽ præter publici conflictus morẽ op
primerent. Qđ optime duello gerendũ rati mittũt qui regẽ ex prouocatione laces-
serent, scientes eũ discrimen omne prompta semper mẽte cõplecti: animiqꝫ eius ma
gnitudinẽ nulli prorsus exhortationi cessuram. Quẽ tunc tẽporis maxime adorien
dum putabant: cũ Starcatherũ cuius plærisqꝫ formidolosa virtus extabat: negotio-
sum abesse cognoscerẽt. Cunctãte vero Frothone: seqꝫ cũ amicis super dando respõ
so collocuturũ dicente: superuenit Starcatherus piratica iam regressus: qui ex hoc
maxime prouocationis habitũ rep̃hendit: ꝙ diceret regibus nõ nisi in compares ar-
ma congruere: eadẽqꝫ aduersum populares capienda non esse: per se vero tãq̃ obscu
riore loco natum, pugnã rectius amministrandã existere. Igitur Saxones Hamam 106.
qui apud eos gymnicis palmis clarissimus habebatur multis aggressi pollicitatio-
nibus si duello operam cõmodaret: molem corporis eius auro se repensuros esse p-
mittũt: illectũqꝫ pecunia pugilem ad campũ conflictui deputatũ militaris pompæ
tripudio prosequuntur: hinc Dani Starcatherũ regis sui partes exequuturũ ad cer
taminis locũ militiæ insignibus ornati perducũt. Quẽ Hama ætate marcidum iu-
uentæ fidutia despicatus: defunctũ viribus senem lucta q̃ armis excipere p̃optauit.
Eundẽ adortus terræ nutabundũ adegerat ni fortuna quæ vinci vetulũ nõ sinebat
iniuriæ restitisset. Ita enim impellentis Hamæ pugno obrutus memoratur: vt geni
bus nixus humũ mento contingeret. Quã corporis nutationẽ egregia vltione pen
sauit. Nam vbi resuscitato poplite manũ expedire, ferrũqꝫ distringere licuit: mediũ
Hamæ corpus dissecuit. Complures agri sexagenaqꝫ mancipia victoriæ præmiũ ex
titere. In Saxones vero post Hamæ cædẽ adeo Danorũ insoleuit imperiũ: vt pro cu-
bitaliũ membrorũ quolibet indicẽ seruitutis stipem quotannis pendere cogerẽtur.
Qđ ægre ferens Hanef: bellũ demendæ pensionis cupidine cum animo volutabat.
Cũqꝫ pertinax amor patriæ mentẽ in dies oppressorũ miseratione perfunderet: spi
ritum pro libertate ciuiũ erogare cupiẽs: rebellionis studiũ patefecit. Quẽ Frotho
traiectis per Albiam copiis apud vicũ Hanøfra taliter ab eo nuncupatum occidit
Suertingus vero q̃q̃ non minus ciuiũ afflictatione moueretur: dissimulato patriæ
malo peruicaciori q̃ Hanef ingenio libertatis propositum agitabat. Quod quidem
studiũ dubitari solet virtuti an vitio ꝓpius fuerit. Ego vero plane id sceleris arguo
qđ insidiosa defectionis cupiditas edidit. Nam etsi patriæ libertatẽ quærere peruti
le videbatur: ad hanc tamẽ dolo ac proditione contẽdere non licebat. Cũ ergo Suer
tingi facinus plane ab honesto deciuerit ne vtile id quidẽ extitisse constabit. Nam

Wisinnus cęditur.

Tanna vincitur.

Wasce athleta.

Hama.

Subactõ Saxonũ sexta.

Hanef cæditur.

Suertingi facin⁹ turpe.

ſpecioſius eſt aperte quem velis inceſſere odiumq; in propatulo exercere: q̃ adulte-
rina familiaritate veram nocendi cupidinē obſcurare. Sed quicquid ſcelere paritur
gloria vacuum eſt, breueſq; & occiduos fructus habet. Nam ſicut lubricus animus
eſt qui fallendi ſupercilium clandeſtinis artibus tegit: ita quicquid dolo affine eſt flu
xum ac fragile eſſe conuenit. Plęrūq; enim crimen in auctorem recidere cognitum
eſt, q̄d & Suertingo eueniſſe / fama compertum habetur. Qui cum conuiuii ſimula-
tione exceptum regem incendio conſumere ſtatuiſſet: ab eodem occupatus tametſi
ipſum mutuo peremiſſet occiditur. Quo euenit vt alterius ſcelus amborum interi-
tus foret. Itaq; etſi dolus in hoſtem efficax fuerit auctorē tamen impunitatis pręſi- Frothonis quarti cædes.
dio non donauit.


Rothoni filius Ingellus ſuccedit. Cuius tranſuerſus ab honeſto Ingellus rex. xxxiiii.
animus relictis maiorum exemplis: totum ſe petulantiſſimi lu-
xus illecebris mancipauit. Igitur a bono rectoq; diſcolor, vitiaq;
pro virtute complexus, diſciſſis continentię neruis, intermiſſiſ-
q; regię maieſtatis officiis: ſordidum luxurię mancipium euaſit.
Sane quicquid compoſitis moribus obuium: aut inconcinnum
erat / excoluit: paterna auitaq; decora fœdiſſimarum libidinum
aſſuetudine polluebat. Clariſſimos maiorū titulos improbiſſimis obſcurabat operi-
bus. Adeo nāq; libidini ventris obnoxius erat: vt nec patris vltorē agere: nec hoſtiū
iniurias propulſare geſtiret: nihilq; dum gulę pareret / modeſte ac cōtinēter haben-
dū putaret. Egregium ſtemma ocio inertiaq; corrupit, fluxamq; ac voluptariam vi
tam degens: degenerē ſpiritū: atq; a parētum veſtigiis obliquo longe calle diſtortū
in obſcœniſſimas fœditatū voragines p̄cipitare gaudebat: fartores: lixas: frixoria:
gulę multiplices officinas varioſq; torrendæ aut condiendæ dapis artifices legere:
claritatis loco ducebat. Arma vero, militiam, bella: nec ipſe quidem vſu diſcere: nec
alios exercitio celebrare ſuſtinuit. Ita abiecto virili ſtudio / fœmineum ęmulatus eſt:
107. quem in omnem culinę nidorem irreſtrictus palati pruritus accēderat. Semper cra
pulam proflans cunctiſq; ſobrietatis partibus exutus: indigeſtam ventris ſaniem fœ
tido oris anhelitu ructabatur. Nec minus luxuria fœdus q̃ Frotho militia clarus ex
tabat. Adeo deliciis nimium intempeſtiua gulę corruptela molliuerat. Cuius intem
perantiæ faſtidio Starcatherus ad deſerendam Ingelli familiaritatem adductus: pe-
tito Sueonum regis Haldani contubernio: ocio negocium prętulit. Adeo ne nimiæ
quidē luxurię aſſenſor eſſe ſuſtinuit. Filii vero Suertingi veriti ne Ingello pœnas pa
terni facinoris darēt: ſororem ei in matrimonium contulerunt vltionem beneficio
pręcurſuri. Ex qua filios ſuſceptos Frothonem, Fridleuum, Ingellum atq; Olauum.
quem quidem ipſius ſorore editum aſſeueranter iniquitas perhibet. Cuius ſororem antigtas
Helgam quidam auri opifex obſcurę ſtirpis blanditiis compoſitus ac variis inſtru- De Helga.
ctus munuſculis quibus muliebris maxime cupiditas capitur in mutuas faces ama- Aurifabri
toria comitate pertraxerat. Quippe poſt obitum regis nō exiſtentibus qui paterna petulantia.
in prole merita colerent: cuſtodię inops tutoribuſq; defecta fuerat. Quod cum Star
catherus ex aſſidua viatorum relatione cognoſceret: impunitum fabri luxum præ-
terire nō ſuſtinēs. Quippe vt memorē beneficiorū cultorē, ita prōptū inſolētię vin-
dicē agere cōſueuerat. tā inuſitatę p̄ſumptionis audaciā vltū ire deproperat orpha
nę alumnę vetuſta Frothonis merita repenſurus. Deniq; peragrata Suetia fabri pe-
nates ingreſſus vicinū limini locum occupat pilleolo ne proderet̄ obſcurāte. Quem Alūna Starcatheri.

faber nõ satis doctus vili interdum amiculo validas subesse manus: obiurgatum ęde
ocyus excedere iubet: inter egẽtiũ gregem vltimis escarũ reliquiis potiturũ. At se-
nex ab inolita sibi moderatione patientiã mutuatus nihilominus ibidem acquiesce-
re paulatimq; petulantiã hospitis experiri studebat. Procursum nãq; furoris supe-
rior impetu ratio refrenabat. Tum faber aperta puellam procacitate aggressus: in
eius forte sinũ iactauerat corpus: capitis comã virgineis manibus offerens depectẽ-
dam. Exerto quoq; lumbari operã eius demendis culicibus expetebat. Extorsitq; vt
splendidissimę familię foemina pollentes amoenitate digitos sordidissimis femorali-
bus inserere nõ erubesceret. deinde credita voluptatis licẽtia interiori ipsius togae
prurientes inferre palmas, instabilesq; manus pectori propius admouere sustinuit.
At illa noti quondã senis intuitu curiosiore pręsentiã capiens: concepto pudore libi-
dinosę cõtrectationis petulantiam spreuit, manusq; reppulit impudicas: quinetiam
armis opus habendũ edocens, lasciuiori lusu desistendum hortatur. Quo viso Star-
catherus qui propter fores pileo caput obscurante consederat, iam tantũ hauserat
irę: vt vlterius cohibendę manus impatiens: deposito velamine dextram distringen-
do iniiceret ferro. Tum faber qui nil nisi lasciuũ nouerat improuiso fluctuans metu
vbi rem ad manus peruenisse cognouit: abiecta defensionis spe in fuga vnicum neces-
sitatis pręsidium circũspexit. Itaq; tã foribus: quarũ hostis aditum tuebatur: erum-
pere arduum erat: q̃ intra penates percussorem opperiri graue. Tandem obstri-
ctus necessitate animus, finem cunctationi posuit: censuitq; certo atq; euidenti peri-
culo appetibilius esse discrimen cui vel modica salutis spes subesse poterat. Fugam
quoq; q̃q̃ periculi affinitate pręarduam, tamen quia ministra opis salutiq; propior
videbatur appetiit: morã quę tanq̃ expers subsidii malũ ineuitabilisq; iacturę capax
videbatur abiiciens. Sed dum limen occupat a pręsidente foribus sene medias cęsus
nates, lapso seminecis vestigio concidit. Quippe percussor magnopere cauendũ du-
xerat ne clarissimas manus turpissimi cinifionis exitio commodaret. improbi amo-
ris faces grauius ignominia q̃ morte mulctatas existimans. Ita a quibusdam calami-
stosus extincto punitior existimatur. Quo effectum est vt puella parentũ officiis de-
fecta eruditissimam morib⁹ foeminam ageret: inq; semetipsam quasi seduli tutoris
officium exerceret. Cumq; Starcatherus circũspectam vndiq; familiam recenti ho-
spitis iactura indoluisse cognosceret: ignominiam sautii inuectius exaggerẽdam cu-
rauit insultandoq; sic coepit.

Vnde stupet taciturna domus? quę causa dolorem
Integrat: aut vbi nũc vxorius ille quiescit:
Nuper ob indignũ ferro mulctatus amor ẽ?
Nũquid adhuc fastũ luxũq; reseruat inertẽ?
Aut tenet ĩcoeptũ, primaq; libidine feruet?
Extrahat alternis mecũ sermonibus horã
Hesternũq; odium verbis cõponat amicis.
Lętior emergat facies. nec plãgor in ęde
Personet, aut moestos sinat obtorpescere vultus.
Scire volens quis virgineo flagraret amore:
Dilectęq; mihi facibus premeretur alumnę:
Pilleolum sumpsi ne noto proderer ore.
Cum faber ille procax lasciuis gressibus intrat:

Hac illacꝙ agitans instructo fœmina gestu
Nec minus ad varios intendens lumina nutus:
Castorio cui tegmen erat chlamys obsita limbo:
Instratę gemmis crepidę, toga cultior auro.
Splendida nexuerant tortum redimicula crinem
Et varicata vagum stringebat vitta capillum.
Hinc adoleuit iners animi tumor, ingeniumꝙ
Diuitias genus esse putans: aut ęra parentes.
Fortunamꝙ magis opibus q̃ sanguine pensans.
Hinc subiit fastus, habitumꝙ superbia traxit.
Nam miser ob cultum magni se credere cœpit.
Ingenuisꝙ parem cinislo, qui pellibus auras
Venatur, crebroꝙ ciet spiramina tractu.
Qui digitis cineres verrit: qui sæpe reductis
Aera folliculis captat: tenuiꝙ flabello
Spiramenta creat: torpentesꝙ excitat ignes.
Inde puellare gremium petit, appositusꝙ
Virgo inquit mihi pecte comã tactusꝙ salaces
Compressa pulices: & quo cutis vritur aufer.
Hinc residens auro sudantia brachia pandit
Puluino annixus tereti: cubitoꝙ reclinis
Ornatum iactare volens, ceu belua latrans,
Explicat obtortę contracta volumina caudę.
Illa mei noscens compescere cœpit amantem:
Lasciuasꝙ fugare manus, meꝙ esse professa.
Parce precor digitis (inquit) stimulumꝙ coercens
Contiguum valuis vetulum placare memento.
In luctum recidet lusus, Starcherus adesse
Creditur. & lento quid agas disquirit ocello.
Cui faber, imbellem noli pallescere coruum
Pannosumꝙ senem, nunq̃ validissimus ille,
Quem metuis tam vulgato vilescere cultu
Sustinuit, gaudet nitido vir fortis amictu.
Et vestem pro mente petit, tunc tegmine dempto
Eripui ferrum fabriꝙ pudenda fugacis
Persecui, patuere nates & ab osse resectę
Viscera nudabant, surgo mox, atꝙ puellæ
Ora premens pugno: contusa nare cruorem
Elicio, tunc labra malis assueta cachinnis
Sanguine permixto lachrymis maduere: luitꝙ
Stultus amor quicquid blandis commisit ocellis.
Luserit infœlix, quę cęca libidine fertur
More furentis equę, sepelitꝙ cupidine formam.
Gentibus externis precio venire mereris:
Digna mola: ni te falso probet insimulatam

Elicitus mãmis cruor,expugnetq; reatum
Vber inops lactis:at ego te criminis huius
Arbitror immunẽ.sed noli suspitionis
Ferre notas.aut te falsis permittere linguis:
Et male carpendam populo prestare loquaci.
Rumor obest multis,nocuitq; infamia mendax.
Fallitur exiguo vulgaris opinio dicto.
Defer auis.venerare patres, memor esto parẽtum,
Et proauos metire tuos:stet gloria carni.
Quis furor incessit?quod te faber improbe fatum
Impulit ingenuam tentare cupidine stirpem?
Aut quis te virgo claris dignissima fulcris:
Egit in obscuram venerem/dic quo potes ausu
Os cinerem redolens roseis gustare labellis:
Vel fœdas carbone manus in pectore ferre?
Ac lateri sociare tuo versantia prunas
Brachia,& assidua duratas forcipe palmas
Sinceris adhibere genis,sparsumq; fauilla
Complecti caput:& nitidis mandare lacertis?
Quanta sit in cunctis memini distantia fabris
Ictus ab his quondam:nomen quippe omnibus vnũ
Officii commune manet.sed pectora subsunt
Ingeniis discreta suis:me iudice prestant:
Qui gladios & tela viris ad prelia cudunt:
Ingenioq; animos produnt:& corda rigore
Officii signant:ausumq; labore fatentur.
Sunt & nonnulli quibus es caua testula promit
Diuersas fuso species imitantibus auro:
Qui torrent venas recoquuntq; metalla.sed ipsis
Mollius ingenium finxit natura:manusq;
Eximia quas arte dedit formidine pressit.
Tales sepe dolo dum flatilis eliquat ardor
Aes teste immissum,subducunt aurea massis
Crustula,furtiuum concha sitiente metallum.

His dictis Starcatherus non minorem ex voce:q̃ opere voluptatem sortitus: Haldanum repetit,eiusq; militiam proxima familiaritate cõplexus.nunq̃ bellorum exercitio abstitit.ita vt abstractũ delitiis animũ continua armorum intẽtione torqueret. Fuere aũt Ingello sorores Helga & Asa:ex qbus Helga thoris admodũ matura: Asa vero annis minor/cõnubioq; ihabilis erat.

Helgo Noruagiẽsis.

Tũc Helgo Noruagiẽsis postulãdę Helgę cupidine cõcitatus:nauẽ cõscẽdit.Cęterũ nauigationẽ tanto instruxerat luxu:vt excultorũ auro velorũ apparatu vteret:q̃ etiã inauratis malis subnixa/ purpureis restibus tenebãtur.venienti Ingellus votũ impetrandũ promittit.si modo oblatos pugiles ad testandam opinionis suę experientiã pugna sustinere presumeret.Nec cõditione pmotus Helgo,q̃ libẽtissime se pacto operã daturũ respõdit. Itaq; solẽni sponsalium titulo futurę copulę pactio cõsecratur.Per idẽ tẽpus apud insulã Sialandiam

nouem ducis cuiusdam filios inoleuisse memorię proditum est: apprime viribus: & audacia pditos quorũ maximus Angaterus exstabat. Qui cũ eiusdẽ puellę cõpetitorẽ ageret, negatasq; sibi nuptias Helgoni pmissas videret: palestrica illũ prouocatione sollicitat: ferro molestiã propulsurus. Approbat Helgo propositas pugnæ partes & nuptiarũ die dimicandi tẽpus amborũ votis cõdicitur. Confundebatur eñ apud omnes quisquis certamẽ ad dimicandũ prouocatus abnueret. Quãobrem Helgonẽ hinc detrectandę pugnę rubor / inde gerendę metus angebat. Siquidẽ pręter cõmune prouocatiõis ius impari manu se lacessitum credebat, ꝙ solus aduersum nouem pugnã spopondisse videretur. Hęc voluentem sponsa auxilio opus habiturũ docet, hortaturq; pugna abstineat: qua nihil pręter mortẽ aut ignominiam petiturus videatur: præsertim cum eorum aduersum quos dimicaturus esset numerum: nulla diffinitionis certitudine clausisset. Quãobrem periculo parcat Starcatherũq; apud Sueones agentem saluti consulturus exposcat: qui indigentibus adesse, & tristes plærũq; casus felici interuẽtu redimere soleat. Gratum Helgoni consilium fuit. Qui cũ paruulo comitatu sumpto Suetiam ingressus ad nobilissimam eius vrbem Vpsalam peruenisset: ingressu abstinens pręmittit qui Starcatherum salutationis officio prętẽtatum ad Frothonis filiæ nuptias inuitaret. Qua comitate Starcatherus: perinde ac iniuria lacessitus: acrius inspectũ iuuenem tam ineptę legatiõis pœnas daturum respondit, nisi charissimi sui Frothonis mentionem mandatis insertam haberet: ꝙ se scurræ vel parasiti more lautioris alimonię gratia ad alienæ culinę nidorem decurrere solitum existimauerit. Quod postq̃ Helgo ex satellite cognouit: regiam ingressus Frothonis filię titulo consalutatum senem condictæ ex prouocatione pugnę socium deposcit: cui ob hoc se minus sufficere dixit ꝙ cõflicturę secum partis numerum conditionis modus incertum reliquerit. Quem Starcatherus loco certaminis ac tempore cognito non solum supplicem recepit: verumetiam auxilii promissione firmatum Daniam cum comitibus repetere iussit: affirmans se eius aditum occulto callis compendio quęsiturum. Quo discedente interiectis diebus profectionẽ orsus: si famę credi fas est, velocitate gressus tantum locorum diali itinere emensus proditur, quantum pręcedẽtes diebus duodecim peragrasse dicuntur: ita vtriq; fortuito vestigiorum concursu vno eodemq; tempore destinatos: Ingelli penates attingerant vbi cũ Starcatherus ministrorum more mensas conuiuiis obsitas præteriret: præmemorati. ix. plenis deformitatis gestibus toruos ore fremitus dantes ac more scænico decursantes in pugnam se mutua adhortatione firmabant. Sunt qui eos venienti athletæ sæuientium canum exemplo oblatrasse perhibeant. Quibus Starcatherus increpatis ꝙ adulterino oris habitu ridiculam sibi formam conciscerent, patulisq; buccarum rictibus lasciuirent: taliter effœminatorum dissolutam molliciem intemperantiæ suæ luxum deducere prædicabat. Interrogatus igitur an ei dimicandi virtus suppeteret: non vnum tantum verum quotlibet admissos excipiendi certissimas sibi vires exstare respondit. Quod audientes nouem: animaduertunt hunc esse quem in subsidium Helgonis e longinquo venturum acceperant. Idem vt sponsæ thalamum attentioribus vallaret excubiis: voluntariam vigiliarum curam amplexus: reductas cubiculi fores obicis loco gladio obserat, stationis suæ beneficio securam nuptiis quietem daturus. Experrectus Helgo cum somni stupore discusso: promissum memoriæ subiecisset: armis corpus induendum curauit. Animaduertens autem paruulam noctis adhuc superesse caligi

nē cum prestolari vellet diluculi tēpus:cū animo propinqui discriminis negociū vo lutaret:obrepentis furtim somni suauitate p̄uentus grauatum stupore corpus lecto restituit.Quē vt Starcatherus prima luce superueniens dormientē vxoris amplexibus inhærere cognouit importunę concussionis molestia a quietis ocio reuocare passus non est:ne per ignauiam excitandi officiū presumere & tam recentis copulæ dulcedinē interpellare videretur. Solus itaq; periculum p̄etere q̄ alienæ voluptatis offensione comitem quærere speciosius duxit. Tacitus igitur vestigium retulit,cāpumq; qui lingua nostra Roliung dicitur cum contemptu aduersariorū ingressus: sub montis cuiusdā cliuo sessione quesita aduersum ventis ac niuibus corpus p̄buit. Tunc ac si verna cœli tēperies aspiraret,deposita veste:demendis operam pulicibus dabat.Purpureū quoq; quo nuper ab Helga donatus fuerat sentib⁹ amiculū iniecit: ne contra sæuientia grandinis tela indumentorū vmbracula mutuatus videretur. Tunc venientes athletę:montē ex opposito subeunt:auersumq; ventis sedēdi locum petentes accenso frigus igne depellunt.Deniq; nō viso Starcathero,quendā montis fastigio immittunt:qui tanq̄ e specula liquidius eius contēplaretur aduentū. Is post q̄ montanę celsitudinis verticē conscendit:in deuexa eius parte senē prospicit:scapulis tenus niuali desuper respersione contectū.Percontatur itaq; an is sit qui promissas pugnę partes agere debeat.Cumq; se hunc esse Starcatherus astrueret:superuenientes cæteri pariter ne omnes an singillatim excipere statuisset interrogāt. At ille quoties mihi(inquit)triste canū agmen oblatrat,simul nō vicissim eos abigere soleo.Ita se cū vniuersis q̄ singulis cōfligere malle significās:aduersarios prius dictis q̄ armis contēnēdos putabat.Inito cōflictu sex eorū absq; mutuo vulnerū receptu pro strauit:tres vero residuos q̄q̄ decem ac septem vulneribus ita ab eis affectus esset: vt maior viscerū pars ventre elaberetur,nihilominus fratrum exemplo consumpsit. Cumq; extis vacuus:labefactis viribus graui sitis angustia premeretur:petendæ potionis cupiditate p̄ergenuans:labētis cominus riui lympham exposcit. Quē vt cruore tabidum animaduertit:a polluto eius haustu fastidita aquę specie tēp̄erauit. Anganturus siquidē inter amnis fluenta prostratus:ita alueum eius sanguinis sui rubore consp̄erserat:vt iam nō aquis:sed roseo quodam liquore manare videretur.Ita Starcatherus corporis viribus defici q̄ eas a tam fœda potione mutuari speciosius duxit. Igitur consumpto pene robore saxo quod in vicino forte situm erat genibus aduolutus:paulisper eidē accliuis incubuit.Cuius caua adhuc superficies cernitur: ac si illam decubantis moles conspicua corporis impressione signasset.Ego autē hāc imaginem humana arte elaboratam reor cum veri fidem excedere videatur insecabilem p̄etre duritiam ita cerę molliciem imitari potuisse,vt solo innitentis contactu humanę sessionis speciem repræsentaret,habitumq; perpetuæ concauitatis indueret. Cumq; Starcatherum quidam forte curru preteriēs:toto pene corpore sautiatum vidisset,horrore rei pariter atq; ammiratione permotus,propius lora deflectit quærens quid sibi præmii foret si plagas eius medendi officio prosequeretur. Sed Starcatherus vulnerum acerbitate cruciari q̄ sordidę conditionis hominum ministerio vti preoptans:officium eius ac genus cognoscere instituit. Quem cum præconis partibus fungi didicisset:sp̄ernere non contentus:etiam conuitio proculcauit:q; cunctis honestatis partibus neglectis:scurrilitatis officia sectaretur:omnemq; vitæ cursum nefanda semp̄er opinione resp̄erserit:& questus loco pauperum duxerit detrimenta:nemini innocentiam tribuere:cunctis;accusationis iniuriā irrogare para-

Starcathe-rus ix.fra-tres athle-tas necat.

Starcatheri forma saxo īpressa.

tus.tũc pręcipue lętus:cũ quid alienis luctuosum rebꝰ incideret.dũ in hoc maxime
sua desudet intẽtione:vt omniũ actus insidiosę explorationis arte cognoscat.& inno
cuos mores quęsitę fraudis occasione perstringat.Abeunte eo: superuenit alius opis
medelęq; ꝓmissor: qui prioris exẽplo cõditionẽ fateri iussus: Ancillã se cuiusdã ĩ ma
trimonio habere,eiusq; dño emãcipandę cõiugis gratia rusticũ opus depẽdere testa
batur.Cuius opera Starcatherus idcirco se vti nolle perhibuit ꝙ erubescẽdo connu
bii genere seruiles sibi cõciuisset amplexus.Cui si quid virtutis suppeteret:fastidita
alieni saltem familiaritate mancipii libera thori participe frueretur.Quantã porro
huius viri magnitudinẽ existimemus qui summis vitæ periculis implicatus:tãtum Starcatheri magnanimitas.
se in repellendis auxiliis gessit quãtũ in excipiendis vulneribus gesserat.Itaq; disce-
dente eo subiens fœmina fortuito senẽ præteribat incessu. Quæ cũ pertergendorũ
eius vulnerũ gratia propius accessisset: in primis quo genere aut officio esset expo-
nere iussa:ancillam se molendi officio assuetam perhibuit.Quã rursum Starcathe-
rus an prolẽ haberet percõtatus, postq̃ fœmineã ei sobolẽ esse cognouit:domũ abi-
re:& vagienti filiæ mãmas prębere iussit:perq̃ deforme existimans:ab extremę sor-
tis muliercula subsidiũ mutuari. Quinetiã melius eã proprium sanguinẽ lactis nu-
trimentis q̃ aliena vulnera remediis prosecuturã sciebat.Hanc quoq; discedentẽ iu
uenis curru delatus insequitur.Qui cũ cõspecti senis vulneribus opem laturus acce
deret:quisnã esset rogatus.agricola se patre natũ rusticiq; laboris operibus assuefa-
ctum subiunxit.Cuius Starcatherus natalibus collaudatis:officiũ quoq; veneratio
ne dignissimũ iudicauit. ꝙ talibus vitæ subsidia iusto laboris cõmercio peterentur Agriculturę laus.
qui nimirũ quęstum non nossent:nisi quẽ fusi sudoris impendio peperissent.Nec im
merito ruralis vitę habitũ etiam excellentissimis opibus præferendũ putauit,cuius
integerrimi fructus inter splendidã abiectamq; fortunã mediocritatis gremio,orti
educatiq; viderẽtur.Ne autẽ indonatam iuuenis humanitatẽ relinqueret:chlamy-
dẽ a se vepribus interiectam oblatę dignationis præmiũ effecit. Accedens itaq; ru-
ricolę filius:euulsas stomachi partes pristino loco restituit: elapsamq; extorũ conge
riem nexili viminũ complexione perstrinxit.Deinde exceptũ vehiculo senem ad re-
gios vsq; penates pleno venerationis studio deportandũ curauit.Interea Helga ver
bis magnã præ se cautelam ferẽtibus:virũ instruere aggressa:scire se inquit Starca Helgę consilium ĩpiũ.
therũ mox vt victis pugilibus remearet:absentię pœnas ab eo sumpturũ:a quo plus
ignauię & libidini q̃ condicti certaminis fidei indultũ existimet.Cui ideo acrius resi
stendũ fore:ꝙ fortibus parcere:ignauos odisse soleat.Cuius pręedictionẽ Helgo ęque
ac cõsilium veneratus:corpus animũq; capessendę virtutis ardore firmauit.Cunq;
Starcatherus ad regias esset ędes delatus:vulnerũ dolore neglecto:ocyus curru de-
siliit:ac veluti toto integer corpore nuptialem irrũpens thalamũ:pugno valuas per
fregit.Tunc lecto exiliens Helgo/vt coniugis erat consilio doctus:aduersę eius fron
ti ferrũ immersit.Cunq; secundi vulneris meditatione denuo ferrum adacturus vi
deretur:Helga thoro ocyssime euolans senẽ ab imminenti exitio correpti vmbonis
interiectu defendit Quod tñ ab Helgone validiore ferri impulsu medio tenus vm-
bone dissectum est.Ita laudabilis fœmina ingenii amicum auxilio prosecuta,quem
consilio lęserat, manu seruauit: vtq; monitis maritum: ita factis senem protexit.
Quæ res Starcatherum ad incolumitatem Helgoni tribuendam adduxit. præfa-
tum parci oportere cui certum virtutis indicium præsens fortitudinis fides exhi-
beat. Morte siquidem indignissimum prædicabat: quem tanta resistendi fiducia

plenum probitatis ingeniũ exornasset. Idem plagis nondũ medicamine procuratis: nec vlla adhuc cicatrice resperfis: occiso ab ęmulis Haldano: Suetiam repetens, filiũ eius Syuardũ deuicta quorundã rebellione: paternę dominationis hæredẽ cõstituit. Apud quem diutule cõuersatus: cum Frothonis fraudulenter oppressi filiũ Ingellũ transuerso animo actũ patris interfectoribus animaduersionis humanitatẽ atq; amicitiam erogasse fama rei crebescente cognosset: ob tam horridũ facinus indignationis aculeis lacessitus dolenterq; ferens tãtę indolis iuuenẽ tam inclyti patris filium exuisse: eximium carbonũ fascem tanq̃ opimã sarcinam humeris suis Daniã petiturus impendit. Rogatus ab obuiis quid tam insolitum onus deferret: Ingelli regis hebetudinẽ ad acuminis habitũ carbonib⁹ se perducturum astruxit. Itaq; expedita & compendiaria semita velut vno spiritu rapidũ ac pręceps iter explicuit. tandẽq; Ingelli hospitio vsus: sedem maioribus destinatam suo more conscendit. Quippe apud prioris sęculi reges amplissimũ dignitatis gradũ obtinere consueuerat. Quem cum regina squalore obsitum sordidisq; & agrestibus pannis vtentem ingressa conspiceret: ob deformitatem cultus parum curiosa hospitis ęstimatrix effecta, simulq; virũ ex veste metiens stoliditatis increpitum q̃ maiores discubitu præcurrisset / ac sedẽ rustico cultu idignã occupasset / loco excedere iussit. ne puluinaria tetriore q̃ par esset habitu contractaret. Quod eñ ille ex fiducia agebat stoliditati atq; impudentiæ deputabat. ignara aliquanto splẽdidius mentem q̃ vestem in sublimi lucere cõsessu. Paruit animosus senex tametsi repulsa ęger indebitamq; fortitudini suæ contumeliam egregio animi temperamento suppressit. Acceptũ ruborem nec voce nec gemitu prosecutus. Nec tamen tacitã doloris acerbitatem: prorsus occultare sustinuit. Exurgens enim atq; in vltimã ędis partem secedens: adeo ipsa parietũ robora dimissi corporis impulsu contudit: vt tectũ ruina pene eximia tignorũ trepidatione submitteret. Quo euenit vt non solũ repulsa: sed etiã exprobratę sibi paupertatis ignominia lacessitus: iram suã aduersum contumeliosam reginæ vocem irreuocabili seueritate destringeret. Quem cũ Ingellus a venatione regressus curiosioribus oculis collustratum: nec os vsq̃ hilariter circũferentem: nec se assurgendi officio venerantem animaduerteret: Starcatherũ esse parũ blandæ frontis annotatione cognouit. Nam cũ manus eius bellico opere duratas: cicatrices aduerso corpore exceptas acerrimũq; oculorum vigorem attenderet: animaduertit nequaq̃ eneruí animo esse, cuius corpus tanta vulnerum vestigia confodissent. Obiurgatam igitur vxorem impensius monuit: vt abiecto irarũ supercilio quẽ conuicio insecuta fuerat: blandimentis permulsum liberalitatis officiis deleniret, ciboq; & potione firmatũ benigno recrearet alloquio: prędatus hunc sibi olim a patre tutorem datum infantię suę indulgentissimũ extitisse custodem. Tum sera senilis animi cognitrix rigore in mãsuetudinem verso, quem repulsa affecerat / conuitii amaritudine lacerauerat / ministrandi studio venerata est: atq; ex hospita indignante: obsequentissimã adulatricẽ agere cœpit: curiositatẽ suã irę eius apponere cupiens: eo quidẽ minus errore culpabilis: quo illũ celerius obiurgata deseruit. Nec tamen leues eius pœnas pependit: cũ loca in quibus fortissimũ senẽ discubitus repulsa sugillauerat: postmodũ fatrũ suorũ cladibus cruentata conspiceret. Nocte vero Ingello cibũ cum Suertingi filiis capiente: apparatissimis dapibus insistens luxurioso mensas epulo cumulauit, senẽq; ne maturius se conuiuio subtraheret, familiari inuitatione retinuit. tanq̃ operosioris escę oblectamẽta solidum virtutis rigorem excauare potuissent. Quibus cũ Starcatherus

Starcatheri facetũ dictum.

113.

oculos inseruisset:eorum vsu lasciuiore cōtēpto:ne quid externo ritui indulgeret:
tēperantia qua plurimū pollebat appetitum suum aduersus deliciarum irritamen-
ta firmauit. ne bellicā claritatem cōuiualibus illecebris absumendam permitteret.
Erat enim fortitudo eius frugalitatis amatrix: aliena nimiæ ciborum abundantiæ
114 & ab immoderato dapum vsu auersa. vtpote quæ aliquo in momēto ponendi luxu-
riam nūq̃ vacauit:semperqꝫ voluptate omissa,virtutis respectum egit.Cū ergo ve-
tustos continentię mores:omnēqꝫ pristinæ cōsuetudinis habitū nouo luxu ac lauti-
tia corrūpi animaduerteret:rusticioris escę paratū appetens: cœnæ sumptuosioris
impendium fastidiuit. Igitur profusam dapum indulgētiā aspernatus fumidoqꝫ ac — De abstinē-
rancidulo cibo vsus:famē eo sapidius quo simplicius pepulit: ne veræ virtutis ner- — tia & sobrie
uos externarū deliciarū cōtagione,tanq̃ adulterino quodā dulcore remitteret: aut — tate Starca
priscę frugalitatis normā īusitatis gulæ superstitionibꝰobrogaret.Cæterū indignā — theri.
ter ferebat assam dapem:eādēqꝫ elixā vniꝰ cœnę sumptibꝰ erogari: eduliū pro mon
stro accipiens quod culinæ nidoribus delibutum , fartoris industria multiplicis tē-
peramenti varietate ꝑfricuit.Ecōtrario Ingellus proiectis maiorū exemplis inno
uando mensarū ritu licentius sibi q̃ mos patrius permittebat indulsit. Postq̃ se em̄
theutoniæ moribus permisit : effœminatę eius lasciuiæ succūbere non erubuit. Ex
cuius sentina in patrię nostrę fauces haud parua luxurię nutrimenta fluxerunt.In- — Luxus epu-
de enim splēdidiores mēsę:lautiores culinæ:sordida cocorū ministeria:varięqꝫ far- — lādi e theu-
ciminū sordes manauere. Inde licentioris cultus vsurpatio a ritu patrio pegrinata — tonia in da
est.Itaqꝫ regio nostra quæ continentiam in se tanq̃ naturalem aluit: luxum a finiti- — niam trāsla
mis depoposcit.Cuiꝰ Ingellus illecebra captꝰ:iniurias beneficiis repēdere erubescē- — tus.
dum nō duxit. neqꝫ illi misera parētis clades cum aliquo amaritudinis suspirio ob-
uersata est.At regina ne propositi irrita abiret: iram senis donis optime propulsan
dam existimans mirifici ꝑeris vittam ꝓprio capiti detractā gremio cœnitantis ap
posuit.beniuolentiā eius quia virtutē hebetare nequiuerat:mercari cupiēs. Quam
Starcatherus necdum offensę acerbitate deposita:in os ferentis reiiciens plus con-
temptꝰ q̃ venerationis in eo munere repositū arbitrabatur.prudentiqꝫ animo egit
ne cicatricibus consito,galeisqꝫ assueto capite insolitum effœminati cultus ornamē
tum exciperet.sciens virilibꝰ comis muliebre redimiculū iniici non oportere. Itaqꝫ
repulsam repulsa vltus contēptum suum mutua aspernatione pensauit : tantū se pe
ne in vindicādo rubore gerens:quantū gesserat in sustinendo. Veterani nāqꝫ bella-
toris animus Frothonis cultū inextricabilibus amicitiæ hamis complexus/totqꝫ ac
tantis munificētię eius meritis inuitatꝰ/ad abiiciendū vltionis ꝓpositū nullo indul
gentię blandimēto seduci poterat:quo minus debitā beneficiis eius gratiā etiā post
fata referre satageret:extinctoqꝫ vicissitudinē humanitatis repēdere curaret : cuiꝰ
adhuc extātis amātissimū animū liberalissimāqꝫ amicitiam expertus fuerat. Adeo
quippe miserrimā Frothonianę cladis imaginē alte pectori insertam gerebat:vt ab
intimo præcordiorum eius secessu:clarissimi ducis respectus cōuelli nequiret. atqꝫ
ob hoc p̄senti beneficio pristinę familiaritatis titulū anteponere nō dubitaret.Cęte
rum superioris cōtumelię memoria nihil gratię sequēti obsequio reddidit:lacessiti
pudoris ignominiā deponere nequiens. Tenacius em̄ iniuriarū vel beneficiorū ima
gines fortiū q̃ molliū animis inhęrere cōsueuerūt.Neqꝫ em̄ illorū insueuit moribꝰ:
qui amicorū ꝓsperū vitæ cursum comitātur:aduersū deserūt:quiqꝫ fortunę magis
q̃ charitati cultū tribuūt:propriis cōmodis q̃ alienę beniuolētię ꝓpiores. Aīaduer-

tens autē pertinax ꝓpositi fœmina: ne sic quidē cōuiualē a sene hilaritatē elici pos-
se: vt blāditiarū cœptū liberaliori comitate prosequeret̄: cumulatiorēq; hospiti ho-
norem redderet: tibicine de industria modulari iusso: musam qua indignationis eiꝰ
perseuerātia flecteretur instituit. Artificialis soni ministerio naturales inclementię
neruos elidere cupiens. Sed fistulę aut chordarū lenociniū in hebetāda viri pertina
cia parū efficax mansit. Auditor enim exhibitū sibi cultū figmentū magis q̃ chari-
tatem redolere cognouit. Quo euenit vt elusus opinione sua mimus statuę magis q̃
homini canere putaretur: disceretq; ponderosissimæ seueritatis statū frustra scur-
rarum lusibus attentari. inaniq; oris spiraculo maximæ rei molem labefactari non
posse. Adeo enim Starcatherus oris habitū indignationis ꝑtinacia firmauerat: vt
nulla ex parte cōsueto infractior videret̄. Quippe debitus votis rigor nec tibię can
tu nec gulę lenimēto ꝑmulsus / plus strēnuo viriliq; ꝓposito q̃ auriū aut epuli blā-
dimētis tribuēdū putauit. Osse itaq; quod vescēdo carne spoliauerat in vultū gesti-
culantis proiecto: plenas aurarū buccas: violenta flatus excussione laxauit. Quo fa-
cto: quantū seueritas scænicos plausus fastidiret edocuit. Ira siquidē obseratæ aures
nulli voluptatis effectui patuerūt. Dignū histrione munus turpi præmio deforme
mulctauit obsequiū. Siquidē optimus meritorū ęstimator muneris loco tibicini ty-
biam erogauit. ac durū mercedis genus molli officio retulit. Itaq; mimus nescias so
norius cecinerit an fleuerit. q̃ parū in luxuriosis pectoribus fortitudo possideat: ef-
fusa lachrymarū acerbitate testatus. Neq; eñ qui totū se voluptati substrauerat:
quādoq; calamitatis incursum tolerare didicerat. Cuius lęsio futuras cœnę clades
ominata est. Et bene quidē cultor seueritatis animus vindictæ cōstātiā ꝑtinaci gra-
uitate cōplexus: qui quātū alii suauitatis: tātū ex fidibus fastidii traxit ꝓbroso ossis
iactu ingratū ꝑnsauit officiū: plus se valentis amici speciosis cineribus q̃ improbis
turpissimi alūni moribꝰ debuisse cōfessus. Deinde in āpliorē histriōis suggillationē:
mox citādū carmē subtexuit. Regina vero virtutē quā debilitare nequerat stupens:
eius quē frustra beneficiis coluit, āmiratrix euasit. Vidēs autē Stracatherus eos qui
Frothonē oppresserāt in summa regis dignatiōe versari: cōcepti furoris magnitu-
dinē acerrimo oculorū habitu ꝓdidit. internosq; motꝰ externo oris indicio patefe-
cit: occultā animi ꝓcellā apta luminū sęuitia testatus. Deniq; Ingello se regiis dapi-
bus delenire cupiēte: eduliū reppulit. ꝙ vulgaris cibi vilitate cōtētꝰ ꝑegrina ad-
modū obsonia fastidiret. cōmunibusq; epulis assuetꝰ: nulliꝰ gulā saporis oblectatiōe
palparet. Interrogatꝰ cur fronte tā nubila regię liberalitatis obsequio vti noluisset:
reperiēdi Frothonis filii gratia, Daniā sibi petitā asseruit: nec eius qui petulātis sto
machi ingluuiem operosa dapū vbertate farciret. hoc eñ familiaris regi theutonū
luxꝰ egerat: vt excoctas aqs epulas: deliciosę satietatis studio rursum igni torrēdas
p̃beret. Post hęc Ingelli mores intactos p̃terire nō passus: in eiꝰ caput omnē rephen-
sionis amaritudinē trāstulit: īpietatis dānatū ꝙ nimię saturitatis vsu oscitās partā
edēdo crapulā fœda ructatiōe exhalaret: saxonicāq; imitatꝰ illecebrā āplissimis a so
brietate excessibꝰ oberrasset. adeo virtute vacuꝰ, vt ne minimā qdē eiꝰ vmbrā cōse-
ctaret̄. Maxime aūt illi turpitudinis cumulū accedere mēorabat: ꝙ ī ipo militię tyro
cinio vlciscēdi parētis īmēor neglecta naturę lege paterni sanguinis carnifices beni
uolētia atq; officio āplecteret̄: iniqssime meritos amātissima charitate cōplexꝰ. eosq;
ī quos q̃ acerrime aīaduertere debuerat: nō modo īpunitate donasset: verūetiā cōui
ctu ac mēsę honore dignos iudicasset: a qbꝰ potiꝰ capitale suppliciū sumēdū fuisset.

Constantia Starcatheri.

Præterea hic hoc carmine vsus asseritur.

Cedat imbellis vetulo iuuentus.
Et senis crebros veneretur annos:
In viro forti numerosa nemo
Tempora culpet.
116. Albicet q̃q̃ senio capillus
Permanet virtus eadem vetustis,
Nec fluens ætas poterit virile
Carpere pectus.
Me grauis sessor cubito repellit:
Qui boni formam vitio prophanat
Dum gulę parens nihilum diurnis
Prorogat escis.
Quando Frothonis comes annotabar
Militum semper medius resedi
Aede sublimis: procerumq; primus
Prandia duxi.
Sorte nunc versa melioris æui:
Angulo claudor simuloq; piscem
Qui vago captat latebram recursu,
Abditus vndis.
Sęculo certe solitus priore
Cultius strato recubare fulcro:
Inter extremos premor & referta
Pellor ab aula.
Pellerer forsan foribus supinus
Ni latus pulsum paries referret
Et fugam truso facilem negaret
Obuius asser.
Aulici risu populi lacessor
Aduenę digno vacuus receptu
Aspero carpor sale: dum loquaci
Mordeor ausu.
Quid noui rumor celeber volutat:
Quis tenor rerum: patrię quis ordo
Gliscerem vestræ regionis actus
Aduena nosse.
Vt quid Ingelle vitio sepultus
Vindicem patris remoraris ausum
Num pii cladem genitoris ęquo
Pectore duces?
Quid dapem deses colis? ocioq;
Mollior scortis, stomachum reclinas?
An tibi paruo patris interempti
Vltio constat?
Proximo quando Frotho te reliqui
Mente præsaga didici ꝙ armis
Hostium certe periturus esses
Maxime regum.
Cunq; rus longum tererem viator
Præscius mentem gemitus subibat
Qui ꝙ hinc esses mihi non videndus
Omine finxit.
Pro dolor ꝙ tunc aberam remotus
Extimos orbis populos lacessens
Cum dolo regis iugulum petebat
Perfidus hospes.
Aut enim vindex domini probarer
Aut comes pœnę: sociusq; fati:
Et pari gaudens sequerer beatum
Funere regem.
Non gulam veni dapibus beare:
Cuius enitar vitium ferire:
Nec cutis curam sequar: aut obesi
Gaudia ventris.
Nemo me regum prius inclytorum
Exteros iuxta medium locauit
Cui frui primis licuit cathedris
Inter amicos.
Suetia veni: spatiosa mensus
Rura mercedem ratus affuturam:
Si modo chari fruerer reperta
Prole Frothonis.
Sed probum quęrens adii gulosum
Deditum ventri vitioq; regem:
Cuius in luxum studium refudit
Fœda voluptas.
Claret Haldani ratus esse sermo
Qui breui nobis cecinit futurum
Q; patri gnaro generandus esset Ingellum carpit.
Filius excors.
Degener q̃q̃ reputetur hęres
Non opes magni patiar Frothonis
Aduenis lucro fore: vel rapinę
More patere.

Ad hãc vocẽ tremefacta regina: detractũ capiti suo redimiculũ: quo forte capillitiũ muliebriter adornabat: efferato seni tanq̃ beneficio bilem auersura porrexit. Quo

Starcatherus q̃ turpissime in os offerentis cum indignatiõe reiecto, clara rursum voce recinuit.

Amoue quæso muliebre donum
Et tuo mitram capiti repone:
Infulas nemo venerem decentes
Fortis adoptat.
Absonum namq; est vt in arma proptis
Nexili crinis religetur auro.
Mollibus cultus tenerisq; turbis
Competit iste.
At tuo munus refer hoc marito
Cui placet luxus: digitusq; prurit
Dum nates versans volucris rubellę
Viscera tractat.
Vxor Ingelli leuis ac petulca
Theutonum ritus celebrare gestit:
Instruit luxus & adulterinas
Præparat escas.
117. Nam nouis palpat dapibus palatum:
Captat ignoti libitum saporis:
Aestuans ferclis onerare mensas
Lautius omnes.
Hæc viro vinum pateris propinat:
Cuncta propenso meditans paratu:
Cocta torreri iubet & secundo
Destinat igni.
Pascit vt porcum petulans maritum
Impudens scortum: natibusq; fidens
Gratis admissum tolerare penem
Crimine stupri.
Assat elixum: recoquitq; tosta
Prodigo cœnam meditata luxu:
Negligens morum, vitiiq; cultrix
Fœmina turpis.
Hæc procax fastu Venerisq; miles
Appetens escę, bene temperatos
Abdicat ritus, simul & gulosas
Instruit artes. Ingellum carpit.
Rapulum lęui patina liquatum
Præditas succo tenui placentas
Pruriens aluo petit: ordinesq;
Conchiliorum.
Non ego magnum memini Frothonẽ
Dexteram fibris volucrum dedisse:
Podicem cocti lacerasse galli
Pollice curto.
Quis prior regum potuit gulosus
Viscerum putres agitare sordes?
Aut manu carptim fodicare fœdum
Alitis anum?
Fortium crudus cibus est virorum:
Nec reor lautis opus esse mensis
Mens quibus belli meditatur vsum
Pectore forti.
Aptius barbam poteras rigentem
Mordicus presso lacerare dente:
Q̃z vorax lactis vacuare sinum
Ore capaci.
Fugimus lautę vitium popinę
Rancidis ventrem dapibus fouentem.
Coctiles paucis placuere succi
Tempore prisco.
Discus hęrbosi vacuus saporis
Arietum carnes dabat & suillas
Temperans vsus nihil immodesto
Polluit ausu.
Lacteum qui nunc adipem ligurris
Induas mentem petimus virilem
Esto Frothonis memor & paterni
Funeris vltor.
Occidet nequã pauidumq; pectus
Nec fugax fati stimulum refellet
Valle condatur licet, aut opacis
Incubet antris.
Vndecim quondam proceres eramus
Regis Haconis studium secuti:
Hic prior Helgo Begathus resedit
Ordine cœnæ.
Hic famis primę stimulum licebat
Aridis pernę natibus leuare:
Ventris ardorem rigidi domabat
Copia crusti.
Offulam nemo vapidam petebat
Quisq; communes celebrabat escas
Simplici tantum stetit apparatu
Cœna potentum.
Vulgus externum fugiebat esum
Nec fuit summis epuli libido:

Ipse rex paruo meminit modestam
Ducere vitam.
Mellei temnens speciem saporis
Combibit tostum cereris liquorem
Nec parum coctis dubitabat vti
Assa perosus.
Mensa perstabat modico paratu
Exhibens sumptū tenui salino
Nequid externo variaret vsu
Docta vetustas.
Amphoras nemo paterasue quondam
Intulit mensis: dolio profudit
Poculum promus: nec erat catillis
Copia pictis.
Nemo transacti venerator ęui
Cantharis iunxit teretes diotas
Nec cibis lancem cumulauit olim
Comptus agaso.
Non breui concha ciathove lęui
Prandium vanus decorabat hospes:
Nunc recens morum facies pudenter
Omnia pressit.
Aere quis sumpto toleraret vnq̄
Funus amissi redimi parentis,
Aut loco patris peteret necati
Munus ab hoste!
Quis valens hęres, sobolesq̧ fausta
Talibus iunctum latus applicaret:
Vt viri neruos vacuaret omnes
Pactio turpis!
Vnde cum regum tituli canūtur
Et ducum vates memorant triumphos
Pallio vultum pudibūdus abdo
Pectore tristi.
Cum tuis nil eniteat tropheis
Quod stilo digne queat annotari:
Nemo Frothonis recitatur hęres
Inter honestos.
118. Improbis quid me laceras ocellis
Qui reum patris veneratus hostem
Panibus tantum tepidoq̧ iuri
Crederis vltor!
Vindices quando scelerum probantur
Quo minus mentem pudeat ꝓphanam
Aurium prompto vacuatus vsu
Esse peropta.
Sæpe nam virtus aliena sueuit
Conscium culpæ lacerare pectus:
Et boni fama premitur malignus
Pectore sensus.
Appetas ortum licet. aut remotus
Occidentali regione degas:
Seu situm mundi medium sequaris
Concitus istinc.
Seu plagam cœli gelidam reuisas
Qua poli vertex patet: impetuq̧
Versili sphęram rapit: & propinquam
Despuit vrsam:
Te pudor late comes insequetur
Et graui vultum feriet rubore
Quando magnorum sociata ludit
Concio regum.
Dedecus quem cum maneat perenne
Inter illustres medius venire
Non potes turmas reprobusq̧ in omni
Climate degas.
Fata Frothoni sobolem dedere
Editam mundo superis sinistris
Cuius affectum scelus & libido
Sordida cepit.
Sicut in naui fit vt obsoletum
Fœda sentinę gremium requirant:
Sic in Ingellum vitiosa rerum
Copia fluxit.
Ergo vulgatum veritus ruborem
Angulis pressus patrię iacebis
Torpidus fœdo lare nec videndus
Agmine claro.
Sorte tum barbam quaties sinistra
Concubinarum stimulis repressus
Cum tibi pellex querulis perurat
Vocibus aurem.
Cum pauor mentem gelidus repigret
Et patris vindex fieri timescas.
Degener plane, parilisq̧ serui
Ritibus extas.
Obrui paruo poteras paratu:
Vt quis arreptum iugularet hœdum:
Aut ouem cultro teneram trucidet
Gutture secto.

Ecce Suertingo genitus tyranno
Dania post te potietur hęres:
Cuius ignauam retines sororem
Fœdere turpi.
Dum grauem gemmis nitidaq; cultu
Aureo gaudes celebrare nuptam:
Nos dolor probro sociatus vrit:
Turpia questos.
Quando te pręceps agitat voluptas
Anxius nobis animus prioris
Temporis formam reuocat: monetq;
Multa dolere.
Nam secus q̃ tu scelus ęstimamus
Hostium quos nunc veneraris, vnde
Prisca noscenti facies molesta est
Temporis huius.
Re magis nulla cuperem beari
Si tui Frotho iuguli nocentes
Debitas tanti sceleris viderem
Pendere pœnas.

Ingelli morũ mutatio

Tantum autē monitus sui incitamēto profecit: vt ab enerui & frigescēti animo veluti quadā repręhensionis silice flagrantissimũ fortitudinis ignē extũderet. Primũ enim rex vacuas carmini aures ꝑbuit: deinde impensiori educatoris sui hortamine cōcitatus, serum vltionis calorē animo traxit: oblitusq; coniuię, hostem induit. Ad vltimum discubitu euolans: omnem iræ suæ ꝑcursum in consessores effudit: ita vt ferrum aduersus Suertingi filios cruenta seueritate nudaret: & quorũ gulam mensę delitiis fouerat: destricto mucrone iugulum peteret. His nāq; continuo trucidatis: sacra mēsę sanguine inuoluit: infirmum societatis vinculum diremit: erubescēdumq; conuiuiũ egregia crudelitate mutauit: atq; ex hospite hostis, ex abiectissimo luxurię mancipio truculētissimus vltionis minister euasit. Siquidem industria hortatoris oratio/ molli ac teneræ iuuentæ animositatis spiritũ ingenerauit: latebrisq; suis extractā recreauit audaciā. extuditq; vt grauissimę cladis auctoribus pœna factis debita rependeret. Exulauerat siquidē ꝓbitas iuuenis nō expirauerat: quę in lucem senili suffragatione ꝓducta: opus eo maius quo tardius edidit, aliquāto speciosius cruore q̃ mero calices imbuens. Q̃z porro industrium existimemus senē qui disertissima ammonitione immēsum regalis animi vitiũ expugnauit: eiusq; loco perruptis nequitię claustris, efficacissimā virtutis sementem inseruit! Ipse quoq; manũ regis pari facinore prosecutus: fortitudinē non solum in se plenissimā exhibuit: sed etiam ex alieno pectore erutam reuocauit. Quo peracto sic cœpit,

Rex Ingelle vale. cuius prodidit ausum
Plenum animi pectus: tibi mens in corpore regnat
Auspicio patefacta suo/ nec defuit altum
Pectore consilium/ q̃q̃ taciturnus ad horam
Extiteris. nam damna morę probitate rependis
Torporemq; animi redimis virtute potenti.
Fac age fundamus reliquos: nullusq; periclum
Effugiat quod quisq; pari ratione meretur:
Cedat in auctorem facinus: premat artificemq;
Culpa relata suum. cęsorum corpora curru
Excipiat famuli. promptusq; cadauera lictor
Efferat officiis merito caritura supremis:
Et bustis indigna tegi. non funebris illis
Pompa rogusve pium tumuli condonet honorem.
Putida spargantur campis: auiumq; terenda
Morsibus, infesto maculent rus vndiq; tabo.

Tu quoqꝫ rex ſcuam ſiquid ſapis effuge nuptam
Ne lupa conſimilem ſibi fœtum gignat: & ex te
Bellua conſurgat proprio nocitura parenti.
Dic Rotho perpetue timidorum irriſor an vltos
Frothonem ſatis eſſe putas, qui funera ſeptem
Vindictę vnius impendimus? ecce feruntur
Exanimes, qui non rebus ſed imagine tantum
Imperium coluere tuum, fraudemqꝫ parabant
Obſequio, ſed ne ſemper ſpes illa ſubibat
Qꝫ ſolet ingenuis ſua reſpondere propago
More ſecutura ſortem quam ſanguine traxit.
Nunc ergo Ingelle/melius q̄ tempore lapſo
Letharum dici dominus Danięqꝫ mereris.
Imberbis quando ductum auſpiciumqꝫ ſequebar
Militię rex Hako tuę: laſciua peroſus
Ingenia & luxum, nil præter bella colebam,
Exercens animũ cum corpore: mente prophanum
Omne relegaui: ſtomachoqꝫ placentia fugi:
Fortia complexus animo, namqꝫ arma profeſſus
Aſpera veſtis erat cultuſqꝫ parabilis olim.
Rara quies, ſomniqꝫ breues, labor ocia longe
Propulit: & parco fluxerunt tempora ſumptu.
Non vt nunc quidam quibus inſatiata cupido
Ingluuie cæca viſum rationis inumbrat.
Horum aliquis veſtis operoſę tegmine cultus
Molliter alipedem flectit: ſparſamqꝫ renodat
Cæſariem, & laxos patitur fluitare capillos:
Diſcere ſæpe foro: turpiqꝫ inhiare lucello
Gaudet, & hoc ſtudio vitam ſolatur inertem,
Venali celebrans commiſſa negotia lingua.
Vi violat leges: & ferro iura laceſſit:
Obterit innocuos: alieno paſcitur ęre:
Stupra gulamqꝫ colit, riſu conuiuia mordax
Inſequitur, ſic ſcorta petens vt ſarculus herbam.
Occidit ignauus dum prælia pace quieſcunt
In media ſi valle cubet: teſtudine nulla
Tutus erit qui fata timet, fors vltima viuum
Quenqꝫ rapit, latebra letum depellere non eſt.
Aſt ego qui totum concuſſi cladibus orbem
Leni morte fruar: placidoqꝫ ſub aſtra leuandus
Funere: vi morbi defungar vulneris expers?

Finis Sexti.

De voluptate.
Carpit ſua per bos.

Principium Lib. Septimi.



Olauus rex xxxv.

Ngello quatuor filios fuiſſe, ex iiſdemq; tribꝰ bello cõſũptis, Olauũ ſolũ poſt patrẽ regnaſ-ſe: perita rerũ prodit antiquitas. quẽ quidam Ingelli ſorore editũ: incerto opiniõis arbitrio perhibẽt. Huius actus vetuſtatis ſqualore cõ-ſperſos parũ iuſta notitia poſteritas appræhẽdit: extremũ dũtaxat prudentiæ eius monitũ memoria vẽdicauit. Quippe cũ ſupremis fati viribus arctaretur: Frothoni & Haraldo filiis conſulturus alterũ terris: alterũ aquis regia ditione præeſſe: eãq; poteſtatis differẽtiã non diutina vſurpatione ſed annua viciſſitudine ſortiri iubet. Ita regnãdi inter eos conditione æquata: prior Frotho maritimarũ rerũ regimine potitus crebris piraticæ damnis deformis euaſit. Infortunii cauſa recẽtia nautarũ cõiugia fuere: domeſticas thori voluptates externis militię laboribꝰ ꝓferẽtiũ. Interiecto tẽpore natu minor Haraldus maris dominationẽ ſortitꝰ: vacuũ cõiugio militẽ legit, fraternę fruſtratiõis euentũ metuẽs. Fortuna delectui reſpõdit. Quippe tã glorioſum piratã egit, q̃ frater inglo riũ geſſerat. Quę res fraternã ei inuidiã peperit. Quinetiã eorũ coniuges Sygne & Vluilda: quarũ altera Suetię rege Syuardo, altera Karolo gothiæ pręfecto orta fuerat, crebra nobilitatis cõtẽtione rixãtes: alternos maritorũ ſoluere conuictus. Quo euenit vt Haraldus & Frotho rei familiaris ſocietate cõuulſa: cõmunẽ partiẽtes ſuppellectilẽ: plus muliebris rixæ iurgiis q̃ fraternę charitatis officiis ĩdulgerẽt. Sed & Frotho fratris claritate deformem ſe fieri cõtẽptũq; ſibi ſtrui iudicãs: a quodã familiariũ occultę eũ interfici iubet. ꝙ quẽ ętate vinceret: ab eo ſe virtute ſuperari videret. Quo pacto ne ſcelus a cõſcio ꝓderet: inſidiarũ miniſtrũ tacite trucidãdũ curat. Poſt hęc vt innocentię ſibi fidẽ pareret: notãq; ſceleris euitaret: quiſnam rerũ caſus inopina germanũ clade ſuſtulerit: latiꝰ ĩueſtigari ꝓcepit. Sed neq; tot artibꝰ ꝓficere potuit: quo minus eũ tacita vulgi notaret opinio. A quo Karolus poſtmodũ qs Haraldũ occidiſſet rogatus: diſſimulãter ab eo notę rei queſtionẽ agi reſpõdit. Quo dicto mortis cauſam adciuit, Frothone exprobratum ſibi latẽter parricidiũ iudicãte.

Fratrũ per vxores diſcordia. Haraldi cędes.

Frotho rex xxxvi. Haraldus rex. xxxvii.

Poſt hęc Haraldus & Haldanꝰ Haraldi filii ex ſygne Karoli filia ſuccepti: cũ ad necem a patruo quęrerẽtur: ab eorũ tutoribꝰ callidior ſeruãdorũ pupillorũ ratio excogitata eſt. Nam truncos luporũ vngues ſubtellibus annectẽtes: contiguũ penatibus ſuis lutũ: obfuſamq; niuibus humũ crebris decurſibus exarare cœperũt: ferini inceſſus ſpeciem præbituri. Poſt hæc trucidatis ancillarũ liberis eorũq; corporibus fruſtatim diſcerptis: lacera paſſim membra diſiiciũt. Itaq; requiſitis adoleſcẽtibus: nec inuentis: fuſi reperiũtur artus: ferarũ veſtigia demõſtrãtur: tellus cruore delibuta conſpicitur. creditũ eſt pueros lupina ingluuie conſumptos. nec cuiq̃ fere de tam manifeſto lacerationis argumento dubitare conceſſum. Cuius ſpectaculi fides pupillis præſidio fuit. Qui mox a tutoribus caua concluſi ilice ne vllum vitæ eorum indicium ederetur: diu ſub canum ſpecie nutriebãtur: latrantũ quoq; eis vocabula indita quo minus latẽtium opinio vulgaretur. Solus Frotho mortis eorum fide repudiata: latebræ locum ex perita augurii fœmina cognoſcere inſtitit. Cuius

Ars noua.

Canum ſpecie nutriti.

carminũ tanta vis erat: vt rẽ quãtalibet nodorũ cõsertione perplexã: e lõginquo soli sibi conspicuã ad cõtactũ euocare posse videret. Hæc Regnonẽ quẽdã occulte circa illos educationis officiũ peregisse, eosq; tegẽdæ rei gratia caninis cẽsuisse nominibus astruebat. Qui cũ se inusitata carminũ violẽtia latibulis egestos incantãtis obtutibus admoueri cõspicerẽt: ne tã horrẽdæ coactionis impio ꝑderent: gremiũ eius accepti a tutoribus auri incussione perfundũt. Quæ recepto munere, repẽtina morbi simulatione par exanimi cõcidit. Perqrẽtibus ministris causam tã subiti lapsus: inscrutabilẽ filiorũ Haraldi fugã existere memorabat: quorũ eximia vis etiã atrocissimos carminũ tẽperaret effectus. Ita paruulo cõtẽta beneficio: maius a rege ꝑmiũ ꝑstolari passa nõ est. Post hæc Regno suã ac pupillorũ opinionẽ populari sermone crebrescere exptus in Feoniã vtrosq; deuexit. Vbi a Frothone captus, adolescentes se custodia ꝓsecutũ fatet̃: ꝑcaturq; regẽ pupillis quos patre priuauerit parcat. Nec se duplici parricidio obiectare felicitatis loco ducat. Quo dicto sæuitiã eius in ruborẽ cõuertit: pollicitusq; est: siqd ab eis in patria nouaret̃: se regi indicia delaturum. Ita pupillis incolumitate parta: metu liber: multos ãnos cõfecit. Qui cũ adulti Syalandiã petiuissent: vltionẽ patris ab amicis exsequi iussi: nõ se ac patruũ annua luce potituros vouerũt. Quo cõperto Regno pacti memoria cõcitatus: noctu regiã petit: seq; ꝓmissæ rei indicẽ venire tacite asserit. Dormiẽtẽ tamẽ ad vigilias euocare passus non est: eo ꝙ Frotho excitationis suæ pœnas ferro exigere solitus fuerat. Tanti quõdã regiũ somnũ ĩportuna frustratione prũpere existimatũ est. Id Frotho mane ex vigilibus expertus vt animaduertit Regnonẽ insidiarũ nũtiũ attulisse: cõtracto milite sæuitia fraudẽ ꝑcurrere statuit. Nec aliud Haraldi filiis auxilio: ꝗ furoris simulatio fuit. Nã cũ se ex improuiso occupari conspicerẽt: perinde ac furiis acti lymphantibus morẽ gerere cœperũt. Quos cũ Frotho mente captos putaret ꝓpositũ remisit, deforme existimãs ferro petere, ꝗ ferrũ in se cõuertere viderẽtur. A qbus ꝓxima nocte incẽdio cõsumptus dignas parricidii pœnas pepẽdit. Quippe regiã adorti: reginam in primis lapideo obruere cõgestu: igne deinde penatibus applicato Frothonẽ in excisi dudũ specus angustias & opacos cuniculorum recessus obrepere coegerũt. Vbi dũ clausus delitescit: vapore & fumo strangulatus interiit. Magica vis. Frothonis exitium.



Erempto Frothone cũ Haldanus ternos circiter annos patriæ ꝑfuisset: Haraldo fratri regnandi iure ꝑfunctorie tradito: ǿlandiã eiq; finitimas ĩsulas quas a Suetiæ cõplexu sinuosus aquarũ diuellit anfractus piraticis populat̃ iniuriis. Ibidẽ subductis hyeme nauigiis ac vallo cinctis expeditioni triẽniũ dedit. Post hæc Suetiæ manus iniecit: eiusq; regẽ bello cõsumpsit. Cuiꝰ nepotẽ Ericũ, patrui vero sui Frothonis filiũ pugna postmodũ exceptusꝰ: postꝗ pugilẽ eius Haquinũ hebetãdi carminibꝰ ferri peritũ didicit: eximiæ magnitudinis clauã ferreis consertã nodis: tunsionis vsibus adaptauit: ꝑinde ac ꝑstigii vires ligneo robore debellaturus. Deinde cũ cæteris cõspicuo virtutis habitu ꝑmineret: inter acerrimos hostiũ procursus obnupto galea capite, scuti inops libratũ clauæ robur in obiecta clypeorũ munimina geminæ manus ope torquebat. Nec erat vllũ tantę soliditatis obstaculũ: qđ non frustratim adactæ molis impulsus obtereret. Quo euenit vt occursantẽ sibi in acie pugilẽ acriori gestaminis impactione subrueret. Victus tamẽ & in Helsingiã fuga delapsus Vitolsum quẽdã olim Haraldo militantẽ sautii corporis

Haldanus rex. xxxviii. Suetiæ subactio. V. De claua Haldani.

122.

curā ꝑtiturus accessit. Hic in castris maiore ætatis ꝑte cōsūpta: tādē in huiꝰ ꝓuin
ciæ solitudinē post tristia ducis fata cōcesserat: ibiqꝫ rusticæ vitę cultu cōsueta mili
tiæ studia relaxabat. Qui ꝙ hostilibꝰ sæpe telis ꝑtitꝰ fuerat: nō infimā medēdi ꝑe-
ritiā assidua vulnerū suorū curatiōe cōtraxerat. Si qs vero operā eiꝰ blādimētis ex
posceret: hūc medelæ loco occultæ læsionis noxa afficere solitꝰ erat: aliquāto specio
sius bñficia minis q̄ adulatione exposci iudicās. Idē Erici milites penatibus suis oc-
cupandi Haldani cupidine īminētes ita vidēdi officio spoliauit: vt ꝓpinquas ædes
nec prospectu capere: nec certis possent vestigiis indagare. Adeo luminū vsum nubi
Præstigiæ. lus qdā error obtuderat. Cuiꝰ opa Haldanꝰ viriū integritatē adeptus: accito Tho-
rone cōspectioris īgenii pugile: Erico bellū denūtiat. Quē cū ꝓductis ediuerso copiis
militū numero p̄stare cōspiceret: occultatam agminis ꝑtē iter ꝓpinquos viæ fruti-
ces delitere p̄cepit: hostē ꝑ angustiora semitæ cōpēdia gradiētē īsidiis cōsumpturꝰ.
Qđ p̄uidēs Ericus: explorata ꝓgrediēdi facultate: secessu vtēdū putauit ne ꝓposito
incedēs tramite hostiū dolis inter p̄ruptos mōtiū vrgeret̄ anfractus. Igit̄ apud con
uallē arduis mōtiū iugis vtriqꝫ cōseptā mutuis viribꝰ pugna cōserit̄. In qua Halda
Haldani virtus. nus inclinatā suorū aciē cōspicatꝰ: frequētē saxis rupē cū Thorone cōscēdit: indeqꝫ
erutas moles in subiectū hostē deuoluit. Quarū pōdere & ruina aciē in occiduo cō-
stitutā oppressit. Quo euenit: vt victoriā quā armis amiserat: cautibꝰ recuperaret.
Ob cuiꝰ facti virtutē Biargrāmi cognomē accepit. Qđ vocabulū ex mōtiū efferita
tis nūcupatiōe cōpactū videt̄. Igit̄ apud Sueones tātꝰ haberi cœpit: vt magni Thor
filius existimatꝰ: diuinis a populo honoribꝰ donaret̄, ac publico dignꝰ libamine cē-
seret̄. Sed quoniā ægre deuictorū īgenia qescere solitū est: & ī vetitū semꝑ subactorū
obluctat̄ improbitas: Accidit vt Ericus dū fugę damnis consulere studet: subiectas
Haldano ꝓuicias attētaret. Sed ne Daniam qdē ab hoc sęuitiæ genere īmunē reliq̄t
ꝑq̄ dignū existimans eius lacessere patriā / per quē sua abactus fuerat. Ita dū iniu-
riā inferre q̄ repellere maluit: Suetiā armis hostilibꝰ liberauit. Quippe cū Haldanꝰ
Haraldū fratrē ab eo tribus deuictū p̄liis: quarto occisum cognosset: amittēdi īꝑii
metu relictis Sueonū agris patriā repetere coactꝰ est. Ita Ericus, quo faciliꝰ Suetiæ
regnū deseruit: hoc celeriꝰ recepit. Quē si fortuna æque in retinēdo regno, ac recu
Ericus captus. ꝑādo īstruere voluisset: nequaq̄ Haldano prēdēdū dedisset. Cuiꝰ captionis modꝰ
hic erat: reuersus ī Suetiā Haldanꝰ occultata ꝑ īsidias classe: binis obuiā Erico naui
giis ꝓficiscit̄. A quo denis petitꝰ: variis nauigatiōis reflexibꝰ ad occultū suorū ag-
men relabit̄. Quē longius insequēte Erico Danica pōto classis emergit. Circūuētus
itaqꝫ Ericꝰ oblatū sibi sub seruiēdi cōditiōe spiritū repudiauit: lucēqꝫ libertati p̄fer 123.
re nō passus: mori q̄ obseq p̄optauit: ne vitæ cupiditate ex libero seruꝰ euadere vi-
deret̄: Aut quē nuꝑ fortuna æquasset: nouo famulatꝰ officio coleret. Adeo salutē de
Erici mors. decore mercari virtꝰ ignorat. Cōpeditꝰ igit̄ & ad loca feris ꝑuia relegatus: īdignū
tāta animi maiestate exitū habuit. Haldanꝰ gemini regni imperio potitꝰ opinionis
Haldani excellētia. suæ titulū tribꝰ honestatis gradibꝰ decorabat. Erat em̄ cōdēdorū patrio more poe-
matū peritia disertus: nec athletica minꝰ virtute q̄ regia potestate cōspicuus. Au-
diēs aūt vegetioris ingenii piratas Tokonē & Anūdū circūpositis imminere ꝓuin-
ciis, maritima pugna tētatos oppressit. Nihil em̄ veteres claritate magis expetendū
Priscorum studia. ducebant: quā non opū fulgor: sed armorū industria peperisset. Itaqꝫ seditiones am
plecti: instaurare lites, ocia fastidire, paci militiā anteferre, virtutū nō rerū æstima-
tione censeri: plurimū voluptatis in p̄liis: minimū in cōuiuiis reponere clarissimis

quondã viris curæ extitit. Sed neq; diu Haldano ęmulus defuit. Nã Syualdus qdã claro admodũ loco natus/apud Sueonũ cõcionẽ Frothonis ac cõiugis eius exitio flebiliter memorato/tantũ Haldani odiũ pene oĩbꝰ ingenerauit: vt plurimorũ suffragiis nouarũ rerũ licẽtiã asseqret. Nec solo vocũ fauore cõtẽtꝰ adeo plębis aĩm ambitionis artibꝰ occupauit: vt omniũ fere manꝰ ad regiũ isigne capiti suo ĩprimẽdũ adduceret. Hic septẽ filios habebat tãto veneficiorũ vsu callẽtes: vt sæpe subitis furoris viribꝰ instincti solerẽt ore toruũ infremere: scuta morsibꝰ attrectare: torridas fauce prunas absumere: extructa quis ĩcẽdia penetrare: nec posset cõceptꝰ demẽtiæ motus alio remedii genere q̃ aut vĩculorũ iiuriis aut cædis hũanæ piaculo tẽperari Tãtã illis rabiẽ/siue sæuitia ĩgenii/siue furiarũ ferocitas inspirabat. Quibꝰ auditis Haldanus (vt erat circa piraticã occupatꝰ) expedire militibꝰ dixit: vt q in exteros hactenꝰ desæuierit: nũc ciuiũ viscerĩbꝰ ferrũ adigãt: ereptiq; regni iiuriã ꝓpulsent qui dilatãdi curã gerere cõsueuerũt. Quo imminẽte Syualdus missis ad eũ legatis iubet si famã factis ęquaret: & tãtꝰ re eẽt quãtꝰ opinione cẽseref: se suãq; sobolẽ pugna solꝰ excipiat: priuatoq; ꝑiculo publicũ redimat. Eo deinde respõdẽte legitimæ dimicatiõis formã duorũ numerũ excedere nõ debere: nil mirãdũ ĩqt Syualdꝰ hominẽ cœlibem prolecq; vacuũ oblatos detrectare cõgressus cui inops caloris natura deforme corporis animiq; frigus incusserit. Nec liberos ab eo diuersos existere: quẽ suæ generatiõis auctorẽ habuerit. q ab ipo cõmune nascẽdi pricipiũ traxerit. Ita se ac filios vnĩꝰ hoĩs loco cẽsendos eẽ: qbus veluti vnũ corpꝰ a natura tributũ videat. Cuius cõuitii rubore ꝑmotꝰ Haldanꝰ ꝓuocatiõi parere cœpit. tã cõtumeliosam cœlibatꝰ exprobrationẽ egregiis virtutis opibꝰ pẽsaturꝰ. Cũq; ꝑ opacã forte nemoris indaginẽ gradereẽ: hęrẽtẽ obiter quercũ humo radicitꝰ eruit: solisq; spoliatã ramis ĩ solidã clauæ spẽm trãsformauit. Quo gestamie fretꝰ: tali carmẽ breuitate cõpegit.

En rude quod gerimus obnixo vertice pondus
  Vulnera verticibꝰ exitiumq; feret.
Sed neq; frondosi gestamen roboris vllum
  Omine Gøtenses horridiore premet.
Ardua comminuet nodosi robora colli:
  Et caua syluestri tempora mole teret.
Claua quidem sæuum patriæ domitura furorem:
124. Nulla magis Suetis exitialis erit.
Ossa domans, lacerosq; virum libranda per artus
  Impia prærupto stipite terga premet.
Cognatos pressura lares: fusura cruorem
  Ciuis: & in patriam perniciosa lues.

His dictis Syualdũ cũ septẽ filiis attẽtatũ acerrimas eorũ vires eximia clauæ mole frustratꝰ: exitio tradidit. Ea tẽpestate Harthbenus qdã ab Hellsyngia veniẽs/raptas regũ filias stupro fœdare gloriæ loco ducebat: illũ perimere solitꝰ: a quo pagẽdę veneris vsu ꝓhibereẽ: illustres nuptias humilibꝰ ꝓferẽs: tãtoq; se clariorẽ existimans quãto splẽdidiores cõcubitꝰ ꝑ vim asseq potuisset. Nec vltionẽ effugit q se ei cõparatione virtutis æquare ꝓsumeret. Tãta vero corporis magnitudine erat: vt. ix. cubitis ꝓceritatis eiꝰ dimẽsio tenderet. Huic duodecim athletæ cõtubernales fuere: q bus officio erat quoties illi ꝓsaga pugnę rabies ĩcessisset: vĩculorũ remedio oborti furoris impetũ ꝓpulsare. Ab his Haldanus Harthbenũ, eiusq; pugiles viritim ĩpetere

Syualdꝰ nouis rebꝰ studet.

Veneficorũ potẽtiæ.

Probitas Haldani.

Syualdi filiorũq; cædes.

Harthbenꝰ.

Longitudo Harthbeni.

iussus, nõ solũ certamẽ spopõdit: sed etiã victoriã sibi ĩgẽti verborũ fiducia ꝓmisit. Quo audito Harthben⁹ repẽtino furiarũ afflatu correpť⁹: summas clypei ptes morsus acerbitate cõsumpsit: igneos vẽtri carbones mãdare nõ destitit: raptas ore prunas in viscerũ ima trãsfudit: crepitãtia flãmarũ pericula percurrit. Ad postremũ oĩ sæuitiæ genere debacchat⁹, in sex athletarũ suorꝫ pcordia furẽte manu ferrũ cõuertit. Quã insaniã illi pugnãdi auiditas an naturæ ferocitas attulit: incertũ ẽ. Haldanũ deĩde residua pugilũ manu petiuit. A quo miræ grãditatis malleo cõtusus: vita ac victoria caruit: deditq́ꝫ pœnas & Haldano quẽ ꝓuocauerat, & regib⁹ quorũ sanguine p vim potit⁹ fuerat. At quoniã Haldano fors inopinas pugnæ causas porrigere cõsueuit quasi nũq̃ viriũ ei⁹ expimẽtis cõtẽta: accidit vt Egtherus Fynnensis piratico Sueones molestaret ĩcursu. Quẽ Haldan⁹ ternis adortus nauigiis, nã & ei totidẽ eẽ cõperat: cũ nocte pliũ finiẽte debellare nõ posset: postera die ex ꝓuocatiõe secũ decernẽtẽ oppssit. Deĩde cũ Hatheri Reguli filiã Thorildã a Grĩmone eximiarũ viriũ athleta sub duelli cõminatiõe expeti cõpisset, edictũq́ꝫ a patre eẽt potiturũ ea q pugilẽ amouisset: q̃q̃ ad senectutẽ cœlebs puenerat: nõ min⁹ Reguli ꝓmissiõe q̃ athletæ petulãtia cõcitatus Noruagiã petit. Qua inita cũctas agnitionis suæ notas adulterina oris illuuie respgẽs: vt pugnę locũ accessit: prior ensem destrigit. Quẽ ad hostilẽ sciẽs obriguisse cõspectũ: humi deiecit. Alioq́ꝫ vagina submoto Grĩmonẽ appetẽs, extremos loricæ nexus cũ occidua clypei pte psecuit. Qđ factũ Grĩmo ammiratione psecutus: vetulũ inquit acri⁹ dimicãtẽ nõ memini: statimq́ꝫ ferrũ exerẽs obiectã gladio parmã penetrabili sectione cõuulsit. Cui⁹ ĩmorãtẽ ictui dextrã Haldanus nihil hęsitãs obuia ferri celeritate corripuit. Ille nihilomin⁹ læua gladiũ stringẽs, feriẽtis femur trãsegit: mutilati corporis vltionẽ exiguo vulnere psecut⁹. Victor Haldan⁹ victo residuũ vitæ pecunia redimẽdi potestatẽ fecit: ne ĩbelli & mãcosmiseras animæ reliqas deformiter adimere videret. Quo facto tãtũ se pene in seruãdo hoste egit: quãtũ gesserat in vincẽdo. Cui⁹ victoriæ pmiũ Thorildæ nuptiis assecutus: filiũ ex ea Asmũdũ sustulit: a quo se Noruagiæ reges originẽ duxisse magni æstimãt: ab Haldano solẽnẽ generatiõis suæ seriẽ retexẽtes. Post hęc cũ Ebbo pirata plębeii gñis ad splẽdida coniugia capessenda virtutis fiducia cõcitatus, Sygruthã Gothẽsiũ regis Vnguini filiã postularet: ac pterea Gothici regni dimidiũ in dotẽ expeteret: sup matrimonii admissione cõsultus/ cõsensũ falso spondẽdũ monuit: seq́ꝫ nuptias frustraturũ ꝓmisit. Quinetiã sedẽdi locũ sibi inter cõuiuarũ discubit⁹ assignari pcepit. Probãte cõsiliũ Vnguino oẽm regiæ dignitatis speciẽ pegrina corpis deformitate corrũpens, noctuq́ꝫ nuptiis supueniẽs occurrẽtibus formidini fuit maiorẽ hũano hitu virũ adueisse mirãtib⁹. Qui mox vt regiã ĩtrauit circũspectis oĩb⁹ q̃rit qs ꝓximũ regi discubitũ occupauerit. Ebbõe deĩn futurũ Vnguini generũ ei⁹ lateri cõiũctũ dicẽte, p sũmã verborꝫ iracũdiã pcõtať, q̃ vesania qbusve furiis eo petulãtiæ adduct⁹ sit: vt despicabiles gñis sui sordes eximię nobilitatis splẽdori miscere præsumat/ rusticasq́ꝫ manus regiæ genti inserere audeat! nec id quidem expetere contentus/ etiam alieni regni consortium captare videatur! Deinde eum ferro secum decernere iubet non prius voto q̃ victoria potiturum. Quo nocturnum monstris certamẽ/ diurnũ hoĩbus cõgruere respõdẽte: ne tpis excusatione pugna abnui posset lunę splẽdore diẽ ęq̃ri phibuit. Taliter adactũ pugnæ Ebbonẽ cõuiuio in spectaculũ verso pstrauit: nuptiasq́ꝫ exeqis mutauit. Qui interiectis ãnis in patriã decedẽs cũ sine liberis eẽt/ regias opes Vnguino testamẽto legauit eũq́ꝫ regẽ cõstituit.

Harthbeni furiositas.

Cædes.

Egtheri infestatio & cædes.

Grĩmonis immanitas.

Thorildæ nuptiis potit⁹ Haldanus Asmũdũ genuit.

De genealogia & origine regum Noruagiæ.

Ebbo.

125.

Syualdus rex. xl.

Syritha pudicissima.

hic postmodum ab æmulo cui Regnaldo nomen erat bello oppressus filiũ Syualdũ reliquit. Huius filia Syritha adeo spectatæ pudicitiæ erat: vt cũ ob formæ pulchritudinẽ ingenti procorũ frequentia peteretur: ad neminẽ ex eis inspectandũ adduci posse videretur. Cuius cõtinẽtię fidutia a patre cõiugẽ depoposcit: q delenimẽtorũ dulcedine mutuũ eius cõspectũ impetrare quiuisset. Olim siqdẽ apud nos puellarũ cõtinẽtia magnopere visus petulãtiã edomare solebat: ne mẽtis integritas oculorũ libertate corrũperet, affectabaturq;: vt cordis castimoniã, oris modestia fateretur.

Otharus Syrithæ procus.

Tũc Otharus qdã Ebbonis filius siue gestarũ rerũ magnitudine, siue comitatis & facũdiæ fidutia accẽsus: ptinacius postulãdæ virginis ignibus æstuabat. Cui⁹ obtutũ oĩbus ingenii neruis emollire cõnisus cũ demissum oculorũ eius habitũ nulla penitus arte flexisset: inuictę seueritatis pseuerãtiã miratus abscedit. Eiusdẽ rei cupidus gigas cũ æque se effectu vacuũ aĩaduerteret: fœminã subornat: q̃ cũ obtẽta virginis familiaritate eius aliquãdiu pedissequã egisset: hãc tãdem a paternis procul penatibus q̃sita callidius digressione seduxit: quã ipe mox irruẽs ĩ arctiora mõtanæ crepidinis septa deuexit. Opinanť alii q̃ fœmineã mẽtitus effigiẽ cũ insidiosa artis protractiõe domesticis puellã ædibus abduxisset: ptes demũ raptoris ĩpleuerit. Q̃d vt cõperit Otharus indagãdæ virginis gratia mõtis penita pscrutat⁹ ĩuẽtã oppsso gigante secũ abduxit. Adeo aũt gigãtea sedulitas puellæ cęsariẽ nexili comarũ astrictione reuinxerat: vt pilorũ perplexa cõgeries crispata quadã cohęrẽtia teneret: nec facile pter ferrũ qs posset cõsertos criniũ extricare cõplexus. Denuo igiť variis rerũ irritamẽtis aggressus puellarẽ in se puocare cõspectũ: cũ diu torpẽtes nequicq̃ oculos attẽtasset: pposito parũ ex sentẽtia cedẽte, cœptũ reliquit. Sed neq; puellã stupro violare sustinuit: ne splendido loco natã obscuro cõcubitus genere macularet. Quę cũ varios solitudinũ anfractus diuti⁹ errabũda pcurreret: cõtigit vt ad syluestris cuiusdã ĩmanisq; fœminę tuguriũ pueniret. A qua pascẽdi caprarũ gregis officio deputata: cũ denuo p Otharũ libertatis auxiliũ ĩpetrasset: talib⁹ ei⁹ tẽtať allogis.

Num meis mauis monitis adesse
Et pares votis sociare nexus
Q̃z gregi præsens: olidisq; curam
Ferre capellis!
126. Impiæ dextram dominæ refelle
Et trucem præceps fugito magistram:
Vt rates mecum socias reuisens
Libera degas.
Linque commissæ studium bidentis:
Sperne caprinos agitare gressus:
Et thori consors refer apta nostris
Præmia votis.

O mihi tantis studiis petita
Torpidos rursum radios reflecte
Paululum motu facili pudicos
Erige vultus.
Ad lares hinc te statuam paternos
Et piæ lætam sociabo matri:
Si semel blandis agitata votis
Lumina pandas.
Quam tuli claustris toties gigantum
Confer antiquo meritum labori:
Et graues rerum miserata nisus
Parce rigori.

Prisca pudicitia.

Quare etenim cerebrosa adeo demẽtire cœpisti vt alienũ ductare pecus: & in monstrorũ famulitio numerari pp̃optes: q̃ pari cõsensus aptitudine mutuũ thori pmouere cõtractũ! Illa nihilomin⁹ ne pudicæ mẽtis cõstãtia: ad externos titubaret aspect⁹ luminũ habitũ ĩmoto palpebrarũ rigore cõtinuit. Quãtæ porro pudicitiæ sæculi illius fœminas extitisse putem⁹: q̃ ne ad leuẽ qdẽ oculorũ motũ maximis amatorũ irritamẽtis adduci potuerũt! Cũ ergo Othar⁹ ne gemini qdẽ beneficii meritis virgineũ in se visum cõcitare quiuisset: pudore & ægritudine fatigat⁹ classem repetiit.

Cunq; Syritha more pristino decursis late scopulis: in Ebbonis forte sedes erronea
peruenisset: nuditatis & inopiæ rubore egẽtiũ se filiã astruebat. Animaduertẽs aũt
hãc Othari mr̃ q̃uis marcore illitã: inopiq; cõtectã amiculo: a generosis pullulasse
ramalibus: honorato sedẽdi loco susceptã reuerẽda secũ comitate detinuit. Nobili
tatẽ qppe virginis index forma ꝓdebat: & vultu genꝰ interp̃te resultabat. Quã vi-
dẽs Otharus: cur vultũ peplo obscuraret ingrit. Cuiꝰ animũ certiꝰ exptur ꝰ: nuptu
rã sibi fœminã fingit: eiusq; thorũ cõscẽdẽs lucernã Syrithę gestãdã cõmittit. Quæ

Patientiæ exemplum mirandũ.

cũ absumptis pene lychnis admoto propius igne p̃meret: tãtũ patiẽtię specimen p̃-
buit: vt manũ absq; motu cõtinere visa: nullã ardoris molestiã sentire crederet. Ex-
ternũ qppe æstũ cohibebat interior: & pruritãtis animi feruor adustę cutis incẽdiũ
tẽperabat. Quæ demũ ab Otharo manui cõsulere iussa, placidos in eũ obtutus vere
cũda luminũ erectione cõuertit: statimq; semoto nuptiarũ figmento genialẽ thorũ
nuptura cõscẽdit. Cũq; postmodũ Syualdus cõphẽsũ Otharũ ob illatũ filiæ stuprũ
suspẽdio cõsumẽdũ duxisset: cõtinuo Syritha raptꝰ sui casibꝰ explicatis, nõ solũ eũ
in regis gratiã reduxit: sed etiã patrẽ ad eius sororẽ matrimonio sibi copulãdã ad-
duxit. Post hæc inter Syualdũ Regnaldũq; exq̃sitæ ꝓbitatis militibus vtrobiq; dele
ctis: apud Syalandiã p̃liũ agitur. In quo cũ triduo mutuis cædibꝰ exacto ob summã
vtriusq; partis virtutẽ incerti victoriæ ꝓcursus existerẽt, Otharus siue diutinę pu

Othari virtus.

gnæ tędio: siue gloriæ æmulatione correptus: cũ mortis cõtẽptu cõsertissimos ho-
stes irrũpit: Regnaldoq; inter fortissimas militũ acies obtrũcato: subitã Danis victo
riã peperit. Insigne hoc p̃liũ maximorũ procerũ ignauia fuit. Adeo siqdẽ rei summa
perhorruit: vt fortissimi Sueonũ. xl. terga fugæ dedisse dicãtur. Quorũ præcipuus
Starcatherus nulla sęuitia rerum aut periculorũ magnitudine quati solitus: nescio

Starcatheri fuga.

qua nũc obrepente formidine sociorum fugam sequi q̃ spernere præoptauit. Credi
derim hunc metum ei diuinis viribus iniectum: ne supra humanã fortitudinẽ vir
tute sibi præditus videretur. Adeo nihil perfecti mortalium felicitas habere cõsue
uit. Tunc hi omnes maximi piratarum Hakonis quasi quædam belli reliquiæ ad eũ
delapsæ commilitium amplectuntur.

De Sigaro rege a quo villa Syersted nomen accepit.

Sygarus rex. xli. Alfi præstantia. Syuardus Gothorũ rex. xlii. Aluildæ verecundia.



Ost hęc Syualdo filius Sygarus succedit: cui filii Syualdus, Alf, &
Algerus fuere: filiaq; Sygne. E qbus Alf cæteris animo formaq; p̃
stãtior piraticis incũbebat officiis. Cuiꝰ etiã insignẽ cãdore cæ- 127.
sariẽ tãtꝰ comæ decor asperserat vt argẽteo crine nitere putaret.
Eodẽ tẽpore Gothorũ rex Syuardus filios habuisse ferẽ Wemũdũ
et Ostenũ, filiãq; Aluildã: q̃ tãtã verecũdię fidẽ ab ipsis ꝓpemodũ
incunabulis p̃ferebat: vt os peplo iugiter obnuptũ haberet: quo minꝰ formã suam
alienæ libidinis irritamẽtũ efficeret. Huic pater in arctã admodũ custodiã relegatę
viperã anguẽq; educãdos cõmisit. Pudicitiã eius adultorũ tandẽ reptilium custo-
dia vallaturus. Neq; enim facile thalamus inuestigari poterat quem tanti discrimi
nis pessulum obserabat. Statuit etiã vt siquis eius aditũ frustra tentasset: protinus
amputandũ caput: paloq; refigendũ p̃beret. Ita annexus petulantiæ metus cõcitata

Alfi victoria in viperam & anguem.

iuuenum ingenia castigabat. Tunc Alf Sygari filius: rem hoc illustrius quo pericu-
losius tentandam existimans: proci titulum professus: animalia propter virginis cõ
claue excubãtia debellare iubetur: ꝗ edicti ratione eorũ victori virgineus deberet
amplexus. Quorũ vt acrius aduersum se rabiẽ excitaret: cruẽta corpꝰ pelle cõtexit,

Qua succinctus: mox vt septi valuas subiit torridā calibē forcipe cōphēsam: hian
tis viperæ faucibus īmersit: eāq; exanimē ꝓstrauit. Anguē deinde sinuosa volubili=
tate ꝑlapsum inter medios rictus telū iaculatus absumpsit. Cūq; pacti cōditione cō
nexū victoriæ pignus expeteret: refert Siuardus hūc sibi generū acceptari: in quē fi
lia solidū optionis arbitriū cōtulisset. Cūq; sola puellæ mater proci votū difficulter
exciperet: mētē filiæ secreto ꝑlustrat alloquio. Qua procū īpēsius ob virtutē laudāte
cōuitiis eā acrius lacerat: q̄ elisis pudicitiæ neruos specierū illecebra caperet: omis
saq; virtutis cēsura adulātibus formæ blāditiis lasciuæ mētis intuitū exhiberet. Ita
Aluilda ad Danici iuuenis cōtēptū adducta virili veste fœmineā ꝑmutauit: atq; ex
pudica admodū puella ferocē piratā agere cœpit. Cōpluribus quoq; eiusdē voti pu
ellis in cōmilitiū adcitis, eo forte loci ꝑuenit: vbi piratarū agmen amissi bello ducis
interitū deplorabat. A q̄bus ob formæ pulchritudinē piraticæ princeps creata: ma=
iores muliebri virtute res edidit. Quā Alf crebris nauigatiōis laboribꝰ insectari co
natus: in Blacmānorū forte classem hyeme incidit. Quo tēpore dēsatis aquarū co=
actibus tāta glaciei moles naues corripuit: vt eis nulla remigādi vis ꝓcessum strue
re potuisset. Cūq; frigoris diuturnitas tutiorē cōclusis spōderet īcessum: iubet Alf
suos cōcretū pelagi sinū caligatis tētare vestigiis, calceorū lubricitate deposita: gla
ciale planū firmiꝰ ꝑcursuros. Quos Blacmāni succincta pedū agilitate fugæ cōsule
re rati: inita cū eis pugna: vacillātibus nimirū cessere vestigiis: vtpote quorū ancipi
tes gradus subiectis plantis lubricū impellebat. Dani vero crustatū algore pelagus
passu tutiore parmēsi: īfirmos hostiū elisere ꝓgressus. Quibꝰ deuictis: nauigationē
in Finniam vertūt. Vbi cōtractiorē forte sinū ingressi: missis q̄ rerū habitū explora
rēt: paucis nauibus portū occupari cognoscūt. Aluilda quippe easdē faucium angu=
stias prior classe petiuerat. Quæ cū ignotas eminꝰ puppes adesse cōspiceret ꝓpeti re
migio velox in eorꝝ defertur occursum, irrūpere hostē q̄ opperiri satiꝰ iudicās. Tūc
Alf ꝓhibētibꝰ sociis plures naues paucioribꝰ attētari: indignū respōdit: vt Aluildę
quis ꝑferat paucarū puppiū obiectu ꝓcursus sui studia deturbari ꝓ̄fatus paruæ rei
momēto magnorū operū titulos respergēdos non esse: nec parua Danis ammiratio
fuit: vnde hostiū corporibꝰ talis formę decor, tātaq; mēbrorū aptitudo suppeteret.
Vt ergo naualē cōmittere pugnā cœperūt iuuenis Aluildæ prorā insiliens in pup
pim vsq; facta resistētiū strage progreditur. Cuiꝰ comes Borcarus decussa Aluildę
galea, mētiq; eius lenitate cōspecta animaduertit osculis nō armis agendū esse te=
128. lorūq; rigore deposito blandioribus hostē officiis attrectandā. Igitur Alf quā terra
mariq; tot obstātibus periculis indefesso labore quæsierat supra spem offerri gaui=
sus cupidius appꝓ̄hensam virilē cultū in muliebrē cōuertere coegit: ex qua postmo
dum filiam Guritham procreauit. Sed & Borcarus Aluildæ comitem Gro nomi=
ne matrimonio cōplexus filiū ex ea Haraldum suscepit: quē sequens ætas Hyldetan
cognominauit. Et ne quis hunc bellis sexum insudasse miretur quędā de talium fœ
minarum conditione, & moribus compēdio modicæ digressionis expediam. Fuere
quōdam apud Danos fœminæ quæ formam suam in virilē habitum conuertentes
omnia pene temporū momenta ad excolendā militiā cōferebāt, ne virtutis neruos
luxuriæ contagione hebetari paterentur. Siquidem delicatum viuendi genus per=
osæ corpus animūq; patientia, ac labore durare solebant: totāq; fœmineæ leuitatis
mollitiem abdicantes: muliebre ingenium virili vti sæuitia cogebant. Sed & tanta
cura rei militaris notitiā captabant: vt fœminas exuisse quiuis putaret. Præcipue

Aluilda piratică exercet.

Glacie͂ calcandi astus.

De Aluilda

Aluilda victa.

Fœminæ Danicæ & earꝝ mores.

vero quibus aut ingenii vigor, aut decora corporum proceritas erat id vitæ genus incedere consueuerãt. Hæ ergo perinde ac natiuæ cõditionis immemores, rigorẽq; blanditiis anteferẽtes/ bella pro basiis intẽtabant, sanguinẽq; nõ oscula delibãtes armorũ potius q̃ amorũ officia frequẽtabant: manusq; quas in telas aptare debuerãt, telorum obsequiis exhibebant: vt iam nõ lecto, sed leto studẽtes spiculis appeterent quos mulcere specie potuissent. Nunc a diuerticulo ꝓpositum repetã. Veris initio cum Alf, & Algerus repetitis piraticę operibus varia pelagus nauigatione tẽtarẽt in Hamundi Reguli filios Helwin Hagbarthum & Hamũdũ centenis incidere nauigiis. Quibus illato prælio cũ fessas cæde dextras sola crepusculi caligo dirimeret noctu militi fœdus imponitur. Qđ postero die perpeti inuicẽ iure firmatũ est: tãto vulnere hesterna pugna vtrobiq; suscepto: vt nulla renouandi certaminis facultas existeret. Ita quos par virtus exhausit necessitas in pacẽ coegit. Per idẽ tẽpus Hildigisleus claro Theutonũ loco ortus formę & nobilitatis fiducia Sygnẽ Sigari filiã postulabat. Apud quẽ maximũ ei cõtẽptũ obscuritas ꝑeperit/ ꝙ fortitudine vacuus aliena probitate fortunã instruere videreẽ. Præcipue eandẽ in amorẽ Hakonis magnaliũ eius spectata deflexit opinio. Quippe maiorẽ fortiũ q̃ molliũ respectũ agebat nec formæ, sed operũ insignia mirabatur/ sciẽs omne decoris blãdimentũ sola virtutis æstimatione sordescere: nec æqua illi lance cõferri. Sũt em̃ puellæ quæ potius amatorũ claritate q̃ specie capiũtur/ quasq; nõ oris, sed mẽtis habitũ æstimantes in alternũ copulę votũ solus animi respectus accẽdit. Hagbarthus vero cũ Sigari filiis Daniã petens, iisdẽq; ignaris sororis eorũ alloquio potitus, tandẽ eã ad clandestini concubitus promissionẽ fide sibi obligandã adduxit. Quæ postmodũ forte pedissequis insignes procerũ titulos cõferẽtibus Hildigisleo Hakonem ꝓ̃tulit: in illo nihil præter speciẽ laudabile reperiri/ in isto oris liturã animi flore pensari testata. Nec eum simplici laudationis genere extulisse contenta/ tali concẽtu vsa perhibetur.

Hildigisle⁹ procus.

Hagbarthus.

Hic candoris inops prima probitate relucet:
Vultum vigore metiens.
Nam damnũ rigidæ redimit mens ardua formæ:
Mendamq; vicit corporis.
Corde micat species: facies feritate iuuatur:
Ipso rigore præcluis.
Hæc candore beat mentem: sed mente colorem
Morum seuerus arbiter.
Huic pretium non forma facit: sed fortior ausus
Armisq; parca claritas.
Ast illum capitis decor approbat & nitor oris:
Vertexq; crine fulgidus.
Sordet inane decus formæ: confunditur in se
Fallax decoris dignitas.
Disparibus studiis virtus, speciesq; reguntur:
Hæc perstat: illa deperit.
Importat vitium vacuus color: hunc leuis anni
Fluxus gradatim dissipat.
Ast probitas meliore loco sua pectora firmat
Nec lapsa prorsus excidit.

Iamb. Archilochium

129

Exteriore bono vulgaris fallitur aura:
Rectiq; normam negligit.
At mihi censura virtus potiore probatur,
Spreta decoris gratia.

Quæ vox ita ad astantiũ aures delapsa, vt Hagbarthus Hakonis laudari vocabulo
putaret. A qua cũ Hildegisleus Hagbarthũ sibi ꝑlatũ dolẽter tulisset, Bolwisũ quẽ
dam luminibus captũ muneribus illicit: qui Sygari et Hamundi filios ad amicitias
odio ꝑmutandas adduceret. Rex quippe Sigarus senũ duorum: quorũ alter Bolwi
sus erat consilio cuncta fere gerere cõsueuerat. Horũ tam discors ingenium fuit: vt
alter inimicitiis dissidentes in gratiã reducere solitus esset/ alteri curæ foret amici
tia iunctos odio sequestrare/ et simultatũ pestes alternis vẽtilare dissidiis. Primum
itaq; Bolwisus apud Sygari filios Hamũdi sobolem pleno obtrectationis mẽdacio
lacerabat/ affirmans eam nunq̃ fida pace societatis iura seruare solitam: bello poti⁹
q̃ fœdere cõtinendã. Itaq; iuuenum pactione ꝑrupta Alf et Hamũdus, Hagbartho
ꝓcul agẽte, Sigari filiis Alf et Algero prælium inferentibus apud portũ, qui Sinus
Hamũdi dicitur/ opprimũtur. Quos Hagbarthus postmodũ integris viribus sup=
ueniens in vltionẽ fratrum bello consumpsit. Hisdigisileus ambas nates telo traie=
ctus/ elabitur. Quæ res insectandorũ risu Theutonum occasio extitit: ꝙ opprobrii
nota plagæ deformitas nõ careret. Post hæc Hagbarthus muliebri corpus cultu in
struẽs tanq̃ Sigari filiam fraterna clade nõ læserit, solitarius eam acceptæ ꝓmissio=
nis fidutia repetit/ plus securitatis ex ipsius fide, q̃ suo facinore formidinis contra=
hens. Adeo libido periculum contemnit. Et ne ꝓfectioni causa deesse videretur, pu
gnacem Haconis famulam profitendo legationẽ eius ad Sigarum perferre se dixit.
Cunq; noctu inter pedissequas cubitũ reciperetur/ pedesq; ei ab ancillulis lauandi
officio ꝑtergerent, interrogatus/ quid hispidis adeo cruribus esset, manusq; parũ
blandi contactus haberet? hoc modo respondit.

Senũ duoꝝ dispar stu=dium.

Hisdigisi=leus vulne=rat⁹ natib⁹ fugit.

Quid miri tenerũ nobis durescere subtel:
Et longos hirto crure manere pilos?
Cui plantas toties subiecta relisit harena:
Et vepres medium corripuere gradum?
Nunc saltu nemus experior/ nunc æquora cursu/
Nunc mare/ nunc tellus/ nunc iter vnda mihi.
Sed neq; ferratis conclusum nexibus vber:
Aut iaculis solitum/ missilibusq; premi.
Ad tactum vestro potuit mollescere ritu,
Quas chlamydis tegmẽ aut toga læuis habet.
Nec colus aut calathi, sed cæde madentia tela
Officium nostræ composuere manus.

130. Cuius affirmationem Signe consentaneo dissimulationis genere prosequi non mo
rata/ par esse refert manus vulnera sæpius, q̃ vellera: pugnam q̃ pensa tractantes cõ
sentaneam officio præferre duritiem: nec tractabili fœminarum mollitudine ener
uem leuitatis speciem alienis contactibus exhibere. Quippe eas partim bellico labo
re/ partim nauigandi consuetudine duratas esse. Neq; eñ bellatricem Haconis ver
nulam muliebribus inseruire negotiis: sed iaculandis hastis/ torquendisq; missilib⁹
oblitam cruore dexteram afferre consueuisse. Quamobrem mirãdum nõ esse plan=

tas ingenti itinerum emēsione duratas quasq; decursa toties littora scabris lapidū fragmentis obtriuerint calloso rigore lentescere: nec parem earum teneritudini contactum præ se ferre: quarū vestigia digressus expertia aulicis iugiter liminibus includant. Quā quū Hagbarthus pinde ac honoratiorē cubādi locū habiturus thori sociam recepisset, inter mutuę voluptatis colloquia talibus sensim orsis cōpellat.

Si captum genitor tuus Me tristi dederit neci, Glironium.
Nunquid coniugii fidem Tanti fœderis immemor
Post fatum repetes meum? Nam si sors ea cesserit,
Haud spero veniæ locum: Nec parcens miserebitur
Vlturus sobolem parens. Nam fratres necui tuos
Priuatos ope nautica: Et nunc te patre nescio
Acsi nil prius egerim Votis illius obuiam
Communi teneo thoro. Dic ergo Venus vnica
Quam voti speciem feres Complexu solito carens?

Ad hec Sygne.

Me crede tecum care velle commori Iambirum
Si sors exitii prætulerit vicem: Asclepiadeum.
Nec vlla vitæ prorogare tempora,
Quum te mors tumulo tristis adegerit.
Nam si supremam forte lucem clauseris/
Lictorum rabido subditus ausui,
Quocunq; leto præfocetur halitus:
Morbo seu gladio gurgite vel solo:
Omnis petulcæ labis ignes abdico:
Et me consimili deuoueo neci:
Vt quos idem fœdus thori reuinxerat
Idem supplicii contineat modus.
Nec hunc necis sensura pœnas deseram,
Quem dignum Venere constitui mea:
Qui prima nostri carpsit oris oscula
Et floris teneri primitias tulit.
Nullum puto votum futurum certius/
Si quid fœminea vox fidei gerit.

Quæ vox ita Hagbarthi aīm vegetauit: vt plus voluptatis in eius pmisso, q̄ piculi in sua digressione reponeret. Qui quū ab ancillulis pditus a Sigari lictorib⁹ oppugnaretur, diu se strenua pugna defendit/cōpluresq; ex eis in aditu trucidauit. Compræhensus tandē et ad cōcionē pductus, diuersa plæbis suffragia exptus est. Siqdē cōplures suppliciū ab eo tā grauis iniuriæ exigendū dicebāt. Sed Bilwisus Bolwisi frater/aliiq; sententiæ potioris auctores, potius strenua eius opa vtendū, q̄ crudelius in eū cōsulendū monebāt. Tūc subiens Bolwisus iniqua affirmabat consilia, q̄ regē quū vltione vti debeat, ignoscere iubeant: et iustū iracūdiæ motū indigna miseratione deleniant. Quo eīn pacto Sigarū circa hunc parcendi/miserendive studio moueri posse: a quo nō solū gemino filiorū solatio spoliatus: sed etiā corruptæ filiæ cōtumelia respsus videat? Quā sniam maiore cōcionis pte suffragiis psequēte/damnat Hagbarthus/stipesq; eū excepturus erigit. Quo euenit vt q prius nullū pene 131.

Hagbarth⁹ addicitur morti.

triste suffragium habuerat, omnium sæuitia mulctaretur. Quem regina mox porrecto poculo sitim lenire iussum tali minarum inflictione sollicitat.

Nunc insolens Hagbarthe Quem morte dignum concio
Adiudicauit omnis Sitis fugandæ gratia
Ori dabis bibendum Cypho liquorem corneo.
Ob hoc metum refutans Vitæ supremo tempore
Audacibus labellis Letale liba poculum:
Quo potus inferorum Mox applicere sedibus:
Iturus in reclusam Ditis seueri regiam:
Patibuloq; corpus/ Orcho daturus spiritum.

Tunc iuuenis oblatum appræhendens poculum/tale fertur intulisse responsum.

Hac gustum capiam manu supremum:
Extremæ quoq; potionis haustum:
Qua natos tibi sustuli gemellos.
Iam non elisios inultus axes
Non impune truces adibo manes:
Nam nostro prius hos peracta nisu
Clades tartareis reclusit antris.
Hæc vestro maduit cruore dextra/
Hæc proli teneros ademit annos:
Quam luci tua procreauit aluus:
Cui tunc nec funebris pepercit ensis.
Infamis mulier/furensq; mente,
Infœlix genitrix et orba natis,
Sublatum tibi nulla reddet ætas:
Nec tempus redimet/diesve quæuis
Demptum letifero rigore pignus.

Ita mortis comminationem interfectorū a se iuuenum exprobratione vltus reiecto in reginam poculo os eius sparso meri liquore suffudit. Interea Sygne deflentes famulas an sibi cœptorum sociæ fieri paterentur/interrogat. Illæ quicquid dominæ voti incederet suis spondent effectibus exequendum. Promissioni fides adiecta est. Deinde lachrymis suffusa quem vnice thori consortem habuerit/fato insequi velle se dicit: iubetq; mox vt signum e specula datū esset, faces thalamo subdi: deinde laqueos ex peplis fieri/hisdemq; fauces pulso pedum fulcimine strangulandas præberi. Assentientibus quo minorem mortis metum haberent / merum propinat. Post hæc Hagbarthus ad montem, qui postmodum ab ipso vocabulum traxit/suspendio consumendus adducitur. Tunc experturus amasiæ fidem/amiculum suum a lictoribus suspēdi præcepit: voluptati sibi esse præfatus, si propinquæ mortis instar alicuius spectaculi imagine puidisset. Quo impetrato speculæ custos id circa Hagbarthum peragi ratus/cōclusis intra aulam puellis conspecta denuntiat. Quæ mox datis incendio tectis/subiecta pedibus robora depellentes, gulas laqueis obtorquēdas dederunt. Igitur Hagbarthus regiam igni implicatam conspiciēs/ac notum conflagrare cubiculum, plus lætitiæ se ex amicæ fide q̄ mœroris ex propinqua morte sentire perhibuit. Quinetiam astantes ad necem sibi inferendam hortatus: in q̄ paruo momento fatum poneret huiusmodi carmine protestatur.

Sygnes suspendium.

Ocius o iuuenes correptus in aera tollar
Dulce mihi nupta ē post tua fata mori.
Aspicio crepitus et tecta rubentia flammis:
Pollicitusq; diu pacta reuelat amor.
En tua non dubiis completur pactio votis:
Quum vitæ mihi sis/interitusq; comes.
Vnus erit finis:vnus post fœdera nexus:
Nec passim poterit prima perire Venus.
Felix qui tanto merui consorte iuuari:
Nec male tartareos solus adire deos.
Ergo premant medias subiecta tenacula fauces:
Nil nisi quod libeat pœna suprema feret.
Quum restaurandæ Veneris spes certa supsit
Et mors delitias mox habitura suas:
Axis vterq; (iuuat) gemino celebrabit orbe:
Vna animi requies:par in amore fides.

Ecce enim oblatum libens discrimen accipio,quū ne apud manes quidem amor ipe pticipis sui complexum deperire patiatur. Et cum dicto lictorū opa laqueo pfligatur. Et ne cuiq̄ antiquitatis vestigia prsus exoleuisse credantur/prædictæ rei fides præsentibus locorū indiciis exhibetur:quum et Hagbarthus pago vobabulum extinctus intulerit:nec longe a Sigari oppido locus pateat:vbi plano paululum agger elatior veteris fundi instar ptuberantis fumi speciē demōstrat. Sed et quidā Absaloni trabem se eo loci reptam vidisse narrauit:quā agrestis vomere glebam rimat⁹ offendit. His auditis Hako Hamundi filius quū in vltione fratrum arma ab Hiberniensibus in Danos translaturus videretur,ab Hakone Syelandico Vvigeri filio/Starchaterōq; deseritur:quorū post Regnaldi necem ad id vsq; tempus auxiliis vtebatur. Alter siquidem familiaritatis/alter originis intuitu mouebat/ diuersaq; ratio par ambobus studium peperit. Hakonem nāq; ab inuasione patriæ pietas deturbauit:q; cæteris aduersum exteros bellum gerentibus ipse cum ciuibus præliatur⁹ videretur. Starcatherus vero q; Sygari senilis hospitio vsus fuerat,hostem agere supersedebat:ne bene meritum iniuria afficere putaretur. Tantū eīn quidā hospitalitatis gratiæ deferunt:vt ad molestiam eis inferendā adduci non possint,quorū se quandoq; humanitatis officia expertos meminerint. Sed et Hako plus damni in fratrum nece,q̄ pugilum defectione reponens,in portum q Danice Her wig/latine Exercituū sinus dicitur,classe collata/militem exponit/pedestremq; aciem instruit Quo loci nunc oppidum ab Hesberno constructum munimine suo præsidiū accolis facit/aditumq; barbaræ feritatis eliminat. Deinde sparsis trifariam copiis geminam nauium partem,paucis remigio destinatis,ad Susam amnem præmittit: quæ per obliquos aluei flexus ancipiti nauigatione pgrediens / peditibus si res posceret subsidium ministraret. Ipē cum residuis pedestri itinere facto syluestribus maxime locis:ne cerneretur,incessit. Quæ via crebris quōdam occlusa nemoribus:nūc partim aratris apta tenui fruticum raritate prætexitur. Et ne pgressis in planū arboreum deesset vmbraculum,ramalia ab eis incidi gestariq; præcepit. Præterea neqd pperantibus oneri foret,vestium partem ac vaginas abiici/nudosq; gladios deferri iussit. Ob cuius facti memoriam æternum monti /vadoq; cognomen reliquit. Ita bi

Hagbyr danice vocat.

De amne Susa.

133.

nas vigilum stationes nocturna ꝓgressione frustratus quũ in tertiã incidisset, mox
speculator insolitum facti contemplatus euentũ, accesso Sygari cubiculo stupendæ
rei nuntium afferre se dixit: ꝙ frondes ac frutices humano more gradientes aspice
ret. Tunc percontatus rex quantũ nemoris distaret aduẽtus: vt ꝓpinquum esse co
gnouit, hoc monstro fatum sibi portendi subiunxit. Quo euenit vt succisorum fru
ticũ palus letalis publico nuncuparetur eloquio. Igitur locorũ angustias veritus re
licto oppido conspectiorẽ soli planiciem prælio hostes excepturus petiuit. Idẽ apud
locum qui vulgo Vvalbrunna/ latine cadauerũ vel stragis puteus appellatur, gesta
infœliciter pugna/ protritus extinguitur. Tunc Haco victoria in crudelitatem ver
sa tanto facinore fortunã ꝓsequi cœpit: vt ꝓmiscuæ cædis auidus/ nihil conditioni
aut sexui deferendũ putaret. Sed neq; miserationis aut verecundiæ respectui indul
sit: quo minus fœmineo ferrum cruore respergeret/ matresq; cum liberis communi
stragis sæuitia violaret. His auditis Syualdus Sigari filius quũ paternis hactenus
penatibus inhæsisset, vltoris partes executurus exercitum contrahit. Igitur Haco
multitudinis concursu conterritus, cum tertia agminis pte in Herwig classem re-
petens, maritimo sibi discessu cõsuluit. Cuius collega Haco cognomine Fastuosus
plus fidutię in recenti victoria, q̃ metus in Haconis absentia reponẽdum existimãs
mortemq; fugæ pręferens, residuũ tutabatur exercitum. Itaq; reductis paulisp ca-
stris apud villam Axelstadã naualẽ diutile præstolatus occursum venientiũ tardi⁹
sociorũ segnitiem causabatur. Nõdũ eñ ad destinatum portum immissa amni clas
sis appulerat. Adeo aũt Sigari clades Syualdiq; charitas ꝓmiscuos plæbis animos
incitabant: vt vterq; se bello sexus impenderet: nec certamen crederes fœmineis ca
ruisse præsidiis. Postera luce Haco/ Syualdusq; cõgressi, biduum extraxere pugna.
In qua rebus atrocissime decertatis, vtroq; duce ꝓstrato, Danorum reliquias victo
ria decorauit. Nocte vero prælium insecuta ad cõstituti portus receptaculum clas
sis Susam rimata peruenit. Cuius alueum quondã remigiis ꝑuium/ nunc solidiori-
bus elementis concretũ angustię limitant: vt vetãte cõstrictionis inertia rarus pup
pium admittatur ingressus. Diluculo nautæ sociorũ cadauera conspicati, funeran
di ducis gratia collem spectatæ magnitudinis extruunt: quẽ vsq; nunc opinione ce
lebrem Haconis bustũ fama connominat. Quorũ multitudinem Borcarus cũ Sca-
nico repente equitatu adueniens/ neci implicuit. Consumpto hoste vacuas remigio
rates instruens Hamũdi filium Anhela pręceps celeritate persęqtur. Cuius cõgres-
su habito, contigit Haconem rebus infœliciter gestis metu præcipitẽ in Scotthorũ
patriã ternis euolare nauigiis. Vbi decurso biennio defungitur. Talia rerum/ bello
rumq; discrimina adeo regiã apud Danos gentem exhauserant: vt hanc ad solã Iu-
ritham Alfi filiam/ Sigari vero neptem redactã esse constaret. Qui quũ se consuetę
nobilitatis regimine defectos viderent, regnũ popularibus tradunt: creatisq; ex plę
be principibus Ostmaro Scaniæ/ Hundingo Sialandiæ ꝓcurationẽ attribuunt. In
Hanonẽ Fioniæ dominiũ conferunt. Penes Roricũ atq; Haterũ Iutiæ summam dis
creta potestate constituunt. Q; ne lateat quo regũ posteritas satore succreuerit, oc
currunt quædam necessario paulisp perstringenda digressu. Ferũt fortissimũ Sue-
tonum Gunnarum olim ob grauissimas causas Noruagiæ infensum lacessendæ ei⁹
licentiam precibus impetratam maximis exasperasse periculis: ac primũ in Iather
prouinciam ꝓpositos effudisse decursus. Quam partim flammis/ ptim cędibus im-
plicans omissis rapinis tantũ obsitos cadaueribus calles ac fusas cruore semitas per

Vvalbrũde Sigari exit⁹

Haconis crudelitas.

Syualdus rex. xlii.

Villa Axelstade: quæ dicitur Roskildia.

Haconis cędes.

Apud Eskilsso.

Hacõis bustum.

Principes loco regum creãtur ex plębe.

Gunnari gesta.

meare gaudebat. Nam quũ cæteri iugulis abstinere/prædãq; magis q̃ cædem affectare solerent, hic spoliis sæuitiã anteponẽs/funestũ animi libitum humanis potissimum cladibus exercebat. Cuius atrocitate pmoti incolæ, ppinquũ periculum publica deditione pueniũt. Sed et rex Normãnorũ Regnaldus vltimæ senectutis audito tyrãni studio, filiã Drotã facto specu claudendã curauit/aptũq; ei puisis in lõgũ sumptibus famulitiũ tribuit. Sed et gladios exquisita fabrorũ opera decusatos cũ regia supellectile pariter antro mãdauit: ne ferri vsum, quẽ sibi inhabilem videret, hosti capiendũ relinqueret. Et ne cõspicua caueæ pateret elatio, solidiori terræ tumorẽ æquabat. Ad bellum deinde pfectus/quũ senilibus membris in aciẽ descendere nõ posset, comitum innixus humeris alienis fulta gradibus vestigia pferebat. Igitur prælio cupidius q̃ fœlicius gesto consumptus, grauẽ ruboris cãm patriæ reliquit. Vt eñ Gunnarus deuictæ gẽtis ignauiã inusitata conditionis deformitate mulctaret, rectoris loco canẽ eis præponi curauit. Quo facto qd aliud eũ assequi voluisse putemus, q̃ vt plenus supbiæ populus insolentiã suam manifestius puniri cognosceret/dũ obnixos latranti vertices inclinaret. Et neqd cõtumeliæ deesset, satrapas pcurauit: q sub eius titulo priuata ac publica negotia tuerentur. Cuius etiam iugi cõstantiq; custodiæ distinctos pcerũ ordines applicabat. Statuit insup vt siqs aulicorũ ducis sui despicabile duxisset obsequiũ/variosq; discurrentis incessus plenis venerationis obsequiis insequi supsedisset, membrorũ clade supplicia lueret. Sed et geminũ genti vectigal imposuit/vnũ autumnalibus copiis/alterũ vernali tpe persoluendũ. Ita Noruagiensium tumore exploso obtentũ est: vt liquidius fastus sui detrimẽta cognoscerẽt, quẽ caninis adactũ obsequiis viderẽt. Audiẽs aũt regis filiam longinquis occlusam latibulis, omibus ingenii neruis ad eã inuestigandã cõtendit. Quo euenit vt dũ ipe quoq; lustrandi inter alios officio fungeret subterranei murmuris sonũ dubia pcul aure colligeret, tunc sensim pgressus certiorẽ humanæ vocis habitum depræhendit. Cunq; subiectã pedibus humũ ad solidum fodi iussisset, subito patente cauea cuniculatos animaduertit anfractus. Trucidatis itaq; famulis dũ detectos antri aditus tueri cupiũt, puella cũ repositis inibi spoliis cauo extrahitur: quæ rerũ admodũ puida patrios duntaxat enses secretioris custodiæ tutamento tradiderat. Hæc a Gunnaro stuprũ pati coacta, filium pcreat Hildigerum. Cui tanta paternæ crudelitatis æmulatio fuit: vt cædiũ semp appetẽs, et humanis solum intentus excidiis immensa fundẽdi cruoris cupidine suspiraret. Igitur ob intolerabiles sæuitiæ mores a patre pscriptus/moxq; ab Aluero tyrannide donatus finitimos bellis ac cædibus implicando omne ætatis tps armis exegit: nihilq; exilii cõditione ex cõsueto crudelitatis habitu remittẽs/animũ cum loco mutare passus non est. Interea Borcarus Regnaldi filiæ Drotæ matrimoniũ p vim a Gunnaro occupatũ exptus, cõiuge eũ/vitaq; priuat/ac sibi Drotã connubio sociat. Quæ etiam ægre nuptiis assensa nõ est, q parẽtis vltorẽ iure cõplexura videretur. Neq; eñ lugentis patrẽ filiæ eius interfectori voluptuosus poterat obtẽperare consensus. Huius Bocariq; filius Haldanus fuit: cuius iuuẽtæ initia stoliditatis opinione referta fuere: sequens vero ætas fulgentissimis operũ insignibus illustris euasit/ maximisq; vitæ ornamentis inclaruit. Adolescens pugilem ingenuæ famæ, q ab eo pueriliter obludens colapho pcussus esset, gestamine qd in manu habebat petitum oppressit. Quo facto futuros operũ titulos auspicatu præteritæ vitæ contemptũ in amplissimum sequẽtis fulgorẽ cõuertit. Ea quippe res bellicorũ eius insigniũ magnitudinẽ

Regnaldus Normãniæ rex.

Canis pficitur victis Normãnis.

Drota a Gũnaro rege Suetiæ opprimit: et Hildigerũ parit.

Drota Borcaro nubit.

Haldanus rex.xliiii.

134.

augurata est. Ea tempestate Røtho Rutenorum pirata patriam nostram rapinæ et
crudelitatis iniuriis profligabat. Cuius tam insignis atrocitas erat: vt cæteris ex-
tremæ captorum nuditati parcentibus, hic etiam secretiores corporum partes te-
135. gminibus spoliare deforme non duceret. Vnde graues adhuc/immanesq; rapinas
Røthoran cognominare solemus. Sed et torquẽdi interdum hunc supplicii modũ
adhibere solebat: vt dextris eorum pedibus terræ tenacius affixis, læuos curuatis
de industria ramis annecteret: quorum salacitas medii corporis distractione recur
reret. Quem Fioniæ rex Hano dũ speciosos sibi titulos cõciscere cupit/ maritimis
viribus oppugnare conatus, fugam vno comitatus ingreditur. In cuius exprobra-
tionem ꝓuerbium manauit/In proprio plus lare Hanonẽ valere. Tũc Borcarus vl-
teriorem ciuium iacturam inspectare non passus, Røthoni se obiicit: quorũ vt mu-
tuum bellum/ita etiam exitium fuit. Eadẽ pugna Haldanum grauiter affectum fa
ma est aliquãdiu susceptis oblanguisse vulneribus: e quibus vnum euidẽtius ori in
flictum habebat. Quod adeo cicatrice conspicuum erat: vt cæteris medela recrea-
tis, patentiori quadã lentigine teneretur. Oblisam quippe labelli partem ita verru-
cæ vitium vlcerabat: vt eius rimosa tabes carnis excremẽto sarciri nequiret. Quæ
res ei plenum contumeliæ cognomen impressit: quũ potius vulnera aduerso corpe
excepta laudem q̃ dedecus afferre soleant. Adeo maligna virtutum interpres vul-
garis interdum existit opinio. Interea Alfi filia Guritha quũ regiam stirpem ad se
solam redactam animaduerteret/neminemq; cui nuberet nobilitate parem haberet
nuncupatis votis voluntariã sibi castimoniam indixit: cõcubituq; carere q̃ ex plæ-
be maritum adsciscere satius duxit. Quinetiam cauendæ iniuriæ gratia conclaue
suum electo pugilum agmine tutabat. Ad quã quũ Haldanus semel forte venisset/
abessentq; pugiles: quorũ ipse fratrem impubis extinxerat: oportere eã, inqt, solu-
to virginitatis cingulo, castimoniæ rigorẽ rebus ꝑmutare venereis: ne ita pudici-
tiæ votis indulgeat: vt lapsa regni gubernacula copulæ suæ beneficio reparare con
temnat. Se ergo nobilitatis splẽdore cõspicuũ nuptialibus ab ea votis respici iubet:
ꝙ ob dictam cãm voluptati aditũ datura videatur. Ad hæc Guritha adduci se nõ
posse retulit: vt regiæ nobilitatis reliquias inferioris ordinis viro copulare susti-
neat. Nec generis obscuritatem exprobrasse contenta, etiam oris deformitatem im
properat. Haldanus geminum ab ea sibi vitium obiectari subiunxit/vnũ ꝙ sangui-
ne parum niteret/alterum ꝙ rimosi oris iacturam inexpleta cicatrice præferret.
Ideoq; non prius se postulandæ eius gratia rediturum, q̃ vtranq; notam parta ar-
mis claritate tersisset. Obsecrat quoq;/ne cui thori conniuentiam præberet, anteq̃
reditus/interitusve sui certitudinem nuntio cognouisset. Quem athletæ fratre
iampridem ab eo spoliati Gurithæ locutum indigne ferentes, discedentem equis
insectari conãtur. Quo viso, commilitibus latebram petere iussis, se solum pugiles
excepturum dicebat. Morantes asseclas imperioq; obsequi deforme ducentes mi-
nis abigit/præfatus non cõperturã Gurithã pugnã a se formidine detrectari. Mox
quęrcu succisa/atq; in clauæ habitũ redacta, solus cũ. xii. manũ cõseruit/ eosq; spiri-
tu spoliauit. Quibus ꝑemptis tã præclari opis titulis nõ cõtentus, maioris edendi
gratia auitos a matre gladios recepit: quoꝝ alter Lyusingus/alter Hwytingus ob
collimati acuminis nitorem vocabulum habuit. At vbi inter Aluerum Suetiæ
regem/Rutenosq; bellum flagrare cognouit, e vestigio Rusciam petit: oblatoq; in-
colis auxilio, summa cum omnium dignatione suscipitur. Sed nec procul Aluerus

Røtho pirata.

Hano Fionius.

Haldani vulnus.

Gurithæ propositũ.

Haldanus xii. pugiles cædit quęrcu.

De duobus gladiis Haldani.

agebat: breui locorum traiectu paruulam internectente distantiã. Cuius miles Hildigerus Gũnari filius Rutenorum pugilibus ad secum dimicandum ꝓuocatis cũ Haldanum offerri animaduerteret/eiusq; se fratrem esse nõ ignoraret, pietatẽ fortitudini prætulit: seq; septuaginta pugilum oppressione conspicuum cum homine parũ spectato manũ cõserturũ negauit. Iubet itaq; eũ minorũ se rerũ experimentis metiri/ac deinde æqua viribus studia consectari. Hæc aũt nõ virtutis diffidentia: sed integritatis seruandæ gratia astruebat: quũ nõ solum acerrimus/verũ etiã hebetandi carminibus ferri peritus existeret. Quippe quũ ab eius patre suum oppressum meminisset: affectusq; geminos/vnum paternæ vltionis/alterũ fraternę charitatis haberet, prouocatione cedere q̃ maximo implicari scelere satius duxit. Cuius loco alium Haldanus athletam deposcens/exhibitum iugulat: moxq; ei etiã hostiũ suffragio virtutis palma decernitur/omniũq; fortissimus publica ꝓclamatione censetur. Postera die duobus in pugnam petitis, ambos obtruncat. Tertia luce ternos expugnat. Quarta quatuor secum congressos exuperat. Quinta vero quinos expostulat. Quibus oppressis quũ ad octauam similibus pugnæ et victoriæ incrementis peruentum esset: vndecim simul admissos prosternit. Cui Hildigerus ꝙ opm suorũ titulos virtutum eius magnitudine æquatos videret, congressum vlterius negare non passus: quum ab eo obducto panniculis ferro mortificum sibi vulnus inflictum animaduerteret, abiectis armis humi decumbens tali fratrem voce compellat.

Collibet alternis deuolui fatibus horam:
Et ferro pausante solo subsidere paulum:
Alternare moram dictis animosq; fouere:
Restat proposito tẽpus: nam fata duorum
Fors diuersa tenet: alium discrimine certo
Sors feralis agit/alium potioribus annis
Pompa decusq; manẽt/et agendi tp̃is vsus.
Sic sibi diuiduum partes discriminat omen.
Danica te tellus: me *Sueticus* edidit orbis.
Drot tibi maternum quondam distenderat vber:
Hac genitrice tibi pariter collacteus exto.
En pia progenies trucibus concurrere telis
Ausa perit: sudo pro nati sanguine, fratres
Illata sibi cæde ruunt dum culmen auentes
Tempore deficiunt/sceptriq; cupidine nacti
Exitiale malum socio styga funere visent.
Ad caput affixus clypeus mihi *Sueticus* astat,
Quem specular vernans varii cęlaminis ornat/
Et miris laqueata modis tabulata coronant.
Illic confectos proceres/pugilesq; subactos,
Bella quoq;, et nostræ facinus spectabile dextræ
Multicolor pictura notat: medioxima nati
Illita conspicuo species cęlamine constat:
Cui manus hæc cursum metæ vitalis ademit.
Vnicus hic nobis hæres erat: vna paterni
Cura animi/superoq; datus solamine matri.

Sors mala quæ lætis infaustos aggerit annos:
Et risum mœrore premit/sortemq; molestat.
Lugubre enim ac miserum est deiectam ducere vitam/
Et tristes spirare dies/omenq; dolere.
Sed quæcunq; ligat Parcarum præscius ordo:
Quæcunq; arcanum superæ rationis adumbrat.
Seu quæ fatorum serie præuisa tenentur,
Nulla caducarum rerum conuersio tollet.

His dictis quum ab Haldano ob tam seram fraterni vinculi confessionẽ inertiæ dãnaretur, iccirco se silentio vsum esse dicebat: ne aut pugnam detrectando ignauus/ aut committendo scelestus existimari posset. Talibus excusationis verbis intentus extinguitur. Sed apud Danos Haldanum ab Hildigero ꝓstratum rumor ediderat.

137. Post hæc Gyuritha (quæ regii sanguinis sola apud Danos supererat) quũ a Siuaro Saxonicæ gentis nobilissimo postulari cœpisset/latenterq; ei Haldanum præferret conditionẽ ꝑ eo intulit ne suum prius cõnubium peteret, q̄ Danorum regnum mẽbratim diuisum in vnũ corpus redigeret: idq; sibi ꝑ iniuriam ereptum armis restituisset. Quod frustra tentante Siuaro, omnibus arbitris pecunia ab ipo corruptis, tãdem ei despõdenda cõceditur. Quod Haldanus apud Rusciam per negotiatores expertus, tanto studio nauigationi incubuit: vt nuptiarũ tempus aduentu præcurreret. Quarum prima die regiam petiturus præcepit: ne comites prius a constitutis sibi mouerentur excubiis, q̄ ferri stridorem eminus aure ꝑciperent. Cumq; cõuiuis parum cognitus coram virgine cõstitisset/ne vulgaris eloquii nuditate pluribꝰ intellecta depromeret, in hunc modum abstrusa carmen ambage compegit.

Patris sceptra relinquens Nil figmenta verebar
Commenti muliebris Astus fœmineive:
Vnum quando duosq; Tres ac quatuor et mox
Quinos indeq; senos Post septem simul octo
Vndenos quoq; solus Victor Marte subegi:
Sed nec tunc fore rebar Probri labe notandus
Promissi leuitate/ Pactis illicibusq;.

Ad hæc Gyuritha.

Fragili moderamine rerum *Anapæsticum hypercatalecticum*
Animus mihi pendulus hæsit
Trepida leuitate pererrans:
Tua fama/volatilis/anceps/
Variisq; relatibus acta/
Dubium mihi pectus inussit:
Teneri tibi temporis annos
Gladio periisse verebar:
Poteram ne resistere sola
Senioribus atq; magistris
Prohibentibus ista negari
Thalamoq; monentibus vti?
Manet/et Venus/et calor idem
Socius tibi/parq; futurus.

Nec ab ordine sponsio cessit
Aditus habitura fideles.
Neq; eñ vlla adhuc te fefellit ꝓmissio q̃q̃ sola multiplicis suadelæ consilia detrecta re non possem/et in iugalis copulæ receptione monitis obuiare censoriis. Necdũ re sponsum virgo cõplebat/et iã spõsũ Haldanus ferro transuerberat. Nec vnũ oppres sisse contentus, maximã cõuiuarũ partem obtruncat. In quem quũ Saxones cessim ebrietate labantes irruerent, a superuenientibus eius vernaculis trucidantur. His gestis Gyuritha potitur. Quã quũ sterilitatis vitio obnoxiam animaduerteret/maximãq; prolis creandæ cupidinem haberet, cõciliandæ ei fœcunditatis gratia Vpsalam petit: responsoq; monitus suscitandæ sobolis causa fraternis primũ manibus parentare: postq̃ oraculo paruit, optatæ rei solatium impetrauit: siquidẽ filium ex Gyuritha suscepit: cui Haraldo vocabulum aptauit. Cuius titulo Danoꝝ regnum principum iniuriis laceratum ad pristinum dominationis habitũ reuocare conat⁹ dum bello apud Syalandiã gesto Wesetum præcipuæ opinionis athletam in acie oppugnat, occiditur. Quo viso Gyuritha quũ prælio ob filii charitatem sub virili habitu interesset, eundem fugientibus sociis cupidius dimicantem ad ꝓpinquũ ne mus humeris deportandũ curauit. A cuius insectatu plurimũ hostes lassitudo prohibuit: quorũ aliquis dependentis pigam sagitta confixit. Igitur Haraldus plus ru boris sibi q̃ opis materna cura allatum existimauit. Qui quũ eximiæ formæ/præcipuæq; magnitudinis esset/coæuisq; robore et statura præstaret, tãtã Othini (cui⁹ oraculo editus videbatur) indulgentiam expertus fuerat: vt integritatis eius habit⁹ ferro quassari nõ posset. Quo euenit vt vulnifica aliis tela /ad læsionem ei infligendam inhabilia redderent. Nec præmii inops beneficiũ fuit. Animas quippe ei quas ferro corporibus eiecisset, pollicitus ꝓditur. Idem in monimentũ patris eius res gestas apud Blekygiam rupi/cuius memini/p artifices mandare curę habuit. Post hęc quũ Wesetum apud Scaniã nuptias acturum audiret/easq; sub egentis specie peti uisset, finito noctiũ cõuiuio, omnibusq; mero ac somno sopitis, nuptialem thalamũ trabe pertudit. Cuius buccam Wesetus ita absq; vulneris inflictione fuste quassauit: vt binis eam dentibus vacuefaceret. Quorũ iacturã postmodũ insperata molariũ eruptio sarciebat. Hic euentus Hyldetã ei cognomẽ imposuit: quod eũ quidam ob eminentem dentium ordinẽ assecutũ affirmant. Illic occiso Weseto Scaniæ dominium adipiscitur. Inde Hatherũ apud Iutiã oppugnatũ extinxit. Cui⁹ occasum per pes oppidi vocabulum indicat. Post hæc Hundingo/Roricoq; ꝓstratis Lethram oc cupat, distractumq; Daniæ regnũ in pristinũ corpus reformat. Deinde Wicaroꝝ regẽ Asmundũ a sorore natu maiorẽ regno spoliatũ comperiens pendẽte bello tanta fœminæ petulantia cõcitatus, sola naue Noruagiã Asmũdo opẽ laturus accedit Cõmisso prælio purpurea amictus lacerna/mitraq; auro variata/capillitiũ redimitus, in hostẽ ꝓgreditur: ita armorũ loco tacita fortunæ cõscientia fretus: vt cõuiuali potius, q̃ bellico cultu instructus videret. Sed nec apparatui ingenium respondit Inermis siqdem ac regiis duntaxat insignibus ornatus/cœtus anteibat armigeros/ expeditãq; pugnãdi copiã feruẽtioribus belli piculis obiectabat. Directa nãq; in eũ spicula acsi retusi acuminis essent nocuo cassabant effectu. Cumq; cęteri præliantis inermitatẽ aduerterẽt, impressione facta, ad eũ acrius impetendũ pudore cogũtur. Quos Haraldus corpe integer/aut ferro cõsumpsit/aut fugã arripere coegit: sicq; regnũ Asmundo ꝓstrata eius sorore restituit. A quo oblatis sibi victoriæ præmiis

Sterilitas Gyurithæ.

Haraldi ortus.

Mors Haldani.

Haraldi genius.

Haraldus. Hyldetan rex. xliiii.

hadarsſløff

138.

ſolā gloriæ mercedē ſufficere dixit: tantū q; ſe in repudiādis muneribus geſſit/ quā-
tū egerat in ꝓmerendis. Quo facto nō minorē omnibus cōtinētiæ ſuæ, q̃ fortitudi-
nis ammirationē incuſſit/ claritatē ſe, nō pecuniā ex victoria ꝑcepturū teſtatus. In-
terea rex Sueonū Aluerus decedit, Olauo/ Ingone/ et Ingeldo filiis relictis. Quorū
Ingo paternæ hæreditatis titulis nō cōtentus, ꝓferendi imperii gratia Danis bellū *Aluerí Sueonū regis mors.*
denuntiat. Cuius euentū Haraldo oraculis explorare cupienti, ſenex præcipuæ ma
gnitudinis/ ſed orbus oculo obuius extitit: q hiſpido etiā amiculo circūactus Othy
nū ſe dici, bellorū q; vſu callere teſtatus/ vtiliſſimum ei centuriandi in acie exercitꝰ *Senex fatidicus.*
documentū porrexit. Iuſſit igit̃ vt terreſtribus bellum copiis editurus, vniuerſam
aciē in tres turmas diuideret: quarū vnāquāq; vicenarii rōne denſaret: mediā vero *Acierū inſtructio.*
xx. virorū numero reliqs porrectiorē extēderet: quā ētiā in coni ſiue pyramidis acu
mē digerēs alarū receſſus vtrinq; ſecus diſcretis ābagibus obliquaret. Cuiuſlibet ve
ro turmæ ſeriē hac ratione cōtexeret: vt a duobus frons inchoās cōſequētibus locis
vnitatis duntaxat incremēta recipet. Et quidē in ſecunda linea tres/ in tertia quat-
tuor: eodē q; modo poſterius ordinādos, habita cōgreſſione ſtatueret: ſic q; cōſequē-
tes gradus idem ꝓportionis tenor inſtrueret: donec coniunctionis extremitas alas
ęquaret: cornu vero quodlibet denis ab eo ordinibus formaret̃. Poſt has itē turmas
139. inſtructā iaculis iuuentutē admittat. A cuius tergo grandęuorū cohortē adhibeat
quæ labātes ſocioꝝ vires veterana quadā virtute firmaret. Deinde funditorū alas
gnarus locorū ſupputator annecteret: q poſt ſodalium agmina conſiſtentes, eminꝰ
hoſtem tormētis inceſſerent. Poſt quos cuiuſlibet ætatis aut ordinis hoīes abſq; cō-
ditionis ęſtimatione paſſim adciſceret. Cęterū poſtremā aciē ternis adinſtar primę
cornibus interſtinctā/ ſimili q; graduū ꝓportione digeſtā explicet. Cuius tergū ſu-
periori cōiunctū agmini ipm̄ auerſæ frontis obſtaculo tueret̃. At ſi nauale forte
præliū incidiſſet, ꝑtem claſſis ſecerneret: quæ eo ꝓpoſitos inchoante conflictus mul
tiuola rates hoſticas reflexione circūdaret. His diſciplinæ militaris rōnibus inſtru
ctus/ Ingonē/ Olauū q; bellū parātes, anticipatis apud Suetiam rebꝰ, oppreſſit. Quo
rū fratri Ingeldo ſub aduerſę valitudinis ſimulatione belli inducias ꝑ legatos poſcē
ti poſtulata conceſſit: ne virtus quæ mœſtis rebus ꝑcere didiciſſet, humilis ac iacē-
tis fortunæ temporibus inſultaret: a quo poſtmodū raptæ ſororis iniuria laceſſitꝰ
quū diu bellis eū ancipiti victoria fatigaſſet, in amicitiā adciuit/ ſociū q; q̃ hoſtē ha-
bere ſatius duxit. Poſt hæc quū inter Olauū Throndorū regem virgines q; Sticlam *Olauus Throndoꝝ rex.*
et Ruſilam regnū bello decertandum audiret, fœminea admodū præſumptione ꝑ-
motus clam arbitris eū acceſſit/ cultu q; quo dentiū ꝓlixitatem obnuberet ſumpto,
pugnā virginibus intulit. Quarū vtra q; ꝓſtrata binis portubus affine earū voca-
bulis nomē reliquit. Tum vero cōſpectiſſimū virtutis argumentū exhibuit. Quip-
pe ſubarmali tm̄ ſubucula frętus, inermem telis thoracem oppoſuit. Igitur Olauo
victoriæ ſibi præmium offerente beneficium repudiauit: ſic q; fortitudinis an conti
nentiæ maius ſpecimen dederit, incertū reliquit. Deinde Freſicæ gentis athletam
Vbbonē nomine Iutiæ fines crebra populariū ſtrage vaſtantem adortus/ quum ar *De Vbbone Freſico.*
mis ſubdere non poſſet, milites ad eum manibus capiendū hortatus/ humi proſtra
uit, vinctū q; compedibus tradidit. Ita quē paulo ante grauiſſimam ſibi cladem alla
turū putauit/ deformi expugnationis genere ſupatum obtinuit. Quē ſorore ei in
matrimonium data militem nactus finitimos Rheno populos tributo ſubmiſit: mi *Sclauorum ſubactio.*
litem q; ex eius gentis fortiſſimis legit. Quo frętus bello Sclauiam preſſit/ eius q;

viii

duces Duc/et Dal ob virtutem capi potius,q̃ occidi curauit. Quibus in commili=

Britanniæ subactio quarta.

tiũ receptis,Aquitanniã armis perdomuit:moxq; Britanniã petens,Humbrorum
rege ꝓstrato,promptissimos quosq; deuictæ iuuentutis adciuit. Quorum præci=
puus Orm cognomento Britannicus habebatur. Hac rerum fama athletas e va=
riis orbis partibus accersitos in mercenariam manũ redegit. Quorum frequentia
actus adeo regnorum oĩm motus nominis sui terrore cohibuit:vt eorũ rectoribus
mutuum conserendæ manus ausum excuteret. Sed nec quisq̃ maris dominationẽ
absq; eius nutu vsurpare præsumpsit. Quippe quondã in Danorũ republica diui=
duum terræ et pelagi imperiũ fuit. Interea apud Suetiã moritur Ingeldus Ringo=

Ingeldi mors.

ne/ quem ex Haraldi sorore sustulerat/paruulo admodũ filio relicto:quẽ Harald⁹

Haraldi sub.l.annorũ pace exercitium.

paterno regno datis ei tutoribus pręfecit. Ita ꝓuinciis/prĩcipibusq; ꝑdomitis quin
quaginta annos in otio habuit. Quorũ quiete ne militum animos in desidiã resolui
pateret̃, assidue eis cauẽdi/inferẽdiq; ictus rationem a gladiatoribus perdiscendã
constituit. Quorum qdam insigni dimicationis arte callentes aduersæ frontis suꝑ
cilium infallibili ictu ferire solebant. Quo siquis recepto versilitate palpebræ timi=
dius cõniueret,mox aula eiectus stipendiis defungebatur. Hisdẽ temporibus Olo=
nem Syuardi filium Haraldi sorore editum in Daniã e Noruagiæ finibus conspi=
ciendi auũculi cupido perduxit. Quẽ quia primũ in Haraldi clientela habitũ/post
bellum vero Sueticũ Danicarũ rerũ imperio potitũ cõstat, ꝓposito paulisꝑ attinet
quæ de eius opibus memoriæ sunt ꝑdita/recẽsere. Igit̃ Olo tertiũ ætatis lustrũ apᵭ

Origo Olonis Vegetii

patrem emensus,quantũ animi corpisq; dotibus inclaruerit incredibile reddidit.
Præterea adeo visu efferus erat:vt qᵭ alii armis/ipe oculis in hostẽ ageret:ac fortis
simũ quemq; vibrãte luminũ acritate terreret. Cui quũ nũtio delatũ esset Gũnonẽ
Thelemachiæ ducem cũ filio Grimone nemus Ethascog,qᵭ et fruticibus præden=
sum et vallibus q̃maxime opacũ erat,ꝑ latrociniũ obsidere: facinoris indignatione
cõmotus,cũ cane et equo parabilem a patre armaturã deposcit/iuuentã damnans,
quæ debitũ virtuti tp̃s inertia dilabi pateretur. Quibus impetratis prædictã syl=
uam arctissime speculatus,hominis vestigia niui altius impressa cognoscit. Quip=
pe latronis incessũ pruina gressu violata ꝑdiderat. Qua duce vs⁹ supato mõtis cli=
uo præcipuæ granditatis amnem offendit. Quo pristinã humani vestigii speciem
auferente,traiectu vtendũ cõstituit. Verũ ipa aquæ moles rapidiore lapsu præcipi
tes agens vndas/difficultate transitũ negare videbat̃. Siqdem occultis cautibus fre
quens oẽm aluei tractũ spumeo quodã volumine turbidabat. Sed ex animo Olonis
ꝑiculi metũ festinationis cupido detraxerat. Igit̃ vbi domitus virtute timor/ contẽ
ptũq; temeritate ꝑiculũ: nihil qᵭ animo libitum foret actu difficile ratus,stridulos
equo vortices supauit. Quos emensus in angustias paludibus vndiq; secus ambitas
incidit. Quarũ interna facile peti præiecti aggeris obstaculum non sinebat. Trans
quẽ leuato equo frequẽs stabulis repagulum animaduertit. Vnde egesto equorum
grege/suum inducere cupiẽs a Tokone quodã(seruus hic Gũnonis erat)adeo ad=
uenam insoleuisse dolente acrius impetitus,oppugnantem solo clypei frustrabatur
obiectu. Quem ferro opprimere deforme existimans,appræhensum/artuatimq; cõ
fractum/tecto quo præceps excesserat/transuersum iniecit. Qua ignominia Gunno
ac Grimo ocyus incitati,diuersis elapsi posticis pariter in Olonem cum contem=
ptu ætatis eius ac virium ruunt. A quo letaliter vulnerati quum corporis admo=
dum viribus deficerentur,Grimo supremi vix spiritus potens / ac toto pene vigo=

re defunctus carmen hoc extremo vocis singultu contexuit.
Simus nempe licet corpore debiles/ Asclepiadeum
Elapsusq; cruor robur obhauserit:
Quum nunc elicitus vulnere spiritus
Vix sensim lacero pectore palpitet,
Discrimen moueo temporis vltimi:
Per nos intrepidis clareat ausibus:
Ne conflictum aliquis fortius editum/
Pugnatumve magis dixerit vspiam.
Et certamen atrox arma gerentibus
Quum per busta caro fessa quieuerit,
Famæ conciliet præmia perpetis.
Prima hostis scapulas sectio comprimat/
Et ferrum geminas abripiat manus:
Vt quum nos stygius Pluto receperit,
Olonem quoq; par exitus occupet:
Et commune tribus funus inhorreat:
Vna trium cineres vrnaq; contegat.

Hactenus Grimo. Cuius inuictum pater spiritum æmulatus: vt fortissimam filii vocem mutua adhortatione prosequeretur/sic cœpit.

Q̄q̄ defectis ad summum sanguine venis/
Extet in occiduo corpore vita breuis,
141. Taliter extremæ vigeat contentio pugnæ:
Vt laudem nostri non sinat esse breuem.
Ergo humeros hostis et brachia framea primum
Impetat: vt manuum debilitetur opus.
142. Sic commune tribus dabitur post fata sepulcrum:
Et socios cineres par tribus vrna teget.

His dictis ambo genibus nixi (nam fati ꝓpinquitas vires hauserat) cōminus cum
Olone confligere summopere niti: vt perituri morte hostem æquare possent/flocci
pendere fatum dummodo eum a quo occidebātur socio amplecterentur occasu. E
qbus Olo/alterū ferro/alterū cane cōsumpsit. Sed ne ipse quidē incruentā gessit vi-
ctoriam: quū hactenus integer tum demū aduerso vulnus corpore suscepisset. Qđ
sedulo cane perlinctus recuperata corpis firmitate, mox ad vulgandā victoriæ suæ
fidem ipsa latronū cadauera patibulis ingesta latius inspectanda cōstituit. Cæterū
castro potitus quicqd inibi prędæ repperit clandestinæ custodiæ traditum futuris
vsibus asseruauit. Ea tempestate Scati et Hiali fratrū insolens luxus eo petulantiæ
prepsit: vt excellentis formæ virgines parentibus ereptas cōcubitu violarēt. Quo
euenit vt Esam quoq; Olaui Wermorū reguli filiam raptui destinantes patri māda
rent: si illam externæ libidini famulari nollet, per se / aliūve quempiam pro tuenda
prole decerneret. Quod quū Olo nuntio comperisset, oblata pugnæ facultate gaui
sus Olaui penates agrestium cultum mutuatus accedit. Vbi quum inter extremos
discubitu frueretur mœrentem regis familiam conspicatus, eius filio de industria

Scati et Hialli violētia Olau⁹ Wermorū rex.

ꝓpius accersito quidita cæteri luctuosa facie essent/inqrit. Quo sororis suæ pudicitiam ni cuiuspiam defensio ocyus intercederet ꝓxime per acerrimos pugiles pro sanandam dicente,ꝑcontatur rursum qd præmii recepturus foret q salutem suam pro virgine deuoueret.Super quo Olauus per filium interrogatus,filiam ꝓpugnatori cessuram respondit.Quæ vox præcipuā Oloni subeundi discriminis cupidinē attulit.Consuerat autem virgo hospitum vultus propius accedēdo q̃curiosissime prælato lumine cōtemplari:quo certius susceptorum mores cultumqꝫ perspiceret. Eandem quoqꝫ creditum ex notis atqꝫ lineamentis oris conspectorū ꝑpendisse prosapiam/solaqꝫ visus sagacitate cuiuslibet sanguinis habitum discreuisse. Quæ quū Olonem scrutabundis aggressa luminibus cōstitisset inusitato oculorum eius horrore perstricta,pene exanimis concidit.At vbi sensim redditus vigor/ spiritusqꝫ liberius in ea re cœperat rursum iuuenē cōspicari conata,lapso repente corpore ceu mente capta ꝓcubuit.Tertio quoqꝫ dum clausam deiectamqꝫ aciem attollere nitit̃, non modo oculorū motu/certe etiā pedum regimine defecta , subito lapsu decidit. Adeo vigorē stupor hebetat.Quo viso Olauus cur toties casum corꝑe præbuisset interrogat.Qua se truculento hospitis vsu ꝑculsam testante / eundemqꝫ et regibus ortum/ etsi raptorem vota refelleret suis pq̃ dignum amplexibus asserente, rogat̃ a cunctis Olo:nam os pilleo obnuptū habebat:discusso velamine cognoscendi capitis notas præbere.Tum ille cunctis mœrorem deponere/ animūqꝫ procul a dolore habere iussis,detecta fronte auidius omniū in se oculos eximiæ pulchritudinis ammiratione deflexit.Flaua quippe cęsaries/nitentiqꝫ capillitio erat. Cæterum pupillas ne visentibus formidini forent,palpebris arctius obstringendas curabat. Credentes repente animis spe meliorum erectis tripudiare cōuiuas/dissultare aulicos/summamqꝫ ægritudinem effusa mentium hilaritate conuelli. Igitur spe metum leuante altera cōuiuii facies:nec quicq̃ initio par aut persimile fuit. Ita benignum vnius hospitis promissum cōmunem omnium formidinem propulsabat.Inter hæc Hiallus et Scatus cum decem vernaculis sūpuenientes tanq̃ puellam illico sublaturi tumultuoso cuncta clamore miscebant/regem ni filiam in expedito sisteret,euocantes in pugnam.Quorum debacchationem ꝓtinus Olo spōsione certaminis excipit, cō- 142.
ditione adiecta,neqs furtim tergum dimicantis incesseret : sed aduersis tm̃ pugna
De gladio Olonis. cōgressibus staret.Deinde gladio Løgthi dicto solus duodecim ꝓstratis maius adolescente opus edidit.Cęterum pugnæ locum insula dabat stagni mediū tenens:vnde non longe vicus abest,qui cladis huiuscemodi monimentum Hialli et Scati fratrum vocabula coniuctim referens/præbet.Igitur puella sibi in præmium victorię data quum filium ex ea sustulisset,Omundum repetendi patris licentiam a socero nactus postq̃ patriam a Thorone regulo per Tostonem Victimarium et Leotarum cognomine præditum oppugnari cognouit,ad conferendam cum eis manum solo satellite muliebriter culto contentus/perrexit.Cumqꝫ non longe Thoronis ædibus abesset,suum/comitisqꝫ ferrum cauatis baculis cōdendum curauit. At vbi regiam subiit verum oris habitum adulterina specie supprimens,obtritum annis hominē simulabat.Apud Syuardū vero se Egentium regem fuisse/ filiiqꝫ eius Olonis odio pertinacius actum exulare dicebat.Quem mox aulicorū plæriqꝫ regis nomine consalutantes genibus nixi manus ei per ludibrium offerre cœperunt. Quibus ille qđ ioco gesserant ratum habere iussis/ferro quod baculis inclusum gestabāt erepto,regem inuadit.Itaqꝫ pars Olonem iuuare/ iocum pro serio ducere: nec fidem per ludi

brium præstitã violare. Complures voti vanitate rescissa a Thoronis partibus sta-
re. Igitur anceps intestinumq; prælium oritur. Deniq; Thorone non minus suorũ
q̃ hospitis armis oppresso, Liotarus letaliter sautius victorem Olonem tam inge-
nio viuidum q̃ acrem operibus iudicans, Vegeti cognomento donauit: eundẽ frau
dis exemplo qua circa Thoronem vsus fuerat periturum vaticinans: Indubitanter
quippe domesticis occasurum insidiis. Et cum dicto repẽte exanimatus est. Itaq; su
prema morientis vox futurum victoris exitum augurii sagacitate complexa dinos
citur. His gestis Olo non prius se patri restituit, q̃ pacem eius penatibus reporta-
uit. A quo recepta pelagi dominatione. lxx. maritimos reges nauticarum virium
certamine consumpsit. Inter quos Biruillus et Huiruillus: Thoruillus quoq; Nef/
et Onef/ Reduarthus/ Randus atq; Erandus præcipui noscebantur. Cuius rei fama
ac titulo pugiles, quorum omne fortitudini studium inhiabat accensos ad firman-
dam secum societatem frequentes adduxit. Quinetiam effrenati ingenii iuuenes
claritatis cupidine concitatos stipatores adciuit. Inter quos Starchaterum sum-
ma dignatione susceptum familiarius q̃ vtilius colebat. His viribus instructus ita
finitimorum regum petulãtiam opinionis suæ magnitudine castigauit: vt iisdem
gerendorum inuicem bellorum manus curam audaciamq; detraheret. Post hæc ad
Haraldum profectus ab ipsoq; maritima prælatione donatus, tandem Ringoni in
commilitium delegatur. Eodem tempore Bruno quidam omnium Haraldi consi-
liorum vnice particeps ac conscius habebatur. Huic ipse et Ringo quoties secretio
re nuntio opus habebant/ mandata credere consueuerãt. Quem familiaritatis gra
dum educationis et crepundiorum cõsortione adeptus fuerat. Quo fluminis cu-
iusdam aquis inter assiduos profectionum labores assumpto: Othinus eius nomine
et habitu subornatus insidiosæ legationis cura arctissimam regum concordiam la
befactauit: tantaq; inimicitias serentis fallacia fuit, vt amicitia ac necessitudine vin
ctis mutuum odii rigorem ingeneraret: quod absq; bello satiari non posse videre-
tur. Primum apud eos tacita adoleuere diffidia: donec vulgatis vtrinq; studiis / ar-
canus in publicum liuor erumperet. Denuntiatis itaq; inimicitiis colligendis bel-
li instrumentis septem anni cessere. Sunt qui Haraldum non liuoris impulsu/ aut
143. regni æmulatione: sed industrio quodam/ spontaneoq; conatu clandestinas exitii
causas quæsiuisse testantur. Quum enim ob senectam/ seueritatemq; ciuibus etiam
onustus existeret, ferrum morbi cruciatibus anteponens, spiritum in acie q̃ lectu-
lo deponere præoptauit/ consentaneum præteritæ vitæ operibus exitum habitu-
rus. Itaq; quo mortem suam clariorem efficeret/ inferosq; comitatior peteret, com-
plures fati consortes adciscere gestiebat/ futuræ cladis materiam vltronea belli in-
structione molitus. His ergo de causis tam propriæ, q̃ alienæ necis auiditate cor-
reptus vt par vtrobiq; strages incideret, pares vtrinq; copias instaurauit/ aliquan-
to fortius Ringoni robur applicans, quem victorem superesse maluerat.

Olo. lxx. maritimos reges extixit.

Explicitus est Liber Septimus.

Incipit Liber Octauus.



Suecticum bellum.

Istoriã belli Suetici Starcatherus:q et eiusdẽ prælii præcipuũ columen erat/primus Da= nico digessit eloquio/memoriæ magis q̃ lite ris traditũ. Cuius seriem ab ipso ꝑ more pa= trio vulgariter editã/digestãq; latialiter cõ= plecti statuens, in primis ꝓstãtissimos vtrius q; ptis ꝓceres recensebo. Neq; eñ mihi mul= titudinẽ cõplectendi cupido incessit: quã ne præcise qdem numerus capit. Et prius eos q ab Haraldi ptibus steterãt: mox q sub Ringo nis stipendiis egerant/stilo retexam. Igit̃ ex ducibus q ad Haraldũ coierãt clarissimi nos

Bellatores Haraldi.

citant̃ Suen/ac Sambar/ Ambar/ et Elli/Ra= ti/Fionicus/Salgarthus/et Roe: quem barbæ prolixitas cognomento insignem effe= cit. His accedunt Skalc Scanicus/et Alf Aggi filius. Quibus iunguntur Oluir lat⁹ et Gnepia vetulus. His annumeratur Gardhstãg oppidi cultor. Cui adiiciuntur necessarii Haraldi Blend vltimæ Tyles incola/ac Brandmicæ cognomen habens. Hisdem sociantur Thorny cum Thoruingo/Tatar atq; Hialto. Qui quidem naui= gio Lethram aduecti instructis ad bella corporibus/ ingenii quoq; virtute pollebãt proceritatis habitum animorum exercitiis ęmulantes. Quippe spicula arcuum bal listarũq; tormentis excutere ac plærunq; viritim cum hoste decernere. Poeses quo= q; patrio sermone contexere promptissime calluerunt. Adeo animum cum corpo= re impensa exercitatione coluerant. E Lethris autem prodiere Hortar/ Borrhyq;.

Hedeby. Hetha dux

Præterea Belgi cum Begatho. Quibus adiecti sunt Bari ac Toli: Atsle oppido cũ Hacone genã scisso sub Hetha/Wisnaq; ducibus tummi velificator excesserat. Qua rum muliebri corpori natura virilem animum erogauit. Webiorgam quoq; eodem spiritu præditam Bo Brami filius/et Brat iutus belligerandi cupidine prosequun= tur. His agglomerantur Orm Anglicus/Vbbo Fresicus/Ary altero cassus lumine

Wisna.

Alf et Goter. Post quos Dal corpulẽtus/et Duc Sclauicus recensentur. Wisnam ve= ro imbutam rigore fœminã/reiq; militaris apprime peritam Sclaua stipauerat ma nus. Cuius præcipui Barri ac Gnizli satellites agnoscuntur. Cæteri vero ex eadem cohorte corpus clypeolis tecti prælongis ensibus/aeriiq; coloris parmulis vtebant̃. Quas belli tempore/aut in tergum repellentes/aut impedimentorum gerulis dan= tes abiectis pectorũ munimentis/expositisq; ad discrimen omne corporibus/distri= ctis Martẽ mucronibus intenderunt. E quibus Tolcar atq; ymi præcipui claruere. 144.
Post quos Toki Iumensi prouincia ortus cum Otrito: cui agnomen iuuenis erat, illustris agnoscitur. At Hetha promptissimis stipata comitibus armatam bello cen turiam afferebat. Cuius primi fuere Grimar/ac Grenzli. Post Hosger/Liuicus: Ha= ma quoq; et Hunger Humbli/Biariq; regũ fortissimi memorantur. Hi ꝓsæpe duel= lis fœliciter gestis insignes late victorias edidere. Itaq; memoratæ virgines nõ mo= do comiter: sed etiam pugnaciter cultę, terrestres in aciem copias ductauere. Igitur centuriatim Danicus confluxit exercitus: septem reges pari ingenio: sed dispari voto. Alii Haraldo: pars Ringoni præsidio fuerunt. Præterea in partem Haraldi

concesserāt: Hømi & Høſa. Thulhim Haſtinuſq; & Hythin gracilis: Dahar quoq; cognomento Grenſki. Sed & Haraldus Olauo genitus patre. Ex Hatica vero pro- uincia Har atq; Herlewar cum Hothbroddo: cui Effreni cognomen erat: Danicis militauere caſtris. At ex Imica regione Humnehy, & Haraldus adueniunt. Qui- bus applicant̄ a ſeptentrione profecti Haki Bemoniſq; filii Sygmundus & Serker. Horum omniū clientelam rex liberali familiaritate coluerat. Nam primis apud ip- ſum honoribus habiti: cultos auro gladios, opimaq; bellorum præmia perceperūt. Aduenerant & editi Gandal ſene: quos Haraldi familiares clientela vetus effece- rat. Igitur frequens Danica claſſe pelagus Sialādiam Scaniæ veluti interſito ponte committere videbatur. Quas quidem prouincias intermeare cupientibus conſer- tiſſimo nauium globo pedeſtre compendium exhibebat. Sed ne improuidis bellum Sueonibus pararetur: mittuntur ab Haraldo, qui Ringoni palam inimicitiarum mandata perferrent: ipſamq; ſequeſtræ pacis direptionem vulgarent. Hiſdem pu- gnæ locum præſtituere iuſſum. Igitur qui Haraldo militauerant hi fuere quos edi- di. At ex parte Ringonis computantur Vlf, Abgi, Windar, Eyil luſcus, Gotar, Hildi, Guti, Alf patre genitus. Stur robuſtus, Sten, Wienicæ paludis accola. Ap- plicantur hiſdem Gerth Alacer, Gromer, Wermicus. Poſt quos ſeptentrionales Albiæ finitimi ſupputantur. Saxa, Fletir & Saligothus, Thord nutabūdus, Thron- dar naſutus, Grundi, Othi, Grinder, Toui, Coll, Byarchi, Hogni īgenioſus Rokar fuſcus. Hi ſiquidem multitudinis collegium aſpernati in vnam ſe aciem a cætera cohorte ſecreuerant. Præter hos Rani: cui Hyld pater erat: & Lyuth Guthi: Sueno quoq; ſuperne tonſus: Rethyr accipiter, & Rolf vxorius numerantur. Quibus con globantur Ring Athylæ filius Haralduſq; Thothni editus vico. His annectuntur Walſten Wicenſis Thorulf ſpiſſus, Thengil procerus, Hunſolwe, Bir Wil pallidus, Burgar, & Scumbar. At e Thelemarchia fortiſſimi venerant: quibus animi pluri- mum: faſtus minimū erat. Thorleuar pertinax, Thorkill Guticus, Gretir iniquus irruptionumq; auidus. His ſuccedūt Haddir durus, & Roldar articulus. E Norua- gia vero memorantur Thronder, Thrønſki, Thoki moricus, Raſn candidus, Haſ- war, Biarni, Blihar cognomento ſimus, Biorn e vico Soghni, Findar maritimo ge- nitus ſinu: Berſi quoq; apud Falu oppidum creatus. Syuardus verris caput. Ericus fibulator, Alſten, Harki, Ruthar, Rawi, Erlingar, cui Colubra cognomentum erat At e Yathrica prouincia prodiere Od Anglus, Alf multiuagus, Enar protuberans Ywaruſq; cognominatus Thruwar. A Tyle autem venere Mar Ruffus: eo videli- cet pago, qui Mithfrithi dicitur ortus, educatuſq;: Grombar annoſus. Gram Brun delucus. Grim ex oppido Skierum. Apud Scaha Fyrchi quidem prouinciam ſatus Deinde Berhgar vates aduertitur: cui Brahi & Rankil comites adhibentur. At Sueonū fortiſſimi hi fuere. Ar, Backi, Keclu, Rarll, Croc agreſtis: Guthfaſt, Gum- mi e Gyſlamarchia. Qui quidem Frø dei neceſſarii erant, & fidiſſimi numinū arbi- tri. Ingi quoq;, & Oly, Aluuer, Folki patre Elrico nati: Ringonis militiam ample- ctuntur viri quidem manu prompti: conſilio vegeti: proximaq; Ringonem fami- 145. liaritate complexi. Iidem quoq; ad Frø deum generis ſui principium referebant. Inter quos & Simundus aderat ex Sigtim oppido forenſis quidem athleta emptio- numq; ac venditionum contractibus aſſuetus. Huic additur Froſty cognomento crucibulum. Cui ſociatur Alf elatus e vico Vpſala. Idem & iaculari promptus & in acie præire ſolitus erat. At Olonem. vii. reges manu, conſilioq; promptiſſimi ſtipa-

Bellatores Ringonis.

Athyla.

Olonē. vii. reges ſecuti

uere Holty videlicet & Hendill, Holmar, Leuy, & Hama. Quibus Regnaldus Ruthenus, Rathbarthi nepos ascribitur. Præterea Syualdus. xi. salum paronibus sulcat. Lesy Pannoniorum victor Bracteatam auro Liburnã lintheo excipit Thririkar vero instar draconis tortuosas habente proras nauigio vehebatur. Thrygir quoq; et Tor Wil diuisim nauigantes duodenas ductauere puppes. Cæterum in tota Ringonis classe nauium duo milia quingentæ repertæ sunt. Guttonica vero classis in portu cui Garnũ nomen, Sueticum opperiebatur. Itaq; Ringo terrenum ductabat agmen. At Oloni naualibus præesse copiis imperatum. Igitur Gothis obuiam Suetis veniendi inter Wic & Werundiam locus cum tempore denuntiatur. Cernere tũ erat late proris exaratum mare prospectumq; pelagi explicata malis carbasa præstruebant. Et iam classis Suetica prospera nauigatione vsa Danis adhuc aduerso laborantibus cœlo maturius belli locum petiuerat. Vbi Ringo expositas classe copias simulq; quas ipse terreno ductarat itinere gregatim in aciem dirigere parat. Quæ vbi campis laxius explicari cœperant cornu alterum in Werundiam extrahi compertum est. Quã multitudinem rex locis ordinibusq; confusam equo circuiens in fronte promptissimos quosq; & præstantiori armatura cultos sub Olone Regnaldo Wiuilloq; ducibus collocat. Deinde veluti flexu quodam in duo cornua reliquam aciem cogit. E quibus dextrum Vngonem cum Elrici filiis, Trigonemq; tueri iubet. Ad læuum Lesoni parere iussum. Cæterum alas globosq; maxime Curetũ Estonumq; consertior turma texuerat. Vltima funditorum acies stabat. Interea classis Danica ventorum indulgentia aspirante. vii. dierum continuam nauigationem emensa Calmarna oppidum subiit. Mirareris late ventis velificatum mare cœlũq; ex oculis intenta antennis linthea eripiebant. Nam Sclaui ac Liui, Saxonumq;. vii. milia classem auxerant. At per solidum proficiscentibus Scanienses quod locorum periti essent duces ac præuii destinantur. Igitur vbi præstolantibus Suetis Danicus supuenit exercitus Ringo suis quoadusq; Haraldus aciem centuriasset, patienter considere iussis: non ante signa canere præcepit q̃ regem propter aquilas curru compositum aspexissent præfatus sperare se facile collabi aciem posse: quæ cæci ductamine niteretur. Præterea Haraldum supremo ætatis tempore alieni imperii cupiditate correptum: non minus mente captum q̃ luminibus fore, nec opibus exsatiari posse qui si annos respiciat tumulo pene contentus esse debeat. Suetis itaq; pro libertate, pro patria, ac liberis dimicandi necessitatem incumbere hostem temeritate atq; insolentia suscepisse bellum. Præterea ex parte aduersa per paucos Danos esse Saxones complures, aliasq; effœminatas gentes in acie stare. Ob quod cogitare debere Suenes Noricosq; quantum Germanos ac Sclauos septentrionales semper turba præstiterit. Spernẽdam ergo aciem fore quæ potius lubrica hominũ colluuione q̃ soli militum robore contexta videatur. Nec parum ea oratione militũ animos accendebat. At Bruno Haraldi loco aciem statuere iussus: Cuneo frontem molitur: Hetham vero in dextero latere locat: Haconẽ Lęuo pręficit. Wisnam aquiliferam facit. Igitur Haraldus curru eminens q̃ potuit celsa voce beneficia sua iniuriis a Ringone rependi queritur. Ab illo sibi bellum inferri qui regnũ suũ munere adeptus fuerit. Ita Ringonem nec senis misereri, nec auunculo parcere: propriosq; motus cunctæ necessitudinis aut beneficentiæ respectui præferre. Iubet itaq; meminisse Danos vt exteris semper victoriis inclaruerint: vt finitimis imperare potiꝰ q̃ obsequi cõsueuerint, hortaturq; ne tantæ gloriæ decus deuictę gẽtis insolẽtia labe-

Numerꝰ nauium Ringonis.

Aciersũ classiũq; Sueticarũ instructio.

Classis Danica. Calmeren.

Ringonis concio. Haraldus senio cęcus.

Danicę aciei istructio. Haraldis q auunculus Ringonis & Olonis oratio.

146.

factari sustineant: nec imperium qđ sibi iuuenta florenti pepererāt senectute cōfecto
demi permittant. Deinde canentibus lituis summa vtrinq; vi cōseritur bellū. Cre-
deres repēte terris ingruere cœlū, syluas cāposq; subsidere, misceri omnia, antiquū Acre pliū.
rediisse chaos, diuina pariter & humana tumultuosa tēpestate cōfundi, cunctaq; si-
mul in perniciem trahi. Nam vbi ad teli iactum peruētū, intolerabilis armorū stri-
dor incredibili cūcta fragore compleuit. Vapor vulnerū repentinā cœlo nebulam
intēdebat, dies effusa telorū grandine tegebatur. Nec parū in acie funditorū opera
valuit. At vbi pila manu aut tormētis excussa cōminus gladiis, ferratisq; clauis de-
cernitur. Tum vero plurimū sanguinis periclitatum est. Igitur fessis manare sudor
corporibus cœpit, mucronūq; crepitacula eminus exaudiebātur. Illic Starcatherus Starcathe-
qui belli huius seriē sermone patrio primus edidit, prior in acie dimicans Haraldi rus.
proceres Hun & Elli, Hort, ac Burgha a se prostratos, abscissamq; Wisnę dexteram
cōmemorat. Cæterū Roa quendam cū duobus aliis Gnepia & Garthar a se in acie
vulneratos occubuisse declarat. Hisdem Scalki patrē tacito nomine applicat. Idem
fortissimū Danorum Haconem a se in terrā prorutū: seq; ab eo ita mutuo vulnera-
tum testatur: vt exsertū thorace pulmonem ceruicēq; mediotenus scissam, manum
quoq; vno trūcam digito gerens excederet bello: diuq; hiscens plaga nec cicatricis
capax, nec medelæ habilis videretur. Eodē teste puella Wegthbiorg in hostē dimi- Wegthā-
cans Soth pugilem acie strauit. Eandem athletarum cædibus imminentem Thor- biorg.
killus Thelemarchiæ ortus emisso per chordam spiculo traiicit. Tanta enim vi pe-
riti arcuū Guttones neruos intenderant: vt clypeos quoq; iaculis transuerberarēt:
nec alio efficacior cædis extitit causa: Loricas, Galeasq; perinde ac inermia corpora
sagittarū acumina penetrabant. Interea Vbbi Fresicus prōptissimus Haraldi miles Vbbi.
ac præ aliis habitu corporis insignis præter. xi. quos in acie vulnerauerat. xxv. dele
ctorum pugilum īterfecit. Ii omnes Sueti sanguine fuere, vel Gothi. Deinde primā
aggressus aciē consertissimos hostes insilit, palantesq; metu Sueones hac illac hasta
gladioq; dispellit. Et iam pene res in fugam cesserat: cum Hagder, Rolder, & Gretir
æmulatione virtutis Athletam adorti publicā perniciē priuato redimere periculo
statuerunt. Verum cōminus instare veriti spiculis procul agendū curabant. Sicq;
crebrescentibus iaculis eminus Vbbo confoditur nemine propius cum ipso manū De morte
conserere præsumēte. Centū quadraginta quatuor sagittæ prius pectus præliantis Vbbonis.
obsederant q̄ lapsis corporis viribus solo poplitē daret. Tum demū per Throndos,
eosq; qui Dala prouinciam colunt ingens de Danis clades accepta est. Nam summa Dala.
sagittariorū vi recruduit bellū: nec alia res nostris perniciosior fuit. At Haraldus
cum defectam lumine senectam ageret triste suorum murmur exaudiens intellexit
superiorē hostibus arrisisse fortunā. Igitur vt erat falcato curru vectus Brunonem
aurigæ per insidias officio fungentem qualem Ringo in centurianda acie tenorem
habuerit cognoscere iubet. Qui paulum soluto in risum vultu corniculata illum
acie præliatum respōdit. Quo audito rex trepidare animo cœpit, ac per summam
ammirationem percontari quo Ringo talem ordinandi agminis doctrinam aucto-
re cōtraxerit. maxime cum Othynus disciplinæ huius traditor ac repertor exti-
terit: nec ab ipso quispiam præter se nouum hoc rei bellicæ documentū perceperit.
Ad quod silente Brunone subiit regem Othynum hunc esse olimq; familiare sibi
numen impræsentiarum dandæ vel subtrahendæ opis gratia versiformi corporis
habitu tegi. Cui mox supplicare obnixius cœpit vti Danis, quibus ante clementer

affuerit supremam quoq; victoriam tribuat,complementumq; beneficii origini ex æquaret:eidem se prostratorum manes muneris loco dedicaturum pollicitus. At Bruno nihil obsecrantis precibus motus repente excussum curru regem arietauit in terram,ereptamq; cadenti clauam in ipsius caput detorsit,proprioq; eum gestamine interfecit. Iacebant circa currum regis innumera extinctorum corpora, rotarumq; fastigium congeries funesta vincebat. Temonem quoq; cadauerum cumulus exæquauerat. Nam in acie Ringonis ad duodecim milia proceres exanimati sunt. At ex parte Haraldi præter popularium stragem ad.xxx.milia proceres corruerunt. Cuius Ringo nece cognita dato signo laxare aciem suos, bellumq; remittere iubet. Deinde sequestra pace fœdus cum hostibus ferit. Frustra pugnam absq; duce protrahi monitis. Post hæc Suconibus passim inter promiscuas cadauerum strues Haraldi corpus exquiri præcepit: ne regium funus debitis fraudaretur inferiis. Igitur reuoluendis interfectorum corporibus: auida plæbs iniicere operam cœpit. In hanc curam dimidium diei extractum est. Tandem cum corpore reperta claua Haraldi manibus parentandum ratus equum quem insidebat regio applicatum currui: aureisq; subselliis decenter instratum eius titulis dedicauit. Inde vota nuncupat,adiicitq; precem, vti Haraldus eo vectore vsus fati consortes ad tartara antecederet. Atq; apud præstitem Orchi Plutonem sociis hostibusq; placidas expeteret sedes. Deinde rogum exstruit Danis inauratam regis sui puppim in flammæ fomentum coniicere iussis. Cumq; superiectum ignis cadauer absumeret mœrentes circuire proceres,impẽsiusq; cunctos hortari cœpit vti arma aurũ & quodcunq; opimum esset, liberaliter in nutrimentum rogi sub tanti taliterq; apud omnes meriti regis veneratione transmitterent. Cineres quoq; perusti corporis vrnæ contraditos Lethram perferri, ibiq; cum equo & armis/ regio more/ funerari præcepit. Tali parentationis cura iustis auunculo persolutis: Danorum sibi fauorem conciuit,odiumq; hostium ad gratiam deflexit. Post hæc a Danis vti Hetham regni reliquiis præficeret exoratus ne repente recidiuæ hostium vires coalescerent Scaniam a Daniæ corpore abruptam in Olonis præfecturam secreuit Syalandiam vero reliquosq; regni fines Hethæ duntaxat parere iussit. Ita in potestatem Sueticam fortunæ varietas Danicum redegit imperium. Et hic quidem belli Brauici finis. At Sialandenses qui Haraldo duce vsi fuerant cum adhuc prioris fortunæ species animis oberraret fœmineis parere legibus probrosum rati Olonem accedunt: postulantes ne clarissimi regis militiæ assuetos,muliebri iugo obnoxios habere pateretur. Præterea ad ipsum si defecturos se pro conditionis eorum deformitate tollenda arma susciperet,pollicentur. Nec segniter Olo supplicantibus affuit tam auidæ maiestatis memoria q̃ militum inuitatus obsequio. Igitur Hetham ad se venire iussam cunctis præter Iutiam dominationis suæ partibus cedere: ante minis q̃ armis coegit,ipsamq; Iutiam ne fœminę liberum regni vsum tribueret,vectigalem effecit: filium quoq; procreauit: cui Omundo vocabulum posuit. Cæterum crudelitati intentus tam impium regem agebat vt superior reginæ cõtẽptus cũctis pœnitentiã pareret:quibus regnũ eius ruborę fuisset. Duodecim duces siue patrię calamitatibus moti:siueOloni ob aliã olim causam infesti insidias capiti eius præparare cœperunt. Ex his fuere Lennius, Atyla, Thottus, & Vithnus: qui q̃q̃ apud Sclauos præfecturam gerebat,Danos tamen origine cõtingebat. Cęterum ad peragendũ facinus parũ viribus atq; ingenio fręti pecunia Starcatherum adciscũt.

Mors Haraldi.
Cæsorũ p cerum numerus.
Ringo rex xlv.
Hetha regno præficitur.xlvi.
Olo rex xlvii.regnũ occupat.
Oloni parãtur insidię a xii. ducib⁹.

Ille vt rem ferro exequeretur adductus vtentē balneis regem susceptis cruenti ministerii partibus attentare constituit. Quo lauante ingressus mox acri ipsius visu luminumq; continua mobilitate vibrantium fulgore perstrictus occulto metu hebetatis artubus vestigium pressit, relatoq; pede manū propositūq; suspendit. Itaq; qui tot ducum tot pugilum arma protriuerat vnius inermis viri aciem ferre non potuit. At Olo sane vultus sui conscius obtecto ore accedere eum propius & quid afferat edere iubet: quippe quem vetustas conuictus & longa familiaritatis experientia ab insidiarum suspitione alienissimū faciebant. At ille destricto mucrone prosiliens transuerberat regem, nitentisq; assurgere iugulum ferit. Centum & viginti auri libræ in præmio reponebantur. Post modum pœnitentia ac pudore perculsus tanta animi acerbitate commissum facinus luxit vt si mentionem eius incidere contigisset a lachrymis temperare non posset. Adeo culpæ atrocitatem resipiscens animus erubescebat. Præterea aliquot ex his quorum instinctu vsus fuerat in sceleris a se commissi vindictam occidit: & cui facto manum tribuerat præbuit vltionem.

Olonis oculorū acies.

Olonis cædes.

Pœnitentia Starcatheri.


Aeterum Omundum Dani Olone ortum creauere regem: plus parentis eius nobilitati q̃ meritis deferendum putantes. Hic post q̃ maturuit in nullo paternis operib⁹ defectior extitit. Siquidem res ab Olone gestas, aut æquare, aut transcendere curæ habuit. Præerat eo tempore aliquantæ Normannorum genti Ringo: cuius filiam Esam Omūdo matrimoniū circūspicienti insignis cōmendauerat fama. Verum poscendæ eius spem singulare, Ringonis studium minuebat. Is quippe solum spectatę fortitudinis generum affectabat: tātum gloriæ in armis reponens quantum cæteri in opibus situm autumant. Igitur Omundus vt eo claritudinis genere illustris euaderet: laudemq; sibi fortitudinis conciliaret viribus votum impetrare conatus classe Noruagiam accedit, Ringonis regnum hæreditatis nomine tentaturus. Excipit amice illum Iathrię Regulus Oddo qui Ringonem certissimū patrimonii eius inuasorem assereret: seq; sæpius ab eodem iniuriis lacessitum defleret. Itaq; Ringone interim apud Hyberniam piraticam exercente prouinciam propugnatore vacuam adortus: præteritis popularium rebus peculiaria Ringonis bona rapinæ tradidit: eiusq; necessarios interfecit. Nam Oddo quoq; Omundo manum iūxerat. Inter omnia autem facinora quæ varie ac multipliciter gesserat nūq̃ quibus multitudine copiarū præstaret, vim inferre sustinuit: memor se fortissimo parēte editum virtute nō numero bella gerere oportere. Interea Ringonem a piratica reuertentē adesse cōtigit. De cuius reditu edoctus prægrāde moliri nauigium cœpit. Vnde tanq̃ e munimēto superne hostem telis appeteret. Huic Atylonis Scanici filii Homothus ac Thola remiges adciscūtur. Quorū alter gubernatorē agere: alter prorę præesse iussus. Nec Ringoni in his excipiēdis ingeniū aut solertia defuit. Quippe exiguā copiarū partē ostendēs: a tergo hostē incursandū curauit: de cuius astutia Omundus per Oddonē certior factus: qui in insidiis cōstitutos opprimerēt mittit: Atylone Scanico Ringonē excipere iusso. Is imperio pronius q̃ felicius obsecutus fractis bello rebus, acceptaq; strage victus refugit in Scaniā. Igitur Omundus reparatis per Oddonem viribus pugnaturam pelago classem explicat. Quo tempore Atylo bellum Noruagicum ex somniorum visis haud dubie

Omundus rex. xlviii.

Ringo.

speculatus redimẽdæ fugæ gratia q̃ celerrime nauigationẽ orsus Omũdũ ꝓlio pro pinquũ grata societate ꝓsequitur. Cuius Omũdus opera fretus pugnã tã feliciter q̃ fidẽter ingreditur. Nã habito per se cõflictu victoriã quã in suis amiserat recuperauit. Quẽ Ringo mortifico vulnere perstrictus exanguibus contẽplatus oculis manu vt poterat mota (nã vox liguã defecerat) accersitũ fore sibi generũ obsecrat, iocunde se fatũ excipere asserens: si tali filiã cõnubio reliquisset. Nec respõso exceptus extinguitur. Cuius excessum Omũdus lachrymis ꝓsecutus Omothũ: cuius fidã in bello operã expertus fuerat: alterius filiarũ Ringonis cõnubio donat. Alterã ipse cõplectitur.

De Thrõdo et Rusla.

Eodẽ tẽpore Rusla virgo strenuis militiæ operib⁹ muliebrẽ animũ supgressa apud Noruagiã cũ fratre Throndo crebros de rerũ summa cõflictus habuerat. Hæc Omũdũ Noruagiẽsibus præesse nõ sustinẽs in omnes Danorũ deditítios decreuerat bellũ. Qđ Omũdus nũtio expertus ad hũc tumultũ cõprimẽdũ prõptissimos destinat. Quibus superatis Rusla superbiã ex victoria nacta animũ spe immodica raptũ ad ipsam rerũ Danicarũ summã potiẽdã intẽdit. Primũ igiť Hallandiæ partes adorta ab Omotho & Thola a rege trãsmissis excipiť, victaq; bello refuga cõcessit ad classem. Cuius. xxx. solæ rates cęteris ab hoste captis fugã nauigatione carpserunt. Euitantẽ Danos sororẽ armis excipit Throndus: a qua victus totoq; exercitu spoliatus Dofrinas alpes permetiẽdo neminẽ fugæ comitẽ habuit. Ita quę paulo ante Danis cesserat mox fratre superior: fugã victoria mutauit. Quo cognito Omũdus ingenti Noruagiã classe repetit: primũq; Thelemarchiæ populũ per Omothũ et Tholã clandestino cõpendio missos aduersum Ruslæ dominationem erexit. Quo euenit vt Rusla regno per populares exacta, apud insulas: quas spe salutis accesserat superuenientibus Danis terga sine prælio daret. Cuius fugã rex impensius persecutus interceptã pelago classem internicione deleuit: incruentãq; victoriã ac speciosa spolia cũ summo hostiũ discrimine retulit. At Rusla perpaucis elapsa nauigiis incitatiori fluctus remigio persulcabat. Quæ dum Danos declinat fraterno trucidatur occursu.

Ruslæ exitus.

Adeo efficaciorẽ vim nocẽdi incircũspecta solẽt habere pericula: & quę minus metuũtur mala plerũq; instãtibus grauiora gradus efficit. At rex Throndo ob interfectionẽ sororis ꝓfectura donato: cæteris vero sub pensione coercitis in patriã redit.

Thorias & Bero piratæ.

Ea tẽpestate Thorias ac Bero prõptissimi Ruslæ milites apud Hyberniã piraticũ munus edebant. Hi cognita dominæ nece quã se olim vlturos iureiurando ꝓmiserant Ringonẽ auide petitũ duelli prouocatione sollicitãt. Qđ abnuere quondã probrosum regibus habebatur. Veterũ enim claritudo principũ ex armis potius q̃ opibus æstimabatur. Subeunt igitur Omothus & Thola q se ꝓuocatores regis pugna excepturos offerrẽt. Quibus Omundus impẽse laudatis primũ eorũ operã admittere vitãdi ruboris gratia recusauit. Ad vltimũ crebris suorũ ꝓcibus exoratus aliena manu fortunã experiri sustinuit. Quo certamine Beronẽ occubuisse: Thoriã grauiter affectũ pugna excessisse ꝓditũ est. Quẽ rex primo e vulneribus recreatum mox in fidẽ acceptũ, ducẽ Noruagiæ creat.

Sclauorum subiugatio viii.

Deinde cũ cõsuetũ a Sclauis per legatos tributũ exigeret: nõ solũ legatorũ cædibus: sed etiã vi Sclauica apud Iutiã lacessit⁹ vii. reges vno certamine superauit: solitũq; tributi ius victoria cõfirmauit.

Starcatheri exitus.

Interea Starcatherus prolixa iam ætate defessus cum castrorum stipendiis, ac gladiatorio munere emeritus haberetur: ne senii vitio pristinum gloriæ decus amitteret: egregium fore putauit si voluntarium sibi concisceret exitum, fatumq; proprium maturasset arbitrio. Itaq; qui toties excellentes ediderat pugnas incruenta morte

149

defungi ignobile ratus: vt specioso obitu p̄teritæ vitæ claritatē augeret maluit ab
ingenuo quouis interfici q̄ serũ naturæ iaculũ operiri. Adeo quondã rei bellicæ de=
ditis morbo oppetere probrosum existimatũ est. Itaq; cũ & corpore inualido & defe
ctis perspicuitate luminibus esset, diuturnioris vitæ morã perosus emēdi in se per=
cussoris gratia, aurum qđ pro Olonis interfectione meruerat collo appēsum gere=
bat: non aptius se violatæ maiestatis iniuriã expiaturũ ratus q̄ si idem suæ qđ Olo=
nianæ necis extiterat præmiũ effecisset: aurũq; qđ pro aliena clade tulerat damno
propriæ salutis impenderet. Hunc quippe vsum scelestissimi p̄tii pulcherrimũ cre=
didit. Itaq; gemino cinctus ense totidē baculorũ amminiculo vacua viriũ vestigia
tutabatur. Quo viso populariũ quidã geminũ gladiorum vsum seni superuacuũ ra
tus, donari sibi alterũ per ludibriũ petiuit. Quē Starcatherus spe petitionis facta p=
150. pius accedere iussum detracto lateri mucrone transuerberat. Qđ Hatherus quidē
cuius patrē Lennonē Starcatherus olim parricidii pœnitētia adductus occiderat:
dum canibus feras insequeretur aspiciens omisso venationis officio duos e comiti=
bus iniiciendi metus gratia concitatis vehemēter equis in senē impetũ dirigere iu
bet. Qui dũ procursu edito refugere cupiũt Starcatheri baculis intercepti morte
supplicia luerunt. Quo spectaculo Hatherus admodũ perterrefactus propius equo
aduolat: agnitũq; senē, sed ab eo minime recognitus: An gladiũ vehiculo permuta
re vellet interrogat. Refert Starcatherus quondã pœnas se ab irrisoribus exigere so
litum: nec vnq̄ impune sibi a procacibus insultatũ. Sed neq; iuuenem ex oris notis
defuncta visu acies deprēdere poterat. Itaq; carmen qđ indignationis suæ magni=
tudinem patefaceret in hunc subtexuit modum.

Vt sine regressu pronas agit alueus vndas
Sic ætas hominũ cursim labentibus annis
Irreditura fluit. præceps ruit orbita fati:
Quam generat finem rerum factura senectus.
Illa oculos hominũ pariter gressusq; relidit.
Eripit os animũq; viris famæq; nitorem
Paulatim premit, & claros oblitterat actus:
Occupat occiduos artus: frustratur anhelę
Vocis opus, vegetãq; premit torpedine mentē
Dum paritur tussis: dum pellis scabida prurit:
Dens stupet exesus: stomachus fastidia gignit:
Euacuat iuuenile decus: marcore colorem
Oblinit: & picea crebras serit in cute rugas.
Obturit egregias artes: monimenta priorum
Obruit & titulos antiquæ laudis adurit.
Demolitur opes: pretium virtutis & vsum
Carpit edax trãsuertit res & ab ordine turbat.
Ipse ego q̄ noceat didici damnosa vetustas:
Visu æger vocis modulis, & pectore rauci:
Cũctaq; in aduersam fluxerũt cõmoda sortem.
Iamq; minus vegetum corpus fulcimine tutor
Flaccida subiectis innixus membra bacillis.
Lucis inops moderor vestigia fuste gemello

Et virga monstrante sequor compendia callis
Stipitis auspicio potius q̃ lumine fisus.
Nemo mei curam celebrat, nec in agmine quisq̃
Solamen veterano adhibet nisi forsan Hatherus
Assit & infracti rebus succurrat amici.
Ille semel quęcūq; pio dignatur amore
Integer incœpti studio constanter eodem
Prosequitur primosq; timet peruellere nexus.
Ille etiam bello meritis bene præmia crebro
Digna refert: animosq; colit: largitur honorem
Fortibus: & claros donis veneratur amicos.
Spargit opes, laudisq; suæ cumulare nitorem
Dapsilitate studet multos superare potentes.
Nec minor ad Martem pietatem viribus æquat
Belligerare celer, labi piger, edere pugnam
Promptus/& vrgenti tergum dare nescius hosti.
At mihi si recolo nascenti fata dedere
Bella sequi, belloq; mori: miscere tumultus:
Inuigilare armis: vitam exercere cruentam.
Castra quietis inops colui, pacemq; perosus
Sub signis Gradiue tuis discrimine summo
Consenui: victoq; metu pugnare decorum:
Turpe vacare ratus: crebras committere cædes
Egregium duxi, & strages celebrare frequentes.
Sæpe graues bello reges concurrere vidi
Et clypeos, galeasq; teri, crudescere campos
Sanguine, loricas affixa cuspide rumpi.
Vndiq; thoraces admisso cedere ferro.
Luxuriare feras inhumato milite pastas.
Hic aliquis forte egregii conaminis auctor
Marte manuq; potens medium dū pugnat in hostem
Intentam capiti loricam diffidit: alter
Casside perfossa, ferrumq; in vertice mersit.
Hic gladius sæpe dextra bellantis adactus
Tegmine discisso capiti destrictus inhęsit.

¶ Contra Hatherus huiusmodi carmen habuit.

Vnde venis patrias solitus scriptare poeses
Infirmo dubium suspendens stipite gressum
Quoue ruis Danicæ vates promptissime musæ?
Roboris eximii cassus decor excidit omnis.
Exulat ore color animoq; amota voluptas.
Destituit fauces vox & raucedine torpet.
Deseruit corpus habitus prior, vltima cepit
Illuuies, formæq; notas cum robore carpsit.
Vt ratis assiduo fluctu quassata fathiscit.

151.

Sic longo annorum cursu generata senectus
Triste parit funus: defunctaq; viribus ætas
Occidit/et primæ patitur dispendia sortis.
Quis vetuit te note senex iuuenilibus vti
Rite iocis/agitare pilam/morsa nuce vesci?
Iam satius reor vt rhedam qua sæpe veharis
Venditor ensis emas/facilemve in frena caballum:
Aut pretio leue curriculum merceris eodem.
Aptius inualidos sua quos vestigia fallunt
Excipient iumēta senes: rota proficit illi
Orbibus acta suis, cui planta vacillat inanis.
At si forte caues cassum venundare ferrum,
Ereptus tibi te perimet ni væneat ensis.

¶ Ad hæc Starcatherus.

Improba verba seris facili temeraria labro
Auribus inconcinna piis: quid præmia ductus
Qui gratis præstandus erat per munera quæris?
Nempe pedes gradiar: nec tupiter ense relicto
Externam mercabor opem: natura meanti
Ius dedit/et propriis iussit confidere plantis.
Cur cui debueras vltro dux esse vianti
Ludibrio insultas/sermone procaciter vsus?
Quæq; olim gessi memori dignissima fama
Dedecori tribuis: meritum quoq; crimine pensas?
Quid risu insequeris vetulum pugnare potentem/
Inuictosq; meos titulos et splendida facta
Probro adigis/famosa terens et fortia carpens?
Qua probitate petis indignum viribus ensem:
152. Haud latus hic imbelle decet/dextramve bubulci
Agrestem soliti calamo deducere musam:
Procurare pecus/aruis armenta tueri.
Nempe inter vernas ollæ vicinus obunctæ
Crustula spumantis patinæ bulligine tingis/
Crassi adipis macrum perfundens vnguine panem:
Iusq; tepens furtim digito sitiente liguris,
Doctior assuetam cineri prosternere Gallam/
Indormire lari somnos celebrare diurnos.
Sedulus officium nidentis obire culinæ:
Q; bello fortem iaculis aperire cruorem
Auersans lucem latebræ sordentis amator/
Mancipium ventris miserabile: parq; putaris
Sordida cum siliquis lambenti farra catello.
Hercule non tunc me ferro spoliare petebas:
Quando ter Olonis summo discrimine nati
Expugnator eram. Namq; agmine prorsus in illo

Aut gladium fregit manus/aut obstantia fudit.
Hæc grauitas ferientis erat. Quid quando Curetum
Littus/et innumera constratum cuspide callem
Primus ligniferis docui decurrere plantis?
Nãq; aditurus agros consertos murice ferreo
Armabam laceros subiecto stipite gressus.
Hinc mecum egregiis congressum viribus Hamam
Enecui: mox cum Rino duce Flebace nato
Obtriui Kyrios/vel quas alit Estia gentes/
Et populos Semgala tuos. Post hæc Thelemarchos
Aggressus, caput inde tuli liuore cruentum
Quassum malleolis/armisq; fabrilibus ictum.
Hic primum didici quid ferramenta valerent
Incudis/quantumve animi popularibus esset.
Theutonici quoq; me pœnas auctore dedere
Quum natos Suertinge tuos Frothonis iniqua
Cæde reos domini vindex ad pocula straui.
Nec minus hoc facinus, quando pro virgine chara
Vno septenos necui certamine fratres
Teste loco: qui me stomacho linquentę peresus
Non parit arenti rediuiuum cespite gramen.
Moxq; ducis Kerri bellum nauale parantis
Vicimus egregio confertam milite puppim.
Inde dedi leto Wazam/Fabrumq; procacem
Multaui natibus cæsis/ferroq; peremi
Rupibus a niueis hebetantem tela Wisinnum.
Quatuor hinc Leri natos/pugilesq; peremi
Biermenses/gentis Hibernæ principe capto.
Duflinæ populabar opes/semperq; manebit
Nostra Brawellinis virtus cõspecta tropheis.
Quid moror? excedunt numerum quæ fortiter egi/
Quodq; manu gessi ad solidum celebrare recensens
Deficio: sunt cuncta meo maiora relatu:
Vincit opus famam: nec sermo suppetit actis.

Starcatherus sibi cæde pcurat. ¶Hæc Starcatherus. Tandem quũ Hatherum Lenno patre ortum mutuo sermone exptus fuisset/aĩaduertens iuuenẽ splendido loco natũ, feriendũ ei iugulum præbuit/hortatus ne a parentis sui interfectore pœnas exigere vereretur. Hæc facientem auro, qđ a Lennone recepat, potiturũ esse pmittit. Et vt eiusdem in se vehemẽtius animum efferaret, huiusmodi exhortatione vsus esse traditur.

Præterea Hathere priuaui te patre Lenno.
Hanc mihi quæso vicem referas/et obire volentem
Sterne senem/iugulumq; meum pete vindice ferro.
Quippe operam clari mens percussoris adoptat:
Horret ab ignaua fatum deposcere dextra:
Sponte pia legem fati præcurrere fas est:

Quod nequeas fugere, hoc etiam anticipare licebit.
Arbor alenda recens/vetus excidenda: miniſter
Naturæ eſt quiſquis fato confinia fundit:
Et ſternit quod ſtare nequit. Mors optima tunc eſt
Quum petitur/vitæq; piget: quum funus amatur:
Nec miſeros caſus incommoda proroget ætas.

Hæc dicens exertam crumena pecuniam ꝓmit. Hatherus aūt tam fruendi æris, q̄ paternæ vltionis capeſſendæ cupidine cōcitatus/obſecuturum ſe precibus nec præmia repulſurum ſpopondit. Cui Starcatherus cupide enſe præbito ꝓnam poſtmodum ceruicem applicuit: ne timide ꝑcuſſoris opus exequeretur/aut ferro muliebriter vteretur hortatus, præfatuſq; ꝙ ſi peracta cȩde ante cadaueris lapſum caput ac truncum medius interſiliret/armis innocuus redderetur. Quod vtrum inſtruendi ꝑcuſſoris/an puniendi dixerit, incertum eſt. Fore enim poterat vt ſaltantem eximii cadaueris moles obrueret. Igitur Hatherus adacto vegete gladio ſenem capite demutilauit. Qđ corpori auulſum impactumq; terræ glebam morſu carpſiſſe fert̃ ferocitatem animi moribundi oris atrocitate declarās. Percuſſor tamen promiſſis fraudem ſubeſſe veritus/ſaltu non incautus abſtinuit. Quem ſi temere ꝑegiſſet, forte lapſi cadaueris ictu obrutus/occiſi ſenis pœnas proprio funere ꝑſoluiſſet. Verū ne tantum athletam buſti inopem iacere pateretur/corpus eius in campo, qui vulgo Røelung dicitur/ſepulturæ mandandum curauit.



Mundus autem (vt accepi) pace integra ſumma cum tranquillitate deceſſit, duobus filiis et totidē filiabus relictis. E qbus maximus natu Syuardus fratre Butho adhuc tenero regnū hæreditate cōſeqtur. Quo tꝑe Sueonū rex Gøtarus alterā Omundi filiarū ob eximiæ pulchritudinis famam infinito amore cōplex⁹ Ebboni cuidā Sibbonis filio poſtulandæ virginis gr̃a negotium legationis imponit. Is officio prudētius adminiſtrato, gratū de puellæ cōſenſu nuntiū retulit. Iamq; nihil voto præter nuptias deerat: quas Gøtarus apđ alienos agere metuēs ꝑ Ebbonē quo prius legato vſus fuerat ſpōſā ſibi trāſmittēdā efflagitat. Is quū ꝑua admodū familia comitatus Hallandiā præteriret/ad agreſtē vicū ſe ꝑnoctādi gr̃a cōtulit: in quo duorū fratrū habitationes aduerſas medius amnis ſecreuerat. Et hi qdē cōſuetudinē iugulādi quos hoſpitaliter recepiſſēt habebāt/liberalitatis ſpecie latrociniū obſcurare callētes. Trabē em̄ in modū præli oblongā/eandēq; ferri acumine præditā arcanis qbuſdā vinculis in excelſa domus ꝑte ſuſpēderāt: quā nocturno tꝑe ſubductis nexibus demittētes/ſubiectoꝝ capita deſecare ſolebāt. In quē modū cōpluriū vertices penſili mole præciderāt. Igit̃ Ebboni ſuiſq; poſt epulas abūde ꝓbitas penes focū miniſtri thoꝝ extruūt: vt applicatas igni ceruices inſidioſæ trabis impulſu demeterēt. Quibus abſcedētibus Ebbo impenſū capitibus machinamētū ſuſpiciēs/ſocios ſimulato ſomno corꝑa tranſponere iubet/ꝓfat⁹ ꝑq̄ ſalutarē eis loci variationē exiſtere. Fuere aūt inter eos qdā ab Ebbonis cliētela extranei: q ſpretis q̄ cæteri exequebant̃ monitis, immoti vt cuiq; iacēdi loc⁹ obuenerat/cubuerūt. Sub opacā vero noctē ab inſidiarū miniſtris pendulū machinamēti pondus impellit̃. Qđ nodis qbus inhærebat excuſſum/magnaq; vi ſolo adactū ſubiectos exitio tradidit. Igit̃ q facinoris exequēdi curā habebāt quo certius rei euētū diſcerēt, illato lumine Ebbonē: ꝓpter quē maxime rē adorſi fuerāt/prudēter peri

Syuardus rex. xlix.

Fratrū Halladicorum ſcelus.

culo occurriſſe cognoſcunt. A quo ꝓtinus impetiti ſanguine pœnas dederũt. Ebbo
quoqꝫ ſuis ꝑ mutuã ſtragẽ amiſſis, frequẽtẽ cruſtulis glacialibus amnem inuẽto for
te nauigio ſupat: Gøtaroqꝫ cladis ſuæ potius, q̃ legationis euentũ declarat. Quã rẽ
Gøtarus a Syuardi inſtinctu ꝑfectã iudicãs, iniuriarũ vindictã armis exequi parat
Quo Syuardus apud Hallandiã expugnatus, ſorore ab hoſtibus capta, conceſſit in
Iutiã. Vbi Sclauorũ vulgus pugnã ſine principe auſum acie ſupauit/tantũ gl'iæ ex
victoria nactus quantũ ex fuga dedecoris traxerat. Verũ hiſdẽ quos ductu vacuos
debellauerat paulopoſt ducẽ nactis pugna apud Fioniã ceſſit. Aduerſum quos idẽ
tidẽ in Iutia præliatus infœlicẽ pugnæ euentũ habuit. Quo euenit vt Scania/Iutia
qꝫ exutus, media dũtaxat regni veluti quaſdã exeſi corpis ꝑtes ſine capite retineret

Iarmericus captus.

Iarmericus ex eo genitus cũ ſororibus admodũ puulis præda hoſtibus fuit: quarũ
altera Noruagienſibus/altera Germanis, ꝙ venalia quõdã ſolebãt eſſe cõnubia, pre
tio venditata eſt. Itaqꝫ Danorũ regnũ fortiſſime ꝓpagatum tãtis etiã maiorũ titu=
lis illuſtratũ/tot victoriis auctũ/ob vnius viri inertiã ex ſummo nitore fortunæ et

Dania fit vectigalis.

florentiſſimo rerũ ſtatu eo ignominiæ ꝑuenit: vt penſionẽ quã prius exigebat, exol
ueret. Syuardus aũt ſæpius victoria caſſus/ac deformiũ fugarũ reus/poſt tot maio
rũ decora in tã erubeſcẽdo patriæ ſtatu cõfuſa regni gubernacula geſtare nõ ſuſti=
nẽs: ne diuturnior vita ad extremã gloriæ iacturã ꝑtingeret, ſpecioſum ſibi fatũ pu
gna parere ꝓperauit. Quippe memorẽ calamitatis aĩm deponẽdæ ægritudinis cu=
pido ſalutis faſtidio cruciabat. Adeo demẽdi ruboris ſtudiũ lucẽ ei inuiſam effece=
rat. Igitur cõꝑatis pugnæ copiis, Simoni cuidã ſub Gøtaro Scaniã ꝓcurãti bellum
apte denũtiat. Quod obſtinatis temeritatis viribus executus, occiſo Simone, ꝑ ſum
mã hoſtiũ ſtragẽ vitã finiuit. Patria tamẽ præſtãdæ pẽſionis onere liberari nequit.
Interea Iarmericus apud regẽ Sclauorũ Iſmarũ cũ coæuo ſibi collacteoqꝫ Gunnone
cõiectus in carcerẽ captiuus degebat. Quo demũ erutus atqꝫ exercendi ruris cultu

Iarmericus rem ruſticã exercet.

ræ applicatus ruſticũ opus exequit̃. Ob cuius ꝓmptiſſimã adminiſtrationẽ ad rega
liũ mancipiorũ magiſteriũ transfert̃. Eo quoqꝫ ſynceriſſime geſto, in neceſſariorum
regis gregẽ aſſumit̃. Vbi quũ ſe iuxta aulicorũ ritũ egregia morũ amœnitate geſ=
ſiſſet, breui in amicorũ numerũ trãſlatus primũ familiaritatis locũ obtinuit. Ac ve
luti q̃buſdã meritorũ gradibus fretus ab infima ſorte ad ſpectatũ honoris faſtigiũ

Iarmerici ſucceſſus.

cõceſſit: et ne ſegnẽ eneruẽqꝫ iuuentã ageret, militaribus ſe ſtudiis aſſuefecit/natu=
ræ dotes induſtria cumulans. Grata oĩbus Iarmerici indoles erat: ſoli reginæ ſuſpe
ctũ adoleſcentis ingeniũ fuit. Fratrẽ quoqꝫ regis fato functũ repentinus rumor edo
cuit. Cuius corpus Iſmarus ampliſſimo funere elaturus quo maior exequiarũ pom
pa fieret, regia comitate cõuiuiũ inſtruit. At Iarmericus alias cũ regina familiaris
curã ſortitus ad fugã, cuius facultatẽ regalis abſentia ꝓmittere videbat̃, circunſpi
ciendã acceſſit. Animaduertebat eñ ſe etiã inter opes poſitũ miſerabile regis mãci
piũ fore/et quaſi alieno beneficio precariũ ſpm̃ poſſidere. Præterea q̃q̃ primis apud
regẽ honoribus vteret̃/libertatẽ delitiis p̃ferendã exiſtimãs, viſendæ patriæ noſcẽ= 155.
diqꝫ gñis eximia cupiditate flagrabat. Sciẽs aũt ꝙ regina neqꝫ captiuorũ elabi poſ=
ſet cõpetentibus prouidiſſet excubiis: quo viribus peruenire nequibat/arte aſſurgẽ
dũ ꝓcurat. Fiſcellã itaqꝫ byblo ac vimine textã/qua agreſtes inſtar hominis forma=
ta aues ariſtis deturbare cõſueuerãt/viuo cane cõpleuit. Quã etiã detracto ſibi cul
tu quo veriſimilius humani repræſentaret imaginẽ/texit. Deinde priuatum regis
ærarium demolitus/egeſtam inde pecuniam notis ſibi tm̃ recondidit locis. Interea

Gunno absentiam socii simulare iussus, illata in regiam fiscella/impulsoq; ad latrandum cane: percontanti qdnam hoc esset reginæ, mente captũ clamitare retulit Iarmericum. Illa ad aspectum statuæ similitudinis errore delusa/insanum æde eiici iubet. Tunc Gunno platam foras statuam perinde ac furentem sociũ lectulo tradit. Sub noctem vero vigiles epularũ hilaritate ac vino ꝓuehit largiore / abscisisq; dormiẽtium capita quo turpiore eos morte cõsumeret/inguini sociauit. Excitata strepitu regina causamq; eius discere cupiens/concita fores petiuit. Sed dum caput incautius exerit, improuiso Gũnonis ense confoditur. Quæ quũ mortificum vulnus expta corrueret, reflexis in occisorem luminibus/Nullius, inqt, obtentu fraudis si incolumi mihi viuere licuisset, his finibus impunitus excederes. Ad hũc modũ crebras in pcussorem minas moribunda profudit. Post hæc Iarmericus vna cum Gunnone præclari facinoris socio tabernaculũ in quo rex fraternas cõuiuio celebrabat exequias, cunctis temulentia victis admoto furtim incendio/cõplet. Quo latius fuso quidã ebrietatis stupore discusso, immissis equis depræhensos periculi insequuntur auctores. At iuuenes primum iumentis quæ receperant vecti: ad vltimum hisdem prolixiori cursu debilitatis pedites dedere fugam. Iamq; pene occupatis amnis remedio fuit. Pontem enim quem ante morãdi persecutoris gratia præcisis ad medium trabibus non modo onerum impatientem: sed etiam ruinæ ꝓpinquũ effecerant: prætergressi in opacam de industria voraginẽ concesserunt. Quibus imminẽtes Sclaui dũ parũ ꝓspecto piculo equis improuidi pontẽ onerãt, desidẽtibus tabulatis excussi, præcipitant̃ in flumẽ. Sed dũ enando ripã appetunt, a Gunnone et Iarmerico obstantibus intercepti mersi aut interfecti sunt. Ita iuuenes egregia calliditate vsi non vt fugitiua mancipia: sed quasi præditi consilio senes, maius ætate sua facinus ediderunt/quod acute conceperãt efficaciter adimplendo. At vbi in littus ventum, rapto quod fors obtulerat nauigio, in altum procedunt. Quos qui insequebantur barbari nauigare cõspectos vociferando reuocare conati regnaturos si redeant spondent: q; publico veterum instituto regum percussoribus regnorum successio decreta fuerit. Diu recedentium aures pertinax Sclauorum clamor promissis pellacibus exurdabat. Ea tempestate Buthlus Syuardi frater Danis perfunctorie præerat. A quibus venienti Iarmerico regnum tradere coactus ex rege priuatus euasit. Eodem tempore Gøtarus Sybbonem stupratæ sororis insimulatũ occidit. Cuius nece affines permoti ad Iarmericum eiulabundi decurrũt: seq; in vltionem ꝓpinqui Gøtarũ cum eo oppugnaturos ꝓmittũt. Nec parũ ꝓmissa soluerunt Nam eorũ auxiliis oppresso Gøtaro Iarmericũ Suetia potiri contigit. Qui quum duarũ gentiũ impio fungeret̃, ante dñationis fidutia Sclauos prælio tentat. Quorũ xl. captos applicatis totidem lupis laqueo adegit. Quẽ supplicii modũ olim parricidis debitum ob hoc circa hostes pagere voluit: vt quantæ in Danos rapacitatis extiterint, ex ipsa atrociũ belluarũ cõmunione videntibus cõspicuum foret. Subacta quoq; regione præsidia locis opportuna disponit. Inde ꝓfectus Sembonũ/Euretũ/cõpluriumq; Orientis gentiũ cladẽ exercuit. Qua regis occupatione Sclaui datã sibi defectionis materiã iudicantes/interfectis q ab ipo præsides cõstituti fuerãt/Daniam depopulati sunt. Quorũ classem Iarmericus forte e piratica rediens interceptam deleuit: eoq; facinore priores victoriarum titulos decorauit. Cæterum optimates eorũ primo tibias loris traiectos/moxq; immaniũ taurorũ vngulis alligatis/molossisq; incessentibus raptim in cœnũ/voraginesq; ptractos lachrymabili specta=

Reginæ cædes.

Buthlus rex. l.

Iarmericus rex. li.

Suetiæ subactio sexta.

Sclauorum subactio nona. Decima.

156.

culo cõſumpſit. Ea re hebetati Sclauorũ animi ſumma cum trepidatione regis imperiũ coluerunt. Iarmericus itaq; tot gẽtium manubiis locupletatus vt tutũ prædæ domicilium cõpararet, in editiſſima rupe mirifico opere ædem molitur.

Arx Iarmerici.

Aggerẽ collatis glebis extruit: fundamentũ crebris coniicit ſaxis: ima vallo: tricliniis media: ſumma ꝓpugnaculis cinxit. Secus vndiq; iuges excubias fixit. Quatuor portæ magnitudine præſtantes: a totidẽ plagis irreſtrictos aditus dabant. In huius dom⁹ magnificentiã oẽm opum ſuarũ apparatum cõgeſſit. Ita domeſticis rebus cõpoſitis rurſum in externas cupidinẽ vertit. Igitur nauigatione cœpta, quatuor fratres genere Helleſpõticos obuios pelago factos/piraticæq; admodum ſtudiis aſſuetos maritima pugna attentare nõ diſtulit. Quatriduo geſta ſororẽ eorũ cũ medietate tributi quo victos onerauerant pactus/præliũ reuocauit. Poſt hæc Liuorum regis filius Bicco captiuitate quã ſub memoratis fratribus ducebat elapſus Iarmericum: a quo olim fratribus ſpoliatus fuerat, iniuriæ haud oblitus acceſſit. Apud quem benignius habitus breui arcanorũ oĩm arbiter ſingularis euaſit. Hũc vt ſuis ꝑ oĩa tractabilem monitis ſenſit, in res q̃maxime factu deteſtabiles cõſultantẽ adduxit. Atq; ad ſcelera flagitiaq; cõmitttẽda cõpellit. Adeo nocẽdi artẽ obſequii ſimulatione captabat. Præcipue eũ aduerſum eos quos ſanguine ꝓxime cõtigiſſet armabat. Ita fraternã vltionẽ: quia viribus nequibat, fraude exequi pertentabat. Quo euenit vt rex virtutũ loco vitiorũ ſordes amplexus ob ea quæ ꝑfidi monitoris impulſu atrociter geſſerat/cõmunibus in ſe locum odiis daret. Aduerſum quẽ etiã Sclauorũ tumultus exoritur. Cuius ſopiendi gratia duces eorũ captos traiectis fune tibiis equis in diuerſa raptãtibus præbuit lacerãdos. In hũc modũ cõſumpti prĩcipes corpum ſuorũ diſtractu ꝑtinacis animi pœnas dederũt. Quæ res Sclauorũ obſequia in ſuo ſtatu æquali ac ſolida ſubiectione cõtinuit.

Sclauorum ſubactio. xii

Interea qui ex ſorore Iarmerici apud Germaniam orti/educatiq; fuerant auito nomine fręti in auunculum arma ſuſcipiunt æque ſibi regnum atq; ei debere certãtes. Quorũ munitiões rex apud Germaniam machinis demolitus, oppidis compluribus/aut obſeſſis/aut captis/nonnullis etiã ſolo æquatis incruentã ad ciues victoriã reportauit. Occurrũt Helleſpõtici pactis ſororẽ nuptiis offerentes. Quibus celebratis rurſum Bicconis inſtinctu Germaniam petens/captis bello ſororiis laqueo ſpm̃ eripere nõ dubitauit. Optimates quoq; conuiuii ſimulatione contractos eodem exemplo conſumendos curauit. Interea Broderus/quem olim rex ex alio ſuſtulerat matrimonio/nouercæ curam ab eo ſuſceptam plenis ſanctitatis excubiis celebrabat. Quem Bicco apud patrẽ inceſti crimine accuſatũ ne falſo inſimulaſſe videretur, ſubornatorũ teſtimonio inſecutus eſt. Cumq; Broderus accuſationis partibus plene exhibitis defenſionis præſidia afferre nõ poſſet/pater ab amicis in conuictum ferri ſententiam iubet/minus impium ratus ſumendam de filio vindictã alieno q̃ ꝓprio delegare iudicio. Quem cęteris ꝓſcriptione dignũ decernentibus/Bicco triſtiorem de capite eius ſententiã ferre nõ veritus a nefarii ſtupri auctore pœnam ſuſpendio capiendam eſſe ꝓnũtiat. Quem nequis a paterna crudelitate profectam putaret, eundem laqueo affixum a miniſtris ſubiecto aſſere excipiendum percenſuit: vt quum hi feſſas oneri manus ſubducerent, perinde ac rei perẽpti iuuenis forent/ Regemq; parricidii crimine ſua culpa liberũ facerent. Præterea niſi pœna accuſationem ſequeretur, paternæ eum ſaluti inſidiaturũ aſtruxit. Adulterã vero Swauildã quo turpius e vita excederet, pecudum vngulis proculcari debere. Paruit Bicconi rex/ adactumq; ſuſpendio filium ne ſtrangulari

Nouũ commentũ Bicconis.

posset a circũstantibus tabulati ope alleuandum curauit. Igitur innoxiũ vinculum parum cõpressis faucibus solam pœnæ speciem præ se ferebat. Reginã vero firmissimo nexu humo astrictã eqnis obterendã calcibus præbuit. Hãc tantæ fuisse pulchritudinis fama est: vt ipis quoq; iumẽtis horrori foret artus eximio decore præditos sordidis lacerare vestigiis. Quo argumẽto rex innocentiã cõiugis declarari coniectans: accedẽte erroris pœnitentia falso notatã festinat absoluere. Aduolat interea Bicco q supinã iumẽta diris deturbare carminibus, nec nisi pronam obteri posse firmaret. Quippe eam formæ suæ beneficio seruatam sciebat. In hunc modum collatum reginæ corpus adactus iumentorum grex crebris alte vestigiis fodit. Hic Swauildæ exitus fuit. Interea canis cui Broderus assueuerat seu quibusdam questubus aggressus regem deflere domini supplicium videbatur. Eiusdemq; illatus accipiter intimas corpori plumas rostro detrahere cœpit. Ex cuius nuditate rex sumptis orbitatis auspiciis omen intercepturus præpropere qui filiũ laqueo detraherent/mittit. Perimplumem eñ auiculam futurum se/ni cauisset/absq; liberis augurabatur. Liberato clade Brodero, Bicco delationis pœnas exoluere metuens, nuntiare Hellesponticis pergit Swauildam a viro nefaria strage consumptam. Quibus vlciscendæ sororis gratia nauigantibus ad Iarmericum reuersus/parari bellum ab Hellesponticis indicat. Rex mœnibus q̃ acie tutius dimicandũ existimans, in eam quã ex ædificauerat munitionem confugit. Vbi ad ferendã obsidionẽ cõmeatibus penitiora ꝓpugnacula armatis implebat. fulgentes auro cetræ/ circũpensiq; clypei supremum ædis ambitũ adornabant. Contigit aũt vt Hellespõtici prædæ ꝑtitionẽ acturi magnã suorũ manum peculatus insimulatã occiderent. Igitur ꝙ tantã copiarum ꝑtem intestina clade cõsumpserant, aulæ expugnationẽ suis altiorẽ viribus rati/veneficã, cui Guthrune erat vocabulum/cõsulunt. Qua efficiente regiæ ꝑtis propugnatores subito oculis capti in se ipsos arma cõuertunt. Quo viso Hellespõtici applicata testudine primos portarũ aditus occupãt. Deinde conuulsis postibus/irruptaq; æde cæcas hostiũ phalanges obtruncant. Eo tumultu supueniẽs Othinus/mediosq; ꝑliantiũ globos appetẽs/Danis quos paterna sp pietate coluerat/adẽptũ præstigiis visum, supera virtute restituit. Hellespõticos vero corpa aduersũ tela carminibus durare solitos crebro silice cõuerberãdos esse ꝑdocuit. Ita vtrũq; agmen mutua cæde cõsumptũ interiit. Iarmericus vtroq; pede ac manibus spoliatus trũco inter exanimes corpe rotabatur. Cui Broderus parũ idoneus successit in regnum.

Swauildæ species et cædes.

Canis & accipitris dolores.

Guthrune venefica.

Othini opitulatio.



Ost hunc regnat Syualdus: cuius filius Snio senescente patre strenuũ piraticæ opus cõplexus patriæ res nõ solum seruauit: sed ẽt diminutas in pristinũ habitũ reuocauit. Idem tyrannide suscepta Eskilli atq; Alkilli pugilum insolentiam cõprimendo Scaniam a Danicæ iurisdictionis integritate submotam ad societatem patriæ victoria reduxit. Tandẽ filiæ Gotthorũ regis mutuo amore perstrictus, cõueniendæ eius copiam clandestinis nuntiis tentat. Qui a patre puel-
158. læ intercepti suspendioq; cõsumpti/improuidæ legationis pœnas dederunt. Quorum Snio vltionem exigere cupiens quũ Gothiam hostiliter aggressus fuisset/rege eius cum copiis occurrente, prædictorũ pugilum ꝓuocatione rem ꝑ athletas gerere iussus/hanc duelli legem edidit: vt alteruter regũ pro varia athletarum fortuna aut ꝓprium perderet/aut alienũ luctaretur imperiũ/victiq; regnũ in victoriæ præmio reponeret. Quo euenit vt Gothorũ rex ꝓpugnatorũ suorum infortunio supe

Broderus rex. lii.
Syualdus rex. liii.
Snio rex liiii.

ratus regno Danis cedere cogeretur. Cuius filiam Snio quũ in Sueonũ regis cõnu bium paterno impulsu cõperisset adductam, quendã obsoleto habitu ꝑ itinera publica stipem petere solitum ad eam vsq; tentãdam transmisit. Qui quũ egentiũ more ꝓpinquum liminibus discubitum habuisset, visa forte regina exili vocula succinens/ Amat, inquit/ te Snio. Illa allapsum auribus sonũ dissimulanter excipiens nec visu nec gradu relato ꝓcedit in regiã, atq; e uestigio regressa obscuro et vix aures offendente sibilo/ Amantem, inquit, me redamo. Eo dicto vestigium extulit. Quam egenus mutui amoris vocem edidisse gauisus die postera foribus assidens præsente domina consueta sermonis breuitate, locum ait voto suppetere cõuenit. Illa rursum argutæ vocis industriam colligẽs summa cum dissimulatione discessit. Paruo post percontatorem præteriens Bøcherør breui se ꝑuenturam asseruit. Hunc quippe locum fuga petere destinauit. Qua de re egenus certior redditus solito percontationis acumine competens promisso tempus cognoscere perseuerat. Illa vero nec astu inferior / nec sermone lucidior q̃ breuissime potuit, hyemis initium nuncupauit. Cæterum stipatores eius qui leuem amatoriæ vocis iactum exceperant, plenum calliditatis ingenium extremæ stoliditatis deliramentũ esse credebant. Quæ quũ Snio certius ex egeno cognosceret, reginã sublatis mariti opibus lauandi simulatione digressam nauigio deportandã curauit. Postea vero sępenumero inter ipm ac Suethiæ regem/ altero iustas repetente faces/ altero illicitas tueri ꝑseuerante, ancipiti euentu variaq; victoria dimicatum est. Ea tempestate per summam cæli intẽperantiã agrorum vbertate corrupta ingens annonæ caritas incidit. Cumq; oborta victualium raritate grauis plæbẽ inedia laceraret, rex quonã modo tp̄is difficultati succurreret anxius/ quũ aliquanto maiorem bibulorꝫ, q̃ edaciũ impensam animaduerteret, frugalitatem populo intulit: cõuiuiorũ vsum abrogans nequa ex fruge potio pararetꝫ edixit: acerbitatẽ famis supflui haustus interdicto pellẽdã/ atq; a siti abundantiam esus mutuandam existimãs. Tunc qdam petulantioris gulæ proscriptam bibendi consuetudinẽ deflens altum calliditatis genus cõplexus nouã voluptati licentiam repperit/ ac publicã cõtinentiæ legem priuata intemperantia soluit/ delitiarum vsum a ridiculi op̄is acumine mutuatus. Vetiti em̃ liquoris gustu minutim liguriendo vsus desiderium ebrietatis expleuit. Quam ob rem cõuentus a rege integerrimum se frugalitatis obseruatorem asseruit/ vtpote auiditatẽ haustus moderatæ sumptionis ingenio castigantem: affixamq; sibi culpam sorbitionis titulo tueri perseuerauit. Deniq; adiecto minarum terrore nõ modo bibere, verum etiam pitissare ꝓhibitus: consuetudini tamen imperare nõ potuit. Vt em̃ tanq̃ licite illicitis frueretur/ nec gulam alieno subiectam haberet imperio, madefactis potione crustulis capace liquoris offula vescebatur: cupitamq; crapulam lento gustu ꝑuexit: interdictum satietatis modum haut secus ac licitum cõsecutus. Adeo pertinacissima gulæ rabies salutem pro luxu deuouens/ nec regia qdem cõminatione deterrita, ad omne periculum spernendum temerarium solidauerat appetitũ. Secũdo quoq; perinde ac violatæ cõstitutionis reus cõuenitur a rege. Sed ne tunc quidem facti defensionem abiecit/ nequaq̃ a se regalibus institutis obuiam itum esse contendens/ aut decretam edicto continentiam suis ꝓfanatam illecebris: præsertim quum lata frugalitatis lex ita parsimoniæ formam tradiderit: vt potandi magis, q̃ edendi liquoris facultas inhibita videretur. Tum rex obtestans deos per cõmunem iurare salutem, tale quid deinceps audentem capitaliter esse plexurũ. Ille mortẽ temperan

Mendicus procatur.

Annonæ caritas.

Ceruisiæ vsu interdictum.

Bibacis astus.

159

tia leuiorem, vitáq; q̃ luxũ deponere tolerabilius ratus rursum aquis excoquit fru=
gem, detostoq; liquore cum se nullã vlterius excusandæ cupiditatis defensionẽ obie
cturum speraret: palam potioni indulgendo ad calicũ vsum libera fronte conuertit
astuq; in audaciam verso, regiã animaduersionẽ operiri q̃ frugi fieri maluit. Inter=
rogante ergo rege cur toties rei interdictæ licentiã vsurpasset: desideriũ hoc inquit
rex non tam auiditas mea q̃ habita in te beniuolentia peperit: funeribus enim regiis
inferias cõuiuio persoluendas memineram. Itaq; ne epulũ quo tuæ peragantur exe=
quiæ ob fermenti inopiã solenni potionis vsu careat industria potius q̃ ingluuie du
ctus prohibiti liquoris tẽperamento prouidi. Te autẽ ante alios inedia periturum,
priorẽq; busto opus habiturũ non ambigo: cũ ob hoc inusitatã parcitatis legẽ tule=
ris, q defuturã tibi primũ alimoniã verearis. Tibi quippe nõ aliis consulendo nouũ
auaritię auctorẽ agere sustines. Tã vrbana hominis cauillatio iram regis in luborẽ
conuertit. Qui cũ publicæ salutis decretũ in ludibriũ sui recidisse conspiceret omis
so cõmunis vtilitatis consilio reuocauit edictũ sententiãq; soluere q̃ ciuiũ offensam
contrahere maluit. Cũq; (vt dixi) siue parũ compluta humo seu nimiũ torrida tor
pentibus satis: ac parce fructificantibus campis inediæ languor defectã escis regio=
nem attereret: nullũq; parũ suppetẽtibus alimẽtis trahendæ famis superesset auxi=
lium: Aggone atq; Ebbone auctoribus plæbiscito prouisum est vt senibus ac paruu
lis cęsis: omniq; demũ imbelli ętate regno egesta robustis dũtaxat patria donaretur
nec nisi aut armis, aut agris colendis habiles domestici laris paternorũq; penatium
habitacula retinerẽt. Quorũ mater Gambaruc id ad se deferẽtibus filiis cũ a scelesti
decreti auctoribus salutẽ in crimine repositã animaduerteret: damnata contionis
sentẽtia necessitatẽ parricidio redimi oportere negabat. propius honestati consiliũ
fore asserẽs, animorũq; ac corporũ virtuti expetibilius: vt seruata erga parentes ac
liberos pietate patria excessuri sorte deligerẽtur. Quæ si senes inualidos obtulisset
robustiores se eorũ loco exilio offerrent, eiusq; pondus pro debilibus perferendũ sua
sponte susciperent. Cæterum indignos esse vita qui illã scelere & sacrilegio compa=
rare, parentesq; ac prolem tam iniquo sentẽtiæ genere persequi sustinuissent: chari=
tatis loco crudelitatis officia peracturi. Postremo cunctos male patriam demereri
apud quos parentũ aut liberorum amori proprii spiritus charitas præponderaret.
Huic voci ad concionẽ relatæ plæriq; suffragiis assentiebãtur. Igitur omniũ fortu=
nis in sortẽ coniectis qui designabãtur extorres adiudicati sunt. Quo euenit vt qui
sponte necessitati parere noluerãt fortunæ iudicio obsequi cogerẽtur. Primũ itaq;
Blekingiã aduecti, ac deinde Moringiã præternauigantes ad Gutlandiam se appu
lerunt vbi & Paulo teste auctore. Frig dea Longobardorum vocabulũ: quoꝝ postea
gentem condiderũt tradũtur adepti. Tandẽ ad Rugiã se applicantes, desertisq; na=
160. uigiis solidum iter ingressi cum multã terrarum partẽ emensi, armisq; depopulati
essent: post editas late strages postremo petitis in Italia sedibus priscũ gentis voca=
bulum suo nomine permutarũt. Interea Danorum tellus rarescente cultorũ opera
sulcorũq; vestigiis situ obductis syluestrẽ induit vultũ: & quasi natiui cespitis amœ
nitate deposita informi succrescentiũ nemorum densitate perhorruit. Qđ præsens
quoq; camporũ eius facies prodit. Quæ enim olim feracia frugum iugera fuerant:
eadem nũc arboreo stipite conserta visuntur. Atq; vbi olim cultores terram altius
versantes vastas dissipauere glebas, illic nũc enatũ nemus seruantia adhuc veteris
culturæ vestigium rura cõplectitur. Quæ nisi cultore vacua ac diuturno situ vasta

Edictum crudele.

Longobardorũ origo.

Frig. Longobardorum vocabulum.

mansissent, nequaq̃ vnius ruris glebam inter factos aratro sulcos tenacesq; arborũ radices partiri potuissent. Colles quoq; quos in plano humādorũ cadauerum cura veterum labor extruxerat, præsens syluæ congeries occupat. Cernere etiam est crebros petrarum aceruos syluarum saltibus intersitos: quas toto quondā rure dispersas ne proscindendis vbiq; sulcis officerent coniectis in struem molibus rustica cura sublegit: malens exiguũ agri perdere q̃ totum difficile reperire. Vnde ex eo q tunc exercēdorum liberius aruorum gratia agrestium labor egerat prioris æui populus postero numerosior extitisse perpenditur: qui breuibus agellis contentus agrestem operā citra veteris culturæ vestigia cohibet. Itaq; præsens sæculi vultus capax quōdam aristæ solum: nunc gignendis glandibus idoneus agrestem stiuam ac cereales culmos consita arboribus facie se permutasse miratur. Et hæc quidē de Snione q̃ verissime potui digesta sufficiant.

Byorn rex lv. Haraldus rex. lvi. Gormon rex. lvii.



Vic succedit Biorn. Itemq; post ipsum Haraldus rerũ assequitur summā. Cuius filio Gormoni inter priscos Danorũ duces: nō infimæ laudis locũ rerũ strēnue gestarũ titulus tribuit. Hic enim nouũ audaciæ genus complexus hæreditariũ fortitudinis spiritũ scrutandæ rerum naturæ vestigiis q̃ armis excolere maluit: vtq; alios regũ ardor bellicus: ita ipsum cognoscendorũ mirabilium quæcũq; vel experimento dephensa, vel rumore vulgata fuerāt præcordialis stimulabat auiditas. Cũq; esset externa atq; inusitata visendi cupidus experiendā præ cæ-

Geruthi sedes & opes.

teris duxit Geruthi cuiusdā sediũ acceptam a Tylensibus famā. Incredibilia enim ab eis super opũ inibi cōgestarũ magnitudine iactabātur: sed iter omniũ refertũ periculo ac pene mortalibus inuiũ ferebatur. Ambitorē nāq; terrarũ oceanũ nauigandũ, solem postponendũ ac sydera: sub Chao peregrinandũ, ac demũ in loca lucis expertia, iugibusq; tenebris obnoxia transeundũ, expertorũ assertione constabat. Sed in iuuenili animo circũstantis periculi metum: nō tam prædæ q̃ gloriæ cupido calcabat: multum sibi claritatis accessurũ sperante si rem admodũ intētatam auderet.

Thorkillus

Trecētis idē cũ rege votũ nũcupantibus auctorē famę Thorkillum itineris ducem assumi placuit: vtpote locorũ gnarum peritũq; adeundæ regionis eius. Is officio nō recusato aduersum inusitatā nauigandi maris sæuitiam firmiore structuræ genere nodisq; crebrioribus ac consertioribus clauis præparāda iubet nauigia solidari: eadēq; magnis repleri cōmeatibus ac bouinis superne tergoribus claudi, quæ intrinseca nauiũ spatia ab incursantium vndarũ aspergine tuerētur. Inde tribus dũtaxat Liburnis nauigatio tēditur vnaquaq; centenos capiēte delectos. At vbi in Halogiā ventũ sæcũdis flatibus destituti varia pelagi iactatione dubiis nauigationis casibus agebātur. Tandē per summā alimētorũ inopiā etiā pane defecti exiguæ pultis vsũ traxere famē. Interiectis diebus eminus perstrepentē procellæ fragorem perinde ac scopulos inundātis exaudiũt. Igitur intellecta telluris vicinia agilitatis eximiæ iuuenis speculandæ rei gratia cacumen mali cōscendere iussus: prupti situs insulā in conspectu esse denũtiat. leti omnes regionē quæ ab eo significabatur auidis insequũtur luminibus: attēte promissi littoris psidiũ expectātes. Cuius tandē aditũ nacti in editiorē soli partē per obstātes cliuos paltis callibus enitũtur. Tũc Thorkillus ex armentis quæ in maritimis frequētia discurrebāt, supra qd̃ semel leniendæ fami sufficeret negat esse tollēdũ, futurũ enim si secus agerēt vt a diis loci psidibus discedēdi 161.

potẽtia priuarẽtur. At nautæ magis prorogãdæ satietatis q̃ seruãdi imperii cupi-
diores incitamẽto gulæ salutis consiliũ subiecerunt exhausta nauiũ gremia cæsorũ
gregũ corporibus onerãtes. Qui ideo captu persaciles extitere ꝙ ad inusitatos viro
rũ aspectus firmato pauore mirabũdi cõuenerãt. Nocte insequẽti mõstra littori in-
uolãtia, ac toto concrepãtia nemore cõclusas obsedere puppes. Quorũ vnũ cæteris
grandius ingẽti fuste armatũ ꝓfundũ passibus emetiebatur. Idẽ ꝓpius admotũ vo-
ciferari cœpit: nõ ante enauigaturos q̃ fusi gregis iniuriã expiãdo viris ꝑ nauiũ nu
mero traditis diuini pecoris damna pensassent. Cuius minis obsecutus Thorkillus
vt vniuersorũ incolumitatẽ paucoꝝ discrimine tuerẽt tres sorte denotatos exhibu
it. Quo facto optato vẽto excepti in vlteriorẽ Byarmiã nauigãt. Regio est ꝑpetui fri Byarmia.
goris capax, ꝓaltisq; offusa niuibus: ne vim q̃dẽ feruoris persentiscit æstiui: inuiorũ
abũdãs nemorũ: frugũ haud ferax, inusitatisq; alibi bestiis frequẽs. Crebri in ea flu-
uii ob insitas alueis cautes stridulo, spumãtiq; volumine ꝑferũtur. Illic Thorkillus
subductis nauibus tẽdi in littore iubet: eo loci ꝑuẽtũ astruẽs vnde breuis ad Geru-
thũ trãsitus foret. Prohibuit etiã vllũ cũ superueniẽtibus miscere sermonẽ. Affirmãs Geruthus.
monstra nullo magis nocendi vim q̃ aduenarũ verbis parũ comiter editis sumere.
Ideoq; socios silẽtio tutiores existere: se vero solũ tuto ꝓfari posse q prius gẽtis eius
mores habitũq; ꝑuiderit. Crepusculo appetẽte inusitatę magnitudinis vir nomina
tim salutatis nauticis interuenit. Stupẽtibus cũctis Thorkillus aduẽtũ ei⁹ alacriter
excipiẽdũ admonuit, Guthmũdũ hũc esse docẽs Geruthi fratrẽ cũctorũ illic appli- Guthmundus.
cantiũ piissimũ inter pericula ꝓtectorẽ. Percõtãtiq; q̃d ita cæteri silentiũ colerent:
refert rudes admodũ linguæ eius ignoti pudere sermonis. Tũ Guthmũdus hospi-
tio inuitatos curriculis excipit. Procedẽtibus amnis aureo ponte ꝑmeabilis cernit.
Cuius transeũdi cupidos a ꝓposito reuocauit docẽs eo alueo humana a mõstruosis
rerũ succreuisse naturã, nec mortalibus vltra fas esse vestigiis. Subinde ad ipsa du-
ctoris penetralia ꝑuenitur. Illic Thorkillus seductis sociis hortari cœpit vt inter tẽ
tamentorũ genera quæ varius obtulisset euẽtus industrios viros agerẽt, atq; a pere
grinis sibi dapibus tẽperãtes ꝓpriis corpora sustentãda curarẽt, discretasq; ab indi-
genis sedes peterẽt eorũ neminẽ discubitu cõtingẽdo. Fore enim illius escæ partici
pibus inter horridos mõstrorũ greges amissa cunctorũ memoria sordida semp cõ-
munione degendũ. Nec minus ministris eorũ ac poculis abstinẽdũ edocuit. Duode
cim filii Guthmũdi egregia indole, totidẽq; filiæ ꝑclui forma circũstiterãt mẽsas.
Qui cũ regẽ a suis dũtaxat illata delibare cõspiceret: beneficii repulsam obiiciẽs in-
iuriosum hospiti q̃rebatur: nec Thorkillo cõpetẽs facti excusatio defuit. Quippe in
solito cibo vtẽtes plærũq; grauiter affici solere cõmemorat, regẽq; nõ tã alieni obse
quii ingratũ q̃ ꝓpriæ sospitatis studiosum cõsueto more corpus curãtẽ domesticis
cœnã opsoniis istruxisse. Igit̃ haud quaq̃ cõtẽptui imputari debere q̃d fugiẽdę pestis
salutari gererẽt affectu. Vidẽs aũt Guthmũdus apparatus sui fraudẽ hospitũ fru-
162. galitate delusam cũ abstinẽtiã hebetare nõ posset pudicitiam labefactare cõstituit
oĩbus ingenii neruis ad debilitãdã eorũ tẽperantiã inhians. Regi eñ filiæ matrimo
niũ offerẽs: cæteris quascũq; e famulitio peterẽt potiẽdas esse ꝓmittit. Plærisq; rem
approbãtibus, Thorkillus hũc quoq; illecebrarũ lapsum sicut & cęteros salubri mo
nitu ꝑcurrit: industriã suã inter cautũ hospitẽ ac lętũ cõuiuã egregia moderatione
partitus. Quatuor e Danis oblatũ amplexi saluti libidinẽ ꝓtulerũt. Q̃d cõtagium
lymphatos inopesq; mẽtis effectos pristina rerũ memoria spoliauit. Quippe post id

factũ parũ animo constitisse tradũtur. Qui si mores suos intra debitos tẽperantiæ
fines continuissent herculeos ęquassent titulos, giganteam animo fortitudinem su
perassent, perenniterq; patriæ mirificarũ rerũ insignes extitissent auctores. Adhuc
Guthmundus propositi pertinacia dolũ intendere perseuerãs collaudatis horti sui
delitiis eo regem percipiendorum fructuũ gratia perducere laborabat blandimẽtis
nisus illecebrisq; gulæ cautelæ constantiã elidere cupiens. Aduersum quas insidias
rex Thorkillo/ vt prius/ auctore firmatus simulatæ humanitatis obsequium spreuit
vtendi excusationem a maturandi itineris negotio mutuatus. Cuius prudentiæ
Guthmundus suam in omnibus cessisse considerans spe peragendæ fraudis abiecta
cunctos in vlteriorem fluminis ripam transuectos iter exequi passus est. Progressi
Oppidum terribile. atrum incultũq; oppidum vaporanti maxime nubi simile haud procul abesse ꝓspe=
ctant. Pali propugnaculis intersiti desecta virorũ capita præferebant. Eximiæ fero=
citatis canes tuentes aditũ prę foribus excubare conspecti. Quibus Thorkillus cor=
nu abdomine illitum collambẽdũ obiiciẽs incitatissimã rabiem paruula mitigauit
impensa. Superne portarũ introitus patuit. Quẽ scalis æquantes arduo potiuntur
ingressu. Atræ deintus informesq; laruæ conferserãt vrbem. Quarũ perstrepentes
imagines aspicere horridius an audire fuerit nescias: fœda omnia: putidũq; cœnum
Geruthi regia. adeũtiũ nares intolerabili halitu fatigabat. Deinde cõclaue saxeum cui Geruthum
fama erat pro regia assueuisse reperiunt. Cuius arctam horrendãq; crepidinem in=
uisere statuentes repressis gradibus in ipso pauẽtes aditu constiterunt. Tunc Thor
killus hærentes animo circũspiciens cunctationẽ introitus virili adhortatione dis=
cussit: monens tẽperaturos sibi ne vllã ineundę ædis supellectilẽ tametsi possessu io=
cũda aut oculis grata videretur, attingerent: animosq; tam ab omni auaritia auer=
sos q̃ a metu remotos haberẽt. neq; vel captu suauia cõcupiscerẽt, vel spectatu hor=
rida formidarẽt: q̃q̃ in summa vtriusq; rei forẽt copia versaturi. Fore enim vt aui=
dę capiendi manus subita nexus pertinacia a re tacta diuelli nequirẽt, & quasi inex=
tricabili cũ illa vinculo nodarẽtur. Cæterũ cõposite quaternos ingredi iubet. Quo
rũ Broderus & Buchi primi aditum tentant. Hos cũ rege Thorkillus insequitur.
Cæteri deinde cõpositis gradiũtur ordinib9. Aedes deintus obsoleta per totũ ac vi
teterrimi vaporis offusa cũctorũ, qbus oculus aut mens offendi poterat, vberrima
cernebatur. Postes longęua fuligine illiti: obductus illuuie paries: compactũ e spicu
lis tectũ instratum colubris pauimẽtum: atq; omni sordiũ genere respersum inusi=
tato aduenas spectaculo terruerunt. Super omnia perpetui fœtoris asperitas tristes
lacessebat olfactus. Exanguia quoq; monstrorũ simulacra ferreas onerauerant sedes
deniq; cõsessuũ loca plumbeæ crates secreuerant: liminibus horrendæ ianitorũ ex=
cubiæ præerant. Quorum alii consertis fustibus obstrepẽtes, alii mutua caprigeni
tergoris agitatione deformẽ edidere lusum. Hic secũdo Thorkillus auaras temere
manus ad illicita tendi ꝓhibẽs iterare monitũ cœpit. Procedẽtes per fractã scopuli
partẽ/ nec procul in editiore quodã suggestu senẽ pertuso corpore discissæ rupis pla
gæ aduersum residere conspiciũt. Præterea fœminas tres corporeis oneratas stru=
mis ac veluti dorsi firmitate defectas iũctos occupasse discubitus. Cupiẽtes cogno= 163.
Fabulosa Thoris vltio. scere socios Thorkillus qui probe rerum causas nouerat docet Thor diuũ Gigan=
tea quondã insolentia lacessitũ per obluctantis Geruthi præcordia torridam egisse
chalybẽ: eademq; vlterius lapsa conuulsi montis latera pertudisse: fœminas vero vi
fulminũ tactas infracti corporis damno eiusdem numinis attentati pœnas pepen=

disse firmabat. Inde digressis dolia. vii. zonis aureis circũligata panduntur: quibus
pensiles ex argento circuli crebros inseruerant nexus. Iuxta quae inusitatae belluae
dens extremitates auro praeditus reperitur. Huic adiacebat ingẽs bubali cornu ex= Spectacula
quisito gemmarum fulgore operosius cultum: nec cęlaturae artificio vacuum. Iuxta noua.
qđ eximii ponderis armilla patebat. Cuius immodica quidem cupiditate succensus
auaras auro manus applicuit ignarus excellentis metalli splendore extremã occul=
tari perniciem, intẽtiq; praedae fatalem subesse pestem. Alter quoq; parũ cohibendę
auaritiae potens instabiles ad cornu manus porrexit. Tertius priorũ fidutiã aemu=
latus: nec satis digitis temperans osse humeros onerare sustinuit. Quę quidẽ praeda
vti visu iocũda ita vsu probabilis extitit. Illices enim formas subiecta oculis species
exhibebat. Armilla siquidem anguem induens venenato dẽtium acumine eũ a quo
gerebatur appetiit. Cornu in draconẽ extractũ sui spiritũ latoris eripuit. Os ensem
fabricans aciem praecordiis gestantis immersit. Caeteri socię cladis fortunam veriti
insontes nocentiũ exemplo perituros putabãt: ne innocentiae quidẽ incolumitatem
tribuẽdam sperantes. Alterius deinde tabernaculi postica angustiorẽ indicante se=
cessum quoddã vberioris thesauri secretariũ aperitur: in quo arma humanorũ cor=
porũ habitu grandiora pandũtur. Inter quae regiũ paludamentũ cultiori cõiunctũ
pilleo ac mirifici operis cingulũ visebantur. Quorum Thorkillus ammiratione ca=
ptus cupiditati frenos excussit propositã animo tẽperãtiã exuens, totiesq; alios ĩfor
mare solitus ne proprios quidẽ appetitus cohibere sustinuit. Amiculo enim manũ Miracula i=
inserens caeteris cõsentaneũ rapinae ausum temerario porrexit exemplo. Quo facto credibilia.
penetralia ab imis cõcussa sedibus inopinatae fluctuationis mõ trepidare coeperũt.
Subinde a foeminis cõclamatum: aequo diutius infandos tolerari praedones. Igitur
qui prius semineces expertiaq; vitę simulacra putabantur, perinde ac foeminarum
vocibus obsecuti e suis repente sedibus dissultantes vehementi incursu aduenas ap
petebant. Caetera raucos extulere mugitus. Tum Broderus & Buchi ad olim nota
sibi studia recurrentes: incursantes se lamias adactis vndiq; spiculis incessebant, ar= Lamiae vin=
cuũq; ac fundarum tormentis agmen obtriuere monstrorum. Nec alia vis repellẽ= cuntur.
dis efficacior fuit. Viginti solos ex omni comitatu regio sagittariae artis interuen=
tus seruauit. Caeteri laniatui fuere monstris. Regressos ad amnẽ superstites Guth=
mundus nauigio traiicit, exceptosq; domi cum diu ac multum exoratos retentare
non posset, ad vltimũ donatos abire permisit. Hic Buchi parum diligens sui custos Buchi du=
laxatis continentiae neruis virtute qua hactenus fruebatur abiecta vnam e filiabus cit filiã dae=
eius irreuocabili amore complexus, exitii sui connubium impetrauit: moxq; repen monis.
tino verticis circuitu actus pristinũ memoriae habitum perdidit. Ita egregius ille
tot mõstrorum domitor, tot periculorũ subactor vnius virginis facibus superatus
peregrinatum a continentia animũ miserabili iugo voluptatis inseruit. Qui cum
abiturũ regem honestatis causa prosequeretur: vadũ curriculo trãsiturus altius de
sidentibus rotis vi verticũ implicatus absumitur. Rex amici casum gemitu prose=
cutus maturata nauigatione discessit. Qua primũ ꝓspera vsus deinde aduersa quas
satus periclitatis inedia sociis, paucisq; adhuc superstitib⁹ religionẽ animo intulit,
atq; ad vota superis nũcupãda cõfugit: extremae necessitatis p̃sidiũ in deorũ ope cõ
sistere iudicans. Deniq; aliis varias deorũ potẽtias exorãtibus, ac diuersae numinũ
maiestati rem diuinã fieri oportere censentibus: ipse Vgarthilocum votis pariter
:164. ac propitiamentis aggressus prosperã exoptati syderis tẽperiẽ assecutus est. Domũ Vgarthi= locus deus.

veniens cũ tot maria se totq; labores emẽsum animaduerteret fessum erumnis spi-
ritum a negotiis procul habendum ratus petito ex Suetia matrimonio superioris
studii habitũ ocii meditatione mutauit. Vita quoq; ꝑ summũ securitatis vsum ex-
acta ad vltimũ pene ætatis suæ finem prouectus cum probabilibus quorundam ar-
Animarũ immortalitas. gumentis animos immortales esse compertum haberet, quasnam sedes esset exuto
membris spiritu petiturus: aut quid pręmii propẽsa numinũ veneratio mereretur
cogitatione secum varia disquirebat. Hæc voluẽtem subeunt quidam parum beni-
gni in Thorkillum animi docentes diuino opus esse consultu, tantæq; rei certitu-
dinem humano altiorem ingenio, nec mortalium cognitu facilem, cœlestib⁹ expetẽ
dam oraculis. Quãobrem propitiandum esse Vgarthilocũ neminẽq; id Thorkillo
aptius executurum. Fuere quoq; qui eundem insidiarum reum, ac regii capitis ho-
stem deferrent. Qui cum vltimo se periculo destinari videret criminationis aucto-
res profectionis comites expetiuit. Tum qui insontem notauerant periculum alie-
no capiti præparatum in se ipsos recidisse cernentes consultum reuocare tẽtabant.
Sed frustra regias aures implentes etiam pauoris increpiti Torkillo duce nauigare
coguntur. Ita excogitatis in alterum malis in auctorẽ plęrũq; adigi necesse est. Qui
cum se ineuitabili discriminis necessitate districtos animaduerterent, nauigiũ tau-
rinis obstructum coriis prouisis abunde commeatibus impleuerunt. Quo euecti eo
Regio solis expers. peruenere loci vbi regio solis inops ignara syderum, nec diurni luminis capax per-
petuæ noctis specie caligabat. Cũq; diu sub inusitata cœli facie nauigassent: tandem
Ignis inopia. incidente lignorum inopia foculi nutrimentis defecti, nec suppetente decoctionis
officina crudis famem obsoniis propulerũt. Verum complures vescentium vltimã
pestem ab indigestæ dapis satietate traxerunt. Primũ enim paulatim stomachis in-
usitato partus edulio langor irrepsit: deinde latius manante contagio, vitalia mor
bus appetiit. Sicq; anceps vtriusq; intẽperantiæ malum vt inedia grauem ita gulã
quoq; suspectam effecerat: cum nec vesci tutum, nec abstinere cõmodũ nosceretur.
Igitur omnem salutis spem abiicientibus vt neruũ tunc facilius rumpi solitum est
cum arctius tẽditur: patrociniũ inopinatæ cõmoditatis affulsit. Subito enim ignis
haut procul emicare conspectus exhaustis trahendæ vitæ fidutiam ingenerauit.
Quem Thorkillus tãq̃ diuinitus datum remedium colligere statuens: quo sibi cer-
tiorem ad socios reditum strueret cacumen mali infixæ gemmæ fulgore signauit:
littore deinde potit⁹ subiicit oculis angusti aditus, arctarũq; faucium specum. Quẽ
Aquili ĩ specu reperti. comitibus foris præstolari iussis ingressus duos eximiæ granditatis aquilos conspi
catur corneis naribus contracta quæ fors obtulerat igni nutrimẽta præstantes. Cæ
terum deformis introitus, obsoleti postes, ater situ paries, sordidum tectũ, frequẽs
anguibus pauimentum non oculum magis q̃ animũ offendebant. Tum gigantum
alter salutatum eum rem conatu pręarduam orsum esse dicebat, inusitati numinis
adeundi cupiditate flagrantem atq; extra mundani climatis cognitionem inuesti-
gabili scrutatione complexum. A se autem propositi itineris semitas cogniturum si
tres veridicas sentẽtias totidem prouerbiis compræhensas expromeret. Tũ Thor-
Thorkilli ꝓpositiones. killus. non me hercule incõptiorẽ naribus familiam peruidisse cõmemini. Sed neq;
locum quo minus libẽter degerem attigi. Item. Illum mihi pedem potiorem statuo
qui prior exitum capessere quiuerit. Gygas Thorkilli prudentia delectatus prouer
biorum veritate laudata docet ad inops graminis solũ, altisq; obfusum tenebris in
primis esse migrandum. Ante autẽ q̃ destinatus possit locus accipi nauigationem 165.

quatriduo pertinaci remigio pertrahendã. Illic visendũ fore Vgarthilocum tetros horrendosq; specus sordida mansione complexum. Thorkillus magnopere stupens q et longa & periculosa nauigatio imperabatur, spe tamen dubia præsentem metũ vincente foculum expetiuit. Et gigas si ignem inquit desideras necesse est alias tres sententias similibus prouerbiis edas. Tum Thorkillus. Consilio tametsi exilis id auctor ediderit obsequẽdum est. Item eo temeritatis processi, vt si regredi quiuero salutem meã nulli magis q̃ pedibus debeam. Rursum: si in præsentiarũ recessu libere fruerer vlterius a reditu temperandum curarẽ. Inde perlato ad socios igne: auræ indulgentiam nactus quarto die ad propositum portũ appulit: Aggressusq; cũ sociis terram apud quã continuæ noctis facies alterni luminis vicissitudinẽ frustrabatur ægre prospectum capientibus oculis inusitatæ molis scopulum cõspicit. Cuius perlustrandi cupidus a comitibus foris statione peragẽtibus: extusum silicibus ignem opportunũ contra dæmones tutamentũ in aditu iussit accẽdi. Post hæc prælato per alios lumine arctis cauernæ faucibus corpus subiiciens inter crebros serpentũ allapsus ferreorũ vndiq; sedilium frequentiã contemplatur. Inde placidior aquæ moles subiectoq; sabulo molliter influens conspectui obuersata est. Qua transita paulo deuexiorem situ speluncã aggreditur. Ex qua item atrum obscœnũq; conclaue visentibus aperitur. Intra qd Vgarthilocus manus pedesq; immẽsis cathenarũ molibus oneratus aspicitur. Cuius olentes pili tam magnitudine q̃ rigore corneas æquauerant hastas. Quorũ vnũ Thorkillus annitentibus sociis mento patientis excussum quo promptior fides suis haberetur operibus asseruauit, statimq; tanta fœtoris vis ad circũstantes manauit: vt nisi repressis amiculo naribus respirare neqrent. Vixq; egressu potiti ab inuolantibus vndiq; colubris conspuũtur. Quinq; dũtaxat Thorkilli comitum cæteris veneno cõsumptis nauigiũ cum ductore cõscendunt. Imminent efferi dæmones, & in subiectos venenata passim sputa coniiciunt. At nautę p̃tentis coriorum vmbraculis illapsum respuere virus. Hic cuiusdã forte prospicere cupiẽtis tactum veneno caput perinde ac ferro recisum ceruici exemptũ est. Alius ocellos vmbraculis exercẽs: sub eadẽ vacuos luminũ orbes retulit. Alius exerta manu tegimen explicans: eiusdem tabi vi truncũ ad se brachiũ reuocauit. Igitur cæteris propensiora sibi numina: ne quicq̃ deprecantibus: Thorkillus vniuersitatis deũ votis aggressus: eiq; cũ precibus libamenta defundẽs. mox prioris cœli vsum ac perspicua rerũ elemẽta prospera nauigatione collegit. Iamq; aliũ sibi orbem atq; ipsum rerũ humanarũ aditũ perspicere videbatur. Tandẽ ad Germaniã Christianis tunc sacris initiatã appulsus: apud eius populũ diuini cultus rudimẽta percepit. Vbi sociorũ manu ob inusitatũ aeris haustũ propemodũ cõsumpta, duobus tãtũ quos sors vltima præterierat comitatꝰ: reditũ ad patriã habuit: verum illitus ori marcor ita habitũ corporis, ac pristina formæ lineamẽta confudit: vt ne ab amicis quidẽ potuisset agnosci. At vbi detersa illuuie: notitiã sui visentibus reddidit: eximiam regi cognoscendæ legationis auiditatẽ ingessit. Sed necdũ æmulorũ obtractatione sopita: fuere qui regẽ cognitis quæ Thorkillus afferret: subito decessurũ astruerẽt. Auxit affirmationis fidẽ: eiusdẽ rei falsa somnii p̃dictione suggesta credulitas. Igitur qui noctu Thorkillũ opprimerẽt: regis imperio subornãtur. Cuius ille rei vtcũq; indiciũ nactus clam cũctis relicto cubili magni ponderis lignũ subiecit: eoq; facto subornatis truncũ cędẽtibus regiæ fraudis cõmentũ elusit. die postero regẽ corpus curãtem aggressus: ignosco (inquit) sæuitiæ tuæ, errori q; veniã tribuo: qui prosperum

Altera tria Thorkilli dicta.

Tria miranda.

Vgarthilocus.

Nota. Thorkillus Christianꝰ efficitur.

legationis nuntiũ afferenti pœnã pro gratia decreuisti. Itaq; te solũ: pro quo caput tot ęrumnis deuoui: tot periculis contudi: quęq; operũ meorũ gratissimũ pensatorẽ speraui: acerrimũ virtutis punitorẽ iuueni. Verũ vltionis partibus ꝑtermissis interno animi tui rubore (si tamẽ vllus ingratos pudor afficit) lęsionis meæ vindice sum contẽtus. Nec immerito te omnẽ dæmonũ rabiẽ: aut belluarũ sæuitiã superare coniecto: ꝙ tot mõstrorũ insidiis erutus a tuis immunis esse nõ potui. Rex cũcta ex ipso cognoscere cupiẽs, satisq; arduũ obstare iudicãs: euentuũ ordinẽ exponere iubet. Cũq; per cętera auidis referentẽ auribus excepisset postremo recensitã numinis sui mentionẽ sinistra opinione colligi passus non est. Exprobratã enim Vgarthiloci fœditatẽ exaudire nõ sustinẽs: adeo indignitatis eius vicem doluit: vt impatientem dictorũ spiritũ inter ipsa narrantis recitamẽta deponeret. Itaq; dum vani numinis cultũ cupide fouit: vbinã versus esset miseriarũ carcer agnouit. Cuius quoq; oliditas quẽ Thorkillus perinde atq; operũ suorũ magnitudinẽ testaturũ: capillitio gigantis excerpserat: in circũstantes effusa: compluribus exitio fuit.

Gormonis mors.

Gotricus lviii.

Anno Christi secundum Funcrium. 795.



DEfuncto Gormone Gotricus ex eo genitus regnat. Hic nõ armis modo, sed etiã liberalitate conspicuus: incertũ fortior: an clemẽtior fuerit, adeoq; seueritatẽ mãsuetudine castigabat: vt alterã altera repẽdere videretur. Eodẽ tẽpore rex Noruagiæ Goto a Berone & Refone Tylensibus petitus: Refonẽ cultius ac familiarius habitũ magni põderis armilla donauit. Quo qdã aulicorũ cõspecto, magnitudinẽ doni impẽsiori laude cõplexus: neminẽ Gotoni parẽ humanitate firmabat. At Refo q̃q̃ gratiã beneficio deberet: tamen immodici laudatoris tumidã vocẽ approbare nõ passus: Gotricũ ei ꝑtulit. Vt enĩ vanã assentatoris affirmationẽ obtereret: absenti liberalitatis testimoniũ reddere, q̃ ꝑsentẽ beneficii datorem falso palpare maluit. Partim quoq; ingratitudinis argui q̃ inanis iactantiæ laudẽ assentiẽdo prosequi: regẽq; veritatis serio mouere: q̃ adulationis mẽdacio fallere: aliquãto pretiosi⁹ duxit. At Vluo dictas in regẽ laudes: nõ solũ pertinaciter affirmare sed etiã experimẽto prosequi perseuerans: pignus cũ negante proponit. Cuius consensu Refo in Daniã pergens Gotricũ sella posita stipendia inter milites partiẽtẽ inuenit. A quo quisnã esset rogatus: vulpeculæ sibi nomen esse respondit. Cũq; risu quosdã: alios ammiratione cõplesset: & vulpem inquit Gotricus ore prædã excipere cõuenit. Ac mox detractũ lacerto torquem accersiti labris inseruit. Quẽ Refo confestim brachio applicans: id cũctis auro præditũ ostentabat, reliquũ vero perinde atq; ornamẽti inops occultius habuit: eoq; acumine ab inuictę munificẽtiæ dextera cõsentaneũ priori munus accepit. Qđ ei non tam precii magnitudo iocundũ, q̃ litis initę victoria faciebat. A quo cum rex de pignoris positione cognosceret fortuito magis q̃ de industria munificus erga ipsum extitisse gaudebat. plus se voluptatis ex datione q̃ accipientem ex munere sentire testatus. Igitur reuersus Noruagiam Refo cõcertatorem pignus exsoluere recusantem occidit: filiãq; Gotonis captiuã Gotrico potiendam adducit. Cũq; Gotricus: qui & Godefridus est appellatus transfusis in exteros præliis, famam ac vires felicibus propagasset auspiciis: inter cætera factorũ monimenta: hanc quoq; Saxonibus tributi legẽ indixit: vt eorũ duces quoties apud Danos regni mutatio obuenisset: centũ equos niueos suffecti regis initiis dedicarẽt Qꝫ si nouũ Saxonibus ducem variata rerum successio peperisset: is quoq; prædictæ

Tributum Saxonibus rependendũ victis. xii.

pensionis obsequio potestatis principium Danicæ maiestatis titulis inclinaret: quo et gentis nostræ fateret͂ imperium/ et subiectionis suæ solenne præberet indicium. Nec Germaniæ quidem oppressione contentus, per Resonē legationi addictū Sueo niam tentat. Quē Sueones aperta vi necare veriti, latrocinium ausi incusso lapide, Resonis cædes. dormiētem cōsumpserunt. Quippe molarem supne pēsum, rescissis vinculis, subie cti ceruicibus illabi fecere. In cuius noxę expiationem actum est: vt singuli facinoris Sueonū subiactio.vi. auctores bissena auri talenta/ e plæbe vero quilibet vnam eiusdem generis vnciam Gøtrico persolueret: Vulpeculæ pensionem vocabant. Accidit interea vt rex Fran corum Karolus contusam bello Germaniam non solum christianismi sacra suscipe Carolus sed etiam ditioni suæ parere compelleret. Quo comperto Gøtricus finitimas Al magnus. biæ gentes adortus, Saxoniam susceptum Karoli iugum cupidius amplexantem: ac Romana arma Danicis præferentem ad pristinum regni sui titulum reuocare ten tabat. Quo tempore Karolus victricia trans Rhenū castra receperat: ideoq; ab ad uenæ hostis congressu pinde ac fluuii interstitio vetitus/ temperabat. Quem quum ob res Gøtrici comprimendas iterato transmeare ꝓponeret, a Leone Romanorum pontifice in vrbis tuendæ præsidium accersitus mandato paruit: filio vero Pipino Pipinus. gerēdi aduersum Gøtricū belli partes commisit: vt dū ipse in longinquum hostem ageret/ hic contra vicinum susceptum pugnæ negociū ꝓcuraret. Oportebat enim vt gemina curarum anxietate distractus/ sparsa manu aptum vtriq; remedium ꝓ uideret. Interea Gøtricus speciosam ex Saxonibus victoriā referens, contractis de nuo viribus/ ac frequentiori copiarum robore compato, non in Saxones modo/ ve Subiectio rum in omnem Germaniæ populum amissæ dominationis iniuriam vlcisci consti Saxonū.xiii tuit. Ac primo quidem classe Fresiam domat. Quæ prouincia admodum situ humi lis: quoties sæuiente oceano obiecta fluctibus æstuaria prumpuntur, totam inunda tionis molem patentibus campis excipere consueuit. Huic Gøtricus non tam arctā Fresii sub q̃ inusitatam pēsionem imposuit. De cuius cōditione et modo summatim referam. acti tributū Primum itaq; ducentorū.xl. pedum longitudinem habentis ædificii structura dis pendunt. ponitur/ bissenis distincta spatiis: quorum quodlibet vicenorum pedum intercape dine tenderetur/ prædictæ quantitatis summam totalis spatii dispendio reddente. In huius itaq; ædis capite regio considente quæstore, sub extremam eius partem ro tundus e regione clypeus exhibetur. Fresonibus igitur tributum daturis mos erat singulos nummos in huius scuti cauum coniicere: e quibus eos duntaxat in censum regium ratio computantis eligeret, qui eminus exactoris aures clarioris soni crepi taculo perstrinxissent. Quo euenit vt id solum æs quæstor in fiscum supputādo col ligeret: cuius casum remotiore auris iudicio persensisset. Cuius vero obscurior so nus citra computantis defecisset auditum/ recipiebatur quidem in fiscum, sed nul lum summæ præstabat augmentum. Compluribus igitur nummorū iactibus quæ storias aures nulla sensibili sonoritate pulsantibus/ accidit: vt statā pro se stipem ero gaturi/ multam interdum æris partē inani pensione cōsumerent. Cuius tributi one re per Karolum postea liberati ꝓduntur. Cumq; Gøtricus transcursa Fresia ac re uerso iam Roma Karolo in vlteriores se Germanię prouincias effundere statuisset proprii satellitis insidiis circunuentus, ferro domesticæ fraudis interiit. Quo audi Gøtrici cæ to Karolus effuso gaudio exultauit/ nihil eo casu vnq̃ fortunæ suæ iocundius obue des. nisse confessus.

Explicitus est Liber Octauus.

Eiusdem Saxonis Grammatici viri disertissimi De rebus
Danicis Liber Nonus incipit fœliciter.

Anno Christi 810



Olauus rex lix.

Lauus Gøtrici filius patre mortuo regnat.
Hic paternę vindictę studio ciuilibus patriā
bellis implicare sustinuit/publicā pietatē pri
uato affectui subiiciendo. Cuius extincti cor
pus collis Olaui titulo celeber ꝓpe Lethram
cōgestus excepit. Huic succedit Hemmīgus
cuius dignū memoratu opus nō repperi/ni=
si ꝙ pacē cum Cęsare Ludouico iurisiurandi
firmitate cōposuit. Et forte cōplura tēporū
eius insignia q̄q̄ præclara extiterint, vetusta
tis liuore tegūtur. Post hos Siuardus cogno
mēto Ring: quē eiusdem noīs pater Norua=
giæ dux olim ex Gøtrici filia suscepat/ Sca=
nis/Sialandisq́ꝫ fautoribus regnat. Nam consobrinus eius Ringo/ idemq́ꝫ Gøtrici
nepos Iutiam occupabat. Igitur vnius regni diuidua potestas/tanq̄ vtraq́ꝫ parte ob
paruitatem ignobili/non sperni modo, sed etiam lacessi ab exteris cœpit. Quos Si=
uardus maiore odio q̄ regni æmulum insecutus/peregrina bella ciuilibus præferē=
do/quinquennio periculis patriæ defensionem suam opponere perseuerauit. Elegit
enim vulnus tolerare domesticum, quo promptius sanaret externum. Quamob=
rem Ringo dominationis eius occasione suscepta, vniuersum imperii ius in seip̄m
transferre conatus, foris excubias peragentem/intus lacerare sustinuit. Prouincias
siquidem quæ ab ipso possidebantur inuadens/communis patriæ defensionem in=
grata mente pensabat. Igitur ex Sialandicis quidam Siuardi studiosiores quo syn=
ceriorem absenti fidem gererent, filium eius Regnerum vixdum cunis erutum/re=
gis nomine censuerunt/non ꝙ ipsum regimini intempestiuum nescirent, sed vtˀtan
ti pignoris ductu aduersum Ringonem torpentium sociorum animos excitarent.
Audiens aūt Ringo Siuardum interim ab expeditione regressum, Sialandenses ma
gna manu petitos ni se dederent, ferro perituros edixit. At Sialandici quibus aut
rubor/aut periculum imperabatur viribus ob paucitatem diffisi, deliberādæ rei in
ducias poposcerunt. Quibus impetratis quū nec Siuardi gratiam colere liberum/
nec Ringonis amplecti videretur honestum, diu inter metum pudoremq́ꝫ sollicití
iactabantur. Qua in re ne senibus quidem consilio suppetente, Regnerus tunc for=
te concioni præsens/Breuis, inquit, arcus subito spiculum iacit: ego vero tametsi
puerili ausu maiorū ora præcurrere videar/ignoscendū erratis veniāq́ꝫ immature
editis p̄cor. Verū prudētiæ monitor tāetsi despicabilis videat̄ respuēdus nō est. Do
cili qppe aīo sorbenda est vtiliū disciplina. At qm̄ vt desertores ac trāsfugas notari
turpe, ita supra vires audere temerariū est: et vtrobiq́ꝫ par culpa subesse cōuicitur:
simulata transitione petēdus est hostis: idēq́ꝫ quū primū facultas obuenerit, oppor=
tuna desertione linquendus. Satius ergo erit aduersarii irā obsequii figmēto p̄cur=
rere, q̄ negatione eundem in nosmetipsos acrius incessendos armare. Quid enim
fortioris imperium detrectantes agimus, nisi ꝙ ipsi in iugulum nostrum arma
sponte præstamus! Sæpe inuolutioribus studiis efficacissima fraus alitur. Astu illa=

Anno 811 Hemmīg⁹ rex. lx.

Syuardus rex. lxi.

Ringo.

Regneri oratio.

queanda est vulpes. Cuius consilii salubritate / et fluctuantium ciuium cunctationem discussit / et hostilibus castris noxiũ robur adiecit. Concio quoq; infantiæ eius non facundiam minus q̃ ingenium mirans, egregiæ indolis decretum habitu annorum excellentius cupide amplexata est. Nec rubori fuit defectis cõsilio senibus puerilibus obsequi monitis: quæ q̃q̃ a tenero manassent, integerrimo disciplinæ pondere redundabant. Auctorem vero consilii instanti periculo obiicere veriti / educationis gratia Noruagiam transtulerunt. Breui post conserta pugna Ringonem Syuardus aggreditur. Quo occiso ipse immedicabili plaga perstrictus paucis interiectis diebus ex vulnere decessit.

Ringonis et Syuardi cædes.



Vi Regnerus in regnum succedit. Quo tempore rex Suetiæ Frø interfecto Noruagiensium rege Syuardo coniuges necessariorũ eius ꝓstibulo religatas / publice cõstuprandas exhibuit. Quo Regnerus audito, auitæ vltionis studio Noruagiam petiuit. Eo veniente matronæ complures: quæ corporum suorum ludibria / aut nuper passa fuerant / aut in proximo pudicitiæ periculum verebãtur, viriliter cultæ cupide castris eius adproperare cœperunt / ꝓfitentes se fatum contumeliæ prælaturas. Nec erubuit futurus muliebris improperii vindex aduersum auctorem turpitudinis, quarum ignominiam vlcisci venerat / auxila mutuari. Inter quas affuit et Lathgertha perita bellandi fœmina: quæ virilem in virgine animum gerens, immisso humeris capillitio, prima inter ꝓmptissimos dimicabat. Cuius incomparabilem opam admirãtibus cunctis: quippe cæsaries tergo inuolare cõspecta fœminam esse ꝓdebat. Regnerus aui interfectore prostrato, de puella quam in acie præuiam prænotauerat cõmilitones plurimũ percontatus est / vnius fœminæ viribus victoriam sibi constitisse professus. Quam quũ illustri inter barbaros loco natam cognouisset, per internuntios ꝓcari perstitit. Illa legatione tacite spreta, consensum simulat. Cumq; datis fallaciter responsis anhelanti proco potiendi voti fidutiam attulisset, adiectum vrso canẽ in ædis suæ vestibulo religari præcepit / cõtra omne amatoris studiũ per obiectas belluas proprium tutatura cõclaue. Regnerus vero fauorabili nuntio recreatus nauigium scandit / emensusq; fretum, comitibus apud Gølerdal (id valli nomen est) subsistere iussis, solitarius puellę penates accedit. Vbi exceptis a belluis alterã telo traiicit / alteram faucibus appræhensam obtorto gutture strangulauit / virginemq; victi periculi præmiũ habuit. Ex cuius matrimonio geminis filiabus: quarũ nomina memoriæ ꝓdita non sunt / filioq; Fridleuo susceptis triennium feriatus est. Cuius ob recentes nuptias reditu desperato, Iuti gens insolens Scanis in societatem contractis Sialandos: qui Regneri fidem propensiori charitate colebant, bello lacessere tentant. Quo comperto Regnerus tricenas instruit puppes / ventisq; nauigationi parentibus, Scanos apud Whiteby vicum bellum ausos obtriuit: exactaq; hyeme cum Iutis ꝓpe Lym Fiorthinum eius regionis fretum habitantibus secundis euentibus dimicauit. Tertio item ac quarto Scanis / Halandisq; fœlici auspicio domitis, in Thoram Herothi regis filiam nuptiarũ amore conuerso, sibi ac Lathgerthæ repudium interiecit. Damnabat enim coniugis fidem: quam olim in perniciem suæ summæ ferocitatis belluas admouisse meminerat. Interea rex Sueonũ Herothus syluas forte venatione complexus, repertas a comitibus angues filiæ detulit nutriendas. Illa paterno ocyus obsecuta præcepto

Regnerus Lodbrog rex. lxii.

Lathgertha

Lathgerthę mira fortitudo.

Regneri robur in angues.

Herothus.

vipereum genus virgineis manibus educare sustinuit. Quinetiam curæ habuit vt
integrum bouis cadauer earum quotidie satietati suppeteret / ignorans se priuato
pabulo publicam sustentare perniciem. Quæ quū adultæ pestilentissimo alitu vici
niam vrerent, rex inertis operæ pœnitens / potiturū filia qui pestem amouisset / edi⸗
xit. Quo non minori fortitudinis q̄ libidinis incitamento frequens iuuentus addu
cta, periculosam gnauiter operam erogabat. Cuius rei summā Regnerus ab inter⸗
meantibus exptus, laneum a nutrice sagulum / villosaq; admodum fœmoralia: qb⁹
inflictos anguiū morsus elideret / expetiuit. Nā vt munimenti gr̄a referto pilis cul⸗
tu vtendū credidit: ita agilitatis causa tractabilem sumpsit. Cumq; nauigio Suetiā
appulisset, incidente gelu aquis de industria corpus iniecit: humefactamq; vestem
quo minus penetrabilis redderetur, brumæ durandam præbuit. Qua amictus sa⸗
lutatos comites ad fidem Fridleuo seruādā hortatus, solus ꝑcedit ad regiam. Qua
visa ensem lateri nectens / dextræ telum inserit amentatū. Procedenti inusitatæ ma 170.
gnitudinis obuius allabitur serpens. Huic alter grāditate par priorisq; prolapsum
insecutus arrepsit. Qui iuuenē mō caudæ voluminibus quatere / mō ptinaci vomi⸗
tu ac veneno cōspuere decertabāt. Interea aulici tutiora complexi latibula pinde ac
pauētes puellulæ rem eminus inspectabant. Ipse rex pari metu pterritus in angustū
cū paucis conclaue refugerat. At Regnerus gelati cultus duritie frætus, non armis
mō: sed et iā amictu virulentos frustrabat̄ assultus: solusq; duarū rictū ptinaci spiri
tu virus in se ꝑfundētiū infatigabili cōgressione sustinuit. Quippe morsus clypeo /
venenum veste respuit. Ad vltimū excussum manu telum strenue incessentiū se be
luarū corpibus adigit: eoq; vtriusq; præcordia lacerās fœlicē pugnæ euētū habuit.
Cuius cultum rex curiosius contemplatus quū hirtū atq; hispidū animaduertisset
præcipue tamē occiduę vestis horrorē / maximeq; incōptam braccharū speciē elu⸗
dens, Lothbrog eū p ludibrium agnominauit. Quem etiā vt ex laboribus recrearet
cū amicis epulaturū accersit. Ille prius reuisendos sibi quos reliquerat arbitros aie⸗
bat. Profectusq; eosdem futuræ epulationis gratia nitidius cultos adducit. Ac de⸗
mum peracto conuiuio præfixum victoriæ pignus accepit. Ex qua Rathbarthum
Dun / Warthnumq; egregię indolis pignora ꝑcreauit. Hisdem Syuardus / Biornus /
Agnerus / Iuarusq; natura fratres adiecti sunt. Interea Iuti ac Scani insopibili sedi⸗
tionis face succensi, abrogato Regneri titulo, Haraldo cuidam rerum contribuunt
summam. Aduersum quos Regnerus legatis Noruagiam missis quum amica pre⸗
caret̄ auxilia, Lathgertha pristini amoris pertinaciore haustu exuberans cum viro
ac filio nauigationem arripuit. Centum ac viginti nauium classem ei a quo olim re
pudio acta fuerat, exhibere sustinuit. Qui etiam vniuersę opis egenum se iudicans,
ab omni ætate præsidium mutuari curauit: robustisq; imbecilles agglomerans / for⸗
tium cuneis senum / puerorumq; partes inserere non erubuit. Igitur apud campum
qui latialiter Laneus dicitur in primis Scanorum res obterere orsus / graue cum fa⸗
Iuari pueri virtus. Syuardi vulnus.
ctiosis bellum habuit. Vbi Iuarus septimum agens annum insigni pugna edita pue
rili corpore grandæuum robur exercuit. Syuardus vero dum hosti vim aduerso
corpore ingerit, humi collapsus prono vulnus excepit. Quæ res inspectantibus so⸗
ciis grauissimam circunspiciendæ fugæ solicitudinem attulit: nec Syuardum mo⸗
do: sed et oīa fere Regnericæ partis arma deiecit. Verū hunc attonitarum men⸗
tium lapsum Regnerus virili opera hortatuq; firmauit: paratosq; vinci victoriam
conari perpulit. Lathgertha quoq; teneris membris incomparabilem sortita spiri⸗

tum trepidantis militiæ studium specioso fortitudinis exemplo contexit. Militari
namq; discursu inopinatorum terga circumuolans/socialem metum in hostilia ca=
stra conuertit. Ad vltimum laxata Haraldi acie, atq; ipso per summam suorũ stra=
gem fugato quum domum ex acie reuertisset, spiculo quod toga occultauerat no=
ctu mariti iugulũ attẽtauit: totiusq; potẽtiæ eius ac nõis summã inuasit. Insolẽtissi=
mus namq; fœminæ spiritus absq; viro regnum gerere, ꝗ fortunæ eius communi=
care iocundius duxit. Interea Syuardus oppido quod in vicinia erat allatus curan=
dum medicis corpus præbebat. Quibus ad summam vsq; desperationem prouectis
dum vulneris immanitas adhibita fomentorum genera frustraretur, quidam stu=
penda magnitudine ægri lectulum adire conspectus / si sibi illorum quos armis op=
pressurus foret animas dedicasset, protinus incolumitate gauisurũ promittit. Nec
nomine quidem suppresso, Rostarum se dici subiunxit. Animaduertens aũt Syuar
dus paruulæ promissionis impendio ingens comparari beneficiũ posse, penitus cu=
pide paruit. Tunc senex attrectatæ tabis liuorem repentino manus auxilio dispulit
subitamq; vulneri cicatricem intendit. Postremo pupillas eius puluere perfundens
abiit. Qui maculis repente coortis eximiam vermiculorum similitudinem obstupe
171. scentibus oculis ingenerauit. Crediderim huius miraculi auctorem futuram iuue
nis sæuitiam euidentiori luminum testimonio prodere voluisse: ne ꝑspicacior cor=
poris pars sequentis vitæ præsagio vacua maneret. Quem anus quæ potionibus
eius præerat vermiculatas ore notas præferre conspiciens / inusitato iuuenis hor=
rore permota subito lapsu decidens/linqui animo cœpit. Quo euenit vt Syuardo
serpentini oculi vulgatum late cognomen accederet. Interea nuptã Regneri Tho=
ram violentus morbi casus absumpsit. Eaq; res amantissimo coniugis viro infini=
tam ægritudinis molestiam peperit. Quã optime negotio discutiendam ratus/so=
latium ab exercitio mutuari/doloremq; labore temperare constituit. Militiam itaq;
detrahendæ ægritudinis/pariendiq; solaminis gratia meditatus, statuit vt vnus=
quisq; paterfamilias quem inter liberos contemptissimum duceret: aut si quem pi=
grioris operæ/ac minus spectatæ fidei seruũ haberet: stipendia sibi meriturum of=
ferret. Quod edictum tametsi parum proposito competens videretur, inualidissi=
mos Danicæ gentis aliarum nationum fortissimis præstare docuit: magnumq; iu=
uentuti profectum attulit/delectis certatim socordiæ notam abstergere cupienti=
bus. Præterea vt omnis controuersiarũ lis semotis actionum instrumentis/nec ac=
cusantis impetitione/nec rei defensione admissa/duodecim patrum approbatorum
iudicio mãdaretur/instituit. Cuius legis beneficio temeraria litiũ cõtractione sum
mota/improborum calumniæ sufficienter obuiatũ existimãs/arma in Britanniam
erexit: regemq; eius Hamam Hellæ nobilissimi iuuenis patrem pugna ꝑstrictũ occi
dit. Inde Scotiæ ac Petiæ insularumq; quas australes vel meridianas vocant duci=
bus interfectis Syuardo ac Rathbartho filiis vacuas gubernatore ꝓuincias in po=
testatem addixit. Noruagiam quoq; principe suo violenter exutã Fridleuo parere
præcepit: eundemq; Orchadibus proprio duce defectis præferre curauit. Interea
Danorum quidam pertinacioris erga Regnerum odii obstinatis ad rebellandũ ani
mis Haraldi quondam profugi ꝑtibus aduoluti, prostratam tyranni fortunam at=
tollere conati sunt. Qua temeritate insolentissimos belli ciuilis aduersũ regẽ spiri=
tus excitauerũt: externisq; liberũ domesticis implicuere periculis. Ad quos cõstrin
gendos Regnerus cũ insularium Danorũ classe ꝓfectus, rebellium agmen elisit: Ha

Lathgerthę facinus.

Rostarus.

Præsagium Syuardi.

Delect⁹ nouus.

Lex Regneri bona.

Subactio Anglorum et Scotorũ septima.

Danorum rebellio.

raldúq; ſupati exercitus ducem fuga in Germaniá actū honorem improbe partum
impudenter abiicere cōpulit. Captiuos quoq; ſimplici morte afficere nō cōtentus,
tortos necare maluit: vt qui ad deſerendam impietatē adduci non poterant: ne ſpi=
ritum quidem niſi per ſummā pœnarum violentiā deponere ſinerentur. Cæterū la
tifundia eorum qui cū Haraldo ꝓfugerant ſecum ſtipēdia pagentibus partitus eſt:
eo patres punitiores iudicās: ꝙ ad liberos quos ſuo iudicio repuliſſent, charioribus
patrimonio ſpoliatis, honorem hæreditatis ſuæ tranſlatum viderent. Sed ne ſic qui
dem vltionis ſatietate ꝑfuſus/inſup Saxoniā ꝙ eā aſylum hoſtiū/Haraldiq; ꝓfugiū
crederet/oppugnare cōſtituens, implorato filiorū auxilio, Karolū tūc forte illis im=
perii ſui finibus immorantē offendit. Cuius quū interceptis vigilibus p̄iectas fefel=
liſſet excubias/atq; ob hoc cætera factu leuia duceret/conatuq; ꝓmptiora ſperaret,
Vaticiniū mulierculæ ſubito diuina futuri muliercula tanq̄ cæleſte quoddā oraculū/aut diuinæ volunta=
tis interpres ſalutari regē prædictione ꝑmonuit: aduentātiſq; periculi malū fœlici
vaticinio præcucurrit/Syuardi claſſem ad Sighnini fluminis fauces appuliſſe denū
tians. Impator attēte accepto monitu hoſtilem interpretatus aduentū/ſignificatos
ſibi barbaros pugnæ oppoſitu cōſtringēdos curauit. Qua in Regnerū habita nō ſi=
militer vt diſcriminis cautelam hauſit belli actū impleuit. Itaq; infatigabilis ille to
tius pene Europæ domitor sereniſſimis / ampliſſimiſq; victoriis tantam terrarum
partem emenſus/tot ciuitatum/tot gentium victorem exercitum auerſis bello pe= 172
Saxonū ſubactio. xiiii. ctoribus vnius ꝓuinciæ paruula manu profligatum aſpexit. Cumq; Regnerus one
ratis tributo Saxonibus de morte Heroddi certū e Suetia nūtiū accepiſſet/liberoſ=
q; ſuos Sorli ſuffecti regis calūnia auitis bonis exutos cognoſceret, Biorni/Fridleui
atq; Rathbarthi collegiū app̄catus (nā Regnaldus/Withſercus/et Ericus: quos ex
Suanlogha ꝓgenuerat, nondū habilem armis ætatem impleuerāt) Suetiam petiit.
Regneri victoria. Cui occurrens cum exercitu Sorlus publice an priuatim dimicādi optione facta ſin
gularem deligenti conflictum Scarchdhum ſpectatæ audaciæ pugilem cum ſepte=
na filiorum manu ex prouocatione pugnaturū admouit. Cū quibus Regnerus tri=
bus filiis in certaminis ſocietatē aſſumptis, vtroq; exercitu inſpectāte cōgreſſ9, ago
ne victor exceſſit. Biornus vero ꝙ integer hoſti cladem ingeſſerat/tanq̄ a ferrei late
ris firmitate ſempiternum vſurpauit agnomen. Qua victoria Regnerus omnis pe
riculi ſuperandi fidutiam nactus, Sorlum cum vniuerſis quas ductauerat copiis im
Sueti ſubacti ſeptio. petitum occidit. Cumq; Biorno ob conſpicuæ fortitudinis meritum Suetica præ=
Regneri amores. latione donato aliquanto bellorum interſtitio quieuiſſet/ cuiuſdam forte muliercu
læ amantior factus, quo promptiorem ſibi potiendæ eius aditum ſtrueret / patrem
ipſius ampliſſimo beneficentiæ cultu officioſiſſime captandum curauit. Sæpe enim
numero accerſitum ad epulas plurimæ comitatis officiis proſequebatur. Nam et
venientem aſſurgendi reuerentia/diſcumbentemq; proximo ſibi cōſeſſu veneratus
eſt. Sæpe etiā donis: interdū benigniſſimo recreauit alloquio. Qui quū tātę honora
tionis cām a nullo ſuo merito ꝑfectā aīaduerteret, cogitatiōe varie deflexa, ex amo
re filiæ ſuæ tacitā principis liberalitatē deſcendiſſe cognouit/libidinoſum propoſi=
tum humanitatis nomine colorantis. Quā vt exactiſſimum amantis ingenium fru
ſtraretur, tanto impenſius obſeruandam curauit: quanto eam latentioribus ſtudiis
ac peruicatioribus modis ambiri comperit. Verum Regnerus certiſſimo cōſenſus
eius nuntio recreatus, villam in qua aſſeruabatur acceſſit: nihilq; amori inuium
putans / in vicino quendam ruſticæ vitæ ſolitarius hoſpitio petiit. Mane com=

mutata cum fœminis veste amicæ laneum opus explicanti muliebriter cultus asti-
tit: virgineoq; operi rudes artificii manus callide ne ꝑderetur admouit. Nocte ve-
ro votis virginem amplexatus indulsit. Cumq; maturescente partu temeratæ pu-
dicitiæ facinus tumidiore puellæ gremio ꝑderetur, incertus pater cui se filia pol-
luendam dedisset/ ignoratum stupri auctorem ex ipsa maxime cognoscere perseue-
rauit. Qua se neminem præter pedissequã lecti participem habuisse pertinacius af
firmante, rem regi cognoscendã mandauit. Ille insontem famulam inusitata crimi-
natione notari non sustinens/ ꝓprii sceleris professione alienæ innocentiæ fidem fa-
cere non erubuit. Qua humanitate/ et muliebris calumniæ ptes reppulit/ et ne ridi-
culus rumor apud improbas aures sereretur effecit. Præterea gignendũ ex ea filiũ
sui sanguinis esse/ ꝙq; eum Vbbonem nuncupari vellet adiecit. Qui quũ aliquate-
nus excreuisset, teneræ ætatis ingenio maturæ discretionis habitum appræhendit
Matris eñ dilectionem ꝙ excellenti se thoro miscuisset/ amplexus: venerationẽ pa-
tris ꝙ ad obscuriorem iusto copulam descendisset/ abiecit. Post hæc Regnerus expe
ditionẽ in Hellesponticos parans, vocataq; Danorum concione saluberrimas se po-
pulo leges laturum ꝓmittens: vt vnusquisq; paterfamilias sicut ante quem minimi
inter liberos duxerat militaturum exhiberet: ita tunc valentioris operæ filium aut
ꝓbatioris fidei seruũ armaret/ edixit. Quo facto omnibus quos ex Thora procrea-
uerat filiis præter Vbbonem assumptis, Hellespõtum eiusq; regem Dian variis cõ
tusum bellis lacessendo perdomuit. Ad vltimum eundem creberrimis discrimini-
bus implicatum extinxit. Cuius filii Dian et Daxon olim Rutheni regis filias mari
tali sorte complexi, impetratis a socero copiis, ardentissimo spiritu paternæ vindi-
ctæ negotium rapuerũt. Quorũ Regnerus immensum animaduertens exercitum/
diffidentia copiarum habita, equos æneos ductilibus rotulis suppositos ac versati-
173. libus curriculis circũductos in cõfertissimos hostes maxima vi exagitari præcepit
Quæ res tantũ ad laxandam aduersariorum aciem valuit: vt vincendi spes magis
in machinamento, q̃ milite reposita videretur. Cuius intolerabilis moles quicquid
impulit obruit. Altero ergo ducum interfecto/ altero fuga sublapso vniuersus Hel-
lespontịcorum cessit exercitus. Scithæ quoq; Daxon arctissimo materni sanguinis
vinculo contingẽtes/ eodem obtriti discrimine referuntur. Quorum ꝓuincia With
serco attributa: Ruthenorũ rex parum viribus fidens/ formidolosa Regneri arma
fuga præcurrere maturauit. At Regnerus cæteris prompta sibi deditione substra-
tis, quũ quinquennem ꝓpemodũ piraticam expleuisset, Biarmos nuꝑ deuictos in-
ualida subiectionis fide palam imperium detrectãtes inuenit. Qui quũ aduẽtũ eius
cõpertũ haberẽt, carminibus aggressi cælũ/ sollicitatas nubes ad summã vsq; nym
borũ violentiã impulerunt. Quæ res Danos aliquãdiu nauigatione ꝓhibitos alimẽ
torũ facultate defecit. Eosdem quoq; subito remissa tempestate æstuosissimi feruo-
ris flagrantia torruit. Nec ea quidem pestis cõcitati frigoris magnitudine tolerabi
lior extitit. Itaq; anceps geminæ intẽperantiæ malũ vicissim affecta corpa immode
rata vtriusq; status accessione corrupit. Cæterũ laxi vẽtris ꝓfluuiũ cõplurimos ex
animauit. Ita Danorũ plæriq; dubia cæli q̃litate cõclusi/ passim aborta corporũ pe-
stilẽtia decesserũt. Cũq; se Regnerus adulterina magis q̃ vera aeris vi ꝑpeditũ aĩad
uerteret, vtcũq; nauigatiõe ꝓducta in Curoꝝ Sẽborũq; regionẽ accessit. Qui maie
statẽ eius ꝓinde atq; honoratissimi victoris amplitudinẽ ĩpẽsius venerati sũt. Quo
beneficio rex magis aduers⁹ Biarmorũ insolẽtiã efferat⁹ spretæ maiestatis suæ vin

Vbbo nascitur.

Edictũ nouum.

Hellespõti subactio.

Stratagema nouum

Scithę victi

Biarmorũ rebellio: et magica peritia.

dictam inopinato petiuit assultu. Quorum ignoti nominis rex subitanea hostium irruptione pculsus/simulq; conserendæ cũ ipis manus fiducia vacuus, Matullũ Finmarchiæ ducẽ perfugio petiit. Cuius peritissima sagittariorum opera fretus Regneri apud Biarmiam hiberna pagentem impune lacerauit exercitũ. Quippe Finni lubricorũ stipitum celeri allapsu cursum intendere soliti, arbitraria velocitatis potentia rapiũtur/pmptissimãq; ppinquitatis vel absentiæ facultatẽ obtinere creduntur. Mox em̃ vt hostẽ læserint, eadẽ celeritate qua subeũt auolant: nec pcursu languidius reditum tentant. Itaq; et vehiculorũ et corporũ agilitate instandi/fugiendiq; exptissimam obtinẽt potestatem. Credendũ est tunc Regnerũ fortunæ suæ imbecillitatẽ admiranter tulisse, quũ se olim Romani culminis triumphatorem ab inermi inconditoq; agmine ad vltimũ vsq; discrimen abripi perurideret. Itaq; q splendidissimum Romanæ militiæ decus/maximiq; ac serenissimi ducis insignes copias excellenter obtriuerat, agrestis et ignobilis vulgi sordidissimo atq; tenuissimo apparatui cessit: Isq; cuius bellicã antea claritatem fortissimæ gentis vis hebetare nequerat, despicabilis populi puulam manũ sustinere nõ valuit. Quo euenit vt ea manu qua clarissimã orbis pompam ac grauissimũ militaris roboris instrumentũ fortissime contudit: qua tot peditũ/tot castrorũ/tanti equitatus fragorẽ aptissime subruit, vilem obscuramq; plæbeculã furtim et quasi p latrociniũ incessere sustineret: illustremq; gloriã suam palam atq; interdiu partam nocturna fallacia maculare nõ erubesceret/manifestæ fortitudinis loco clãdestinas amplexatus insidias. Quæ res vt ope deformis/ita exitu vtilis fuit. Nec Finnorũ q̃ Caroli fuga parcius gratulat⁹ est/plus se virium in nudissima plæbe, q̃ in instructissimo milite repperisse cõfessus. Siqdem grauissimã Romanorũ armaturã q̃ leuia pannosæ gentis spicula tolerabilius ferre potuit: vbi Biarmorũ rege interfecto, Finnorũ vero fugato, Regnerus saxis rerũ gestarũ apices præ se ferentibus hisdẽq; supne locatis æternũ victoriæ suæ monimentũ affixit. Interea Vbbo p auum suum Hesbernũ ad sacrilegam regni cupiditatem adductus, abiecta paterni respectus verecũdia, capiti suo regiũ arrogauit insigne. Cuius quũ Regnerus insolentiã ex Suetiæ ducibus Kelthero/Thorkilloq; cognosceret, Gothiã versus pprope nauigationẽ exercuit. Quos Hesbernus Regneri ptib⁹ singulari fide deuinctos exptus, præmio sollicitatos regis desertores efficere laborabat. Illi non flexo e sententia pposito, ex Biorni arbitrio suum cõsiste re retulerunt: confessi Sueonũ neminẽ quod ab eius placito destitisset ausurũ. Nec segniter ipm Hesbernus benignissimis legatorum alloquiis captauit. Qui se perfidiæ q̃ bonæ fidei ppiorẽ fore denegans/piissimi patris amori improbissimi fratris grãm anteferri pq̃ nefariũ iudicabat. In ipos vero legatos pinde ac grauissimi criminis hortatores laqueo animaduertit. Sueti quoq; de reliqua legatorũ turba pari clade noxię exhortationis pœnas sumpserunt. Igitur Hesbernus occulto clãdestinoq; paratui parũ prosperũ ratus cõstare pgressum/ adcitis palam copiis manifeste procurrit ad bellum. At præfectus Iutiæ Iuarus neutram sacrilegæ pugnæ partẽ pietati propinquam autumans, impium bellum voluntario pręcucurrit exilio. Regnerus vero Hesbernum apud sinum qui latialiter viridis appellatur aggressus occidit/exanimisq; abcisum caput prora excipi mãdans, terribile factiosis spectaculum edidit. Vbbo vero profugio vsus: itemq; patrem reuocato apud Sialandiam bello adortus dum laxata suoꝝ acie vndiq; solus impetitur, tantũ aduersi agminis fudit vt hostilium cadauerum excremento perinde ac munitione firmissima circũactus,

Finni,

Regnerus Romanorũ victor a Finnis affligit.

Vbbo regnum affectat.

174.

Vbbo plurimos fũdit.

facile prouocantium inhiberet accessum. Ad vltimũ frequentioribus hostium glo-
bis obfusus, compræhensusq; publicis vinculis onerandus abstrahitur. At ille im-
mensa vi extricatis recisisq; catenis: inditos sibi nexus disiicere ac lacerare ador-
sus: nullis obitum modis effugere potuit. At vbi Iuarus tumultum patriæ factiosi *Vbbonis*
supplicio discussum comperit: Daniam petiit. Quem Regnerus ꝙ inter sæuissimas *mors.*
parricidiorum procellas integerrimũ se pietatis cultorem gesserat: amplissima ve-
neratione suscepit. Interea Daxon Withsercum Suetiæ principantem: diu nequicq̃
superare conatus: tandem factæ pacis commento circũuentum aggreditur: conui-
uialiter ab eo exceptus armatum subornauit exercitum: qui simulata mercatione
in vrbem rhedis aduectus: hospitis domũ nocturno laceraret assultu. Cuius latro-
cinii manum tanta Withsercus strage perculit: vt hostilium corporum cumulo cir- *Withserci*
cũfusus: nisi scalis superne admotis compræhendi nequiret: duodecim quoq; comi *virtus.*
tes eius pariter ab hoste capti: facta sibi repetendæ patriæ potestate deuotis pro re-
ge capitibus alienum participare periculum q̃ suum abiicere maluerũt. At Daxon
egregię Withserci formæ miseratione permotus orientem speciosissimæ indolis flo
rem conuellere passus non est. Cui non tantum salutem: sed & filiam dimidio regni *De magna-*
sui dotatam in matrimonium obtulit. Ac decori incolumitatem q̃ fortitudini pœ- *nimitate*
nam afferre maluit. Ille vero precariæ vitæ vsum animi magnitudine floccipendẽs: *Withserci.*
impunitatem perinde atq; paruulum aliquod beneficium respuit: mortis sententiã
sua sponte complexus/ præfatus Regnerum in vindictam filii remissius exacturum
si eum in eligendo mortis genere proprio vsum arbitrio comperisset. Cuius teme-
ritatem ammiratus hostis ea fati specie qua ipse in se animaduertisset: consumen-
dum esse promittit. Quam libertatem iuuenis ingentis beneficii loco suscipiens: *Suppliciũ*
vinctum se cum sociis cremari petiuit. Nec segniter Daxon auidis fati precibus ob- *dirum.*
secutus: pro beneficio optatæ mortis supplicium erogauit. Quo audito Regnerus
obstinato ad moriendum luctu: non modo mœrorem induit, verum et per summã *Regneri*
animi ægritudinem: lectulo corpus affixit, doloremq; cõceptum gemitu patefecit. *dolor.*
Quem coniunx virilem supergressa fidutiam imbecillitatis increpitum virili ad-
hortatione firmauit: reuocatumq; a mœrore animũ: arma impensius celebrare per
docuit: affirmans fortissimũ patrem cruentos filii cineres: iustius armis q̃ lachry-
mis expiaturum. Monuit quoq; ne muliebriter lugens: tantum sibi ignominiæ fle-
175. tu pareret: quantum antea claritatis virtute contraxerat. Ad hanc vocem veritus
Regnerus ne pristinos fortitudinis titulos effœminato mœrore cõtereret: discus-
so mœstitiæ habitu, depositisq; doloris insignibus: promptissima vindictę spe iacẽ-
tem reuocauit audaciam. Adeo interdum ab inualidis fortia roborantur ingenia.
Iuaro ergo Regni tutelam deferens, Vbbonemq; pristinæ gratiæ redditum pater-
na charitate complectens: traiecta in Rusciam classe: compræhensum Daxon cate- *Daxon ca-*
narumq; pœna coercitum: apud Vtgarthiam custodiæ relegauit. Siquidem tunc *pitur.*
Regnerum aduersus charissimi filii interfectorem clementissima animi moderatio
ne vsum esse cõstabat: cum ad cõcupitæ vltionis satietatem exilium sontis, q̃ necem
sufficere maluit. Qua quidem humanitate magnus Ruthenis iniectus est rubor: vl
terius aduersus eum sæuiendi regem quem ne iniuriarum quidem acerbitate ad in
fligendam captiuis mortem impellere potuerunt. Eundem quoq; Regnerus breui
in gratiam reductum patriæ reddidit: pollicẽtem se ei annuo nudatum pedes: cum
duodecim patribus discalciatis suppliciter tributa pẽsurum. Enimuero in captiuũ

ac ſupplicem leniter animaduertere,ꝗ cruentam ſecurim diſtringere:ſuperbāq; cer
uicem ſedulo mulctare ſeruitio:ꝗ ſemel elidere ſatius duxit.Inde profectus filiū ſuū

Erik ver-hat, Noruagiæ ſubactio.

Ericum ventoſi pillei cognomen habētem Suetiæ præfert. Vbi Fridleuo atq; Siuar
do apud ſe ſtipendia merentibus: Normannos Scotoſq; duobus aliis falſo regis no-
men arrogaſſe comperiēs: in primis Noruagicæ rei vſurpatorē ſuſtulit:eāq; Bior-
no fruendam tradidit. Deinde eo atq; Erico accitis Orcades populatus: ad vltimū
Scotorum finibus appulit:eorūq; regem Murial triduano exhauſtum prælio inter-

Subactio Scotorū viii.

fecit:verum filii eius Dunuat,atq; Rathbarthus pugna ſpectabiliter edita ab hoſte
necati:ſanguine ſuo cruētam patri victoriam pepererūt. Cūq; in Daniam reuerſus
coniugē Suanlogam interim morbo cognouiſſet abſumptā: protinus ſollicitudini
remediū ſolitudine quæſiuit : ægręq; mentis luctum intra penatium ſuorum clau-
ſtra cohibere paſſus non eſt. Verum hanc mœroris acerbitatē Iuari regno pulſi re-

Galli Iuarū pellunt,

pentinus detraxit aduentus. Quippe Galli fugato eo in Hellam quendam Hamo-
nis filium falſam regis contulerant poteſtatem. Quo duce Regnerus perinde atq;
locorum perito vſus,edita claſſe portum,qui Noruicus appellatur,acceſſit:vbi ex-
poſitis copiis Hellam Gallicana virtute ſubnixum:poſt extractam in triduū pugnā
fugæ amantem effecit:eaq; res creberrimo Anglorum,rariſſimo Danorum ſangui

Regneri ſucceſſus.

ne conſtitit.Cumq; ibidem Regnerus annū victor expleſſet conſequenter excitis in
opem filiis Hiberniam petit:occiſoq; eius rege Melbrico Diflinam Barbaris opibus
refertiſſimā obſedit,oppugnauit,accepit.ibiq; ānuo ſtatiuis habitis:mediterraneū
fretum pernauigans ad Helleſponticum penetrauit interiecta regionum ſpacia cla
riſſimis emenſus victoriis:continuæ felicitatis progreſſum nuſꝗ interpellante for-
tuna. Inter hæc Haraldus quorundam aſtipulatione Danorum Regneri militiam

Haraldus occupat re-giū nomen.

languidiore ſtudio comitantiū:recidiuos patriæ tumultus incutiēs: regii nominis
vſurpator emerſit. Qui Regneri ab Helleſponto redeūtis armis exceptus cū rebus
infeliciter geſtis exhauſta domeſticæ opis præſidia animaduerteret:Lodouicū Ma-
guntiæ conſtitutū auxilia petiturus acceſſit.At Lodouicus ſummo amplificādæ re

Lodouici i-peratoris pietas,

ligionis ardore confertus:conditionē Barbaro intulit opē ſpondendo ſi Chriſti cul-
tum exſequi conſenſiſſet. Nullam enim poſſe aiebat animorū interuenire cōcordiā
diſſona ſacra cōplexis.Quamobrē petitorē opis primū religionis cōtubernio opus
habere:neq; magnorū operum conſortes exiſtere poſſe:quos ſupernæ venerationis
formula diſparaſſet.Qua ſententia & ſalutem hoſpiti,& ſibi pietatis præconiū pepe
rit.Haraldum enim ſolēni lauacro vſum conſequēter Saxonicis roborauit auxiliis.

Harald⁹ fit Chriſtian⁹.

Quibus is frętus,in territorio Sleſuicenſi dicandam deo ædem ſollicita moliebatur
impenſa.Hic itaq; ſanctiſſimi tenoris ſpecimē a Romanis ritibus mutuatus: profa- 176.
nato perfidorū errore delubra diruit : victimarios proſcripſit: flaminiū abrogauit.
Atq; incōditæ patriæ Chriſtianiſmi ſacra primus intulit:reiectoq; dæmonū cultu
diuinū æmulatus eſt.Supremo quicquid ad cuſtodiā religionis attinuit: ſcrupulo-
ſiſſima cura ſeruauit.Sed non tam efficaciter, ꝗ pie rē auſpicatus eſt.Superueniens
enim Regnerus:iductaq; per eū ſacra temerans:vera religione proſcripta, priſtino

Harald⁹ fit apoſtata. Hellæ ſæuitia.

adulterinam loco reſtituit: ac ſuo cerimonias honore donauit. Haraldus vero pro
fugus fortunā ad ſacrilegiū tranſtulit.Nam vt ꝑcipuū inchoatæ religionis ſpecimē
ita primū neglectæ ſpectaculum fuit: atq; ex ſplendido ſanctitatis auctore, infamis
eiuſdem deſertor euaſit.Interea Hella ad Hibernos collatus omnes qui ſe Regnero
propiore fide deuinxerant ferro ſuppliciiſq; mulctauit. Quem Regnerus claſſe ad-

ortus: iusta omnipotentis animaduersione manifestas detractę religionis pœnas pęp endit. Compræhensus enim atq; in carcerem coniectus: noxios artus colubris cõsumendos aduertit. Atq; ex viscerum suorũ fibris tristem viperis alimoniam præbuit. Cuius adeso iocinore cum cor ipsum funesti carnificis loco coluber obsideret omnẽ operum suorum cursum animosa voce recensuit: superiori rerum contextui hanc adiiciẽs clausulam: Si suculæ verris supplicium scissent: haud dubio irruptis haris afflictũ absoluere properent. Quo dicto Hella adhuc nõnullos filiorũ eius viuere interpretatus: quiescere carnifices, amoueriq; viperas iubet. Cũq; satellites per agendæ iussionis gratia accurrissent: Regnerus imperiũ regis funere suo præcesserat. Quem quid aliud q̃ duas inter se fortunas partitas esse dicemus. Alteram quæ ei incolumẽ classem, propensum imperiũ, præcipuas piraticæ vires adiiceret: alterã quæ claritatis ruinam, cõmilitonũ necem, acerbissimũ vitæ exitum irrogaret: cum ipsum carnifex venenatis belluis circũfusum eo corde qđ aduersus omne discrimen immobile gesserat: aspides exsatiantem videret. Itaq; ex speciosissimo victore ad miserabilem captiui sortem deductus: ne quis nimiũ fortunæ credat edocuit. Quẽ casum Iuarus dum forte ludos inspectaret: accepit. Sed nihilominus vultum in eodem habitu continens: solitoq; nulla ex parte infractior: non solũ nũtiatam parentis cladem doloris dissimulatione suppressit: sed ne strepitum quidem exoriri passus attonitum rumore populum Theatro discedere vetuit. Itaq; neq; oris hilaritatẽ deposuit: ne cessato ludo scænam interrumperet: neq; oculos a publico plausu ad priuatam mœstitiam flexit: ne ex summo tripudio repẽte in vltimũ prolapsus mœrorem potius calamitosi filii, q̃ iocabundi ducis partes egisse videretur. Siuardus vero eodem nuntio accepto: propior paternę charitati, q̃ priuatæ passioni: hastile qđ forte in manu habebat altius pedi stupefactus immersit: tristitiæ salebra corpoream negligente molestiam: vt enim animi vulnus patientius ferre potuisset: corporis partem grauius afficere studuit. Quo facto simul fortitudinem mœroremq; detexit: fortunam suam inter calamitosum filium, constantemq; partitus. At Biornus inter tesserarum iactus delato ad se paternæ mortis nuntio tanta vi correptum manu calculum pressit: vt tabulæ quoq; cruorem digitis extortum infunderet, vbi nimirum fortunæ iactum ipsa quam versabat alea leuiorem esse didicit. Qđ audiens Hella hunc trium parentis obitum fortiori animi robore sustinuisse iudicauit: qui nihil pietatis eius funeri pstitisset: ideoq; sibi Iuari suspectissimam haberi virtutem Iuarus vero petitis Angliæ partibus cum classem suam conserendi cum hoste belli impotentem animaduerteret: astum audaciæ præferens Hellam acumine tentat. spatium arui quantum equino tergore complecti potuisset in sequestræ pacis pi-
177. gnus expostulans. Et quidem quod petiit impetrauit. Rex enim paruo preces stare autumans: a tanta hoste exiguum magnæ rei loco expeti gratulatus est: ratus per q̃ breue tergus paululum ruris occupaturum. At Iuarus corio in exiles admodum corrigias scissum extracto: habilem exædificandæ vrbi agrũ implicuit. Igitur Hella prodigalitatis pœnitentia succedente magnitudinem corii sera æstimatione collegit, diuisam cuticulam rectius q̃ incolumem mensus. Quam enim exiguum soli cinctur am credidit: amplissima iugera latius occupantem aspexit. Iuarus vero conditæ vrbi abundæ suffecturos obsidioni commeatus inuexit. Ab inedia perinde atq; hoste defensam haberi cupiens. Interea Siuardus ac Biornus cum quadringẽtarum nauiũ classe superuenientes: bellum regi manifesta prouocatione significant. Idq;

Mors Regneri.

De duplici fortuna.

Fortunæ ludus.

Iuarus rex lxiii.

Siuardus.

Biornus.

Iuari astus in petendo aruo. 869

statuto tempore exsecuti: compræhensi ipsius dorsum plaga aquilam figurante affi ci iubent: sæuissimũ hostem atrocissimi alitis signo profligare gaudentes. Nec vulnus impressisse contenti, laceratam saliuere carnem. Taliter perempto Hella: Biornus ac Siuardus regna sua reduces expetiuere. Iuarus Angliam biennio tenuit. Interea Dani perseuerantissima bellum factione complexi: Siuardo cuidam atq; Erico regia gente creatis publicam detulere tyrannidem. Quos Regneri filii communiter mille septingentarum nauiũ classe apud Slesuicum adorti: semestri deleuere pugna. Colles indicio manent, nec minus is apud quem belligeratum est, sinus Siuardi funere inclaruit. Iamq; præter Regneri filios regius propemodum interierat sanguis. Exinde Biorno atq; Erico domum reuersis Iuarus atq; Siuardus, quo tenaciores rebellibus frẹnos imponerent: in Dania resederũt Agnerum Angliæ præferentes: qui repulsa prouocatus Anglorum opitulante Siuardo contemptricem sui prouinciam incolis vacuefaciendo tenacia situ iugera cultore carere: q̃ insolentem alere maluit, pinguissimaq; insulæ rura: teterrima vastitate perfundens: desertæ q̃ superbæ regioni imperitare satius autumauit. Post hæc Ericum apud Suetiam Osteni cuiusdam malignitate sublatum vlcisci cupiens: dum alienæ vindictæ arctius incumbit: suum hosti sanguinem erogauit. Dumq; cæsi fratris pœnas auidius expetit proprium: fraternẹ charitati funus impendit.

Helli supplicium.
Subiectio Anglorũ octaua.
Siuardi tumulus.
Erici cædis vltio.
Agneri cædes.



Taq; Siuardus summis totius Danicæ concionis suffragiis paternum appræhendit imperium. Hic autem post editas late strages domestica claritate contẽtus: toga q̃ armis illustris haberi maluit: omissoq; castrorum cultu: ex acerrimo tyranno exactissimum pacis custodem agere cœpit: tantum decoris in ocio atq; vacatione constituens: quantum ante in victoriarum frequentia repositum autumabat. Adeo autem studiorum eius mutationem fortuna fauorabiliter prosecuta est: vt sicut ipse neminem: ita nec ipsum quisq̃ hostiliter laceraret. Idem fato functus Ericum admodum infantulũ naturæ magis q̃ regni aut pacis hæredem habuit: Quippe Ericus Haraldi frater tenerrimã eius ætatulam spernens: irrupta cum seditiosis patria: regium occupauit insigne: nec erubuit lacessita legitimi ducis infantia: adulterinam arripere potestatem: hoc se regno indigniorem comprobans q̃ imbellem eo spoliare sustinuit. Igitur illũ sceptro seipsum virtutibus exuit: & dum armis incunabula appetit: omni pectus virilitate nudauit. Neq; enim vbi cupiditas ambitioq; flagrauit: consanguinea charitas sedem habuit: sed hanc inhumanitatẽ supernæ vltionis ira pensauit. Inter ipsum nãq; ac Guthormum Haraldi filium subito tanta clade cõfectum est bellum: vt eorum vtroq; cum innumeris aliis interempto: regia Danorum stirps atrocissimis exhausta cædibus: ad vnicum superioris Siuardi filium redigeretur.

Siuard⁹ rex lxiiii.
Ericus tyrannus.



Ic consanguineorum iactura regnãdi fortunam adeptus: vtpote propinquorum nece q̃ incolumitate felicior: relictis aliorum exẽplis per auiti negocii vestigia decurrit. Repente nanq; studiosissimus piratici muneris executor apparuit. Et vtinam in abolẽdo Christianismi cultum temerarium Regneriani spiritus non egisset hæredem. Siquidẽ religiosissimũ quẽq; aut suppliciis insequi: 178.

Ericus rex lxv. ipius.

aut rebus exuere, exilioq; mulctare perseuerauit. Sed frustra principium causer: cuius exitū probem. Laudabilior enim est vita: cuius initiū turpe, speciosus finis abripit, q̄ cuius probabile exordiū in culpas flagitiaq; decurrit. Siquidē Ericus ad salutares Ansgarii monitus sacrilegę mentis errore deposito quicquid per eiusdē insolentiā cōmiserat expiauit: tantūq; in excolenda religione se gessit: quantū egerat in aspernanda. Itaq; non solū sanioris disciplinæ haustum docili animo traxit: verū etiam primęuas maculas finali puritate pertersit. Hic filium Kanutū ex Guthormi filia eademq; Haraldi nepte progenitum superstitem moriens dereliquit.

Erici conuersio. Aduentus sancti Ansgarii.

HVius infantia manente regni pupilliq; tutor exposcitur. verum quoniam huiusce muneris aduocationem præstare plærisq; vel inuidiosum, vel arduum videbatur: sortitione virum legi placuit. Prudentissimi nāq; Danorum in tam excellenti negotio arbitrario delectu vti pertimescentes: plus alienæ fortunæ q̄ suis sententiis permiserunt. Electionis euentum fortuito magis q̄ solido consilio delegantes. Quo euenit vt Ennignupus quidam amplissimæ atq; integerrimæ virtutis tam onerosæ functioni humeros suos submittere cogeretur: decretāq; sorte amministrationem ingressus, nō minus vniuersorum res q̄ singularia regis incunabula tueretur. Vnde & ei quidam parum annalium periti medium in fastis locū tribuunt. Cūq; Kanutus decursis adolescētiæ spatiis ab annis virilitatem traxisset: amotis qui sibi beneficium educationis impenderant: ex pene desperato adolescēte auctor insperatæ probitatis euasit. Hoc vno deflendus q abs q; Christianæ religionis insignibus e vita ad mortem transitum habuit.

Kanut⁹ rex lxvi.

SEd mox ad filium eius Frothonem rerum summa concessit: cuius fortuna armis belloq; alita/eo felicitatis excessit: vt prouincias quæ a Danis quondam defecerāt pristino adactas iugo/vetustis alligaret obsequiis. Qui etiam seipsum apud Angliam iampridē Christianismi peritam solennibus aquis humectandum exhibuit. Cæterum priuatam salutē suam in publicam exhuberare cupiens: ab Agapito qui tunc ciuitatis Romanę sacris præerat Daniam diuinitus erudiri petiuit. Qd̄ anteq̄ votis exsequeretur absumptus est. Nam fatis suis Romanæ legationis pręcucurrit aduentum animo certe q̄ effectu superior: tantūq; supernæ compensationis ob pietatis propositum assecutus: quantum cæteris præstatur ex opere.

Frotho. vi. rex. lxvii. 880 Christian⁹.

HVius filius Gormo cui q ex Anglia oriundus extitit: Anglici cognomen incessit: patre extincto promptiore fortuna q̄ diuturniore apud insulam regiam adeptus est arcem. Dum enim Daniam disponendæ eius gratia petisset ex Anglia: longam paruuli secessus iacturam expertus est. Quippe Angli libertatis suæ fortunam in eius absentia reponentes: publicam a Danis defectionem moliēdo: præcipitem rebellandi fidutiam induerunt. Sed quo eum Anglia inuidentius spreuit: hoc Dania fidentius coluit. Itaq; dum ad duarum prouinciarum vtrāq; auidas imperii manus porrexit: altera potitus: alterius irreuocabiliter dominationem amisit, nihil vnq̄ fortiter pro ipsius recuperatione conatus. Adeo difficile prægrandia continentur imperia.

Gormo. iii. rex. lxvii. 902

926 Haraldus iiii. rex. lxix.

Post quem filius eius Haraldus Daniæ regnator incessit, ob hoc quidem obscurioris apud posteros memoriæ, egregiorũq; operum monimentis vacuus: q regiarum opum seruator magis q̃ propagator extiterit.

Gormo. iiii. rex. lxx. impius.

Post hũc Gormo arcem obtinuit: semper infensi erga religionem animi: christicolarum perinde, ac teterrimorum hominũ respectum extinguere cupiens. Omnes huiusce normæ participes vario iniuriarum genere fatigatos: quibus potuit calumniis insequi non quieuit. Quinetiam vt priscum delubris cultum restitueret templum in fundo Slesuicensi a religiosis conditum tanq̃ sacrilegum aliquod impietatis domicilium: ab imis fundamentorum partibus demolitus est: quos suppliciis non attigerat sacræ cellæ strage puniens. Hic tametsi proceritatis habitu eximius putaretur: parum respondentem corpori animũ gessit. Ita enim mores suos intra regnandi satietatem continuit vt seruata potius q̃ aucta maiestate gauderet: satiusq; tueri proprium: q̃ alienum incessere duceret: magis de acquisitorum custodia, q̃ acquirendorum incremento sollicitus. Hic a maioribus coniugalia sacra celebrare permonitus: Anglorum regis Hedelradi filiam Thiram nuptiali studio insecutus est. Illa vt erat grauitate atq; industria ante alias præstans: conditionem pro eo attulit: non ante se ei nupturam præfata, q̃ Daniam sub dotis nomine recepisset: eoq; pacto intercedente Gormoni desponsa nocte qua prima genialem thorum conscendit: sponsum perseuerantissimis precibus aggressa in triduum se virilis concubitus expertem dimitti petiuit, non ante rebus veneriis indulgere constituens: q̃ matrimonium creandis liberis efficax futurum aliquo per quietem præsagio didicisset: itaq; simulatione continentiæ matrimonii experientiam interpellabat cognoscendę posteritatis propositum pudicitiæ specie tolerando, commerciumq; libidinis distulit verecundiæ figmento fortunam propagandæ successionis explorans. Alii eam vt temperantia sua thori socium Christianismi sacris adsciceret: maritalis lecti blanditias detrectasse coniectant. verum q̃q̃ iuuenis amori eius flagrantissimo animo inhæreret: alienæ tamen continentiæ q̃ propriæ voluptati obsequi prætulit: speciosiusq; nocturnis motibus imperare: q̃ lachrymosa amicæ vota repellere arbitratus est: profectas ab industria preces pudicitiæ propinquas autumans: euenitq; vt qui mariti partes agere debuerat: pudicitiæ custodem præstaret: ne in capite nuptiarum stuprosæ mentis nota afficeretur quasi plus libidinis viribus, q̃ propriæ indulsisset verecundiæ. Cæterum ne in concessum virginis amorem libidinoso complexu prærípere videretur: vicina latera, non solum alterius complexibus exuit: sed etiam destricto mucrone secreuit. Atq; ex cubiculari lecto suum, ac sponsæ diuiduum cõtubernium reddidit: sed voluptatem quam gratuita humanitate distulit mox læta somnii specie delibauit. Quippe profuso in somnũ animo existimauit duos alites coniugis suæ genitali parte prolapsos: sed alterum altero grandiorem corpora superne librantes prępeti cœlum volatu petere: exiguoq; tempore interiecto reuersos, suis altrinsecus manibus insedisse. Secundo quoq; ac tertio paruula quiete recreatos propassis alis aeri se credidisse. Tandemq; minorem ex his ad se pennis cruore oblitis comite vacuum remeasse. Ea opinione attonitus vt erat somno pressus indicem stuporis questum edidit. Ac totos penates tumultuoso clamore compleuit. Quam speculationem eo

Thira virago fidelis.

Prodigiũ.

179

pcontãtibus famulis explicante. Thira felicem se prole futuram autumans omis-
so differendarum nuptiarum proposito: castimoniam quam cupide precata fue-
rat: auidius remisit. Cœlibatumq; ad Venerem transferens: sponso gratam sui met
potiendæ copiam tribuit / continentis animi virtutem admissi concubitus satieta-
te pensando: præfata minime se ei nupturam fuisse, nisi ex his adumbratæ quietis
imaginibus certiorem fœcunditatis suæ fortunam hausisset. Itaq; vt vafro ita inu-
sitato consilio pudicitiæ simulatio in futuræ prolis agnitionem transiuit: nec sors
opinionem eius frustrata est: breui enim Haraldi atq; Kanuti felix ple mater appa-
ruit: qui cum virilem attigissent ætatem: exerta classe effrenatam Sclauorum in-
solentiam domuerunt: nec Angliam quidem immunem ab hoc vexationis genere
reliquerũt: quorum Edebrandus ingeniis delectatus / illatam a nepotibus vim vo-
luptatis loco habuit, amplissimi beneficii nomine teterrimam amplexatus iniu-
riam. Multo enim amplius virtutis in eorum fortitudine q̃ pietate reposuit. Ideo-
q; ab infestis lacessi: q̃ ab ignauis coli speciosius duxit. Tanq̃ ex ipso fortissimo indo
lis habitu futurum virilitatis eorũ specimen peruideret. Non enim ambigere potu-
it quin extera quandoq; impetituri essent: qui materna tam audacter exigerent.
Adeo autem iniurias officiis anteposuit, vt pręterita filia Angliam iisdem testamẽ
to legaret auitum nomen paterno præferre non dubitans. Nec imprudenter: quo-
niam aliquanto speciosius mares q̃ fœminas regni vsum decere nouerat: imbellis
filiæ ac fortissimorum nepotum conditionem separandam existimans. Quo euenit
vt Thira filios suos paternorum bonorum hæredes non inuidenter exhæres ipsa
conspiceret. prælationem enim eorum honorabilem sibi magis q̃ contumeliosam
fore arbitrata est. Iidem crebris piraticæ quæstibus locupletati: summa cum fidu-
tia spes suas ad iniiciendum manus Hiberniæ promouerunt. Cuius rex, Duflina
quæ prouinciæ caput habebatur obsessa: cum paucis admodum sagittariæ artis pe-
ritis coniunctum vrbi nemus ingressus: Kanutũ magna cum militum frequentia
nocturnis ludorum spectaculis interpositum insidioso fraudis circuitu vulnifica
procul sagitta petiuit: quæ in aduersum regis corpus incidens mortificum ei vul-
nus intorsit. Veritus autem Kanutus ne periculum suum hostes effuso gaudio in-
sequerentur: atq; ob hoc cladis suæ fortunam dissimulanter haberi cupiens voce su
premos anhelitus reddente: ludos absq; tumultuatione peragi iubet. Qua arte pri-
us Danos Hiberniæ potitores: q̃ suum Hibernis exitum notum reddidit. Quis au-
tem extinctum non plangeret: cuius disciplina militum suorum victoriæ consilio
q̃ spiritu diuturniore suffecit! Salus nanq; Danorum in vltimas angustias dedu-
cta: ac pene desperationis periculis implicata: quia morientis ducis iussui paruit:
breui quos timuit triumphauit. Quo tempore Gormo ad vltimum ætatis suæ fi-
nem prouectus ingentem annorum seriem luminibus captus exegerat: senectam
ad vltimos humanæ conditionis terminos prorogando: magis de filiorum vita, &
incrementis: q̃ reliquo spiritu suo sollicitus. Tanta autem maioris filii charitate te-
nebatur: vt a se occidendum iuraret qui prior ipsius exitum nuntiasset. Cumq; for-
te Thira haud dubium de eiusdem exitio nuntium accepisset nemine id Gormoni
palam insinuare audente: præsidium calliditatis amplexa: casum quem ore prode-
re timuit: opere explicauit. Maritum nanq; regio cultu exutum: tetriore circunde-
dit, aliaq; doloris insignia per quæ causam luctus aperiret, admouit: q antiqui
talibus inter exequiarum actiones vti consueuerant. Acerbitatem mœroris habi-

Haraldi & Kanuti natiuitas & gesta.

Sclauorum subactio xv.

Angliæ subactio. ix.

Kanuti cædes.

Hiberniæ subactio.

tus asperitate testantes. Tunc Gormo. En mihi inquit Kanuti fatum publicas! Et Thira id ipsum (ait) tuo potius q̃ nostro declaratur augurio. Quo dicto marito mortem/sibi viduitatis causam præbuit: nec ante filium q̃ coniugẽ planxit. Itaq; dũ viro nati fortunam exprimit: alterum alterius funeri sociauit: amborũq; exequias paribus prosecuta lachrymis: huic coniugales/maternos illi planctus impendit: q̃q̃ tunc temporis magis solatiis erigenda: q̃ cladibus obtergenda fuisset.

Explicit Liber Nonus.

Eiusdem Saxonis Grammatici Sialandici viri disertissimi Liber Decimus Incipit.



Haraldus rex.lxxi.

Defuncto Gormone Haraldus hæreditariæ dominationis fortunam conspicuæ fortitudinis operibus prosequi cupiens: traiecta in orientem piratica: circumpositum lacessiuit oceanum. Sed absumpto interim Hedelrado: q̃q̃ sedulos quæstuosi negotii fructus decerperet: aliquanto plus tamen in auito fato amaritudinis: q̃ ex tyrannide voluptatis accepit. Dum enim eum fortuna cumulatius barbaris ditauit opib⁹: Anglicis exuit: externaq; donatum præda, domestica atq; hæreditaria spoliauit. Siquidem Hedelradi filius Adelstenus patris testamẽto perterritus indignationem suam literis quibus Haraldus hæres scribebatur opposuit recissoq; parentis arbitrio/proprium æmulatus est. Igitur Noruagiæ rex obtusi cordis homini amplissimæ rei summam cessisse ingemens potiendæ eius spe armata insulam classe petiit. Cuius cum se Adelstenus viribus minorem animaduerteret: conficiendæ pugnæ fiducia vacuus: bellum ad obsequium transtulit: beniuolentiam hostis quem armis propulsare nequiuerat: officiis capessere cupiens. Non solum enim regem amicissimo vultu, benignissimoq; excepit alloquio: sed etiam quo salubrius patriam armis hostilibus liberaret: filio eius Haquino admodum tenero educationis impensam pollicitus: regnum se pariter testamento legaturum promittit. Quam rem maxime vt Noruagicis armis aduersum Haraldum vteretur oblatu dignam putauit. Eius nanq; ferociam pertimescens orbitatem suam gratuito hærede solari: q̃ violentum expectare satius existimauit. Rapuit hostis cõditionẽ præceps: propositaq; pactionẽ amplexus/tantum de offerẽtis humanitate p̃sumpsit: vt filium proprio spiritu chariorẽ inexploratæ eius fidei credere non dubitaret. Post hæc Haraldus reductis ab oriente copiis q̃q̃ ad impetẽdũ auunculi factũ præcipuis iuris viribus inuitari poterat: nihilominus impunitam eius ambitionẽ dissimulatę indignationis patientia p̃terire sustinuit: iustisq; operibus pie carere: q̃ crudeliter potiri maluit. Post paululum vero tẽporis Haquinus audito paterni fati nuntio/cum proficiscendi gratia velis nauigationem instrueret: Magno superuenientis Adelsteni impetu reuocatus paulisper omisso ventorum vsu propius litori nauigium egit. A quo post cætera morum documenta, quibus quotidie informabatur: noui quid accepturum se ratus: ne inter epulas obscuro se vultu gereret: 181.

sed magis in circũspiciendis amicis hilari oculorũ habitu vteretur audiuit. Quem enim Adelstenus compluribus aliis honestatis pręceptis imbuerat: etiam aptos con uictui mores ignorare passus non est. At cui parentis mors Noruagiam cessit pau lo post pręceptoris occasus angliam patefecit. Veritus ergo Haraldus ne iniuriarũ tolerãtia quę hactenus consanguineę charitatis respectui dabatur / deinceps in igna uię verteretur opprobriũ / & quod moderationis esset: vitio applicaretur: Noruagicę rei turbatione primã Haquino iacturã inferendam cõstituit: domesticis eius viribus debellatis / externas facilius obterendas existimans. Cum itaq; res barbaras regia executiõe tractasset: in Daniam reuersus occursu Haraldi Gunnildę filii ad uersus eundem Haquinũ auxilia petentis excipitur: pollicentisq; se tributa daturũ: si danicę opis beneficio efficacia partium suarum adiumenta sumpsisset. Enimuero inter acerbissimos rerum casus clementissimã regis humanitatẽ expertus est. Heuindo enim atq; Karlholftho pugnæ adiutorib⁹ receptis. lx. nauium classe donatus petiti pręsidii compos abscessit: euenitq; vt plus spei in auxilio danorũ q̃ metus in sua aduersitate reponeret. Igitur nauigationẽ remensus / aduersus hostem naualis pugnę copia non suppetente: terrestrem exercuit. in qua Heuindus Haquinum vt in primos pręliantiũ globos progrederetur hortatus: ipsum clarius sui indiciũ exhibentem: inusitatę magnitudinis securi petiit: attigissetq; ni satellitum quidã ad actum regi ferrum proprii corporis periculo fefellisset. In quem Heuindus tanta vi destrictæ bipennis aciem egit / vt ferrũ medio corpori elapsum nullum inter artus obstaculũ reperiret. Quod cum terrę altius illapsum: genibus nixus abstrahere conaretur: ab Haquino interfecti militis corpus cõscendente perfoditur. Incertũ ergo vter alteri plus pietatis impenderit: ille enim salutis suæ impendio regis fatum repulit: iste seruatoris sui cladem speciosissima vltione pẽsauit: cuius beneficio fatũ effugerat, exitium vltus. Et quid huius militis opera clarius: qui alienę incolumitati q̃ suæ propior voluntarium pro duce spiritũ erogauit: priuateq; mortis obiectu
182. ne publica sociorum salus periclitaretur effecit! Interea Thoraluus quẽ Haquinus ad exturbãda hostiũ terga in insidiis collocauerat: superueniens edito in aciem impetu Karlholftho mortem / Danis fugam inflixit. Enimuero cęterorũ fortunã vnius inclinauit occasus. Haquinus autem palãtes pertinacius vrgere veritus / effusas sociorum habenas salutari consilio reuocauit: ne qua improuidi militis incuria effici posset, vt in victricem victę partis fortuna recideret. Igitur ęquales ambarum partium strages parem vtrobiq; belli successum effecerat. Nã etsi altera victoriæ propior vibebatur: cladibus victã ęquabat. Repetente vero classem Haquino incredibi le memoratu monstrum incidit. Iaculum nãq; vago antipitiq; discursũ superne in ter auras oberrare conspectum: non minore intuentes metu: q̃ ammiratione com pleuit. Siquidem in diuersas partes dubiis reflexibus agitatum: figendi vulneris lo cum exploratius prospicere videbatur. Quod miraculum cunctis immani stupore prosequentibus: incertisq; quidnam res tam inusitata portenderet: subito casus in solius Haquini caput suspectũ omnibus periculũ transtulit. Arbitrãtur quidã matrem Haraldi Gunnildam procurato maleficiis spiculo victi filii pœnas a victore sumpsisse. Haraldus itaq; insperato hostis exitio regnãdi fortunã adeptus: triennio ꝓmissum Danis bonæ fidei vectigal exhibuit. Ea tẽpestate Sturbiorn⁹ Suetici regis Biornonis filius a patrui Olaui filio Erico regno spoliatus: petẽdi auxilii gratia ad Haraldũ cui Thyra mater extitit cũ sorore Gyritha supplex migrauit, tãtoq; apud

De ꝓdigio.

Haquini cędes.

eum paratiorem amicitiæ locum repperit: quanto illi eiusdem sororis suæ matrimonium liberalius permisit. Post hæc Haraldus armis Sclauia potitꝰ apud Iulinũ nobilissimũ illius prouinciç oppidum Sturbiorno duce cõpetentia militum præsidia collocauit. Quorũ piratica egregio animorũ robore celebrata / ac finitimis paulatim tropheis alita: eo demũ ferocitatis excessit: vt continuis nautarum cladibus septẽtrionalem repleret oceanum. Ea res plus danico imperio q̃ vllum terrenę militiæ negotium attulit. inter quos fuere. Bo. Vlff. Karlshefni. Siualdus aliiq; cõplures. quorum prolixam enuntiationem tedio q̃ voluptati propinquiorẽ stilo ꝓsequi supersedeo. Inter hæc Sturbiornus vltionis aculeo lacessente: acceptam iniuriã ꝑensare cupiens: Haraldo in opem accito: memorem damnorũ iram aduersus inuisam,

Otho cęsar

Erici dominationẽ destrinxit. Cuius rei gratia Haraldus hallãdiã proficiscẽs: theutonicæ irruptionis nuntium: quæ a cæsare Othone gerebatur accepit. Igitur alienæ rei impetitionem q̃ proprię defensionem languidiore studio prosecutus: externæ pugnæ proposito domesticæ curam anteposuit: reflexoq; in Iutiam cursu: ad opem oppressis ferendam præcipiti celeritate contendit. Sed eo superueniente: cæsar Iutiam vtpote regio ductu vacuam nullo resistente permensus cum lymici sinus obiectu tunc temporis Wendalam aquis claudentis: vlterius excurrere vetaretur. coniecta in vndas lancea, non solum iter ad eydoram reflexit / verũ & simillimũ fugæ reditum habuit. Siquidem hastam cuius vsum habebat: maritimos in fluctus relinquendi monumenti gratia iaculatus: suum freto vocabulum indidit. Verũ vt impetu grauis: ita exitu vanus apparuit. Haraldus quippe ardentissimo cursu abscedentes hostium reliquias insequutus: Epponem extremi agminis ducem cum iis quos repperit / trucidauit. Interea Sturbiornꝰ contumeliosa militum adhortatione compulsus: fortunam suam temere sociorum fortitudini credidit / inq; proprium exitium ruens regiarum partium reditum stolida præcessit audacia. Bellum enim prępropere ausus: rebus Sueonum per incuriam lacessitis occiditur. Et sane hostilibus gladiis vltro iugulum subiicit: quisquis in vrgenti aliquo discrimine magis alienæ temeritati, q̃ proprię obsequitur prouidentiæ. Post hæc Thyra quo patriam a clandestinis exterorum irruptionibus tutiorem præstaret: quantum a Slesuico ad occidentalem oceanum patet: vallo fossaq; proscindere aggressa est. Superq; iacto aggere tenacissimi operis terrenum molita est munimentum. Cui postmodum waldemari regis Absalonisq; danicę gentis antistitis: consimilis erga patriam pietas murum cocti lateris superiecit: vti potius veteris valli occiduos lapsus solidior nouæ molis structura reficiceret: q̃ debilem eius situm crebrior in posterum ruina submitteret. Siquidem priori munitione fundamenti loco vsi imperfectũ fœmineæ virtutis propositum virili prudentia compleuerũt. tanto excellentius opus edentes quãto se muliebri nouerant industria clariores. Eadem quoq; cũ sub specie fœminæ virilem animũ gereret, Scaniam Suetica dominatiõe compressam pręstãdi tributi onere liberauit. Itaq; hinc muro inde armis hostem repellens diuersis patriæ finibus par tutelę beneficium peperit. Interea defuncto apud Noruagiam Haraldo filius eius Haquinus patriam hęreditarię pensionis ignominia exuere cupiens cum Haraldum auditis quæ Cęsar apud Iutiam gesserat germanicis diutile bellis implicandum speraret / palam detractandæ stipis audaciam præbuit / plus spei ac fiducię ex Saxonicis armis q̃ suis viribus capiens. Verũ Haraldus rebus cũ imperatore cõpositis: cõsortium catholicę religionis amplexus diuinam humanãq; pacem regno

Marginal notes: ¶ Lymfiord. ¶ Othswnd. — Sturbiorni cædes. — Thyræ munimentum. — Dannewyrcke. — Haquini rebellio. — Haraldus rex christianus efficit.

183

suo conciliauit. Sicq; Haquinum conceptę inaniter spei irritum reddens: seipsum errore, patriam pręliis liberauit. Comperta vero Haquini defectione tanto in Noruagicæ iuuentutis contumaciam asperius animaduertendum putauit: quãto eam aduersum se ceruicem insolentius extulisse cognouit. Missa igitur aduersus hanc iulinę piraticæ manu / Bo atq; Siualdo ducibus cõtemptus sui vltionem mandauit. Quorum Haquinus: perspectis copiis cum intolerabile rebus suis onus imminere cognosceret: excipiendi eius materia non suppetente: tanq̃ humanæ opis diffidentia: diuinam amplexus superos inusitato piaculo propitiandos curauit. Duos siquidem pręstantissimæ indolis filios hostiarum more aris admotos potiendę victoriæ causa nefaria litatione mactauit. Nec sanguinis sui interitu regnum emere dubitauit. Patrisq; nomine q̃ patria carere maluit. Sed quid hoc rege stultius? qui geminã charissimorum pignorũ stragem incertis vnius pugnæ euentibus impendẽdo fortunam belli parricidio petere, & orbitatem suam muneris loco diis bellorum fautoribus erogare sustinuit? Quo euenit vt Dani manum cum eo nauali certamine conferentes: quocunq; militaris discursus impetum contulissent infestam nymbi vim qua tanq̃ ab hoste lęderentur exciperent. Cæterum cohorti imbris maleficium, ita nostrorum vertices inusitatis grandinis ictibus conuerberauit: vt eorum oculi veluti quibusdam nymborum spiculis lacessiti prospiciendiq; penitus facultate defecti, grauiorem ab elementis pugnam q̃ ab hoste sentirent. Accidit ergo vt Noruagienses coeli q̃ suis virib⁹ feliciores Danos districtam aduersum se numinum iram haut dubie sentientes: ante fuga q̃ cædibus implicarent. Inter quos karlshefni ac Siualdus a victoribus capti, q̃q̃ dimicando speciosissimam rei militaris operam edidissent: aliquanto tamen plus laudis in vinculis q̃ prælio meruerunt Haquinus eñ celeberrimã danicę iuuentutis fortitudinem exploratius nosse cupiẽs: duos qui captiuorum patientiam plenius experirẽtur admouit. Tantum enim virium animis eorum a natura insitum esse fama fuerat / vt etiam receptis in vultum ictibus: ne leues quidem superciliorum nutus ederẽt / atq; aduersus omne percussoris irritamẽtum in eodem animũ habitu continerent. Cuius experientię gratia prior Siualdus ingẽti satellitis fuste percussus: oculos motu vacuos prębuit. Quinetiam eo minus fortunę cessit: quo miserius virtutis suę experimentum habuit. Nec minus in reliquo mentis robur apparuit. Karlshefni enim alium districta securi capiti suo imminentem pulsu pedis humi prostrauit. applicatumq; ceruici suę ferrum manib⁹ ferire conantis excutiens, vt erat vinculatus arripuit: quẽq; lapsu affecerat, capite spoliauit. Enimuero vt strenuo ita impigro nisu periculum audacia pręcucurrit. Neq; enim captiui virt⁹ inter vinculorũ stridorem vigore suo exui potuit, quin & inter grauissimas contumelias: eo clariorem fortitudinis suæ experientiam prębuit: quo incitatiorẽ fortunę aduersum se fremitũ sensit. Sed nec illi aut mortis propinquitas aut cathenarũ cõtumelia quo minus liberũ fortitudinis op⁹ ederet, obstare valuit.
184. Quorũ constãtiam ammirans tyrãnus: vt vtroq; potius bono milite vteretur q̃ in vtrũq; animaduerteret: remissionẽ poenę, dũmodo partes suas fide atq; amicitia colerent pollicetur. Illi vero violentũ obsequiũ vitę respectui erogare indecorũ putãtes vtpote alienæ fidei q̃ proprię saluti propiores: cõditione insolẽtius spreta: turpi pacto progandi spirit⁹ beneficiũ expetere noluerũt. Quo viso Haquinus ne patientię punitor magis q̃ ꝓbator existeret: virtuti eorũ incolumitatẽ tribuendã putauit. Haraldum vero duos ex Gerytha filios sustulisse memorię proditum est. Quorum

Piaculum nouum. De malitia Haquini.

Dani victi

Virtus danorum captorum.

Haquinus virtuti concedit.

Haraldi proles.

Haquinus dux fortis.

maior Haquinus excellentissimę indolis habitu/ac felicissimis naturæ incrementis/ fratris Suenonis fulgorem suppresserat. Idem Sembos aggressus cum militum animos periculosi belli respectu aliquanto infractiores animaduerteret: quo melius fluctuantibus fugę spem demeret, ignem subductæ classi subiecit. eoq; necessitatis duramento imbecillitatis ignauiã reppulit. effecit enim vt nauigiorũ facultate defecti reditũ victoria struendũ aĩaduerterent. Itaq; quo ęquiore animo seipsum classe spoliauit: eo tutiore hosti spolia detraxit. Miserta est tunc profecto fortuna danici ducis: a nauigiorum iactura nautarum præsidia mutuãtis: cum summam classis inopiam opem victorię cerneret. Igitur vt prudenti ita periculoso consilio salutarẽ ministrauit euentum. Potiti enim Sembia dani necatis maribus fœminas sibi nubere coegerunt. rescissaq; domesticorũ matrimoniorũ fide: externis auidius inhærentes suam cum hoste fortunam cõmuni nuptiarum vinculo partiti sunt. Nec immerito Sembi sanguinis sui cõtextum a danicę gentis familia numerant. Adeo enim captiuarum amor victorũ animos cæpit: vt omissa redeundi cupiditate/barbariem pro patria colerent. Alienis q̃ suis coniugiis propiores. Post hæc Thyra danicę maiestatis caput absumpta est. Cuius corpus Haraldus amplissimo funere elatum magno cũ omniũ plãgore nõ longe a patris tumulo sepulturæ mãdauit. Neq; enim tã acri iactura cuiusq̃ penates mœroris expertes esse poterant, priuato funere publicam patrię fortunam exspirasse credentes. Vbi nunc quoq; sacrariũ perspicere est/duorum cõiugum socialibus bustis intersitum. Nec silentio implicandũ quod sequitur Toko quidam aliquãdiu regis stipendia meritus officiis quibus cõmilitonum studia superabat complures virtutum suarum hostes effecerat. Hic forte sermone inter conuiuas temulentius habito: tam copioso se sagittandi vsu callere iactabat: vt pomũ quantũcunq; exiguum baculo e distantia superpositũ prima spiculi directione feriret. Quæ vox primũ obtrectãtium auribus excepta/regis etiam auditum attigit. Sed mox principis improbitas patris fidutiam ad filii periculũ transtulit: dulcissimum vitę eius pignus baculi loco statui imperans. Cui nisi promissionis auctor primo sagittę conatu pomũ impositum excussisset: proprio capite inanis iactantiæ pœnas lueret. Vrgebat imperium regis militem maiora promissis edere alienę obtrectatiõis insidiis parum sobrię vocis iactum carpentibus. Itaq; ex dictis etiam non dictorum effectui obligabatur. Euenitq; vt conatus suos ad id quod minus præsumebat erigeret: & quod parum professione coluerat, plenius experientia celebraret. Neq; enim solida virtus tametsi detractionũ laqueis implicata: iustam animi fiduciam abiicere potuit. Quinetiam eo certius quo difficilius experimentum accepit. Exhibitũ itaq; Toko adolescentem attentius monuit: vt ęquis auribus/ capiteq; indeflexo q̃patientissime strepitum iaculi venientis exciperet. Ne leui corporis motu efficacissimę artis experientiã frustraretur. Præterea demendę formidinis consilium circũspiciens: vultum eius ne viso telo terreretur auertit. Tribus deinde sagittis pharetra expositis prima quã neruo inseruit ꝓposito obstaculo incidit. Cui si fortuna caput adolescẽtis obiecisset, haut dubie in patris periculũ nati pœna recideret, spiculiq; error ꝑcussorẽ percussi exitio sociasset. Virtutẽ ergo patris an ingenium filii impensiori ammiratione ꝓsequar ambigo. Quorũ alter artis suę prudentia parricidiũ cauit/alter corporis animiq; patientia sibi sospitatẽ peperit, patri pietatem seruauit. Enimuero iuuenile corpus senilẽ animũ roborauit. tantũ fortitudinis in expectando iaculo exhibens/quantũ peritię pater in emittendo præbuerat.

Stratagema.

Dani vastauerũt Sembiam.

Thyrę mors.

Toko sagittator optimus.

185.

Itaq; constantiæ suæ beneficio, ne sibi spiritus: patri salus eriperetur effecit. Interrogatus autem a rege Toko cur plura pharetræ spicula detraxisset cum fortunam arcus semel duntaxat experimento prosequi debuisset? vt in te (inquit) primi errorem reliquorum acumine vindicarem: ne mea forte innocentia pœnam: tua impunitatem experiretur violentia. Quo tam libero dicto & sibi fortitudinis titulum deberi docuit & regis imperium pœna dignum ostendit. Sed iis necessitatum procellis erutum paulopost par mali tempestas implicuit. Haraldo enim eius se artis qua Finii niuales saltus peragrant peritiorē iactanti: Toko in consimili genere laudis suam ausus cōferre virtutē: apud collam rupem editæ professionis experimentum prębere compellitur. Sed quod minus exercitio celebrauerat: plenius a virtute mutuatus est. Eminentis enim scopuli cacumine conscenso exiguo se fusti credidit. lubricasq; plantis tabulas adaptando, rapidum in præceps vehiculum egit. Cuius præcipiti raptu in præruptos silices actus: nihilominus debitum eius regimen intrepida manu continere suffecit. Neq; illi aut periculi magnitudo/aut vllus animi stupor quo minus firmo se corpore contineret officere potuit. Exterruisset aliū conspecta pręcipitii immensitas: atq; anteipsum periculi ingressum plena metus hebitudine confecisset. Tandē illiso cautibus vehiculo cui insistebat excussus, fortuito fustium fragmento solidum incolumitatis præsidiū reperit, fatoq; alioqui propinquius felici naufragio insperatam salutis anchoram appręhendit. Enimuero acrius cliuo impactus perfracti vehiculi dāno tutum cursitandi euentum habuit. Nisi eñ impetum eius inuia petrarum robora vastęq; voragines interpellassent/haut dubie procursum subiectū rupi pelagus excepisset. Vbi a nautis exceptus inuiso regi tristiorem fortuna sua famā reliquit. Vehiculo quoq; fragmenta a nauigantibus inter vndas reperta falso periculi eius fidem auxerant. Ipse vero suspectam Haraldi pręsentiam reputans ꝙ virtuti suę pręmiorum loco pericula proponi cognosceret: studiorum suorum exercitia ad filii eius Suenonis militiam contulit. Post hæc Haraldus totam regni classem exerens: ne paruo apparatu magnę molis pondus aggrederetur, iunctis hominū boumq; copiis inusitatę magnitudinis saxum Iutico littore repertum quo matris tumulum insigniret, abstrahi iussit. Interea qui cum Suenone classi præerant Haraldi imperium tum quia diuino cultui fauorem tribuerat: tum quia inusitatis plæbem oneribus adigebat perosi: Quendam compositum & subornatum qui Suenonem an arma aduersus patrem summere: regnoq; potiri vellet: callide percunctaretur inducunt. Quo mandato Sueno ad regnum parricidio petendum adductus, percunctanti grates habuit. libenterq; se patrię dignatione vsurum respondit. Quo accepto maiores exploratam eius cupiditatem securius amplectentes: occultis animorum commentis audacter euidentiam præbuerunt. Enimuero quod clandestinis motibus texerant apertius exsecuti, continuo regem cum publica acclamatione decernunt. Inter hæc Haraldus circa tractum lapidis occupatus: quendam suorum e classe superuenientem arctius percunctari cœpit: An tantā alias molē mortali manu tentatā cōspexerit. Ille se maioris pōderis ductū humanis viribus effectū recēter oculis subiecisse cōmemorat. Qđ rege crebris percūctationibus ꝓsequente: Nuper inquit cū dania tibi subduceret interera: ipse vter onerosior tractus extiterit penses. Ita Haraldus cū alieno iudicio cœpti gloriā q̄rit: erepti regni nuntiū accepit. Pœnituit tūc regē pecudalib⁹ iugis humanas alligasse ceruices. Nā cū omisso vehendæ molis ꝓposito tractū saxi in belli apparatū conuer

Tokonis libertas in respondēdo.

Kulden i. Skone.

Dani ab rege iugo adacti.

Sueno rex lxxii.

Sera Haraldi pœnitentia.

tere voluisset: grauissimum militis supercilium expertus est. Exercitus namq; tam probrosi officii contumelia lacessitus: pro quo iugum tulerat / arma capere recusauit. Neq; enim maiestatis imperio aut prece adduci potuit: vt eius capiti incolumitatem quæreret: qui omnium ceruices erubescenda iussione damnasset. 156. Nõnulli tamen popularis sententiæ expertes inter publicæ consternationis procellas consueta se erga regem charitate gesserunt. Quibus adiutoribus vsus dum filii conatus armis elidere nititur: acrius sanguinis sui viribus oppugnatur. Siquidem bello a Suenone victus, fugam suam Sialandię credidit: contractisq; ex ea viribus: rursum consimilem fortunæ habitum nauali ex certamine retulit. Iamq; domesticis exuto copiis: externa manus imploranda restabat. Igitur relicta patria Iulinum danicis armis refertum: vtpote fidissimum militię suę gremium exilio petiuit. Interea Sueno nondum paterno odio pietatem violasse contentus: conciliandæ sibi plębis gratia effusis impietatis habenis delendorum sacrorum curam / animo pertinacius sumpsit: omniq; diuinitatis cultu patria eiecto victimarios templis / aris libamenta restituit. Quem rursum pater mixtis danorum Slauorumq; copiis, apud helgenes littus aggressus: diem prçlio tam fugæ q̃ victorię alienus extraxit: in quo defatigati exercitus nectendæ pacis gratia posteram lucem colloquio tribuunt. Cum forte Haraldus creandæ compositionis fidutia licentius euagatus in angustiores nemoris partes cõcessit. Vbi cum exinaniendi ventris gratia arbustis insideret / a Tokone iniuriarũ suarũ vltionẽ sitiente sagitta vulnus excepit: ideq; sautius a suis Iulinum relatus: celerem vitæ exitum habuit. Corpus eius Roskildiam missum apud sacrarium nuper ab ipso conditum solẽnem sepulturæ locum recepit. Ingrata enim olim bonorum suorum patria piissimi ducis opera sera animaduersione complectens: quod minus vitæ eius præstiterat: funeri plenius deferendum putauit. Omnibusq; humanitatis neruis exequiarum cultui insistens, cuius spiritũ superbe oderat / clementer cineres amplexata est.

Haraldus victꝰ exulat

Suenonis impietas in christianitatem.

Haraldi cędes.

Suenonis regis. lxvi. impietas.



Efuncto Haraldo Sueno prosperam sibi in diuina sæuiendi occasionem venisse gauisus: totam religionis stirpem ab radice conuulsit: eoq; auctore Dani susceptum diuinitatis cultum repetita superstitione mutarunt: hoc liberius erroris sui recursum complexi: quo certius amarissimum eius repræhensorem accidisse cognouerant. Quam temeritatem vindex contemptus sui diuinitas nõ parua rerum acerbitate pensauit: auctorem eius tristissimis fortunę viribus insecuta. Ipsum namq; deserendæ religionis ducem: per q̃ grauiter affectum violentissimis casibus implicare non destitit: lætisq; successibus spoliatum, amarum vitæ vsum experiri coegit. Quippe a Iulini oppidi accolis piratica daniam incessentibus captus facta sibi redimendi potestate: corpus suum auro semel, argento bis rependendum promisit. Ea summa a Danis ob deserta sacra nimio eum fauore prosequẽtibus attributa patrię restitutus: nihilominus oculos densissimis ignorantiæ tenebris obfusos conspicuę lucis radiis admouere contempsit. Enimuero plenum nequitię portentũ paternoq; animo parũ respõdens: ab eximio eius splẽdore in profundũ caliginis secedere nõ erubuit. Sed cui ꝓpria dãno labes extitit: aliena vsui benignitas fuit. Idem secundo consimili fortuna affectus nobiliũ liberis vadibꝰ pro se datis priorisq; summę pactiõe interposita redẽptiõis pręsidiũ ĩpetrauit. Sed cũ ꝓmissum

De Suenonis prima captione.

De secũda captione Suenonis.

ęs ex proprio fiſco ſoluere nequiret: omnibus qui pro ſalute eius filios proprio ſpiri
tu chariores prędes dederant: nunc publicę: nūc priuatim ſaltus ac nemora vendi=
tabat eorūq; pretiū protinus captiuitatis ſuę auctoribꝰ numerauit. Enimuero Sca=
ni ac Sialēdenſes cōmunes ſiluas publico ęre cōparauerūt. Apud Iutiā vero nō niſi
familiis propinquitatis ſerie cohęrētibus emptionis cōmunio fuit. Eo tēpore pira=
ticę vſus noſtris creber: Sclauis perrarus extitit, qui ob hoc latiꝰ ad eos manare cœ
pit: ꝙ Iulini oppidi piraticæ ſtudiis aduerſum patriā vſi eo maxime danis quod ab
ipſorū ingeniis traxerant nocuerunt. Quem incurſationis morē noſtris annis Wal=
demari regis maximiq; pontificis abſalonis: ꝓpenſæ pro ciuibus excubię domuerūt
Quorū ſtrēnuo interuentu tranquillus terris cultus geritur: tuta aquis nauigatio
celebraẗ. At Sueno oporeſſionū ſuarū vindictā ſitiens: maximeq; Iulinū perinde ac
ſceleſtiſſimi cōtubernii domiciliū armis euertere cupiens: Sinū quo Møen inſula a
falſtria ſecernitur: Regia claſſe cōpleuit. Qui cū ſe mox in Sclauorū effuſurus pro=
uinciam videretur: qui Iulini cōſtiterāt audacter callidi impetū hoſtis arte pręcur=
rendū duxerūt. Nam cū muniēdę claſſis gratia nocturnas a danis circuiri, vigilias
noſſent: delectos remiges ſubornauerūt. Qui mane anticipato vigilū more ſimula=
toq; ab excubiis reditu: frequentē liburnis portū breui lintre ꝑmēſi cū ad regis vſq;
nauigiū proceſſiſſent: eſſe gubernator dixit quod ſecretius eū noſſe admodū opor=
teret. A quo rex noctu exploratę rei nūtiū afferri ratus: detracto nauigii tegmine:
capiteq; exerto, veluti familiaris colloquii gratia accliue vocāti corpus p̄buit. Quē
vt ille inſidiis opportunū animaduertit: ſubito ceruicē eius ꝑq̄ violēto amplexu
corripuit, liburneq; detractū apparitorū ope myoparoni ſuo iniiciendum curauit.
Nec ſegniter fugā nautę cōcitatis remorū ictibus expetebāt. Ita præſidiū ſtrennuæ
calliditatis amplexi: quod armis nequibāt, inſidiis promoucrūt. Igitur qui paulo an
te in maieſtatis faſtigio fulſerat: tunc barbarorū miſerabile mancipiū cōtumelioſo
ludibrio fortunę effectus: Neſcio patris maior: an religionis iniuria prouinciā quā
parentis exilio violauerat: miniſtrā carceris vltricēq; patricidii ſenſit: patriā quā ſa
cris ſpoliauerat: etiā opibus exuere neceſſe habuit. Neq; enim ocius a ſuis iuuari po
terat vtpote quibus primū detrahenda nauigiis tegmina: aptandi foris remi: extol
lendęq; vndis anchorę fuerant. Ceſſit igitur expeditio fraudi. Nec barbariem abſq;
regio ductu petere auſa: ſoluta claſſe domeſticis militem littoribus reddidit. In qua
fortunę violentia Sueno virili defectus auxilio: fœmineum expertus eſt. Nam cum
exhauſtis regni opibus ne aurū quidem redēptioni eius ſuppetere videretur: tan=
ta ei matronarū humanitas affuit: vt detractis aurium inſignibus / cæteroq; cultu:
certatim digeſtam pondcre ſummā explerēt, plus cōmodi in ſalute pricipis q̄ amœ
nitatis in ornamentorū ſuorum ſpecie reponētes. Adeo in liberādo eo vterq; ſexus
vniꝰ humani voti curā habuit. Ita matronalis ſtolę publicū culmen priuatis faculta
tibus emere voluptati magis q̄ oneri fuit. Neq; em̄ eius capiti incolumitatē publi=
cę ſtipis impēdio ꝑtere dubitatū eſt: qui primꝰ deſerēdæ religiōis cōſtātē ſe geſſiſ=
ſet auctorē. Enīuero ignara ꝑditiōis ſuę patria: ſummū ſcelꝰ, ampliſſimis beneficiis
repēdere pietatis loco duxit, parentis ac numinis violatorē indebito gratulationis
officio ꝓſequuta: quodq; pœnis expiandū fuerat: obſequiis penſans. Quāto em̄ Ha=
raldi odio tenebaẗ tāta Suenonis charitate flagrabat, auctorē religiōis faſtidio: aſp=
natorem beniuolentia inſequendo. Ita populus ſacrilegi animi probator: religioſi
punitor: quātum in patris ſanctitatem contemptus: tantum in filii labem honoris

Tertia Sue nonis ca= ptio.

De indulgē tia mulierū

cõgeſſerat.cultũqꝫ eius quia ſacrorũ morẽ abrogauerat:copioſa fauoris indulgẽtia
proſequutꝰ:ter regẽ a piratis captiuũ interpoſita munerũ pactione receperat.Nec
Hęreditatis ius fœminis datum.
illi quidẽ ad prẹmia matronarũ obſequio exſoluẽda ingrata mens fuit.Nã fœminis
deinceps participãdarũ hẹreditatũ ius a quibus ante lege repellebãtur indulſit.Vt
autẽ argẽtũ priori ſummę debitũ cõtraheret:agros ac latifundia vẹnire iuſſit.vtqꝫ
ab exteris ipẽ vẹniit:ita vẹnalẽ ſuis patriã fecit.Ita neſcio in acie miſerior an felicior
fuerit:q̃ quãtũ eius corpori detraxit:tantũ ſenſui pepcit.opeſqꝫ artuũ cõſũptiõe ſer
uauit.Cęterũ barbari nõdũ rebꝰ eũ exuiſſe cõtẽti:truculẽtiꝰ affectũ iurare etiã irã
remiſſurũ cõpellũt.gemina miſerũ pactiõe torquẽtes.Sed alterã exhibere difficile:
alterã admittere turpe.Opes eñ hoſti fundere neceſſitati cõuenit:iniurię vero re=
ſpectũ abiicere:pœnaſqꝫ impunitate penſare:vicinũ rubori beneficiũ eſt.Siquidẽ vt
violẽtię cedere infirmũ:ita vindictã eius abdicare probroſum.Quippe ſupra vires
cogi q̃ virıbꝰ remiſſe vti ſpecioſius. Nec ſegniter exuẽdę captiuitatis cupidꝰ ſacra=
mẽto omittẽdę vltionis exhibito ꝓpoſitæ cõditiõis partes admiſit,hoſtẽqꝫ nõ minꝰ
fruẽdę ſecuritatis beneficio q̃ auri impẽdio locupletauit, hoc magis ſeruilẽ ſe exhi=
bens quo turpius libertatẽ impetrare ſuſtinuit.Tantũ autẽ trãſfugarũ erga patriã
charitas valuit vt cũ regiã danorũ ſtirpẽ ad vnicũ Haraldi filiũ redactã eſſe cogno
ſcerẽt:quo minus alienis ſũma cederet/ſaluti ipſius parcẽdũ exiſtimarẽt. Quãobrẽ
opes eiꝰ nõ exitũ ſitientes,egeſtatẽ ſuã cenſu ſolari q̃ ſanguine maluerũt. Nec tamẽ
erga deſertorẽ ſacrorũ principẽ diuinę correptiõis aculei quieuerunt.Nã Suetiam
quoqꝫ danorũ rebus infeſtã fecere.Cuiꝰ rex Ericus agnomẽ a victoriis mutuatꝰ per
Haraldũ iãpridẽ latã Stybiorno aduerſus Sueones opẽ memorię ſubiiciẽs:pergq̃ gra
uiter in Suenonis caput exarſit. Vtqꝫ ſui vindictam perageret:exercitũ in daniam
traiecit:expugnatiõe filii parentis noxam penſare cupiens.Qꝫq̃ enim eum arctiore
materni ſanguinis nexu contingeret:iram tamẽ affinitati prętulit: eo quidẽ fiden=
tius ꝙ Suenonis fortunã ſępius ęgram atqꝫ fractam,ac crebris detrimentorũ incur
ſibus laceſſitã: ſuam iugiter in ſummo felicitatis cardine verſatam nouerat. A quo
Sueno bello Scanico victus:relicta excellentis pulchritudinis filia Thira auiæ no=
men referente:quæ qua matre orta fuerit ignoro: Olauum Thirgonis filiũ Norua
gię regimẽ gerentem exilio petiuit.eo quidẽ ampliori ſpe ꝙ patrem eius iampridẽ
regno exactũ Haraldi ſuccurſu reſtitutionẽ impetraſſe meminerat.Is q̃q̃ regio nõ=
dum titulo cenſeretur:regiis tamẽ partibus pleno ꝓcurationis officio fungebatur.
Quo beneficio q̃q̃ obligatus eſſet Olauus : nihilominus debitã patris eius meritis
gratiam referre negligẽs:profugum ac ſupplicẽ ſpreuit.Omniaqꝫ momenta petitæ
opis abnegans:nullũ pene miſero ſuffragiũ præbuit.Neqꝫ enim exuli ſuccurrit:nec
aſpernatur illum a ſe repelli,a cuius parente ſuus patrię redditus fuerat.Cuius re=
De miſeria Suenonis.
pulſę Sueno cõtumelia ſuggillatus:ad Anglorum prẹſidia cõuolauit.Quorum rex
Ethuardus ętate admodũ tenera auxilii petitorẽ ambitiõis nota perculit:exiſtimãs
non tã opem a ꝓfugo peti q̃ exilii ſimulatiõe regnũ a callido repeti:fortunęqꝫ inopiã
argumẽtũ aſtutię reputãs obſeratis exulẽ auribꝰ auerſatus eſt.Adeo paterna felici=
tas ſuſpectã nati miſeriã fecerat.Ita maligni animi ducibꝰ ſpes ſuas p̃ceſqꝫ fruſtrãti=
bus in Scotiã profectꝰ/clemẽtiã quã in aliquãto mitiore gente nõ reperit:apud effe
Suenonis ad pietatẽ conuerſio.
rata barbarorũ ingenia ſenſit.Adeo eñ volubilis fortunę varii atqꝫ ancipites motꝰ
exiſtere cõſueuerũt vt interdũ humana mẽs vbi ſperatis fallitur,iſperata faciliꝰ aſſe
quat̃.Hac fortunæ ſęuitia Sueno ad ãplectẽdã religiõis charitatẽ adactꝰ,abſtractos

caligine oculos, salutari lucis contemplatione suffudit. Nam cum duos maxime reatus suos parricidium atq; sacrilegium totidẽ grauissimis suppliciis captiuitate atq; exilio abunde mulctatos animaduerteret: piam neglectę salutaris disciplinę verecũdiam egit, cõuersoq; in curam sacrorũ animo vtriusq; delicti contagium plenis pœnitentię lachrymis expiauit. Quinetiam cunctis circa se rite peractis, lauacri vsum promptissimo religionis tenore percepit. Cuius quanta prius labes extiterat: tantũ postea robur ac columen euasit. Nec segniter pœnitentię beneficio permulsa deitas,
189. propitii numinis fauore pristinum ei fortunæ splendorem cõciliauit: amorq; ipsius septimo decedente Erico, promptum regni introitũ struxit, pro exilio patriam, pro paupertate amplissimũ decus, ac summã largita potentiã. Nam Erici filius Olauus cum matre Syritha Suetiã repetiuit: ibiq; degens regnum materno arbitrio subiectum habuit. Ita Sueno eodem pene tẽpore & religioni paruit: & patria potitus est. Ne autem quorum fauorẽ impietate contraxerat: sanctitatis irritamento odia in se repente traiiceret: publice dissimulata religione priuatim exhibita, pium mentis habitum texit. Itaq; diuersi motus hisdem ꝓcordiis inclusi summa formido ac sanctissima deuotio animũ eius perplexa cunctatione distractum ad vltimã pene hæsitationem redegerant. Hinc em̃ perdendi regni: inde lędẽdi numinis metus pectoris eius munimentũ ancipiti periculo vulnerabat. Fastiditę siquidẽ religionis vltorẽ deum: plębem cultę vindicẽ metuebat. Quę tam dissona studia attentiore animi comparatione expendens, plus diuini q̃ humani timoris viribus indulgendum prouidit. Priuatim itaq; maiores aggressus clandestina ammonitione sacris ritibus subiicere ꝑseuerabat: disserendi officium qđ a literis doctrinaq; non traxerat, rudi atq; impolito ingenio prosecutus: adeo ꝓceptoris partes, quas solertia ac cõsuetudine parũ cõplexus fuerat: a fundãdę religionis cupidine mutuabat̃. Verũ medelę salubritatem ab incolumi capite quæsitam: ab aridis atq; indignantibus mẽbris euomi crederes. Neq; em̃ amator veterũ populus docilem inusitatis animũ prębere sustinuit. Quin etiam externi cultus tędio patriũ ęmulatus est. Igitur cupido sed inefficaci serendæ religionis auctori numinis sui illustrator deus Popponẽ ingenio ac sanctitate cõspicuum ꝓcipuaq; literarum scientia excellentem ꝓclari operis consortem adiecit. Hic Danorũ concione publice apud portum cui glaciei frequentia agnomẽ peperit, habita: cum eos ne fana excolere vellent sermone flectere nequiret: euidẽti indicio certissimũ assertioni suę argumentum prębuit, doctrinęq; fidem conspicuo sanctitatis miraculo publicauit. Percõtatus em̃ an monitis suis obsecuturi essent: si ad flagrãtis ferri tactum manum eius lęsione vacuam conspexissent: vniuersis haud dubie parendum respondentibus, cãdentem ferri laminã chirothecę formã habentem expediri iussit, eiq; brachium cubito tenus inseruit. Ac protinus per omnes interrite circũlatam ante principis pedes excussit, dextrãq; nulla ex parte corruptam in eodem incolumitatis colorisq; habitu religiosę omnium ammirationi conspiciendam monstrauit. Quo tam mirifico spectaculo alioqui inexorabiles studio suo consentaneos reddidit: effecitq; vt periculum non impedimentũ monitorum eius esset: sed experimentũ. Enimuero ipsam rerũ naturam audacis voti cõstãtia superauit. Quinetiam ea miraculi celebritate externũ genti nostrę religionis spiritum ingenerauit. Quo euenit vt Dani abrogata duellorũ cõsuetudine, plęraq; causarum iudicia eo experimenti genere constatura decernerent: controuersiarũ examẽ rectius ad arbitriũ diuinũ q̃ ad humanã rixam relegandũ putantes. Quãobrem Poppo a maximo ponti-

Suenonis ꝑplexitas.

Poppo rem christianã iuuat.

Miraculũ.

Danorũ ad fidẽ cõuersio & morũ mutatio.

Arusien. p̄musepatus Slesuicẽsis secundus. Ripensis tertius. Roskildẽsis quartus.

fice bremensi Adaldago apud Arusiũ honorẽ gerendi pontificii vitæ atq; operibus
suis per q̄ debitum impetrauit. Eodem officii nomine Harico Seuiscus: cũ Lefdago
Ripę cesserunt. Gerbrandus Roskildię claruit. Adeo religiosissimi principis exactis-
sima sanctitas christianissimi cultũ nouis sacerdotiis auxit/cellis atq; sacrariis deco
rauit. Prius em̃ quatuor hic religionis domicilia externis sacrorũ contenta pręsuli-
bus, domesticęq; p̄lationis expertia, fortuito magis q̄ solido pontificum ordine nite-
bãtur. Nec minus Noruagia Bernardi ex Anglia profecti saluberrima ammonitio

1014 De Olaui supstitione.

ne profecit. Cuius regi Olauo tanta sumendorũ auspiciorũ annotãdorũq; ominum
cura acta est: vt etiã aquarum sacrarũ liquore perfusus: cum partẽ religiosę discipli
nę rudimenta sorpsisset: nullo tamen sanctitatis exẽmplo: nullius auctoritate doctri
nę quo minus augurium monitus consectaretur, futuraq; per pullarios disceret: ve

De Suethica christianitate. Vnno Bremẽ. epũs. Lundeñ. Gerbrãdus

tari posset. Itaq; sanctitate vacuus, necnõ inanem eius vmbrã cõplexus, susceptã reli 190
gionis speciẽ fucosa supstitione dãnabat. Cõsimilis eiusdẽ põtificis industria Suetię
regem Olauum ad christiana sacra p̄ductum Iacobi nomĩe venustauit: morum pro-
fectui/decus vocabuli tribuens. Vtrum autẽ idem rex ab eo: an a Bremensiũ ponti-
fice Vnnone/sacrorũ vsum disciplinãq; perceperit/parum cõperi. Eo tẽpore Lundẽ
ses/sacrarium moliti: sub Gerbrando Roskildię p̄sule rem diuinã domestici templi
religione gesserunt. Cęterũ Vnnonis corpus Byrce oppidum veteri fama inclytum
Bernardi Lundense hypogęum tenet. Interea rex Noruagię Olauus adhuc cælebs:
fruendę claritatis, potiendęq; Danię cupidine instinctus. quo facilius voti se compo
tem redderet: petitis Syrithę nuptiis: Sueticas partib⁹ suis vires applicare curauit.
Ne ergo Sueno duorũ regum iunctis copiis geminum patrię latus incursandũ prę-
beret, per q̄ callido consilii genere vsus: duos peruicacioris animi satellites suborna-
uit/qui simulata dãnatione Olauũ supplices petiuerunt. A quo exulum more indul
gentius habiti: cum post aliquãtę familiaritatis vsum proposito licentius vtendum
animaduerterẽt: Suenonis vituperio: thyrę cõmendationẽ impensioribus verbis so-
ciare cœperunt. quãtum patris mores conuicio: tantũ filię speciem laudibus insecu-
ti. Adeo falsum proscriptorũ nomen complexi mendacii noxam beniuolentię simu-
latione texerunt. A quibus Olauus probabilis formę irritamento virginẽ petere per
suasus: legationẽ preces suas Suenoni porrecturã instruxit. Qua aditus Sueno: peti-
tas proco nuptias pollicetur. Quo nuncio Olauus ad summã vsq; gratulationẽ eue-

Olaui in Syrithã dolus.

ctus: matronali stolę: illibatas pudicitię faces p̄ferendas existimabat, virgineũq; adu
latus amplexum: adolescentiam suã intra viduitatis gremium obterere passus non
est. Igitur quãtum alteri contẽptus: alteriq; venerationis deferret: aperuit. Syrithã
nãq; colloquii simulatione celebriter accersitam: nauigium conferendi secũ sermo-

Syrithę periculum.

nis gratia subintrare petiuit. Cuius p̄cibus regina quo verecundię munimento tu-
tior fieret: aliquandiu reluctata: ad extremũ imperio cessit. Igitur vix atq; ęgre obtẽ
peranti lignũ pensilibus vncis subnixum: pontis loco scandendę puppis gratia ster-
nitur. Quod cũ regem aditura conscenderet / eodem per insidiosos subducto p̄ceps
fluctibus obuoluta est. Nec contenti nautę amplissimã maiestatem vltimo dedecore

Noruagicę gentis suggillatio.

confudisse/quo clarius libidinosum ei animũ expxobrarent: inflicti casus turpitudi-
nẽ: clamore sub hinnitus specie edito persecuti sunt. Hæc est noruagica humanitas:
dolis ac derisione instructa: quæ splendidissimę fœminę fidẽ probrosis insidiis circũ
uenire: matronale decus contumeliis proculcare: amorẽq; ignominia repẽdere nõ
erubuit. Et sane quisquis ei populo humanitatẽ atq; obsequium erogat: ingratis be-

neficiū pręstat. At regina pene periculo pręfocata,magno cū Sueonum rubore ęgre
littori restituta est. Tandē recepto spiritu impudicitiā sibi a rege exprobratam iudi
cans:ruborē periculi tacita ferre nequiuit.opprobrii deformitatē minis quibus po=
tuit insecuta. Neq; eñ duabus grauissimis calūniis periculo ac rubore affecta laces=
siti pudoris irritamētum ęquo animo tolerare sustinuit.vtpote quę ex integerrimæ
maiestatis regina ad insolentis proci plenū ignominię ludibrium redacta fuerat. Ita
versuti ducis acumē ammirabilis vaframēti inuolucro tectum,vires quibus Olauū
exuit sibi sagacissime conciliauit. Continuo nāq; petitę in matrimoniū Syrithæ : eo
benigniorē animū quo Olauo infestiorem expertus est. Nec inerter ruborē cōiugis
negata mox proco filia vindicauit. Interiecto tēpore Kanutum ex Syritha suscepit.
Ita Olauus duobus splendidissimis coniugiis destitutus dum alterū temere respuit
ab altero turpiter repelli meruit:vtq; hoc repulsa,ita illud insolentia perdidit. Ve=
191 rū quia Suenonē parū prospere bella gerere solitū nouerat:facta nō virium eius,sed
fortunę ęstimatione,instructoq; nobilis famę nauigio armis vltionem exequi parat.

Syritha Suenoni nupta.

Kanutū durū peperit.

Contra Sueno adcita priuigni manu,maritimo hostē certamine excipit. In quo Ola
ui sagittarius Enarus,magno corporis artisq; robore pręditus/tāto rigore mirifici
arcus tormētum intenderat:vt excussum ab eo iaculum,nulla rerū duritia sisteret:
quo minus citato motu,vniuersum penetraret obstaculum. In malū nauigii incidēs
lignū violētia sua puium habuit. Eodē interiecto regis clypeo tabulę ratis illapsum
vix inter vndas īpetus sui finē repperit. Itaq; grauius hostē solus q̃ tota sociorū ma=
nus afficere valuit. Cæterū adeo certo ictu destinata feriebat:vt quicquid impete=
bat offenderet. Quo euenit:vt Sueno tormenti monstro territus plus metus in vni
co stipite:q̃ tota hostium classe reponeret. Cumq; solū in eius corruptione remediū
animaduerteret:nō tam sagittarium q̃ artis sagittarię instrumētum ab eius rei pe
ritis impeti iubet,violata arcus fortuna tutius bellum gerere cupiens. In quo dele=
ctis certatim tela congerētibus,vnū forte arcui impactum/artificem ingenio,hostē
victoria spoliauit. Cumq; late ruptionis eius fragor obstreperet:stupēs Olauus quid
nā esset cōminutū interrogat. Cui Enarus conuulsam inquit abs te noruagiā puta.
Plus nāq; opis in arcu q̃ exercitu repositū iudicabat : futurū pugnæ exitum abscisa
responsi sagacitate cōplexus. Nec secus q̃ p̄dixerat accidit. Fractio nāq; arcus inse=
cutā Noruagiensium cladē ominata est. Vt autē Olauus hostiū manus arbitrario fa
to p̄curreret,mortēq; sibi ipse cōcisceret:armis onustus pręcipiti saltu profundū pe
tiit,tanq̃ vita feliciter excessurus si nō auiditate lucis victorem intueri cogeretur.
Cūq; Sueno hostiū vires in suā redactas potestatē vidisset:quos armis ad fugam in=
clinauerat oratione ad obsequiū flectere cupiens,insignē rei bellicę successum ad blā
ditiis transtulit: victorq; cū victis pacisci deforme non duxit. Nec Noruagiam sibi
subiecisse contentus petita Anglia pactū cū Adalstano habuit:vt eo decedente regis
bonis ac nomine frueretur. Iisdem tēporibus Popponi Rimbrandus:Henrico Mar=
cus:pontificii religione successit. Pro Lefdago Fulbertus sacerdotio fulsit. Post quē
Othincarus albus splendidissimo loco natus infulas sumpsit. Cuius liberalis in deū
animus ne paruula quidē sibi summa retenta,amplissimū patrimonium necessariis
templorū vsibus erogauit,cellasq; ante id rei familiaris inopes vberrimis agris ac la
tifundiis locupletes effecit. Adeo vt excellentissimę totius Iutiæ ciuitates quicquid
pene prędiorum possident : a religiosa eius donatione perceperint. Itaq; propior pu
blicę deuotioni q̃ priuatę facultati,solideq; magis q̃ fluxę laudis appetens:momēta=

Enari sagittarii monstruosa virtus.

Olaui submersio.

Subactio Noruagiæ vi.

Epī noui.

Othincari pietas.

neo rerũ impẽdio mẽsuras animi delicias cõparauit: seq; patrimonii q̃ religionẽ rei familiaris inopem esse maluit. Ad eũ hæreditatis suæ honorẽ transferens: a quo pia dona perpetuis bonis rependẽda cognouerat. Nec possessionẽ sacris impendisse contẽtus: vt omnes virtutis partes ac numeros exsequeretur: etiam rerũ beneficiis virtutum adiumenta subtexuit. Siquidem Syalandiam & Scaniam officio piẽ eruditionis aggressus: mirificũ sacri dogmatis auctorem agere cœpit. Ac ne parcius animi q̃ corporis officium amministraret: tantũ se in amplificanda religione gessit: quãtũ egerat in locupletanda pro quo patrimonium erogauerat: etiã morte paratus occũbere. Cæterũ Sueno senilis aiẽ laboribus fessus: diuinis rebus ĩfatigabilem vltimi tẽporis curam tribuit: nec spiritu q̃ religione diuturnior fuit. Siquidẽ oĩ humana cõcussione vacuus in ipso perfectissimẽ vitẽ fulgore decessit. Hunc igitur duæ inter se diuisere fortunẽ, quem varia sors in ludibria ac decora alterna vice traiecit: regno illius captiuitatẽ: captiuitati exilium substituendo. Quis eñ crederet illum a maximo solio ad sclauorũ peruenturum catenas? Quis rursus existimaret a sclauicis vinculis ad regni rediturum insignia? At tamẽ ex rege captiuus: atq; ex captiuo rex est factus. Ita nunc miserrimis nunc felicissimis par, diuerso conditionis habitu: geminã vtriusq; fortunẽ mensuram equauit.

Suenonis lxxii. bonus exitus.

192.

1038 Kanut9 durus rex lxxxiii.



Ortuo Suenone Angli ac Noruagenses ne rerũ summã alieno imperio subiectã haberent: reges ex suis legere / q̃ a finitimis mutuari satius rati: abrogato Danici nominis respectu: Eduardum atq; Olauum in maiestatis fastigio locauerunt. Quorũ prẽualidum robur kanutus Danorũ solio functus inter rerum initia aggredi veritus: ne tamen regnandi vsum intra patriẽ metas clausum haberet: dissimulata magis q̃ omissa paterni ĩperii recuperatione, primũ sclauiẽ ac sembiẽ: perinde ac debilioribus regnis ferrum iniicere statuit. Quarũ alteram Sueno tametsi graues iniurias passus / obstante religionis vinculo concutere formidabat: altera ab Haquino oppressa: absumpto eo rebelles Danis manus exercuit. Solerter igitur a Danici regiminis successore ꝓuisum est: vt in hac paterni grauaminis: in illa defectionis noxam puniret. Neq; eñ ignorabat bonæ idolis habitum ad maiorẽ virtutem capessendã leuiori rerũ conamine roborari, ideoq; in ipso militiẽ tyrocinio: adolescentiam suã aliquo ꝓclaro opere auspicari cupiuit. Nec eo quidem segniores desertoribus manus intulit: sed nescio an ideo prõptiores: quia strenua ingenia quo plus experimenti sumũt: hoc ad insignẽ operã edendam maiore ausu proficiunt. Cuius propositi compos spes suas duabus splendidissimis victoriis alitas tertiã ab Anglis expetere docuit. Quod vt promptius expediretur Olauũ Noruagiẽ potitorẽ cũ fratre Haraldo: tectis dissimulatione odiis aduersum defectionis suẽ consortẽ armauit. Eñiuero vt prudẽter / ita periculose hoste in hostem vsus ambitione cõiunctos armis diuiduos fecit. Igitur Danorũ Anglorũq; exercitibus acerrima pugna cõsertis: Tymmo genere Syalandicus cũ hostili ĩpetu sociẽ partis aquilas admodũ inclinatas videret, leueq; & quẽ sors obtulerat ramulum hasta sustulit, eoq; vexilli loco vsus atq; in eũ vociferatus modũ quo kanuti milites mutuẽ adhortationis gratia acclamare cõsueuerãt, aduersas in fugã turmas fœlix antesignanus auertit. Itaq; nõ tã signi q̃ animi virtute salutarẽ suis aquiliferũ gessit, nutãteq; Danorũ fortunã ad victoriã vsq; ne laberet erexit. Nec solũ fortitudinẽ ipse plenissimã prẽbuit: sed etiã ex sociorũ animis pene ꝓfugã reuocauit. Cuius facti decus postmo-

Sclauorum subactio xvi.

Tymmonis antesignani virtus:

dũ cognomine vsurpauit insupq; virtutis titulo honore primipili a rege donari me
ruit. Nec puduit Danorũ partes splẽdidissimo aquilifero defectas plębei hoĩs ductũ
vt obscurũ specie ita p̃clarũ euẽtu recreatis animis salutis p̃mium cõsectari. Igitur
Eduardus cõtusis suorũ animis: ĩtolerabilẽ Danici exercit⁹ spiritũ aĩaduertẽs: quia
manũ nõ poterat: pactũ cũ hoste cõseruit: vt quoad ip̄e viueret: Kanutũ dimidii re-
gni cõsortẽ haberet: extinctus oĩm bonorũ hęredẽ reliqueret. Ita victor a victo extu
dit / vt is sibi cõsortionẽ imperii viuẽs cederet: totũ moriẽs testamẽto legaret. Eodẽ
tẽpore Alwinã ab Olauo adamatã / Kanutus eximia matronę specie delectatus / stu-
pro petiit. Igit̃ Olauus siue quia cõcubinę facib⁹ spoliatus: siue quia p̄missa Angliæ
parte p̄ Kanutũ fraudatus fuerat: priuatã offensam publicę militię p̃tulit, peractisq;
stipẽdiis, ira pariter ac dolore ĩstinctus Noruagiã rediit: nõ incõgruũ ei⁹ desertorẽ
agere ratus, a quo plena turpitudinis iniuria vexatus fuerat. Septenis postmodũ in
teriectis annis quidã tricliniũ in quo Kanutus epulabat̃ ingressi / totius Angliæ re-
193. gẽ salutare cœperũt. A quibus rex sibi ictũ cũ Eduardo fœdus p̄ inuolucrũ exprobra
ri ratus: nihil eius se pudere respõdit. Sed neq; ab ira animũ neq; vultũ a rubore cõ
tinuit: p̄fectas a scelere voces ludibrio propinquas existimãs. Tum illi funestũ mini-
steriũ incauto cõfessionis officio prosecuti: Eduardũ sua interemptũ opera iactita-
bãt, eo se regi placituros rati: quo summã ipsius offensam accẽderãt. In quos rex per
inde ac maiestatis insidiatores: p̃parati p̃mii loco: suspendio protinus animaduertẽ-
dũ curauit, deterrimũ opus deformi vindictę specie puniẽs. Q̃q̃ em̃ se acri ęmulo li
beratũ cognosceret: sceleri tñ pœnã q̃ vtilitati gratiã referre maluit. Memorãt alii
Eduardũ clandestino Kanuti imperio occisum, eiusdẽq; iussu pœnã a maleficis / gra-
tia deinde suspitionis exactã. Vt em̃ innocentię suę fidẽ astrueret, seq; ei culpę affinẽ
fuisse negaret: grauius in sceleratos cõsulendũ putauit. Ea tamẽ res primum regis
apud domesticos fauorẽ quassauit. Qui cũ Anglorũ rebus obtentis nectendã cũ fini
timis amicitiã decreuisset: Normãnię p̃fecti Roberti filiã Immã matrimonio duxit.
eiusq; fratri Rykardo sororẽ Estrithã cõiugio potiẽdã permisit. Igit̃ ex Imma Kanu
to, Gunnildaq; suscepta: duorũ populoꝝ concordiã cõmuni sanguinis vinculo stabi
liuit. Cæterũ quo promptius habilẽ expeditãq; clientelã contraheret splendidis mi-
litiã tyrociniis auxit: amplissima fortibus stipẽdia proponẽdo. nõ tam numero q̃ ro
bore militũ venerabilius ĩperii sui decus futurũ existimans. Itaq; militaris alacritas
cuius maxime p̃miis honos alitur: certatim ĩ eius cõtuberniũ defluebat. Cuius mu-
nificẽtię gratia Vluonẽ quendã e Suetia accersitũ: dolis magis q̃ viribus insignẽ in
militarẽ ordinẽ allici cõtigit. Cuius quoniã incidẽter mentionẽ egi: ortũ summatim
differã. Cuiusdã patrisfamilias in agro Suetico filiã liberalis formæ cũ ancillulis lu-
sum egressam: eximię granditatis vrsus deturbatis comitibus complexus rapuit: ex
ceptãq; vnguibus prę se leniter ferẽs, ad notam nemoris latebrã deportauit. Cuius
egregios artus nouo genere cupiditatis aggressus amplectendi magis q̃ absumendi
studiũ egit: petitãq; laniatui prędã in vsum nefarię libidinis vertit. Continuo em̃ ex
raptore amator effectus, famẽ concubitu soluit. Ardorẽq; gulę veneris satietate pẽ-
sauit. Quoq; eã indulgẽtius aleret crebris incursationibus vicinũ acrius incessabat
armẽtum. nec nisi lautioribus ante vesci solitã sparsis sanguine dapibus assuefecit.
Adeo em̃ captiuę species efferatã raptoris sęuitiã fregit: vt quem sanguinis sui cupi
dũ extimescebat: amoris auidũ experiretur: pastumq; ab eo perciperet: cui fore pro-
tinus alimonia metuebat. Quo nõ penetrat / aut quid nõ excauat amor? cuius ductu

Anglorum subactio decima.

Eduardi cędes.

Aĩaduersio pręclara.

Kanuti suspectũ facinus.

Normãnię p̃fecti filia.

Vluonis ortus.

Vrsus amator puellę.

Amoris vis

etiã apud efferatã beluarũ rabiẽ gulę irritamentũ libidinis imperio cedit. Tandem
gregis possessor exhausti pecoris inopia ꝓuocatus:obseruatione adhibita circũuen=
tã canibus beluã cursu ac clamore vehemẽtius vrgere perstitit:fugacẽq; sectatus,eo
forte loci quo puella seruabaṫ accessit.Siquidẽ domiciliũ eius inuiis paludibus clau=
sum ꝑplexa ramoꝝ series cõtinẽti frondiũ vmbraculo texerat. Vbi mox fera a retia
riis circũuenta ac venabulis occupata cõfodiṫ. Vt ergo duplicis materię benigna ar

Vrsi siluestris progenies.

tifex natura nuptiarũ defor mitatẽ seminis aptitudine coloraret:generationis mon
strũ vsitato partu edidit: siluestrẽq; sanguinẽ humani corporis lineamẽtis excepit.
Nato itaq; filio paternũ a necessariis nomẽ imponiṫ. Qui tandẽ agnita suę veritate
propaginis:a patris ĩterfectoribus funesta supplicia exegit.Cuius filius Thrugillus
cognomine Sprageleg nullo ꝓbitatis vestigio a paternę virtutis imitatione defecit.
A quo Vlfo genitus:originẽ ingenio declarauit.Auitũ aĩo sanguinẽ repſentans.Cę
terũ vt ad diuerticulũ quo excessi redeã:Olauũ cũ Haraldo fratre Danis atrociter ĩ 194
minẽtem Kanutus classe ex Anglia petitũ ad socerũ Gerithaslauũ Orientaliũ ducẽ
exilio migrare cõpulit,recuperataq; noruagia rediẽs:Rikardũ acerrimũ vxoris oso
rẽ effectũ pꝛia exegit:sed & sororẽ Syalandię redditã regiarũ partiũ functione dona

Olauus sanctus & eius gesta,

uit.Interea absumpto Sueonũ rege Olauo:succedit. Omũdus a vitę diuturnitate co
gnomẽ sortitus.Cui⁹ fato Olauus noruagiẽsis repetẽdę patrię fiduciã nactus:cõtra
cta Sueonũ ope noruagię summã audaci vsurpatione corripuit:ꝙ Kanutũ fraternę
opis cassum ac celeberrima viriũ ꝑte defunctũ aduerteret.Idẽ ignarũ iuris populũ:
passimq; & agresti more viuentẽ legib⁹ salubriter editis ad melioris vitę habitũ ꝑdu
xit:quarũ vetusta monimẽta plębs norica p̃senti veneratiõe cõplectiṫ.Nec minus in
deũ venerabilis memorabili exemplo seruatę religionis ĩclaruit. Nã cũ prima feria
cultello fustẽ per ĩcuriã secuisset/atq; ab his q̨ proxime cõstiterãt:solutę a se religio=
nis fuisset ammonitus:cõtinuo dexterã suã ꝙ eius ministerio lapsę mẽtis errorẽ cõ=
plesset exosus:sparsas repẽte scindulas legit,factoq; ex eis foculo: subiectã palmã cre
mãdam p̃buit:fortuitũ culpę modũ solido cruciatus genere puniẽs.Adeo scrupulo=
so cultu leuia quoq; religionis momẽta seruauit/cuius detractę tristẽ a seipso pœnã
exigere cunctatus non est.Nam cũ reos pœnas apud inferos manere ꝑsuasum habe=
ret:leui admodum cruciatu grauiorem p̃currere statuit,manũq; ad p̃sentes pœnas
perferẽdas patiẽtię duramẽto firmare/q̃ animã futurarũ metu suspẽdere tutius du
xit.Ita ne cęteri a diuinitatis cultu auocarenṫ:ne sibi q̃dẽ ignoscendũ putauit: & qđ
pie dissimulare licuit,suppliciter expiauit.Cumq; p̃sidio negligẽtię errorẽ tueri pos
set:ne qua religioni fraus fieret pœnitẽtiam magis repſentare curauit,pœnãq; cor=
rectionis suę fidẽ:q̃ impunitatẽ delicti testẽ esse maluit.Ita prudẽtia ac deuotione in
structissimus propior publicæ religioni:q̃ priuato reatui fuit. Cuius facti circũspe=
ctissima sanctitate æternã cognomine memoriã vsurpauit. Ab eodẽ quoq; pauperi=
bus protectio,pupillis tutela,sacerdotali ordini veneratio,detrimẽtorũ violẽtia la=
cessitis subsidia p̃bebantur.Prętereа ex gremio eius veluti quodam munificẽtię fon
te cõplura alia virtutũ spectacula manauerũt.Hæc hactenus/quia publico cultu cõ

Vlfonis fraudes.

secrata pietas priuatę laudis egena non est.At Vlfo ob virtutis ęmulationem graui
bus in Kanutum odiis efferatus:quia tuto inimicitias gerere nequibat: quo effica=
ciores insidias necteret:instrumentum doli simulatione officii texit. Suetis eñ assi=
due Scaniã irrumpẽtibus:primus ad constringẽdam rem proficisci poposcit,impe=
tratisq; petiti ministerii partibus:Esteritham quęcũq; imperasset exequi:litteris si=

gnatorio anulo impressis iuberi petiuit. Quibus acceptis: continuo matrimonium
eius postulare aggressus: rei bellicę mandatum ad nuptiarũ preces transtulit, libidi
nosumq; q̃ strenuum legationis ministrũ agere satius duxit. Quã rem Estritha ar-
cano fratris imperio cõsentaneam rata: perseueranti repugnare passa nõ est. Ita ver
suti ducis animus impulsu capti odii instinctus corrupto legationis officio linguæ
volubilitate qua plurimum valuit: fratris ac sororis credulitatē nefariis perfidię la-
queis circũuentã oppressit, bellũq; aduersus Daniã ꝓfessus: structis callide dolis au-
dacter euidētiam p̄buit. Et ne Kanutũ in Dania vltorē opperiretur: declinandę vin
dictę gratia in Suetiam sibi cum coniuge transeundũ ꝓuidit. Vbi inuadendę Danię
propositum pertinacius animo voluens: Omundo, Olauoq; consilii participibus fa-
ctis: alteri maritimis Syalandiã copiis: alteri Scaniã terrestribus impetendam pro-
195. ponit. ipse se classem e Suetia ducturũ promittit. Cuius rei molitione detecta Haqui
nus quidã e villa Stangby: amãtissimus regis: arrepta q̃ celerrime nauigatione Ka-
nuto cuncta ex se cognoscēdi copiam tulit, eaq; humanitate quanta principis ac pa-
trię charitate teneretur / aperuit. Rex tantæ conspirationis nuntiũ exercitu subsecu
tus ne rumoris auctorem p̄mio vacuum p̄teriret: fidē nuntii q̄ & longam & pericu
losam nauigationem egerat: p̄mii loco duum iugerũ agri Scanici donatione pensa-
uit. Interea Olauus classe sua apud insularum vnam acquiescere iussa: habili expedi
toq; nauigio Syalandiã petiit. Vbi accersitum concionis nomine populum ad dedi-
tionē q̃ potuit disertissimo prouocabat eloquio, modo vniuersorũ modo singulorũ
compositis blanditiarum figmentis animos demulcendo: eam demum tutiorem po-
tentiam credens: quæ pace magis q̃ prelio constitisset. Igitur a maiorum quodã astu
benignissimę respõsionis exceptus simulatum plębis fauorem spe eximia complecte-
batur. Tandem inter varium plębis tyrãniq; sermonem speculatorum vnus ex ma-
ritimis superueniens grandia terris vela propinquare narrabat. Igitur fluctuantem
Olauum: senior regis aduentũ operiens: interrito se animo gerere cohortatus con-
suetã littoribus mercem aduehi p̄dicabat: non aliam premendi inimici occasionem
aptiorē futurã ratus: q̃ si odiũ beniuolentię specie suppressisset, spemq; eius vano ser
mone protrahere potuisset. Secũdo quoq; pari nuntio accepto concionãtis metũ cõ
simili affirmatione discussit. Tum demũ Olauus assertionem eius suspicione insecu
tus emissum in littus speculatorē explorare iubet: Kanutus ne esset: an negociatorũ
aliqui veniētis exercitus speciem p̄buissent. Quo reuerso seq; frequēs classe pelagus
prospexisse perhibente, continuo senē mendacii damnãs colloquium soluit. Ille nihi-
lominus vera se omnia retulisse contēdens eos aduentare dicebat: a quibus Daniam
ferro comparare quis posset. Olauus vix fuga vsus pertinaci remigio sociam repe-
tit classem. Subinde Kanutus portũ classe complexus: victum labore remigē noctur
na quiete firmauit. Vbi ab incolis Omundum terrestri agmine Scaniam Vluonem
nauali fluuium Helgam occupasse cognoscit. Ipse igitur Omundum excipit: classem
ad opprimēdos qui ad amnē appulerant mittit. A quo cũ nauium duces Omũdum
apud stangam montem insigni pugna obrutum comperissent: ipsi quoq; consenta-
neã fortitudinis operam edere cupientes / ne rege audacter agente ignauum gessisse
militem viderentur / quo promptius in eã quã hostes occupauerant insulam traiice
rent aliam eidem vicinam ingressi: medium amnis spacium contabulatis molibus
sternunt. Illic siquidem fluuius latius manantibus aquis: amnis modum excedens:
ingentis stagni speciem p̄bet. Tum Vluo suos ne hostem cœpto deturbarēt ammo-

nitos: traiicientem telis eminus ac sagittis incessere iubet. Futurũ taliter inquiens: vt ipse sua sibi manu vltimã fati semitã strueret. Progresso vero longius opere veluti nostros transitu prohibiturus / in aduersa ripa Phalangem explicat. Quo viso Dani traiiciendi cupidiores effecti frequẽtes onerauere pontem. Vbi dum conserti / sed in q̃ periculosum iter progrederentur ignari: bellum instanter appetunt: subito desidente congerie inter vndas auidum pugnæ spiritum deposuerunt. Siquem vero (vt in eo discrimine accidere solet) semel ad summum fluctus retulit: protinus alterius amplexibus implicatus in profundum periturus abstrahebatur. Ita dum mixti atq; alius alii cohærentes inuicem opem exigunt mutuo sibi exitium pepererunt: & quem salutis quis auctorem petiit / infœlicem fati comitem habuit. Neq; eñ armorũ pondere pressi: tutum natandi euentum assequi potuerunt. Ita Vluo Danorum deceptor magis q̃ victor: aliena temeritate qđ propriis viribus nequibat obtinuit: certissimam hostium virtutẽ salubrius cunctatione pugnę q̃ impetu proculcando. Cuius facinoris insecuturam metuẽs vltionem ꝙ sibi hinc classem obstare, inde regem imminere cõspiceret: salutis obtinẽdę cõsilium vt viribus difficile: ita arte prõptissimũ repperit. fugam nãq; diligentius animo circũspiciens cum vnicum eius diuerticulum in classis desertione restare animaduerteret: noctu maioribus nauigiis relictis, in proximã ripam vniuersum scaphis traiecit exercitũ, sicq; clandestino secessu vsus potitũ latebris agmen abducit. Diluculo Dani socię cladis vltionem auidius sitientes: dũ in hostium nauigia ruunt, eadẽ propugnatore vacua reperiunt. Rex lacu lustrari iusso mersorũ corpora vncis aut euerriculis capta / apud Asum cõtiguũ amni oppidum supmis procurauit officiis. Olauum vero per noruagiensium quosdã pecunia a se correptos domestico bello opprimendum curauit. Ita egregii animi dux suorum auaritia lacessitus quos foris propugnatores habuit: domi percussores inuenit. Cuius frater Haraldus cõsimilem gentis perfidiam veritus adito bizantio suspectam patrię fidem longinquo declinauit exilio. Igitur Kanutus sex ꝓpollẽtium regnorum possessor effectus: eximio sui fulgore etiã romanum illustrauit imperiũ. Enĩuero eius principi Henrico filiã Gũnildam nuptũ tradidit: eundẽq; paulopost Italica cõsternatione perculsum auxilio prosecutus: pristinę fortunę pressa rebelliũ cõspiratione restituit. Inde reuersus Haraldũ natu maiorẽ Anglię: Danię Kanutũ: Noruagię Suenonẽ: quẽ ex Alwiua sustulerat: absq; vlla maiestatis suę diminutione pręfecit. Nam etsi tres prouincias totidẽ filiorũ regimini tradidit: nihilominus cõmune sibi trium imperiũ reseruauit, neq; summã penes alium consistere voluit. Prę terea teneris adhuc ducibus in officiorũ tutelã fortissimorũ præsidia sociauit. Post hęc Hestridha filiũ Suenonẽ enixa: sobolis intercessu viro fratris gratiã cõciliauit. Beniuolentiã eñ quã Kanutus perfidis Vluonis meritis denegauit: consanguineæ sibi prolis respectui tribuendam putauit. Quinetiam sororem Anglorum Satrapæ Godewino nuptiis iunxit: gentem genti animis atq; affinitate conserere cupiẽs. Ex qua Haraldũ, Biornonẽ, Tostonẽq; ortos memoria proditum habem⁹. At Cæsar, ex Gunnilda filiũ ęque fortuna ac vocabulo Magnũ suscepit: a quo illustrium theutonicorũ imagines, splendidaq; germanię lumina successionis serie pullulasse produntur. Eo temporis Guthscalcus sclauicus eximię indolis adolescens cõmilitium regis stipendia meriturus accessit. Is Apribigneuo patre christiani cultus amantissimo deficientemq; a religione Sclauiam nequicq̃ reuocare conante: præter nationis suæ morem percipiendæ literarum disciplinæ gratia / doctoribus traditus: vt eum a

Danorum submersio.

Olaui cędes.

Kanuti sex regna.

Henricus imperator duxit Gunnildam filiam Kanuti.

De ortu Suenonis secundi.

Magnus.

Guthscalcus.

196.

Saxonibus potiendæ Sclauiæ cupidis interemptũ cognouit: efferatum ingeniũ leni
studio mitescere passus nõ est. Repente enim armis scholã mutauit: & ne alienigeni
ingenii exercitatione patrios ritus pigrius prosequeretur: literarũ cultũ in tyroci=
niũ vertit: omissoq; doctrinę studio strenui vindicis q̃ ignaui discipuli partes agere
maluit: audacter q̃ industrie animo vti satius autumans. Itaq; naturæ magis q̃ præ
ceptoris monitis obsecutus: parta tandem vltione: Kanuti commilitium expetiuit.
Ita adolescentis mens in ipso doctrinæ limine sæuitiæ stimulis intercepta studiosæ
rationis elementis ingenitum sanguini suo rigorem expugnare nõ potuit. Eodem
tempore apud Daniam sacrorũ antistites aliis alii successisse tradũtur. Nam Ger= Pontifices
brando substituitur Auaco: Otkynkarus iunior Ripeñ. pontifex creatur. Cæterũ Danici.
Kanutus tria præmemorata regna circuiens: clientelam suam sex miliũ numerum Familia
explẽtem: sexaginta nauigiis cultius apparatis: eorũq; quolibet cẽtenos armatos ca quotidiana
piente distinxit. Eãdem æstate pro tuendo imperio excubãtem hyeme contuberniis Kanuti.
discretam alere consueuit. mensibus stipendia nouabantur. A quo Vluo tempore
quo rerum auctor nobiscum immortalitatem suam partiri voluit: annuo feriarum
circuitu repetito: apud Roskildiam cõuiuialiter accersitus: postq̃ industriam temu Vluonis in
lentia vicerat: mersæ nuper militiæ cladem nocturnis laudum suarũ cantibus cele= solentia.
197. brabat. A quo rex suorum sibi pericula palam exprobrari iudicans vehementis iræ
procursum aduersum cõtumeliosum eius carmen destrinxit: indignũ ratus eo con
uiuanti: cuius ductu se fortissimis propugnatoribus spoliatum cognouerat. Igitur
Vluo inter ipsa mensæ sacra ab astantibus interfici iussus: præcipitis linguæ iusta Vluonis
supplicia pependit. Ita dum aliena fata parum sobrie meminit, sua cecinit: siccatosq; supplíciũ.
cupide calices proprii sanguinis liquore cõpleuit. Merito enim ex tam petulanti in=
genio amaritudinem potius q̃ voluptatẽ percipere debuit. q; gloriæ sibi loco arro=
gasset ductu suo præcipuis regis viribus vltimam incessisse iacturam. Quo peracto
Kanutus violatæ necessitudinis iniuriã ac sororis viduitatẽ duarum prouinciarũ
attributione pensauit: quas eadem postmodũ sacrosanctæ trinitatis ædi præcipua
apud Roskildiam veneratione cultæ decimarũ nomine partiẽdas curauit. Iãq; fre=
quens ad Kanutũ miles defluxerat: animis, q̃ impẽsis onerosior. Plęrisq; enim ampli
or virium q̃ morũ grauitas inerat: quiq; se splendidius bello gesserãt obscurius pa
cis decora intuebantur. adeo vt qui foris insignes extarent: domi ignobiles viderẽ=
tur: vixq; eadẽ & honesta & acria ingenia reperiebãtur. Igitur complures ad vim &
rixam vsq; in aula perniciosi esse cõsueuerant. Quos cum rex natione, linguis, inge
niis: q̃ maxime dissidentes animaduerteret: quippe variis ac perplexis inuicem affe
ctibus vrgebantur: nam petulãtia alios: alios inuidia: quosdã etiam ira vexabat: quo
minus seditiose se gererent: saluberrimũ castrensis disciplinæ tenorẽ: qua tantæ va Militaris
rietatis discordiam rumperet: debitãq; militi maturitatem mõstraret: exactissimis disciplina.
edidit ĩstitutis. Itaq; circũspectissima eiusdẽ deliberatio Oponis Sialandici, cæteros
prudentia atq; auctoritate præstantis, monitis persuasa: ne externa forte domestico
crimine turbarẽtur: socialis odii tempestatẽ repressit: legesq; seuerissime cauẽdo se=
ditiosum militiæ spiritũ veluti fraterna quadã charitate coercuit. Atq; vt audacię
comitatẽ adiiceret: fortissimo militi speciosissimũ moris habitũ ingenerauit: clien=
telam suã effręniũ ac litigiosorũ conuictu tãq̃ erubescenda aliqua sentina vacuefa=
cere cupiens. Vt ergo improborũ frequentiã a curiæ valuis repelleret: statuit vt in Lex Kanuti
capessendo discubitu ordine quo quisq; militaris muneris aduocationẽ sortitus fue

rat vteretur: locaq; antecelleret: qui prior obsequio foret. Adeo militiæ vetustatem honore mensæ rependi par duxerat: ne promiscuis sedendi locis cõfusa meritorum series videretur. Eũ vero qui cœna inita aliqua mora interpellãte tardior superue-nisset: inter considẽtes excipi oportebat. Qui si tã arcto se cõcessu iũxissent vt ob ni-miã eorũ frequẽtiã qui superuenerat sessum recipi nequiret: qui eius loco insederat exsurgens proximũ occupabat: eousq; inuicẽ se assurgẽdi officio venerãtibus: donec laxato totius cõsessionis ordine: legitimũ recipiẽdo spaciũ patuisset: mensaq; qui po-stremus residebat abscederet. Si quis vero alieno discubitu vti per insolentiã ꝑse-uerasset: qui eo spoliatus fuerat proxime circũsedẽtibus iniuriæ querelam detulit. Hisdẽq; testibus in concionẽ productis aduersus reũ actione cõtendit: effecitq; vt q cedere iussus cõtumaciter superſedisset: cõtumeliose stipẽdiis amoueretur. Ter ta-mẽ regi tali culpa affectis necessitatem pœnæ remittẽdi fas erat. nec aliter q̃ vt tot gradibus quis discubitu indignior fieret: quot vicibꝰ sodalẽ dignæ sedis negatione spreuisset. Ita enim legis temperamentũ inter seueritatẽ ac mansuetudinẽ mediũ/ri-gori clementiã sociauit: vt nec pœnitẽtiã repelleret, nec impunitatẽ excessui daret. Q; si quarto se quis eodẽ reatus genere maculasset: discreto a milite loco, mẽsæ alie-nus fiebat: cõmilitonũ nemini catino aut calice cõmunicabat. Neq; enim ter veniã experto vlterius ignoscendũ putabat: quia sua iã noxa pœnã meruit qui se ea toties affecit. Adeo contumaciã cõtẽptu mulctari placuit. Valuit enim apud regẽ spretæ militaris dignitatis indignatio: eũq; qui parẽ venerari nesciret: parũ superiori dela-turũ esse existimatũ est. Eodẽ pœnæ genere in minutos quosq; animaduertebatur excessus. Vt siquis aliũ cõuicio insecutus fuisset: aut potione per cõtumeliã resper-sisset. Cæterũ rex maritimã sæpius q̃ terrestrẽ militiã agere cõsueuerat. Igitur quo-ties equitatu opus erat: milites equis omnibus vacui ꝓ asseruãdis equis alternis vi-cibus excubabãt. Qui vero adaquãdi tẽpore ita sodalis equo vsus fuisset vt ipm̃ cõti-nue/nec modo suũ, modo illius vicissim insidẽdo premeret: p̄dictũ pœnæ modũ ex-pleuit. Tãto eñ studio rex verecũdiã a suis seruari voluit: vt etiã paruulo impudẽ-tiæ excessu deuios, castigationis remedio coercẽdos putaret. Qui vero tribus fasci-culis in stabulũ coniectis equo suo cõmunis pabuli spicã alieno stipulã admouisset: iuxta priorẽ formulã militia, aut turpiter vti: aut deformiter excedere cogebat. Ac ne qs socio flumẽ transequitãti/ita equo cõcurreret: vt ad ipm̃ turbulẽtior vnda de-flueret: pari industria cautũ. Adeo scrupulosa cura paruula quoq; societatis officia pẽsabant. Ei vero q stationi addictus/ita se somno onerasset: vt vestes aut arma dor-miẽti detrahi possent: cõsimile vindictæ genus mulctæ nomine irrogabat. Neq; eñ regio ꝓfuturus impio putabat: quẽ priuatus torpor publico excubiarũ officio sub-mouisset. Verũ aduersus grauiora p̄fractior actio cõstituta fuerat. Siqs eñ cõmili-tonũ suorũ quẽpiã, manu, ferro, vel fuste læsisset: aut si qcq̃ violẽter eius manibus ex-torsisset, comãve alieni capitis violasset: postremo si maiestati ĩsidias struxisset: abũ-deq; de facto testiũ astructione cõstaret: tãq̃ capitalis criminis reus/cliẽtela amotus militari munere defungebat. Is nãq; q grauiter ab eo affectus fuerat: ĩ primis regẽ sella posita ius militi dicere postulabat. Deinde reũ vt in cõcionẽ veniret: tertio ci-tatorũ ordine ꝓuocabat. Vnũquẽq; bini dũtaxat cõmilitones explebãt. A quibus si reus in q̄stionẽ publicã deducẽdus rẽ familiarẽ possedisset: domi semel: bis in curia apud discubitꝰ sui locũ p̄sens absensve postulari solebat. At si fundo careret: eo loci vbi in aula accubare cõsueuerat: ter sp̃õsione ꝓuocãdꝰ fuerat. Cõcione inita q ꝓuo-

cauerant syncere se reũ postulasse: nihilq; in ea causæ dictione fauoris aut offensæ
respectui indulsisse iurabãt: simulq; & citatorũ, & testiũ ptib⁹ inseruiebãt. Cõseq̃uẽ-
ter in reũ principalis facti testimoniũ a duobus denũtiãdũ restabat: iuramẽto pfari
iussis: nec actoris amore, nec rei odio qcq̃ se pter oculis aut auribus explorata dictu
ros. Nã in qstione læsæ maiestatis ppẽsior auditui fides haberi cõsueuerat. Cæterũ
testimoniũ in oculis reponebat. Præterea obiecta defensionis psidio repellere nõ lice
bat. Siqdẽ testiũ criminatio, neq; alieno patrocinio, neq; ppria cuiusq̃ repulsione sub
rui poterat. Tantũ quippe auctoritati ipsorũ põdus inerat: vt assertionis eorũ fidẽ
eleuare pxima sacrilego demẽtia putaret. Ita reus aduersum testimonii fulmen nec
culpã nec innocentiã vllo argumẽto tueri potuit. Sed neq; ei si sponsione puocatus
fuisset restipulatione vti licuit. Rationẽ testiũ districta iudicũ insequebat auctoritas
reum veluti euidenter noxiũ: nihilq; iam p se recusantẽ: honore, opibus, patria: atq;
omni demũ militari functione damnantiũ. Hostibus eius honos atq; impunitas ad-
iudicabãtur. Iuxta in præsentẽ absentẽq; sententiæ ferebãtur. Sua nulli lõginquitas
præsidio esse poterat, quo minus & accusatio testibus: & damnatio sentẽtiis instrue
retur. Quarũ vtraq; plene partes suas exhibente reo defensionis amplecti psidiũ nõ
licebat. Tũ demũ rex cognitione suscepta, an ea cæteris pronũtiatio placuisset inter
rogat. Ipse enim auditoris tantũ partẽ exequens militiæ iudicationis mãdauit arbi
triũ: deforme ratus damnare viros, quos ipse fouisset. Quapropter in eos quorum
eg regia opera vsus fuerat aspere pronũtiare veritus: quæstionẽ ad se delatam ad cu
199. riæ cognitionẽ relegauit: silentiũq; moderationis suæ fidem q̃ sentẽtiã seueritatis
testẽ esse maluit. Cũq; demũ exaudita militũ responsione totius concionis suffragia
iudicationi consentanea noscerẽtur: qui damnatus fuerat interrogari solebat: terre
no an maritimo secessu fugã petere decreuisset. Ita rex proscriptione suos q̃ nece pu
niri maluit: delectũq; fugæ ne violentiã repsentaret indulsit. Q; si reus mari se cre
dere delegisset eo cõmilitonũ frequẽtia prosequẽdus: dataq; naue, remigiis, cõmea-
tu: vasculo egerendis aquis idoneo tam diu in littore operiẽdus fuerat: donec remi
si eis nauigatio gereretur: vel si velis: antennæ extra cõspectũ abiissent. Tum deniq;
qui profugerat superiori ab omnibus sentẽtia repetita, amarissimorũ maledictorũ
verberibus laceratus: tristissimis totius militiæ suffragiis damnabatur. Qui si tẽpe
state in littus relatus fuisset: cõtinuo vt hostis habitus violatę societatis pœnas pen
debat: discrimẽq; capitis eius funesto damnationis incursu cupide a cõmilitonibus
expetebatur. Ita nõ periculosa minus q̃ ignominiosa sontiũ euitatio fuit. At si mili-
tiæ munere defunctus terra perfugere maluisset: ad nemus vsq; pari militũ cura co
mitandus erat: cũctis tã diu in eius abitu expectãtibus: quousq; procul ipsum abesse
cognoscerẽt. Ac tũc demũ magno cũ totius militiæ fragore ter valide edendus cla-
mor: cũctaq; strepitu miscẽda fuerãt: ne fugiturus vllo ad eos errore referri posset.
Tũc demũ districta etiã inexorabilis omniũ seueritas cũctis solẽni iure cõpletis: ne
de indemnato suppliciũ sumere videretur: supmã reo damnationẽ intẽdit: effecitq;
vt qui se a specioso militiæ cõuictu abruperat: turpiter vagã vitã proscriptus exige
ret. Ita militaris disciplinæ rei iudicialis ignominiæ grauitate in abiectissimorũ cõ
ditionẽ relegabãtur. Adeo enim rex cõtumeliã sontiũ non sanguinẽ sitiebat: vt eos
probroso castigationis genere q̃ cruẽto punitiores putaret. Siquis aũt ei postmodũ
cõmilitonũ vno telo aut comite superior obuio pepercisset: ipsius se cõtumeliæ par-
ticipẽ pbuit: cuius culpã vindicta prosequi formidauit. Tale noxiis quoties a curiæ

moribus degeneratũ fuerat: militiæ munere defungendi ius erat. Adeo quõdã ca-
strensis notæ dedecora iudiciali repellebãtur vmbone. Q; si reus ab auctore testimo
nio superari nequiret: sex secũ cõmilitonibus in iusiurãdũ acccitis: culpæ quæ obii
ciebatur alienũ se fuisse mõstrabat. At si cõmilitonũ quis ei quẽ militiæ cõsortẽ ne-
scisset iniuria per ignorãtiã affecisset: ad cõciliãdã errori suo fidẽ p̄dictũ sodaliũ nu
merũ in sacramenti societatẽ cõtrahere debuit. Cæterũ solẽni iure cõuictos: ac supe
riori modo damnatos felicitas deficiebat: occupabat aduersitas. Eo quidẽ certius ꝙ
triũ regnorũ põtifices aduersum taliũ transgressionũ reos solenni execratione vsos
esse cõstabat. Ita disciplinæ ius geminũ amplexa columẽ: partim regio: partim reli-
gionis p̄sidio nitebatur: vt humanã sentẽtiã diuino crederes iudicio cõprobari. Cu
ius rigor discordias rupit, simultates finiuit, seditiões extinxit, pacatioreq; regi mi-
litem reddidit. Postmodũ vero seueritati eius siue ob inertiã, siue ob clementiã prin
cipũ pecuniariæ mulctæ tẽperamentũ accessit. Quo tamẽ sola ligni percussio caruit:
ꝙ eo canes quis abigere soleat. Adeo maiorum verecundia summã in ictu probroso
cõtumeliã reponebat. Contigit autẽ vt ipse rex sua primus lege caderet: iurisq; fir-

Rex transgressor legis suæ pœnitentia ducitur.

mamentũ qđ eatenus syncerũ, atq; incolume steterat: parũ sobrius proprii militis
occisione laxaret. Cũq; se legibus quas ipse tulerat euidẽter noxiũ animaduerteret:
pœnitẽtiæ acerbitate correptus: vocata militum cõcione, regia sella descendit: inq;
omni conspectu supplex humi demissus milites cõmissi sceleris pœnas suo arbitrio
exigere iussit: libenter se decretã ab eis pœnã suscepturũ promittẽs. Cũq; factũ ma-
iestatis nomine tueri posset, militari se animaduersioni substrauit: humilitateq; mã
suetudinis suæ documẽtũ ꝗ vires elationis indiciũ esse maluit. Illi concione lachry-
mantes egressi, deliberatione inita tristẽ de rege sentẽtiã ferre vt minus honestũ ita
parum vtile peruiderũt: nõ ignari sine eo esse se vacuũ spiritu corpus: prædã quib⁹
ante imperassent futuros. Postremo vniuersum rei militaris statũ eo pœnã subeũte
conuelli, inq; vnius omnes proscriptione damnari: lapsum eius ruinã suam, damna
tionem, cõmune omniũ periculum fatebãtur. Igitur in tam ardua re sentẽtiæ dubii
creditoq; sibi iudicio æquo leuius austeriusve vti veriti: proprio regem arbitrio de
creuere mulctãdũ: existimãtes pl⁹ nutui maiestatis ꝗ priuatorũ sentẽtiis deferẽdũ.
Emendabile enim credidere delictũ: qđ impetu magis ꝗ industria nosceretur admis
sum. Igitur ex eo iudicem statuũt: pœnãq; p̄stolanti impunitatis potẽtiã largiũtur.
Et pulchre quidẽ factã sibi iudicandi potestatẽ ipsius arbitrio reddiderũt: ne diffi-
cillimũ negotiũ temere iacta pronũtiatione finirẽt: vel cõmilitonis vltionẽ placide:
vel regis suppliciũ crudeliter expetẽtes. Ita salus regis pene suo scelere euersa: tẽpo-
ris difficultati donata est. Adhæc satis graues eũ delicti pœnas dedisse arbitraban
tur: qui se in tãto fortunæ fastigio tam suppliciter abiicere sustinuisset. Tum demũ
venerabiliter exceptũ: atq; ex ancipiti reo securi iudicis partibus inseruire iussum:
sellæ restituerunt. Rex culpam ære redimi debere constituit. Cũq; alias homicidio-

Mulcta quã sibi rex indidit.

rum crimen quadragenis nũmi talentis expiari soleret: ipse sibi trecenta ac sexagin
ta mulctæ nomine numeranda descripsit. Huic summæ. ix. talenta auri doni nomi-
ne adiicit: eandemq; mulctæ speciem consimilis culpæ reis: lege perenniter irroga-
uit. Totius vero pecuniæ partem regi primam: alteram militibus, tertiam interfe-
cto sanguine cõiunctis adiudicauit. Cũq; ipse in præsentiarũ tam regis ꝗ rei partes
exequi debuisset: ascriptã sibi portionẽ sacrorũ præsidibus egenisq; diuisit: deũ per-
inde ac cõmunẽ omniũ principẽ pio munere propitiandũ existimans. Egit humanũ

iudicem reũ liberalem veniæ genus, absolutionis spem, debito emẽdationis ordine
complectẽdo. Cæterũ eo viuẽte militaris mos æque violatore atq; expiatore caruit.
Igitur dũ sic seditiosis occurritur mens militũ a litigiis aberat. In exequẽda enim vl
tione nõ sanguinis, nõ necessitudinis vinculo parcebatur: quo minus damnationis
partes legitimo rigore ꝓcederẽt. Nũc vero solutis hebetatisq; pristinis militiæ ner
uis grauiora inter cõmilitones q̃ exteros dedecora pariũtur: cũ & omnis aduersum Indulgẽtia
improbos actio sileat: & qui culpæ punitor esse debuerat: patronus existat: nec sit q pœnę & vin
dissolutos militiæ mores perfractius rigidiusq; cõstringat. Hanc itaq; militaris dis dictæ.
ciplinæ consuetudinem diuturna vsurpatione firmatam nostri temporis principes
abrogare minime erubescendum duxerunt. Vbi enim domestica quies seditionum
fluctibus agitatur: priscæ consuetudinis forma conuellitur. Quippe aduersum ef=
frenes, cõcitatiq; ingenii tyrones seueritate potius q̃ nimio fauore ac profusa indul=
gentia vtendum est. In quem modum Kanuti industria pro administrandis milita=
ris disciplinæ negotiis syncere ac valenter excubuisse cognoscitur. Præterea militi
regem, vel regi militem: non nisi pridie Kalen. Ianuarias abdicandi fas erat. Eius=
dem quoq; postmodum obseruantiæ grauitas ab aula regum in aliquanto obscurio
ris familiæ conuictum prorepsit: diuq; superioris disciplinæ etiam apud supparis
conditionis viros imitatio valuit. Interea Suenonem tutelæ tunc Noruagiæ vacã= Suenonis
tem casus absumpsit: moxq; ad patrem prouincialis ministerii summa concessit. Vt mors.
autem Kanutus a Richardo ꝙ sororis suæ repudium egisset, atq; aduersus vxorem
seuerius æquo maritali supercilio vsus fuisset: tanq̃ a cõiugalia sacra contumelio=
se tractante pœnas sumpturus, ac thori genialis iniuriam repulsurus: in Norman=
niam magna se classe traiecit. Vbi cum paulo post triste quoq; de Haraldi fato nun
tium accepisset: propior publicæ expeditioni q̃ priuato affectui agmen eadem qua
prius celeritate promouit: neq; animo aut officio quo minus cœpto insisteret: remis
sior fuit: sed neq; oculos ad singularem luctum a generalis militiæ contemplatione
deflexit: adeo rerũ ac temporis statum inter fortem patrem ac strẽnuũ ducem egre
gia animi moderatione diuisit: nec minus in tolerãda filii morte q̃ in hostium appe
tẽda perspicui roboris spectaculum præbuit. Cuius impetũ Richardus Siciliã petẽs Richardi
fuga præcurrere maturauit. Interea Kanutus ob grauis militiæ labores aduersa va fuga.
litudine pressus cũ se corporis firmitate defectũ / ac mox spiritu cariturũ animad=
uerteret: cõuocatos proceres nõ nisi bello cõfecto domos reuerti iussit: haut dubie
victoria potituros: si funebri ei⁹ lecto humeros in acie subiecissent: atq; ĩter primos
pręliãtiũ globos ducis noĩe corpus suũ exanime ꝑtulissent. Idq; fugato hoste quo cla
rius cinerũ suorũ monimẽtũ extaret: apud Rothomagũ ꝑmissa indigenis libertate Kanutus a=
sepulturę mãdarẽt: facile vsuros cõditione Gallos: si illico hostẽ finibus suis excessu pud Rotho
rũ cognoscerẽt, paruoq; impẽdio grãdi patriã metu liberare quiuissent. O immen= magũ sepul
sam perituri regis industriã: quę suis in vltimas rerũ angustias deuolutis/disciplina tus est.
q̃ spiritu viuidior affuit. Enimuero sup̃stitũ salus decedentis ingenio stetit. Nam
corpus eius funebri lecto a militibus in acie perlatum ad Danorum vsq; victoriam
veluti viua adhortatione profecit: vt non minus extincti q̃ superstitis fortunæ põ=
dus inesse crederes. Cui mox sepulturam discessuros se pacti a Rothomagensibus
expetiuerunt. Rapuere conditionem hostes: cineribusq; eius in vrbe sua acquiescen
di locum dederunt. Ita milites suscepti monitus ratione/ pugnã pactionẽ sepulturã
atq; exequias prosecuti: fato functũ humeris suis regẽ in acie pertulerũt: victoresq;

funerato eo sumptis tantum commeatibus/ad propria reditum habuerunt. Hunc
Kanuti/prę Kanutus exitũ habuit: quo nemo nostrorũ regũ tametsi plura alii victoriis illustra
conia. uerint:splendidior fuit. Adeo enim operũ eius magnitudinẽ propitię famę fides au
xerat:vt quos rerum gestarũ gloria pares habuerat amplitudine claritatis excellat.
Cũqꝫ aliorũ splendorẽ ignorãtiæ obscuritas,ac vetustatis rubigo ꝑederit:huiꝰ de
cus longa famæ vsurpatione subnixũ ꝑpetuis memoriæ fructibꝰ reuirescit. Siqdẽ
sanctitate ac fortitudine instructissimus non minus religionẽ ꝗ regnũ ꝓferre curæ
habuit. Quippe cum bellicis late titulis inclaruisset,placidiore studio vsus, ex fisco
suo cõpluribus in locis priuatorũ clericorũ cõuictu instituto,cellularũ frequẽtiam
nouis cõuẽticulis auxit:sacrorũqꝫ venerationẽ quã maximã semper exhibuerat:re-
giarũ opũ impẽdio stipẽdiis multiplicauit: monachalẽ quoqꝫ ordinẽ vberiorẽ reli-
Monachos quit: ne ferociæ ꝓpior ꝗ pietatis officiis videret: æquã sibi vtriusqꝫ laudẽ adiicere
in Daciam cupiẽs. Cuius studii industria ad tantũ claritatis lumen accessit:vt cũ fortissimorũ
primus ad- regũ bellica virtus antiquitate exoleuerit: eius famã gloriæ quæstu opulentissimã
uexit. tenacissima posteritatis agnitio cõphẽderit. Interea Sueno Estrithæ filius expe-
Sueno. ctato apud Angliã Kanuto quo plenius incolis ausum defectionis excuteret:militiã
præsidiis sparsit:ne libera monimentorũ occupatione suspectas Anglorũ vires ar-
maret. Vt aũt Noruagiensibus mortis Kanuti nũtius adfuit:continuo pudore ex-
terni obsequii Danicũ derectantes imperiũ: ad Olaui filiũ Magnũ, cui bonitas sua
1042 Magnꝰ san- cognomini erat:deficiũt. Eiqꝫ regnũ imponũt. Quippe spectata patris sanctitas po-
cti Olaui fi- pulariũ ei fauorẽ conciliauerat:Neqꝫ enim parenti gratiã impẽdisse contẽti:in filiũ
liꝰ rex Nor quoqꝫ fauorẽ extẽderãt. Interea Kanutus haut leuius Noruagicæ perfidiæ ꝗ pater- 202
uagiæ. ni fati rumore perculsus vereri cœpit ne si finitimorũ bello intenderet ex dilatione
Kanutus rerũ Anglia per absentiã careret:ideoqꝫ minoris regni defectionẽ tolerare:ꝗ maiori
rex.lxxiiii. consimilis ausus locũ tribuere:cõsultius duxit: leuiori malo solã grauioris formidi
nem præpõderare iudicãs. Itaqꝫ dissimulata iniuriarũ offensa cõditione defectorem
aggreditur:iureiurãdo pactus eius,qui prior decederet superstiti regnũ esse cessu-
rũ:ne priscã regnandi cõsuetudinẽ noua regnorũ partitio laceraret:rerũqꝫ quondã
iunctarũ diuiduã efficeret summã. Adeo enim Daniam Noruagiãqꝫ vnius esse re-
giminis affectabat:vt alterã alteri subiici ꝗ vtrãqꝫ separatim regnũ gerere pręopta
ret:patriæqꝫ exteros imperitare:ꝗ patriã sine exteris imperiũ gerere mallet. Quę ni
mirũ cõditio eo stoliditati propior: quo fortunæ subiectior:alterutri aut splendidũ
imperiũ,aut sordidã paritura fuerat seruitutẽ. In hãc pacti fidẽ vtraqꝫ pars sacra-
mẽto cõuenit. Deinde Angliã ꝓfectus cũ cũcta Suenonis industria pace plenissima
cõperisset Eduardũ fratrẽ,quẽ eiusdẽ nominis pater ex Immæ matrimonio sustulit
in regni societatẽ adciscit:non ꝙ fraterno illũ affectu coleret:sed vt eius ambitionẽ
munificẽtia ac liberalitate p̄curreret,regniqꝫ p̄te potitũ totũ cupere ꝓhiberet. Itaqꝫ
nõ tã veneratiõe charũ ꝗ populariũ ambitione paterniqꝫ generis auctoritate suspe
ctũ/cõsortẽ imperii facit. Verũ Eduardo humilior origine animꝰ fuit. Siqdẽ obtu-
si admodũ cordis obscuriorẽ indolis experiẽtiã p̄buit. Kanutus cũ biẽnio regnasset
defungitur. Cuius Sueno ꝓpinquitate fisus relictis apud Angliã p̄sidiis Daniam
nauigatione contendit retinendæ insulę spem,non solum in Godouini filiis quibus
sanguine admodũ cõiunctus fuerat reponẽs: sed etiã ex ipsa cõsortis sui stoliditate
Magnꝰ rex desidiaqꝫ præsumens. Qđ audiens Magnus:Daniam ꝑinde ac sibi mutuæ pactio-
lxxv. nis lege debitã,ipsiusqꝫ Kanuti testamẽto legatam ęquis populariũ animis occupat

Suenoniq; cognationis ratione͂ edenti pristina͂ fœderis co͂ditione͂ opponit. Nec dubitauit alienissimu͂ sibi sanguini suo regnu͂ legati titulo postulare. Sed & Dani pacti cui se sacramento obligauerant ratione permoti co͂stantius religionis q̃ familiaritatis fide͂ præstanda͂ putabant: ideoq; facta co͂petitoru͂ æstimatione, alienu͂ domestico prætuleru͂t: curiosius fœderis pignus q̃ debita͂ regno prosapia͂ intuentes, fideiq; suę q̃ patriæ respectui propiores. Igitur alienigenæ partes religioso fauore co͂plexi pręterita͂ Kanuti familia͂ regu͂ suoru͂ sanguine͂ repulsæ deformitate co͂fundere q̃ iurisiurandi vinculu͂ perru͂pere maluerunt: suffragioru͂ iura no͂ adulationis, sed fidei intuitu po͂derantes: seq; plus religioni q̃ regno debere co͂fessi. Adeo ꝓmissione͂ sua͂ sequestram periurii fieri noluerunt. Qua͂ti igitur roboris fuisse tu͂c inter ciues iustitia͂ credimus: cu͂ inter diuersæ nationis viros tantu͂ viriu͂ possedisse cernamus? Et vtina͂ adultæ iam religioni ea apud nostros vis, authoritasq; constaret: qua͂ i͂ter antiquos tenera atq; eneruis habuerat. Contra Sueno subiecta͂ stoliditati conditione͂ reputa͂s temerariu͂ consobrini pactu͂ nequicq̃ rescindere cupiebat: perq̃ stultu͂ argumenta͂do quibus ante imperitassent obsequi; inq; vnius iurame͂ti imprude͂tia co͂mune͂ deponere libertate͂: atq; ex fulgenti imperio repe͂te in humillima͂ co͂cedere seruitute͂. Sed religiosa populariu͂ sente͂tia superabat, quoru͂ arbitrio pacti non sanguinis habitus æstimabatur. Veru͂ vt Magni votis Danica fides respo͂dit: ita Suenonis crudelitate͂ Anglica perfidia circu͂uenta͂ oppressit. Na͂ post eius ab Anglia ꝓfectione͂ Godouini filius Haraldus spe i͂proba totiꝰ Angliæ regnu͂ co͂plexus ꝑticipato cu͂ incolis co͂silio Danicu͂ vt erat per ꝑsidia distributꝰ exercitu͂ co͂pluribus seꝑatim vicis vno eode͂q; te͂pore magnifico co͂uiuioru͂ apparatu ꝑ obsequii simulatione͂ excipi iussit: meroq; ac somno sopitu͂ noctu per insidias trucida͂du͂ curauit. Ea nox paruulo te͂poris mome͂to vetusta͂ Danoru͂ dominatione͂, diuq; maioru͂ virtute elaboratu͂ finiuit i͂periu͂.

Danorũ fides in iureiurando.

Danorum cædes per fraudem.

Sed neq; id postera nostris fortuna restituit. Ita Anglia domina͂di ius ignauia perditu͂ scelere recuperauit. Igitur Haraldus Danicæ oppressionis, simulq; domesticæ libertatis auctor Eduardo summa͂ facta no͂ animi eius, sed sanguinis æstimatione permittit: quatinus ille nominis i͂pe reru͂ vsurpatione regnaret: & quo nobilitate peruenire no͂ posset: pote͂tia vallatus assurgeret. Eduardus vero sola generis auctoritate no͂ prude͂tiæ ro͂ne munitus vano maiestatis obte͂tu prauoru͂ ingenia, maioru͂q; petula͂tia͂ nutriebat: titulo rex patriæ co͂ditione miserabilis proceru͂ verna co͂te͂tus ꝙ alii fructu͂ ipse vmbra͂ tantu͂ ac speciem occupasset. Ita Angloru͂ inter se summa͂ nomen atq; potentia͂ diuiserunt: tituliq; ius ac rerum dominiu͂ veluti diuersis ab inuicem gradibus differebant. Sed nec Haraldus alienu͂ specie regnu͂ gessisse conte͂tus propriam claritatis imagine͂ affectabat. Igitur Eduardo ipsum quoq; nu͂cupationis decus inuidit, omniaq; regni insignia in se ipsum transferre conatus cupiditati aditu͂ scelere petiuit; occisoq; rege tituli qui solus sibi deesse videbatur gloria͂ occupauit.

Quomodo Angli recesserunt a Danis.

Nota de Anglis.

Interea Sueno tametsi rara fautoru͂ ope subnixus belli cum Magno fortunam experiri decreuit: cu͂q; paucis & inco͂positis aduersus multitudine͂ manu͂ co͂serere cu͂ctatus no͂ est. Igitur in Iutia prius maritima deinde equestri pugna sinistris co͂gressus auspiciis: vtraq; victus concessit in Fioniam: nec armis maior q̃ agmine fuit. Cu͂q; se omni auxilio desertu͂: nec hostium tantu͂, sed etiam suorum co͂temptu perfusum videret: Sialandiam, Scania͂q; prætergressus Suetiam maternę necessitudinis fidutia petere cogitabat. Quem Magno terra mariq; pertinacius insequente in Iutiam se repe͂te Sclauicus effudit exercitus. Quoru͂ irruptio dubiu͂ victori effecit: fugacem

ne hostem pellere an imminentẽ excipere debuisset. Quidã enim gentis illius nobi-
lissimus. xii. filiis maritimis prædonibus apud Daniã spoliatus Iutorum fines ferro
orbitatẽ vlturus inuasit. Quãobrẽ Magnus perseuerantissimis populariũ precibus
cõmittendi prælii auctorẽ agere postulatus: omisso æmulo a domestico hoste in ex-
ternũ arma conuertit: & quasi priuatæ affectionis oblitus publicã induit: ne suas q̃
regni partes curiosius egisse videret. Nec dubitauit alienigeni sanguinis dux sum-

Visio Magni.

ma adhuc fluctuãte in seipsum dubię potestatis trãsferre periculũ. Nocte vero quã
belli dies insecutus est: quietẽ eius certe prædictionis species adumbrauit. Quippe
somnũ capienti imago cuiusdã obuersata prædixit hoste eũ superiorẽ futurũ: inq;
aquilæ nece victoriæ fidẽ auspiciaq; sumpturũ. Expergefactus rex visionis ordinem
die postera magna cũ omniũ admiratione vulgauit. Sed & somno omen cõsentaneũ
fuit. Progresso nãq; exercitu aquilã quæ in quiete demõstrata fuerat cõminus con-
sidere conspectã: pernici equo aduolans hasta petiuit: fugãq; alitis veloci iaculo præ
cucurrit. Itaq; nouitate rei ad spem victoriæ spectatores erexit. Arripuit igit̃ omen
exercitus: atq; fortuito aquilæ occasu certissimã hostiũ ruinã interp̃tatus est. Cũcti

Aquilæ casus.

quippe euentũ somnio congruisse cernẽtes perinde atq; securi rerũ in fortunam suã
acceptæ rei præsagium referũt: & quasi indubitatã vincendi sortem: pari mentium
alacritate præsumunt: quos eo audaciæ ipsa auspicii religio prouehebat: vt iam sibi
victoriã ante oculos præponentes: absq; respectu periculorũ certatim in præliũ pro
silirent. Quibus primã pugnandi occasionẽ corripientibus, codẽq; euentu quo omi
ne dimicantibus: cędũtur funditus Sclaui: victor Magnus felici pugna popularibus

Sclauorũ subactio xix.

percharus euasit: eorũq; propensiore subsidio roboratus ad prosequẽdũ regni æmu-
lum redit: eo quidem instantius q̃ rerum successus quo plus sibi gratiæ peperit: hoc
magis Suenonis fauorem absumpsit: auersoq; vulgi animo magnopere residuũ eius
debilitauit auxilium: nec solum contrahẽdarum virium spem sustulit: sed etiam cõ
tractas excussit. Quinetiam Guthscalcus Sclauicus inter ceteros qui infelicis eius

Guthscalci successus.

militiæ stipendia deseruerant: diu se sub alienis auspiciis rem infeliciter gessisse cõ-
siderans cum domino nihil spei relictum animaduerteret: militem exuens defecto-
rem agere non erubuit: suãq; experiri fortunam q̃ alienam sequi tutius duxit: vt cũ
regem meliora speraturum diffideret: paternæ saltem neci vltionem non negaret:
consilio respondit euentus. Siquidem gestis varie bellis Sclauiam suę ditionis effe-
cit: vtq; externis rebus infractus ita domesticis inuictus apparuit. Nec quæsitæ do
minationis felicitate contentus: Saxoniam postmodũ parẽtis necem vltus obtriuit:
paruæ glorię regnũ, aut diuitias reputans: si non vltionem opibus adiecisset. Adeo
autẽ Magnus ob vindictam finiũ suis charus haberi cœptus est: vt omniũ consensu
boni cognomine censeretur: quodq; aliorũ moribus tribui assolet: fortunę laudibus
impetraret. Sueno vero desperatis iã rebus in Scaniam (vt dixim⁹) p̃fectus Suetiã
(nam paternũ inde genus traxerat) reuisere proponebat. Quem Magnus cõcitato
animi impetu subsecutus cum oppidũ Alexthathiam præteriret deturbato per oc

De morte Magni.

cursum leporis equo trunco, cuius præacuti forte stipites eminebant adactus extin
guitur: corpus eius Noruagiam relatum Throndemi in regiorum monumentorũ
area sepulturã possedit. Ita Suenoni angustissimis fortunæ casib⁹ implicato omniq;
mortalium ope defecto præsidium supernę pietatis affulsit, regnũq; quo illũ fortu-
næ iniquitas spoliauit, eiusdem beneficium reddidit.

Explicit Liber Decimus.

Incipit Liber Vndecimus.



Ost hæc Daniæ status variis rerũ casibus fluctuatus est. Quippe Sueno summã successu magis q̃ viribus capit. Sed neq; ad restituendam Danici nominis fortunã qcq̃ eius susceptione ꝑfecit. Nã adeo nec fauore fœlix/nec imperio efficax fuit: vt subiectorũ animos veteris offensæ acerbitatem redolentes ad syncerum sui cultum adduceret: aut ira abstractos ad placidiorẽ mentis habitũ inclinaret. Tanta siqdẽ mole in Danorũ præcordiis prioris odii reliquiæ cõsederunt: vt priuatos motus reipublicę vsibus anteferrẽt: honorẽq; patriæ sua deperire socordia, q̃ suscepti ducis auspiciis restitui præoptarent. Neq; eñ facile propagata odiorum sementis stirpitus interit: quippe vt gratiæ in odium deflexus facilis: ita odii ad gratiam difficilis esse transitus consueuit: raroq; animus quẽ semel grauiter fastidiuit, syncerae fidei stipendiis excolit: aut cũ quo vehemẽtes primum inimicitias gessit, affectuose postmodum in gratiã redit. Cuius impotentiæ vis a simultatis ardore profecta/arcanisq; ęmulationis flammis alita/nõ solum gerendarũ præclare rerũ spem sustulit: sed etiam magnifice gestarũ gloriam corrupit. Verum ea res vt nouæ maiestatis cõceptũ/ita prioris fideliter cultæ indiciũ edidit: simulq; recentis iniuriæ crimen et pristinæ fidei perfectionẽ exhibuit. Principio regni Suenonis Roskildensium sacrorum antistes Anachus moritur. Sufficitur wilhelmus quo Kanutus maior et scriba et sacerdote vsus fuerat/genere quidem Anglus/sed omniũ virtutũ partibus ac numeris abunde instructus: idemq; põtificalium sacrorum apprime peritus. Ad cuius vsq; tpa Scaniæ genti religionis priuilegio Roskildensis præsidebat auctoritas. Ab eo viro diuiduum esse sacerdotium cœpit. Cuius Scania veluti alteram partẽ adepta/protinus inter coniuncta admodum oppida nouam muneris potentiam partita est. Nã Lundia Dalbiaq; ꝑtinus susceptũ inter se sacrorum diuisere primatum/geminaq; eiusdem dignitatis vsurpatione certarũt. Nam alteri Henricus/Eginus alteri sacerdos accessit. Verũ Henrico ob immoderatum potionis vsum absumpto/pontificatus eius vniuersum ius/omniaq; honoris insignia ad Eginũ Lundensium præsulem cõcesserunt: ac veluti in vnũ corpus vtraq; sacerdotii summa confluxit: q̃q̃ merito in ebriosi antistitis fato sobrius ciuiũ honos expirare nõ debuit. Sed in gregis ꝑniciem sordida pastoris intemperantia redũdauit: innoxiaq; ciuitas poti põtificis temulentiam deponendi sacerdotii cãm habuit. Ita alterũ inimica bibendi cupiditas abstulit/alterum salutaris cõtinentiæ disciplina ꝑuexit. Indignũ populari nedum pontifice excessum: cuius plenã ignominiæ sortem omnis æui derisus pleno cauillationis ludibrio prosequtur. Ita bibulus pręsul cãdorẽ sacerdotii turpissimis gulæ maculis obsoletum, quẽ viuendo corruperat/moriendo consumpsit: humaniq; calicis cupido haustu diuini vsum amittere meruit. Cumq; ordini gloriam deberet, notã intulit/pro virtutis cõciliatore ꝑbri auctor effectus. Nec immerito q aliis cõtinẽtiæ et frugalitatis specimen exhibere debuerat,

Sueno filius Estrith, rex lxxvi. 1055

De morte Anachi primi Roskildensiũ epi. Wilhelmi epi istitutã. De Lundia et Dalbia. Dalbiensis episcopatꝰ cessatio ob potũ epm. Pręsul bibulus.

tam indecenti fato violatæ sobrietatis pœnas pendebat. Huius memoria Danicis
annalibus non paruæ est verecundiæ: qm̄ pridicula morte cõsumptus priuatũ ob-
probrium publico rubore pfudit. Hoc loci splendida Haraldi memoria tempestiuã
sui exhibet mẽtionẽ. Qui quũ fratre cassus salutẽ suam intra patriã tueri nõ posset
fugã Byzantio credidit. A cuius rege homicidii crimine damnatus, domestico dra
coni lacerandus obiectari præcipitur. Nihil em̄ eius morsu ad necandos reos valen
tius ducebatur. Cui in carcerem eunti ingenuæ fidei seruus vltro sese damnatio-
nis comitem obtulit. Exuit vernam vt sociũ ageret: mortemq; excipe q̄ domino de-
esse maluit. Vtrũq; is qui custodiæ præerat curiosius obseruatũ per os antri iner-
mem excussumq; demisit. Itaq; nudato ministro Haraldum verecundiæ gratia lin
theo tantũ discinctum excepit. A quo clam armilla donatus / pisciculis pauimentũ
instrauit: vt haberet draco in quo primæ famis pcursum effunderet: reorũq; carce
ralibus tenebris obfusi oculi vel paruulam perspiciendi copiam ipso squamarũ ni-
tore capesserent. Tunc Haraldus lecta cadauerũ ossa angustiis telæ cõsertioris im-
plicuit: hisdẽq; in vnũ globũ coactis veluti clauã effecit. Cũq; allapsus draco in obie
ctam pq̄ auide prædã irrueret, dorsum eius veloci saltu cõscendens / cultellũ tonso-
riũ: quẽ secum forte tectũ attulerat, vmbilico qui solus ferro patebat / immersit. Se-
ctionẽ enim rigidissimis squamis obsitus serpẽs cætera corporis pte spernebat. Hũc
cultellum Waldemarus rex res gestas cognoscẽdi ac referendi cupidissimus rubigi
ne exesum: vixq; secãdi sufficiẽtem ministerio familiaribus sæpe mõstrabat. Sed ne
q; Haraldus ob sessionis eminẽtiã ingenti belluæ ore corripi / dentiũve acumine no
ceri aut caudæ voluminibus elidi poterat. Minister vero cõpacto gestamine vsus /
cõuerberatum belluæ caput ad sanguinẽ et necẽ vsq; crebris ictum põderibus con
tundebat. Quo cognito rex vltione in animi rationẽ versa fortitudini suppliciũ re
misit: salutemq; animositati tribuendã putauit. Nec pœnã remisisse contentus, ad 206.
didit charitatem. Nauigio em̄ stipendioq; donatos abire permisit. Cumq; crimini
supplicium deberet, fortitudini pepercit: virtutemq; colere q̄ culpam punire ma-
luit. Reuersus Haraldus Noruagiã occupat: eaq; potitus arma in Daniã transfert.
Igitur Sueno contractis Iutis cupidius q̄ consideratius apud Dyursam fluuium to
tam Noruagiensium manum aggressus / vt classe ita bello quoq; inferior fuit, copia
rum numero respondente fortuna. Siquidem tam infœliciter q̄ temere dimicauit.
Maxima Iutorum pars ferri metu flumen insiluit: prærepto q; hostis officio, sua vi
q̄ aliena consumi tutius duxit. Itaq; quod ab hoste timebat / sibi ipsa cõciuit: inq; ge-
mino fati delectu vnda, q̄ armis perire maluit. Igitur dum alterum mortis genus
timide declinauit / alterum cupide compræhendit: dumq; aduersarium refugit, ho
stilem in se ipsa crudelitatem exercuit / tanq̄ spiritum placidius aquis q̄ aeri reddi-
tura: ac violentiorem exitum ferro, q̄ fluctibus expertura: ita nescias viriliter mor-
tem / an effœminate petiuerint: incertumq; vtrũ fati cupidis ignauia / an virtus in-
cesserit: quoniã tam vehemẽs animi æstus fortes ne an timidi spiritus sui raptores
extiterint ambiguæ existimatiõis esse fecit. Breui post dux victi agminis Sueno Sca
niæ / Syalandiæq;: ac præterea quarundã insularum viribus recreatus, Viszan flu-
uium classe corripit: eadẽq; supuenienti Haraldo obuiam in altum pcedit. Cumq;
Dani paucitatẽ suam hostilis frequentiæ cõparatione pẽsassent, raritati cõsertione
succurrendũ rati / digesta in ordinẽ nauigia tenaculis sociare cœperũt: quatinus cõ
tinẽti nexu cohærẽs classis expeditius opi inuicẽ ferendę iter sterneret: cũctisq; hac

Haraldus frater sancti Olaui ad bestias damnatus.

Serui fides.

Mors Draconis.

Iutorũ strages.

necessitate duratis, tam fugæ q̃ victoriæ indissolubilis cõmunio foret: nec cuiq̃ a tã ta collegii firmitate dilabendi fas esset: adeo imbecillitatem necessitate roborandã duxerũt. Hic nobis Aslace Skyalmonis candidi remex ob immensam bellicæ virtutis gloriã literarum præconiis inculcãdus occurris. Danis siquidẽ aduersum Noruagienses maritimo certamine decernẽtibus nõ contentus, clarissimã pugnã intra ꝓprium edidisse nauigium/omibus corpis tui munimentis præter scutum abiectis cõfertissimam hostium ratem insiluisti: quercuꝗ quã in gubernaculi prius colligamentũ excideras viribus frætus hostiũ corpa cõuerberasti: eiusꝗ crebris et vegetis ictibus quicqd obuiũ fuerat obtriuisti: ingentiꝗ verberũ fragrore stupẽtes præliãtiũ animos a ꝓpriis piculis ad tuæ virtutis spectaculum deflexisti. Quinetiam fortissimos vtriusꝗ agminis bellatores opis tui ammiratione suscepti certaminis immemores reddidisti: pugnæꝗ ac periculoꝝ oblitis auidius te intuendi, q̃ seipos tuẽdi studium incussisti: ita vt ꝓmptissimi quiꝗ neglecto discriminis sui negotio, plus te viso stuporis, q̃ ex dubia salute formidinis caperẽt. Itaꝗ fortius fuste, q̃ cæteri ferro rem gessisti: cũctaꝗ intolerabili modo cõminuens. Hinc Danicis/inde Noruagicis oculis incredibilem nisi spectareris opam edidisti. Adeo aũt sociorũ paucitatem hostiũ multitudini coęquasti: vt disparem viribus pugnã in noctẽ vsꝗ par belli successus extraheret: numeroꝗ dissimiles copias fortũa psimiles reddidisti. Postremo quũ oẽm nauis remigẽ ptim fuste/ptim fluctibus obruisses: cõpluribus sed leuibus plagis pstrictus ex tot hostibus ammirabilẽ solus victoriã retulisti. Quæ res veri fidem excederet, si nõ Absolon auctor suis eã relatibus tradidisset. Verũ Danis nullam viriũ accessionẽ circũspicientibus Noruagiẽsibus inspatus domestici ducis aduentus affulsit. Quo viso Scanienses contusis debilitatisꝗ animis noctu ne res strepitu ꝓderẽt classis societatẽ soluere: recisisꝗ vinculis ac prupta nexum cõsortione a cætero agmine intempesta se nocte subducũt. Deinde tacitis remorũ ictibus fugã adepti, furtiuo dissessu fluminis diuerticula qbus excesserant/repetebãt: ibiꝗ relictis nauibus passim p auia ꝓfugere/merito omis Danicæ ætatis cõuitio lacerandi. Cuius fugæ deformitas auctoribus q̃maxime erubscẽda ad posteros quoꝗ ꝓbrose descendit. Luce redita Sueno fugitiuæ admodũ classis pudore pculsus, ptinacissim... resistendi virtute fortunã suam armis q̃ fugę credere maluit. Igitur q̃q̃ et classis/et militũ numero inferiorem se cerneret, exiguas bello reliquias applicat / virtute sua sociale probrum abluere cupiens/bellaꝗ animorũ q̃ numeri robore fortius geri iudicans. Sed pestiferum temere initi certaminis exitum exptus est: quippe numero victoria paruit. Skyalmo Candidus: cuius nutu suo tempore totius Syalandiæ vires regebantur/grauiter astrictus/immensaꝗ hostiũ multitudine cõclusus/capitur nõ ꝙ timide præliatus: sed quia labente sanguine viribus prorsus vacuus extitit: tãtumꝗ eius apud victores amplitudini donatũ est: vt alias captiuis pcere insoliti, saluti ipsius custodiæ præsidiũ adhiberent. Quippe tam cõspicuæ dignitatis virum ferro aggredi passi nõ sunt. Neꝗ ẽm præsens illi fortuna præteritæ venerationem adimere valuit. Sed hanc custodiæ vim apud Caprinũ Lacũ ꝓfunda nocte decepit. Cæterum Haraldus non cõtentus Danorum vires duabus exhausisse victoriis/iisdem hostili studio frequentius imminebat. Cuius quũ Sueno instanter motibus vrgeretur, lacessitæ patriæ defensionem maiore fiducia, q̃ fortuna parabat. Tertio tamen bina prius clade affictus fortunã suam publicis armis committere verebatur: qui iam rem Danicam duarum pugnarum temerariis ingressibus a se confractam

Aslaci mirãda virtus

Scanieñ fuga.

Skyalmus Candidus capitur.

videbat. Interea minores Godouini filii regni æmulatione maiorē perosi volunta-
rio secessu/inuisam ei⁹ dominationē vitarunt: vltroq; exilii tenebras ferre, q̄ frater
næ intra patriā fortunę splendorē cōspicere maluerūt. Ad vltimū Haraldū Norua
giæ regē obsequii ꝓmissiōe cōueniūt/suam patriæq; subiectionē polliciti: si summa
ꝑ eū potiri quissent. Rapuit oblationē exulū auida dn̄ationis ambitio: Angliæq; lit-
toribus Noruagica classis aduehit. Eodē forte tpe Normānorū dux pari impetu di
uersum insulæ latus aggredit. Cuius rex Haraldus inter geminas hostiū partes an
ceps quā priorē exciperet/aliquādiu liberum vtriq; ꝓcursum reliquit. Quam ipius
cunctationē Noruagienses timori cōsentaneam rati, neglectis corporum munimē
tis, perinde ac securi periculorum validius prædæ incubuerunt. Sed dū incautius
ruūt sparsi/palantesq; ab Anglis nullo negotio trucidati sunt. Ea res victoribus ma
Angli vincunt et vincuntur.
xima quæq; audendi fidutiam ministrauit. Sed mox temere credente audacia Nor
mānos adorti, infœlici pugna recentis victoriæ titulum ꝑdiderunt. Neq; vllum vi
cti regis vestigiū extitisset, nisi postmodum ab agrestibus obscuro solitudinis loco
reptus proderetur. Cuius filii duo cōfestim in Daniā cū sorore migrarunt. Quos
Sueno paterni eorū meriti oblitus, consanguineæ pietatis more excepit: puellamq;
Rutenorun regi Waldemaro: qui et ipse Iarizlauus a suis est appellatus, nuptum de
dit. Eidem postmodū nostri temporis dux vt sanguinis: ita et nominis hæres ex fi-
lia nepos obuenit. Itaq; hinc Britānicus/inde Eous sanguis in salutarē nr̄i pricipis
Sueno extincto Haraldo gloriose ꝛ̄gnat.
ortū cōfluens, cōem stirpē duarū gentiū ornamentū effecit. Extincto Haraldo: cui
scelera mali cognomē adiecerāt, Suenonis regnū quod ante admodum claudicaue-
rat, ꝑinde atq; acerrimo hoste vacuū ꝓsperioris fortunæ gradib⁹ incedebat/oppres
sumq; Danię gubernaculū plena ꝓsperitatis vela soluebāt. Hic quū liberalitate illu
stris/beneficentia celiber/cunctisq; humanitatis ptibus ꝑfectissimus haberetur, etiā
sacrarum ædiū condendarum/ornādarūq; curam intentissime edidit: rudemq; ad
huc sacroꝝ patriā ad cultiorē religionis vsum perduxit. Verū hūc morū candorē
sola libidinis intemperātia maculabat. Cōpluriū nāq; illustrium puellarū castitate
Filii Suenonis nothi.
delibata, vt nullum ex matrimonio/ita complures ex pellicibus filios sustulit. E qui 208
bus fuere cum Gormone Haraldus/cum Suenone Omundus. His accessere Vbbo
et Olauus/ Nicolaus/Biorno/atq; Benedictus paterno q̄maxime, materno minimū
sanguini respondētes. Cōsimilis copulæ obscuritas Kanutū et Ericum maxima pa-
triæ ornamenta ꝓgenuit. Sed et filia Siritha quæ postmodum Guthstalco Sclaui-
co cōiunx accessit/in sequentibus referenda, pellice pariter orta proditur. Tandem
rex animū suum ab illecebris luxuriæ et immoderato Veneris vsu retractū/genia-
lis thori castitate cohibere constituit. Vt ergo multorū pellicatuū experientiam li-
centi nuptiarum vsu/vniusq; matrimonii lege redimeret/nec talibus vlterius cubi
culis maiestatis suæ vigorem absumeret, Gutham Suetico rege genitam sanguine
coniunctam sibi legitimæ prolis cupiditate complexus, simulata coniugii religione
collegit/eiusq; coitum pro matrimonio habuit. Ita vt dum ad coniugalia sacra ce-
lebranda animum induxit, eorum nomine flagitium colorauit: dumq; ab vno se cri
mine retrahit/in aliud repente prouoluit. Sed tolerabilius q alieni sanguinis, q̄ q
suæ ꝓpinquitatis copulam vsurpauit: q̄q̄ vterq; huiusce Veneris vsus impudici-
De Egino et Wilhelmo epis.
tiæ crimini sit obnoxius. Quam rem Eginus et Wilhelmus intactam præterire pas-
si non sunt. Quippe regē a tam illicito thalamo frustra conantes abstrahere: moni-
tisq; dirimendi contractus perseueranter aggressi, aduersum incestuosam eius libi

dinem debitæ reprehensionis amaritudinem destrinxerunt. Cumq; correptioni in=sistentes nihil se ea profecisse cognoscerent, apud Bremensium antistitem iniustas eius nuptias accusantes / maiori pontificio castigationis arbitrium reliquerunt. A quo quum rex per sacram ac salutarem ammonitionem incesti reus ageretur, disci=plinæ minas opposuit: seq; ferro correptionis insolentiam repressurum edixit. Itaq; vexationis impatiens, plus crudelitati suæ q̃ sacrosancti iuris viribus indulgendū putauit: religionisq; q̃ nuptæ desertor esse maluit. Quę res ab Hamburgēsibus ma ritimi pīculi metu ad Bremenses pōtificiū transtulit. Hæc voluentē Wilhelmus ꝓ=positū exequi monitis suis passus nō est. Sanctitate em̄ cōsilii cōsentaneū furori im=petum ab eius pectore submouit: maximaq; doctrinæ suæ pseuerantia studiū eius a sententia reuocauit. Itaq; repēte sanior affectus regis animū occupauit. Saluberri=mo nāq; præceptoris imperio resipiscere coactus, cōtinuo iniusti cōcubitus nexū re scidit: depositoq; stuprosæ mētis ardore / nuptā repudio submouit. Nec solū ira abs=tinuit, sed ēt ab illicita cōnubii vsurpatiōe mētē ꝯtraxit. Gyutha quoq; pēnos pena tes repetēs susceptis viduitatis insignibus cū summa morū synceritate consenuit: castitatēq; votis ꝓfessa, virilis concubitus experientiā abdicauit. Et quia iniusto se thoro maculauerat, nullū vlterius sibi iuri esse pmisit. Sāctitatis siqdem amplexa ꝓ positū / reliquū vitæ tp̄s cælebs exegit: ingentiq; pudicitiæ seueritate illiciti concu=bitus noxā licentis euitatione pensauit. Sed nec inerti ocyo effluere passa quotidia na consuetudine exquisita sacrariorū ornamenta fingebat: inq; eandem operam cō tinuam ancillularum curam cogebat. Inter quæ chlamydem sacerdotalem subtili=bus sigillis excultam / preciosaq; materiæ impensa ac mirifici operis arte elaboratā Roskyldensi sacrario doni nomine largita est. Alia quoq; cōplura diuini cultus insi gnia sacrorū vsibus opata est. Sueno vero sacrorū amministratores q̄maxime con=uersatione probabiles cōtrahebat. In qbus q̄q̄ scientiam veneraretur, morū tamen curiosius habitum intuebatur / indignum ratus literarum suauitati summum fami liaritatis consortium tribui. Adeo igitur honestatis scholam literarum rudimen=tis præponderare credebat: vt in agendo clericorum delectu virtutis potius, q̃ sciē tiæ elementa pensaret / lateraq; sua fidis q̃ doctis obsequiis vallare mallet. Suenonē

209. quoq; Noruagicæ regionis virū cunctis virtutis ptibus ac numeris instructissimū sed parū iusta notitia literarū monimenta cōplexū in ius familiaritatis adciuerat. Hic ex præfectura ad sacerdotiū translatus tāetsi Latinæ vocis pœnuria premeret domestici sermonis opibus abūdabat. Quē cæteri ingeniis suis ob virtutē qua ipis præstabat a rege pferri vidētes, pridicula impitiæ exprobratione scurriliter cauillā dū duxerūt. Rē em̄ diuinā acturo derisus gr̄a affectū litura codicē subiecerūt. Qui quū salutē regi votis libello expressis solenni verborū precatione debuisset exposce re, ipm̄ famuli noīe designaturus, vitiata ab æmulis pagina, muli appellatione fœ=dauit. Neq; em̄ lituræ errorē correctionis beneficio redimere nouerat. Igit̄ circūstā tes lectoris impitiā iocabūdo cachinnorū anhelitu ꝓsecuti / immodico ora risu solue rūt: ipo quoq; ioci irritamēto religio in ludibriū abiit. Finita actione rex amotū arę libellū cōplex⁹, cū et ipm̄ inuida manu corruptū et recētis lituræ vestigia cām iner ter fusæ pcationis aspiceret, inuidæ societatis aīos detestat⁹ insultātiū fraudē coar guit: iposq; obtrectatiōe vitiosiores, q̃ Suenonē īscitia cōprobabat. Eūdē quoq; bre=ui irrisoribus suis imperitiā exprobraturū adiecit. Deīde scholā eū petere hortat⁹ sumptum se amministraturum ꝓmittit. Neq; hac re qcq̃ de cōsueta eius familiari=

Gyuthæ viduitas san=cta et opera pia.

Sueno sacerdos idoctus ex præfectura electus.

Suenoni in tētata fraus

tate decerpſit:ne inuidiæ reſpõdiſſe potius q̃ obſtitiſſe videret. Profectꝰ Sueno effi
caciſſie liberaliũ artiũ ſtudiis opatus eſt. Quippe lr̃arũ q̄bus parũ inſeruierat docu
mẽta ſumere cupiẽs ꝑcipiendæ earũ diſciplinæ gr̃a, omiſſa domeſtica/ꝑegrinæ ſcho
læ erudiẽdũ ſe dedit: aĩmq; doctrinæ capaciſſimũ excolẽs/Latino ſe ſermone aſſueſe
cit. Cuius ſtudiis abũde inſtructus, vocabulorũ vim ad ſumma quæq; Grãmaticæ
rõnis elemẽta animi docilitate ꝑcepit: abſciſoq; ruſtici rigoris crimine, facũdiã ſuã
ingenii exercitatione politiorẽ effecit. Itaq; flagrãtiſſima diſcendi cupiditate clarũ

Sueno magiſter rediit

ſciẽtiæ magiſteriũ retulit: breuiq; morarũ ꝓceſſu quos impitiæ deriſores habuit, in
genii ãmiratores inuenit. Primũ inter oẽs wilhelmus apd̄ regẽ familiaritatis locũ

wilhelmus epiſcopꝰ regi charus.

occupauerat: eiuſq; gr̃æ mutua aĩ viciſſitudine reſpõdebat. Eteñ ab ipo cæteris im
pẽſius cultus/charitatis dignationẽ ſingulari fide penſabat. Horũ fidei rex tanq̃ tu
tiſſimis obſequiis latera ſua cingenda cõmiſerat. Sed et ſequẽs caſus in antiſtite ſe
ueritatis pulcherrimũ: in rege certiſſimũ moderationis documentũ exhibuit. Ipſe
nãq; ſacro circũciſiõis ꝑuigilio ſolenni magnatũ cõuiuio feriatus, cũ quorũdã prin
cipũ clãdeſtina obtrectatiõe parũ honorate de ſe habitũ cõperiſſet ſermonẽ/occultã

Regis facinus.

eorũ ꝑfidiã temulentiæ laſciuiis detectã exiſtimãs, iræ aculeis actus miſit q ipos ma
ritimo tp̄e intra Trinitatis ædem oraturos cõfoderent/tanq̃ in ſacris penetralibus
aptiſſimus humanarũ cladiũ locus exiſteret. Itaq; actũ erga cõuiuas facinus ſacrile
gio duplicauit: ipmq; pietatis domiciliũ crudelitatis officinã effecit: neq; loci/aut
tp̄is quo minus cupiditati indulgeret/reſpectum habuit. Qua in re antiſtes/templi

Epiſcopi ſeueritas in regem.

(vt par erat) violatione permotus, in primis diſſimulanter excepit: neq; indigna
tionẽ ſuam vlla ex parte ſtipatoribus patefecit/opportuno vindictã tp̄e p̄biturus
Nam quũ rem diuinã põtificali more ꝑagere debuiſſet, nõ ſolum aduentantẽ regẽ
occurrẽdi veneratione excip̄e ſupſedit: ſed etiã ſacrariũ ſubire cõniſum a primis eiꝰ
liminibus abſq; reſpectu familiaritatis ſacerdotii inſignibus ornatꝰ, baculo quo vte
batur excluſit/ſacrorum penatium aditu indignum iudicans: quorum religionem
nõ ſine graui pacis rubore ciuili ſanguine maculaſſet: ſuppreſſoq; dignitatis nomi
ne nõ regem eum/ſed humani cruoris carnificem appellabat. Nec reum obiurgaſſe
cõtentus, aculeum virgæ eius pectori infixit: armatumq; duritia animũ imperati
parricidii pœnitere perdocuit. Enuero priuatæ ſocietati publicæ religionis vere
cundiã prætulit/nõ ignarus alia eſſe familiaritatis officia/alia ſacerdotii iura: q̄bus
ſeruorũ æque ac dominorũ: neq; ingenuorũ parcꝰ, q̃ ignobilium flagitia vindicari
par eſt. Cumq; abunde foret repulſam egiſſe, etiã execrationẽ adiecit: nec dubitauit
in præſentẽ damnationis quoq; ꝓferre ſententiã. Itaq; mirifica audacia dubiũ reli
quit fortiꝰ illũ manu ne, an voce pulſauerit: quẽ grauibus admodũ cõtumeliis ꝑcul
catum prius linguæ/deinde dextræ repulſa mulctauit: inq; pectore quo virtutẽ an
te coluerat/vitiũ cõtudit. Neq; eñ in tam euidenti ſcelere longũ vltionis tp̄s expe
ctãdũ putauit/facilius origini atq; incunabilis culpæ, q̃ vlterioribus eius incremẽ
tis occurrẽdũ exiſtimãs: ne mora alitũ crimẽ diuturnitatis tractu cõualeſceret. Igi
tur vt regẽ impotentiæ et temeritatis incurſus tranſuerſum in facinus egit: ita an
tiſtitem ad exercendam vindictam profecta a religionis æmulatione ſeueritas con
citauit. Enimuero fortiter vindicata religione, et debitã ordini ſuo fidem/et alienæ
temeritati ſalutarem reddidit diſciplinã. Ne eñ ſolenniũ officiorũ tutelam omit
tere videret, veluti indulgẽtiæ oblitus/ſeueritatẽ exercuit: neq; ſanctitatis inimico
amicus exiſtere aut aſſentatoris potius q̃ põtificis ꝑtes præſentare ſuſtinuit. Cæte

rum ſpecie hoſtem reuera amicum exhibuit: quia fida concordiæ pignora ac ſynce-
ra familiaritatis ſtipendia potius iuſti rigoris, q̃ iniqui fauoris examine pondera-
bat. Quapropter manſuetiſſimum ingenium ſuum depoſita ad tempus clementia
auſteritati ſubiecit: meritoq; ad firmandam religionis diſciplinam aliquid a crude
litate ſibi pauliſper mutuādum putauit. Quamobrem infeſto militum concurſu pe
titus, applicatos ceruici ſuo gladios animi firmitate contempſit: tantumq; ſe in de-
ſpiciendis periculis geſſit: quantum egerat in prouocandis. Tāto animi robore prę
ditus: tamq; generoſi ſpiritus abundantia inſtructus diuinæ charitatis munimen-
to ſuperior humani timoris viribus apparuit. Cuius rex inhibita nece quū eum nō
temeraria offenſa: ſed publicæ ſeueritatis fiducia concitatum animaduerteret: con
ſciētiæ rubore ꝑfuſus, ſceleriſq; q̃ repulſæ pudore ægrior, continuo regiam repetit:
quietāq; frontem cōtumelioſe correptus exhibuit: nec ipſa quidē generoſę indigna
tionis verba inuitus audiuit. Deinde regia veſte depoſita obſoletam accepit/ mœro
remq; deformitate cultus, q̃ ſplendore cōtumaciam teſtari maluit. Neq; enim tam — Regis pœnitentia.
triſti pōtificis ſententia perculſus, regalis magnificentiæ cultum geſtare ſuſtinuit.
Sed abiectis regiæ maieſtatis inſignibus, inſigne pœnitentiæ ſagulū ſumpſit. Quin
etiam ſimul cum veſte potentiam exuit: atq; ex ſacrilego tyranno fidus ſacrorū ve-
nerator euaſit. Siquidem nudatis pedibus ad atrium regreſſus/ in eius ſe aditu pro
ſtrauit/ terramq; ſuppliciter oſculatus, dolorem: qui ex contumelia acerrimus infli-
gi ſolet/ verecundia ac moderatione compreſſit. Neq; enim continuo repulſæ vindi
cem egit: ſed pudore ac pœnitentia culpam cruenti imperii redemit. Exulaſſe hu-
ius animum in nequitia/ non habitaſſe credimus: quem vt primo temeritas tranſ-
uerſum in facinus egit: ita poſtmodum æquiſſima moderationis temperies rexit.
Quanta enim manſuetudine pectus eius inſtructum fuiſſe putemus: qui pontifi-
cem palam ſeuereſſimis ſacerdotii viribus aduerſum ſe vſum non ſolum impuni-
tate donaret: ſed etiam humillima veniæ petitione venerari ſuſtinuit: gratiamq;
tam pudoris patrocinio, q̃ pœnitentiæ beneficio meruit: Diuina ſiquidē obſequio/
non viribus propitianda nouerat: ideoq; atrocitatem ſceleris verecunda mœroris
acerbitate penſabat. Quinetiam paruulo pudoris irritamento magnopere confu-
ſus/ excitatam ignominia virtutem rubori imperare coegit: quantūq; violentiæ re
ligioni crudeliter imperādo incuſſerat, tantum venerationis vehemēter animo cō
tuſus exoluit. Sed dum taliter ſe gerit, inuſitatā ſacerdotalis auxilii clementiā exp-
tus eſt. Interea antiſtes inchoamēto pſallendi facto/ primaq; cōcentus ꝑte edita quū
Græcę precationi ſolennē rite gloriā ſubnectere debuiſſet, ex ſtipatoribus ſupplicē
foribus regem adeſſe cognoſcit. Igitur ceſſato cantu/ cleroq; cōticere iuſſo/ fores re-
petens quū regē qd ita ſe gereret ꝑcōtatus fuiſſet, atq; ille criminis cōfeſſione facta
religioni ſeſe ſatiſfacturū promittens/ ſacerdotalis ſubſidii veniam poſtulaſſet, cōti
nuo execratione remiſſa iacētē amplexus/ abſterſis lachrymis/ depoſitiſq; doloris in
ſignibus/ et cultū et animū regium reſumere iuſſit: nō licere inquiēs priuatū mœ- — Regis recōciliatio.
rorē publicis intereſſe tripudiis. Neq; enim eum humiliorem dignitate ſua vultū
gerentē/ aut ſupplicē liminibus aduolutū intueri ſuſtinuit: ſed benignioribus ver-
bis recreatū priſtinā veſtem: qua maieſtatē ſuam cōcinniorem efficeret/ corpori re-
ponere cultioremq; progredi iubet/ ſatis graues eū pœnas religioni dediſſe ratus
qui ſe tam demiſſe agere, tamq; ſuppliciter ꝓſternere ſuſtinuiſſet. Deinde impera-
tis pœnitentiæ rebus cantores quorū frequentia ſolennitas agebatur/ in occurſum

eius quo ornatius reciperetur ꝓcedere iuſſit:ſtatimq; venerabiliter exceptum,cun
ctis lætitia ouantibus,ad aram vſq; ꝑduxit.Ita prioris violentiæ ſpeciẽ honeſto co=
mitatis genere temperauit:repulſæq; deformitatẽ ſpecioſo penſauit obſequio.Nec
minus in pœnitentia venerationis,ꝗ auſteritatis in admiſſo repoſuit. Quinetiam
adhuc mœrenti ſollicitudinem detraxit/fidutiã adiecit/priuatæq; triſtitiæ ſalebrã
publica gratulatione diſcuſſit.Itaq; quod in potentis viri ſcelere pollutum fuerat,
religioſa ſeueritate expiatum eſt.Sed et populus maximo plauſu tam ſpectatã in re
ge verecũdiã cõprobabat/plus pœnitentia pium, ꝗ imperio ſceleſtum euaſiſſe con=
Regis mo= deratio. feſſus. Peregerat iam pontifex ſeueri ac pii vindicis partes : inq; eodem rigoris et
clementiæ experimento ſe geſſit:nec parcius veniam ꝗ vindictam exhibuit. Quip=
pe cuius contumaciã ſeuere reppulit/indulgenter modeſtiã coluit: ſicq; pietati iu=
ſtitiam contemperauit:vt nec ſperneret ſupplicem/nec reciperet inſolentem. Qua
in re paterni affectus habitum pleniſſime repræſentauit:q; parẽtis more correptio
nem blandiciis ſubſecutus:neq; aut elatum amplecti/aut demiſſum aſpernari ſuſti=
nuit.Poſt hæc omiſſa altaris ſacra repetens,ſummo patri regię expiationis gloriam
ſuccinit:eoq; ſerenius gaudium ſubiit,quo tetrior luctus cauſa præceſſit. Rex ipſe
biduum quiete peragens/tertio demum die regio cultu ornatus inter ipſa miſſæ ſa
cra excelſam ædis partem conſcendit,ſilentioq; per præconem venerabiliter acto,
corã oĩbus ſemet grauiſſima accuſatiõe ꝑſtrinxit,acerbũ religioni vulnus inflixiſſe
Regis pœ= nitentia. confeſſus. Deinde collaudata antiſtitis indulgentia:q; tanto crimini tam repente
ignouerit:ſeq; iuſſu etſi non manu reum celerrime ſacrorum vſibus reſtituerit:pro
Steffnes he rent. tam cruenti imperii expiatione muneris loco Steffnicæ prouinciæ dimidium aris
a ſe conferri publicat.Nec erubuit multorum auribus ſingularem flagitii ſui com=
mittere notionem.Ea res inextricabilem regni/ſacerdotiiq; cõcordiam operata eſt
Quippe rex non ſolum antiſtitẽ in eodem amicitiæ gradu habuit: ſed etiam maio=
ribus dignitatis incrementis donauit:plus officiis eius ad gratiã,ꝗ contumeliis ad
iracundiã cõcitatus:quẽ non priuata ira/ſed publicæ religionis iniuria aduerſum
ſe ꝓuocatum videbat.Hic eñ mirificam illius ſeueritatẽ:ille ſanctiſſimã huius mo=
derationẽ beniuolentiæ conſtantia ꝓſequebatur.Sed et vterq; quotidianis votis ne
tantæ animorũ cõcordiæ diuiduum fati tempus intercederet/exoptabat.Itaq; ſum
mę venerationis officia certatim mutuis ſibi ſtudiis impendebant: adeoq; eximiam
Kanuti Sue nonis filii indoles. ſocietatis fidem honoris viciſſitudine nutriebant:vt potius inter eos amicitiæ pa=
ritas,ꝗ ſuperioris ad inferiorem familiaritas cerneretur. Veniam nunc ad Kanu=
tum Suenonis filium:q propitiæ fortunæ beneficio ſummis naturæ dotibus cumu
latus,magno cum indolis experimento ætatem animo præcucurrit. Quippe con=
tracta iuuentute Myoparonũ piratica monſtra ꝑdomuit:Sembicis atq; Eſtonicis il
luſtrem trophæis adoleſcentiam egit: nouiſq; viriũ gradibus paterni roboris fun=
damenta tranſcendit.Quæ victoria futurũ eius dominiũ ominata eſt .Pro amplifi
canda tuendaq; patria iuges excubias geſſit:rerũq; quarũ ob infirmam adhuc æta
tem vix ſpectator eſſe potuit/auctor haberi præſumpſit.Quinetiã iuuenile corpus
continuo vſu ad bella impigre conficienda/armaq; viriliter ſuſtinenda firmabat: fa
maq; eius bellica vi in tantũ claritatis exceſſit:vt rediuiuum magni Kanuti ſpiritũ
fortunamq; ſimul cũ nominis videretur cõmunione ſortitus:adeo vt nullus eũ pa=
terni regni ſucceſſione potiturũ ambigeret.Neq; eñ virtute iam maturus,honori
intempeſtiuus videbatur.Sed nec liberalitatis ſpecies eius adoleſcentiæ defuit. Cu

ius fratrē Haraldū natu maiorem obtusi admodum cordis inter iuuētæ initia perpetuus inertiæ sopor oppressum tenebat. Tandem Suenonem vltima pene senectute confectum apud Suddathorp Iutiearum partium oppidum febri implicatū aduersa corporis valitudo corripuit. Qui quum pestifero humore grassante fatalem cordi dolorē imminere cognosceret/paruulas adhuc extremi spiritus reliquias trahens, a pñtibus se Roskyldiæ sepeliri petiuit. Nec ministerii eorū misso contentus sacramento fidē exegit. Siquidē loci illius religio regibus vetusto more exculta vt viuis sedē/ita fato functis sepulturā pstare consuerat. Iāq; regis corpus ab iisdē amplo funere elatū Syalandiā vsq; puenerat, quū primū Wilhelmus in occursum eius veniēdi mādata suscepit. Nec moratus ad vrbē cursu festinato cōtēdit: inq; ipsa trinitatis ęde accersitis q terrā ad solidū foderēt/prius regi/deinde sibi tumulū extrui iubet. Quā vocē fossoribus potius a mœrore, q̄ industria pfectā putantibus/ extinctisq;, nō viuis tumulo opus esse dicentibus/ suum anteq̄ regis funus ab eis excipiēdū asseruit/nō se voto fraudandū inquiēs, quo cū eo cōmori semper optasset. Eosdē ammiratione stupentes imperiū delirамēto cōsentaneū existimantes ad obsequendū pœnā, ni paruissent, cōminatus adduxit. Ita adhuc expte morbi corpore mortis certitudinem præsumebat. Deinde citato equo in occursum exequiarū cōtendens quū ad nemus forte Topshøgicū peruenisset, duabus miræ pceritatis arboribus sec9 iter cōspectis vtrāq; præcidi/inq; vsum lecti funebris aptari præcepit. Illi sibi regalis feretri cōstructionē præcipi rati, imperiū exequūtur. Cōpactū deinde vehiculū præstātibus robore equis imponunt. Cūq; pontifex syluā prætergressus regium in vicino funus adesse cognosceret, aurigam cōsistere iussit. Ac ptinus veluti laxamēti gratia amiculum quod habebat exuit/eiq; humi expanso seipsum præcipitem superiecit. Deinde erectis supne palmis, siquo rerū auctori seruitio placuisset/vitam a se finiri petiuit. Sane absq; vlla fati cunctatione amicū morte insequi, q̄ vita deserere præoptauit. Hæc fatus veluti in domestico lectulo acquiescens extinguitur. O immensam cōcordiam, quæ sup̄stite spiritu iucūdior fuit. Quem famuli longā admodū cubandi morā egisse mirati quū nequicq̄ erigere iacentē vellent, exanimē reperērunt. Igitur recēs omnibus inopinati funeris luctus exoritur. Ipse vero a suis feretro exceptus atq; ante regē elatus vt fato posterior/ita funebri pompa prior extitit. Viris nāq; funebri Suenonis lecto humeros subiicientibus, ipse equis subuectus veluti qdam exequiarū eius auriga præcessit. Prior vero sacrario allatus verā præsagii fidē retulit. Qua tā admirabili fati sorte potitus se regis cultū charitati, q̄ fortunæ erogasse pdocuit. Exequiis impēsius actis amborū corpa coīūctis admodū tumulis occludunt. Hæc sunt venerāda amicitiæ stipēdia: quæ quū e duobus eius cōsortib9 alter excidit/reliquo vitæ dulcedine fastidita, mortis appetitū ingenerāt. Post hæc Sueno Noricus quē supra significaui cōmunibus cleri suffragiis sacerdotiū sumit.

Haraldi inertia. — Suenonis mors. — Wilhelmi ꝓpheticus spiritus. — Tops orr. — Mors Wilhelmi epi. — Sueno Noricus fugit episcopatu.



Regiæ vero successionis delectū anceps populariū sententia ptractabat. Maior nāq; Danorū pars memor quantis p Kanutum adhuc priuatæ fortunæ pículis obiecta fuerit/grauiora si regnū indueret verita: maligna virtutis interpres, quod gloriæ eius accrescere debuerat/iniquissima meritorū æstimatione damnabat: eleuatis virtutū præmiis clarissima eius opera repulsæ turpitudine rependendo. Igitur vt hunc negociorum metu perosa: ita Haraldum ocii cu-

piditate cõplexa/audaciæ hebetudinẽ prætulit:ignauumq; sibi regem maluit impe
rare q̃ fortem. Quãobrem egregiæ indolis claritate contempta, negatũ virtuti cul
men vitio tribuere nõ erubuit:repulsa fortitudine/inertiã honoribus insecuta. Ve
rum hunc ingratæ mentis habitum fucosa rationis specie colorabat/ Haraldũ pin-
de ac natu maiorem ipso naturæ iure regno debitum certans. Genus affectionis in
usitatum:hunc virtus inuisum:illum vitium ꝓbabilem fecerat. Soli Scanienses iu-
sta animi inclinatione ꝓuecti/ Kanuti ꝓbitate culta, Haraldi desidiam respuebant.
Igitur ysoram habendi delectus gratia cõuenit. Ibi quidem ingens oceani vastitas

ysoræ sinus status.

ostiis admodũ angustis excipitur: furensq; fretũ coactu littorũ in arctas fauces ter-
ra cõpellit. Mediũ sinus harenę tenẽt obscura nautarũ celantes pericula:nam vt ab
iens eas æstus apit, ita rediens claudit. Orienti Scania/cætera vero occidẽti classis
appulerat. Hic fratres apud suos qsq; fautores diuersis in locis cõcionati sunt. Tũc

Haraldi oratio.

Haraldus vocato assensorum cõcilio/ne quaq̃ cõtumeliosam sibi fratris prælationẽ
videri refert, si non eum dignitate posteriorem sors ipsa nascendi fecisset/maiorẽq;
a minore superari ridiculum esset. Qui etsi virtuti maturior videret, se tamẽ natu
ræ ordine/ætatisq; priuilegio vincere. Præterea indignũ fore ciuium illi vexatio-
nem/obiectamq; periculis patriam suffragari debere: suæ vero prouectioni serua-
tam in omes clementiam obesse:nec ita merita ab eis ęstimãda fore:vt miserias suas
gratia fœlicitatis repulsa pensare cupiant. Nam ingratorũ hanc maxime vicissitu-
dinem esse. Adhæc si summam assequatur, impias se leges abrogaturum/blandas
placidasq; pro eorum arbitrio laturum promittit. Tanti igitur tamq; optati com-

1067 Haraldus rex. lxxvii.

modi promissorem concio pestiferis eius blandiciis inuitata/regem appellat/pater-
num illi regnum deferens:cuius inertiæ cõtemptus magis q̃ vllus honos aut gra-
tia referri debuerat. Itaq; populi fauor orationis suauitate pręreptus/plus fallacibꝰ
eius ꝓmissis, q̃ inuictæ Kanuti fortitudini præstitit. Igitur fraternæ cõtẽtionis cer
tamẽ varia assentatione subnixũ sine arbitris aut iudicibus/solis ꝑtiũ suffragiis ge-
rebatur. Verũ Haraldus imperitæ multitudinis errore suffultus, mox per legatos
fratri mandat/ne decretã maiori summã ambiat:eumq; honore sibi postponat, quẽ
nascendi serie priorem sciat:neue regnum maiorum virtutibus illustratum dome-
sticæ atq; intestinæ discordiæ bello corrumpat/nec ꝑniciosa seditione diuiduos pa-
triæ motus incutiat:sed potius clausum ambitioni animum gerat:abiectaq; temeri
tate cõpetitoris sui/suffragatorem agere nõ erubescat. Adiectæ monitis minæ/mã
dataq; non tam blandiciis pacis, q̃ belli irritamentis instructa. Præterea plærosq;
fraternæ partis fautores legum emendatione/liberiorisq; vitæ iocunditate promis
sa/per subornatos in gratiam suam sollicitãdos curauit. Ita a Kanuto vulgi animos
partim spes/partim metus auertit. Ipse deficientibus a se copiis, tribus duntaxat ro
stratis nauibus in angustissimas Scanici maris fauces elabitur: regno carere iussus
cuius ipse incolumitatem protexerat/terminos auxerat. Vbi fraterna legatione re
gni cõmunionem spondente reuerti monitus:spretis mandatorum blandiciis, Sue
tiam fugibundus intrauit/ꝑq̃ stultum ratus eius se promissis infracta fortuna cre- 214.

Kanuti gesta.

dere, cuius eadem adhuc vigente minas acceperit. Mox perinde atq; iniuriarum ob
litus intactis patriæ rebus bellum aduersum Orientales viuẽte patre cœptũ enixe

Haraldi leges.

prosequitur. Haraldus habito in octo dies concilio, quod promissis complexus fue-
rat/rebus ꝓsequi monitus:vt regia maiestate popularẽ excoleret. In primis aduer-
sum ꝓuocationẽ restipulandi ius edidit/prioresq; defensionis ꝑtes q̃ accusationis in

strumēta cōstituit. Reo siquidē actoris ius in refellenda accusatione cōcessit/quā antea testiū fide subnixā defensionis præsidio repellere nō licebat. Quod ius vsurpatione firmatū vt familiare libertati, ita religioni pestiferum euasit. Ipsa nanq; defendendi potestas nō armorū/non testium vsu: sed sola sacramenti fide subnixa, multorū conatus votorū cupiditate periurio polluit: sed et funditus singulariū cōgressionum vsum euertit. Posteris nanq; susceptas causarū cōtrouersias satius iureiurando visum est expedire, q̄ ferro. Verū alterū religiōis intuitu/alterū salutis respectu periculosius. Quē morē Dani ptinaciter retentū ad hoc vsq; tp̄s obstinate vsurpant adeo vt vita magis, q̄ eo carere cupiant, salutemq; suā p ipsius obseruatione deuoueant. Haraldus vero solis sacrorum officiis deditus, latarum a se legū seueritate neglecta, impunitas omniū noxas eneruí legum indulgentia præteribat: omniaq; statuti iuris munimenta cōuulsit: ignarus plus deo synceram regni amministrationē q̄ inania superstitionis momenta placere: seuerūq; iustitiæ cultum supuacua precū adulatione gratiorem existere. Præterea diuinū plenius ppitiari numen, vbi iura q̄ thura pmuntur: plus scelerū q̄ pectorū contusionē pbare: libentius criminū q̄ genuum flexus aspicere: nullamq; victimam vindicatæ pauperum libertati præferre. Q; q̄ enim regum maiestas rite religioni intendere debeat, aliquanto tamen speciosius interdum tribunalia, q̄ aras excolere potest. His omissis rex sola sacrorum charitate conspicuus, iniquissimos actus profusa animi tolerantia sustinebat/pauciora experimentis prosecutus, q̄ promissis complexus fuerat. Noxas non venia modo sed etiam licentia psequebatur/tamq; inopem iuris patriam reddidit, q̄ antea promissis diuitem fecit. Sed neq; a regiis moribus habituq; degenerare deforme ducebat. regnando biennium emensus, defungitur.



Vo mortuo Kanutus fraternis suffragiis in regni fastigiū reuocatus, orientale bellum qd̄ in adulescentia orsus/in exilio auspicatus fuerat: accepto solio potius amplificandę religionis, q̄ explendæ cupiditatis gr̄a totis viribus innouādū curabat/cū incremētis fortunæ etiā claritatis augmentū appræhendere cupiēs. Nec ante manū ab incepto retraxit, q̄ Curorū/Sembonūq;/ac Estonū funditus regna delesset. Deinde sublato hoste nuptias circunspiciens/finitimaq; coniugia obscura ac dignitate sua minora reputans, præfecti Flandriæ Roberti filiam Ethlam in matrimoniū aduocauit: ex qua filius ei Karolus obuenit. Cumq; magnatū insolentia solutos hebetatosq; prisci iuris neruos aspiceret omnibus ingenii modis ad reparandā patrii moris disciplinā connisus, probatioris iustitiæ cultum seuerissimis edidit institutis/contusumq; et labentem æquitatis tenorem in pristinū habitum reuocauit. Nō sanguini/nō necessitudini/quo minus iuste se gereret/indulgentiā habuit: nullius amicitiæ aut familiaritati impunitatē iniuriæ tribuit. Sed om̄ia antiquæ cōsuetudinis momenta præcurrens, labefactatū iuris vinculum tenacissimo nexu astrinxit/ac paternæ seueritatis vestigia sollicitus vsurpauit: eoq; studio grauissimas maiorum offensas contraxit. Sacris decus suum reddebat. Sacerdotia gerentes gratiæ nutrimentis prosequebatur. Cumq; ab inerti et rudi populo parum iustam pontificibus venerationem haberi conspiceret: ne tanti nominis potitores inter priuatos relinqueret, decreti circumspectioris industria principum eis cōsortionem indulsit/ipsisq; primum inter proceres locū pinde ac ducibus assignauit, auctoritatem honore concilians. Prouidit em̄ ne tanti officii

Kanutus sā ctus rex. lxxviii. 1069

Roberti Flandriæ pfecti filiā duxit.

Sacerdotū honoratio.

215.

podus æquo minor veneratio caperet/inq; summa religionis arce positi infima cultus conditione vilescerent. Nec solum pontificibus dignitatis incrementa donauit sed etiam priuatorum clericorum ordinem benignissimis decretis adornare studebat. Nam quo cumulatiorem eis honorem redderet, literatorum controuersias vulgaris fori conditione exemptas ad eiusdem pfessionis iudicium relegabat. Iisdem religionis reos obiecta repellere nequeuntes/pecuniaria mulcta puniendos permisit. Quibus etiam in omnia quæ aduersum diuina committerentur animaduersionis arbitrium tradidit/cunctasq; huiusce generis actiones sacerdotali iudicio destinatas a publico foro secreuit: ne honore impares conditio æquaret. Quaóbrem dignitati pondus adiecit/decusq; priuato fastigio excelsius eorum respectui inesse voluit. Quo effectum est, vt Danorũ nemini nisi regi aut pontificibus, eiq; qui potissimus regni successor aduertitur, domesticis queq̃ liceat actionibus postulare. Idem populares adhuc sacrorum rudes decimarum religioni assuefacere conabatur. Sed propositi irrita suasio fuit. Quippe maturitatem rerum capere nouelli cultus rudimenta nequibant. Interea Sueno Roskyldensis templi ædificationem a Wilhelmo cœptam saxeo opere prosecutus: quũ perfecto sacello solas locãdi pulpiti angustias quo minus dedicatio perageretur obstare cõspiceret, condendi eius gratia Wilhelmi monumẽtum summouit, cineresq; mausoleo erutos eo loci vbi nunc acquiescũt transferendos curauit. Nocte igitur quam dedicationis dies insecuturus putabat sacristæ somnium capienti quidam sacerdotii insignibus decoratus per quietẽ præcepit/Suenoni sufficere diceret, q in exædificando sacrario Wilhelmi sibi merita vẽdicasset/ac gloriæ suæ alieno labore partam arrogasset impensam: ne cuius famam aucupatus fuisset, etiam cineres submoueret/eosq; a Kanuti regis corpore separaret. Cuius facti pœnas haud dubie ab ipso violationis auctore: nisi vitæ eius sanctitas obstitisset/expetendas fuisse: nunc vero in ipsas sacrarii ptes ab eo conditas vlciscendum: seq; oẽm operis eius molem funditus euersurum. Monuit quoq; neqs suũ de cætero tumulum attentare præsumeret/præfatus neminẽ qui cineres eius loco suo submouerit impune laturum. Deinde baculo tectum impellere/totamq; operis molem diruere visus: somnii fidem ædis excidio cõprobauit. Quippe sacrariũ repẽte ab imis fundamentorum sedibus cõuulsum excidit; adeoq; res visioni consentanea fuit: vt eodẽ tẽporis momento ruina somnii comes incederet/nocturnaq; vnius opinio omnium oculis interdiu subiecta claresceret. Tantũ autem rei miraculum extitit: vt ne collapsum quidem sacrarium custodem oppresserit. Nam neq; petrarum pondere, quæ vndiq; congerebantur elisus/neq; vlla collapsæ molis importunitate quassatus, tutum quietis vsum habuit: q̃q̃ cubile eius cadenti materiæ contiguum fuerit. Attoniti fragore ciues, ruinæ præsentis ammiratione cõcurrunt: custodemq; excidio perisse creditum, mediis lapidum coagmentis incolumem egredi cernunt. Quæ res oĩm in eum oculos religiosa vulgi ammiratione cõuertit. Incertum vtrum templi lapsus an sacristæ salus plus visentibus stuporis attulerit. Nec paruulum visioni auctor eius ab imminenti lapidum mole defensus præbuit argumentum. Qui quum antistiti nocturna Wilhelmi mandata prompsisset, subridens præsul nil se mirari ingt vitæ eius seueritati fati habitũ respondere: suæ nihilominus sollicitudinis fore/collapsas ædificii partes reficere. Quaóbrẽ diu postmodum intactus Wilhelmi tumulus mãsit donec nr̃is eũ tpibus Hermãnus maioris sacrarii præses Arnfastusq; scholæ ministerio functus conniuente ysaac ruralis sacerdotii

Sueno ædificationem Roskyldeñ perficit.

Somnium.

216. prępositio parabilem magis et inter cęteros cultissimũ aduertẽtes Ascerianę sepulturæ gratia aperiri iusserunt, Porro fossa ad solidum humo, incorruptam antistitis togam inter adesa solo ossa reperiunt. Quibus sublatis tanta fragrantiæ vis sine vllo auctore ad circũstantiũ nares veluti e beato quodã vnguentorum fonte manauit: vt nemo cælo potitum ambigeret, cuius cineres tam mira terrestriũ odorũ suauitas pfudisset. Ipsas vero contrectantium manus tanta odoramenti pertinacia astrinxit: vt ipsum triduo balneis ac lauacris attentatum abolere nequiuerint. Nec tamen sanctitatem cinerum, vt decuit, venerati/in extremam eos monumenti partem applicandos curabant. Sed neq; præsumptioni impunitas affuit. Siquidem sacrilegi consilii auctores pestiferum audaciæ suæ exitum experti sunt: tantũq; quisq; supplicii retulit, quantum violandi busti sententiæ impendit. Hermannus namq; sub Absolone sacerdotali concilio assidens/sacrum naribus ignem excepit. Cuius vi non solum corporis firmitate/sed etiã vocis officio spoliatus, elinguis ac mutus ante triduum grassante latius ardore decessit/dignus ea corporis parte puniri, qua diuinam ingratus fragrantiam hauserat. Nec leuiorem Arnfastus excessum habuit. Qui quũ impotentium neruorum hebetudini mederi vellet, potione per incuriam sumpta, quo salutem cõciliare debuerat/languorem instruxit. Sed et rupti tandem iocinoris partes frustatim egestas vomitu protulit: quas a medico peluí exceptas maximus Pontifex Absolon dum ad visendum eum humanitatis officio venisset/aspexit. Quo præsente æger hic se ob violatos Wilhelmi cineres ppeti ptestatus/manifestas neglecti imperii eius pœnas pependisse dicebat/seq; sua cũ tota re familiari religioni pollicitus trimestri languore habito per summã animi pœnitentiã expirauit. Miserandos duorũ exitus tertius temeritatis auctor aspiciens, seq; sibus suppliciis ppinquum veritus, fati inclementiã pietatis officio præcucurrit. Nã in æde Mariæ magno rei familiaris impẽdio sacrarũ virginũ cõuictũ instituit/eisq; quoad vixit pudicitiæ disciplinã ingenerauit. Nec tñ oẽm prsus vindictam effugit. Diutino namq; vitiati pulmonis languore consumptus interiit, ita primo fati celeritate correpto, reliquos a diuersis corporis ptibus profecta pestis tarditate ad vltimã tabem redactos absumpsit. Igitur tantũ vnusquisq; pœnæ sumebat/quantum in violanda antistitis sepultura auctorem egerat. Quia eñ salubritatem suam prudentię munimento tueri noluerunt, cladem culpę præcipitio contraxerunt. Ne autẽ Sueno promissam templi refectionem negligentius exequi videretur, cœptam Roskyldensis sacrarii fabricam ad finem vsq; perduxit. Cuius excolendi gratia coronam arte/impensaq; operosissime elaboratam in eius ornamentum appendit/existimans regias opes potius sacrorum splendori, q̃ humanæ auaritiæ seruire oportere. Egynus, quoq; hisdem ferme temporibus opitulante Rege Laurentianæ ædis inchoatum a se opus explicuit. Quibus Rex dedicari iussis, mirificam dotis nomine munificentiam erogauit. Nam in æde Laurentiana annua cantorum stipendia pontificis subsidio fultus/instituit. Ipse eñ partim ex fisco suo/regisq; latifundiis/partim antistes ex antecollatis templo beneficiis quotidianos eorum sumptus exhibuit: tãtaq; inter ipsos religiosi certaminis alacritas fuit: vt vter in deum venerabilior fuerit/incertum extiterit. Prima itaq; dedicationis die Rex solenniter altaria veneratus, quartam regii numismatis/quartam suæ in ciues exactionis/quartam æstiui census portionem ei: qui pro tempore loci antistes extiterit/muneris loco perpetuo iure possidendam cõcessit, Nec parcius priuata clericorum iura tutatus, ab eis qui

Wilhelmi reliquiarum odor.

Vindicta violati sepulchri diui Wilhelmi

sacrarii rus excolunt vniuersum pene regiæ pensionis ius ascriptis chori ministris 216.
deferendum curauit. Cæterum detractæ expeditionis pœnas/ac violatæ pacis vin-
dictam/eorumq́ qui propinquis vacui decessissent hæreditates, regii duntaxat iu- 217.
ris esse voluit. Itaq́ non minorem in edendis templorum priuilegiis, q̃ præstandis
beneficiis auctorem egit. Et vt legibus suis æternitatem conciliaret, eas conuellere
conaturos antistitum execrationi subiecit. Cuius edicti postmodum a multis teme
re pertentati/vetus adhuc ratio perseuerat. Rex vero quũ in omnibus sancte se in-
dustrieq́ gessisset, præcipuæ religionis charitate conspicuum præbuit: nec vnq̃ re
motos ab exactissimo eius cultu oculos habuit. Qui quũ fratrum suorum turbam
iuueniliter intemperantem patriæ admodum onustam videret/largis vberibusq́
stipendiis alitam, vno duntaxat Olauo Slesuici partibus præsidente in clientelam
assumpsit: ac publicum pondus priuato leuauit impendio. Tandem Danorum no-
men armis in desidiam cadentibus a paterni auunculi temporibus obrutũ animad
uertendi nouandarum rerum cupido subrepsit. Vtq́ eius animum certius repræ-
sentaret/non contentus studia sua orientalibus decorasse victoriis, Angliam infœ-
licitate amissam hæreditatis duxit nomine repetendam. Recolebat enim bellicam
maiorum gloriam: cumq́ opibus imperii fines nullo magis q̃ Anglicis creuisse titu
lis/maioremq́ eis ex vnius insulæ, q̃ totius orientis spoliis incessisse splendorem. A
quorum imitatione deficere stolidi ac degeneris animi esse / satiusq́ regno carere q̃
inter paruulæ telluris angustias inclusum maiestatis vsum habere. Vt ergo nego-
ciorum conformitate maiorum fortitudini responderet/operamq́ eorum studiis
consentaneam ederet/atq́ auiti nominis gloriam æquaret, omniũ quæ paterna cor
rupisset inertia refectionem suæ cõmendabat industriȩ: parentemq́ perosus, auum
æmulatus est. Primum igitur occultum Olauo consilium prodit: eoq́ idipm̃ hor-
tante, rem deinde popularibus aperit. Alacris omnium assensio fuit. Sed quem Rex
sibi fraternæ charitatis vicissitudine respondere crediderat, latenter æmulum ha-
bebat: insidiosæq́ eius adũbrationis ignarus, affectũ referri sibi / quem ipse impen-
deret/æstimabat. Quem etsi prudentia secus monuit, sanctitas tamen malignam
de fratre suspicionẽ referre ꝓhibuit: ne consanguineã fidẽ temere dãnare: inq́ frau
Olaui infidelitas. dis metu hostes ac necessarios iuxta ponere videret. Verũ Olauus affectatione re-
gni pietatis erga germanũ oblitus, ꝑfidissimi pectoris habitũ summa fidei simula-
tione tegebat: vulgatũq́ regis ꝓpositũ nõ solũ adulationibus fouit: sed etiã horta-
mentis instruxit: nõ ꝙ potẽtissimũ regnũ ab eo recuperari posse speraret, sed vt im
peratæ rei difficultatẽ in odiũ imperãtis cõuerteret. Eñuero fratris aĩm fastidiose
æstimans, piissimũ eius amorẽ parricidali fraude pensabat. Nã quũ eũ ꝙ neglectã
ante seueritatẽ nouis legibus restituisset ciuibus inuisum aĩaduerteret, quo odiũ
eius cumulatius redderet, qđ publice displiceret/priuatim exeq stimulabat. Et ne
solus insidias volueret, lecta societate clandestinæ cõiurationis cœtũ instruxit. Nec
frustra ingeniũ fuit. Quippe primores/quorũ violentia regiis sanctionibus retu-
sa fuerat, parricidalis cũ Olauo ꝓpositi consortium habuerunt. Kanutus vero om-
nium animos gloriæ magis, q̃ sceleri intentos existimans, imperata classe Lymici
maris oris aduehitur: a quo breuissimus in oceanum transitus patet/quondam na-
uigiis peruius/nunc vero interiecta harenarum mole præclusus. Hic rex fraternũ
diu præstolatus aduentũ nauigãdi cũctatione exercitus alacritate est excussus. Nã
Olauus reddita tarditatis ratione/veniendi moram in dies extraxit/ conmẽtumq́

cassandæ expeditionis exagitans/alimenta pfidiæ mendaci impedimentorũ simulatione quærebat/eo moram trahere cupiens,donec aut regem sine eo proficiscentem interim ipse regno priuaret: vel tarditate suspensum exercitũ destitueret: rexq; vel desertorũ impunitate despicabilis/vel pœna cũctis inuisus euaderet. Ita et fratrẽ et 218. dñm aduentus sui cunctatione ludificans,tam vafræ/tãq; insidiosæ rõnis cõmento generosi ac fortis propositi molitionem subruere conabatur. Nec eum callida consilii ratio fefellit. Nam tota a rege classis fastidita eius expectatione defecit. Rerum enim quæ a fratre gerebantur ignarus/morantis aduentũ sæpenumero mãdatis exegerat: quum tandem de eius perfidia certior factus,classe præstolari iussa, Slesuicum lectissima manu festinato contendit: ibiq; fratrem inopinatum et attonitum intercepit. Deinde productum/accusatumq;/nec obiecta valide propulsantem perinde ac conuictum/impotentemq; defensionis compediri a militibus iubet. Qui indebitam regio sanguini contumeliam suis manibus amministrandam negabant. Cuius tanta apud ipsos veneratio fuit: vt ex eo ortos morte, q̃ vinculis mulctare mallent/tolerabilius rati quod communis cõditio admittit, q̃ quod seruile supplicium exigit. Sed et gentis nostræ verecundia summam in vinculorum pœna turpitudinem reponere consueuit: hisq; affici omni fato tristius ducit / ingenuas mentes probroso, q̃ cruento supplicio punitiores existimans: tantoq; alterum altero speciosius censens, quantũ naturæ habitus a fortunæ vitio distare creditur. Mandatam militibus operam communis frater Ericus exequitur, plus iusti imperii q̃ iniqui germani respectui tribuendũ: nec sanguini parcendum dum vitia puniũtur existimãs Quippe quem virtus defecerit/nullam stirpis reuerentiam obtinere / animiq; labe fœdum omnem generis infuscasse splendorem. Igitur nõ tam fratris nomen, q̃ parricidæ propositum intuebatur. Adeo sanguinis pretium euilescit, quũ se moribus ignobilem fecerit. Post hæc rex Olauum cathenis coercitum/ nauigioq; in Flandriam relegatum carcerali custodiæ mandandum curauit. Cuius captionem coniurati parum fama aut nuntio experti, quo callidius exercitum soluerent/inertem regis moram absentiamq; causati/classem clandestino monitu circunuentam domos abire iusserunt. Quam rem siquis palam exhortatus fuisset, publicatis bonis aut in exilium agi/aut capitali supplicio affici lege merebatur. Quam ob rem defectionis incentoribus tutissimum visum: vt sine vllo auctore ipse sibi populus desertionis licentiam vendicaret: ne tam priuatum discessionis crimen q̃ publicum haberetur. Tantum autem apud improuidam multitudinis temeritatem insidiosa magnatum ratio valuit: q; plæbs non minus eorum auctoritate, q̃ moræ tædio adducta/fidentissimam reuertendi libertatem acciperet. Cuius facti rex cognitione suscepta, dolorem prius/deinde lætitiam egit. Siquidem iniuriam in religionis habitũ formauit: mulctæq; noĩe primã exigendarũ decimarũ occasionẽ corripuit/ lætatus q; ei vtilissimã ꝓpositi rationem opportunitas conciliasset: suoq; dedecore sacrorũ decus instruere cupiens. Cumq; magnates Olauũ quẽ sibi factionis ducem futurum sperauerant, a fratre interceptum audissent, proposita fraude defecti, summam eius dissimulationem egerunt. Itaq; Rex accersita postmodum concione, docet quantum Danicis armis militaris semper disciplina profuerit: maiorum imperiis a minoribus semp obtẽpatũ fuisse: regũ auctoritatẽ popularibus inniti suffragiis: principũ famã nullo magis q̃ militũ fide creuisse: eorumq; nullius mométi imperium esse, si non plæbeiis subsistat auxiliis. Sibi vero nuper ignotam regibus

Vincula regib⁹ immo omibus Danis olim ignominiosa visa.

Olauus in Flandriam relegatur.

cõtumeliã obueniſſe inuſitatę defectionis auctores hebetudinẽ audaciæ prætuliſſe.
Auiditate ocii ſpecioſiſſimæ rei negociũ ſubruiſſe. Adiecit quoq; quãta pecuniæ ſũ
ma ob impiũ deſertionis crimẽ damnari meruerint gubernatorũ ſingulis quadra-
gena nummum talenta/terna remigum vnicuiq; mulctæ loco numeranda propo-
nens. Nemine collationem abnuente, promiſſa æris ſolutio eſt. Quo cognito remit
tere ſe Kanutus illam exactionem: ſi ſacerdotibus decimas erogare voluiſſent/edi-
xit. Tunc concio petita conſulendi licentia, pauliſper a rege deliberatura ſecedit:
An propoſitis ſatiſfieri conditionibus oporteret/vtraq; exhibitu difficilis æſtima-
ta. In ſoluendo namq; ære complures inopia afficiendos credebant. Decimarum 219.
vero penſionem omni æuo celebrandam æternam debitoribus infligere ſeruitutẽ.
Igitur quaſi in triſtium rerum cõtextu minus aſpere delectũ facturis acerbior viſa
cui comes diuturnitas affuiſſet. Nam quum altera ſe tantũ/altera poſteros quoq;
puniendos aduerterent, præſentẽ inopiam perpetuo muneri prætulerũt. Itaq; tp̄m
æſtimatione facta/quo ſibi tantũ q̃ pro poſteris pœnã crearent/culpã redimere præ
optãtes, ſemel ære, q̃ ſemꝑ libertate defici maluerũt: iure elicitũ/dedecore vacuũ: ꝑ-
ſuaſione extortũ/ꝓbro obnoxiũ rati. Quietiã annuã alienis frugẽ depẽdere ignomi
niæ/nõ religioni attinere cenſebãt. A q̃bus quũ rex deteriorẽ cõditionis ꝑtẽ appro-
bari videret, ſimulata pecuniæ exactione, ſeptẽtrionales Iutiæ ꝑtes ingreſſus/Toſto
nẽ cognoĩe Peculatorẽ/eiuſq; collegã Hortã colligẽdæ pẽſionis q̃ſtores ĩſtituit/mul
ctæ metu decimarum religionẽ differere cupiens. Iiſdem defectorum res æſtimatis
poſſeſſionũ pretiis, intactas dimittere iuſſum. Qui mandatũ immitius ac iuſſi fue
rant executi/iniqua plæbẽ exactione pulſabant. Quã rẽ ęmuli regis in populariũ cõ
cilio deplorãtes, calumniã mẽdaciis exaggerabãt. Veris quoq; maiora fingẽtes/in-
uiſos cunctis reddidere quæſtores. Quippe militũ opus non regis imperiũ iudica-
bant: nec iubentis/ſed iuſſi ſtudium intuebãtur. Quorum inſtinctu multitudo quæ
ſtores adorta/cõmunẽ iniuriã publica cõſternatione cohibuit/magis quid fieret, q̃
q̃d fieri iuſſum eſſet inſpiciens. Nec eorũ cædibus ſatiata, in regẽ quoq; veſana ꝓru
pit. Qui impetũ eius opportune ſua ratus abſentia declinandũ/Sleſuicũ conceſſit:
ibiq; cõiugem cũ filio cõſtitutam ſi res ſiniſtre ceſſiſſent, ꝓfugere in patriam iuſſit/
nullum inter perfidos præſidium habituram. Siq̃dem intempeſtiuũ regno hæredẽ
domeſticorũ arbitrio relinquere verebat̃. Igitur Wandali ſolam ſibi in armis liberta
Wãdali Kanutum ꝑſequuntur. tem reſtare credentes/fugæ eius perinde ac victores inſultare cœperunt. Qui quũ
imminentibus Iutis et vetera auxilia deficere cerneret/nec noua temporis anguſtię
cõtrahi ſinerent: quo tutior ſeceſſu foret, Fioniã petit/ſalutẽ inſulæ p̃ſidio quæſitu
rus: vbi nihilominus indignam religioſiſſimo ſpiritu ſuo violentiã exꝑtus eſt. Hinc
eñ Iutis aucta ſęuiendi fidutia cõcitatã multitudinis temeritatẽ exacuit: hinc graſ
ſãdi p̃ſumpta libertas triſtẽ regi ꝓcellã inflixit. Sane populares pœnæ metu cœptũ
omittere veriti, ꝑſeuerantiã ſceleri exhibendã duxerũt. Neq; eñ bis læſũ pœnã no
xiis remiſſurum credebant. Ideoq; eius exitiũ ſitiẽtes, ardentiſſimo odio ſanctiſſi-
mi viri necem petebant. Ac veluti veniæ deſperatione cõpulſi/hoſtẽ tollere q̃ vlto-
rem experiri maluerũt. Nec ſuis eum finibus exegiſſe cõtenti/Fionia quoq; ꝓpellen
dũ decernũt. Iamq; rex accepto traiectionis nuntio, Syalandiã emigrare ſtatuerat
cum Blacco quidam primam ipſius familiaritatem adeptus/ſed nihilominus eum
occulte peroſus ſimulatæ fidei cõſilio hortatur fugæ parcat/Othonienſis pagi præ
ſidia expetat: nec fœmineo more latebram circunſpiciat. Se interim plæbis acta ſpe

culaturum: blanditiasq; iræ eius oppositurum promittit. Qꝫ si plæbis animũ mi-
tigare nequisset: tanto ante id regi pronuntiaturum: quantũ fugæ occupandæ sat
esset. Consilio obtemperatũ est. Tũc Blacco omissa legatione/sinistris plæbem moni Blacconis
tis palpitans cõciliandæ gratię loco/odiũ regi impẽsius struit: Hortatur ꝗ celerri- perfidia.
me calumniæ auctorẽ occupent: nec fugacem elabi permittãt: oppressionũ vindices
tyrannũ nõ regem fastidire cõmemorat: carere culpa: qđ honestatis æmulatione cõ
mittitur: patriæ tutores perinde ac pietatis ministros parricidio exui: priuatũ ab-
esse crimen vbi publicæ libertatis vindicta peragitur. Pręterea miserrimos cœpti ir
220. ritos: cõpotes felicissimos fore. His atq; cõsentaneis modis sollicitato in regis necẽ
populo aduersum immerentis caput funestos omniũ conatus erexit: eaq; actione cõ
sternatam amentia plæbẽ veluti furiali quadã face succendit: statimq; impetus cre-
uit vbi hortatorẽ habere cœpit. Neq; enim temeritati eius constantiã suam obiecit
sed publicæ sese dementiæ auctorẽ ascripsit. Igitur incitatior seditionis procella pe
stifera eius cõcione deferbuit: grauiorq; tẽpestatis incentorẽ nacti tumultus erupit.
Inde reuersus pacatiorem populi animũ nuntiat: facile consternationis procellam
acquiescere: si res iram mutuo deponere, reisq; pœnam remittere voluisset. Quem
rex fidum legationis ministrũ ratus: regalis magnificentiæ conuiuio excipit: mali-
gnũq; suæ pietatis interpretem donis prosequitur. vtrobiq; gratia perfidiæ habita
est. Nam Blacco alterna partes vice subiens corrupto legationis officio/pro media
tore proditorẽ agere cœpit. Atq; ex speculatore sceleris hortator euasit, sinistre re-
gis falso plæbis animũ interpretatus. Ita pellacis viri mendaciũ legationis titulo in-
uolutũ: regem pariter ac populum fefellit: hunc ne imminentẽ vitaret: illum ne par
ceret expectanti. Eũdem die postera rex prioribus paria pollicentẽ ad speculanda se-
ditionis acta dimittit: cõmunẽq; hostem inter se & vulgum creandæ pacis auctorẽ
assumpsit. Nec solita legato perfidia defuit. Cuius pestiferis monitis instincta plębs
vehemẽtius aduersum regis caput cõsternationẽ destrinxit. Kanutus interim quo-
tidianis sacrorũ solẽnibus assuetus: ne quid religioni præponeret: Albani ædem sa-
crã pro se deprecaturus accedit. Quippe precibus deum ꝗ hostẽ armis ne quid cha-
ritati detraheret: aggredi præoptauit: vbi dũ religioni vacando/officia sanctitatis
exequitur, consternatę multitudinis corona armis sacrariũ clausit. Quotquot ergo
ex militibus hostem præcurrere poterãt: periculi consortiũ affectantes: regem pete
bant: eius in se ipsos discrimen transfundere cupiẽtes. Cũq; salutẽ secessu consequi
possent: periculum præsentia quæsierũt: morteq; clari ꝗ fuga tuti fieri maluerunt.
Quanta porro humanitate clientelam hanc abundasse credemus: quæ ne infelicem
domini fortunam desereret: periculo sese qđ vitare licebat opposuit, inq; magna fu
giendi copia salutẽ regis ꝗ suam tueri satius duxit! Benedictus quoq; fraternitatis
nexũ fide imitatus: in tẽplo cũ fratre cõmori destinauerat. Ericus vero seorsum ab
hoste cõclusus cũ solus multitudinẽ sustinere neqret ꝑ medios hostiũ globos ferro
secessum molitus erupit. Tunc nemine religiosæ pacis domiciliũ violẽter irrumpe-
re præsumẽte: primus Blacco cũctantibus cæteris ferro valuas petiuit: ductuq; suo
eandẽ cunctis licentiã tribuit. Ita se nõ sacrilegii modo/sed etiam publici parricidii
ducem auctorẽq; exhibuit. Qđ videns plæbs concitato seditionis motu templũ ag
greditur: eoq; irruptione facta diuinos lares, ac sanctissima penetralia sacrilega tẽ-
pestate fœdauit. Verũ Blacco in ipso quẽ irruperat aditu trucidatus: datis parrici Blacco tru-
dii piaculis: violati sacrarii pœnas pependit: mors eius interfectoris exitu vindica- cidatur.

ta eſt. Itaq; alterius fato ſcelus: alterius pietas cauſam præbuit. Crediderim tunc pium cruorẽ parricidali permixtũ ſeparatis fluxiſſe meatibus, atq; ſine vlla riuulorum cõmunione hinc ſacrũ inde ſceleſtũ ſanguinẽ diuiduis alueis inceſſiſſe. Benedictus liminibus irruptorẽ excipiens: dũ foribus acrius propugnat occiditur. Rex ipſe inter cruẽtos imminẽtis violentiæ ſtrepitus fiducia cõſciẽtiæ eundẽ mẽtis habitũ tenuit, neq; religioni parcius q̃ ſi periculũ abeſſet vacauit, ne plus ab eo timoris q̃ cõſtantiæ viribus indulgeretur. Sed ne extrema quidem eius hora ſanctitatis ſtudio vacua fuit. Nam cũ parietẽ vndiq; a popularibus perfringi (quippe ligneus erat) ideoq; ꝓpinquã ſibi necẽ inſtare animaduerteret: accerſito ſacerdoti factorũ arcana cõfeſſus: per ſummã mœroris acerbitatẽ p̃teritæ vitæ culpas abſoluit: præmiũq; ſibi pœnitẽtiæ ſalubritate cõciuit. Tantũ enim in innocẽtia ſua fiduciæ repoſuerat: vt mortẽ nõ periculo oppreſſus refugere: ſed metu vacuus appetere videret. Quinetiã propaſſis vtrinq; brachiis ante arã fati ſecurus occubuit: vbi dũ victimæ more ꝓſtratus percuſſorẽ expectat: immiſſæ p feneſtrã lanceæ mortifico iactu cõfoſſus, piũ mortis ſacrificiũ edidit: profuſoq; militũ ſanguine, ſuũ ad vltimũ erogauit. Eñuero crebris vndiq; telis petitus: corpus immobile tenuit: nec ante loco quo cubabat exceſſit, q̃ feretro mãdaretur extinctus. Ex cuius ſanctiſſimis vulneribus pl⁹ gloriæ q̃ cruoris effluxit. Quippe p̃ſentis vitæ exitu initiũ melioris accepit: Hoſtili iudicio punitus: diuino ſeruatus. Felix eorũ parricidiũ q quẽ terreſtriũ virtutũ orbe exemerant: cœleſtiũ vſibus applicabãt: caducaq; & fragili potẽtia ſpoliatũ: ſolidę atq; æternæ felicitatis compotẽ ſtatuerũt. Sed & clandeſtina eius virtus perlucidis poſtmodũ experimẽtis enituit. Hæc audiẽs regina patriã cũ filio impubere repetit, geminis poſt ſe relictis filiabus: ex quibus Ingertha Folconi Sueticæ gentis nobiliſſimo nupta: Benedictũ, Kanutũq; filios habuit: hiſdẽq; mediantibus, Birgerum qui et nunc extat Suetiæ ducem cum fratribus ſuis nepotem accepit: verum ex Ceciliæ matrimonio Ericus Gothorum præfectus Kanutum cũ Karolo procreauit. Ex quibus generoſiſſimarum imaginũ numeroſa poſteritas clara propinquitatis ſerie cohærens emerſit. At populus perempto rege exultans qđ ſcelus deflere debuerat inſultatione proſequi voluptatis loco reputabat. Qui cũ parricidio pietatis cauſam prætexeret: idq; tyrannicidii nomine coloraret: militẽ ſuũ Deus mercede fraudari non paſſus arcanam ſanctiſſimi viri innocentiam manifeſtis publicauit indiciis: eximioq; vitæ eius ſplendore etiam clara mortis ornamenta conceſſit. Sane ad coarguendam parricidarum malitiã puniti merita miraculoſis prodidit argumẽtis: ignotãq; vulgo virtutem mirifico rerum fulgore detexit. Quorum plæbs ammiratione perculſa virtutis inuidiam egit: cõſpicuãq; ſignorum experiẽtiam diu nequicq̃ infuſcare tentauit. Veteris nãq; inuidiæ fremitu, ac priſtinis odii viribus pertinacius excandeſcens: adduci non poterat vt diuinis honoribus coleret: quem ob ſcelus a ſe interfectum putaret: rem cœlitus declaratam humanis argumentis abnegare conãdo. Q̃q̃ enim damnatos a ſe mores cœleſti iudicio cõprobatos videret: ad diſſimulandam tamen, occultandamq; miraculorum fidem iuſtam cædis cauſam fingebat: firmãq; facti tuitionẽ retinens, ſententiæ ſuæ perſeuerantiſſima propugnatrix exiſtere non erubuit. Nec vita regem ſpoliaſſe contenta: etiam fati laudibus exuere conabatur: cuius lucem extinxerat: famam quoq; ſepelire conniſa. Sed humanis tenebris diuinus ſplendor inuolui non poterat. Quippe miraculorum nitor dubietatis caliginem clara rerum luce pellebat. Nam ſanctitatis eius medela varias imbecilli-

Kanuti pietas.

Paſſio ſancti Kanuti.

Generatio Elthlæ filiæ comitis Flãdriæ.

Vulgi pertinacia.

Miracula diui Kanuti.

tatũ affectiones remediorũ salubritate prosecuta est. Cumq́ obtractantiũ liuor crebrescẽtibus signis virtuti cedere cogeretur: nec fidẽ vlterius frustrari quiuisset in facti tamẽ defensione persistens: sanctitati quidẽ assensit: sed eã nõ tam ex præteritæ vitæ meritis q̃ vltimi tẽporis pœnitẽtia profectã astruxit. Ita & iustã facto causam pretexuit, & vita cassum honore donauit. Siquidẽ digne regẽ perisse: sed piũ lachrymis euasisse dicebat: intẽtionẽ eius auaritiæ q̃ religioni propiorẽ existimans. Cuius erroris nõ paruas postmodũ pœnas pepẽdit. Sed & posteri paternã redolẽtes inuidiã sanctitatis eius formã nõ moribus: sed lachrymis imputãt, p̄sentiq́ incredulitati p̄terito sese errori implicãt. Neq́ adduci possunt vt ipsius beatitudinẽ deposito odio syncere æstimẽt. Verũ sacra eius oppidulo orta toto pene terrarũ orbe fulserunt: cultusq́ ipsius primũ a ciuibus exceptus: paulatim in cõmune prorepsit. Cuius tã vitæ q̃ miraculorũ virtutẽ priuatim Othoniensibus venerandã publica eam
222. religio cõsecrauit. Sed & cœlestẽ eius spiritũ ad hoc vsq́ tẽpus felix signorũ fortuna prosequitur. Hinc est q̇ Kanutus diuini iam animi immortalitate potitus: vt terrestribus patriã patrociniis attollere studuit: ita cœlestibus protegere non desistit: ideoq́ sanctitas eius gloriæ & celebritatis fructu opulẽtissima: splendidũ in fastis locũ obtinet. Quinetiã salutares effectus suos quotidianis amministrat indiciis: maliciãq́ patriæ, beneficiis pensat. Nam virtutũ eius insignibus: omnis ætas Danica gloriabitur. Talibus illustrationis radiis sanctorum fatis claritas erogatur, cũ cœlesti beneficio mortalis liuor opponitur.

Explicit liber Vndecimus.

Incipit Duodecimus.



Nterfecto Kanuto Iuti iniquæ societatis pertinacia singularẽ Olaui gratiam amplectẽtes creari eum regẽ alacerrimis petiuere suffragiis. Hunc sibi plurimũ gratiæ relaturũ sperantes: cui tanto regnũ discrimine quæsiuissent. Neq́ eius fratribus hũc honorẽ eximio Kanuti amore suspectis: erogandũ duxerunt. Igitur pecunia pacta: Nicolaum cõmunẽ tam præteriti q̃ futuri regis Germanum: vadem pro eius redemptione dederũt: receptoq́ regnũ imposuit. Nec paruũ Nicolaus fraternæ charitatis specimen edidit. Siquidẽ fraternas induere cathenas suisq́ vinculis Germano regnũ emere non dubitauit. Q đ audiens Ericus contumeliæ memor quã ei cõmunis fratris iussu inflixerat: vltionis metu cum coniuge Botilda quæ Vluoni Gallitiano ex filio Thrugoto neptis obuenerat: Suetiã petiuit: Dani vero collato certatim ære pro sponsoris reditu pactã creditori pecuniã numerarũt. Quẽ Flandrensi custodia liberatũ infesta parricidis fortuna veluti cladem aliquã nostrorũ abũdantiæ ac fertilitati iniecit. Nã cũ Dani noui regis initiis applaudẽtes pristinæ ruinæ procacius insultarent: criminosis semper infensa diuinitas ne diu scelus impunitate floreret: petulantiã pœnuria rependere voluit, cõmuniq́ inopia publici parricidii victa exegit piacula. Vt enim nõ in singulos modo: sed in vniuersos animaduerteret: summa

Olauus rex. lxxix. 1079

Annonæ charitas in Dacia.

aeris intẽperantia Annorum quibus Kanutus regnũ geſſerat numerũ adæquauit: cœleſtiq; robore humana vi maiorẽ edidit vltionẽ. Quippe verni æſtiuiq; tẽporis feruore ſatum omne coaruit: autũnale vero adeo pluuiũ fuit: vt ſiquid locorum humilitate paluſtrive madore: alitum ſuccreuiſſet, perſeueranti imbriũ inundatione decideret. q̃q̃ cõtrarium cœli habitũ humanæ cõmoditatis ratio flagitaſſet. Igitur opportuno ſolſtitium humore caruit: eundẽq; ſine modo profuſum ſiccum amans ſextilis excepit. Tunc plane camporũ facies cœleſtibus imbribus inundata: late patentis ſtagni ſpeciẽ præbere conſpecta eſt: ita qđ æſtas ægre genuit, Autumnus oppreſſit: tãtaq; temporum intemperies extitit: vt nec imber æſtum leniret: nec æſtus imbris illuuiem temperaret. Quinetiam agreſtes aquis cãpos tegentibus: ſupernãtia ſpicarum capita demetentes nauiculis excipiebant: ac deinde putres ariſtarũ reliquias fornacibus igni percalefactis exſiccandas mandabãt: ſicq; eas molæ ſubiiciẽtes: quia panem præſtare non poterant: in vſum pultis vertebant. Quãobrem tanta ciborum pœnuria inceſſit: vt maxima populi pars alimentorũ inops inedia cõſumeretur. Ea res locupletes inopia, pauperes morte mulctauit, maioreſq; ære, minores ſpiritu ſpoliauit. Nam diuitum populus non ſuppetẽtibus alimentis auro argẽtoq; ſalutarem comparauit impenſam: pauperũ vero gregem tam cenſus q̃ dapis inopẽ horrida paſſim fames abſumpſit. Rex ipſe ad vltimam tabem redactus: plurima fruge latifundia permutabat: agriſq; vænire iuſſis: alimẽta poſſeſſionũ pretiis comparabat. Nobilibus in eundẽ vſum ingenuitatis inſignia erogare: rubori nõ fuit. Enim uero abunde ſeges finitimis erat: vt priuata gentis, nõ publica terrarum vltio videretur. Quæ tã dira clades conuictũ populi animũ ſanctitatẽ: quã antea detractauerat fateri coegit. Deq; celſitudinis eius contẽptoribus veneratores effecit. Sane tam euidẽs pœna: aliis fruge abũdãtibus: Danis priuatim ingruẽs, & parricidarũ noxã: et perempti innocentiã: liquido argumentata eſt.

Sueno pontifex.

Hanc peſtẽ Sueno pontifex: cuius ſumma apud Danos auctoritas erat: populo parricidii pœnitere permonito inceſſurã prædixit. Quippe in plæbẽ pius, in deũ venerabilis habebatur: religionẽq; attentiore cura: conciones p̄ſtantiore facũdia celebrabat: ita fauore omniũ occupato: arcẽ inter noſtros auctoritatis, atq; eloquẽtiæ faſtigiũ poſſidebat. Subiectorũ mores: non ſolũ dictis, ſed etiam ſereniſſimis operũ informabat exẽplis: nec voce q̃ mẽte cõcinnior fuit.

Templorũ a Suenone ĩſtructio.

Idẽ perfecta trinitatis æde: in exædificãdo eius ambitu Kanutum religioſi operis ſociũ habuit: nec minorẽ in extruendis Mariæ ſacrariis operã geſſit. Quippe vnũ in vrbe, alterũ Ryngſtiadis enixe molitus: tertium Michael Slagloſæ cõdidit. Adeo ſe ſanctorũ penetraliũ ſingulari cultu flagrare mõſtrauit. Nec domeſtica ſanctitate cõtẽtus/augmẽtũ eiꝰ foris petere arrepto peregrinãdi labore cõſtituit.

Sueno Hieroſolymam viſens Rhodi moritur.

Cũq; Hieroſolymã ꝓficiſcẽs Bizãtiũ ꝑueniſſet: cõtracta varii generis ornamẽta cũ ſacrorũ cinerũ reliquiis in neceſſarios vſus domeſtici tẽpli remittẽda curauit. Sed cuius Gręcia pietatẽ vidit, mortẽ Rhodos aſpexit.

Aſcerus fit epiſcopus.

Iiſdẽ fere tẽporibus abſumpto Richaldo: Aſcerus morũ generiſq; ſplẽdore eximiꝰ Lundenſi potiť ſacerdotio.

Olauus cõtemnitur.

Olauus cũ bis pene luſtrũ regnãdo cõdidiſſet: inter cõtinuas rei familiaris anguſtias: nihil regali magnificẽtia dignũ exequi poterat. Sed & finitimi facto pauꝑtatis eiꝰ cõtẽptu famelicũ ferro inceſſere ruboris loco duxerũt: rati inediã armis obrui nõ oportere: neq; diuinitus afflictũ humanitus premi: aut cœleſtiũ vindictã mortaliũ viribꝰ exagitari. Cui enĩ inuidioſum exiſteret regnũ cõtẽptiſſima tot annis inopia ꝓfligatũ? Cũ rex diuinũ natalẽ celebrãs: pane ĩ domo nõ ſuppetẽte ieiunos circũquaq; penates

aspiceret: erubescēda mensarū inopia magnopere cōfusus obducto manibus capite
suffusoq; lachrymis vultu/ ꝑ summā animi ægritudinē tēporis difficultatē gemi
tu ꝓsecutus est. Sane tantulā dapē tot cōuiuis apponi defleuit: cōtēptissimā famem
honoratissimę lucis ignominiā iudicans. Qui mihi alienā specie: suā re vera deplo-
rasse videt̃ inopiā. Deinde supplicatione habita superna contuitus auctorē omniū
deū vt si qd iræ aduersus populū cōcepisset suo nō eius ꝑiculo satiaret orauit: in-
felicissimū patrię statū difficillimū tēporis habitū ęstimās. Quippe tā inops epularū
cōuiuiū quo famē instruere potius q̃ ꝑllere videret̃ principū oculis subiicere eru-
bescebat. Nec difficiles numinis aures habuit. Siquidē celerē fati viā obtinuit: sibiq;
mortē: salutē patriæ si qua modo parricidis virtus inest: pia prece cōciuit: ingenu- Finis Ola-
oq; viuendi pudore maximę cladis pœnā auertit. Itaq; memoriæ eius speciosius de ui.
posita vita q̃ gesta ascribi potest: q fatū patriæ finiēdi spiritus causam habuit. Porro
quātū charitatis erga suos cordi insitū haberet aperuit: cū & eorū mala ꝓprio capi
224. te luere vellet: & cōmune ꝑiculū ad se solū redūdare deposceret. Nempe quia suā
pro ciuiū salute deuouit: pii animi titulo fraudādus nō est. Fortuna siquidē famem
cum auctore suo pari funere extulit: inediāq; satietate mutauit.



Vic Ericus natu proximus e Suetia reuocatus / magno omniū fa
uore sufficitur. Huius ætas periclitanti populo labentis annonæ Ericus rex 1090
subsidia reparauit: segesq; tēpestiui imbris beneficio visitata cō-
ualuit. Nā regnāte eo agrorū habitus ad tantā vbertatē excessit:
vt singuli cuiuslibet Annonę modii totidē denariis ꝑmutarent̃ Annonæ
Sed & cōtinuis regni ipsi⁹ annis eadē agris vbertas incessit. Quo vilitas.
euenit vt nō solū ex morū, sed etiā tēporū placidissimo vsu: boni Ericus
cognomē acciperet. Tūc plane pœnuriæ copia: inopię successit abūdātia. Hui⁹ viri Eyegod.
virtutes summatim cognoscere: tędio nō sit. Nā p̄ter ingētia animi decora, singula
ribus naturæ incrementis euectus ammirabili corporis magnitudine eo procerita
tis excesserat: vt cæterorum vertices humeris superaret: nec lōgitudini incōcinna Erici ma-
soliditas fuit: vt totam eius compagem exactissimo naturæ ingenio exultam elabo gnitudo.
ratāq; putares: quæ corpori granditate conspicuo consentaneum virium habitum
conciliauit. Igitur vt corpore nullum: ita nec robore parem habuit: cū staturæ lau-
de egregia quoq; vigoris ornamēta sortitus: hastæ aut lapidis iactu sedens stantes
vincebat: neq; illi situs quo minus fortitudinis suæ experientiam ederet officere po
tuit. Eodem corporis situ ex robustissimis duos lucta aggrediebatur: dūq; alterum
attrectaret: alterum genibus compressum vrgebat. Nec ante destitit: q̃ prius hunc, Fortitudo
deinde illum pedibus subiiciendo: amborum manus post terga vinciret: nec minori Erici.
robore funiculorum certamen exhibuit. Quippe vnū dextra, alterū sinistra cōtinēs
eorum extrema quatuor præstātibus robore ex aduerso distrahenda cōmisit. Qui-
bus eū nequicq̃ sede sua detrahere laborātibus: ipse funem vtrinq; modo dextra/mo
do læua corripiēs: ingenti fortitudine effecit: vt aut tenētibus restim excuteret: aut
eosdem ad se magnopere renitentes appelleret: funēq; ducere nequeuntes sequi co-
geret. Eidem quoq; speciosissimus vocis habitus fuit. Siquidem cōciones nō solum Erici facū-
præstanti facūdia: sed etiā tāta pronūtiationis amplitudine celebrabat: vt in actio- dia.
nibus: nō solū a p̄sentibus, sed etiā a procul positis liquido exaudiretur. Pręterea ad
cōciliandā sibi popularium beniuolentiam in extrema actionū suarum parte man-
dati loco subnectere consueuerat: vt viri coniuges suas ac liberos/necnon & seruos

cū primū domos rediſſent: ſub eius titulo cōſalutationis officio ꝑſequerētur: ſuū ſe cuiq; illius ſeruaturū ꝓmittēs, cōmuneq; cūctis in exhibēdo ęquitatis cultu: debito rē affirmās: verū hūc corporis eius animiq; fulgorē: ſola libidinis vis tetris intēperātiæ maculis obſcurabat. Siqdē cōiugalis copulæ tędio veneris vſum pellicū cubiculis intētū habuit. q̄q̄ ei fortuna vxorē forma ac moribus conſpicuā ſociaſſet. Nec defuit Botildæ tolerabūda mens ad inſolētiā mariti ſuſtinēdam. Puellas ſiqdē quas ab eo adamari pſenſerat maternæ dilectionis officiis ꝑſequebat: eaſq; quo prōptius mariti ſtudiis indulgeret: quoad vixit inter pediſſequas habuit. Quarū vt formam quoq; cōcinniorē efficeret: ſępenumero capitis earū cultū ꝓpriis manibus exhibebat. Cūq; abunde foret irā abieciſſe: addidit charitatē: & quia ſua ſpecie nō potuit: aliena marito placere voluit: viriq; in eis affectū colere: q̄ læſionis ſuæ vindictā agere ꝑoptauit: ne clariſſimū ducē turpitudinis reū ageret. Etenim amoris ſui raptrices officiis q̄ odiis inſequi ſpecioſius duxit. Itaq; non ſolū mariti flagitiū diſſimulatione texit: ſed etiā abſq; reſpectu pellicatus odiū merētibus: gratiā erogare ſuſtinuit: veneratione cōtēptū: obſequiis iniuriā pēſans: eoq; facto clariſſimū muliebris patiētiæ exēplū præbuit. Quinetiā ſingulari moderationis beneficio poſteritati inſignē nominis ſui memoriā cōmēdauit. Fuere Erico filii, Haraldus, Kanutus, & Ericus: ſed prim⁹ cōcubina: ſecūdus matrimonio, terti⁹ adulterio ortus proditur. nec māſuetudinis ſpiritus regis fortitudini defuit: q vt crudelitatis alien⁹: ita ſocordia vacuus mediū inter deſidiā ferociāq; tēperamētū teneret. Eiuſdē quoq; ſeueritas beniſſime popularibus affuit: ne eñ potētū auaritia ęquitatis vinculū labefactaret petulātiaq; iuris hebetudinē pareret: inſolētię rigorē oppoſuit: & quo plus a peruerſis loco deſtitit hoc magis per imperiū nocuit. Quippe cū a populariū oppreſſoribus parū per abſentiā timeretur: eoſdē ſubita ſatellitū manu interceptos ſuſpendio conſumēdos curauit. Quo facto quid aliud q̄ iniuriæ pōdus arborea lance pēſauit? Quāobrē maioribus formidoloſus: minoribus percharus euaſit: cū hos paterna indulgētia: illos regia ſeueritate īſequeretur. Filias quoq; cōplures ex cōcubinatu habuit: quarū vnā Haquino cuidā Beronianæ necis vltionē pollicito præmii nomine nuptū dedit: frater ſiquidem Erici Bero Holſatiis Dytmerſiſq; ſubactis: eo loci vbi Wermūdi filiū Vffonē: cū duobus Saxonicæ gentis lectiſſimis manū duelli nomine cōſeruiſſe proditū eſt, munitionē inhibendæ defectionis cauſa molitus: vallo foſſaq; inſulam cinxit. Cuius dominationē populariū quidā priuatim peroſus: concionātis latus haſta tranſfixit. Ea tēpeſtate Sclauorū inſolentia diu Danicæ rei miſeriis alita quippe magis ociis Olaui prouecta q̄ vllis eius negociis retuſa fuerat: piratica noſtros acerrime laceſſebat. Sed & Autonē quēdā ſplendidiſſimo loco natū: falſtriam e Sialandia petentē: moriq; q̄ intercipi præoptantē occidit. Enīuero ingenita Danico ſanguini virtus captiuitatis ſortem omni fato triſtiorem exiſtimat. Quā rem Skialmo candidus: frater hic Autonis erat: in celeberrimis Danorū cōciliis querelarū frequētia ꝑſecutus extudit: vt auctoritate eius motū vulgus: vni⁹ necē omniū manu vlciſcendā decerneret. Adeo quippe regia maieſtas popularē euexerat: vt ei decernēdarū expeditionū ius eſſet: armiſq; publicis, nō imperiū principis: ſed plebis arbitriū præſideret. Præterea Alli & Herri Scaniæ oriundi: ſed eius vſum facinoribus demeriti: Iulinū certiſſimū Danorū profugiū ꝓſcriptorū titulo petiuerūt. Cuius enixe negocia cōſectātes maritimiſq; patriā latrociniis īceſſentes: rē Danicam atrocius profligare cœperunt. Tunc Danica iuuentus Iulinū adorta fractos obſi-

Glorioſa patientia Reginę Botildæ.

Skialmo cādidus.

225

dione ciues: quotquot intra mœnia piratas habebant: cū pecunia pactionis nomine præbere coegit. Quibus nostri in potestatem acceptis, læsæ patriæ pœnas crudelissima mortis ratione expetēdas duxerūt. Nā quo violētiore eos morte consumerēt: reuinctis post terga manibus palis primū affigēdos curabant: deinde ventriū caua cultro rimati nudatis extis primaq; viscerū parte protracta/cætera stipitibus explicabant: nec ante suppliciū remiserunt q̃ tortos extis funditus aluo egestis horridæ rapacitatis spiritū profundere coegissent. Qđ spectaculū vt specie triste: ita re nostris perq̃ vtile extitit. Non solū enim reis pœnā inflixit: sed etiā cęteros cōsimilem cruciatus causam vitare permonuit. Itaq; non minori visentibus documēto q̃ afflictis supplicio fuit. Nec semel quidē Ericus Sclauici roboris amplitudinē pressit, & neruos debelitauit: sed iterū ac tertio effręnata gētis illius ingenia tāto tēpore retudit: vt nulla eum vlterius piratici æstus procella pulsaret. Interea defuncto Egino Ascerus clarissimo inter Iutos loco natꝰ Lundense sacerdotiū sumpsit. Forte autem

Sclauorū xix. subactio.

Ascerus primus archiepiscopus Lundēsis.

226. Hamburgensis antistes ob inanes & falsas suspitiones Ericū execratione mulctādū cēsuerat. Qđ veritus rex appellatione sententiā ꝑcucurrit: Romāq; e vestigio petiuit: vbi causæ suæ examine diligētius habito/pōtificis accusationē potēter reppulit cūctisq; defensionis partibus actore superior rediit. Nec cōtētus efficacissimū causæ dictionis suę ꝓpugnatorē egisse: aduersarię partis odio penetraliū sacrorū decus externo sacerdotio subiectū habere passus nō est. Quāobrē Romā regressus: tū se tū etiā patriā ac domestica sacra Saxonica p̄latione liberari petiuit: ne religionis ratio ne exteris admodū obsequi cogeret: aut eius disciplinā ab alienigenis petere necesse haberet. Nec difficilē curiæ cōsensum habuit. Quæ ne clarissimū virū repulsa afficeret: tū dignitatis, tū etiā fatigationis eius intuitu mota: petitioni annuit, seq; regnū ipsius summi sacerdotii insignibus adornaturā spopōdit. Atq; ea ꝓmissorū spe regē a se exhilaratū dimisit. Sed tristioris fortunæ qđ sequit. Reuersus nāq; Ericus cū more regio domi in ꝓpatulo cœnitaret: inter alios quēdā musicæ rationis ꝓfessorē adesse cōtigit. Qui cū multa sup artis suæ laudibus disputasset: inter cætera quoq; sonorū modis homines in amentiā, furorēq; pertrahi posse firmabat. Quinetiam tantas fidibus vires inesse dicebat vt perceptis earū modulationibus astantes mēte cōstaturos negaret. Cūq; an eiusmodi vsu calleret interrogatus/ peritiā fateretur: tum precibus regis/ tū etiā minis effectū p̄sentare cōpellitur. Qui cū nec vecordiæ metu, nec periculi p̄dictione imperantē auertere potuisset: ne furori nocēdi materia suppeteret: primū æde armis vacuefacta complures extra auditum citharæ in ambitu collocandos curauit: oriēte vesaniæ strepitu fores erumpere: ereptāq; manibus suis citharam capiti illidere iussos: ne vlterior eius modulatio superueniētes quoq; mēte captos efficeret. Monuit quoq; pręsto esse qui furētium vesaniæ valēter occurrerēt: ne lymphantes demētia in rixā versa/mutuis se ipsos viribus interimerent. Obtemperatū consilio est. Igitur armis domo egestis, claustrorūq; custodia obseratis: fidibus operā dare exorsus: inusitatæ seueritatis musam edidit. Cuiꝰ prima specie p̄sentes veluti mœstitia ac stupore cōpleuit. Qui postmodū ad petulantiorē mentis statum vegetioribus lyræ sonis adducti: iocabundis corporū motibus gestiēdo: dolorem plausu permutare cœperūt. postremo ad rabiem & temeritatē vsq; modis acrioribus incitati: captū amentiæ spiritū clamoribus prodiderunt. Ita animorū habitus modorū varietas inflectebat. Igitur q in atrio melodiæ expertes cōstiterant: regē cum admissis demētire cognoscūt: irruptaq; æde furentem complexi/

Musices insolens laudator.

Musicę vis.

cōpræhēsum cōtinere nequibāt. Quippe nimio captu furoris instinctus/eorū se va
lide complexibus eruebat. Naturæ siquidem ei⁹ vires etiam rabies cumulabat. Vi
cto itaq; colluctantium robore procursum nactus conuulsis regiæ foribus arrepto=
q; ense quatuor militum continēdi eius gratia propius accedentiū necem peregit.
Ad vltimū puluinarium mole quæ vndiq; a satellitibus cōgerebantur obrutus: ma
gno cū omniū periculo cōprehēditur: vbi vero mēte cōstitit: lęsę primū militiæ iu=
sta persoluit: vt autem acrioribus expiationis modis pœnitētiam ederet: redimēdæ
noxæ gratia religiosæ peregrinationis ꝓpositū amplexatus est: Iudæáq; diuinæ visi
tationis memoria venerabilē adire cōstituit. Cui⁹ studii sanctitatē cum diu tacitus
animo reuoluisset: tandē iis maxime quos ob excellētē corporis habitū profectionis
suæ consortes destinabat insinuat. Quibus rem dolenter ferētibus idipsum apud ce
leberrima patriæ concilia publicauit. Qđ cū in Wibergica quoq; cōcione vulgasset
attonita multitudo perinde ac patrē amissura foret ingemuit: absentiā ei⁹ pernicio 227.
sam patriæ futurā vociferans: inq; eo remorando tota plæbs vnius plorabūdi amici
vultū habuit. Ad vltimū lachrymis suffusa supplicem se eius genibus aduoluit: ma
gnopere deprecans: ne magis priuati voti q̄ publici cōmodi debitū intueretur: eūq;
plus deo syncera regni āministratione: q̄ exilio placiturū affirmās. Ille precibus cō=
cionis voti religionē opposuit: eiusq; titulo ꝓpositi pertinaciā tuebatur. Nec popu=
lo ad refellēdā excusationis rationē cōsilii sagacitas defuit. Redimēdi nāq; voti gra=
tia tertiā se rei familiaris partē egentibus erogaturā promisit. Sed ne sic quidē tena
cissimā sanctitatis eius perseuerātiam labefecit. Negabat enim rex honestatē culpa
redimi posse: seq; alieni æris interuētu voto liberū fore: futurū asserens si cōditione
vteretur: vt & se periurii, & patriā paupertatis periculis implicaret. Malle vero pro
prio sumptu profectionē instruere: q̄ aliūde impēsarum necessaria mutuari: ne alie=
no grauamine ad peragēdum deuotionis propositū vteretur. Itaq; seductos maio=
res de substituēdo interim procuratore consulere cœpit. nō quia prudētia fallebat:
sed ne præteritis aliorū cōsiliis/suo indulsisse videretur: priuatā sententiam publicæ
præferēdo. Quo audito principes id se cōsultoris optioni permittere respōderunt:
nec hac quidē in re de eius industria dubitaturos cuius summā in aliis solertiā didi
cissent. Tunc rex Haraldū filiū quē præstantior ætas honori tempestiuū effecerat:
regis partibus perfunctorie donat. Scialmoni vero candido splendidissimæ atq; in=
tegerrimę dignitatis viro: cui non solum totius Sialandiæ, sed etiā Rugiæ vectiga=
lis a se factæ procurationē detulerat: peragēdæ circa Kanutū educationis officium
mandat. Ericū autē obscuriore loco natū hebetiore quoq; cura complexus/ minoris
potentiæ tutoribus applicauit. Quibus dispositis vt granditatis suæ speciē consen
taneo corporū habitu minueret procerissimos quosq; peregrinationis participes le
git: sicq; alienæ staturæ spectaculo/suæ miraculū temperauit: ne singularis eius ma
gnitudo visentibus exteris ludibrio foret. Nec piger Botildæ ad consectanda ma=
riti studia animus fuit. Quē quidē eodē voto: sed diuiduo thoro secuta: profectionis
meritum pudicitia cumulauit. Sed neq; Ericus patriæ quā deseruit curam abiecit.
Ne enim Dani sub externo pontifice sacrorū munera celebrarent: missis ad curiam
legatis in ornamentū domesticæ religionis maximi sacerdotii insigne expetendum
curauit. Nec eum Romanæ promissionis fides fefellit. profectus enim a curia lega=
tus qui sacri insignis prærogatiua nostræ gentis sacerdotiū adornaret: cū celeberri
mis Danorū vrbibus inspectis cuncta curiosissime collustrando/ non minorē perso=

Regis furor.

Primatus Lundensis ecclesiæ.

narũ q̃ ciuitatũ respectũ egisset. Lundiæ ob egregios Asceri mores/tũ ꝙ ad eã e fini
timis regionibus terra mariq; transitus abunde pateat/hunc potissimũ honorẽ de-
ferendum existimauit. Nec solũ eã Saxonica ditione eruit: sed etiã Suetiæ/Norua-
giæq; religionis titulo magistrã effecit. Nec parũ Dania Romanæ benignitati de-
bet: qua nõ solum libertatis ius: sed etiã exterarũ rerũ dominiũ assecuta est. Interea
Ericus petitã nauigio Rusciã terrestri ꝑmẽsus itinere magna Oriẽtis ꝑte transcur
sa, Bizantiũ veniebat. Quẽ imꝑator nequaq̃ vrbe excipe ausus/extra mœnia tende
re iussum hospitalitatis officiis ꝓsequebatur/ratus religionis simulatione dolũ in-
tendi. Siqdem famam eius ac magnitudinẽ suspicione insecutus/impensis eũ q̃ mœ
nibus fouere maluit. Adhæc Danos summa a se familiaritate cultos eadem suspicio
nis occasione notabat/ꝑinde ac maiorẽ patrii regis q̃ stipẽdiorum suorũ respectum

Eric9 Bizãtiũ appuls9

228. acturos. Inter cæteros eñ qui Cõstantinopolitanę vrbis stipendia mererẽtur/Dani
cæ vocis homines primũ militiæ gradũ obtinent: eorũq; custodia rex salutẽ suã val
lare cõsueuit. Nec imꝑatoris Ericũ opinatio fefellit. Verũ re dissimulãter habita ve
nerandorũ sacrorũ gratia ciuitatis introitũ expetiuit/ꝑfatus maxime se eo loci cele
brãdæ religionis amore ꝑductũ. Imꝑator collaudato petẽtis studio postero se die po
stulationi responsurũ ꝓmittit. Interea q ex Danis Gręcorũ militiã secuti fuerãt im
peratore adito regẽ suũ cõsalutandi ꝑtãtem efflagitãt: ꝑmissiq; segregatim egredi
iussũ: ne sil' oĩm aĩos vna regis hortatio capet. Subornauerat eñ Imꝑator vtriusq;
vocis ꝑitos, ꝑ quos eorũ Ericiq; colloquia disceret. Primũ itaq; cõsalutato rege cõsi
dere iubent. Tũ ille fari exorsus/docet Danos Gręcorũ stipẽdia merẽtes iãdudũ ho
noris arcẽ virtutib9 impetrasse/indigenis exules impitare/ml'toq; foris q̃ domi fœ
liciores existere. Adhæc Imꝑatorẽ eorũ fidei capitis sui custodiã credere: eumq; prę
latiõis vsum nõ tã ex eorũ meritis, q̃ ex illorũ q ante eos Græcorũ militiã coluissẽt/
virtute ꝓgenitũ. Quapropter magnoꝑe eis curandũ esse: ne plus temulentiæ q̃ so-
brietatis studiis indulgerẽt/susceptæ militiæ melius affuturi, si neq; se vino/neq; re
gẽ sollicitudinibus onerassent. Fore aũt si frugalitatis normã deseruissẽt: vt militiã
segnes/iurgia alacres exequerẽtur. Monuit quoq; ne manũ cũ hostibus cõserturi,
maiorẽ vitæ q̃ virtutis curã agerẽt: neue mortẽ fuga ꝑcurrerent: aut salutẽ suam
ignauię ꝑsidio tuerẽt: ꝓmittens se cũ primũ in patriã redisset, fidelem eoꝝ operam
bñficiis ꝑẽsaturũ. Qꝫ si viriliter dimicãtes spm̃ in acie ꝓfudissent, ꝓpinquos eoꝝ ac
necessarios honore ꝓsecuturũ. His itaq; cõsentaneis modis vniuersos affatus/ꝓpen
sam Danorũ fidẽ Græciæ conciliauit. Cuius rei imperator per subornatos certior
factus, falso Græcis sapientiæ prærogatiuã ascribi inquit: ꝙ ducis fidem notassent,
cuius gentem totius alienam perfidiæ cognouissent. Siquidem probatissimo popu
laris constantiæ experimento regiæ fidei habitus æstimari poterat. Cumq; eum re-
ligioni potius q̃ fraudi intentũ aspiceret, vrbe exornari iussa/ac plateis cultius stra
tis, dextera manu venerabiliter exceptum ad curiam et palatium vsq; magno cum
omni tripudio triumphantis more perduxit: et cui suspicionem immerenti inflixe-
rat, honorem quo maior ab homine præstari non poterat/erogauit. Quinetiam ei
perinde atq; honoratissimo hospiti regiam cessit: eaq; nemo deinceps imperatorũ
vti voluit: nequis se maximo viro tecti communione æquasse videretur: hospitiiq;
reuerentia perpetuum hospitis monumentum existeret. Quinetiam accersito qui
staturam eius mensuræ parilitate compræhenderet/stantisq; et sedentis habitum
q̃diligentissime coloribus cõplecteretur: tantæ magnitudinis ammirationem per-

Dani Cõstãtinopoli merere soliti.

Erici ad Danos exhortatio.

Erico impẽsus honor.

Reliquię in Daniam reportatæ.

enni spectaculo repræsentandam curauit. Et ne tantũ hospitẽ indonatũ dimitteret cõplacita postulare præcepit. Quẽ quũ facto opum contemptu sacros potissimũ cineres exoptare cognosceret, honorandis ossium reliquiis donat. Ille religiosum munus cupide amplexatus, idipm imperatoria bulla assignatũ Lundiam, Roskyldiãq; deportandum curauit. Et ne ortus sui locum veneratione vacuum fineret, Slangathorpiam cum Nicolai sacratissimis ossibus diuini patibuli particulam transtulit. Quippe et oppidi illius templum molitus: et eo loci vbi nũc aram videmus, matre editus proditur. Præterea oblatum ab impatore magni ponderis aurum spreuit ac repudiauit: ne postposito cõtinentiæ studio, Græcas opes appetere videret. Quem mox Impator iniuriæ reum agere cœpit, affirmans se non donum contemptu ab eo fuisse psusum: abiectisq; precibus vnico notæ irritamento oblatis verecunde eũ vti coegit. Et ne rex accipientis potius, q̃ erogantis partes agere videretur, humanitatis eius officiis mutua liberalitate respondit. Sed donis eius precium nouitas fecit: barbarumq; munus hoc Imperatori charius, quo Græciæ rarius fuit. Deinde piraticis ab ipso nauigiis, commeatuq; donatus, Cyprum contendit. Cuius insulæ natura adeo quondam tumulorum impatiens fuit: vt mãdata sibi interdiu corpora, proxima nocte reiiceret. Hic rex febri implicatus quum vicinum sibi fatum adesse cognosceret, apud celeberrimam Cypri vrbem corpus suum funerari petiuit, præfatus tellurem aliorum cineres respuentem, suos quietius habituram. Igitur pro voto tumulum nactus, corporis sui beneficio vetustam humi indignationem repressit: eamq; humanis ante cadaueribus reluctantem, non solum suæ, sed etiam alienæ sepulturæ patientem effecit. Coniugem quoq; eius idem peregrinationis labor finiuit. Iamq; tota regis stirps Suenonis ad tres tm̃ filios, Suenonem, Nicolaum, et Vbbonem redacta fuerat. Nam vt ex supra positis liquet, Kanutum, Benedictum, atq; Beronem ferrum abstulit: cæteros morbus absumpsit. A discessu vero Erici biẽniũ intercessit, anteq̃ Dania certum mortis eius nuntium accepisset. Igitur Sueno natu ab Erico secundus tantopere regnum ætatis fidutia affectabat: vt nequaq̃ communem patriæ sententiam duceret expectandam: vocataq; Wibergum cõcione, publici delectus arbitrium vnius prouinciæ iudicio præcurrere non extimesceret. Et fortassis morum suorum obscuritatem perspicaciori censuræ committere verebatur. Ideoq; fastigium paucitatis consensu rapere, q̃ fortunam suam incerto multitudinis decreto subiicere maluit: partiumq; suffragiis occupare, quod vniuersorũ erat sententia tribuendum. Sed dum citato equitatu cursum ad Wibergicæ concionis locum dirigit, corporis firmitate defectus, quo lenius cõmodiusq; ferretur, carpento se excipi iussit, affirmãs hilariter obiturum, si saltem sub regis titulo triduũ exegisset. Neq; enim neruorum hebetudo, aut membrorum tarditas festinabundæ mentis cursum reflectere potuit. Sed ob morbi magnitudinem huius quoq; vsum perosus, ministris properare iussis, lecticam poposcit, præfatus nil se curaturum, si rex a populo salutatus, spiritum in concione deponeret. Enimuero insopibilis ambitionis calor imbecillitate superari non potuit. Sed dum aduersæ valitudinis immemor supra vires concionem appetit, nõ regno fatũ, sed fato regni titulũ pcucurrit. Restabat igit̃ vt circa Nicolaũ, Vbbonẽq; delectus pageret. Nã Harald⁹ summa sibi populariũ odia iniquissima regni amministratione peperat. Quippe pcuratione in calumniã versa, tam fœde se, tamq; deformiter gesserat, vt abiecto iustitiæ cultu rapinis ac latrociniis tetetrimã in subiectos potentiã exerceret: plæbemq; omni in-

229

Cypri natura.

Ericus cum regina Bonilda terram Sanctam visens; in Cypro ambo moriuntur.

Sepultura Erici.

Sueno regni affectator morit.

1102

iuriæ genere fatigaret. Quo euenit: vt cuncti sordidissimā eius dominationē posi, nequaq̄ regnum oppressori deferendum putarent/indignū rati iniurias suas obsequiis, angustias honore rependi. Cunctis ergo Isoram coeuntibus quū ob ętatē Vbboni summa decerneretur, Nicolaus solus qui id ægre laturus putabatur/maximo fauore concionis suffragia cōprobabat: q̄ Suenonis filii ꝓ ętatis habitu regni inter se successionē versare consueuerint/sempq̄ minorem maior honoris huius hæredē habuerit. Vbbo vero parum solertiæ fisus, veluti secordiæ conscientia tanto oneri humeros suos subiicere recusauit/vegetioris ingenii fratrem eo munere dignissimū asseuerans. Ēmuero animi sui imbecillitatē ꝓprio q̄ alieno iudicio metiri prudentius duxit. Sed mihi quidē vitandæ præsumptionis gratia humilius, q̄ verius de virtute sua sensisse videtur: cui melius respuēdo regnū, q̄ amplectendo cōsuluit. Eo quidē honore dignior: q̄ oblatū sibi fraternæ prudentiæ cedere non erubuit. Et quidē Dani parū iusta æstimatione tam modestam eius verecundiā ꝓsecuti, ignariq̄
230. prudentem virū fugiendi oneris rationem inertiæ simulatione quæsisse, quem perseuerantia supare debuerāt/negligentia præterire sustinuerunt. Quis em̄ mentis cōpos huius refertū industria pectus ignoret, qui se intra priuatum fortunæ habitum cōtinere, q̄ dignitatis incremēta cura ac sollicitudine quærere præoptauit.

Explicitus est Liber Duodecimus

Incipit Decimustertius.



Gitur Nicolaus suscepto regno adeo aīm ab omni fastu auersum habuit: vt nihil ex pristina mansuetudine sua decerperet, totamq̄ præteritæ vitæ cōsuetudinem retinens/cū fortuna animū mutare passus non est: ne potius fortunæ mores, q̄ morib⁹ fortunā subiicere videret. Præterea ne patriā sumptuosa clientela ac voracibus oneraret impensis, quotidianā militiam suam sex tātū aut septē clypeis ob exturbanda latrocinia cōtentā habuit: nec petulantiorē regē, q̄ militē egit. Duxit autē Margaretā patre Ingone Sueonū rege: m̄re vero Helena natam: cuius castitatē rex Noruagiensiū Magnus cōiugio delibauerat. Qui quū sedulo Sueones adort⁹/in Hallandenses etiā arma ꝓferret, inopinata eorū irruptione ꝑculsus/vt erat calciamentis vacuus ꝓrosū ad naues recursum habuit/eiusq̄ fugæ deformitatē etiā cognomine vsurpauit. Cuius manū Ingo saluti suæ ꝑniciter imminentem ferre nequiens, merendæ pacis grā filia ei in matrimonium tradita, ꝑiculum beneficio repulit. Ex hac itaq̄ Margareta Magnus ꝓlem nō sustulit. Nicolaus infœlicibus sobolem auspiciis ꝓpagauit. Cuius filius Ingo initio adolescentiæ effrenis equi lasciuia excussus/eiusdemq̄ vngulis artuatim obtritus/splendidissimū sanguinē luteis viarū sordibus erogauit: tristissimoq̄ fati genere cōsumptus/sparsis viatim mēbris, lacerū humi cadauer iacuit. Pædagogus q̄ppe eū equo assuefacere cupiēs, habenas manu cōtinere ꝑmisit: quarū regimini intempestiuus adolescens pede subselliis inhærente, cōtiguū solo corpus habuit. Magnus vero fœlicioribus naturæ q̄ fortunæ incrementis euectus, teterrimū

Nicolaus rex. lxxxi. 1104.

Magni fuga.

Ingonis fatum.

consanguineæ cædis piaculum edidit/atq; ad notissimũ fidei exemplum euasit. Cui mater ampliorem propinquorũ fauorem affinitatum beneficio creare cupiẽs Henrico Regnaldi fratris Kanuto Ingiburgam sororis filiam coniugio copulauit. Paterna vero bona in ęquales admodum portiones partitione redegit/vnam sibi/cæteras nuptis (quas præfatus sum) diuisionis parilitate contribuens. Hinc Danorũ/Sueonũq; dissensio orta: ac deinde cõpluribus inimicitiarũ incrementis coalita: ad hoc vsq; tempus veteris odii tenacissima pseuerat. Præter hæc Ingritha Vbboni cuidã postmodum denupta Nicolao ex pellice nata pditur.

Margareta regina.

At Margareta nõ solum diuinarũ ædiũ opes latifundiis auxit, sed et totis viribus ad augendũ eorũ splendorem incubuit. Sacerdotalisq; cultus inopiam exquisito ornamentorũ genere pmutauit. Enimuero quo rem diuinam ornatiorem efficeret, pallas/ laticlauias/ cæteraq; sacerdotii insignia cõdere/atq; sacrorũ vsibus erogare curæ habuit. Hericus vero Guthskalci ex Siritha filius maternis a Nicolao bonis indigne spoliatus tam acrẽ eorum repetitorem agere cœpit: vt Danis infatigabiliter imminens/ipm intra Slesuici fines ad tuendam salutem suam statione et excubiis vti cogeret. Interiectam Albiæ Slesuicoq; prouinciam cultore vacuefecit. Cuius rei vlciscendæ gratia Nicolaus excita classe, Liutcham appellit, Eliuo Slesuicẽsis præfecturæ viro equestres obuiam sibi copias ductare iusso. Necdum enim Dani externas obequitando pugnas conficere nouerant. Verum præfecti leuitas pecuniæ ab Henrico pactione corrupta, cupidius quæstum, q̃ imperium intuebat. Itaq; Nicolaus Sclauicis in campis vacuam equis phalangem explicat. Tũc Sclaui pedites obequitando lassare, q̃ cum tota acie manum conserere tutius rati, nunc alas/nunc cornua circũuolando/ eademq; varie iaculis incessendo obliquis hostem insultibus lacerabãt. Procursu namq; in eum directo fuga referebantur/nec recursum segnius q̃ impetum edebant: nostrorũq; maiore mole q̃ pernicitate sibi imminentium ex aduerso congressum vitantes, reiectis habenis, aduersos premebant. Terribilem bello virtutem furtim et quasi insidiarũ latrociniis attentantes. Ita laxata/debilitataq; Danorũ acies quia rem in plano parum fœliciter gesserat, vicini montis editum occupauit: salutem suam quam armis tueri nequibat, loci præsidio munire cupiens: eoq; potita/verticis beneficio subiectum hostem secura conspexit. Die postera ne loci, q̃ suis viribus munitior videretur, ancipitem campi fortunam repetere q̃ certo montium tutamento gaudere maluit. Sed equestris militiæ spiritum pedestris ferre non potuit. Quo euenit: vt amissũ pugnæ decꝰ recupare nitẽtes, pristinæ cladis ignominiã postera cumularẽt Crediderim hãc pugnæ fortunã ab instrumẽtorũ magis, q̃ aĩoꝝ inopia pfectã: quia dũ fortitudinis spiritꝰ parũ curiose prima militiæ cõmoda circũspexit, non metus sed inertiæ pœnas pepẽdit/suaq; potius negligẽtia q̃ alienis viribꝰ pculcatus occubuit.

Haraldi vulnera. Kanuti vulnera.

Haraldus re fortiter gesta adeo grauiter affectus pdit: vt gradiẽdi inops clypeoq; a suis exceptus alienis manibus castra seqret. Kanutus quoq; p sũmã vulnerũ acerbitatẽ pedum firmitate defectꝰ, pmptissimã militis fidẽ exptꝰ est. Qui ne dñs ab hoste intercipet, piculum eius suo discutere nõ dubitauit. Sociis namq; de industria fugere iussis/ipe corpis simulatione cursum lentius agẽs, imminẽti sibi Sclauo manus obtulit vinciẽdas: eiusdẽq; ppius obeqtãtis habenas corripiens, lata a sociis ope, equo barbarũ spoliauit. Quo potitꝰ ptinꝰ eo sũmã Kanuti imbecillitatẽ adiuuit. Igit vt callide/ita piculose fortitudinis fœlix exitꝰ fuit. Subeunte crepusculo nři infœlicem pugnæ euentum sortiti, reliquias suas vnico repetiti verticis præsidio

tuebantur. Cibo quoq; et potione defectos pręter vulnera ac lassitudinẽ etiã alimẽtorum inopia lacerabat. Igitur ad vltimam pene tabem redacti quũ et pericula vndiq;/et nusq̃ auxilia circunspicerent: quippe et Scaniensiũ tẽpestate detinebatur aduentus/et Elinus pecunia ab Henrico corruptus, reddita tarditatis ratione, copias ducere supersedebat/humanæ opis desperatione ad cœleste præsidiũ cõfugerũt/absumptæq; spei suæ reliquias in dei, q̃ hoĩm fortitudine reponere maluerũt. Postera vero die qua Laurentianæ vigiliæ sacra recolebant/diuinã potẽtiã nullo melius, q̃ frugalitatis voto ꝓpitiandã rati, cõcione lugubriter habita, lucẽ qua vel priuatum Laurẽtii/vel publicũ sanctorũ solenne ꝑcurrimꝰ/siue quã diuinę passionis memorię dedicare cõsueuimus: annuo tp̄m volumine repetitã ab oĩ Danica ætate cõtinẽtissima ieiunii religione excolendã ꝓmittũt. Qđ votũ publicæ necessitatis exigentia nuncupatũ exactissima posteritatis cura firmauit/indignũ rata statã a maioribus cõtinentiã stomachi impatiẽtia atq; escarũ auiditate cõuellere. Diluculo vero nostrorũ acies cẽturiatis globis naues repetere adorsa, Scanienses nuꝑ classe aduectos obuios habuit. Quorũ aduẽtus beneficio recreata/ipsos ꝑinde ac corpore et viribus integros ne terga ab equitatu incesserent/curare iubet. Deinde cõposito gradũ agmine ꝓmouẽs quũ forte limosam obiecti lacunaris voraginẽ traiicere debuisset/neq; eã vllo cõpẽdii deflexu vitare quiuisset, peragrare adorsa: sed mox palustri cœno tenacius implicata, ac desidentis luti illuuie præpedita/cõfuso trãsitionis impetu similem fugæ tumultũ edebat. Maior pars labili paludis mole pessundata, pecorũ more ab hostibus trucidabat. Ita trãsmeãdi auidis improuidaq; et cęca festinatione ruẽtibus impedimentũ ꝑiculo fuit. Tandẽ ægre in littus reditũ/discessũq; est.

Dani vigiliam sancti Laurentii oĩm sanctorũ et parasceuen ieiuniis colere ꝓmittũt

Cũq; Sclaui ꝑinde ac victoria fręti verbis viriũ suarũ laudẽ p̄ se ferentibus Danicas vituperio insequerent/et quasi illarũ imbecillitati fortitudinis suæ iactãtia ꝓcaciꝰ insultarẽt, Hẽricus ꝗ ꝓbe nostrorũ animos nouerat/diuersa se, inquit, hostiũ robur æstimatione cõplecti: quippe regis eorũ in equo prævalido exemplũ liquere. Qui si vires suas scisset, oĩe equitis imperiũ sperneret. Quas qm̄ ignorat, facile insidẽtis arbitriũ patitur. Ita Nicolaum si viribus suis fidem haberet/cuncta ꝓspere: diffidẽtem vero nihil fœliciter executurum. Post hæc Elinus ꝙ patrię fortunam venditauerit a rege perfidiæ damnatus: non solum præfecturæ beneficio, sed etiam patrimonii rebus ignominiose exutus, vltima inopia sordidissimi lucri pœnas persoluit. At Henricus ob superioris pugnæ successum audaciæ incrementis euectus, littorales Danos piratica lacessendo/nõ solum Eidoræ finitima: sed etiã cuncta Slesuico Valloq; quod Danoꝝ opus vocamus interiecta vastabat. Ip̄am interdũ vrbẽ illatis clam per nauigia copiis improuidã aggrediebatur. Itaq; post exactũ Elinum adhuc finibus illis prouisore vacuis creberrimę exterorum violentiæ etiam domestica furta accessere: tantoq; ciuitas intus q̃ foris acerbius vrgebatur: quanto ad nocendum occulta manifestis proniora noscuntur. Aeque ciuis vt hostis formidabatur. Quippe Fresones cum Holsatiis ac Dytmerchis impunitatis spe ob præfecturæ vacationem concepta/dies latrociniis/noctes furtis emetiebantur: et vbi fastigia neqbant, imas ædium partes ligonibus adorti/cuniculis custodem fallebãt. Nec minor æditorũ in asseruãdis rebus cura flagrauit. Equi intra repagulũ ne furtim abstrahi quirent, ferro compediebant. Aediũ excubitores vberioris cautelę gratia/valuis affixi iacebant. Nec serarum claustris contenti, etiam fossa aditus obfirmabant. Ita grassante latrocinio quidam ingenuæ stirpis plurimorum paupertatem partarum

nequiter opum incrementis obolitam cernẽs/absq; respectu verecũdiæ eadẽ amplecti animũ induxit/clarissimãq; indolem suam spe lucri incitatã ex summo nobilitatis fastigio in obscœnissimã atq; ꝓfundissimã turpitudinis sentinã abiicere non erubuit. Ita sanguinis decore indecenter vsus/vires generis ad scelerũ licentiã transtulit: et quod virtutibus nutrimentum esse debuerat, vitiis obtentui fecit. Siquidem nulli facta eius aperta criminatione insequẽdi audacia fuit: tãtoq; ꝓpensior delictis impunitas habebatur: quãto cõspectior delinquẽtis noscebat̃ auctoritas. Ea tẽpestate missi a Kanuto q pecuniã quã educator eius depositi nomĩe cõseruauerat, in Fioniã e Sialandia transferrent: quũ ab vtroq; littore æque distante nauigio ꝓcul piratas imminere cõspicerẽt, expẽsam fune crumenã vndis occultauere. Postremo quũ se parũ potẽtes remigii aĩaduerterent, fugæ diffidentia implicati, reciso tenaculo/vetustas regũ opes harenis, q̃ hostibus relinquere maluerunt. Quã rẽ Nicolaus in Sialãdiã ex Fionia traiiciens tãetsi eminus specularet̃/ periclitantibus præsidio fore nequiuit/ꝙ exiguis et inhabilibus ad remigiũ nauigiis vteret̃. Postea quũ Kanutũ iocundũ præ se vultũ ferentẽ cõspiceret, oris hilaritatẽ increpans ob recentẽ auiti paterniq; æris iacturã/dolere ei admodũ expedire dicebat. Ille nihil hac se moueri fortuna dicebat: sed eius beneficio summã liberalitatis occasionẽ accepisse respõdit vt em̃ ante nihil ex paternarũ opũ cumulo decerpe ausum, ita deinceps accessuras abunde erogaturũ. Maximũ quppe auaritiæ nutrimentũ diuitias esse: quas quisqs asseruare intenderit, humanitati vacare nõ possit. Qua voce se pecuniæ, sed eã regi impare monstrabat. Cuius rei pręcipuũ extitit documentũ quod sequitur. Quũ ob creberrimas acerrimasq; finitimorũ excursationes nemine Slesuicensis præfecturæ beneficiũ etiã oblatũ recipe audente/Kanutus tã periculosum a patruo honorẽ nõ opũ cupiditate/sed fiducia virtutis expeteret: neq; gratis eũ impetrare quisset, vendita patrimonii pte, formidolosum aliis munus pretio assecutus est: eam demũ quęstuosam esse militiam ratus, qua gloriæ et claritatis stipendium potuisset acquiri. Ita rex extimescendũ ignauiæ decus virtuti venale fecit: emptor vero plus lucri in militiæ, q̃ opũ agitatione reposuit. Principio siquidẽ pceptæ potestatis Henrico p legatos mandat libẽter se cũ eo de pace acturũ, si primũ et damna Iutiæ emendatione pensata/et spolia ab ipso restituta fuissent. Quibus ꝓfectis ipse interim pinde ac responsi præscius nõ solum suorũ/sed etiã eorũ quos ex finitimis amicos habebat manu contracta legatorũ reditũ armis subsequi statuit. Hẽricus se neq; cũ Danis amicitias gesturũ/neq; a maternæ hæreditatis petitione cessaturũ respõdit. Quo accepto Kanutus rursum ad eũ legatos mittit/oẽm sequestræ pacis cõmunionẽ publice recisuros. Quorũ Henricus irrisa legatione Kanutũ impatienti sessoris equo psimilem ait/se vero petulantiæ eius frenos iniicere curaturũ. His auditis Kanutus, vt magno impetu, ita minimo tumultu noctu iter ingressus/ferriq; et prædæ abstinẽs quo minus aduentus eius prouideretur, diluculo ad Henrici munitionem peruenit. Ille tam subitæ irruptionis incautus, nec arma capere/nec se præsidio tueri parat: sed protinus vicinum mœnibus flumen equo attentans, vnico aquæ interstitio hostem fefellit: lætatusq; est ꝙ salutem suam amni q̃ oppido credere maluisset. Quẽ quum Kanutus vlteriore iam ripa potitum aspiceret, an maderet per ludibriũ percontatus est. A quo ecõtrario quid ita incederet interrogatus, venisse se (inquit) vt promissa ab eo lora recipiat. Ille minas sibi quas nuper intenderat responsi vrbanitate exprobratas intelligens, ignominiam ioco prosequutus, Adeo mihi

Thesauri mersio.

Opum detestatio.

inquit calciū viribus obniti videris: vt ne tangi quidem cōtinerive queas. Tūc Kanutus prius castrū: deinde cæteræ regionis culta vastauit. Secūdo quoq; nouatis copiis oēm Sclauiā strage atq; incendio implicauit: nec solum patriā hoste, sed etiā hostem robore vacuefecit: adeo vt prius ꝓuocare solitū ne ꝓprię quidē tutelæ sufficiētem relinqueret. Postremo quū totas Henrici vires prudentia sua ac fortitudine debilitasset, sanguinis quo illum proxime cōtingebat natura actus/ vt publice hostem ita priuatim amicum egit. Semel nāq; dimisso exercitu viginti duntaxat equitibus comitatus, ad locū in quo Henricum diuersari didicerat/ cursum direxit, pręmissis qui suæ ei salutationis mādata ꝑferrent. Henricus falso hostem sibi blandiri inquiēs ꝓtinus vbinā esset ꝑquirere institit. Quibus eū in porta adesse referētibus/ ipse nūtio attonitus, mensam ad quā forte prandendi gratia discumbebat/ vi manus discutere parat. Tunc legati pręsentiā ducis a pace ꝑfectā iurantes/ cōceptū falso metum affirmationum suarum perseuerantia discusserunt. Quibus vt Henricus fidem habuit/ fugæ meditationem amoris indicio castigauit. Enimuero tabulæ innixus suffuso lachrymis ore infœlicem Daniam futuram dum tali viro caruerit/ aiebat: se vero amicitiam eius syncęra amodo fide culturū. Hunc nimirū consanguineus amor et suæ infœlicitatis obliuisci/ et hostis virtutē fateri coegit: vtq; ꝓpriæ fortunæ immemorē, ita alieni laudatorē effecit. Deinde præsentem amplexatus/ haud parcius lachrymas q̃ epulum præbuit. Quippe præsentē eius mansuetudinē q̃ præteritas noxas attētius intuens, frequētiæ dānorū vnius beneficii indulgentiā anteposuit. Sed neq; Kanutus ꝑfectū a pietate mœrorē ingratus excepit. Qui etiā plus in creāda pace q̃ fruenda dape voluptatis reponēs/ et quasi mediatoris ꝑtes agere exorsus, Henricū auunculi gratiam expetere iussit: ac demū cōsensum eius ꝑseuerantia ammonitionis obtinuit. Siquidē Henricus rem maternā/ cuius repetēdæ causa aduersa Danis arma tulerat, pretii pactione interposita, Kanuto in possessionem ascripsit eandēq; Kanutus ad regē cōditionē qua accepat transtulit: ac deinde receptā ab eo pecuniā Henrico numerauit. A quo etiā postmodū ad cōuiuandū accersitus excipitur affirmāte priori eius aduētui minus, q̃ decuit impense seruitū. A quo etiā Henricus nuper se vita atq; incolumitate donatum iudicans, Sclauiam ei iurisiurandi firmitate legauit. Huic accessit ꝙ ad gerēda cū Theutonicis bella/ quibus præcipue Sclauia vexabať/ filiorū virtutibus diffidebat: maluitq; maturū fortitudine hæredem circūspecta arbitrii sui libertate cōciscere, q̃ sub naturali sed inualido patrimoniū exteris ꝑuadendū relinquere. Hæc offerētē Kanutus impietatis sibi notā immerentiū liberorū cōtemptu paritūrū affirmat: seq; tā iniustis eius ꝓmissis vsurū negat. Postremo ꝑseuerantissimis Hērici ꝓcibus supať/ ꝓpositi rōnē a natorū secordia mutuantis. A quo etiā impatoris gratia ꝙ Sclauia in eius beneficio reponi videreť admodū egere ꝓmonitus, equū ei calces auro cōfixū muneris loco trāsmisit: donūq; per se habile inusitatis vngularum ornamentis accipienti venerabilius reddidit. Crediderim tunc Imperatorem plus laudis in dantis industria, q̃ dono reposuisse: quum primi precii metallum quo cōtemptibilius habitū, hoc gloriosius videret oblatum. Absumpto Henrico legatā sibi ꝓuinciā nullo refragāte possedit. Interea Haraldus quū nec domi clarus/ nec foris celeber haberetur/ virtutis inopiam quęstuū copia leuare cupiēs, refertū nequitia aīm in imā turpitudinis voraginē egit. Ad rapinas et furta mācipiis vtebať. Seruorū labores latrociniis applicabat. Satellitū cultui viciniæ spolia: sumptui impendebātur armenta. Aestatē piratica pariter ciuib⁹

Sclauorum subactio. xx

Haraldi vitia.

atqꝫ exteris insidiosũ sexegit. Cæterũ quo Roskyldiæ damnosius immineret/aduer
sam ei munitionẽ erexit: quã et sordidissimæ clientelæ frequentia cõpleuit. Itaqꝫ ru
ris opima populatus, pari vernarũ maleficio ciuilia lacerabat. Qui clam noctu me=
ritoriis sese tabernis subiiciẽtes, cõplacitas aĩo merces impune tollebãt. Aliis inte=
rim districtos hospitũ iugulis gladios applicantibus/interitũqꝫ minantibus, ni iniu
riæ patientiã prębeãt. Ea furti violẽtia summã ciuitatis opulentiã ad vltimas rei fa
miliaris angustias redegit. Talibus calũniæ stimulis lacessita ꝓuincia, accensis indi
gnatione animis, vltrices dãnorũ manus Haraldi bonis iniicere aggressa/spolia spo
liis/rapta raptis vlciscitur. Neqꝫ eñ sibi aliena corripere, sed ꝓpria resumere vide=
batur. Ipse tuto terras tenere nequiens/cõsternatæ multitudinis impetũ nauigio vi
tauit. Quẽ Kanutus alieni rapacissimũ ac vitiosissimis vbiqꝫ lucris incũbentẽ aspi=
ciens/aui pſiľem aiebat oĩgenis alitũ pẽnis nidũ cõpaginãti subito vẽtoꝝ turbine
disiiciẽdũ. Ita Haraldũ prædonẽ oĩm effectũ/oĩbus prædã ex se daturũ/aliorũqꝫ spo
lia suoꝝ indubitãter ꝑiculo luiturũ. At Erico modestũ erga populares ingeniũ erat
Qui quũ debitã sibi paternæ rei portionem expeteret, ab Haraldo fratre repellitur
negante adulterio ortum ad hæreditatis cõmunionẽ pertingere. Ea re, vt par erat,
motus/acerrimum bonorum eius peruasorem agere cœpit/fraternisqꝫ spoliis iniu
rias suas vlcisci probitatis loco duxit. Cæterũ Aruacũ rapta congessit/sordido ne=
glectoqꝫ loco splendidas opes cõplexus. Quẽ Haraldus noctu ibidẽ inopinatũ ador=
tus postq̃ fuga delapsum cognouit, moræ copia nõ suppetente/circa prædã hærere
metuẽs, tecto faces subiecit/refertamqꝫ suis opibus ædẽ flammis absumere, q̃ rapto= 235
ri intactã dimittere maluit. Quo cõperto Kanutus ꝓfectas a cõtemptu lites cõpe=
scere cupiens/metuensqꝫ ne degenerati patris fulgor in filiis exolesceret, vtriqꝫ Sles
uicum venire districtius mãdat: si supsedeant ꝑte corporũ spoliandos minatur. Prę
sentes deinde fraterne coarguens/curiosa animi inspectione æquissimã inter eos pa
trimonii ꝑticipationem ꝑegit: Ericoqꝫ ac Haraldo in paterna bona eundum iudica
Henricus uit. Eodem tꝑe Henrici Suenonis filii cõiunx mariti cõuictũ ingenti perosa fastidio
Skateler. aliena veste sumpta, suis se penatibus intempesta nocte subduxit. Apud quã iuuenũ
quidã (vt fama est) plurimã obsequio familiaritatẽ adept⁹, callide effecit: vt ad suũ
eam amorẽ ꝑduceret. Deinde ne res amborũ ꝑiculo ꝓderetur/muliebriter allectam
viriliter cultã/furtiue deuexit. Quã vir eius fortuitis subsecutus indiciis apud Ala
burgiam in cultu familiari depræhensam, amatore delapso/domũ reduxit. Verum
hanc ignominiã a clandestino Kanuti cõsilio ꝓfectã ratus, integerrimi viri innocẽ=
tiam tacitis suspicionis motibus insecutus/insontẽ notabat. Interea Sueticarũ par=
tiũ rege absumpto/Gothi summã: cuius omne penes Sueones arbitriũ erat/Magno
deferre ausi/alieni priuilegii detrimento dignitatis sibi incrementa quęrebãt. Quo
rum Sueones auctoritate cõtempta, veterẽ gentis suæ prærogatiuã in aliquãto ob=
scurioris popľi inuidia deponere passi nõ sunt. Igit̃ antiquæ dignitatis speciẽ intuẽ
tes, titulũ iiusta collatiõe ꝑreptũ/nouo regis electu cassarũt. Qui mox a Gothis tru
cidat⁹, morte Magno imperiũ cessit. At Magn⁹ incidẽtẽ sibi nuptiarũ cupidinẽ/Po
lanorũ ꝑ̃sidis Bokisclaui filiã postulãdo/cõpleuit. Qua sibi ꝑ internũtios desponsa,
mox Sclauię excitã ꝑ̃no impio classẽ admouit. Rex cuius Vartisclauus diutinas cũ
Danis/Polanisqꝫ inimicitias gesserat. Hic Nicolaus vrbẽ Ornã oppugnare adorsus
obsidionẽ pactiõe redimere coegit. Inde Iulinũ nauigans/ Bokisclauũ magna manu
instructum obuium habuit, Cuius copiis auctus, celerem oppidi expugnationem

peregit. deinde relicto victoriæ socio allatā filio spōsam abducit. Vartisclauus rem Sclauicam intolerabili vastationis onere fessam conspiciens: pacem colloquio petit. Quo parum prospere habito pari supplicatione apud Strelam discedentes aggreditur: vbi cum pacis pignoribus fretus/nauigium regis ab ipso inuitatus intrasset: maligno satellitum instinctu: captiui more habitus regredi prohibitꝰ est. Quā rem Kanutus in concione querela prosequutus: magnopere regē monere cœpit: ne plus alienæ perfidiæ viribus q̄ propriæ indulgeret temperantiæ: ne ve hostem fidē suam secutum captione implicans vt eum libertate ita seipsum perpetuo famæ splendore priuaret. Fore enim ni captiuū omitteret: vt priuatum crimen publicus patriæ rubor existeret. Itaq; efficaci persuasione vsus, & amicum oppressione & dominū infamia liberauit. Quæ tam iusta Kanuti sentētia totius concionis suffragiis cōprobata: magnū alienæ inuidiæ irritamētū præbebat.

Kanuti laudata sententia,

Dimissa classe nuptialia sacra apud vrbē Ripam agi placuit. Illuc siquidem frequens nauigiis portus oppido splendidā mercium varietatē importat. Vbi cum Kanutus in veste Saxonica cæteris cultior progrederetur: Henricus obfusis inuidia oculis alieni cultus splendorem ferre nequiens: orta inter ipsos altercatione/latus eius aduersum gladios ostro tutū fore negauit. Quē Kanutus nullo magis ouillis securū tergoribus respōdit. Lacessitū vestis suæ fulgorē vrbano rusticitatis opprobrio speciosius q̄ minis aut cōuitiis vltus. Itaq; exprobratam sibi externi cultus æmulationē, domestici cauillatione prosequi cō-

Kanuti vafrum respōsum.

236. tētus extitit. Idem postmodū orientis partes piratica peruagatus: cum speciosa domū spolia retulisset: ideoq; se dignitatis incrementa accepturū speraret pro gratia accusationē expertus est: culpatus a rege ꝙ in re Suetica prædam egisset. Cuius operam valenter editā consimili probitatis genere æmulatus Magnus inter cætera trophæorum suorum insignia inusitati ponderis Malleos quos Iouiales vocabāt: apud insularum quādam prisca virorum religione cultos in patriam deportandos curauit. Cupiens enim antiquitas tonitruorū causas vsitata rerum similitudine cōpræhendere Malleos quibus cœli fragores cieri credebat: ingenti ære complexa fuerat aptissime tantæ sonoritatis vim fabrilium specie imitandā existimans. Magnus vero Christianæ disciplinæ studio paganā perosus, & phanum cultu, & Iouem insignibus spoliare sanctitatis loco habuit. Et adhuc quidē eum Sueones perinde ac cœlestium spoliorum raptorē sacrilegum autumant. Sed vtinā initiis eius exitus respōdisset.

Malleoli Iouiales. Prisca supstitio. Magni religio.

Verum plærisq; Magnū sanguine vel necessitudine contingētibus Kanuti inuisa felicitas erat. Nihil enim adeo inuidiæ faces q̄ pariū impar virtus excitat. Sed præcipue æmulum ei Henricum genialis thori contumelia faciebat. Margareta aūt benignissima consanguineæ charitatis alitrix, consilii sui tranquillitatem cōcitatis iuuenū ingeniis opponebat: saluberrimaq; disciplinæ moderatione insidiosam petulantium rabiem temperabat. Quæ cum intercutis humoris vitio immodico tibiarum turgore premeretur: neq; letiferā morbi rabiē medicamētis leuare quiuisset: ad vltimā pene tabem redacta/Kanutum egregię indolis fiducia aduocat: impēseq; hortatur patriæ pacem, propinquorūq; concordiā fidei suæ beneficio foueat: tutamento stabiliat: tantūq; se in rebus domesticis gerat quātum egerat in externis. Adiecit quoq; existere qui regiæ familiæ charitatē odio dissicere niterētur: se vero plenis salubritatis monitis pestiferos talium instinctus pressisse. Ille deum simplicitatis suæ testem affirmat: seq; omne vitæ tempus innocentia ac fide exacturū periculorū procellas excipere: q̄ infligere malle promittit: odiaq; beneficiis repēsurū testat̄.

Margaretę hortatio.

Illa promissionis beneficio delectata: tantæ fidei securã æquo se animo obiturã asseruit. Quæ vt iuuenilis inuidiæ fluctus viua cohibuit: ita consumpta laxauit. Nã ab eius fato iuuẽtutis impatiẽtia primã propositi sceleris licentiã mutuata est. Sed & Henricus præter cõmunẽ simultatẽ etiã priuata Kanutum indignatione perosus: iniectos malignitati suæ frænos audaci impietate discussit. Vbbonem quoq; pfectũ et Haquinũ filium quo firmius dolũ strueret: promptiorẽq; sceleri aditũ cõciliaret insidiarũ participes facit. Hi tres eximiũ Kanuti fulgorẽ virtutis æmulatione pertęsi: graue mẽdacii incitamẽtum aduersum excellẽtẽ eius claritudinẽ destrinxerũt.

Kanuto insidiæ intentantur.

Itaq; splendidissimũ patriæ lumen densissimis tenebris inuoluere cupiẽtes: nihil cũ regis vitæ tẽporibusq; deferre: sed ipsius exitum præpropera ambitione præcurrere: iamq; regiã sibi potẽtiam arrogare dicebãt. Mouit regẽ tanti cõtemptus opinio: denũtiataq; concione / Kanutum iubet accersi. Qui cũ prior præstitutũ frequentiæ locũ adisset: superueniẽti patrio Theutonicæ comitatis more: pallio vacuus obuiã accurrit: equoq; descẽdentẽ continẽdę sellæ ministerio veneratus est. Tũc Nicolaus fari in cõcione exorsus: docet Suenonis filios in regni gestione ætatis pcipue respectũ egisse: successionis habitũ ætatis ordine dispẽsasse: dominãdi ius in annorũ prerogatiua constituisse: neq; minori maiorẽ honore pcurrere licuisse. Quamobrẽ sese vt natu minimũ: ita etiã regno postremũ fraternæ moderationis exẽplo nullã fortunæ violẽtiam intulisse: expectatorẽ beneficii eius non raptorẽ fuisse: neq; ad intẽpestiuũ ætati culmen manus præpropera porrexisse cupidine. Kanutum vero parum priorum exempla secutum: violato speciosissimę cõsuetudinis habitu: regni ius cum re necdum queat appellatiõe præcerpere: singulare nominis insigne celerius q̃ iustius occupare: iamq; a suis falso regis titulo censeri non erubescere: cõsultius acturum si regnandi fortunam: non in suorum adulatione: sed in extantis adhuc regis occasu reponere: maturũq; præstolari decus: q̃ intempestiuũ præcipere mallet. His atq; cõsentaneis modis regiæ sibi nuncupationis insigne eripi querebatur.

Nicolaus Kanutum criminat.

Tunc exurgens Kanutus diu vultũ humi intentũ habuit: dicẽdiq; exordium aliquãtisper sudore & suspiriis præcucurrit. Tandẽ & oculos, & animũ leuans: gladiiq; vt mos est capulo innixus: peccant inquit pater qui moderationem tuã supra quod aut maiestati, aut ætati debes exasperant: quiq; pacatissimæ mẽtis tuæ serenũ, mẽdaciorum procellis incitant: obtrectationũ sibilis vexant. Sed onustũ mihi valde est q integerrimã animi tui tẽperãtiã aliquid ab alienissima tibi iracundia mutuatã, & quasi sinistro rationis ductu transuersam ferri conspicio. Reiice quæso nugarum auctores mẽdaciter obstrepentes: falsæq; hui⁹ criminationis figmẽtum respue. Neq; enim iniurioso tibi nomine censeri sustineo. Herum me mei: nõ regem appellãt. Itaq; cum a Sclauis dominus salutari cõsueuerim: sinistri tantæ comitatis interpretes alienæ vrbanitatis occasione insimulationis materiã aucupãtur: ipsiq; venerationis officia negligẽtes: etiã aliorũ iusta criminãtur obseqa. Ego vero nõ regnũ (vt aisti) vocabulo vsurpo: sed tẽperata nominis dignitate fastuosum salutationis decus fugio: inuidẽdum honoris fastigiũ sperno. Ita absq; omni maiestatis tuæ præiudicio barbara circa me resultat humanitas. Meã vero inter alienos venerationẽ indigne ferunt: qui & mihi lucem: & fidum lateri tuo militẽ eripere gestiunt. Hos æque tui vsus ac mei capitis hostes iudico. Esto vocari me regem. En filium tuũ Magnũ nuper apud Gothiã regii cultus & nominis insignibus potitũ comperimus. Mihi quoq; si par apud Sclauiam fortuna fauisset: certe binis regũ obsequiis vti iocũdũ ducere debueras: ideq;

Kanutus se purgat.

tuæ qđ meæ fortunæ incremētum existimare. Proprio nāq; parta negotio tuo q̃ala
cerrime subiectarē fastigio: foretq; vt inde seruitiorum fructū decerperes: vnde alio
qui damnorum aduersa perferres. Itaq; plus amoris q̃ odii in mea fueras felicitate
repositurus. Adde ꝙ ꝓ tua ac patriæ incolumitate excubare omni sorte lætiꝰ, omni
studio speciosius duxi. Ipse an efficaciter militauerim: nosti. Littora Dani si placet
excolite: æquoribus ædes quātalibet propinquitate iungantur. ipsi vndas cauete a
maritimis: ego vos a prędonibus præstabo securos. Et si veri cōfessorē agere nō eru
bescis: ipse iampridē Slesuici consistēs, salutē tuam aduersum Saxonū excursationes
iugibus excubiis vallare necesse habuisti. Eo si nūc diuertere libitum est: liberas me
tu noctes exigere poteris. Præterea angustias regni tui sola Daniæ possessione con-
tētas inusitatis terminorū augmentis explicui. Quos prius infensos habueras: nūc
in tributū acti: tuo per me famulātur imperio. Itaq; quarū ego rerum sementē ieci:
tu fructū absq; negotio messuisti. Et quidē impēsam ad militē, emolumētum ad re-
gem redundare par est. Et ne vlterius priuatæ militiæ facta prosequar: etiā in publi
ca: aduerso pro te vulnera corpore excepi. Et tamen sic de te meritum suspitione: &
querimonia causabundus aggrederis: veterisq; militis tui promptissimā fidem &
certissimā innocētiam notare deforme non ducis. His ne ergo operibus merui: vt ad
uersum me æmulationē tuam in concione destringeres? Hæc ne ex labore ꝑmia: ex
militia stipendia decerpam: vt cuius beneficentiā sperabam: indignationē experiar?
258. Aliena a te sit ingrati hæc animi labes: vt operum meorū beneficiis inuidia/ atq; ob
trectatione respondeas. Verū totā hanc insimulationis vim ab inuidia profectā: nō
tuæ/ sed tuorum malignitati imputandam existimo. At in regni fastigio collocatos
difficiles accusatoribus aures præbere conuenit. Diu paternū hoc imperium gere:
feliciterq; & nominis & regni insignibus vtere. Hæredem tibi quē natura dedit: for
tuna concilier. Ego vero in quocūq; me fortunę habitu continuero: nūq̃ celsitudinē
tuā fide vel obsequio colere supersedebo. Permulsus oratione rex placidiorē oris ha-
bitum induens: offensam falso instinctu conceptā in ipsa repente concione deposuit.
execratus eos qui simplicitatē eius scurriliter attentassent: seq; deinceps aduersum
huiusmodi criminationū susurros aures obseraturum promittit. Cūq; Henricus
omnē obtrectationis suæ molem prudētissima Kanuti responsione subuersam vide Henrici per
ret: familiaribus regem minis aggreditur: summa illū regni affectatione teneri in- fidia.
quiēs: incertāq; Magno regni potitionē futuram: si populo iudice de summa secum
foret cōtrouersiam habiturus. Quippe Kanutum cæteræ nobiliū turbæ populariū
suffragiis pręferēdum. Quamobrē debere patrem successionis ius proprio potius q̃
alieno mandare iudicio: destinatūq; hæredi locum æmulo vacuefacere: dum filii re
bus consultum esse velit. Itaq; sapere eum si suspectam Kanuti fortunā ferro præ-
currere studeat. Hæ voces sæpius lacessiti regis animū sollicitudinibus implicatū
grauiori q̃ ante suspitione torserunt. Tunc Magnus perinde ac fortunæ suæ consu
lendi, tollendiq; æmuli/ a patre licētiam nactus: accitos qui se superius Henrico sce- Cōiuratio ī
lestissimi consilii collegio sociauerant iurare coegit: fidū se cōmissi silentiū acturos. Kanutum.
Adiectus est his Haquinus cognomine & genere Iutus: neq; voci eius vlla ex parte
diffisum est: q̃q̃ Kanuti sororē in matrimonio habere nosceretur. Igitur coniurati
diu secū taciteq; lustrantes quibus periculorū procellis, quove exitii pondere diui-
nū Kanuti caput obruerēt: pestiferi consilii laqueos: humi decubando nectebāt: vt si Versutia
rē casu detegi contigisset: nūq̃ stando, sedendove saluti ipsius insidiatos se esse tuto impia.

iurare quirent: psidioq; situs innocentiæ sibi munimētum consciscerent: ignorantes verborum artificio iuramentum edentē: periurio obnoxium fore. Quorum fucosa atq; errabunda simplicitas: plus criminis in vocis q̄ actus impietate reposuit: nō in manuū sed labiorum temeritate religionis violationē constituēs. Cum autem Haquinus Iutus cœpti modeste sermonis exitum: Kanuti næ saluti insidiosum aduerteret: protinus collegio se pestiferæ cōspirationis abrupit: conclaueq; excessit: ne latronis potius q̄ necessarii partes egisse videretur. Igitur a cōiurationis authore ne iurisiurandi vinculū perrumperet/ monitus: neq; fautorē consilii, neq; proditorem se futurū respondit: q̄q̄ satius esset immerētis periculū indicio pcurrere: q̄ silētio tolerare. Vt autē Magnus insidiarum cōtextum familiaritatis psidio obscuraret: cūctāq; suspitionis notam calliditatis acumine vitaret: ante omnia cōsultum duxit: vt cum eo cuius ardentissime cruorē sitiebat: fictā amicitiæ æqualitatem iurisiurandi pactione consereret: perinde ac religionis pondere propinquitatis vinculū astrictus. Et vt cunctā malignitatis notā sanctitatis simulatione pcurreret: nihilq; perfidum aut obscurū voluere putaretur: iniquissimā molitionē suā insidiosa religionis adumbratione cōtexit. Quippe cōtracta apud Syalādiā nobiliū frequētia: Kanutoq; circa diuinū natalis solenne conuiuādi gratia Roskyldiā vocato: sacræ sibi peregrinationis amorē incessisse perhibuit. Præterea cōiugis ipsum ac liberorū tutorē ordinat: eiq; plenissimā rei familiaris suæ custodiā mādat. Et forte tūc Ingiburga cōsilii cognitionē consciorū indiciis apphēderat: statimq; virū vt pparatas capiti suo vitaret insidias: missis literis monēdum curauit. Ille nūtiū non tā a dephēsionis certitudine q̄ a muliebri pauore profectū existimās: monitionē respuit: seq; nō minus fidei in Magni q̄ vxoris præcordiis reponere dixit. Quē si fortuna æque ac coniunx consilio instruere voluisset: obiectos perfidiæ laqueos cōsultius vitasset: neq; credulitatē suā alienæ malignitatis hamis implicādā pbuisset. Interea magnatibus apud Roskyldiam: quatuor solēniū dies cōtinuo feriatis: Kanutus ac Magnus, publico iā conuētu soluto: sacri tēporis residuū diuiduo peregere cōtubernio. Eodē forte tempore quidā Kanuto admodū sanguine cōiunctus: in eius cōspectu diffidentē secum militē fuste percussum interemit: atq; ob id curia abire iussus: Magnū petiuit. Prouidēs autē Magnus: ne per eū vllū cōsilii sui indiciū ad Kanutū manaret: nocte qua ad detestabile carnificis ministeriū peragēdū cōtēdit: cæteris se sequi iussis: solū hunc pristina Kanuti familiaritate suspectū comitē recusauit. Consilii deinde participes iureiurando obstrictos fidē facere compulit: silētio se cuncta tecturos. Post hæc militem latebra claudit: insidiasq; circūspecta locorū obscuritate disponit. Mox Kanutū apud oppidū Haralstadium/ ab Erico Falstriæ pfecturæ viro domi exceptū: per cōiuratorū quēdam genere Saxonē/ arte cantorē/ sine arbitris sibi obuiū venire iubet. Occursus locū apud citimū villæ nemus denuntiat. Ille nihil in re doli suspicatus: duobus tantū militaris ordinis viris totidēq; Equisonibus in comitatū assumptis: armis vacuus equū petiuit: neq; lateri suo ferri munimētū adciscere curæ habuit. Quē cū e famulis quidā gladio vacuū incedere vetuisset: nequaq̄ se in salutis tutelā ferro opus habere respondit. Tantū enim fiduciæ & pacis in Magni societate reposuerat: vt in occursum eius ne ense quidē vtēdum putaret. Monitore vero ne ferrū omitteret insistente: ægre gladium sumpsit. Tunc cantor q; Kanutum Saxonici & ritus & nominis amantissimū scisset/ cautela sensim instruere cupiens: cum iurisiurandi religio quo minus id ageret obstare videretur: quia liquido nephas ducebat:

Haquinus cōiurationi renuit.

Magni perfidia.

Kanuti integra simplicitas.

Cantoris fides.

239.

subinuolucro rem prodere conabatur, integritatem suam inter fidũ arcani, & pium innocentiæ seruatorem partitus. Igitur speciosissimi carminis contextu notissimã Grimildæ erga fratres perfidiam de industiria memorare adorsus: famosæ fraudis exemplo similium ei metũ ingenerare tentabat. Sed nullis monitorũ ambagibus securitatis eius columẽ quassare potuit. Tantũ quippe fidei in Magni propinquitate repositum habebat: vt salutẽ suam periclitari: ꝗ ipsius amicitiã notare mallet. Quẽ cantor certioribus adhuc indiciis aggredi perseuerans: loricæ quã sub veste gestabat: summa detexit. Sed ne eo quidẽ suspitionis irritamẽto refertum fortitudine pectus: ignauia astringere valuit. Ita solidæ industriæ satelles fidem suam & periurio vacuam: & innocẽtia plenam præstare voluit. Iamq; Kanutus primos syluæ aditus subibat: cũ a Magno occiduũ arboris truncum insidẽte: falsa oris hilaritate: & fictis osculorum blandimentis excipitur. Cuius vt astrictum amplexibus pectus ferro tectum agnouit: qd ita eo cultu esset perquirere institit. At ille dissimulandæ fraudis cupidine munimenti rationem referre cupiens: esse virũ inquit vitæ rusticæ cuius populari penates vellet. Kanutus & rei atrocitatem, & temporis religionem sancte æstimans: quippe epiphaniæ sacra gerebantur: ne priuata ira publicum solenne macularet orabat. Quo/neq; se vltionem remissurum, neq; proposito cessurum iurãte: ipse satissactionis iusta promittere: suamq; pro eius correctione sponsionem offerre cœpit. Obstrepentibus deinde qui insidiis addicti fuerant: oculos in partem circũfe-
240. rens: quid sibi militum hæc manus velit interrogat. Cui Magnus: iam de regni successione & rerum summa agendum respondit. Tunc Kanutus vt patris eius maiestas diu lętis fortunæ velis prosperum cursum teneat: exoptat. Tempestiuam vero talium mentionem incidere negat. Hæc dicentis verticem exiliens Magnus obiurgantis more corripuit. Igitur Kanutus patẽte iam dolo manũ capulo inserẽs: vagina ferrũ abstrahere conabatur. Iãq; gladiũ mediotenus destrinxerat cũ eũ Magnus capitis media diffissum exanimat. Cæteri coniuratorũ prostratũ crebris confodere cuspidibus. Sanguis eius terræ redditus salutarẽ fontis scatebram perpetuis vsibus mortaliũ amministrat. Cuiꝰ cæde cõperta Skyalmonis filii: qbus multa ad eũ ex educationis cõmunione familiaritas erat: petitũ ilico regẽ vt ipm in Roskyldẽsiũ monumẽtorũ area tumulari patiat̃ exorãt. Ille loci copiã negare: ciuitatẽ tãti mali aspectu exasperãdã dicere: eosq; a qbus funebris Kanuti põpa duceret̃: indignationẽ suã aduersum inuisam Magni p̃sentiã acrius destricturos. Quapropter exequias potiꝰ seditiosum pugnæ strepitũ: ꝗ piũ hũanitatis obsequiũ habituras. Hic mihi pauorẽ specie: reuera odiũ exhibuisse videt̃: curasseq; ne specioso occisi funere tetrior ĩterfectori labes accresceret. Reuersi q regi supplicauerãt: miserãdũ amici corpus tenui funere Ryngstadiũ extulerũt. Nec diuina laborãtibꝰ beneficẽtia defuit. Siqdẽ locũ in quo pausantibus gerulis funebris eius lectus cõstiterat: repẽtino fontis ortu signauit. Aliis quoq; cõpluribus rerũ indiciis ingens sanctitatis eius splẽdor eluxit. Facinoris fama, promiscuũ patrię lamẽtũ exciuit, omniq; penates plãgore cõpleuit. Populus eñ cũ calamitosum de nece eius nũtiũ accepisset: protinꝰ cõuiuiorũ quę ea tẽpestate gerebant̃: hilaritate deposita: morẽ tẽpori ĩpensum mœrore mutauit: inq; eo lamẽtãdo: vterq; sexus vnius gemebũdi amici vocẽ habuit. Cuius funus publico luctu elatũ: quantus eius amor omniũ animis insitus esset: indicio fuit. Itaq; cuiꝰ vitam patria charitatis officiis excoluerat: morti quoq; testes grati animi lachrymas erogabat: vt Kanutũ eiulatibꝰ: ita raptorẽ spũs eiꝰ validissimis execratiõibꝰ ĩsecuta.

Passio sancti Kanuti ducis. 1132.

Fons miraculosus.

Alter fons.

Magni insolentia.

Magnus vero ob impię cædis euētum profuso in gaudium animo: Roskyldiā repetit: regnūq; quasi sublato iam æmulo spei firmitate complexus: erubescēdam facinoris fortunā tripudio prosequi deforme nō duxit. Quinetiā sanctissimis Kanuti vulneribus quibus plenas pœnitētiæ lachrymas debuerat: voluptate ex facinore cōcepta: per ludibriū insultare sustinuit. Ne aūt sanguis cœlo terraq; egregie meriti propagine vacuus interiret: hæredē deus extincto subiecit. Nam octaua post hæc luce: Ingiburga Kanuti conceptū ex eo marē enixa proditur: cui & materni aui nomen inditur. Tunc Haquinus quē superius Sunniua ortū significaui: cūq; eo Petrus matre Botilda natus, & filii Skyalmonis facinoris atrocitatē/graui querelarū cōtextu prosequuti: indignā amici necē in populariū vbiq; conciliis deplorabāt: aduersum iniquissimū percussoris actū vulgi irā erigere cupiēdo. Quinetiā tunicā ei⁹ crebris foraminibus absumptā omniū oculis in cōcione subiiciebāt. Nec parum luctuosam eorū actionē laceræ vestis irritamentū adiuuit. Quippe cōpluribus ingētē vltionis cupiditatē tam fœdæ lacerationis spectaculū ingenerauit. Sed & sanctitas Kanuti crebris signorū indiciis prodita: ac diuinis vulgata miraculis: incredibili cladis ei⁹ conquestoribus adminiculo fuit. Haraldus quoq; interdū declaratā apud Ryngstadium concionē: maiore regni q̄ vltionis affectatione petiuit: ibiq; tristissimā fraternæ necis querelā peregit. Ericus vero insularū a Kanuto præfectura donatus: sola vindictæ meditatione sollicitus æstuabat. At Nicolaus popularis inimicitiæ metu periculosum cōcionis aditū suspicatus: suāq; vel filii copiam multitudinis viribus offerre nō ausus: Lundēsiū antistitis Asceri consiliū aduocat. Quo edoctus Magno Roskyldis relicto: Ryngstadiū petit: sperans se per absentiā filii pacatiorē plæbis frequentiā reperturū. Verū quia habēdā in collibus concionē tuto petiturus nō videbatur: in oppido acquiescere: q̄ incertam populi fidē discrimine suo tētare maluit. Cūq; Kanuti fratres fatū eius apud concionē pari fuissent querimonia ꝓsequuti: populus lachrymosa eorū actione permotus/tam innocui sanguinis carnificē publica damnatione mulctauit: sentētiāq; suā aduersum tā pii spiritus oppssorē destrinxit. In regē vero pristina adhuc fortuna venerabilē: tāq̄ de eius incerta cōsensu seueri⁹ cōsulere passus nō est: ne noxā & innocētiā in æquo ponere videret. Itaq; patriæ parētē honoris pariter eius atq; ætatis æstimatiōe verecūdius habita: ab hoc animaduersionis genere immunē reliqt. Orta tādē de regis absentia mētione subitis cōsternationis furiis incitat⁹: laxato cōcionis ordine: intra suos eū penates opprimere gestiebat: pfatus iuste regē ab his adiri: quos prior ipse petere noluisset: psertim cū præsentiā suā cōcioni quæ per eum vigere debuerat: in vicinia cōstitutus negasset. Qd cū rex ex his quos ad cognoscendas concionis voces direxerat accepisset: Ascerum emittit: qui reuerētiā & nobilitati suæ: & sacerdotio debitā iræ vulgi irrūpētis opponeret. Ille plæbis in occursū cōtēdēs/cōspecto Erico/dexterā habenis ei⁹ equo delapsus inseruit. Quēdiu ac multū vt irā cōceptā temere/remitteret pcat⁹: p Magni facinore decretā lege correctionē: p patris ei⁹ innocētia statutā defensionis iustitiā promittebat. Quinetiā detracto pileo cōsternatæ multitudini capitis sui maiestatē obiecit. Tātū aūt eius apud Ericū pcatio valuit: vt regi nō modo salus: sed etiā in pximo petēdæ cōcionis licētia deferret. Q̄q̄ em̄ populus ardētissimo studio in Kanuti vltionē ferretur: auctoritatē tamē antistitis quæ inter Danos amplissima erat: ante oculos pponens: plus eius pcibus q̄ suis sententiis indulgendum putauit. Itaq; rex concione sine filio petita: non aliter defensionem sibi conciliare permissus est: q̄

Nascitur sancti Kanuti ducis filius.

Kanuti ducis signa.

Magni dānatio.

241.

vt se Magni præsentiã vitaturũ: eũq; domo ac patria excessurũ: nec ante receptam a populo veniã reuersurũ iuraret. Cæterum ne vulgi irã exasperaret: diuiduũ cum eo concilium habuit: internuntiis partium mãdata gestantibus. Arbitrii siquidẽ regis facultatẽ exilii q̃d Magnus apud Gothiam cuius rex esset agere poterat intuentes conditione vtendũ monebãt: futurum rati: vt interim in omniũ animis odii eius habitus exolesceret: ipseq; prolixioris absentiæ beneficio mitiorẽ patriæ sententiam reperiret. Populũ quippe exilii eius miseratione mouendũ, iram quã sceleri inflixerat: pœnitẽtiæ remissurũ sperabant. Ita pacato popularium motu: rex Iutiam: Magnus Gothiã exilii speciẽ pbiturus petiuit. Huius pactionis obtrectatores amici regis fuere. Quippe qui Magno occidendi Kanutũ cõsiliũ dederãt cõditionis habitũ exsecrantes: teterrima sibi ratione regẽ cõsuluisse dicebãt: satius affirmantes vt ipse rerũ summã deponeret: q̃ vnicũ filiũ & in spem regni procreatũ: ob leues agrestium minas exilii deformitate damnasset. Quamobrẽ oportere Magnũ reuersionis ius paterno potius q̃ populari arbitrio subiectum habere: citissimoq; reuocationis beneficio patriæ & propinquis inconsulta plæbis malignitate restitui. His vocibus irritatus Nicolaus: missis qui Magnũ accerserẽt: abdicatã eius cõmunionẽ inimica religioni charitate repetiit. Nec pensi duxit cũ cõtẽptu periurii damnatã sanguinis sui psentiã amplexari. Cuius indulgẽtiæ temeritas procellã Magni discessu pacatam: reditu concitauit. Enimuero Ericus ac Haraldus Nicolaum: cui eatenus indemnitatẽ detulerãt: vtpote voce sacrilegũ: cõsilio parricidã: detestabili filio dãnationis cõsortiõe iũxerũt: scelere pares pœna æquãdos existimãtes. Neq; eñ vlterior iurationi eius fides habita est: q iam pproper a filii reuocatione cõspicuũ cũctis piuriũ edidisset. Verũ ne populus regio ductu vacuus regẽ incesseret sub certis signis militare cõstituit: fragiles conatus & pposit irritos iudicãs quos nulla auspicia pcurassent. Itaq; regẽ ex cõsueta potissimũ familia petiturus pterito Haraldo/ Erico q huic stirpi affinis esset/ & nomẽ, & regias vires suffragiis detulit. Siquidẽ facilẽ ex his electionẽ morum inæqualitas faciebat. Nõ solum enim auaritia Haraldi: sed etiã libido flagitiis obsita / a regno repelli meruit. Huic coniugalia sacra spernenti frequens concubinis cubiculum extitit. Quippe matrimonio non contẽtus: genialem thorum pellicum vsu pollutum habuit. Quarũ partus singulis incunabulis excepti: & in aula liberis matrũ officiis educati: triste nuptæ spectaculũ fuere. Igitur ob inuisos parẽtis mores: suspecta quoq; posteritas erat: nec solũ pręsens patris: sed etiã futura liberorũ metuebatur impietas: q filiorũ affectus paternis soleant ingeniis respõdere. Eapropter cũcti ab Haraldo oculos auertẽtes: benignis Ericũ animis respicere maluerũt. Ipse vero plus propriæ moderationi q̃ alieno fauori indulgẽdũ existimans: oblatum a popularibus honorẽ sumere recusauit: ornamẽtum eius viribus quęrere: regnũq; armis præcurrere cupiẽs. Igitur & vltioni studẽdum: & imperio ante partã victoriã abstinẽdũ putauit: ac primũ Iutiã imparatæ expeditionis viribus petit. Quẽ cõtexta acie pcedentẽ thoro Riparũ antistes cõpositis perfidiæ cõmẽtis excepit: summã regis innocẽtiã pdicans: eũq; iurationis suæ tenorẽ deinceps executurũ promittẽs. Verbis deinde magnã præ se excusationẽ præferẽtibus/ preces de pace multiplicat. Ericus obsecrantis animũ simpliciter æstimans: securitate ex eius mendacio concepta: continuo reuocatis aquiliferis: subsistere copias iubet. Cuius mora Nicolaus ex speculatorib⁹ cognita: pfusos in otiũ hostes nullo negotio fugauit. Ita dux antistitis cõmẽto ludificat⁹: stolidę credulitatis suę pœnas pependit.

Magnus in exiliũ abit.

Haraldus reiicitur.

Erici modestia.

Cũq; ob hoc datũ sibi iustũ belli titulũ animaduerteret: sed ob rerũ angustias regio
apud Ysoram nomine insigniri nequiret: Syalandiã reuersus: eius Scaniæq; suffra-
giis recusatũ prius honorẽ accepit: omniq; dissimulatione reiecta: acrius in fratris
vltionẽ erigitur. Inde literas ad Lothariũ facit: amici necẽ vlciscatᷣ orat: parricidii a
Magno pœnas expetat: eũq; in societatẽ belli tũ precibus: tum etiam p̃mii pactione
sollicitat. Imperator maiore potiẽdi regni q̃ exigẽdæ vltionis cupiditate perductus
secus Iutiæ mœnia gradũ Romano militi struxit. Etenim ꝓpositi spem: nõ tã in vi-
ribus suis q̃ in interno diuiduæ regionis motu reposuit. Cui se Ericus apud Slesui-
cum classe obuiũ dedit. At Magnus vtriusq; hostis aduentũ accurata valli munitio
ne p̃currens: validũ portis p̃sidiũ applicuerat. Interiectis diebus Nicolaus citeriora
valli immẽso Iutorũ agmine circũfudit. Cuius tantæ copiæ erãt: vt imperator acie
manũ cũ eo conserere formidaret. Sed neq; classe Erici ad copias suas in vrbẽ traii-
ciendas vti p̃sumeret. Cũq; nec aggerẽ oppugnare: nec militẽ nauigiis mãdare tutũ
duceret: inaniter tẽpus a se teri conspiciẽs: pacis cõditiones excogitauit: quibus spe
ciosam sibi soluẽdæ obsidionis rationẽ consisceret. Ericũ itaq; cui integerrimã opis
stabilitatẽ spoponderat auersatus: pactũ cũ aduersæ partis principibus habuit: vt
obsidioni ipse parceret: Magnusq; Romani imperii militẽ ageret. Qui cupide condi
tione vsus supplex Lothariũ veneratus est: sed insidias parabat obsequio. Ille ex pa-
cto copias trans Eydoram recepit. Quo accepto Ericus Cæsarẽ nauigio petitũ per
summã Theutonicę perfidię execrationẽ exprobratione leuitatis insequitur: futurũ
affirmãs: vt Magnꝰ tali se circa ipsum fide gereret: qualẽ nuper in excolẽda/Kanuti
societate p̃buerat. Nec vana assertio extitit. Imperatore siquidem Eydoram remẽso
Adolfum extremos ab eo curare iussum: Magnus p insidias adortus: non solũ copiis
spoliauit: sed etiã arma deformiter abiectãtẽ nando fugam capessere coegit. Ericus
imperatoris ope defectũ se vidẽs: per summã animi ægritudinẽ orientalia repetiuit.
Superueniũt legati a Magno rege Noruagiẽsiũ missi maiorẽ Kanuti filiã: sed nõdũ
nuptiis tẽpestiuã eius coniugio petituri. Quorũ legationẽ Ericus cõtrahendarũ vi
riũ spe fauorabiliter habuit: excepit alacriter cupiens finitimorũ auxilia affinitatis
beneficio cõparare. Ipse quoq; bellis otiũ interpellãtibus: adhuc cõiugio vacuus: no
uercã Magni Noruagiensiũ quõdã reginã: vtpote dignus hac nuptiarũ vicissitudi
ne fauẽte eiusdẽ priuigno: suscepit vxorẽ. Hybernis itaq; per quietẽ exactis: recidi-
ua belli tẽpestas efferbuit. Nã Nicolaus occasiuũ Daniæ militẽ cõtrahebat. Ericus
Christierni splendidissimo inter Iutos loco nati ꝓmissis euectus: oriẽtis auxilia pu-
gnæ cõparat. Is Magni odio a Nicolao deficiẽs: enixe se Erico affuturũ spopõderat.

Petrus Roskyldensis episcopus.

Petrus vero Roskyldensiũ pontifex Ericũ corpore: Nicolaum animo comitabatur:
metu alterũ: alterũ charitate cõplexus. Sed Haraldi fauor inter suborẽ & odiũ va-
rie fluctuatus est. Vt enim Nicolai castra verecunda pudoris meditatione vitabat:
ita fratris p̃latione perosus/militiã eius inuidia detrectabat. Itaq; partes eius cũ du
obus spectatæ indolis filiis/specie magis q̃ beniuolẽtia prosequebatur. Neq; enim ei
parcius aduersum germanũ: a quo se in regni petitiõe superatũ videbat: q̃ in fratris
interfectorẽ odiũ erat. Interea Christiernus necessariorũ manu cõtracta: acie regem
aggredi statuebat. Cuius Nicolaus nõ solũ defectione: sed etiã hostili molitione cõ-
perta: copias quas aduersum hostes cõtraxerat/inter naualẽ terrestrẽq; partitur ex-
ercitũ. Quinetiã Christiernũ acie excipere parat: Magnũ classe p̃fectũ Erico obuiũ
destinat. Iã vero Ericus ad insulã: cui Syra nomẽ, appulerat. Quo ignorato Magnus

aura q̃ euētu ꝓsperiore ab Arusia soluit/nauigiisq; aliis alia præcurrentibus/sparsa incōpositaq; classe ꝓcessit. Cui⁹ Ericus aduētu ꝓcognito/scafa exceptus, nūc singulos/nūc vniuersos classis suæ magistros/maximeq; Petrū et Haraldū / quorū dubiā suspectāq; fidē habebat/impēsioribus pugnæ hortamētis sollicitat. Neq; eñ repēte cū tota Magni classe manū cōserere cupiebat: sed nauigia vt cuiq; celeritas cursum dederat accedentia sigillatim nautarū internicione vastauit. Quorū Magnus eminus pericula speculatus, cōfestim demisso velo, nauigiū suū anchoræ q̃ auræ credere præoptauit/disiectāq; pelago classem lituo recinente cōtraxit. Igit ignauis fugā/ fortioribus pugnā apphendentibus, Ericus cū nauiū numero præstaret, arctissimo earū cōtextu hostē cōclusit/ac veluti classe classē obsedit/atrocitatēq; pugnæ augebat necessitas. Cūq; Iutenses neq; victoriæ facultatem/neq; fugæ copiā fortunæ suæ suppetere viderēt, duci q̃ sibi cōsulere ꝑoptātes/salutē eius ꝓpriis seruauere piculis Quippe cōfertissimę classis cuneū irrūpentes/quia victoriā Magno præstare nō poterant, victo fugā quærebāt. Nā eidē Mioparonē ingresso veluti quandā elabēdi semitā securis periculorū animis extruebāt. Quo dilapso nihilominus pugnandi ptinaciā retinētes/aut morte/aut captione finiuere bellum. Cūq; victores spoliis deuictæ classis incūberent/inter egestā nauigiis prędā quendā velo implicatū cōspiciūt Cuius ex deformitate latebræ formidinē æstimātes ꝓtinus ob ignauiā eum laqueo cōsumpserunt: vti fœdo mortis genere spm̄ redderet: quē pugnæ fortiter impendere dubitasset. Interea Christiernus manu cū Nicolao infœliciter cōserta, ꝑ ingentē suorū stragē capitur/et in ostii Slesuicensis ergastulū relegat. Ericus vero recentis pugnæ successu elatus/sed eorū quæ circa Christiernū gerebant ignarus, potiendę Iutiæ spe mare Lymicū classe cōpleuit. Vbi quū expositis incaute copiis/et Christierni fugā et regis aduentationē nūtio didicisset/plus amici fortuna cōcussus, q̃ propria recreatus, recepto milite reuerti maturauit. Ex cuius agmine cōplures tardi⁹ nauigia repetentes, ab imminenti regis exercitu trucidant. Hūc euētū secutus Haraldus ad Nicolaum occultis se ꝓmissionibus inuitantē defecit. Plus siqdem indignationis ex Erici dñatione, q̃ iræ ex Kanuti internicione cōceperat/ eiq; frater fratris oppressore onustior erat. Quinetiā Magnus vt lætū hostilis militiæ incrementum: ita tristem suæ defectū aspiciens, fraterni cōmilitii societatē labefactare tentabat. Haraldū itaq; quē Erici ptes dubia fide secutum nouerat/ꝓmissis dignitatis incremētis vrgebat. Nam et Haraldus q̃q̃ iram obsequio tegeret, incitatiore odio aduersus Ericū, q̃ Erici impugnatorē ardebat. Itaq; nō solū eius arma deseruit, sed ēt quo validiorē Nicolao opē īpēderet/castellū qd̄ ī Roskyldensi suburbio molit⁹ fuerat, īpēsiore munimēto vallauit/īuidiā frna platiōe cōceptā/pfidia defectiōis exsatiās. Idē cū Eric⁹ magna Sialādēsiū manu p obsidionē clausisset/valliq; firmiorib⁹ obstaculis conatus suos admodū interpellari videret, a Saxonibus q Roskyldiæ degebāt tormētoꝝ artificia mutuatus/domesticas vires externis cumulauit ingeniis Quippe nostri rerū adhuc militariū rudes raro taliū vsu callebant. Primū itaq; saxum parū vegeto iactu machinamento egestū/citraq; valli ꝓpinquitatē collapsum ludibrio castrensibus fuit. Siqdem irrisa tormenti vi, vlteriores eius impulsus irritos augurabant. Secundū incitatius actū ac mirifico cuidam tecto supne impactū pondere et incussu suo funditus penetralia transuerberauit/ ædemq; magno cū fragore collisit. Quæ domus fundamenti loco lignea tantū base subnixa/eidemq; velut cardini imminens/leui attactu quamlibet in ptem circumagi poterat. Quo viso

Christiernᵘ capitur.

Haraldi defectio.

Machinamenta bellica.

Haraldus fidutiā quam ex primi iactus defectu cōcepat, in secundi pcessu deponere coactus: quū neqꝫ se domi obsidionē laturū/neqꝫ foris auxilia accepturū speraret, noctu maritima aggeris pte pfracta/ꝙ ab hoste negligētius obsideret/ equos p praerupta demissos pedes cū suis insequi cœpit. Cūqꝫ totis in castris tumultus exoriret citato acri⁹ equo/comitibusqꝫ vt Haraldo occurreret de industria vociferari iussis/ nō Harald⁹ sed Haraldi insequutor creditus, inter medios pstrepētiū globos facilē fugae meatū habuit. Itaqꝫ nō minus fictae fugientiū voces, q̄ tpis habitus hostiū existimationē fefellisse credunt. Fuere tamē ex Theutonibus q hūc in ipo fugae pcursu sagittis a se cōfixū assererēt. Ita vafri ingenii dux obsidionē arte/piculum calliditate frustratus, repta rate Iutiā petit. Quē Nicolaus pinde ac ptibus suis in Syalandia ppugnantē nō solū regali beneficētia psecutus, sed etiā primis inter amicos honoribus veneratus est. Nec tamē suspicione vacua familiaritas fuit. Quippe et repētina fratris desertio/et subitaneus trāsfugae notabat aduētus. Interea Sueones ꝙ Magnū domesticis bellis occupatū audierāt, Suerconē quendā mediocri inter Sueones loco natū regē cōstituūt/nō ꝙ illū tantope diligerent, sed quia externi hoīs imperiū recusarent/ceruices indigenā ferre solitas pegrino duci submittere formidātes. Hic Suerco VIwildā Noricā quā Nicolaus in matrimoniū emortua Margareta recepat/amatoriis primo legationib⁹ sollicitatā/mox viro furtim abstractā ad suū vsqꝫ connubiū pduxit. Cuius coitu p cōiugio vsus, Karolum ex ea/ q et post ipm in Suetia regnabat/suscepit. Per eadē tpa diui Kanuti filia iāpridē regi Noricorū desponsa p legatos ab eo in Daniā missos nuptura deducit. Peractis hybernis Nicolaus diutinā deficientis a se regni vlcisci cupiens iniuriā, crebra Iuticarū partium classe Syalandiā appulit. A quo Ericus apud Werā pontē grauissimo praelio supatus cū vxore quodā Noruagiae regina/filioqꝫ puulo Suenone/quē ex pellice pcreauerat, necessitudinis fidutia Magnū petiuit / eiusqꝫ hūanissimā prio hospitalitatē/ mox dolū atqꝫ fallaciā expt⁹ est. Interea Nicolaus Haraldi Theutonicorū supplicia exigētis precibus inclinatus, Roskyldiā irrupit/cōpraehensosqꝫ in vrbe Germanos incentoris arbitrio mulctādos dimisit. Quos Haraldus tū quia tormentorū opifices/tū quia de falsa nece sua gloriantes audierat, extrema nariū pte praecisa, deformes reddidit. Percōtatus an Haraldus eorū fuerit iaculis interfectus. Tunc quidā ex his applicatū ori suo cultrū aspiciens, pcendū sibi ꝙ doctus esset asseruit. Haraldus hoīem literarū pitum existimans, reuocato lictore ad epistolas pductū ipsas (vt fieri assolet) solenniū nuncupatione verborū dedicare praecepit. Cui captiuus suendi se/nō sacrandi pfessorem respōdit. Haraldus hoīs acumine delectatus, impunitatē astutiae tribuit/iramqꝫ quā deceptus abiecerat, correctus repetere erubescebat ne errorem supplicio emendare videret. Per eadē tpa Haraldus Hybernicarū partiū oriundus florentissimū Noruagiae statū veluti fulmen aliquod ac tempestas incussit. Qui quum se Magno Hyberniae populatore procreatum astrueret, affirmationi suae fidem diuini examinis argumēto praestare iussus/sup candentes laminas nudatis plantis (nā id ab eo experimentū poscebatur) incessit. Hisdemqꝫ nulla ex parte corruptioribus cōplures Noruagiensium liquido incolumitatis miraculo ad assertionis suae credulitatem perduxit. Ex cuius gremio omnis Noruagicorū bellorū lues manauit. Interea Nicolaus p insidias aemulum opprimere statuens, Magnum Noricū in eius necem mercedis pactione sollicitat. Ille lucri irritamēto latrone corruptior/hostisqꝫ ex hospite effectus, impensioris obsequii simulatione curam Erici

Haraldi callida euasio.

Suetiae rex impositus Suerco.

Caroli regi Suetię ort⁹

Eric⁹ a Nicolao vict⁹.

Theutonū supplicium ab Haraldo

Astus sutoris theutonici.

Haraldus Hybernic⁹.

Mirū experimentum.

245.

exactissima satellitū custodia vallauit/officiisq; fallaciā texit. Erycus vero ꝑ reginā
cuius patruus erat insidias obsequio subesse doctus, amicis quos in Lalandia habe=
bat ꝓpositū regis cū remedii precatione denūtiat. Nec segnis Lalandensibus ad opi
tulandū animus fuit. Solo qppe nauigio Noruagiā petētes/occulto nūtio aduentū
suum Eryco significāt. Qui q: Noruagienses summā in potionis magnitudine vo=
luptatē habere nouerat, applicatā sibi custodiā temulentia ludificandā putabat. Igi
tur stipatorū sobrietatē crapulæ delectamēto adorsus, instaurata comessatione cre
bris custodes poculis attentabat. Quibus vt bibēdi cupiditatē augeret, irritamen=
tū ebrietatis aleā cyphis interserit. In qua posito cū qbusdā pignore decertans/etiā
ꝓsperū tesserarū iactū inerti lusu de industria ꝓsequebat: vti collusores fortuna lu=
cri illectos ad lasciuiendi cupiditatē/ludendiq; ꝑseuerantiā incitaret. Postremo per
inde ac ꝓlixioris vigilię tædio fatigatus/cubitū excessit/sacerdotēq; exilii sociū aleę
ꝓ se curatorē reliquit. Ille rem sobrie ꝓsequutus, temperātiā eorū multiplicatis po
culis quantulacūq; restabat/subuertit: interq; mero ac somno sopitos mediū cuban
di locū habuit. Interea Ericus ꝑrupta cubili ꝑte cū cliētela ac cōiuge furtiuo ad ma
re discessu ꝑuenit: reptaq; in littore nauigia: quo tutius fugā caperet, in sentinis ꝑfo=
randa curauit. Hæc tractāti succurrit filiolū hospitio dormientē fuisse relictū, adeo
obliuiis aīm festinatio implicat. Quippe quo occupatius/hoc negligētius humanū
esse ingeniū cōsueuit. Qq̄ vero ꝑ̄stolationi ꝑiculum inesse nō dubitaret, sanguinis
tñ sui curā deformiter abiicere passus nō est. Missis igit̄ q adolescentē exciperent,
246. tarditatis molestiā eximia filii charitate cōtempsit. Quo allato in altū ꝓcessit. Dilu
culo qbus Erici cura mādata fuerat pulsatis hospitii foribus, an hesternā adhuc te=
mulentiā discussisset/interrogāt. Nemine vero responsum edēte/taciturnitatis ad=
miratione crebris idip̄m clamoribus ꝓsequūtur. Tandē silētio attoniti, cōuulsis ia=
nuis/vacuā hospitibus ædē inueniūt. A qbus vafre sibi illusum vociferātes/ euentū
dño trepidi nūtiant. Qui ꝓtinus petito littore, detractisq; in altū nauigiis, fugacē
intercipi iubet. Quæ quū vitiatis lateribus vndarū plena cōspiceret, subducta refi=
ci curauit. Iisdemq; rursum in mare detrusis/ad accelerandā nauigationē/velo pari
ter ac remis incubuit. Adeo ꝓmissum in mortem Erici præmiū affectabat. Interea
Ericus grādem pelagi ꝑtem emēsus, magno hostē interuallo præcesserat: ideoq; fa=
cile ab insequētibus occupari nequibat. Cūq; Magnus nauigationē diutile gestā ꝓ=
positi irritā animaduerteret, reuocato remigio domū reuertit. Ericus vero fidissi=
mā sibi Lalandiā repetens, intercepti Vbbonis suspendio, quē Nicolaus minorū in=
sularū præfectū creauerat, clarū reditus sui indiciū dabat. Audito deinde regem di
uini natalis dies Lundiæ feriari debere/aduentū eius petita Scania præcucurrit/to
tāq; regii apparatus impensam ꝑ̄ripuit. Quod audiēs in Sialandia rex/alimētis pu=
blica administratione cōtractis ꝓcedere supsedit. Aestate vero præter Scaniā omni
Danica classe cōtracta, ad Fotam sinū appulit/pedestremq; ꝓpter littus aciē statuit
Quæ quū centuriatis parumper ordinibus constitisset, aduentante Erico excitum
equorum vngulis puluerem in speciem nebulæ eminus exhalare cōspiciens/ paula=
tim ad naues gradum retulit. Sed inter eundū aduentantis equitatus fragore ꝑcul
sa/incessum ad fugam cōuertit. Quam supueniens Ericus fortuna/nō prælio supa
tam impune cecidit/incruentamq; deo parricidium vindicante victoriam habuit.
Magnus cum aliquanta fortiū manu cedere veritus, cæteris terga obuertentibus/
aduerso hostem corꝑe repellebat. Quippe quū fugā parū liberam cerneret, animo=

Erici in filiū charitas et effugiū.

Magni virtus.

sum sibi cõciscere exitum, mortemq́ suam pugnãdo clariorẽ efficere egregium du xit. Quinetiam ne pristinum fortitudinis suæ splendorem obtereret, fatũ q̃ fugam amplecti maluit. Postremo vt insigni pugna/ita multa aduersariorũ strage edita, su per ꝓstratorũ a se cadauerũ struem vna cũ Petro pontifice Roskyldensi cõsumptus occubuit: quẽ vt fati comitẽ, ita tumuli quoq́ consortem habuit. Nicolaus admoto sibi per villicũ equo/nauem petiuit. Maior fugientiũ pars cõpræhensa ꝑ foros naui gia cõscendere cupiens, ingenti quadã mole mersabat. Igitur qui primi introrsum euaserant, tardiorum manus nauigiis insertas absq́ societatis respectu ferro trun cantes/ferociores in suos q̃ in hostes fuere. Calamitosa nimirum illa facies erat: quũ pendulis nauigia brachiis amplectentes/hinc hostis vrgeret/inde ciuis repelleret. Quo experimento quantum quisq́ salutem suam alienæ præferret, fortuna detexit Taceant nugaces adulantiũ voces: quæ spiritũ amicorũ proprio chariorem astrue re non erubescunt. Crediderim hanc victoriã humanis parum viribus partam: sed deo piissimi viri interitum vlciscente cõcessam. Neq́ bellum aliud crebriorem pon tificum cruorem absumpsit. Quippe Petrus Roskyldensis/ et Henricus Sueticarũ partiũ pontifex/omnesq́ Iutię/ præter vnũ antistites hoc prælio oppressi tradũtur In cuius apparatu Magnus Saxonis filius Erici miles singulare fidei specimen edi dit. Nam quum Nicolaus maritima Sialandiæ loca nequis ad Ericũ transiret a mi litibus obseruari iussisset, ꝑ Stethinnensis promontorii prærupta a satellitibus fu ne demissus, noctu scapham cõscendit/eaq́ Scaniã petens/gratã Erico opem attulit Post hæc Magnus Noricus nudati cõsilii sui cõiugem arguens, reiectã a se Erico re misit/dignam repudio ratus, quæ coniugali charitati consanguineũ prætulisset af fectum. In cuius contemptum temerata matrimonii religione seipsum nuptiis spo liare triste non duxit. At Nicolaus fuga Iutia elapsus/ et tanq̃ ad fortunæ ludibriũ reseruatus, æstimato pariter et orbitatis suæ/et ætatis habitu, nõ vt sibi successorẽ sed vt æmulo hostem relinqueret/Haraldum regni post se declarat hæredem. Dein de Slesuicenses ob Magni iampridem facinus infensos ad habitum pacatæ mẽtis re ducere cupiens/de cõponenda secum pace sollicitat: eosdẽq́ et ætatis suæ et fortu næ miseratione acturos existimans/sumẽdorum obsidum gratia oppidum intrare constituit. Rursum quum caput suum inexploratæ fidei ciuibus obiicere dubitaret Beyonis cuiusdam summam inter oppidanos auctoritatem gerentis hortatum se cutus/salutem simul cum suspicione deposuit. Portas siquidem de industria patefa ctas ingressus/vt pium cleri, ita ferocem plæbis occursum repperit. In excipiendo namq́ eo diuiduum ciuitas animum habuit. Clericis quippe eum sacræ processio nis officio venerantibus, cætera vici pars vt hostem excepit. Qui quum inter pla teas aduersis sibi signis obuiam iri conspiceret, amicis vt in ædem Petri cõfugeret exhortantibus/aulam petiuit. Et ne cruenta corrixatione diuini fœdarentur pena tes, regia sese q̃ templo tueri maluit/paterno in lare quietius obiturum præfatus. Nec defuit militibus prompta mens ad eius salutem suis cladibus defendendã. Diu siquidem intactum eum animosis corporum suorum obiectibus seruauerunt. Neq́ triste duxerunt pro tuenda illius incolumitate suam vltimis implicare periculis Quorum Slesuicenses primũ sanguine profuso/ad vltimum et regiũ absumpserũt.

Magni cædes.

Miserandũ spectaculũ.

Mors episcoporum. Magni Saxonici fides

Magni Norici in vxorẽ crudelitas.

Nicolai regis cædes.

247.

Explicitus est Liber Decimustertius.

Incipit Liber Decimusquartus.



Nterea Ericus destinata in Iutiam classe quũ *Ericꝰ Emũ direx. lxxxii*
ad Syram insulam appulisset, nuntium de re
gis oppressione suscepit. Et forte in ea rerum
colluuione Ericus ac Bero natu inter Haral
di filios primi deserto patre fidelius se q̃ fœli
cius Erico iunxere. Iidẽ noctu clãdestina pa-
tris legatione petiti, silenter accepta gesserũt
At Ericus nihilominus legatiõis indiciũ na-
ctus, expiendæ eorũ fidei gr̃a aliquãdiu igno-
rantiæ simulatione silentiũ egit. Quibus se-
cretũ paternũ tegere pseuerantibus, quum se
nullam ex eis arcani cognitionẽ suscepturũ
putaret, despato voluntariæ cõfessionis indi
cio, vocatos in mediũ vehemẽti pfidiæ exprobratione pulsabat: ꝙ rẽ a patre mãda-
tã parũ lucide ptractassent. Interrogati quoq; quã ad eos pater legationẽ habuerit,
cõsultos se qd agere eũ potissimũ expediret: vt ad Noruagiã exularet respõdisse di
cebant: ideoq; nõ ante cõsiliũ fateri voluisse, q̃ ei a cõsultore obtempatũ agnoscerẽt
Quorũ affirmatio q̃q̃ vera esset, fidẽ nõ habuit: ꝙ inuita potius q̃ vltronea videre
tur. Igitur eorũ expiri Ericus asserta cupiens, ambos arctissima apud castrũ Slesui-
cense custodia asseruari p̃cepit: vti veritatis cognitione suscepta, aut innocẽtię præ
miũ, aut reatui pœnã referret. Cui postmodũ idem forte castellũ intranti, memora
ti iuuenes cõpeditis semet incessibus obtulerũt, supplicesq; eius genibus aduoluti,
p̃tentis innocẽtiæ meritis, captionis remedia flagitabãt. Quorũ Ericus vt fortunæ
misertꝰ, ita fidei gratulatus: qppe fuga p̃ris filiorum affirmationẽ adiuuerat: sicut
erat mero pcalefactus, et calamitati lachrymas dedit, et veracitati salutẽ promisit.
Quod quũ forte Christiernus ex aulicis cognouisset, antelucano tempore petẽti sa
crariũ Erico obuius factus, hesternæ eum temulentiæ lasciuia cõcitatũ intempera-
te munificũ extitisse ridebat: ꝙ Daniã hosti dono dare sustinuisset. Rationẽ quoq;
dicti lucidiore sentẽtia psecutꝰ, Fore, inqt, vt Haraldi filiis maior vinculorũ suorũ
q̃ absolutionis respectꝰ incesseret, odiũ liberatori ꝓ gratia relaturis. Quid eñ aliud
Ericus eorum saluti parcentẽ agere, q̃ Haraldo robustorum iuuenum auxilia reser
uare? His vocibus inclinatus Ericus, a promisso suo q̃ ab amici cõsilio recedere ma-
luit: profectamq; a crapula indulgentiam sobria animaduersione cassauit. Huic clæ
mentiæ studiũ in crudelitatis exhortatione deponere rubori non fuit. Itaq; quorũ
spes ad vitã intenderat, salus aquis cõsumpta est. Eodẽ tpe Noruagiæ primoribus
Magnũ Haraldo: q ęque rege genitus esset, dimidiũ regni cedere postulãtibus: eoq; *Filiorũ Haraldi neces.*
hoĩem ignotis ortum parẽtibus admittere recusante, in agro Fridleuino ferro cer-
tatum est. Interea Haraldus repetita Iutia Vrnicæ concionis suffragiis rex est de-
claratus. Quo cõperto Ericus nauigiis glacietenus (nam gelu vndã durauerat) *Concio Vrnica Haraldũ creat regem Iutiæ. lxxxiii.*
in altum vsq; pertractis, Iutiam tacite petiuit, Haraldũq; apud Scypetorp vicũ no-
ctu cũ supstitibus filiis interceptum, diluculo conclaui extractum absq; respectu fra
ternitatis capitali supplicio affecit. Ex quibus Olauus clausum armis cubiculum
videns, mutata cũ fœminis veste, salutarem inter hostes egressum habuit. Ea tem-
pestate Haraldus Noruagia pulsus, vt ab Erico aliquid virium contraheret, in *Mors Haraldi.*

Daniam peruehitur. Quē Ericus ob relictū ab eius æmulo matrimonium supplicē
recepit/oblatumq; sibi speciosū pugnæ titulum gauisus, auxiliis eū ꝓsequi statuit.
Haraldus aūt excepta liberalitate/nullam animi fere dotem adeptus, crebra corpo
ris virtute pollebat. Cuius viribus frætꝰ apud Helsyngam oppidum pignore cum

Haraldi mōstrosa celeritas.

Erico posito/an cū lectissimis eius equis cursu cōtendere potuisset: duobus in certa
men admissis vtroq; metā prior tenuit. Geminis siqdem inter currendū bacillis in
nixus, crebris corpus saltibus cōcitabat. Aliud quoq; inusitatæ agilitatis spectacu-
lum edere cōsueuerat. Sępe etēm inter nauigandū puppi exiliens/in prorā ꝑ exerta
remorū capita decucurrit: indeq; cursu in aliud nauigii latus reflexo, ꝑ reliquos re
morū ordines locū quo excesserat/repetiuit. Qui si parē animi virtutem a natura
traxisset, nequaq̄ se inter amplexus pellicis æmulo obruendū dedisset. Huic Ericus
tametsi opitulari vellet, Sclauis domesticam pacem interpellantibus, animū opere

Eq primū maritimæ expeditioni additi.

comitari nequiuit. Igitur omissis amici rebus, propriis curam iniecit: cōtractaq; ad
uersum Rugiā classe/quo gnauius bella conficeret, maritimæ Danorū expeditioni
primus equos adiecit/quaternos singulis nauigiis mandās/eūq; morē diligēs poste-
ritatis cura seruauit. Classis eo numero digesta/mille et centū nauigiis frequens re
ꝑta est. Quibus Dani ad Rugiā appulsi/vrbē Archon aduersum se valido præsidio
firmatā inueniunt. Quam ne finitimorū auxiliis iuuari sinerent, tractū qui Archo
nensium fines ꝓpemodum Rugia abscisos cū continenti cōmittit/ligonibus conci-
sum in vallum opacæ admodū altitudinis redegerunt. Tuitio eius Hallendensibus
credita/iisdemq; Petro parere iussum. Quos Rugiani quęsito ꝑ vada trāsitu, noctu
inopinatos adorti/cōpluribus cæsis/a cætero repellunť exercitu. Igitur Archonen-
ses quū nec vires cōferendi belli haberent/neq; locum ad cōtrahenda auxilia suppe
tere cernerent, necessitate victi, salutē et in Christiana sacra trāsitionē pacti, statua

Simulacrū Rugianorū

quā venerabanť retenta/Danis se tradunt. Erat eñ simulacrū vrbi præcipua ciuiū 249
religione cultū/crebrisq; finitimorum officiis celebratū: sed falso sacri Viti vocabu
lo insignitū. Quo asseruato oppidani veterem sacrorū morē penitus abrogari passi
non sunt. Primum itaq; solenni ritu prolui iussi, stagnum maiore pellendæ sitis, q̄
initiandæ religionis ardore petentes / sub specie sacrorum fessa obsidione corpora
refecerunt. Datur Archonensibus pariter rerum diuinarum antistes: qui et eis
cultioris vitæ formam perscriberet/et nouæ religionis rudimenta cōtraderet. Sed
post abscessum Erici cum antistite pulsa religio. Siquidem Archonenses abiecta ob
sidum charitate, pristinum statuę cultum repetentes/qua fide diuinum susceperūt
prodiderunt. Post hæc Ericus ordinatis in Dania rebus, amici curam importunita
te omissam, accepta rerum tranquillitate/resumpsit: iuuandiq; gratia eius vrbem

Alii Alsy-lo magno. Magnꝰ Noricus capiť

asylo Magno deuotam primo diripuit: mox igni subuertit. Interiecto anno Haral-
do eidem opem iterato poscenti/vniuersam Daniæ classem pro supplemento trans
misit. Collato bello viribus Magnus inferior capitur. Quem Haraldus vita frui
permissum/oculis ac genitalibus carere præcepit: ne aut luminū voluptate regnū
appeteret/aut Veneris vsu vltricē sui sobolē ꝓcrearet. Cæcatus igiť castratusq; cū

Amicitiæ specimen.

interrogareť quē ex suis pœnā secū oculorū subire vellet, paucos ea re delectari re-
spōdit. Tūc qdā et forma ei simillimꝰ/et militiā eiꝰ singulari fide cōplexꝰ/ne ex tāta
cliētela deesset, q cū dño cōpati vellet/vltro se supplicio obtulit/ꝑ̄fatus vt videnti si
millimū: ita luminibus orbato futurū. Qui quū virtute venerationē meruerit, apd
improbos pœnā persensit. Magnus vero non tam animi virtute q̄ corpis debilitate

Magnus fit monachus.

Erici leges.

cõtinẽtiæ religionẽ amplexus, de sceptrato cucullatus euasit. Interea Eric⁹ q̃sitã armis pacẽ iustitię ornamentis excolere cupiẽs, cõditas a maioribus leges/ac tũc pene ingẽti bellorũ tẽpestate subuersas ad pristini vigoris habitũ reuocauit: vtq; fortitudine fuerat: ita iustitia insignis apparuit. Irrogatas minoribus iniurias supiorũ suppliciis pẽsabat/nihilq; familiaritati aut necessitudini pcẽs/aut ferro/aut laqueo incõsultã maiorũ auaritiã castigabat. Quo studio et principũ odia/et plebis obsequia cõtraxit: euenitq; vt et potẽtibus formidolosus/et popularibus pcharus existeret. Idẽ rerũ a se gestarũ virtutẽ tãtis laudibus pseq cõsueuerat: vt veri interdũ fidẽ excederet. Semel quoq; Erici salus satellitis eius somnio seruata pdit. Nam quũ ex freto Slesuicensi Sialandiã petere statuisset, qdam nautarũ p quietẽ existimauit p inculta montiũ iuga lasciuo admodũ equo se puehi/eoq; cursum citãte inter valliũ opaca pcipitatũ crebris noctuarũ vnguibus laniari. Qđ quũ mane p iocũ sodalibus retulisset, Ericus ea visione veluti piculi pmonitus/ne eũ nauigationis comitẽ haberet, in aliud se nauigiũ cõtulit/eoq; tutus sociis naufragio pereũtibus pmãsit: lætatusq; est q salutẽ suam alienæ rati, q̃ ppriæ credere maluisset. Forte aũt inter ipm/Roskyldensemq; põtificẽ Eskyllum inimicitiæ primũ/mox seditiones adoleuere. Qua in re antistes Petri Botyldæ filii collegiũ nactus, auctoritate quã primã inter Sialãdenses habebat/in regis eos odiũ cõcitat/viribusq; publicæ cõsternationis adiutus Sialandiæ eum terminis pellit. Quo exacto puincialem populum in societatẽ factionis sub titulo libertatis adciscit: a suspectis obsides petit. Solos vero Skyalmonis filios seditionis cõsortium detrectantes ad populare cõciliũ euocat / et ni statuta die obsides tradant/bonis carituros minatur. Illi vero ad concionẽ peruecti, nec minis victi/nec bonorũ pœna mulctati/solidũ tenuere ppositum. Sed vt ad eos impunitas redundauit, ita ad Eskyllum pœna cõcessit. Rege eñ cum Iutica classe reuerso/patris ac patrui interuentu vsus, vicena auri talẽta mulctæ nomine persoluit. Petrus vero fatis suis vltionem pręcurrentibus, pœnam quę a rege parabatur/effugit. Per eadem tempora decedente Ascero Lundensi, de noui antistitis suffectione diuiduũ regis ac populi suffragium fuit. Siquidem Scanienses ob egregia Asceri merita Eskyllum arctissima ei cõsanguinitate iunctũ/ne potificiũ a familia discederet, suffragiis amplectũtur. Rex vero rubore fugationis ammonitus/neq; suorũ in Eskyllo decorũ oblitus, Rikonẽ Slesuicensem: q nuper Albero successerat/q in potiendo regno familiari eius opera vsus fuerat, eorũ arbitrio præferebat. Nec tamen hæc vota palam ad litem et controuersiam progressa fuerant, Scanis metu sententiam occultantibus. Eodem tempore Plogus quidam claro inter Iutos loco natus tametsi regis militiam profiteretur, latentes capiti eius insidias comparabat. Ad quem Rypam veniens/militiæ titulo stipendium postulabat. Quo recepto, datum sibi cladis eius præmium reputabat, Et forte Ericus inter quosdam populares acrius dissidentes regali iudicatione componere rogatus, publica id concione exequi statuebat. In qua quum Plogus cuidam ex plæbe de se querenti satisfacere iuberetur, dicendi simulatione facta nõ sine lancea pgressus, auditum sibi præberi petiuit. Stabat aũt et rex hastæ innixus/turbantiq; silentiũ populo manu ne obstrepet innuebat Quẽ Plogus loricam veste tectam gerere existimatum diu curiosis speculatus oculis/vt inermem deprædendit, lancea transuerberauit. Et ne timidius dicere q̃ facere videret, regẽ a se pstratũ vociferans/cæteros ad militũ internicionẽ hortat. Aulicis itaq; passim metu dilabentibus, Ericus Hagni filius: cui ex patientia cognomen

Somniũ satellitis.

Eskyllus Roskyldeñ epus Ericũ pellit.

Cõtẽtio de episcopatu Lundensi.

Plogi facinus.

Erici regis cædes.

1140 Erici Haqni filii facinus.

obuenit:egregiũ fortitudinis exẽplum pbuit. Diu ſiqdẽ exanime regis corpus gla-
dio ꝓtexit:ſociiſq; in fugã lapſis,ſolus ex tot cõmilitonibus intrepidũ mẽtis habitũ
tenuit/dignus vt ei in regnũ ſucceſſor fieret,ꝓ quo etiã extincto pugnã gerere pſti-
tiſſet.Iamq; vacantẽ Daniæ poſſeſſionẽ nemo ſanguinis/virtutiſve fidutia aut pete
re/aut rapere præſumebat. Quippe Sueno Erici/Kanutus Magni/et Waldemarus
Kanuti filius nondũ regno tempeſtiui fuere.Chriſtiernus vero Waldemarũ pater-
nã cuius vltionẽ adiuuerat/regno digniſſimũ prædicabat.Quẽ honorẽ mater mul
tis et grauibus piculis obſitũ,ac vix quidẽ adultis geſtabilem pnicioſum puulo fu-
turũ aduertẽs,poſcenti puerũ Chriſtierno tradere recuſauit /maioribus id munus
deberi præfata.Poſtremo ptinacius inſiſtentẽ iureiurando obſtringit in regẽ eũ eli-
gi nõ paſſurũ.Quo Chriſtiernus ad populũ et cõcionẽ vſq; plato/patris eius benefi
cia memorat:vt domi leges et iura ſtabilierit:vt foris hoſtẽ repreſſerit:vt furtis ra
piniſq; patriã vacuefecerit:vt Daniã pene exhauſtã et exanguẽ Sclauiæ magiſtram
reddiderit:vt etiã vnicuiq; p vĩ amiſſa ad integrũ reſtituerit: vtq; cũctis his opib⁹
ſanguini ſuo regnũ deferri meruerit. Verũ cũ filius eius nondũ maturos impio an
nos accepit/neq; Danis ſub auſpiciis puerilibus rem gerere militarẽ expediat,virũ
debere circunſpici:q vſq; ad ꝑfectã pupilli ætatẽ tutorio regnũ nomine ꝓcuraret.
In qđ munus aptius neminẽ q̃ Ericũ ſupioris Erici ex filia nepotẽ:q audacia ac pie

Eric⁹ Lamrex.lxxxiiii

tate præſtaret/maternũq; genus ex regibus duceret/adciſci poſſe/adulto rerũ ſum-
mam pupillo ceſſurũ.Ita Erico et populi fauor/et pueri maieſtas vires regias dedit.
Hic præter ſolam animi fortitudinẽ nihil a natura dotis accepat: ſicut prudẽtia va
cuus,ita parũ amœnus eloquio.Cæterũ adeo ſalutis ſuæ ꝓdigus eſſe cõſueuerat:vt 251.
bellũ cõmiſſurus ne ſingulariter in hoſtẽ ꝓcurreret,arctius a ſuis obſeruari ſoleret
Tunc Eſkyllus cognito regẽ apud Iutiã deceſſiſſe,repente in Scaniã maioris ſacer-
dotii affectatione puehitur.Ericus vero infectũ antedeceſſoris ꝓpoſitũ circa Ryco
nẽ explere cupiens/pontificalis ei dignitatis incrementa tribuere geſtiebat.Scaniẽ-
ſes aũt vltima quæq; ppeti,q̃ pontificiũ in nouã transferre familiã præoptãtes/bel-
lum aduerſum regẽ decernũt.Quo ille cognito ne multorũ inimicitias vnius viri
fãiliaritate cõtraheret,ꝓpoſito ſuo cupide ceſſit/Eſkylloq; ſedẽ mutare pmiſſo, Ry

Olauus Haraldi filius.

konẽ Sialandiæ præſulẽ mediantibus cleri ſuffragiis/creat.Interea Olauus Haral-
di filius Noruagia reuerſus,patrimoniũ ſuũ inter bella ciuilia a patruo occupatũ
hæreditatis titulo repoſcit.Cuius petitioni Ericus illam antiquitatis legem oppo-
ſuit:qua reis patriæ bonorũ pœna decernitut.Patrẽ ſiqdem eius peregrino milite
aduerſum patriã vſum/decretã hac lege ſententiã incurriſſe.Igitur Olauus perin-
de ac iuſtũ belli titulum accepiſſet,cupidius oblatã ſeditionis occaſionẽ amplectit.
Siqdẽ acceptã repulſæ cõtumeliã ad nouarũ rerũ licentiã trãſtulit/deq; priuati pa
trimonii repetitore totius regni inhiator euaſit. Verũ diſſimulato odio p inſidias
regẽ opprimere ſtatuit.Quẽ in Arna Lundenſi hoſpitio diuerſantẽ noctu adortus,
primũ a vigilibus clandeſtinũ eius aduentũ ſpeculatis excipitur. Qui mox reflexis
equis ſepultos ſomno milites clamore eminus in arma cõcitant/primiq; portas tue
ri parant. Auxiliis deinde ſupuenientiũ ſociorũ adiuti,hoſtilem repulere conatum
Olauus pinde ac ſuo ꝓpoſito victus,in Suetiã cõtendit:ſed mox Erico Scania exce-
dente reuertit/cõcionẽq; in valle Arnenſi ſub edicto cõtractã liberioris vitæ ꝓmiſ-

Eſkylli i regem fides.

ſis aggreſſus/regium ſibi nomẽ illecto populariũ fauore conciuit. Quod indigne fe
rens Eſkyllus,bellum ei Lundenſi manu cupidius q̃ ꝓſperius infert. A quo ſupatus

primū mox in vrbe ad quã ex prælio confugerat obsessus: postremo necessitate victus: obsidibus datis, fideqꝫ sub sacramẽto promissa salutẽ paciscitur. Sed postmodū ex Olaui discessu competentẽ fugæ copiã nactus: Erici charitatẽ & obsidū saluti/& iurisiurandi religioni/speciosa temeritate ꝑposuit, neqꝫ nefas duxit extortum sacramenti vinculū voluntariæ amicitiæ cultu conuellere. Cuius affectum atqꝫ constantiam rex ad se in Syalandiam venientis amplissimi ruris vicorūqꝫ complurium datione pẽsauit. Verum Scania impẽsius Olauū fouente, ipse veluti in antistitis fuga per absentiam victus: reparandæ fortunæ gratia ad littus more gentis Landora appellatum expeditionis nomine crebra classe peruehitur. Cuius loci suspectã admodum fortunam habebat: fabulosæ cuiusdã opinionis credulus: qua reges id littus aggressi in annū duraturi negantur. Sed dum per præsentiã fata metuit: absens victoria caruit. Siquidem tellure perinde ac fatali malo abstinens: neqꝫ ferri: sed ruris violentiam in metu reponens: copias in aciem dirigit, easqꝫ Eskyllo proferendas cõmittit. Qui pontificalium sacrorum q̃ rei militaris peritior: persimilem priori fortunam expertus: triste regi spectaculum fuit. Cuius mali intuitu discere Ericus moneriqꝫ poterat: plus viribus suis duces: q̃ fœmineis debere figmentis. Quibus superstitionū laqueis: quove credulitatis errore animū tunc eius obsessum putemus: cū ipse qui alias adeo manu strẽnuus existere consueuerat: vt ne temere in hostẽ se mitteret: a militibus contineri necesse haberet: tunc veluti metu pugnam detrectans: in vicino se per absentiam superari conspiceret! Qua victoria Olauus veluti ipsum iam Ericum delesset supra modum erectus: pontificales opes æque ac regias absqꝫ respectu religionis inuadit: & in contumeliam Eskylli: a quo bis se prouocatū meminerat: cuidam eiusdem nominis sacerdoti pontificii gestionem assignat. Deinde tanq̃ vniuersas æmuli vires superiore prælio contudisset omnibus corporum munimentis apud Lundiam relictis: alias locorum & metu, & armis vacuus proficiscitur. Quo accepto rex contractis vndiqꝫ leuibus & quæ fors obtulerat nauigiis: noctu e Syalandia traiecit exercitum: amicis e Scania nauigationi suæ ductum eminus scintillarum silicibus excussarum splendore præbentibus: fortissimos quatuor Olauianæ militiæ viros domi interceptos aquis obruendos curauit. Adulterinum pontificem a veri sacerdotii sacramentis exutum suspendio finiuit. Arma deinde hostium gratã militibus prędã occupauit. His deniqꝫ vsus Olauū apud Glumstorp vicum conserto prælio superauit. Qui in Gothiam confugiens: interiectis diebus per Blekingiam reuertit: itemqꝫ ab Erico fugatus cum ad montium angustias peruenisset: eorum præsidio frętus proxime insequentes deleuit. Partem quoqꝫ exercitus in ostium terga traiecit: eaqꝫ manu prope modum Lundenses absumpsit. Super hæc omnia fugam capessit. Deinde veluti rebus in Scania parum feliciter prouenientibus bellum in Syalandiam transfert: fortunam loco mutare cupiens. Vbi ab incolis Rykonis ductum secutis apūd Bythingam amnem bello victus: in Hallãdiam excurrit. Ex qua rursum Syalandiam petens cum ex agrestibus antistitem in vico Ramløsa moram habere cognosceret: noctu tacitus in vicinia mansit. De cuiꝰ cubiculo certior per matutinum eius officium factus ostio militem inuehi iubet. Ad cuius tuitionẽ procurrentes cubicularii in limine trucidãtur. Antistes ipse extremæ necessitatis periculis obsessum se videns: religione saluti postposita: ceruicem scuto subiecit: adituqꝫ hostem insigni pugna prohibuit: clericis interim qui & epistolarū eius & anuli curam habebant: conuulsas pene ianuas admoto puluinorum cumulo

Fabulosus loci geniꝰ.

Epi virtus.

reprimentibus. Igitur ædem Olauus quia armis non poterat: flammis attentabat.
At pontifex ense q̃ igni consumi speciosius ratus conserendi cum Olauo sermonis
pacem efflagitat: benignaq; eius promissione firmatus/ exserto foribus capite tru-
Epi cædes. cidatur. Igitur Olauus vltionem parricidio consecutus cupide in littus decurrit:
vtq; nauigia tacitus deseruit: ita concitus eadem repetiuit: ante fuga & nauigatio-
ne vsus q̃ rex nuntium facti qui tunc in vicinia morabatur acciperet. Quo cognito
Romanus antistes acerbissima aduersus eũ execratione vsus cæteris per Europam
Olauo inter- pontificibus similiter in ipsum pronuntiandi detulit potestatem. Mandatum quo-
dicit sacris. q; ad vniuersos Iutiæ pontifices dedit: vt sententias aduersum sacrilegam eius im-
pietatem debita animaduersione destringendas curarent: indignum vsu sacrorum
existimans qui celebrem eorum ministrum oppresserit. Ericus vero comperto Ola
uum Halladiam petere festinato post eũ peruehitur. Cuius aduentu Olauus apud
Arystadium nuntiato vicini pontis beneficio fugæ consuluit: eoq; post tergum ab-
rupto: in proxima ripa tutus consedit. Pauci ex militibus eius quibus ob virtutem
aut torporem fuga tardior erat: a superuenientibus occupati funduntur. Tunc In-
gimarus quidam vetus Erici miles: æmulum eius non bellorum impendio: sed leui
insidiarũ momento tollendũ ratus: illectusq; siue pmii spe/ siue gloriæ cupidine trãs
fugæ titulo Olauũ petiuit: eũq; transitionis simulatione secutus: tandẽ in publico
pergentẽ equi pernicitate fretus: telo traiicere destinauit: cõplessetq; votũ: ni Ola-
uus repẽte equo delapsus: imminẽs iaculũ industria corporis declinatione vitasset.
Deinde citatũ acrius equũ/ dũ incautius fugę cõpendiũ quęrit/ in palustre cœnũ pci
pitẽ agit: eiusq; voraginibus implicatus opprimitur: pposito parũ respondẽte for-
tuna. Post hæc Ericus nuptiarũ sollicitatꝰ affectu Bremorũ antistitis Harwici ger-
manã vxorẽ duxit natu quidẽ nobilem: sed nõ tã pudicitia q̃ parẽtela conspicuam.
Cuius instinctu vetera regũ latifundia in eos maxime quorum forti opera aduersꝰ 253.
Olauũ vsus fuerat: dono cõtulit: neq; regiis opibus quo minus suscepta pro se peri-
cula repẽsaret: pepercit: quasi ad hoc tantũ eas recepisset vt in alios largitione trans
funderet: totasq; stipẽdii loco militibus erogaret. Postremo æmulũ apud Thiutam
amnẽ cũ maiore copiarũ parte bello deleuit. Verum non eadẽ virtute peregrina ac
domestica bella cõfecit. Expeditiones enim quas aduersum Sclauos ductabat: nõ tã
timori eis q̃ ludibrio fuere. Adeo enim apud eum inertia omnia solutaq; fuere: vt
ne a viro quidem edita putarẽtur. Infimi cuiusq; in soluenda militia arbitriũ seque
batur. Sæpe lixarum redeundũ vociferantiũ clamorem secutus: classem dimisit. Ob
cuius mollitiẽ animata Barbarorũ atrocitas/ nõ solũ eũ foris peruagantẽ contẽpsit:
sed etiã domi consistẽtẽ inuasit. Qui cũ in Fyoniam forte e Syalandia nauigatione
cõtẽderet: piratas post tergũ imminere cõspiciẽs: auide petito littore: armamẽtisq;
omnibꝰ in prædã relictis: nõ sine rubore & metu nauigio cessit. Interiectis annis cũ
apud Syalandiã febri se implicatũ sentiret Fyoniã vsq; cuius erat oriũdus cõcessit
spiritũ vbi acceperat redditurus. Illic despato lãguoris remedio quia corpori nõ po
terat: spiritui cõsulere cupiẽs: regiã vestẽ cuculla pmutat: vocataq; militũ cohorte
palã regno renũtiat. Creditũ em̃ est: & a sacrorũ peritis traditũ nihil abolẽdis piacu
Ericus fit lis pœnitẽtiæ religione valẽtius reperiri. Tũc Elyuus a vico Wisingo qui & ipse ęgro
monachus. cũ aliis assidebat: cũctos de creãdo rege circũspectis ẽẽ suffragiis iubet: vtpote præ
senti iam militia liberos. Quæ vox vitã regis quãtulacũq; restabat absumpsit: ægre
ferentis adhuc viuo sibi successorem inquiri.


Efuncto Erico ambiguũ plæbis de regno suffragium fuit. Quippe
Kanutus in Iutia: Sueno apud Syalandiam Magni alter/alter su-
perioris Erici filius: ingenti ambitu regnũ petebãt. Siquidem hũc
paterna illum auita merita venerabilem faciebant. Suenone itaq;
Sialandensium suffragia ambiente: ac plærisq; petitionem eius fa
uorabiliter accipiẽtibus: Olauus cognomine Balbus prisci moris
æmulatione permotus: cunctos qui regium ei nomen tribuerẽt: ipsumq; si reciperet
execratus: adduci se posse negabat: vt in hanc vocẽ incõsulta patrię maiestate ꝑcur
reret: aut regium honorẽ priuato præter publicũ regni cõsensum deferret. Siquidẽ
electionis locum Sialandiam esse. Ius vero penes popularis arbitrii cõmunitatẽ con Locum ele-
sistere memorabat. Hæsitãtibus cũctis: atq; a sentẽtia aliquantulũ cedẽtibus: Steno ctionis Sia-
quidã spreto veterũ ritu Suenonẽ occultis a se promissis aggressum regio primꝰ no landiã esse.
mine cẽsuit. Maiorẽq; cõcionis partẽ ad similẽ vocis ausum induxit. Itaq; sententiã
eius prosecutũ vulgus: qđ arbitrio suo paulo ante permittere verebatur: pari mox
suffragio cõprobabat. Eodẽ quoq; auctore populus Sialandensis creatũ a se regẽ fi-
nitimorũ cõsensu fulciri cupiẽs: Iacobo Colonis filio singularis facũdię viro legatio
nem compositã & subornatã cõmittit: qui Scaniẽses adulatione dignitatis ad socie-
tatẽ electionis impelleret. Idem Suenoni comes in Scaniã datus: accepta dicẽdi co-
pia: docet noluisse Sialandos quicq̃ super regio delectu sentẽtiis suis præter Scanicũ
arrogare cõsensum. Sed hũc sequi in cũctis q̃ ꝑcurrere malle: sine eo nihil magnę rei
executuros. Verũ Suenonis insitam animis charitatẽ habere: eũq; sibi in regẽ dum
modo Scanica allubescant suffragia exoptare: quẽ p̄ter propriæ indolis claritatem/
etiã patris auiq; merita cõmendarẽt. Meminisse deinde monet: vt soli cæteras Da-
norum vires obtriuerint: vt patri eius ad extremã pene desperationem redacto: ni-
hilq; præter interitum pręstolanti imperium dederint: obsecratq; humanitate qua
illum exceperant: filium prosequãtur. Ita Sialandensiũ affectum indicans: sed factũ
reticẽs: omniũ Suenoni suffragia conciliauit: quos ad hunc fauorẽ non solũ Sialan- Sueno rex
densium legatio: sed etiam proprię eorum virtutis memoria concitabat. Kanutus lxxxv.
quoq; eodẽ a Iutis honore prouehitur: indignãtibus Suenonem temeraria geminæ
concionis audacia regium occupasse vocabulũ. Inde Sialandiam potiendæ eius libi
dine iisdem fratus accedit. Post hæc maximũ pontificem Eskillum/ eundẽq; Sueno
nianæ partis fautorem occultis ad defectionẽ promissis impellit: quibus incẽsus an
tistes Kanuto per internũtios mandat: classe Scaniam petat: seq; belli sociũ pollice-
tur. vt autem occasionem sibi transitionis consisceret: ac lubricum fidei suæ ratio-
nabilis causæ titulo coloraret: acceptas a Suenone iniurias fingit: & quasi cũ eo cõ-
trouersiã initurus: cõtractis colloquii simulatione militibus: Lundiam quæ & Sue-
nonem habebat petiuit. Vbi dũ compositionis negotia falso geruntur: Kanutum ex
iis quos ad speculãdum eius aduẽtum præmiserat: adesse cognoscit. Nec colloquiũ
soluere moratus: ignotum cæteris consilium suũ eadẽ hora repẽte detexit. Siquidẽ
elatis signis præcipiti in littus equitatu contẽdit. Cuius aduẽtum Kanutus nauiga
tione præcurrẽs/ littori copias mandare noluit: sed in altũ nauigia reiiciens damna
ta promissoris fide Sialandiam reuertit. Ita præsens consilium non cedẽtibus ex sen
tentia rebus fortuna delusit. Sueno vero properantem ab vrbe pontificem subsecu-
tus: reuertentem bello superat: captũq; quia publica custodia non suppetebat in ex- Eskillus ca-
celsam Laurentianæ ædis partem attollit: eiq; templum ergastulo fecit. Eapropter pitur.

execrationis (quæ suprema pontificum vltio est) censuram metuens: non solũ eum captione eruit: sed etiam agresti vico/ magnaq; Burgũdæ insulæ parte: quo synceriorem eius fauorem impetraret: donauit. Post hæc sine ipso apud Slangetorp ruralem Sialandię villam bellum cum æmulo facit: eũq; cruentissimo prælio superatũ insula pellit: victor in Scaniã redit: Kanutus in Iutiã refugus cessit. Per eadẽ tẽpora Romanus antistes Barbaricæ tempestatis procella rem diuinã pene obrutã euersamq; conspiciens, datis per Europã epistolis vniuersos Christianæ credulitatis hostes ab eius cultoribus oppugnari præcepit. Singulæ autem catholicorũ prouinciæ confinẽ sibi Barbariem incessere iubebantur. Ne ergo Dani priuatæ militiæ rebus publicæ religionis officia detrectarẽt: sumptis sacræ peregrinationis insignibus imperiũ amplectuntur. Igitur Kanutus ac Sueno inuicem obsidibus datis, depositisq; inimicitiarũ exercitiis rei melius gerẽdę gratia pacẽ pro tẽpore statuũt: reuocatũq; a suis visceribus ferrũ ad sacrorũ vindictã conuertũt. Discordiã itaq; a regni æmulatione profectã sociæ expeditionis fœdere castigãtes: iũctis viribus Sclauiã petũt: Germanis ex cõdicto diuersam eius inuadẽtib⁹ plagã. Iuti Kanuto duce/ Hetbiẽses Suenone hostilẽ occupãt portũ. Superueniũt extremi Sialandẽses ac Scani: priorẽq; classem prout cuiq; locus patebat sua circũincludunt. Occurrũt in littore Saxones et ipsi vindicãdæ religionis cupiẽtissimi: militiæ socii Danis futuri. Mox Dobinum insigne piratica oppidũ: ab vtroq; circũsidetur exercitu: omni Danica multitudine præter paucos classis custodes nauigia reliquẽte. Quorũ raritate cognita rugiã primã obsessis opẽ inimicę classis oppressione porrigere statuũt. Mox Scanos quos ordo proximos offerebat adorti: ferme omnes fuderũt. Iutis iocundã eorũ cladẽ ducẽtibus: neq; socios cõputãtibus quos duce a se diuersos nouerãt. Sed & forẽsis nõdũ pugnæ memoria exoleuerat: & recẽs partiũ odiũ æstuabat. Adeo quos priuatæ iræ agitant: publica nunq̃ cõmunio fœderat. Ascerus vero Roskildensis q̃ classis a rege curã acceperat/ suo repẽte nauigio ꝑ ignauiã cedẽs mercatorũ cymba aduect⁹ cõscẽdit: eoq; latebrã nactus: quos specioso pugnæ exẽplo ad fortitudinẽ incitare debuerat: deformis fugæ spectaculo territabat. Primũ autem Scani ne timidioribus fuga suppeteret: cõmunibus vinculis arctius naues in classem sociãt: mox victi nexus industrie procuratos fortuitis ruptionibus lacerant: parsq; ferro periit: pars necem sibi inter vndas precipitio maturauit. Cũq; Rugiani complures ob magnitudinem naues captu difficiles animaduerterẽt: multitudinis specie metum eis ingerere cupientes: classem suã abductis cæsorum nauigiis duplicant: eadẽq; perinde ac remigum plena tentoriis instruũt vacuitatẽ vmbraculis obscurãtes. Vsi sunt & alio nõ minore mentiẽdę classis ingenio: noctibus enim tacita nauigatione in altũ pergẽtes diluculo referũtur imaginẽ recẽtis classis, & supueniẽtiũ auxiliorũ effigiẽ ꝓbituri. Sed crebro id agẽtiũ frustra calliditas fuit. Interea Danis obsidionẽ arcẽtibus: eorũ classis piratico bello nũtiatur oppressa. Hac fama reuocati correptis nauiũ reliquiis Rugianos resistere formidãtes: portu ꝓpellũt: sociorũq; stragẽ fuga hostiũ vlciscũtur: ob interfectorũ cadauera parũ adhuc nauigabili ponto. Suenoni vero naui qua venerat spoliato suã cedere Kanutus Liburnicã voluit: sed suspecta æmuli humanitas erat: oblatũq; notabatur obsequiũ. Nã cũ ei⁹ partes incolumes: suasq; ꝓpemodũ exhaustas videret: alieno nauigio reditũ experiri visus nõ est. Slesuicũ deuectus interiecto tẽpore prior Kanuto Sialandiã occupat. Roskildiãq; mœniũ inopẽ recepta culi gratia vallo fossaq; cõplectiť. Cuius custodia Ebboni mãdata: in Scaniã pergit.

Borgen Holm.

Stratagema.

255.

Kanutus vero Scaniensiũ damnis benigne secũ a fortuna actũ existimãs: eãq; tantũ sibi viriũ addidisse: quantũ æmulo depressisset reputãs: ne res eius ꝓxima clade corruptas/ ocio recreari permitteret: Sialandiã tã sibi q̃ hosti diuidua ope familiarem Iutis pręcipue fretus ingreditur: ei potissimũ cessurã ratus a quo primũ occupata fuisset. Vbi cõperto Roskildiã deciuisse: portasq; sibi Ebbone filio Skialmonis auctore clausisse: Sunonem quẽdã sola loquacitate insignẽ/ nec tã consilio gnarũ q̃ amœnũ eloquio: qui eã ad deditionẽ hortaretur ꝑmittit. Is cũ ad oppidũ peruenisset: primũ ante vallũ lasciue/ & discursim obequitans: mox cõpositi volubilitate sermonis propugnaculis insistentes aggressus: legationis mandata facundius q̃ felicius explicabat. Quem Ebbo de industria blandis ac mitibus verbis excipiens: emissis deditionis simulatione iuuenibus prendẽdum curauit. Quorum vnus paulatim ei propior factus: ius fræni violẽtius occupat: cæterisq; equũ a tergo pulsantibus: captum ciuibus ligatum adducit. Is primo compedũ pœna coercitus: postmodũ superueniente Suenone luminibus spoliat⁹ improuidæ exhortationis pœnas pepẽdit. Hæc audiẽs Kanutus potiendæ vrbis diffidẽtia: in Iutiam reuertit: vtq; rerũ cõmoditas affuit: Sialandiam spe reparandæ fortunæ/ parte qua maris anfractibus interluitur inopinatam intrauit: improuidam quoq; Roskildiam capit: & penates Ebbonis ad Suenonem elapsi incẽdio diruit. Vnde ne impẽsarum inopia arctatus discederet: publico stipẽdio alimentorũ ei subsidia decernũtur. Par Scaniẽsibus circa Suenonẽ affectus incesserat. Ne enim labente sumptu veluti ciborũ pœnuria afflictus arma deserere cogeretur: publicæ eũ collationis cõmeatibus ꝓsequũtur. Tãta inter partes virtutis & gloriæ æmulatio fuit. Interea nobilissimi Iutorũ/ & in rebus bellicis singulari militiæ laude cõspicui/ duab⁹ Suenonẽ Liburnicis petiuerũt. Quorũ virib⁹ succinctus assumpto Eskillo: manũ in Sialãdiã traiecit: ac ꝓpe Thorstam vicũ bello cũ Kanuto cõcurrit. Vbi inclinata suorũ acie timidiorũ fugã secut⁹: fortiorũ victoria reuocat: & dũ vinci credidit: victor repẽtinus euasit. Kanutũ vero sui/ siue q; tenera adhuc ætate esset, siue quia belli eũ implicare periculis nollẽt/ in aciẽ descẽdere passi nõ sunt: pro duce pugnæ spectatorẽ effectũ. Interiectis diebus Waldemarus diui
256. Kanuti fili⁹: armis tũc primũ ꝑ ętatẽ matur⁹: sed paterna in Kanuto merita perosus Suenoni se iũgit: in eius castris militiæ Tirociniũ habiturus. Cuius fauor plurimũ Suenoni viriũ cõciliauit. A quo paternę ꝓfecturæ dignitate donat⁹: Kanutũ quẽdã Henrici filiũ sub Kanuto Magni filio eiusdẽ beneficii titulis inhiantẽ crebra belli cõgressione perdomuit. Nec minor ipsis mediocris rei q̃ regibus summæ æmulatio erat. Semp autẽ ad Waldemarũ victoria redũdauit. Erat aũt Kanutus insignis facũdia sed moribus effusissimus. Sueno & fortunæ fauore: & viriũ incremẽtis accinct⁹ in Fioniã excedit: mox æmulũ apud Iutiã persecuturus: vbi ab exule quodã Ethlero sollicitatus bellũ in Holsatios parat: abũde minora ad traiiciẽdum nauigia ꝓmittẽte. Incolæ siquidem quo transitus impeditior foret: pontẽ conuulserant. veniẽtibus Eidoram: ꝓmissoris iniuria binas tãtũ nauiculas exhibuerat. Quarum altera Sueno suos ꝓcedere cupiens: saniore militũ sentẽtia reuocatur: rogatus ꝓpositũ hostiũ aliena traiectione ꝑnoscere: neq; ꝓpriis rem periculis explorare. Siqdẽ haud procul eis latebrã esse: partẽ copiarũ quantã a se supandã crediderint irrupturis. Nec falsa prædictio fuit. Holsatii quippe vicinis se saltibus occultãtes: patiẽter primorũ adiitũ præstolantur: transuectisq; quos a se capi posse cõsiderẽt: ꝓcursu facto omnes aut neci aut captioni subiiciũt: q̃q̃ Danis in propulsando periculo animus nõ deesset: vt

Suno loquax.

Ebbonis

Suno capitur.

Roskildia improuide capitur.

Waldemarus Tiro.

pote qui nec fugere possent,& in regis oculis pugnā edere necesse haberent. Ita no-
stros ad virtutē capessendā & salutis desperatio,& præsens ducis incitabat aspectus
Quorū periculis exturbati scafarū magistri:circa palos medio amne defixos hære-
bant:neq; residuos transuehere:neq; translatos referre ausi. Itaq; nec regi ad pcedē
dū,nec victis ad resiliendū opi fuere.Interea Kanutus sumptuosis militiæ impensis
oneratus:nec minorē occidētis humanitatē inuenit:q̃ oriētis nuper expert⁹ fuerat.
Siquidē agrestium placide tractatorū stipendia cōtraxit tali Iutorū beneficio vsus:
quale pridē apud Sialandios acceperat:huius Sueno cōgressu vitato:Scaniā reuisit
exiguis militiæ reliquiis integrā æmuli manū attētare formidās. Interiecto tēpore

Ebbonis mors.

receptis pretio captiuis securus Iutiā adiri cōstituit: peragranti Fioniam Ebbonis
e vita nūtiatur excessus.Cuius fato deiectus:relatis in Sialandiam copiis psens belli
propositū deserit,militēq; plangere q̃ æmulū incessere maluit. Adeo eñ familiari-
ter eo vsus:vt nihil in foro:nihil in castris/absq; ipsi⁹ amministratione curaret:inq;
priuatis ac publicis negotiis prorsus ex eius arbitrio sentētiaq; pēderet. At vbi re-
cens funeris mœror exoleuit bellum nouaturus per Fioniam in Iutiam decurrens:
Wibergenses regiorū vectigaliū immunitatē pactos ad bella pro se suscipiēda perdu
xit.Huc Kanutus magnis oriētis viribus succinctus aduehitur: victor haud dubie
futurus ni suadētibus amicis equestrē militiā pedestri mutasset.Siquidē optimates
eius supiorū bellorū ammoniti:qbus rem infeliciter equitādo gessere/ ne fugæ facul
tas ignauos abriperet:necessitatē sibi iferre tētātes:equorū amminicula submouēda
duxerūt.Kanutū cū paucis equitibus peditū mediū faciūt belli merita æstimaturū,
nec alias Sueno rebus suis impensius diffidebat. Vt autē hostes vltro militiæ expedi
mentis exui vidit:summa spe extremā desperationē mutauit: neq; enim ignorabat
equitatu vacuos lētam & ignobilē militiam edituros: plusq; sibi præsidii demere q̃
duramēti cōciscere.Et ne ei similis manus deesse videretur:Wibergenses vtpote rei
equestris ignaros/pedestri plio militare pcepit: nōnullos inter sagittarios & fundi-
tores dispertit.His leuia tormēta saxaq; iactilia p armis fuere.Proxime eis ab vtro-
q; latere equites iūgit: mox hostiū terga pressuros. Cōmittēdi taliter plii pcipuus
auctor ei Waldemarus extabat:corpus annis tenerū/animū industria pualidū habēs.
Is sıqdē pedites peditib⁹ opponēdos:latera autē & terga ab equitibus incessenda do-
cuerat.Kanutus dupliciter instructi hostis cōsiliū ex apparatu cognoscēs:opportu-
nitatē insidiis negare disposuit.Quib⁹ vt copiā demeret: neq; suos a tergo circūue
niri pateret:op⁹ impetu ratus/totā manū in cōsertissimos pedites inducit:eosq; pas
sim & varie resistētes pene oēs oppressit: nec ea tñ virtute periculū ppulit.Quippe
Sueno vtrinq; ex latere aduersarios,partito equitatu circūuolat:deturbatisq; equis
quos retro aciē fugæ metu locauerat:ancipiti incursu cōclusos exagitabat. Qđ vbi
videt Kanutus trāsuersis aciē principiis instruit,reuocatāq; a peditibus pugnā: ad
equites transtulit.Quippe a tergo instantibus ora aduertere necesse habuit.Sueno
vero cum & armis diffideret:& equorum pericula formidaret: transuersis eos præ-
liis fatigare:non manū cū eis acie conserere: nō pugnandi copiam facere: sed incer-
to Marte ludificatos/ æstu ac lassitudine superandos curabat: eos grauissime ador-
tus qui cōmuni acie longius excedentes:audacius semet propulsandis obiecere peri
culis.Variis igitur irruptionibus lacessiti: crebroq; impetu & obliquis cōcursibus
lacerati:tandē viriū inopia ad tantā corporis lassitudinem peruenerunt:vt præter
communē belligerandi morem in ipso certaminis ardore sessione pausarent. Cūq;

nec ad fugam, nec ad pugnam vis vlla suppeteret: dū sollicite salutis præsidia circū-
spiciunt: oppidū cuius paulo ante incolas fuderant: cōposita acie paulatim accedere
tutissimū ducunt: subsidii loco hostiū tectis vsuri. Eo igitur seruatis ordinibus in-
cessum emouent: procuratis qui a tergo curarēt: hostēq; retrogradi pellerēt. Tanta
plærūq; necessitatis fidutia est. Tūc Barcho quidā promptissimus Suenonis miles
ab aduersariis vndiq; circūuētus: innumeram manū ammirabili solus virtute susti
nuit. Tandem obfusis sudore oculis pulso clypeo ambas bipēni manus inserere: pro-
miscue cædē facere: hostes ac socios iuxta ferire: nulli propius instanti parcere. Quo
viso Waldemarus cui multa secū ex veteri cōuictu familiaritas erat: memoria priscę
charitatis euectus equo ocius aduolat extremis amici rebus adesse cupiens. Quem
Barcho aduersariū ratus: relata bipenni instātem appetit. Sed Waldemarus prepto
eo ictum ocior anteuenit. Manubrio solo scapulæ eius vehemēter impacto ferrū ex-
cidit. Vix hominē inter tot arma, tot hostes obnixius cōtranitentē seruare potuit.
Diu tandē oblucatum abducit: inuitūq; saluti restituit. Qui postq̄ se ab amicissimo
salutari captione pertrahi videt: libenter quidem eius opem excipere dixit: sed non
ita vti hac velle vt captiuorum more clunes equi sequendo: fœdum de se spectaculū
faciat. verum ex parte Kanuti alii confestim fugam facere: pars oppido latebrā quę
rere: nonnulli per medias eius plateas erūpere: Kanutus ipse per angustissimas vici
partes: equo vectus eripitur. Occupati qui in vicū profugerāt: & in vnā ædiū capti
ui tradūtur. Ad quos introgresso rege Helias Ripensis antistes circūspectis omni-
bus: hortulanū regi æmulandū aiebat: qui vtilibus hęrbis incremēta cōciliat: noxiis
locum vacuefacit. Qđ dictū specie horridū: siquis altius mēte perspiciat summa in
dustria procuratū fateatur necesse est. Abcise enim rem, sed copiose disseruit. Cui si
Sueno obsecutus fuisset: profecto omnē æmuli fidutiā sepelisset. Qui licet iniuria-
rum nomine vindictā a captis exigere potuisset: ad mitiorē tamē sententiā ingenita
sibi pietate deflexus: plærisq; redimēdi copiā fecit: aliosq; sacramēto, alios spōsione
in fidē acceptos: morte mulctare passus nō est. Ex quibus binos dūtaxat peculiarib⁹
flagitiis obsitos: alterū quia tetrā latrociniis vitā egerat: alterū ꝙ optime de se me-
rentē virū per insidias dormiētē oppresserat: capite pœnas soluere iussit: in neutro
258. belli: in vtroq; sceleris negotiū puniēs. Cōplures ex superioribus tributæ sibi salutis
immemores: acceptū ab hoste beneficiū repetita Kanuti militia neglexerūt: eisq; pri
stina fides recenti charior erat. At Kanutus ab Alaburgo Liuthusiū petēs: apud vi-
tricū Suercone exul aliquādiu demorat⁹ est. Huc siquidē occiso Magno Kanuti ma
ter cōiugio obuenit. Tūc vero laceræ Danorū res disiectæq; fuere: cū interius socia
li bello flagrante: exterius piratica pestis ingrueret. Cuius ꝓpulsandæ causa Sueno
toti Sclauiæ bellū crebrius q̄ prosperius inferebat. Neq; eñ tāta illi in præliis perse
uerantia: quātus furor atq; impetus fuit. Nam cū receptui consulere debebat: tā aui
de littus repetere cōsueuit: vt par fugæ reductio videretur. Neq; suorū ei res curæ
fuere: dūmodo prior ipse nauigiū rapuisset. Quæ regis ignauia tantam Sclauis au-
daciā dedit: vt crebro copias ei⁹ reuertētes opprimerēt. Ipse quoq; wibergā adhuc
munimēti expertē: quo tutiori sibi receptaculo foret: terreis mœnibus clausit: ma-
gnisq; eā stipendiis instruxit. At Kanutus apud Suetiā primū vitrico optatus: mox
onustus haberi cœpit: ita vt pro comparandis alimentis quicquid illic prædiorum
possederat vēditaret. Neq; enim vlla gens exules aut prōptius recipit: aut facilius
respuit. Sed & fili⁹ Suerconis Ioannes: vt plurimū strēnu⁹: ita parū facetus irrisorio

Barchonis virtus.

Quomodo wibergam clausit mœnibus.

Suetica gēs exules prōpte recipit facile contemnit.

carmine:fugam eius præliaꝗ retexuit: & quaſi cantilenæ ſpecie pudibũdi hoīs verecũdiã laceſſiuit:vt eñ hoſpitẽ rubore & cõtẽptu perfunderet:fortunã ipſius ludibrio laceſſere cœpit:aſperſiſꝗ iocis,& ignominioſo verborũ genere: ignauiã ei belliꝗ triſtes exprobrabat euẽtus. His Kanutus opprobriis irritatus:nauigio cõmeatuꝗ empto plurimũ in auunculis & materna fiſus neceſſitudine:Poloniã profugit. Quem illi maternæ rei nomine regni conſortionẽ appetere rati: cæteris in locis admiſſum:munimẽtis excipere paſſi non ſunt. Ad vltimũ eũ ne placida ſatis fronte cõſpiciũt:inſontem notantes cum propinquo charitatẽ deberent. Augebat hunc metum recẽs maioris eorum fratris depulſio. Itaꝗ receptus quidẽ:ſed nullã (vt dixi) vrbium intrare permiſſus:ad pręfectũ Saxoniæ Henricum peruehitur. Apud quẽ minorẽ ſpe ſua fortunã expertus: Hamburgenſem antiſtitem Hartuicum accedit: iampridem Danis iuridictioni ſuę exemptis infenſum. A quo humaniſſime habitus belliꝗ tandem ſubſidia mutuatus:domeſticorũ militum fidem tacita legatione pertentat. Reſpõſum eſt omnes ad eũ ociſſime trãſituros: datãꝗ Suenoni fidem priſtina mutaturos. Qua promiſſione ſecurior factus:peregrina manu Iutiam intrat. Sed et ſuis nec humanitas Suenonis: nec obſidum charitas: nec periurii reſpectus: quominus ad eum ſigna referrent obſtaculo fuit. At Sueno vbi de eius aduentu cognouit:virium diffidentia apud Wiburgũm recẽtibus a ſe munimẽtis excultã obſidionẽ ferre conſtituit. Vbi ad ſuſtentandã ſumptuũ neceſſitatẽ bona eorũ qui ad Kanutũ conceſſerant:rapinis exhaurit:prædatuꝗ ſtipendia contrahit. At Kanutus ex proximæ pugnæ euentu:vrbem oppugnare diffiſus:formidata locorũ fortuna: procul mœnibus caſtra conſtituit: operiri volens quoad æmulus protelatis diebus alimentorũ egeſtate vexatus:aut turpiter fugã:aut temere bellũ arriperet. Ea Kanuti ſpes Suenoni victoriæ fuit. Eodem tempore Bruno quidam qui & Kanutum ipſe e Saxonia ſecutus fuerat: ſiue Suenonis inſtinctu corruptus: cum quo vetuſta ſibi ſocietas erat: ſiue delati belli tædio ſatiatus impetrata vtcũꝗ licentia cum aliquot Ripam receſſit. Sueno vero cum rem familiarem magnis in vrbe ſumptibꝰ exhauſiſſet:neꝗ trahendi diutius belli materiam circũſpiceret: audendum aliquid cum periculo ratus:noctu magnis itineribus tacitus ad hoſtium caſtra contẽdit:eoſꝗ mane diuina curantes:improuidos irrumpit. Quibus repentino metu perculſis:vt cuiꝗ animus erat:aliis fugam,aliis arma capere negotiũ fuit. Medius horũ interfluebat riuus occultis voraginibus frequẽs:ſed vno dũtaxat vado meabilis:qđ Suenonianis incognitum,Kanuticis notũ prior loci inſpectio fecerat. Exiguus idẽ & obſcurus olim: nũc belli inclytus fama. Igitur qui irruperãt ignorãtia loci inuias riui ꝑtes aggreſſi:ꝑcipitatis equis īprouidi īpetus pœnas dedere. Experti periculũ eminꝰ inſtãt: fundiſꝗ ac iaculis ꝓuocãt cõgreſſum ꝓhibẽte lacuna. Tũc Saxones oſtẽtãdæ virtutis auidi: ne rebus locus officeret eqs vadũ inſiliũt. Waldemarus poſtꝗ̃ ad loci eqtabile videt tãꝗ̃ hoſtes trãſitu ꝓhibiturꝰ/eo fręno cõuertit:aduerſoꝗ cũ eis equo cõcurrẽs:īpactã vni lanceã ingenuo militãdi more ꝑfregit. Sed cõtra ī ipſo gurgite ita quaternis ſimul haſtis excipit̃:vt equꝰ in clunes cõſideret. ipſe tamẽ ob egregiã eqtãdi peritiã ſella pelli nequiret. Quintã inter frõtẽ galeãꝗ defixã:adacto capulo colliſam auulſit His malis liber/arrepto equo cũ paucis vadũ ſupat: & ne ſecuturis anguſtias faceret:ꝓcul riuo ſecedit:ibiꝗ facta acie pugnã capeſſit. Quinetiã totã hoſtiũ turbã quo ad oīs ſociorũ pmeaſſet exercitꝰ:parua manu ſuſtinuit,Suenoniꝗ certiſſimꝰ auctor victorię fuit. Quo opẽ ferẽte:Kanuti ꝑtes fugã fecere. Grandẽ qppe ex ſuperioribus

Waldemarꝰ ſancti Kanuti ducis filius.

pręliis metū hauserant eorūqꝫ memoriam abiicere nequeuntes: ęgris semper infra-
ctisqꝫ animis erāt, adeo eñ Ranuticorum animos res aduersę corruꝑerāt: vt maiore
fortitudinis parte defecti / ꝑseuerāter hostē ferre nequirēt: nimioqꝫ timoris captu
hebetatis animis faciles semꝑ in fugā existerent. Saxones vero q̄bus agitatio milita-
ris familiarior erat / equestri exercitatione vsi / crebro equorū reiectu victoribus īsul
tabāt, ita fugā moderātes: vt eā nō sine ordine & regimine dirigere viderent̄. Prom
ptissimus horū Folradus eo ꝑlio cadit, neqꝫ captorē reꝑire quiuit, q̄q̄ obrutus prē
di se plurimū ꝑcaret̄. Cęteri interdiu male fugientes oppido nocte māserūt: vbi a fu
gę ꝑsecutoribus intercepti, hospitio necant̄. Cōdixerāt eñ victores nemini parcere
deuictorū: tū Saxonū odio: tū quia ꝓximo bello captos & a se redimēdi potestate do
natos: denuo hostes expti fuissēt. Kanuto Saxonia refugio fuit. de cuiꝰ fuga Ripēses
vti acta erat ab intermeantibus edocti, quo plus victori placerēt cōfestim Brunonē
capiūt Suenonis in breui iudicio ꝑsentādū. Quē Sueno oblatū aliquādiu familiariꝰ
habuit, mox donatū abire ꝑmittit. Quę res ei apud cōterraneos suspicioni primum
mox cladi atqꝫ exitio fuit. Fuere eñ interfectorū propinqui q̄ crederēt eū ꝑcunia a
Suenone corruptū sociorꝫ salutē iniquissimo subuertisse cōsilio: declinati belli argu
mēto doli cōiecturā trahētes, neqꝫ aliud beneficētiam regis, q̄ fraudis ꝑmium extitis
se putātes. Cui cū de ꝑfidia diem dixissent, omnēqꝫ accusatiōis suæ vim validissima
eius defensione elusam viderēt: inuictū foro insidiis occupāt. Sueno ꝑinde ac priua
tis iā periculis liber: ad publica ꝓpulsanda animū induxit. Locis marinis natura mu
nitis, cōplura agrestiū ꝑsidia cōdidit. Bina castra, alterū in Fionia, ī Sialādia alterū
ꝓpter fretū molit̄, q̄ piratis timori, incolis vero receptui forēt. Sed a Sclauis vtrūqꝫ
cōuulsum ꝓdit̄. Bellū cū ipsis magna apud Fioniā virtute gessit. Quorū copias ita
cecidit: vt plęrisqꝫ militū palmas ferro pręrosas habētibus, media digitorū caro cru
desceret. Eo tempore ꝓpter incursus qui a maritimis crebri ꝑdonibꝰ edebant̄: apud
Roskildiā Wethemāno auctore piratica cœpit. cuius hæc disciplina hi mores fuere.
Nauigia piratę magis idonea sibi visa absqꝫ possessoris ꝑmissu assumēdi potestatē ha Roskildeñ.
260. bebāt: octaua acquisitorū parte naulū daturi. Nauigationē orsuri, apud sacerdotes piratica.
pręteritę vitę piacula deplorabāt: eorūqꝫ religiosa animaduersione puniti / perinde
ac statim decessuri, diuina altaris libamēta sumebāt, cūcta prosperiꝰ cessura rati, si
rite deū añ bella placassent. paruo viatico sumpto, onera & īpedimēta vitabāt arma
tura ac cibo simpliciter cōtenti, nihilqꝫ qđ nauigationē moraret̄ amplexi. multę illis
vigilię, multaqꝫ ꝑsimonia erat. Remorū manubriis cōsidēdo innixi somnū carpebāt.
Quoties ꝓpter littora illis nauigatio erat: eadē ante speculatoribꝰ ꝑlustrāda māda-
bāt ne q̄d icōpertū forte vel iprouisum occurreret. Insulas ad quas vēto aff larent̄ pe
tebāt: missis q̄ loca ꝓcellis auersa ꝑcurrerēt: qꝫ ꝑegrina classis trāquillis soleat por
tubꝰ delectari. Crebrū eis cū hoste certamē: sed vbiqꝫ facilis, ac pene icruenta victo-
ria fuit. Prędā ex ęquo ꝑtiebātur: nec maior gubernatoris portio q̄ priuati remigis
erat. Christianos quos expugnata classe captiuos reꝑerāt: amictu donatos ad ꝓpria
dimittebāt. tāta eis ī cōterraneos hūanitas erat. octogenas & binas piraticas puppes
varie & vicissim cœꝑe, nunq̄ ipi classē vigīti duabꝰ frequētiorē hñtes. Stipēdiis de-
fecti ipēsas a ciuibꝰ cōtrahebāt ꝑmii loco ꝑdę dimidiū recepturis. Hic piraticę cul-
tus vt dixi Roskildię cœptꝰ: ab vrbis gremio etiā ad agrestes manauit, ab oī ferme
Sialādię ꝑte subsidia mutuatus. Eñuero angustus primū ac tenuis magna breui in-
crementa contraxit. Sed neqꝫ ante redditā terris pacem vlla ex parte remissior fuit.

Frisia mi-
nor spectat
ad Daciam
De situ Fri
sie.
Cōmendat
Frisiam.

Interea Kanutus Frisiam minorem quę & ipsa Danicarum est partium cum paucis
exilii comitibus petit. Diues agri prouincia est pecoribus opulens. Cæterum confi-
nis occeano patet humilis, ita vt eius interdū ęstibus eluatur. Qui ne irrūpant: val-
lo littus omne pręcingitur: qđ si forte perfregerint: inundāt campos: vicos & sata
demergunt. Neq; enim illic locus natura alius alio editior exstat. Plęrunq; agros ab
imo conuulsos alio loci traiiciunt, locum eorum occupante lacuna, in quorum con-
sederint præsidiis possidendos. Inundationem comitatur feracitas. Gramine tellus
exuberat: torrefacta in salem gleba decoquitur. Hyeme continuo celatur ęstu, stagni
speciem prębentibus campis: vnde & in qua rerum parte locanda fuerit: pene ambi-
guum natura fecit: cum alia anni parte nauigationis patiens / alia aratri capax exi-
stat. Incolę eius natura feroces, corporibus agiles, anxiam & grauem armaturā con
temnunt / ancilibus vtunt̃, missilibus dimicant. Agros scrobibus cingunt, saltus con
tulis edūt. Penates in editum subiecto glebarum aceruo prouehūt. Hos a Frisonum
gente conditos nominis & linguæ societas testimonio est. Quibus nouas quærenti-
bus sedes, ea forte tellus obuenit. Quā palustrē primum ac humidam longo duraue
re cultu. Administratio deinde prouincię sub nostris regibus esse cœpit. A qua Ka-
nutus cū forte pręsidium implorasset: prompto omniū fauore suscipitur, pollicitus
se eis aliquid de consuetæ pensionis onere laxaturum. Auidi promissionis Frisi in-
tuitu exilis p̃mii, immani se negotio onerant. Ac primum mœnia propter Mildam
fluuium: quis eum recipiant condunt. Tantulo stipendio ingens militia stetit. Sue-
no reditus eius opinione accepta / Iutis in equitatum digestis a Sialandis & Scanis
classem adciscit. Ex qua non nullas naues Slesuici subductas ad Eidoram vsq; solo te
nus pertrahendas curauit, ne ea pars hostibus elapsui foret. Quæ res ei impendio
magis q̃ vsui fuit. Inde cum copiis ad recens oppidum pergit. Id inter paludes am-
nemq; situm natura q̃ opere munitius erat. A latere ei Milda fluuius fuit angustis
alueis, sed placide manantibus aquis. Quod quia rex ob angustias exercitu circum-
uenire non poterat: locis ex copia idoneis castra defigit. Deinde cæsis virgultis quę
nemus proximū offerebat ad peragrādas paludes constramenta fieri iubet: quibus 261.
cum opportunum foret: velut pontibus vterentur. Interea quidam ex Frisica iuuē-
tute, siue morę impatientes: siue vegetioribus animis virtutis iactādę cupidi: pro-
uocandi gratia / riuum qui inter castra medius erat consueta arte transiliunt, va-
gumq; eminus hostem incessunt. Nec lacessentibus obuii defuerunt. Complures ex
vtroq; agmine huic se certamini ingerunt, suorum quiq; pericula propulsuri neu-
tris communis fortunæ negotium patienter inspectare valentibus. Itaq; paulatim
crescente pugna, adeo omnium huc animi confluxerunt: vt ex eo belli pręsultu / to-
tius victoriæ summa pēdere videretur. Quo viso filius Thorstani Petrus omnium
regis archanorū particeps: non ignarus Frisicę temeritatis: cōfestim armari exerci
tū, pręstolariq; castris paratum iubet. Huius rei inscii Frisones tota amnē manu re-
pente transuolant: rati sine paratu regem in castris esse. Ita audacius q̃ prudentius
omnis eorū irrupit exercitus: inopinatum hostem opprimere auidus. Sed Suenonia
nis non segnius occursantibus: ad notas sibi refugere paludes. Quas mox equites fa
ctorū a se pontiū stramētis vsi facile superāt: translatiq; fugā acerrime persequunt̃.
Aliud quoq; ferro sibi cōpendiū struunt. Nā tāta in fugiētes strages exercita est: vt
constratis cadaueribus amnis mox a victoribus permeari potuerit. Fusis frisonibus
Kanutus cum paucis exilii sociis eques elabitur. Reliquis fugę expertibus oppidum

receptui fuit. Cui Sueno Kanutum inesse ratus: obsessos q̃ poterat infensus aggredi
tur: sperans obtentione eius totius belli finem futurum. Sautios integris mutat: fes
sis requietos succedere iubet: diurno prelio nocturnũ sociat: omniq; instantia curat
ne lassis quies remedio fiat. Addebat obsessis animũ recens captiuorum occisio: nec
cuiq̃ a victore toties leso venia sperabatur. Cõtra rex si pugnã remitteret: neq; mox
oppido potiretur: Fresos auxilio obsessis futuros timebat, ideoq; perseuerãtiore prę
lio opus ducebat. Sic metus vtrinq; pugnandi pertinaciam fecerat. Nec interdiu di
micasse contenti: noctem quoq; bello contribuunt. Tunc vero anceps prelium erat.

Obsessio dura.

Cum forte Waldemarus clamore cominus orto Fresos instare ratus: in partem qua
strepitus exaudiebatur cum signis accurrit, sociosq; perq̃ strenue repugnantes erro
re noctis elusus oppressit. Ita fortissimi animi dux temporis habitu circũuentus qui
bus opem ferre decreuerat: cladem atq; exitiũ irrogauit. Oppidani assiduis plagis

Waldemari erratum.

& continua lassitudine exhausti, nullumq; pugnę supplementũ habentes, cũ nec vi=
res nec vulnera vllo momenti spatio recreare quiuissent, desperatis rebus dedidere
se regi. Cuius fidem atq; clementiam: vltra ac rati fuerant: experti sunt. Tum vero
rex & in Plogo qui Ericũ occiderat: singulare pietatis specimen dedit. Neq; eñ a pa
tris interfectore pœnas exigere voluit: plus deditionis moribus: q̃ vltionis aculeis
debiturus. Cęteros quoq; nec morte nec captione mulctatos absq; redẽptione dimit
tit: præfatus se eorũ obsequia ac odia iuxta ęstimaturũ. Nihil eñ iis prospere cessu=
rum qui toties mobili fide & sacramẽto fuissent. Dimissi cũ duce exilium amplectun
tur. Id eñ gratiæ apud suos Kanutus habebat: vt nulli vnq̃ fortuna eius fastidio es=
set. At Fresones mulctę nomine duo milia librarũ regi cũ obsidibus pendũt. Post hęc
siue rubore fugę siue naturę stoliditate cõpuncti Waldemarũ obsecrant / precetur re
gẽ bellum cũ eis hac lege iteret: vt victor ęquã priori summã recipiat, victus ex vete
ri pensione quantũ Kanutus spoponderat remittat. Ille p̃cantium temeritatẽ incer=
tosq; pugnę euentus solertius ęstimans, extremę demẽtię voces consilii sui salubrita
261. te cohibuit, perq̃ stultũ affirmando victos a victore noxias belli conditiones expete=

Plogo pcit rex.

re. Interea Kanutus apud Germaniã Fridericũ Romano recenter imperio functum
262. auxilii imploratione sollicitat: promittens se patriæ procurationẽ in eius beneficio
repositurũ. Imperator cui & summa naturę calliditas: & maxima proferẽdi imperii
cupiditas esset: tantũ alieni ĩ ditionẽ suã redigere auidus: Suenonẽ veteris amicitiæ
& cõmilitii monitũ promisso honoris incremento ad colloquendũ sibi simulatione
charitatis inuitat: eximiã sibi visendi eius cupidinẽ incessisse significãs: sed Romanę
maiestatis amplitudinẽ quo minus eũ accedat obsistere. Quippe Sueno adolescentię 1150
tẽpore militaris rei perdiscẽdę gratia: Conradi Cæsaris clientelã ingressus: cũ Fri=
derico: adhuc priuatę fortunę: quẽ & ætate & ĩgenio ęquabat: diu sodalitatis officia
gesserat. Itaq; nõ ꝙ fallacissimi hominis cõmẽtis crederet: aut æmulo asylũ demere
vellet: sed vt sola se germanis fama cognitũ etiam spectandũ subiiceret: pręsentemq;
famę suæ miratoribus exhiberet: cultiore pompa instructus mandatum exequitur.

Kanut⁹ ad imperatorẽ confugit.

Friderici fraus.

Sueno olim de familia Cõradi imperatoris.

Nec parũ glorię apud curiã magnificẽtia clientelę & apparatus ostentatione cõtra
xit, totiusq; ĩ se germanię oculos ob virtutis ammirationẽ cõuertit. Mersburgũ op=
pidũ theutonicę nobilitatis frequẽtia cõpletũ ĩgressus / ab ĩpatore primũ venerãter
hĩtus: mox vario accusatiõis genere vexatus: disparẽ ꝓmissis fidẽ exptus est. Cui de
mũ cõditiões huiuscemodi ꝓferunt: vt ĩperatoris ipse: ei⁹ vero Kanut⁹ renũtiata re
gni affectatiõe militẽ ageret: bñficii iure Sialãdiã receptur⁹. Alioqui: ĩpatoris vires

Kanuto obtentui fore/expeditamq; cum eo manum in Daniam esse mittendam quę vel Suenonis pręcurreret reditum: vel confestim impugnaret aduentum. Sueno in re tam anxia: aut periclitandum sibi: aut parendum fore cognoscens: simulata assensione: paterna bona quibus in Sialandia abundabat: tanq̃ peculiaria a conditionis tenore sublegit/ne violandę pactionis omnis domi deesset occasio. Quod quia germanico iuri familiare erat: admissu facile fuit. In hoc Kanutus pacti parum credulus Waldemarum qui cum Suenone aderat: sponsorem efflagitat: fidem eius integritatemq; tutissimum rerum suarum pignus existimans. Neq; enim alium ex regio comitatu pari constantia pro capite suo excubiturum putauit. Ille Suenonianę perfidię cõscius cum vanam ac lubricam compositionis fidem aduerteret: ne alienam in se labem recidere pateretur: sponsionem pertinacius abnuit. Tandem rege compellente, vix atq; ęgre vadimonium dixit: pręfatus se si Sueno pactum perrũperet: Kanuti partibus accessurum: probata vtrinq; conditione discessum est. Reuersus ĩ regnum Sueno: deq; æmulo comitem nactus: remissis e vestigio literis: fidem Cæsaris aperta fraudis exprobratione damnauit, initasq; cum eo pactiones obsequii negatione subuertit, in eas se conditiones fallaciter adductum affirmans, in quas Danicorũ adhuc regum nemo concesserit. Præterea Kanuto iusta petenti, prouinciali duntaxat amministratione concessa: regios penates a cætera se conditione secreuisse dicebat: fraudatus pacto Kanutus: vadem sollicitat. Qui cum regem deserere: vel sponsionem corrumpere, ęque fœdum putaret: vtrobiq; famę periculum contemplatus: mutare pactum: q̃ euertere maluit, statuens vt cum rex Sialandiam commeatui suo necessariam duceret: aliud pro ea Kanuto stipendium assignaret: nec fructu parcius: nec spatio contractius: nec honore defectius. Assensus conditioni rex: tripertitam Kanuto pręfecturam constituit: eiq; in Iutia, Sialandia/ac Scania, peculiare beneficium tradit: intercisam loco dominationem minus solidæ potestatis gesturam existimans: Huius rei Kanutus Waldemarum denuo prędem exposcit. Quem velut antea repugnantem Sueno condendi fœderis auidus: sponsionem iterare coegit: negans si pacto obuiam isset: eius Kanutive defectionem ęgre laturum. Hoc fretus pignore Kanutus: cupide conditionibus fruitur. Igitur Sueno perinde ac bellorũ metu solutus in superbiam lapsus: patrios mores ꝙ parum sibi viderentur exculti, tanq̃ agrestes & inconditos: petita a finitimis vrbanitate mutauit, spretoq; Danico ritu germanicum æmulatus est. Nam & cultum saxonicum sumpsit / & ne eo inuidiosius vteretur: militum studia ad similem vestis vsum adduxit: rustici moris tędio comptioris famulitii grege, palatium instruens. Quinetiam epulandi rusticitate depulsa: externas mensis comitates adciuit. commessationumq; ritus cultiore ministerio gerendos instituit. Nec solum cultum nouauit: sed etiam edendi bibendiq; facetias tradidit. Idem studii in nouanda clientela, ascisc̃edisq; satellitibus gessit. Honores quippe nobilibus demptos: histrionibus deferebat, magnisq; & illustribus viris a latere suo sepositis: in eorum locum turpium & effœminatorum familiam subrogabat: vt abiectu maiorum, minorumq; prouectu: prorsus eximias potentiæ suæ vires ostenderet: ditatiq; fortunam suam beneficio regis, non generis imputarent. Nec insolentiæ eius auaritia defuit. Siquidem lucrosa sibi illorum fata, quorum bona auxisset constituit, pupillorumq; parentibus e mortuis expilator euasit. Neq; nephas duxit eorum liberos ægestati subigere: quorum opera/regni opes ipse susceperit. Ipsos quoq; milites prius a se locupletatos, ad vilem

Nemo regũ Daniæ Cæsari homagiũ pręstitit.

Sueno ĩ superbiam lapsus ritũ Alemãnorꝝ ęmulat⁹ est

Suenonis auaritia.

paupertatis statum beneficii sui pœnitentia adductus reiecit. Quinetiam ingentis
clientelę voracitate compulsus prouincialia ministeria, impensasq; ab agrestibus: ar
ctius exigere cœpit. Itaq; dum militum luxui consulit: plębis fauorem amittit. Præ-
terea controuersiarũ iura eatenus sacramenti religione subnixa ad palęstras & pal-
mas athleticas relegauit, iudiciumq; rationis speculationi debitum, in sola corporũ
exercitatione constituit. Et ne quid fastui deesset in communibus suggestis concio-
nari fastigio suo indignum ducebat. Quãobrem ęqua vulgarium alloquia contẽnen
do/editioribus locis occupatis: supposite plębi superne ius dicere consueuit. Crebræ
quoq; ei cum Lundensi pontifice simultates maiore fructu q̃ iactura fuere. Ea tempe
state Karolo Hallandiæ præside prouinciam egresso: coniugem eius sororemq; vi-
duã Suerconis filius Ioannes excellentis earum pulchritudinis opinione corruptus Raptus.
ad libidinis cõmercium raptas in Suetiam vsq; deuexit. Quibus tam contumeliose
vsus proditur: vt eas in stupri vices noctibus euocaret alternis: ĩgenuę pudicitię fœ
minas, obscœnissima fœditate proculcans: neq; aut huius matronalem thorum, aut
illius cęlibem castimoniam: quo minus voluptatum suarum ignibus indulgeret re-
ueritus. Ad vltimum patrię & populo tantę temeritatis facinus exsecrante: vtranq;
remisit. Quod flagitium Sueno perinde ac cõmune probrum in omne Sueonum re-
gnum vlcisci statuit: publicum ruborem communibus armis submouendum existi-
mans. Sed nuptiarum apparatu pręuentus: quippe Saxonum Satrapę Conradi filiã
nuper desponsam vxorem ducturus erat propior priuatę copulę: q̃ publicę vindictę
militiam retentabat. per hanc Sueonem in peregrinos ritus adductum falsa plæbis
opinio referebat, eiusq; super consuetudinum nouitate consilium accusabat. Per ea-
dem tempora Nicolaus vrbis Romæ cardinalis Britãnicum permensus oceanum:
Noruagiam Lundensium adhuc ditioni parentẽ immunitate concessa, maximi pon Hic habuit
tificatus titulis insigniuit. Quod in Suetia quoq; legationis potestate peragere cu- Noruagia
piens: Sueonibus & Gothis de vrbe, & persona tanto muneri idonea concordare ne Archiepi-
queuntibus: certamini decus negauit, rudemq; adhuc religionis barbariẽ summo scopum.
sacrorum honore dignatus non est. Verum inspecto temporis habitu cum per ocea
num reuerti hibernę nauigationis metu in periculis duceret: Daniam reditui suo
percommodam arbitratus, offensam eius ex Noruagię promotione contractam be
264. neficii deliniamento sedare constituit. Eskillum igitur mãdatis aggressus/plus no-
uę dignitatis q̃ veteris amiserit: recepturum promittit: definiens se ereptę Norua
gię damna/Suetici primatus munere pensaturum. Rapuit promissum Eskillus cupi
deq; legati copiam flagitat. Qui veniens apud ipsum futurũ Suetici sacerdotii in- De prima-
signe deposuit. Dandum ei ĩ quem concors Sueonum Gothorumq; suffragium cõ- tu Archi-
uenisset. Statuit quoq; vt quicunq; maximi Sueonum pontifices creandi essent. pal- episcopi
lio a curia dato: per Lundensem insignirentur antistitem, eamq; sedẽ perpetuo ve- Lundensis.
rerentur obsequio. In hoc priuilegio dato confirmationem a curia adciscẽdam pro-
mittit. Quod effectu perfacile fuit. Siquidẽ Romã reuersus: decedente Eugenio ma
ximus pontifex subrogatus est, peregitq; publicę religionis pręsul qđ priuatæ lega-
tionis minister annuerat. Qui mox vsurpatione posterorum firmatus: sub hoc vsq;
tempus, antiqui tenoris obseruatione perfruitur. His peractis Nicolaus nondũ Da
nia egressus: Suenonem Suetica meditabundum bella Romana industria a proposi-
to reuocare conatus: locorum difficilium, inopis regni infructuosæ victoriæ ha- Consilium
bitum prætendebat. Siquidem eius militię negocium ingens: fructus exiguos fore: Nicolai le-
gati.

priusq̃ ei cum vastis, & immanibus scopulis: q̃ cum hoste certandum. Quo victo nihil præter ignobilem prædam, & sordida spolia victoribus occupandum. Postremo cum Stolidam regis perseuerantiam consilii sui sapientia superare nequiret: inertiam eius facetissime cauillatus est. Nam araneam eum æmulari dicebat / quæ telarum figmentis cum discrimine vitæ: & viscerum suorum egestione consertis: quid nisi Scarrabeos putres & vilia prenderet animalia! Cuius exempli euidentia araneę regem: militiam telæ: victoriam venatui conferebat. Ita auidum ducem exiguæ rei cupiditate seipsum viribus exinanientem inutili bello delectari monstrabat. Cuius Sueno dignitatem potius q̃ monitum veneratus, abeuntemq̃ eum ad regni fines vsq̃ commeatibus prosecutus: destinati olim belli studium animo reuocauit: quippe quem magis potiendę Suetię cupido: q̃ aut iniuriæ dolor: aut pudoris irritamentum accenderat. Maximam siquidem inuadendę eius opportunitatem / tum ob senium imbelliamq̃ Suerconis: tum ob factiones inter eundem & plæbem recenter ortas: nam Ioannem agrestes cōcionantem occiderāt: arbitrabatur. Spe quoq̃ tam rata victoriam complectebatur, vt ante militiæ exordiū inter milites suos Sueticarum iura prouinciarum: tanq̃ belli præmia partiretur. Duo quoq̃ ex proceribus eius ad opinionem vnius Suetice virginis libidinis æmulatione correpti: magnis inter se iurgiis dissidere cœperunt. Cuius nuptias rex in beneficio suo reponere par æstimans: capta Suetia fortiori connubium pollicetur. Quo promisso libidinis ęmulis magnum virtutis certamen ingessit. Tanta apud Danos fruendæ Suetiæ fidutia fuit. Interea Suerco belli metu crebras ad eum de pace legationes direxit: sed nullis conditionibus ad eam impetrandam assurgere valuit. Igitur frustra fatigari se videns: non se prelio offerre: non arma: nō expeditionem parare: sed ignotos locorum recessus quærere, summamq̃ belli Sueonibus credere. Vt autem Sueno difficillimorum itinerum euitaret anfractus: instrumentum belli hyemis expectatione suspendit: ab astrictis glacie paludibus profectionis compedium petiturus. Hyberni itaq̃ temporis beneficium nactus: expeditiora legit itinera, rapinisq̃ & incendio Finniā prædabundus aggreditur. Occurrunt indigenę supplices, patriam seq̃ dedentes: nec sic se subtraxisse contenti: etiam commeatibus prebitis: hospitalitatis eum obsequiis prosequuntur. Post hæc Werendiam intrat. Vbi ab incolis neq̃ Marte neq̃ deditione exceptus: flammis omnia ferroq̃ peruadit: viris ac fœminis passim solitudinum inaccessa petentibus. Sed & prealtę niuium moles totis ferme campis incesserant: frigorisq̃ tanta vis erat: vt vberibus admoti infantes, algore hebetatis membris inter ipsa lactis alimenta decederent, matresq̃ simili fato propinquę, extincta pignora moribundis complexibus attrectarent. Dani quoq̃ eadem aeris inclementia afflicti: non in castris noctes exigere / non militares excubias obseruare: pars foco sibi pars tecto consulere, aeris non armorum sęuitiam in metu reponere, cuncti plus cœlum q̃ hostem cauere. Werendenses autē quo ad regis gratiā pacisceretur, iter intercipere cupientes: cęsis minoribus truncarū arborū coaugmentis faucīū quas permeaturus esset: angusta precludunt. Tantis siquidem circūiacentium rupiū anfractibus claudebantur: vt absq̃ ingenti dispendio a latere preteriri nequirent. Quorum ausu rex inter cœnitandum accepto / morę omnis impatiens / discussis mensis, equum inuolat: militibusq̃ adesse iussis, ad rupem concitus fertur, indigne ferens cœptorum suorum cursum vilibus agrestium obstaculis retardari. Rogatus a Nicolao quodam iræ parcere, incertamq̃ admodum rem curiosius explorare inter-

Similitudo araneæ.

Hyeme bellat ī Suetiā

Horrendū frigus.

Calliditas Sueonū in cędendis siluis.

265.

ꝑllanti se vxoratum quemq; timidissimum esse respondit, ad eius nuptias alludens
qui ducta coniuge postridie militiam ingressus fuerat. Ille ob contumeliosam moni-
torum suorum repulsam ira percitus: facturum se breui qđ Sueno non audeat sub-
intexuit: exprobratãq; sibi ignominiam, inuicem in eum reiecto meticulositatis op-
probrio vindicauit. Quæ vox ab iracundia profecta celerem ipsius obitum ominata
est. Vbi vētum ad fauces: delapsi equis milites, q̃q̃ tenui armatura essent / q; eis festi
nationis ardor ꝑiculorum contemptum ingesserat: arboream struem oppugnare
cœperunt: indigenis qui ad eam defendēdam conuenerant / ingenti pacem clamore
poscētibus. Tunc Nicolaus acceptam a rege contumeliam conspicuę probitatis ope-
ribus demere cupidus, ne magis vxorius q̃ strenuus videretur: dum conserta trun-
corũ robora obstinato ad pericula gradu superare conat̃: ab agrestibus e strue tanq̃
ex muro ꝓpugnātib⁹ caput hasta traiectus opprimit̃. Similis aliorũ conat⁹ saxis su-
dibusq; repellit̃. Sueno ꝓpinquitate noctis, impetusq; p̄properi pœnitētia reuocat⁹:
signo receptui dato ꝓpter aggerē castra cōstituit: luce postera maiore vi ac paratu
prælīũ exequuturus. Verũ hostibus noctu sibi diffugio consulentibus, mane vacuũ
propugnatoribus iter nullo negocio superauit. Werendos deinde resistendi fidutia
defectos: in fidem accepit. Igitur cum plęraq; sibi ex voluntate respondere cognosce
ret: fœlicibus fortunæ experimentis euectus: ĩ omnem se Suetiam effundere statuit.
Sed nimietas frigoris equorumq; ex asperitate itinerum inopiaq; pabuli coorta de
bilitas processum negabant. Tunc qui ex equitibus ad pedites redacti fuerant: com-
militonum equos suis oneribus instrauere: eosq; prę se onustos agentes ignaro rege
domum dilabebantur. Qui tandem furtiuum militiæ discessum expertus: clandesti-
nam eius elapsionem data reuertendi licentia pręcurrit, statimq; compendiaria ad
Scanicam via cursum reflexit. Igitur Karolus cum Kanuto fratre receptorum obsi
dum fidutia spem liberæ tutæq; reuersionis pręsumens, cum Hallandiæ propemo-
dum confiniis accessisset a Finnensibus insidias hospitalitate tegētibus conuiuio ex-
ceptus: maiorem noctis partem commessationibus extraxit. Temulentia grauis in
horreum annona vacuum, pariter se & comites sobrietate exutos cubitum recepit.
Quibus altiore somno spirantibus: Finnēses foris valuas obiicibus obserantes: igni
sparsere tectum. Iamq; maior eius cōflagrauerat pars: priusq; ædes in cinerem pro-
pe collapsa fuerat: q̃ pressos mero sensus vis ardoris expũgeret. Postremo propiore
flammarum feruore correpti: dum nudi valuis erumpere gestiunt: forinsecus eas
obclusas cognoscunt. Vrgebat intus incendium: foris hostis vetabat egressum. Sed
266. præsens pœna sequentis metum leuabat, instantisq; mali periculum futuro tri-
stius ducebatur. Quo euenit vt Dani ferro q̃ flammis opprimi præoptantes: va-
lidius connisi præiecta foribus claustra conuellerent: vtq; vnum periculorum
effugerent: in aliud ruere non dubitarent. Egregiæ indolis pueri quos sibi in
clientelam Karolus respectu propinquitatis adciuerat: absq; ætatis miseratione
sub Nicę amnis glaciem nudatis corporibus barbarorum ludibrio mersi in eo-
dem alueo fatũ ac tumulum recepere. Ita paucorum agrestium fraude maximę ex-
peditionis labor exinanitus est. Interiecto tempore, plębs Scanica a principibus diffi
dens, concione lecta in Arnam vallem armata successit. Quoties enim in ea prouin-
cia intolerabilia vulgi onera ducebātur: publica vi iniuriis occurrebatur. Adeo cũ
intolerabilis plæbis seruitus ducit̃ publicis armis libertas expetitur. Veritus ergo
rex ne is tumultus ad grauiores regni motus progrederetur, coercendi eius gratia

Vxoratum timidissimum foris esse.

Nicolai facinus.

Suenonis successus.

Finnens. dolus.

ad Scaniam e Syalandia traiiciens: militaris manus fiducia agrestium concionē accessit. Inermis ipse equitibus vtebatur armatis: vt vim metuere potius q̃ struere videretur. Cedente de industria vulgo coronam ingressus: multis & grauibus querimoniis exceptus est: sed obstrepēte multitudinis clamore, defensionis potestatem dicendive copiam impetrare nequiuit, flagitandi silentii gratia dextram vulgo obtendens crebros lapidum iactus excepit. Adeo consternationis furor in contemptū maiestatis exarserat. Tūc Toko matre Sygne ortus, vir natu & facūdia, iuxta nobilis, primaq; regis amicitia prędítus: in medium vulgi si proripit, obtentaq; omnium taciturnitate: imperitum concionis fragorem, doctę vocis auctoritate compressit. ita suā temperans actionem: vt & præfectorum partes dissimulāter protegeret / & manifestum patrocinium impertiret. Reuersis ad propria agrestibus: Rex tantę contumelię deformitatem summa indignationis molestia prosecutus: complures Scaniæ vicos exussit, eamq; ferme totam perinde ac maiestatis ream: rapinæ subiecit. Ipsos consternationis auctores spiritu: vel bonis priuauit: factiosos paupertate aut morte mulctandos iudicans. Nec Tokonem cuius salutari eloquio vsus fuerat: tametsi linguæ eius beneficio vulgi iram vitasset mulctę expertem reliquit: plębem aduersum se occulto eius consilio concitatam affirmans. Ita sęuissimis iracundię furiis prouocatus: odia ac familiaritates iuxta pensabat. Ea Suenonis irruptio Kanuto nouandarum rerum spem fidutiamq; restituit. Sed hunc ausum pręcipue Suenonis ac Waldemari concordia castigabat. Nam quantum regis odium: tantam ducis apud omnes gratiam intuebatur, alteriusq; flagitia: alterius virtute redimi denotabat. Arbitri quoq; Kanuti prius sodalem regi q̃ ocium eripiēdum rati, eius cum Waldemaro concordiam connubii affinitate componendam duxerunt. Cuius efficiendi gratia vterinā Kanuti sororem Sophiam: apud Waldemarum eximia pulchritudinis laude de industria prosequebantur. Sed Waldemarus quo minus ad hāc copulam intēderet: inopiam virginis obstare dicebat. ꝙ patre Ruteno procreata: nullorū in Dania bonorū hęres existeret. Qꝫq̃ em̄ suasoribus tacite pareret: plus se tamen paupertatem puellę fugere, q̃ speciem ammirari fingebat. Igitur a Kanuto totius patrimonii sui parte tertia spōsalium loco promissa: puellam despondit, eamq; matronę cuidam Hotildę ad vsq; maturam thoro ętatem educandā cōmittit. Quāobrem neglectum sanguinis vinculum: ac diu funestis odiis laceratum: tanta animorum integritate refectum est: vt nulla veterū inimicitiarū macula quas vel ipsi vel eorum parētes gessissent: nouę societatis habitum: infuscaret. Quorū amicitia quo inuicem purior: hoc regi suspectior extitit. Sed eos & tacite cauit: & palam offendere metuit: ꝙ maximam a se virium partem cum Waldemaro migrasse cognosceret: cuius fortunę suam incumbere non dubitasset. Itaq; licet amborum fidem notaret, suspitionem tn̄ ne odium proderet obscurauit. Illi regię dissimulationis haud inscii: accepta cōmeandi licentia: quasi bona sua apud Suetiam inuisitaturi: regem eius Suerconē accedunt. Re autem vera Kanuto Suerconis filiæ postulandæ negocium fuit. Quorum pręsentiam Suerco tanta affectione amplexatus est: vt pręteritis liberis futurę affinitatis spe hęredes eos nuncupare proponeret. Quod votum ei siue filiorum inertia: siue excellentis proci nobilitas inseminabat. Reuersi itaq; hoc inuisiores regi: quo hosti concordia iunctiores fuere. Kanuto deinde in Iutiam digresso / Waldemaro vero Ringstadium inuisente: Sueno post eum contentius pergit: conuentumq; diu perfidię & ꝓditionis probris euerberat, negāti confictas a se literas tradit tanq̃

Tokonis in dicēdo fœlicitas.

Contra innocētem sęuit.

Occultum dei iudiciū timendum

De considera tiōe Waldemari & Kanuti.

Suerco filiā cum regno despondet Kanuto.

267.

ab amicis porrectas: sed titulo de industria vacantes: quæ eius ac Kanuti initam cũ Suercone concordiam nuntiarent. Quo cõmento Waldemarus / q̃q̃ irę parcissimus esset supra modum accensus: linguã nimio indignationis haustu repletã in contumeliam arguentis effundere nõ dubitauit: pfidiæ quoq; in eũ exprobratiõe reiecta / non iam redargutiõe / sed cõuitio agebat, egregios operũ suorũ labores nugaci mẽdaciorum obiectu pensari vociferans. Adeoq; regem respõsi sui libertate permouerat: vt tentus ab eo esset: nisi milites operam suam in eius captionẽ negassent. quorum fauor impensius ipsum q̃ regem excoleret. Quã iniuriam postea apud Iutiam querimonia prosecutus: graues regi inimicitias peperit. Inde cũ Kanuto magna totius Iutię classe in Sialandiã recessit, non q; bellum regi inferre pponeret sed vt nouis cõditionibus tutiorem eius circa se fidem efficeret. Quo apud Sundby maritimum vicũ cum armatis obuio: diali colloquio de cõcordia actum. Composita pace / rex cõcubia nocte Roskildiam reuertit. Interea Sclauorum expeditio ad orientales Sialandię partes inusitatę multitudinis classe nuntiatur ingressa. Qui quoniã rus ante vastarent, cuncta prędæ vacua prætergressi inopinatam aggredi Roskildiam statuũt. Igitur ne fumi indicio proderẽtur: incendio penitus abstinebãt. Accedebat eorum audacię q; ex speculatoribus ociosam vrbem regemq; procul ex ea pfectum acceperant. Quo nuntio instructi intacto rure eam cõtentius petebant. Ex quib⁹ nõ nulli perniciorib⁹ equis suburbiũ prope liminaq; ciuitatis accesserãt. Rex ipse dum nocturnam vigiliam sopore auidius redimit: sero paratu tanti discriminis nũtium excipiebat. Primus ex Danis Radulphus equestris militię apprime perit⁹ prõptioris equi beneficio in hostem occurrit. Sed cum solitarius esset: nũc euitando hostes, nunc persequẽdo: opem ab exercitio mutuatus est. Quoties inculta camporũ offenderat: ob armaturę molem ęgrius fugam cõficiebat. Nam Sclauos simili põdere vacuos liberior equorũ pernicitas adiuuabat. Quo viso plus viribus equi / q̃ velocitati confisus: cursum ad cultiores agros de industria dirigere cœpit. Igitur caballi quibus vires parũ suppeterent, officiente stipula præstantem robore equũ imitari non poterant. Ita dũ agilitatis equinę certamẽ ad viriũ conamẽ transtulit ab instãtibus occupari nequiuit. Quippe densior seges plus vilium iumentorũ q̃ robusti animalis cursum debilitauit. Interrogatus quis esset? mercatorẽ respondit. per cõtãtibus quasnam merces haberet? respõdit arma quibus equos cõmutare soleret. Sed & eũ quem insideret hoc sibi mercimonio obuenisse subiũxit. Regẽ quoq; Roskildię esse rogat⁹ / asseruit. illis eũ necessarios suos allocuturũ vrbe nuper excessisse dicentib⁹: egressum quidẽ eum sed reuersum astruxit. Quod quia cũ speculatorũ affirmatiõe non cõueniebat: in mẽdaciis duxerũt. Idcirco autẽ Radulphus circa regis statũ ve-
268. ris vtendum putauit: q; si qua a se veraciter ederetur: cõtrario modo hostibus credidit existimãda. Interea regii equites, vt quisq; apparatu velox ac manu strenuus erat Radulpho admixti in vnã cohortem se receperant: incursaturi ilico hostem ni Radulphus intuitu paucitatis auxilia sociorũ expectãda duxisset. Tãtam eis victorię certitudinẽ assidua bellorũ fœlicitas suggerebat. Cõtra Sclaui reuocatos a prę da socios in aciem corrogant. Radulphus vbi primũ excitati pulueris indicio regẽ affore deprędhendit: superuenientis auxilii fidutia prælium facit. Cedentibus Sclauis cum pedites necarẽtur: equites seorsum in globũ cõtracti prius velut ex cõsulto terga vertebant: mox imminentẽ a tergo regem, equitũ eius paucitate cõspecta, cõuersi fugarunt. Quos Radulphus intermissa peditũ strage cũ suis adortus: in ve

Rex Sueno pdit suspitionẽ cõtra Waldemarũ.

Sclauorum irruptio.

Radulphi equitis strenuitas.

rā & pręcipitē fugam coegit. Sed ab iisdem longius insectādis/q; equis pręstarēt re
uocatus: admixta regia cohorte ferrū ad pedites retulit. Fugientibus tanta adhuc
prædandi cupiditas inerat: vt occisorū arietū corporibus pellem cursitando detra
herent. Quantū in illorū pectoribus auaritię clausum putemus: qui inter extrema
pericula abiectis armis ignobilem prędam & vilia fugę impedimenta quo meli⁹ si-
bi cōsulerent, deserere passi nō sunt! Paucissimi ex eis in littus elapsi per lubricū pe-
lagi nando nauigia petiuerunt. Nonnulli fuga cupidius inita: cęco metu vndas ag-
gressi passim exanimati sunt, præcipitato in mare spiritu/quē ab hoste seruare stu-
duerant. Interea Sclauorū equites velut ex abdito prouolātes: victoriam regi e ma-
nibus per insidias eripere conabantur. Igitur Dani: dū ad finem pugnę peruētū au-
tumant: prælīū iterant. Quorū virtute victi Sclaui: fuga auidius sumpta adeo salu
tem suam ferro subtrahere gestiebant: vt per maritimę rupis ardua semet cū equis
effœminato pauore præcipitātes: vitam finirent: & inter scopulos spiritū deformi
corporum ruina deponerent: quem audacter in acie profundere dubitassent. Ab-
ducēdis igitur nauigiis ob ingentē nautarū stragē ęgre remigia suppetebāt. Iisdem
tēporibus effusis piraticæ habenis a Wandalicis finibus Eidoram vsq; oēs per orien
tem vici incolis vidui: ruraq; culturę expertia iacuere. Sialandia ab ortu & meridie
marcida situ vastitate torpebat. Siquidem agrestiū inops patrię loco prædonibus
fuit. Fionię nihil residuū pręter paucos incolas piratica fecerat. Falstria spacio q̃ vir
tute contractior incolarū fortitudine paruitatis dāna pensabat. Quippe tributarii
ignara iugi: aut pacto hostē: aut viribus submouebat. At Lalandia tametsi Falstriæ
granditate pręstaret: pacē tamē pensione petebat. Cætera vastitas occuparat. Itaq;
non armis: non vrbibus confisū: anfractus ęquorū: quo minus piratas admitterent:
prælongis palis ac sudibus exstruebantur. Aduertens igit̃ rex nutantes patriæ res:
& iam pene collapsas: se ꝓpriis viribus a piratica vindicare negre: hērici ducis cui⁹
insignes ea tēpestate vires fuere/aduersum Sclauos opem pecuniis promerendā pu
tauit. Cui millequingentas argenti libras mercedis nomine pollicitus: publica col-
latione summam expleuit. At Henricus cuius vęnalis magis q̃ vtilis amicitia esset,
pecuniam assecutus: vel quia noluit: vel quia nequiuit: parū stabiliter in promisso se
gessit. Ita rex nō accepta pace dum patrię rebus cōsulere quærit: miseriā eius dede-
core cumulauit. Quæ res aduersum eū populariū iram acrius destrinxit: deforme
ducentiū pacem censu nō armis exquiri: cōmunēq; patriā regis vitio esse deceptā.
Igitur Sueno desperatis malorū remediis a piraticis periculis ꝓpulsandis ad ciues
vsq; cauēdos curam retorsit. Renouatisq; suspitionibus Waldemarū occupare ani-
mū intendit, tanq̃ altero sibi onustorū sublato/facilius reliquū aggressurus. Quod
insidiis q̃ bello commodius gerēdum ratus: perinde ac cōiugis dotem exquisiturus
ad socerꝶ iter instaurat: interq; delectos comites Waldemarū profectionis sequacem
adciscit: quia domi eum tuto relicturus non videbatur: in carcerē Conrado seruā-
dum tradere cupiens. Quem dolum Waldemarus amicorum sibi cōplurium literis
indicatū venienti Slesuicū regi memoratis quæ pro eo fideliter ac strenue gesserat
cum exprobratione perfidię palam obiecit. Neganti in eum a se crudeliter esse con-
sultū: susceptos apices abscisis indicū vocabulis ostendit. Meminisse deinde monet:
vt ꝑcipuā ei bellicoꝶ manū conciliauerit/vt corpore aduerso diras ꝑ eo plagas ac-
ceperit: vt secum maiorē semꝑ victorię partem traxerit: egregiisq; meritis suis gra
tiæ loco dolū ac fallaciam erogari cōqueritur. Comitatū nihilominus pollicet̃: prę-

Notat cupiditatē Sclauorum.

Wandalorū incursationes.

Sueno insidias struit Waldemaro.

Waldemari querela.

fatus sciturũ eum peracta fraude nequitiã sibi nõ astũ effectui fuisse. Contra Sueno
suspicionem leuare summa dissimulatione tentabat. Neq; enim ad deponendã per-
fidiam: tantę fidei meritis adduci poterat. Irreuocabilis itaq; propositi pertinacia:
Stadiũ aduectus: a pręsule Bremorũ Hartuico domo suscipitur. A quo cũ vlterio-
ris viæ ducem exposceret: non impetrato Waldemarũ quem ei perfamiliarem scie- Hartuicus
bat: preces iterare cõpellit. Quo pontifex clam vocato regii cõsilii cõmentum ape- bremensis
rit: cõfessus se de industria negare: quod ei perniciosum aduerteret. vt autẽ regi sa- episcopus.
tisfacere videretur: dissimulata potestate / ductũ ab Henrico / q potentia ac dignita-
te pręstaret cõmonet expetendũ: verũ has preces suo Suenonisq; & Waldemari nũ-
tio cõmittendas. Quibus Henricus auditis cum & regis dolum calleret: & Walde-
maro cõsulere vellet: quod a socero cõmodius accipere posset frustra Suenonẽ a se
flagitare respondit. Abductũ deinde Waldemari legatũ q̃ noxia mittenti precetur
edocet: ipsumq; ni redeat: apud Conradũ extrema passurũ denũtiat. Igitur Sueno-
nis nuntius collegarũ vtroq; dimisso: Conradũ accedens: nũtiat suspectos regẽ ha-
bere propinquos: quos pridem inimicitias exercentes cõnubii recentis affinitas cõ
cordes effecerit. E quibus vnum ei fraudulenter accitum in comitatum cessisse: quẽ
apud ipsum nouarum rerum metu vinctũ haberi cupiat. Pręterea procedendi gra
tia profectionis ei debere pręstari ductorem. Quęrente Conrado quo pacto regem
ęmulus comitaretur: fidem eius secutum asseruit. Tunc conradus Suenonis consi-
lium execratus: dedecere senem se inquit / quod iuuenis fugisset admittere. Nempe Cõradi im
deforme vetulo esse de integritatis duce perfidię fautorem euadere: notãq; quã ea- peratore di
tenus cauerit: sub vltimum tempus sibi cõciscere. Malle igitur se generum filiamq; gnũ dictũ.
cum nepote ex ea suscepto cruci subfixos videre: q̃ fidei & synceritatis opinionem
tot annis seruatam extremę ętatis infamia corrũpere: alienęq; fraudis propositum
impiissimi fauoris prosequi nutrimento. Tum demum affuturum se / subsidiaq; la-
turum: si gener omissa fraude: palam quos metuat: impetat. Ad huius vocis nuntiũ
Sueno rubore perfusus vlterioris vię tutatore negato: in regnũ reuertit breui mo-
rarum processu Kanuto et Waldemaro Wibergi moram habẽtibus occulto traiectu
in Fioniã e Sialãdia accessit: cõfisus inopinatos prẽdi posse: detecto dolo mãdat vtri
q; allocutum se eos non occupatum venisse: suspitiones deponant quas falso cõcepe
rint. Illi indiciis dolum pręcurrentibus eius de se propositum speculati: nihilq; iam
bonę spei ex regis promissu capientes: Iutorum suffragiis regium sibi nomen cõcis
cunt. Tunc rex apud othenas (nam eo forte loci diuerterat) cõtractis in regiam mi Kanutus
litibus: nunc singulos nunc vniuersos arctius percõtari cœpit qua fide pręsens bel- rex. lxxxvi.
lum ingredi vellent. Respondentibus alacriter: non contentus simplicitate promis-
si: sacramento fidem efflagitat. Illatis sacris / Suno siue vetusta Waldemari charitate
270. siue priuato iniuriarum dolore permotus: regia solus excedit. Emissi qui eum reuo
carẽt: causam tam subitę egressionis efflagitant. Rogatus regredi ob paternę villę Sunonis
ereptionem conqueritur. Rex restitutionem promittit. Suno: seram hanc iustitiam integritas.
inquiẽs: in aduersis vsurum se negat: quo ĩ prosperis fraudatus fuerit. Quamobrẽ
potioris partis amplexu solitariam transitionem non veritus: ab iniurioso sibi rege
salutari cõsilio deciuit. Itaq; iustum defectionis titulum secutus: Waldemarum aui-
tę paternęq; familiaritatis respectu transfugio petiuit. Cũq; Sueno roborata suorũ
fide in Sialandiã rediisset consequenter ab æmulis Iutorũ classem mutuatis impeti
tur. Qui tunc forte Roskildię situs: Eskillũ sępe dictum antistitem: pręsidiaq; Scano

Petri conſilium.

rum accerſit.Quibus prçſentatis:Petrũ cui pater Thorſtanus erat: omniũ cõſilio-
rum ſuorũ arbitrum: qualiter rebus cõſulendũ eſſet interrogat.Is cõſultantẽ olim
regem qualiter tuto regnare poſſet iuſſiſſe fertur:vt aut equeſtrem plæbeiũq; ordi
nem:quo ſe tutius aduerſum æmulos gereret:beneficiis impenſioribus coleret.aut
ab iis ſaltem ad ꝓpinquos placendi ſtudium transferret/ eoſq; ſola cõtentus ſpecie
reuera reges exiſtere pateretur . Si neutrũ egiſſet:haud dubiũ/quin breuem regni
vſum habiturus eſſet edocuit.Rex vero neq; ſalubritatem conſilii: neq; ſapientiam
reſponſi debita animi ſententia proſecutus:vtiliſſimos monitus deliramentorũ lo-
co habuit. Enimuero obfuſum iracũdia animũ ſalutaris æſtimatio ſubire nequiuit.
Concepti itaq; furoris impatiens : quoad vnum ſibi ſcutum ſuppeteret: id ſe Petro
oppoſiturũ iurauit.Tum Petrus.meũ ſemp inquit pro te clypeum geſſi:ſed vereor
ne cito cunctis ſcutorũ tuorũ copiis opus habiturus ſis. Quod rex auare dictũ exi-
ſtimans percõtatur num adhuc ſatur eſſet?Reſpondit ſaturum ſe,ſed vereri ne ſa-
tietatem parũ ſalubris digeries ſequeretur. Tunc quoq; quid facto opus eſſet roga-
tus:in Scaniam migrandũ edocet. tutiores illic vires. in Sialãdia pauciores amicos
q̃ hoſtes eſſe.Prçterea Iutos haud facile inſecuturos : forenſis adhuc pugnæ memo-
ria trepidos. Sinautẽ in Scaniã præuenerint gentis aduerſum eum auxilia contra-
cturos:Quam ſi petere ſupſediſſet: ad æmulos defecturã non dubitaret. Quẽ Sue-
no ſecus æſtimaturũ inquit:niſi Waldemarũ:cuius cõcubinarii filii pædagogũ age-
ret penatibus ſuis parſurũ ſperaret.Aliorũ vero bonis ſi patriã hoſti ceſſiſſent nul-
lum peculiaris amicitię beneficiũ præſidio futurũ.Ita alieno cõſilio ſpreto/propriũ
amplexatus: Roſkyldię hoſtẽ opperiri cõſtituit.Rareſcentibus alimentis regios vi
cos complures cõparandi ſumptus gratia venditabat. Tandem multi ruris abſum

Eſkilli conſilium.

pto precio:cum exercitũ nimiis impenſis oneroſum dimiſſurus videretur:Eſkillus
defectionem prouidẽs artem excogitauit qua periculũ ad fructum cõuerteret.Pri-
mũ enim ampla defectionis pręmia ab aduerſariis occulte paciſcitur. Mox cũ cõter
raneis regem accedens:alimentorũ inopiam querit. dimittat precatur quos paſce-
re nequeat.Prçſertim pietatis ac neceſſitudinis iura violaturos.ſi in ciues ac ꝓpin-
quos ex aduerſo cõtractos pugnatũ iſſent.His dictis tanq̃ defenſionis ratione reddi
ta:cũ cohorte Scanica regia excedit ſubiungente Suenone:dignũ eum qui defectio-
nis pœnas capite lueret. Sed hunc regis furorem ſanior arbitrorũ ſententia propu-
lit : imminẽtis belli auſpicia ſcelere & ſacrilegio prohibentium eſſe ſumenda.Iamq;
rex maiore exercitus parte delapſa: fugam meditabũdus cum reliquiis copiarũ Fal
ſtriam verſus cõtentius pergit.ignorantibus etiam arbitris quo ꝓpoſito tam remo
tas ab vrbe partes accederet. Quẽ vbi de fuga cogitare compertũ milites habuere:
ne ſine prælio vinceretur:orantes victoriam ſi redeat ſpondent . Præterea ſcire iu-
bent eos ſibi milites eſſe qui crebro parua manu ingẽtes hoſtiũ copias ſuperauerint
neq; paucitatẽ vereri debere,quã toties in ſuis victricem aſpexerit.Quinetiã vltimi 271
dedecoris eſſe fortunam ſuam ante fugę q̃ bello permittere : eoſq; qui vinci poſſent
vltro victores efficere:alieno metu q̃ ſuis virib9 fortiores.Monẽt deinde ne ex ſtre-
nuo rege timidus militũ deſertor euadat:ne vni9 fugæ dedecore tot victorias ſuas

Perſeuerantia Danorũ

maculare ſuſtineat.Cuius perſeuerãtiam a propoſito reflectere nequeũtes: amaris
eum conuitiis inſequũtur.Nec deformitatẽ ei peregrinationis exprobraſſe contẽti
etiam cõtumelię dãnationem iunxerunt.Deinde mutua ſemet adhortatione firmã
tes:bello hoſtibus occurrere ſtatuunt. Fore eñ vt eorũ multitudo paſſim ac diſſo-

lutę instandi cupiditate procurrens: sparsum militię genus sequendo: facile a pau-
cis intercipi posset. Præterea arma sibi & equos suppetere nihilq; tot viris in vnius
meticulosi ducis absentia nocuisse fortunam. Ita sibi fortitudinis robur ingeneran
tes regii dedecoris notam militari spiritu redimere gestiebant. diu itaq; expecta-
to hoste: nec viso: Petrus soluendũ agmen, salutiq; cõsulendũ / ammonuit, ꝑ q̃ stul-
tum affirmans prelium absq; duce capessi. Quippe Iuti Suenonẽ de industria ces-
sisse rati, insidiarum metu, tardius incedendũ duxerunt. Tunc Sialandenses ꝙ indi
genę essent: cæteros cõmilitonũ ductu ac cõmeatib⁹ prosequebãtur nec cuiq̃ ex tã-
to grege ꝑniciosus ad patriã reditus extitit. Sed eorũ postmodũ plerisq; paci transi-
tio fuit. Nã & fides regibus data & amicitia pariter obsequio quęsita: Wlf / & Thor-
biornus spectatę in regẽ fidei cum hoc venię genus in probris ducerẽt, domi suę cõ-
prehensi suerconiq; regi in custodiã traditi / exilio capita q̃ hosti dedere maluerũt.
Horum siquidẽ excellentis cõstãtię anim⁹ plus glorię in vinculis q̃ libertatis in de-
fectiõe cõstituit. At Sueno cõtinuato apud socerum exilio trienniũ emẽsus ipso de-
functo saxonũ satrapæ Henrico datis vadibus pecuniã pollicetur ingentẽ si regno
per eum restitui posset. Pactus pręmiũ dux cũ ad aggerem quã Danorum structu-
ram appellant summis viribus peruenisset: transitu ꝑ eũ qui portę pręerat pecu-
nia corruptũ obtẽto / obsidione censum a Slesuicẽsibus extudit. Tũc Hartuicus bre
morũ pontifex qui & ipe post Henricũ expeditionis auctor extiterat: meruisse eum
(inquit) qui portã patefecerit cũ pecunia simul quã pactus esset suspẽdi: quaten⁹ ad
horrorem cõsimilis facti in eodẽ laqueo proditor & ꝓditionis præmiũ cõspiceren-
tur. Illic Sueno peregrinã classem prędatus direptas rutenorũ merces stipendii lo-
co militibus erogauit. Quo facto non solũ aduenarũ in posterum frequẽtiam detur
bauit: sed etiam splẽdidam mercimoniis vrbem ad tenuem angustũq; vicum rede-
git. Saxones desertũ ab incolis rus nullo resistente permensi: hoc longius quo licen-
tius ruebant. Nã australes Iuti paucitatis suę metu in septẽtrionalẽ partẽ quę mul-
titudine pręstabat elapsi / sub specie fugę bellum parabant. Et qui prius auxilia Sue-
noni spopõderant alienorũ viribus succincto succursum negabant / ne peregrinam
manũ aduersum patriã iuuisse viderẽtur. Eadẽ fere tẽpestate Suerconem regẽ ser-
uus qui cubiculo eius pręerat noctu dormientem occiderat. Quod scelus diuinitas
haud segnius q̃ iustius vlta est. Nam paruo post tẽpore Magnus qui occulta regnã
di cupiditate seruo peragendi facinoris auctor extiterat, in eo conflictu quo filium
Suerconis Karolũ quem patre spoliauerat regno etiam exuere gestiebat, sceleratæ
machinationis pœnas morte ꝑsoluit. Ea res Kanutũ solandę matris gratia Suetię
superiora petere coegit. Interea Waldemarus apud Sialandiã theutonici motus opi
nione suscepta ad Iutiam cõcitus tendit / remisso coęuo atq; collacteo suo Absalone
272. qui reuertẽtis a Suetie Kanuti post se maturaret aduẽtũ. Tãtũ autẽ ei⁹ apud Iutos
pręsentia valuit: vt & fortibus fidutiam afferret & ignauia torpentes ad bellũ pro
patria suscipiendũ erigeret. Idem Hẽricũ nobilẽ inter Saxones virũ cum quo iãpri-
dem affinitatẽ / data ei in matrimoniũ cognata iunxerat, per internũtios occultius
obsecrat, vti veteris amicitiæ causa ad procedendũ socios incitet / ducisq; reditum
modis oĩbus interpellet breui se cum exercitu superuẽturum denũtians. Tãtam illi
fidutiam & numerus militũ & alacritas dabat. Huius tumultus nuntio Kanutus e
Suetia reuocatus cũ delectis Sialandiã intrat extẽplo Iutiam petiturus. Sed cũ co-
ortę tẽpestatis magnitudine transitu prohiberetur / afflicti mora milites Waldema-

Valdemarus Suenonem regno exuit 1157

Proditoris merces.

Slesuici destructio.

Suerconis cędes.

Magni mors.

rum pacem cum hostibus pepigisse/idq; se per agrestiũ quẽdam recenti nuntio cognouisse fingebãt. Hoc famę cõmento Kanutus audito ingrati animi labem exprobrat parum honestũ de eo sermonẽ habẽtibus qui suũ cõmuni periculo caput obiecerit: hortaturq; si dignis eum laudibus ꝓsequi nolint saltẽ linguas ab indigna ipsius obtrectatiõe cohibeant. Hesbernus solus Skyalmonis cãdidi ex filio nepos idẽq; Waldemaro ob pueritię & educatiõis societatẽ percharus trãsfretare se velle dixit/ quę apud Iutiam gererẽtur Kanuto renũtiaturꝰ. Igitur vt strenuã ita periculosam nauigationem fœliciter emẽsus & quasi cum ipsa rerũ natura luctatus/sęuientium elementorũ rabiem incredibili remorũ certamine superauit. Nuntiatur interea Saxonibus totius Iutię vires ad Waldemarũ coisse tantaq; hostes manu esse vt sine periculo & clade excipi nequeant. Hac dux fama attonitus Henricũ quẽ apud Waldemarum affinitatis iure magnę familiaritatis locum habere nouerat/ vbinam regulus eius degeret simulato ioco perquirere instituit. Quo latebras eum ac solitudines circũspicere respondente dux eludi se sentiens a ficta & ludicra ad seriã & sollicitã interrogationẽ cõuertitur. Repugnãtem illum cõmissaq; tegere perseuerantẽ per debitam Romano imperio fidem orat obtestaturq; vt quæ ab hoste parari sciat/ indicio pręcurrat: neq; qđ ciuibus perniciosum aduertat silẽtio contegat. Hac Henricus adiuratione permotus verũ esse qđ rumor docuisset asseruit. Bellum siquidẽ præ manibus esse quale prius experti nõ fuerint: superstitesq; recordationẽ eiꝰ perpetuo narratu prosecuturos. Formidolosa cũctis Henrici affirmatio fuit. Idem an hostes expectandi essent cõsultus omniũ animos ad pręliũ virili exhortatione ꝓuexit. Ita fidẽ suam inter amici preces & ducis imperiũ partitus vt nec huius mãdatum negligeret nec illius salutẽ silẽtio falleret. Quã sententiã publico metu refutãte cupidus reuersiõis exercitus occasionẽ a tẽpore mutuatus est. Ne enim ob pisciũ raritatẽ veris quod imminebat statũ solẽneq; ieiunium solueret, remeandi sibi necessitatem imposuit: omniq; simulatiõe cõpetentiũ alimẽtorũ causabatur inopiam ignauiæ studiũ religionis nomine colorando. Quod quidẽ in eorũ abscessu luce clarius fuit. Iter eñ quod semenstri spacio venientes confecerant triduo remensi sunt multa post se onera multaq; impedimẽta nimia festinationis cupidine relinquẽtes. Tunc reuersus Hesbernus Kanuti expectationẽ summis ambiguitatis curis implicitam certo rerũ nuntio absoluit. Paruo post tẽpore vi Sclauica tanta apud Fioniã clades incidit vt fiˢ secundã huic similem accepisset, cultu vacua mãsisset/ resq; eius non afflictæ modo verũ etiam perditę fuissent. At Sueno non cõtentus semel Saxonibus supplicasse iterato ad Henricũ decurrit/ perq; Sclauos eius ditioni parentes in patriã se peruehi laborabat. Quorũ classe translatus in Fioniam lętis ciuibus ad vrbem Othenas se contulit salutẽ suam aduersum innumeros paucorũ ꝓsidio defensurus. Sed & pax immunitasq; per Sclauos eius fautoribus promissa. Igitur siue impetrandæ pacis siue amplectendæ maiestatis intuitu tanta tuendi colẽdiq; eius apud insulanos cura flagrauit/vt passim ad ipsius præsidium virorũ fœminarũq; turba concurreret/egregium reputantium aduersum eos qui rerum summa potirentur infractam regis reparare fortunã. Ad hanc cũ Kanuto Waldemarus aduersum Fioniam terra mariq; cæteras regni copias contraxere. Quarum multitudine facile Fioniensium paucitatem oppressissent nisi Waldemarus miseratione reliquiarum afflictis insulę rebus parcendum putasset: ne post nouę cladis calamitatẽ populi residuum exhauriendo plus patriæ q̃ hosti nocuisse videretur. Itaq; æmulum cũ

Hesbernus

Saxones vltroneam fugã captãt.

273.

pernicie tolerare q̃ debile patriæ mẽbrum quassare satius ratus / expeditionem ad concilium transtulit. Nam auctore eo res in colloquium versæ / condictũq; vt Sueno cum asscripta sibi clientela Lalandiã concederet / ibiq; ꝑpemodũ solitarius degeret quo ad inter ipsum & duces de pace plenius cõueniret. Die postero Othenas lauandi gratia repetens Kanuto ob insidiarum metum balnea cõmunicare nõ auso a Suenone eius amicitiã ambiente elatis obuiã sacris religiõe ꝓcessionis excipitur. In Albani deinde ędem ab ipso ꝑducitur / arbitrorum nemine pręter Absalonẽ admisso. Tum Sueno intra sacellũ residẽs: sinistra mihi inquit iam pridẽ Waldemare fortuna cõsortium tuę familiaritatis inuidit / q̃q̃ & animũ bene de te semp gesserim: & a patris tui interfectore mens non solũ vltionẽ exegerit: sed etiam suscepto aduersum patruũ bello salutẽ tuam inter parricidales manus sine cuiusq̃ pręsidio constitutam plenis pietatis armis ab exitio vendicauerit. Post quẽ Ericus iunior ne parentis mei cui diutius militauerat cœptũ excidere pateretur, vt regni ita tui quoq; curam arripuit. Tertius ego pueritię tuę ꝓpugnator accessi. Nec mea parcius q̃ priorum opera seruatũ te scito. Pro capite tuo nõdũ in ætatem ꝑducto aduersum hunc cuius fidem nunc societatẽq; exoscularis arma suscepi. Quæ nisi fœlicius auspicat⁹ fuissem filio Magni immerens pœnas luisses. Qui nisi me tertiũ extimesceret haud quaq̃ te secũdum patereť. Dum viuo vitã tibi aduersus eius insidias ꝓrogo. Extinctus vt meũ ita tuum quoq; diem finio. Igitur eo tutius ad opem tuam decurrerim quo plus eã beneficio meo debere cognouerim. Et nunc charitatis tuæ fiducia arbitrum te pacis in me faciendæ constituo. Cõtentus ero qua me cũq; sorte donaueris tãtum apud exteros calamitatis ꝑpessus vt priuatus aut egens intra patrię fines degere / q̃ exul denuo censeri malim. Arbitror quoq; vt cum singula iustius ęstimaueris inter ꝓbra ducturus sis potius parentis tui interfectore q̃ vltore ꝓcreatũ excolere. Hæc & similia replicantẽ Waldemarus interpellare nõ dubitans: frustra meam (inquit) Kanutiq; cõcordiam cassare pergis / cum & ipse paternę culpæ affinis non fuerit & mihi in eius expiationem olim iusta ꝑsoluerit. Q; autẽ vlterius tibi militare non tuli / non meæ leuitatis sed tuę perfidię crimen reputa. Nonne olim me peregrinationis tuæ comitem in carcerem socero necandũ tradere statuisti? Atqui nisi prauitatem tuam eius honestas vicisset inter vincula moriturus abieram. Quoties meam / quoties Kanuti salutem per insidias attentatã fraudulentis consilii nisibus obruere voluisti? Qualiter autẽ pares ferre poteris quos milites habere passus non es? Verum ne cũ repræhẽsione ꝓpinquũ auertere videar / res tuas aduersum caput meum restaurare tentabo: plus miseratione fortunæ tuæ q̃ credulitate promissionis inductus. Quã humanitatẽ cum scelere & fallacia repensaueris simplicitatẽ nostram artib⁹ tuis circũuentam ne existimes / sed potius fidẽ pietatẽq; periculis locũ dedisse. Tunc Sueno verbis in simulationẽ cõpositis perfide se acturũ negare: sincera fide eorum amicitiam expetiturũ ꝓmittere: pręsertim cum nec sibi nec liberis consulturus videatur. Eo enim se morbo esse vt annum vix cõficere queat. Pręterea sine filiis esse quibus regnum parare debeat. Quid igitur nisi culpam & ignominiã perfidia quęsiturum? Malle itaq; q̃tũuis tristes fortunas excipere q̃ maximo famæ dehonestamento sceleratam sui memoriam per totum terrarũ orbem difiicere: breuesq; regni fructus æterna famæ turpitudine comparare. Dimisso Waldemaro Lalandiam ipse concessit: vbi paucitate satellitum non cõtentus, nouos quotidie stipatores adciuit: clientelęq; grandib⁹ incremẽtis auctus colloquii diem hoc tutior quo

Suenonis oratio.

Waldemari responsio.

274.

fortior opperiebatur: tãq̃ pacem cum ęmulis ex pari facturus. Tempore prænomi=
nato Kanutus & Waldemarus cum omni danica nobilitate Lalandiam aduehũtur.
Tunc Waldemarus ꝙ Suenonem familiarius frequẽtare soleret cum paucis ad eum
visitandũ contendit / Kanuto fidem perpetua suspitione damnãte. Cum quo Sueno
Kanutum pariter adesse ratus subornat ex suis qui iurgantiũ more rem in strepi=
tum seditionẽq; cõuerterent ęmulosq; pariter ferro violarent. Quem vbi sine socio
venire cõspexit consiliũ reuocauit parũ proficuã alterius sine altero oppressionem
existimãs. Waldemarus cognitis insidiis sed dissimulatis multa Suenonis adulatio=
ne vexatus cũ ab eo die postero ad familiare colloquiũ expeteretur: nõ aliter annuit
q̃ vt vterq; solitarius adesset. Eo nãq; corporis habitu erat vt cum nemine viritim
cõgredi dubitaret. Militibus itaq; ꝓcul abesse iussis inuicem collocuti proximo die
concilium aduocant. Tunc Sueno siue cognationis fidutia siue tegendę fraudis stu
dio Kanuto cõsentiente Waldemaro cõpositionis arbitriũ tradit ꝓbaturum se quę=
cũq; per ipsum taxarẽtur affirmans. Igitur Waldemarus ipsis sibiq; regii noĩs vsur

De diuisione regni.

patione decreta trifariã totius regni orbẽ partitus Iutię magnitudinem nõ minus
incolarũ multitudine q̃ spaciis abundantẽ in vnã portionẽ secreuit: in altera Sialan
diam ac Fioniã: in tertia Scaniã cũ attinentibus prouinciis locauit. Cunq; ꝑnes ip=
sum vt partitionis ita optionis quoq; potestas existeret: primã sibi / secũdã Suenoni
indulsit priorq; Iutiam ipse delegit. Tunc Sueno cui post ipsum optio debebatur ne
medium inter ęmulos locum acciperet Scaniã poposcit. Ita minores insulę duorum
electione pręteritæ Kanuto cessere. Fides pacti sacramento cõponitur vt religionis
metu perfidia pelleretur. Deinde manus ad cælum tendũtur auctor rerum in cau=
tionem vocatur. Nec cõtenti cõcordię pignus humanis stabilire cõsiliis deũ simul
& pactionis pręsidem & temerationis vltorẽ efflagitant. Põtifices quoq; cẽsurę suæ
partibus intersertis iis qui pactũ rupissent exectationis sententiã intentabant. Prę=
terea condictũ delatores mutuo prodi debere ne mendaciorũ obscuritate sincerita
tis habitus corrũperetur concordięq; quassaretur integritas. His ita cõpositis Ka=
nutus in Sialãdiam cuius iam possessionem adeptus fuerat Waldemaro comitante
præcedit: Suenonem breui subsecuturum hospitio suscipere cupiens. Quem postri
die Ryngstadio susceptum expert⁹ dum in eius occursum bonę fidei studio perge=
ret: Ryngstadiæ religionis prælatum cum Radulfo equite theutonico obuium ha=
buit: affirmãtem nuntiatum fuisse Suenoni cum armatorum multitudine eum ve=
nire. Hausit ergo cum suspitione cautelam argumentoq; perfidiæ sumpto concio=
nem quæ eo forte die magna popularium frequentia gerebatur: declinato Sueno=
ne petiuit: Waldemarus vero apud quem fides suspitioni præponderabat pacti fi=
dutia Suenonem constantius q̃ cautius petebat. Stabant milites regis gregatim
armati Kanutum & Waldemarum dũmodo pariter affuissent necare iussi. Com=
perta alterius absentia Sueno reuocatis satellitibus multa venientem gratulatione
prosequitur. Percunctãtem illum cur nullo discrimine impẽdẽte comitib⁹ vtere= 275.
tur armatis: quid rumoris acciperit edocet. A quo cõplurib⁹ perfidię probris lace=
ratus cõsiliũ ꝓpositũq; suum summa animi dissimilatione suppressit. Roskildiã de=
inde Kanuto cui illic hospitalitatis ius erat inuitante procedens / nocte per ludos &
cõmessationẽ exacta diluculo Thorberni vicũ haud ꝓcul vrbe situm cũ paucis pe=
tiuit perinde ac paruulę filię quę illic educabatur cernẽdæ charitate perductus. Fe
runt tũc vxorem Thorberni dixisse, mirari se eũ in hanc conditionis vilitatem ad

ductum: vt quod totum gesserat/eius tertia parte contentus habere sustineat. Qđ
dictũ ab indignatione profectum Suenoni ingens irritamentum facinoris fuit. Ve-
spera appetente mittũtur a Kanuto q cœnatum eũ accerserent. Quos Thorbern⁹
p̄q̄ iocunde excipiens/quũ sup regis mora rogaretur, debilitatem capitis ex balnea-
rum fumo et vapore contractam tarditatis eius causam astruxit. Sueno vero quum
expectationis suæ excusationem afferre vellet, cum filia admodum paruula infanti
libus blandimentis iocatum se dixit. Discors causæ redditio percontatoribus nota
bilis fuit. Quorum hortatu vrbem repetens/inter cõsortes quasi per ætatẽ honora
tior medio sedendi loco receptus est. Mensis post epulas amotis, quũ munitioribus
poculis passim et varie discurrentibus conuiuii hilaritas augeretur, calculorum lu
dum poposcit/gloriatus se eius apprime peritum: ꝙ exul hoc maxime iocunditatis
genere delectari consueuerit. Quod dictum iactantiæ simile reuera acerba calami-
tatis recordatio fuit. Sed tabulato non suppetente ne lusui quidem vacatum est. In-
ter cætera cantor Germanicus fugam Suenonis / exiliumq; cantilena cõplexus/va-
rias ei cõtumelias formatis in carmen conuiciis obiectabat. Quem ob hoc acrius a
conuiuis increpitum Sueno dissimulata molestia fortunas suas liberius recinere iu
bet/p̄q̄ libenter se post ęrumnas malorum meminisse cõfessus. Crepusculo appeten-
te/illatisq; ex more luminib⁹/miles Suenonis Thetleu⁹/q paulo ante cõuiuio egres
sus fuerat/ reuersus in regiam /occasionem edendi facinoris oculis/animoq; tacitus
perlustrabat. Cumq; paulisper attonito stupẽtiq; similis constitisset, Kanutus eum
propasso in terram amiculo sedere sibi proximum iubet. Ille tantæ eius dignationi Insidiæ Sue
gratias habens, ęde excedit: euestigioq; regressus exiguo capitis motu Suenonẽ ac- nonis.
cersit. Quem signi tam latentis ignarum Kanutus a Thetleuo vocatũ edocet. Cui
quum Thetleuus exurgenti paululum insusurrasset, quotquot Suenoniarum par-
tium affuere eis in colloquium admixti, collatis in orbem capitibus, nemini remo-
tiorum exaudienda tractabant. Tunc Kanutus perinde ac insidiarũ præscius/Wal-
demarum brachiis attrectatum osculo petiuit. Causam blandimenti quum minime
sic se alias gerere consueuerit ab eo /cui osculum tulerat interrogatus/suppressit. In
terea Sueno relictis in ęde militib⁹, per posticũ in conclaue diuertit/ præeunte pue
ro luminis gerulo. Mox in Kanutum et Waldemarum a subornatis ferrum distrin-
gitur. Sed Waldemarus ocyus sede exiliens/manum amiculo obuolutam non solum Mors Kanu
applicatis capiti suo gladiis obiecit, sed etiam Thetleuum acrius in se ruentem pe- ti.
ctoris impulsu humi præcipitauit. Cum quo pariter et ipse collapsus/femur q̃grauissime sautiatus est. At vbi primum pedib⁹ se excepit, recepti vulneris immemor
dum perruptis obstantium globis foribus exiliret/quidam obscuro loco obuius ar-
repta cinguli ipsius pensilia retentare eum conatus/abrupit. Interea aliis (ne noctis Waldemari
errore facinus impediretur) fenestras reserantibus/Thetleuus humo resiliens Ka- effugium.
nutum dexteram gladio obtendentem a fronte confodit. Excipit semianimem Ab-
275. salon Waldemarum esse ratus: fluidumq; cruore caput manibus ac sinu complexus
inter ipsos armorum strepitus salutem suam, q̃ regis curam negligere præoptabat
276. reliquiis spiritus adhuc in eius pectore palpitantibus. Tandem Kanutum a se te-
neri cultus indicio expertus/permixtum mœrori gaudium habuit. Dobicus vir
prima audacia dum regis necem in auctores vindicare conatur/occiditur. Itaq; no
ctis obscuro neminem discerni patiente/in eos qui valuas propius accessissent/stri-
cto ferro proruebatur: quia tenebrarum accessio hostes ne/an cõmilitones adessent

incertum fecerat. Igitur Constantinus: qui primo inter Kanuti necessarios loco fuerat ne exitu prohiberetur, Absalonem in cuius iam gremio / complexuq; Kanutus spiritum deposuerat / ad vnum ostiorum accedere quo tutior sibi in reliquum procursus pateret / tacite postulabat: parenteq; eo seorsum elapsus ab iis qui foris versabantur exceptus opprimitur. Absalon vero propior eius petitioni, q̃ suæ saluti Kanuti corpore reuerenter amoto, securus periculorum in armatos progreditur: crebrasq; eorum interrogationes confessione sui nominis absoluere dignatus non est. Itaq; constantia taciturnitatis adiutus, salutarem inter hostes egressum habuit. Cui Radulfus medio ponte obuius tam tetri facinoris non auctores modo, sed etiã conscios execrabatur / ab eius se culpa alienissimum protestatus. Hunc Petrus cognomine Thema magno secutus impetu per ludibrium Absaloni comminando discessit. At ille ad australem atrii portam / quo Trinitatis ædes ambitur progressus infesto satellitum occursu præripitur. Cuius caput gladiorum multitudine circunfusum quidam forte cum aliis superueniens non solum ferri / corporisq; sui pio vindicauit obiectu, sed etiam quendam a pectore eum confodere gestientem pœnas sibi si non desisteret daturũ minatus / salutare ei diffugium cõciliauit. Absalon quoq; tempestiua corporis declinatione percussorem euitans / tunica qua latus eius proxime tegebatur, telum excepit. Ita ne Danicæ reparationis spes penitus elaberetur futurum patriæ columen fortuna seruauit. Inde digressus quum in Ramsø vicum nocturno itinere peruenisset, attonitum solitario eius aduentu villicum nuntiatis quæ Roskyldiæ inciderant / pene exanimem reddidit. A quo vegetiore equo donatus primum sororem, quam Petrus quidam in matrimonio habebat: deinde matrẽ petiuit. Quæ quum ex eo Kanutum occisum / Waldemarum vero grauiter affectũ cognosset, plus mœroris ex eorum clade, q̃ ex filii incolumitate voluptatis contraxit. Interea Waldemarus duos duntaxat e suis casu comites assecutus, gressum femoris debilitate negatum vitæ cupiditate prouexit. Igitur incedendi vsum vulnere debilitatum a necessitatis violentia mutuatus est. Adeo corporis dolores animi metus extenuat. Deinde sequacium ope equo impositus in eum forte vicũ casu ductante peruenit: ad quem fortunæ eius nuntius Absalon paulo ante præcesserat. Quem postq̃ ex villico recenter ad matrem discessisse cognouit, præuiis locorum peritis post eum contendit. Adeo corpoream ipsius debilitatem duratrix infirmitatis humanæ necessitas confortabat. Illic procurato vulnere / femoreq; fascia circumligato / noctis reliquias exegit. Diluculo Sueno collectis ciuibus nocturnis ęmulorũ insidiis appetitũ se queri: amiculũ, qđ de industria confoderat ostendere: Kanutũ et Waldemarum hospitalitatis violatores / piuros / latrones / parricidas appellare: gratias deo replicare: q͏̃ amborum facinus alterius nece propulerit. Auxilia aduersum superstitem implorare. Assertis eius / quia fraus in propatulo fuerat / fides delata nõ est. Deinde ne Waldemaro maritimæ fugæ locus suppeteret, totius insulæ nauigiis confodi iussis / solitudines quoq; quibus eum irrepsisse crediderat / exquisitius indagandas curabat. Igitur Waldemarus tribus duntaxat comitibus fretus, non per abdita nemorum / aut inaccessa paludũ: sed per tenues admodum saltus errabat / tutiora ratus loca, quæ minus hosti suspecta fuissent. Hesbernus quoq; cũ aliquot procul in planiciem mittitur: qui se patentioribus interdum campis Waldemarũ simulaturus ostenderet. Complures quoq; duce eo variis in locis multitudinem suam regiæ transitionis simulatione conspiciendam præbebant. Cumq; demum Iutiam ac

Absalonis periculũ et euasio.

Waldemari conatus.

Infinita pro indicatiuis

Vaframentum pium.

277.

cedi placuisset, familiaris ei faber nauigium: quo in eam traiiceretur/reficere iussus metuens ne Suenoni pœnas daret/operam suam sub specie coactionis extorquendã perdocuit. Igitur Hesbernus officinam eius agrestium frequentia completam ingressus, in primis eum fictæ precis commento sollicitat. Refectionem abnuenti iniicit/manus nexumq; deducit/abstractus artificium præbuit. Itaq; sub iniuriæ simulatione et amico vtiliter paruit/et apud Suenonem sibi impunitatem salubriter cõciliauit. Tunc armamentis/commeatibusq; per Hesbernum exhibitis/ Waldemarus noctu cum suis nauigationem orsus, coorta subito tempestate, inusitatam maris sæuitiam expertus est. Ipsis quoq; militibus immanium vndarum aspergine prolutis tãtũ algoris incessit: vt singulis corporis ꝑtibus hebetatis/ne velum ꝗdem ad nauigationem cõmodum circumferre potuerint. Præterea tãta nymbi vis antennã impulit: vt inter vndas effracta decideret: nec minus hymbriũ q̃ fluctuũ moles nauigium onerabat. Gubernator omnia freto permittens abiecto regimine qua proram deflecteret ignarus/solum venti imperium expectabat. Aer quoq; crebris internitẽtium fulminũ ignibus micans, ingenti nubiũ fragore cõcrepuit. Tandẽ per summã nymborum rabiem insulæ cuidã errore nauigationis appulsi/detractũ vndis nauigiũ: quod ancora retentare nequiret/circũstantium arborũ ramis in foros detortis quo minus lapsum collideretur/tenacius astrinxerũt. Eadẽ nox Sclauos ad Hallandiam mille quingẽtarũ nauiũ classe appulsos naufragio obruit. E ꝗbus quotquot viui in littus euaserant ferro ꝑiclitati sunt. Diluculo Waldemarus ãministrato ꝑ Hesbernũ viatico, militibus abunde firmatis, secũdo mari in Iutiã ꝑuenit. Vibergũ ꝓgressus/Suenonisq; dolum ꝓ cõcione causat⁹, oĩm aĩos ad mœstitiã lachrymosa fortunæ suæ narratione deflexit. Cuius assertioni nõ minus miserationis, q̃ fidei vulneris præsentia cõciliauit. Itaq; nescias miserior plaga an fœlicior fuerit. At Sueno fugæ eius opinione accepta, refectis nauibus quas ante quassauerat / expeditionẽ in Iutiã parat. Tũc mater Absalonis et soror egregiũ virilis industrię facinus edidere Siꝗdem vt regis trãsitũ morarent̃, nauigia ꝗbus traiicere destinabat/nocturno tp̃e dissecãda curarũt. Quarũ Sueno refectioni diutius immoratus/quũ redintegratis oĩbus in Fioniã ꝑuenisset, Waldemarus ocyus æmulo occurrendũ existimãs/primis eũ Iutiæ liminibus ꝓhibere cõstituit. Quo cognito in Sialandiã se cõtulit: eiusq; et Scaniæ ppl'o ꝑ edictũ cõtracto, priuatis armis publica miscet auxilia. Interea Waldemarus incertũ belli suspicatus euentũ, repetito Vibergo, nuptias agit: tũ vt eos facilius sibi q̃ Kanuto militauerãt adciscerẽt/tũ ne pulcherrimæ spõsæ castitatẽ hostibus forte delibandã seruaret. Deinde expeditione coire iussa Randrusiũ petit/Sialãdiã: q̄ Suenoni receptaculo esset, armis attẽtare cõstituẽs. Ex Suenonis quoq; militia cõplures ob immane eũ scelus ꝑosi/Waldemaro se iungũt/tãti facinoris reatũ auxiliorũ fomentis ꝓsequi nefas ducẽtibus. At Sueno q̃ bellũ inferre q̃ excip̃e speciosi⁹ duceret, magnitudinẽ aĩ sui intra vnius insulæ fines concludere nequiẽs, nauigiis e Fionia/Sialãdiaq; petitis, ad Iutiã appulit: iisdemq; intra Dyursø fluminis alueũ recipi iussis, cũ ꝓmptissimis equitũ sub dubia oppidanorũ fide Vibergũ cõcessit. Q̃d quũ Waldemarus ꝑ transfugarũ quendã exꝑtus fuisset, auxiliaribus qua poterat celeritate cõtractis, ad exturbandã hostiũ classem Saxonẽ et Iurisium cũ naualibus co-
278. piis mittit. Quorũ auctoritatibus moti Sialandenses, nauigatione reflexa, plus propinquorũ monitis q̃ regis impio tribuẽdũ putarũt/eiusq; desertores, q̃ horũ hostes existere maluerũt. Verũ Fionienses apud quos plus regis, q̃ priuatorũ respectus va

Waldemari in nauigando periculũ

Sclauorum naufragiũ.

Matris et sororis Absalonis facinus.

luit:spreti monitus pœnas vapulando luere:pulsatiq; dedere fugã,quã sospites ab=
nuerunt. Nec quicꝗ Sueno malorum ægrius tulit. Post hæc Hesbernus hostium
cõsilia cognoscere iussus/ quũ ꝓpe Wibergũ susceptę speculatiõis gr̃a ꝑuenisset,Sue
nonis Randrusiũ petẽtis obuiũ cõtemplat̃ exercitũ.Igit̃ ne res diligẽtius ꝗ fortius
explorare videret̃,præcedentiũ quosdã effusius obeqtãtes/hasta validius appetitos
militari virtute ꝓstrauit.Quorũ equos potitus comitũ ope/ꝑ deuium abstrahẽdos
curauit.Tũc Suenoniani ꝓpinquas hostium copias arbitrantes,armatura propere
sumpta/lectissimisq; equorũ cõscensis bello se præparãt. At postꝗ inæqualia loca ꝑ=
mensis ꝓspectũ planicies dedit,solum cõtuẽtes Hesbernũ post eũ ꝓmptissimos diri
gũt.Quibus ille volucri fisus equo tãto semet interuallo surripuit:vt interdũ quie
ti descẽdendo cõsuleret.Cũq; insecutores frustra se eius occupatione inhiasse cõspi
cerẽt,alloquiũ ipsius sub fidei ꝓmissione eminus vociferãdo deposcũt.Negat eoꝝ se
colloquia suscepturũ Hesbernus:ꝙ lubrica fide serotinis esse tꝑibus cõsueuerint/fa
cetissime eis ꝑfidiã quã recenter Roskyldiæ patrarãt obiectãs. Ex qbus Petrũ dun=
taxat cognomine Thema antiquæ societatis fidutia accepta fide ꝓpi⁹ accedere pas
sus/quũ sup Waldemaro pluribus rogaret̃/reliqui inter se equis de industria cõcur
rentes insidias ei sub exercitationis simulatione tendebãt.Tũc Petrũ Hesbernus qd
animi sociis esset aduertere postulat.Ille fidẽ suam cõmilitonũ ꝑfidia quassandã ve=
ritus/obuersa hasta cõfixurũ se:q in Hesbernũ irruisset/exclamat. Quorũ fraudem
Hesbernus ꝑ angustos diuerticuli recessus præpropere põtis cuiusdã transitu præ
cucurrit/intẽtasq; lateri hastas cuspidis suæ frustrabat̃ obiectu. Quũq; eos identi=
dem dignis ꝑfidiæ cõuiciis affecisset,ꝓcul inde discedens obuios forte cõmilitones
de hostiũ insecutione edoctos ꝓpinquis viæ fruticibus occultauit:ac protinus ipse
equo dissiluit.Qui vero in eius captionẽ intenderãt nõdũ hac spe deposita cursum
dirigere ꝑseuerabãt.Quibus ille ꝓcul cõspectis equũ insilit/eiusq; latera crebris de
industria verberibus attundendo ficto cursum labore cõfecit. Igit̃ insequẽtes cõce=
ptã intercipiendi eius spem maiori conamine ꝓsequẽtes acrius equos vrgere cœpe
runt/haud dubie ab hostibus capiendi nisi insidiantiũ qdã expectationis impatiens
per nimiã occursandi cupidinẽ ocyus latebris erupisset. Itaq; ex vnius ꝓcursu da=
tũ sibi insidiarũ indiciũ existimãtes ad socios impigre relabebant̃/aliena impatiẽtia
ꝗ sua ꝓuidentia fœliciores.Ita Hesbernus nisi sociorũ imprudẽtia vetuisset,callidi
tate ꝑfidiã vltus fuisset.Per quẽ Waldemarus hostes imminere cõperiens/nondũ se
cõmittẽdi belli viribus abundare cõfisus:iunctũ vico pontẽ:ne eis ꝑuius foret:par
tim discindi iubet.Itaq; et tutũ militi munimentũ/et opportunũ cõtrahendis viri=
bus spatiũ ab amne mutuatus est.Cũq; nec Suenoni transeundi facultas/nec Walde
maro obuiandi volũtas suppeteret,ꝓmptissimi tamẽ iuuenũ reliquiis pontis præ=
ter imperiũ occupatis/iaculis missilibusq; certantes magna fortitudinis experimẽ=
ta dedere.Quippe quia congressionẽ locus negabat/ad aliquanto mitius pugnæ ge
nus iuuenilium animorũ lasciuia decurrebat.Waldemarus tandẽ gerendi fidutiam
belli quotidianis copiarũ incremẽtis adeptus/amne alias supato hostẽ appetere sta= 279
tuit.Nocte vero quã belli insecutus est dies/frenatos stare equos/pastuq; penitus ar
ceri præcepit:ne satietate graues cursu hebetes forent. At Sueno castris sata com=
plexus ex ipsa agrorum vbertate abunde equos refici iubet/ignarus stomachi sarci
nam cursui impedimento futuram.Cumq; Waldemarus exercitu in aciem digesto
procederet,cohortem armis signisq; fulgentem e latere conspicatur. Quam primo

hostilem ratus/ex speculatoribus cognoscit socios esse quos metuat. Quibus in aciē receptis fidentius in hostem tendebat. Adeo quippe copiis creuerat: vt ne a decima quidem exercitus parte signorum ordines prospici potuissent. Tunc quibus a Suenone commissa speculatio fuerat reuersi/immodicas hostiū vires edocent: fatigandam ante multitudinem/q̃ sustinendam esse. Fore enim vt multum ex eius numero copiisq; dies detraheret. Cuius consilii salubritatem Suenoni admodum gratam Achonis cuiusdā Christiarno ꝓcreati temeritas reppulit. Siquidem aut pugnaturum regem aut a militibus deserendum esse dicebat: quippe qui ita sibi cōsulere nolint: vt rem familiarem proprio spiritu chariorem hosti impune potiendam relinquere cupiant. Adhæc memorem esse iubet, quoties exigua manu ingens victoriæ decus acceperit. Itaq; si animos suorum non numerum metiri velit, plus fiduciæ ex eorum paucitate q̃ metus ex hostium multitudine concipiēdū fuisse. Præterea aciē contemni potius q̃ metui debere: quam non militum robur/sed vulgus inerme construxerit. Hac exhortatione regem salutari consilio depulsum perniciose parere coegit. Ex parte Waldemari iuuentus ferrugineis succincta tunicis dextrum aciei latus confecerat. Quam Suenonici ob eximiam ferri similitudinem vario loricarum genere excultam rati in eam cohortem exercitus sui cuneum destrinxerunt. At vbi specie deceptos se vident, ab his ad regiam phalangem insultum transferunt. Illud quoq; memoratu dignum: ꝙ Waldemari exercitum tam crebri coruorum greges interuolasse produntur: vt complures se erectis militum hastis feriēdos obiicerent. Medius acies interequitabat cantor: qui parricidalem Suenonis perfidiam famoso carmine ꝓsequendo/Waldemari milites per summā vindictæ exhortationē in bellum accenderet. Cōgressuris sepes frugum ambitrix obstabat: quam neutro equitatu propter palorum eminentia acumina trascendere præsumēte/Waldemari pedites disiicere aggressi, pugnę principium ediderunt. Qua Suenonici leui negotio victi ęgre fugam moliebātur. Quippe equi nocturno adhuc pabulo onusti perseuerāter cursum intendere nō valebant: ꝙ saturitatis moles citam eis lassitudinem ingerebat. Primipilus ipse et equo in hostem conuersus/sparsosq; fuga socios ad pugnā capessendam hortatus: tandem circunspectis nusq̃ auxiliis signum humi defixum sinistra complexus/dextra propius accedentes obtruncat. Ad vltimum memorabili pugna edita, circumfusæ multitudinis viribus lacessitus obruitur. Sueno cū paucis ad palustria forte fuga perueniens quum luto desidente equi vestigia mergerentur, pedes iter arripere conabatur. Sed ne sic quidem cœno onus ferente/etiam arma deposuit. Postremo q̃q̃ suorum humeris anniteretur, suprema victus lassitudine comitibus aufugere iussis, in arboris vnius radice consedit. Adeo quippe eum vires defecerant: vt ne gradum quidem alieno subnixum adminiculo proferre potuerit. A quo quidam suorum per ignauiam discedere omni fato tristius ratus ab agrestibus indagandæ prædæ gratia superuenientibus ante pedes Regis appetitus occubuit. A quibus et Sueno captus/quum quis esset interrogaretur, Regis scribam profitebatur. Agnitus tandem/equoq; ob reuerentiam maiestatis impositus/siue metus siue spei instinctu Waldemaro se præsentari poscebat. Hæc orantis caput agrestium quidam subito aduolans securi præcidit. Corpus eius nullis funeris impensis honoratum/ignobili sepulturæ popularium cura mandauit. Vluonem bello captum/Wibergiq; custodiæ traditum Hesberno duntaxat quo minus puniretur obstante/capitali supplicio Kanuti milites affecere/sanguine

Achonis importuna adhortatio

Pugna acris.

Coruorum miraculum

Primipili virtus.

Mors Suenonis.

Vluonis supplicium

Thetleui vecordia.

eius ducis sui manibus parentādū putantes. Prensus quoq; Thetleuus quū ad ecu-
leum abstraheretur, primo culpam apud captores excusare ꝑgebat. Postremo quū
sine effectu preces esse cognosceret, adeo effœminate se gessit: vt virum exuere vi-
sus ne lachrymis quidem abstineret aut planctu/muliebremq; animū virili corpore
clausum confiteretur. Itaq; prius dedecore/deinde morte mulctatus/ geminam in-
terfecti a se principis manibus pœnā ꝑsoluit. Magnus vero posterioris Erici ex pel-

Magno venia data.

lice filius: qui et ipse Suenoniani nominis acrior q̃ iustior defensor extiterat/ quum
captus vltima se passurum arbitraretur, supra vota propitiam victoris clementiā
expertus est. Quem Waldemarus sibi a captoribus præsentatū/sub respectu cogna-
tionis non spiritu modo: sed etiā honoris ac potestatis incrementis donauit. Cūq;
abunde esset impunitatem tribuisse/etiam liberalitatem adiecit: ne districtum vlto
rem agendo/plus iræ q̃ necessitudini indulsisse videretur. Itaq; tametsi iniuriæ sup
plicium deberetur, propinquitati salus tributa est. Igitur non minus in aduersario
affinitatem, q̃ in fautoribus fidem atq; obsequium veneratus/hostem amicis præ-
mio æquauit. Burysium etiam vt sanguine sibi/ ita animo obsequioq; coniunctum
ꝙ optima ipsius opera aduersum Suenonem vsus fuerat/tum opibus/tum etiam ho
noribus prosecutus est. Cuius fratrem Kanutum pari munificentia ad præfecturæ
fastigium recenter euexerat. Tum vero qui Kanuticæ militiæ comites fuerant nō-
dum hostium cladibus contenti communiter regem adeunt: vt eos qui Suenoni in
terficiendi Kanuti consilium dederant proscriptione prosequeretur/orantes. Inter
cæteros aūt Thorberni pœnā cupidius expetebāt: q̃q̃ is quū apud Randrusii pontē
dimicaret, pn̄tibus quorū cōsilio Kanuti cædes cōmissa fuerat/huic se ꝑfidiæ affinē
negabat/auctores eius acerrime deuouēs. At rex metuens ne si tot gētis suę nobiles

Waldemari prudentia.

exilio mulctaret/Kanutū/Burysiūq; dubia fide suspectos ꝓscriptorꝝ aduersum se ar
mis instrueret/veniā sontibus q̃ æmulis opē afferre maluit. Ad vltimū instantium
ꝑseuerantia victus/ne a Kanuti interfectoribus remissius vltionē exigere videret,
ꝓscripturū se quos iussissent ꝓmisit/nec alio pacto patriæ redditurū, q̃ si eorū preci
bus reuocarent: quorū sententiis exilio adacti fuissent. Sciebat em̄ facilem humani
animi ab odio ad gr̄am deflexū existere: ac plærunq; mortales affectus cū ipsa rerū
varietate consentire. Nihil em̄ in his tā asperū repiri, quod tempus aut casus lenire
nō possit. Cęteris eiusdē gregis vt iisdē potius bonis militibus vteret q̃ in eos aīad-
uerteret exoratus ignouit: tātoq; se eius amicitia ꝓpiorem exhibuit / quāto ipos ab
illius parricidalis cōmenti cōsciētia remotiores agnouit. His ita cōpositis vt regni

Waldemarus rex. lxxxvii.

initia strenuis militiæ operibus auspicaret/ patriāq; tot annis piratica laceratā/ac
ferme tertia ex ꝑte ad situm et vastitatē vsq; redactā iniuriarū vltione reficeret, pu
blica classe Masnet insulam bellum Sclauis facturus/accedit. Vbi dū populū in con-
cione exhortaretur, seniores q̄bus ꝓ rostris dicendi mos erat/ classem tuto ꝓcessu-
ram negabant. Nam et suos cōmeatibus defici/et hostes cōpertū regis habere pro-
positū. Aucupādæ ergo opportunitatis gr̄a dilatu opus existere quoad melior gerē
dæ rei facultas incideret. Cæterū nō ꝑuæ temeritatis eē aduersum ꝓuidos et p̄mu
nitos armorū experiri fortunā. Præterea in eā classē Danicū penitꝰ coisse robur: qd̄ 281.
si periclitari cōtingeret, ꝓfecto Sclauos vnius victoriæ beneficio Dania potituros.
Nā si res parū ex sentētia cederēt, nōne patriā penitus in eorū funere peiturā? Mi-
nime igitur vni prælio tantæ nobilititatis vires impēdere debere: dū mō victrices
parū gloriæ/victæ dedecoris plurimū sint laturæ. In hāc sn̄iam totius cōcionis suf-

fragia conſonabant. Cuius arbitrio rex expeditionem remittere coactus, propoſi=
to ſuo celerius q̃ cupidius ceſſit. Apud quem Abſalon in nauem regreſſum deſidiã
eius eludens facetiſſime cauillatus eſt. Nam quum ſolutæ expeditionis cauſam per
quireret/dixiſſetq; rex ne tot fortes periculo obiectarentur/Ergo, inquit, cum igna
uis et ignobilibus cœptum exequere/aut proficue victor futurus/aut parum dam=
noſe vincendus, quum nullo in momento vilium internicio ponenda ſit. Ita lepidi
ingenii adoleſcens indignationem ſuam ad inertiæ exprobrationem ſub ioci ſpecie
conuertit. Quæ tam faceta eius vrbanitas tacitum regis cõuicium fuit. Per eadem
tempora Aſcero Roſkyldenſiũ antiſtite decedente ſuper ſubrogando pontiſice plæ
bis a clero ſuffragia diſſidebant. Eadem etiam tempeſtate diuidua Roſkyldenſis po
puli cõiuratione quũ mutuis cædibus ciuitas exundaret, aduenis partim cæſis/par
tim vrbe eiectis/non contenta indigenarum ſodalitas alienigenę coniurationis par
tes protriuiſſe/etiam in eum: qui regium numiſma amminiſtrabat, non tantũ ædes
eius ſolo æquando, ſed etiam bona omnia diripiendo veſaniam ſuæ conſternationis
exercuit. Tunc rex ob maieſtatis ſuæ contemptum acrius ciuitati infenſus/quũ ad
excidium eius magna prouincialium manu niteretur, miſſis ad ſe deprecandum le
gatis ne armis/quæ pro patria ferre debuerat, aduerſum patriam vteretur/incolu=
mitatem vrbi ſuſcepta pecuniæ pactione donauit. Quã continuo placida mente in=
greſſus, Trinitatis ædi inſeruientium penates intrauit/eorum de creando pontifi=
ce ſuffragia ſuo proſecutus aſſenſu. Qᷓq̃ aũt ei in eccleſia a maioribus cõdita ac do
tata iuris aliquid competere videretur, nihil ſe tamẽ aduerſum eã/aut illicita affe=
ctatione/aut inſolita cõſuetudine præſumpturũ dicebat/ſacris ſiqdem legibus cau=
tum noſſe: ne clerus peculiare eligendi ius regali imperio obnoxiũ habeat. Itaq; prę
ſentiam ſuam haud quaq̃ impedimento futuram, quo minus electoribus libera ſuf=
fragiorum arbitria maneant. Tunc clerus religioſam eius iuſtitiam ſummis gratia
rum actionibus proſecutus, concilio exceſſit/delectum curioſius habiturus. Cumq;
tres ſpectatæ opinionis viros: quibus quartus ob virtutẽ Abſalon adiiciebatur cir
cumſpexiſſent, vt ex eorũ numero potiſſimus aſſumeretur Waldemarus tacita ſin=
gulorum ſuffragia in vnius tabulæ ſegregata volumina referri iuſſit/ſinceriorem
electionis habitum ratus: ſi vniuſcuiuſq; voluntas ante manu q̃ lingua proderetur
euenitq; vt omniũ ſcripto in vnam coeunte ſententiam, honoris culmen Abſaloni
decerneretur. Qui mox antiſtes creatus non minus piratam ſe, q̃ pontificem geſſit
parui æſtimans intus religionem tueri/ſi foris eam periclitari pateretur. Neq; eñ
minus ſacrorum attinet cultui publicæ religionis hoſtes repellere, q̃ cerimonia=   Abſalõ Roſkyldeñ eṕs creatus mira geſſit.
rum tutelæ vacare. Itaq; pontificalibus tectis maiore ex parte ſolo æquatis quo pa=
triã firmioribus vallaret excubiis, maritimã aſſidue ſtationẽ peragens/habitatio=
nis vſum interdum a ſyluis/frondibuſq; mutuari ſolebat. Cuius tam humilis man=
ſio conuulſos patriæ penates erexit. Eloquentiæ quoq; eius præſidia Sialanden=
ſes ſalutaria ſenſerunt. Nam domeſticas conciones ad vim et rixam vſq; litigioſas
moderatione ſua ad pacatiorem habitum perduxit. Tantaq; facundiæ eius orna=
menta fuere: vt eos ſemet ſtoliditatis damnare cogeret, qui eum inertem/elinguem
q; crediderant. Nec penſi duxit duratos gelu fluctus hybernis ſulcare nauigiis: ne
282. yllum anni tempus ſalutaribus vacaret excubiis/aut inſignis eius erga patriã pie=
tas neceſſitati cedere videretur. Itaq; non minus patriæ Parentem, q̃ Pontificem
egit/militiæ et religionis ſociato fulgore conſpicuus. Prima illi pridie q̃ Palma=

t iiii

Abſalonis lepidum cauillum.

rũ solenne instaret/apđ Borlundã vicũ aduersum Sclauos cõgressio extitit. Nũtia-
ta namq; eorũ irruptione clientela duntaxat sua, quæ decem et octo militũ nume-
rum explebat/instructus aduersum quatuor et viginti nauium copias /vt piculoso,
ita fœlici certamine dimicauit. Cõpluribus siqdem aduersæ partis equitũ fusis pe-
dites ferme oẽs oppressit. Nec in tanto discrimine quempiam ex suis præter vnum
amisit/pontificatum et militiam pulcherrima victoria auspicatus. Paucos ex hosti-
bus arma spoliaq; fugæ liberius ineundæ gratia per ignauiam abiectantes iũcta cã-
pis sylua seruauit. Eodem anno ciuitas Arusyensis acerrimis piratarum incursib⁹
afflicta proditur. Tunc quoq; Falstrẽsibus paucitatem suã aduersus infinitam Scla
uorũ classem publica munitione tuentibus, quũ forte pincerna regis ad alia nego-
cia obeunda in eam prouinciam missus cõmuni obsidione premeretur , prouincia-
lium quidam arbitris regis segnitiem exprobrãdo dixisse fertur/priores reges in ta
lis/præsentem vero in prima pedum parte calcaribus assueuisse. Quod dictum pin
cerna desidiæ conscientia prouocatus/maligna animi interpretatione regiis auri-
bus modo quo nõ debuit inculcauit: et quod suæ contumeliæ erat in maiestatis op-
probriũ transtulit. Alia quoq; haud leuiori criminatione aduersum Falstrẽses aspe
ratum regis animum inflammabat: vnius præcipitis linguæ vehementiam vniuer
sorum excidio mulctare cupiens. Siquidem impiissimam eis proditionis noxam af-
fixit/quasi consiliorum omniũ aduersum Sclauiã cõceptorũ indicia ad eam trans-
mittere solitis: familiaritatemq; quã interdũ cõciliandę sibi salutis gratia ad hostes
habebant in crimen deducens/obsequia timori potius q̃ charitati erogabat/perfi-
diæq; deputabat. Nã et captiuos a Sclauis sibi cõmissos in custodia asseruare/ et plę
runq; patriæ arma metu potius q̃ beniuolentia adducti / lato hostibus nuntio præ-
currere consueuerant: scilicet vt salutem suam/quam viribus protegere nequibant
saltẽ beneficio munirent. Huius itaq; pestifera rex exhortatione corruptus, religas
Falstriæ ferro penitus exhaurire cõstituit. Atq; ad id pagendũ Sialandiæ duntaxat
ministerium sufficere credidit. Absalone ergo Orientalibus insulæ copiis præesse
iusso, Occidentales ipse ductare statuit/ingentibus passim/exiguisq; nauigiis exer-
citum traiecturus. At Sialandenses/q cum Falstrẽsibus diutinas ac vehementes in-
imicitias gesserant/acceptas iniurias communibus armis pensare cupientes/vltro
imperium obsequio præcurrebant/lætati Regem sibi aduersum æmulos belli du-
cem/auctoremq; futurum. Sed hunc eius errorem sinistris monitis concitatũ fortu
næ violentia fœlici remedio pcucurrit. Nã quũ rex magnis viribus succinctus, iter
ingredi vellet/apud Ryngstadiũ subita febri implicitus Absalonem remissis copiis
ocyus ad se venire iubet. Ita pestiferæ Regis molitioni opportuna valitudinis con-
quassatio remedio fuit. Nec minus Waldemari innocentiæ, q̃ insontis populi salu-
ti, misso cœlitus languore, consultum. Qz porro tunc non solum deformem / sed
etiam miserabilem rei Danicæ statum fuisse credendum est : quum foris hostilibus
intus regiis armis appeteretur! Quis vero diuino numine effectum ambigat: ne
patriæ Imperator futurus in ipso pene fulgoris sui primordio regnũ / qđ ex hostiũ
manibus erepturus erat/obrueret! quia patrię habenas tenẽti difficillimo morbo q̃
maximo facinori implicari satius fuit. Itaq; lãguore indies acrius grassãte/ Absalon
p salute regia votis excubare nõ destitit. Ad vltimũ veluti remedii despatione pfu-
sus/quũ vnicũ in virtute diuina auxiliũ restare aĩaduerteret, ad eã ppitiandã sum-
ma cũ examinatione vota p ægroto nuncupaturus accessit: diuinãq; rẽ sacerdotali

veste amictus rite peregit: sacrificia deinde legitimis verbis confecta ad ægrũ detu-lit, ac pene exanimi delibanda porrexit. Quibus ille refectus cõtinuo oborto sudore bonæ valitudinis habitum recuperauit. Antistes tamẽ adhuc de eius conualescẽtia dubius lãguore ex molestia cõtracto repẽte corporis firmitate defici cœpit. Ac nisi cœleste remedium affulsisset spes tantę indolis in ipso ortu suo occubuisset. Sed nec illi sanitatis alienatio impedimento fore potuit: quo minus curam regis quã sospes gesserat æger exsequeretur. Ratus siquidẽ emẽdatam ipsius valitudinẽ tristi nun-tio corrumpi posse: affectionẽ suam ei nuntiari prohibuit ne subita animi tristitia implicatus in pristinam pestẽ relaberetur. Sospitate reddita ambo tam exitialis pro positi interpellatori deo saluberrimæ ammonitiõis grates soluebãt, errorisq; eos nõ sine rubore pœnitentia subiit: cogitatæ impietatis effectum diuinæ animaduersio-nis beneficio sublatum esse gaudentes. Salubriori itaq; sentẽtia animũ amplectente a ciuiũ periculis ad hostes vsq; lacessendos studium traduxerũt. Tũc rex Absalonis Petri/Sunonis/& Hesberni/qui potissimũ consiliis eius præerãt prudẽtioribus mo nitis informatus: citiore q̃ maiore exercitu, occultoq; magis incursu q̃ aperta classe expeditionis in hostem agẽdæ consilium cepit: cum multo facilioris sit negotii in-opinatos q̃ prouidos oppugnare: & plærũq; præualidæ multitudinis sententia salu taribus maiorũ iussis obniti soleat: apud quã plus viriũ Sclauici nominis terror q̃ regium possideret edictũ. Idcirco autẽ perpaucos huius rei arbitros adciuit: q̇ sci-ret quæcũq; ferro gerũtur/publicis viribus/sed priuatis cõsiliis amministrari opor tere. Et quoniã de Sialandensium nihil obsequio dubitabat: Scanicæ classis ducem agere præoptauit. Cũq; nondum integra valitudine Scanienses Lundiæ contractos expeditionis sollicitaret edicto/maximus põtifex Eskillus (nam ei cæteri proloquiũ deferebãt) negabat in expedito naues esse: quibus tam subito iussum perageretur. Cũq; rex obtẽperantibus gratiam/supersedentibus iram se repensurum dixisset: tã-taq; propositi cupiditate perfusum: vt vnico proficisci nauigio q̃ expeditionem re-mittere mallet: Eskillus indubitatæ voluntatis eius firmitate comperta/non solum cõsilium probauit, sed etiam qui regi comites deessent admodum execratus: sua eũ naui impensaq; excepit. Iampridẽ enim regem expeditionũ dissuetudo nauigio spo-liauerat Postremi Lalandenses ac Falstrici in classem coire iussi ne longa præsciẽtia edocti furtim ad Sclauos imperatæ rei indicia deferrent. At vbi Landorã classe per-uẽtum, rex spectãdi exercitus sui auidus in campo copias explicare cõstituit, vt to tas vires oculis subiiciendo an ea manu tuto bellũ cõmissurus videretur aspiceret. Ab huius littoris continẽti longior harenæ tractus breuibus abscisus curuatis an-fractibus portũ nauigiis facit: humilis ita vt veniẽte æstu lateat: abscedẽte visatur. Nam vadosus eiꝰ introitus diffusiore spatio opacę altitudinis vndas includit. Sed quoniã hunc locum cũcti Danorum regis vanissimi erroris delíramẽto suspectum perinde ac fatalem cauere consueuerãt: proximo portu vniuersi agminis apparatũ curiosissime contẽplatus est: adhibitis qui militiæ rudes rei bellicæ documentis im buerent: quatinus vires suas potius solida oculorum fide q̃ cęco æstimationis augu rio metiretur. Huic militiæ speculationi quatuordecim diebus intentos maior cõ-meatuũ pars ocio cõsumpta defecerat. Egressis portu tranquilla toto mari nauiga-tio incidit. Sed vt taciti improuisiq; appellerẽt remigiis eã q̃ velis instruere malue-runt: Absalone cum septẽ nauibus præmisso: qui Rugyani littoris excussius indaga Simulacrũ
284. ret accessum. Siquidẽ Arcon oppidũ venusto simulacri cuiusdam cultu inclytum: Arconẽ.

ignaris incolis incẽdio tẽtare, cunctosq; eius præsidium petituros ex improuiso opprimere statuerunt: munimẽtum quidẽ habitatore vacuum serarũq; dũtaxat claustris firmatum existimantibus, indigenis parũ humanæ tutelæ egenũ qđ p̄sentis numinis excubiis esset vallatum. Summa vero contractæ classis ordine digesta ducentarum & sexaginta nauiũ numerum reddebat. Absalon exsequendæ speculationis gratia cum propemodũ ad Rugiam peruenisset indicantibus nautis, cognoscit regiam nauem subito remigium velo mutasse, miratusq; quid ita cætera classis incederet: quæ paulo ante velis quo occultior nauigatio gereretur: abstinẽdum condixerat, postq̄ eam a statuto declinare cognouit: & ipse non suppetẽtibus propositi sociis per summam animi confusionem puppim vltimus vertit, regẽq; Mønẽsium in portu receptum mœstior q̄ libentior comes petiuit. Quippe quia cœpti comitibus deficiebatur indignatus optimam gerendæ rei facultatẽ omitti / cum & aeris fauor et militum arridebat alacritas ab inchoata nauigatione ægre proram auertit. Hũc Petrus Suno & Hesbernus cũ quib[9] rex consilia sua participare solebat, rate egressum excipiẽtes tam deformem regis ab vtili illustriq; consilio defectionẽ anxie querebantur. Quos tandẽ rex obuiam sibi venire iussos vbi tristes animaduertit ammirans cur eo vultu essent: visum sibi inquit ne tarda & intẽpestiua nauigatio proferretur cursum eius ad insulam fuisse flectendum / mane cũcta cõmodius exsecuturo. Quippe dies labori: noctes quieti familiares existere. Cũq; nullum ab amicis respõsum daretur taciturnitatis ammiratione permotus proferre eos quæ sentiant imperat. Illi quæ inuicẽ cõtulissent Absalonem proponere iubent. Tum ille: quid miri est (inquit) segnes hæsitare voces quas ingenti mœroris pondere obrutas quasi fauce obclusa latens animi strangulat ægritudo! Enimuero vicem tuam ad ignominiam vergere conspicientes interno mentis luctu perfundimur. Quippe imperii ius obsequio mutas: paresq; quibus præesse debueras / vtilissimis consiliis spretis eorum monita consectando qui in æquo ponunt: pulcher ne rerum tuarum cursus an deformis existat. At postq̄ sine collega aut æmulo regnare cœpisti: altera nunc expeditio geritur: nec illius remissio q̄ huius fœdior apparet. Siquidem summa rerum opportunitate contempta paruulas commeatuũ reliquias habentes ociosis nauigationis excessibus excusabilem reuersionis titulum quærimus: & cum nullis vrgeamur obstaculis ignauiam nostram necessitatis nomine censeri cupimus. Hiscine patriam operibus vindicandam: talibus ve regnum ingeniis auspicandum duxisti! Si vero maris sæuitia nauigationẽ interpellari contigerit: quid superest nisi vt necessitatis imperio cogente domos inglorii petamus: teterrimis effœminatę mentis opprobriis insectandi! Hæc & similia tum molestiæ stimulis / tum fiducia familiaritatis euectus per summam verborum acerbitatem apud regias aures eloqui nõ dubitabat. Qq̄ autem rex aduersum dictorum eius libertatem acrius exarsisset: tamẽ ne monitorem impudentius auertere videretur magnitudinem iræ quam vultu teste cõceperat / moderatione sua ad leue & tolerabile responsum deflexit: dicendo cõplures operum suorum testes extare / nihilq; tam fortiter ab Absalone gestum quod si nondũ virtute æquauerit adhuc factis æmulari non possit. Nec plura eloqui passus cymba nauigium repetiuit subiungente Absalone haud quaq̄ eum vtilia suadẽti succensere debere: cum aliquãto satius sit apertis amicorum monitis instrui q̄ occultis amaræ sugillationis morsibus obtrectari. Postera nocte concitatum acrius mare eo tẽpestatis excessit: vt regia classis non portu / non anchoris quo minus spar-

Classis cclx. nauium.

Tẽpestas sæua.

285. sa pelago disiiceretur retentari potuerit: nulla ex parte remissior eodem aeris ha-
bitu quatriduo perseuerauit. Quæ res iram regis aduersum Absalonem accensam
magnopere deliniuit. Sed ꝙ iam corde salubre depræhenderat voce fateri erubesce
bat/pudore serum animi eius intellectum celante. Nam interim nulla ad amicos cō
munione habita postridie prædictos viros forte littori insistētes accessit: comitibus
q; propius accedere vetitis concitationē animi sui (inquit) tametsi dissimulatione Waldemari
vti vellet iracundis oris notis proditam esse dicebat parū quidem ammiratione di- prudēs ora
gnū/cum consultantis vocem monitis potius q̄ contumeliis excipi deceat. Quædā tio ad ami-
tamen ab eis sapientius q̄ tempestiuius dicta/ quæ si ante triduū prolata fuissent in- cos.
gētis mali materiam præcurrere poterāt. Seras quidem monitoris partes esse/quæ
rem dum in arbitrio est negligētius obeunt exactam sollicitudine prosequūtur. In-
emendabilia autem corrigere velle proximū amentiæ errorem esse. Frustra igitur
se conuitiis attentatum fuisse cum & irreuocabiles præteritorum euentus existāt:
et plærūq; animi commotio parum cum ratione consentiat. Orturæ vero tēpesta-
tis sæuitiam absq; cœlestium monitis humano præsagio comprębēdere nequiuisse:
neq; quin ea delictorū pœnas lueret dubitare. Quamobrem aut naturæ ignorantiā
aut improuisæ necessitatis violentiam vitio sibi verti non oportere. Omissis igitur
præteritorum querelis ad tēpestiua rebus cōsilia animū operāq; deuocare par esse.
Malle enim se spiritum specioso exitu q̄ expeditionem deformi reditu finire. Tunc
Petrus Absalonis sententiam aliquanto leniori monitorum genere prosecutus do-
cet neminem regum fidas amicorum voces infensis auribus excipere conuenire: cū
sæpe clari illustresq; viri spreti salutaris cōsilii pœnas perniciosa morte pepēderint.
Cæterum aura dum faueat vtendum esse ꝙ eius anceps incertaq; varietas existere
soleat. Sustinendum itaq; donec tempestatis immēsitas ad tolerabilem remigiis ha-
bitum concidat. Adhuc enim tridui commeatus superesse/exiguoq; traiectu hostes
accedi posse. Qz si præsenti alimentorum ope deficerentur: alia armis esse poscēda.
Oportere ergo mox vt vndas remigio habiles viderint, sparsam ocius vniri classem
incessuramq; sociali remigio progredi. Quippe nauigationem omnem hoc alacrio-
rem: quo æquabiliorem existere. Rex monitore laudato Absaloni speculandæ tempe
statis officium mandat/sibi cum primū eam remigii patientem aduerteret/indica-
turo. Absalon cupide præcepto qđ suis monitis extuderat obsecutus: nocte postera
aura sensibiliter impetum remittente euentu gauisus antelucano tempore peractis
diuinis ad regem peruenit, nuntiando tempestatem ex parte collapsam possibilem
quidem profectioni: sed difficilem fore: nec nisi summa cum remigii difficultate na
uigationis capacem existere. Respondente rege moras esse rumpēdas per ludibrium
subtexuit pulchre se operam impensuros si nauigationis medietate confecta vnde
soluerant sint reuersuri. Cuius dicti procliuitas tametsi ioco mordacior videretur
ingens regi capessendę virtutis præbuit incitamentum lepida tamen irrisione non
caruit subiungente rege reuerentem se ex eo quæ in Sclauia gerantur posse cogno
scere. Principio classis lætam alacremq; nauigationem pleno fiduciæ remigio pro-
ferebat. Nam intra propinquæ telluris anfractus auræ vis quæ aperto mari licen-
tius incumbebat latētium vndarum habitum asperare nō poterat/ terreni tractus
obstaculis vndiq; secus incitatiorem fluctuum allapsum arcētibus. At vbi in altum
dirigi nauigia cœpere intolerabili pene tempestatis occursu excipiebantur. Anti-
stes ne fortissimos monitus suos parum iusto conatu prosequi videretur/ ingenuo

pudore firmatus perseuerantissima remigii obluctatione quasi cum necessitate cer
tabat, regemq; virtutis æmulatione prouectum cœpti sui comitem existere coegit.
Itaq; lenta & inhabilis ac pene inconcessa nauigatio hinc sæuiēte mari / inde claudi-
cante remigio fuit. Ea freti repugnantis violentia regiam nauem aduersis vndarū
molibus implicatam: per summam procellarum asperitatem laxatis prope modum
compagibus disiūgi coegit. Quo viso rex tū vitandi periculi / tum etiam cōplendæ
nauigationis gratia: tutiore excipi cupiēs Ingimari Scaniēsis ratem propius adesse
iussam: ensem dextra signūq; lęua corripiens vt temerario ita prospero saltu inuo-
lat: eāq; remis acrius citari iubet. Eskyllum virtutis pertinacia aliquādiu subsequi
conatum: affectūq; regis q̄ debilitatem nauigii sui propēsius intuentē partim regiæ
vocis prohibitio, partim referta periculo necessitas reuerti compulit. Eo viso com-
plures reuersionis occasionem ab erroris simulatione mutuari ignauia docuit. Qui
bus tamen erroris commētum patrocinio fore nō debuit: cum regem nauigiū non
iter mutasse translati signi indicio liquere potuerit. Nonnulli quoq; conquassatio-
ribus nauigiis inuiti relabebantur ꝙ hisdem compagum firmitate defectis cōcitati
maris incursum sustinere nequibant. Qui vero procedere perseuerabant vt viribus
corporis laboris continuitati sufficere possent edēdi nauigādiq; pariter officio fun
gebantut. Ne enim nauigationis cursum vel paruula remigii intermissio morare-
tur dextra remos læua cibos tractabant. Exigua classis pars Absalone duce virtu-
tis & gloriæ æmulantior inusitatæ tempestatis sæuitiam incredibili remorum cer-
tamine superauit, obluctatūq; pelagus infatigabili permēsa nauigio hora anteluca-
na ad insulam Hythim ipsa quoq; necessitate superior appulit. Tunc Absalon ne
quid inexcussum omitteret per Wethemannū piraticæ operibus clarum officio spe-
culationis addictum & portus hostilibus nauigiis vacuos ad Rugiam nihil hostile
metuentem cognoscit. Nam armenta securis custodibus propter littus errantia in-
opinatos incolas esse fidem fecere. Rex languido remigio seram nauigationē emen-
sus obtento portu protinus in Absalonis nauem se contulit, fatigatūq; tędio ac vi-
gilia corpus somno excepit. Reliquiæ quæ cum eo fretum superauerant annumera
tæ sexaginta dūtaxat nauigiorum classem explebant. Duo tunc Hallandenses natu
q̄ animis nobiliores paucitatem suam īdubitato periculo oblatam rati nauigio quo
cōmuniter vtebantur, Absalonem petebāt: seq; præpropero regis alloquio opus ha
bere dicentes: postq̄ somno eum acquiescentem audierant ocius excitari poscebant.
Absalon salutarem eius quietem importune rumpendam negans / quæ afferrent re
gem ex se cogniturum affirmat. Tum illi conquassationem nauigii / inopiam cōmea
tuum / longinquitatem reditus prætēdentes / optimam sibi nauigationis facultatem
prosperantibus ventis incidisse dicebant, ꝙ quibus aduersis ægre processerant: secū
dis facile reuerti possent. Quamobrem eorum se beneficio vti malle q̄ cassam & inu
tilem expeditionem agēdo aut nauigii vitio aut inediæ malo perire. Quos Absalon
non solum deformitatem propositi specioso consilio mutare: sed etiam quo minus se
probris obiicerent honesto silentio supprimere iubet: ne tam pudendę voces alienis
auribus exceptæ inexpiabilem eis timiditatis notam inurerent. Itaq; eneruis & ef-
fœminati animi trepidationem falso causarum commento colorare eos asseuera-
bat docendo facilia refectu nauigia fore, & opima commeatuum supplementa per
prædam late patentem leui negocio conscisci posse. Cęterum ipsos famam & opinio-
nē suā grauissimo crimine corrupturos, si regem apud hostes in tanta suorū pauci-

tate sine respectu pudoris deserere sustinuissent. E quibus alter domi se negotia regia quæ summa cum celeritate exsequi necesse haberet manere subtexuit. Contra Absalon simulationem eius quia blandimētis nequibat minis discutere cupiens eos qui in expeditione soluenda plus arbitrio suo q̄ regiæ indulserint reuerentiæ non tātum bonorum: sed & lucis ac spiritus ereptionem patria lege meritos astruebat. Sed ne ea quidem periculi denuntiatione quo minus fauentem nauigationi vētum velo colligerent imbecillitatem eorum durare trepidationemve corrigere potuit. Discedentes itaq; execratione & conuitio per summam verborum acerbitatem insequi perseuerauit. Quod cū experrectus rex ex Absalone cognosceret tam impudētes & improbos desertores pœnas sibi luituros iurabat. Conscensa deinde insula accersitos nauigiorum rectores agendorum percontatione sollicitat. Compluribus vt redeatur expedire visum ꝙ tuto hostem lacessere nequeant. Placituram rex sibi sentētiam affirmabat nisi ea res & grauis patriæ rubor & ingens hostiū incitamentum existeret. Nam & eos Danicæ expeditionis præsentiā ex castrorū vestigiis cōperturos & clandestinā eius reuersionē timiditati dūtaxat imputaturos. Huius rei causa periculo se q̄ rubori patere malle: haud quaq̄ proram nisi lacessito hoste versurum. Præterea se eorū qui simulata nauiū fragilitate defecerant ignauiam æquaturos/si quos labore vicerant virtute nō superarēt, domosq; impēsa male nauigatione repeterēt. Tūc Wethemannus incautas Rugiæ res recēti speculatione expertus admouēdas littori copias suadet: si ignari incolæ fuerint impune prædā cędēq; facturas: sin prouidi confestim absq; discrimine redituras. Vtro autē modo se gerant per arantium morē deprendi posse asseuerabat: qui cum primā diurnæ operæ partem exegerint quo ad laborandum fiant vegetiores sopori se prosternere soleant. Hunc vero non nisi metu vacuis altaq; securitate firmatis obrepere solitum. Cæterum nemine talium dormiente reperto pręcautę gentis indicium accipi. Quem rex piratico potius muneri consentanea q̄ magnitudini suæ conuenientia docuisse dicebat. Nunq̄ enim Danorum reges a Sclauis fugatos memoriæ proditū fuisse: sed ne se q̄dem primū regiā dignitatem hoc deformitatis genere maculaturū. Tunc Gnemerus Falstricus q̄q̄ alias vegetioris q̄ sapiētioris animi æstimaretur siue ingenio suo siue regis fortuna monente summā omniū hæsitationē ancipiti studio fluctuantem salutari exhortatione discussit/ incertāq; consilii concionē ad suā sentētiam perduxit: affirmando temeritatis esse exiguā manū cū immēso hoste conserere. Cæterum Barcam prouinciā a Rugia breui freto discretam ob paruitatē sui quocūq; paratu esset populatu perfacilē fore. Deniq; regē quiescēdi gratia cubile petere, exhaustasq; vigiliis vires & attritū curis animū somno reficere iubet vespere quo minus prouisus irrūperet classem applicaturū. Præterea vadosi fluminis angustias intraturos sparsam nauigationē tacito cōficere remigio iussit: ne aut obstrepētiū remorū fragor securitatē incolis demeret: aut ipsimet impactis harenę nauigiis circa īcertę altitudinis vada diutius hęrere cogerenť. Cętera se exploraturū ꝓmittit. Rex cupide cōsilio obsecutus vespere signo nauigationi dato destinatum amnē occupat. Cuius expeditius permeandi gratia ternis nauigiis iunctis classem incedere iubet ne confusa fluuialibus tardaretur angustiis. Cui Gnemerus rate obuius opportunitatē inuadendæ gentis aucupatus interceptos incolarum speculatores adducit. Lætus eo rex diluculo peragratis syluis rura ac vicos hoc acrius quo latentius irrupit: incolasq; adhuc somni securitate torpentes/repentina incursione protriuit. E quibus

complures perstrepentis equitatus fragore perculsi patrios duces aduentare credebant. Sed hunc eorum errorem adacta repente corporibus iacula discusserunt. Cõplures eorum exertis per ostia capitibus/ Kazymarus ne an Bugisclauus aduentaret rogabant. Quorum percontatio propriis eorum funeribus excepta est. Antistes cum parte copiarum longinquam regionis plagam diuerso complexus itinere eo locorum peruenerat, vt a regia cohorte eximiæ paludis interiectu distaret. De cuius admodum incessu dubius ne direptos a se vicos exuri pateretur illustri consilio prouidit. Tandem procul ignes a rege editos conspicatus sibi quoq; consimilis facti potestatẽ suppetere confestim illato tectis incendio declarauit, sociisq; sui prosperitatem excursus resperso flammis rure nuntiandam curauit. Cumq; prædam abunde actam existimassent: iter ad naues remensi q̃q̃ grandi inuicem a se interstitio discessissent vestigia tamen sua quo minus clandestinos reditus captasse viderentur/ neue alter alterum impetuosa festinatione præcurreret mutuis ignium fumigiis prodiderunt. Interea Skyalmo quidam cognomento barbatus in asseruandæ classis officium relictus ne hostili remigio præueniente amnis exitu prohiberetur ad mare nauigia reducit. Vbi dum Rugianorum nauali incursatione peteretur in paucas rates totius classis præsidium transfert instructioribus q̃ frequentioribus nauigiis hostibus occurrere præoptans. Quibus obuia nauigatione fugatis ne sociorum reuersio tardius nauigiis exciperetur omissa fugitantium insecutione portum reuisit. Iterato lacessitus eodem ausu inuasoribus restitit. Sed & compluries attentatus crebra hostium irritamenta occursationis perseuerantia superauit. Ita pertinaci magis q̃ acri incursatione vexatus opportuna hostem agitatione premebat. Inter hæc regi in littus superuenienti non paruæ ammirationi fuit: nauigiis custodia vacantibus abesse Skyalmonem: quem tandem ab agitatione redeuntem cętero prosecutus exercitu Rugianos fugam a remigio mutuãtes velorum intensione prosequitur. Sed interuallo præcessionis & volucritate nauigationis adiutos instando magis q̃ occupando vexabat. Tunc quendam vicinæ ratis rectorem in anteriorem nauigii sui partem fortitudinis simulatione progressum aspiciens/ verbisq; magnam præ se laudem ferentibus prosecutus ad vltimũ quæcunq; viro forti erogarentur egregie & laudabiliter impensa asseuerabat. Ad vltimum vento obliquante prohibitus quantum velis emensus fuerat conuersa nauigatione remorum obsequio pensat. Sed quo prosperiorem velificandi/ hoc difficiliorem remigii vsum habuit. Itaq; Danis aduersa cum mari nauigatione certantibus Sclaui quos locorum habitus non fallebat: ignotum nostris profundum compendiaria nauigatione sulcantes subito fugã in insidias vertũt. Quos Absalon per occultos pelagi recessus prosilire conspiciens sociis metu nauigationem citantibus subsequi q̃ antecedere maluit prępuiæ classis terga plenis pietatis excubiis tutaturus. Pudet referre qđ sequitur. Maxima Danorum pars rubore posthabito q̃q̃ hostes imminere conspiceret deserto rege velis malos onerare sustinuit. Rex cum paucis admodum nauigiis relictus aliquanto desertores ægrius q̃ hostes ferebat. Tunc etiam militem quem paulo ante in prora astantem probauerat breuitatem veli sui quo maior nauigationis cursus existeret pannorũ additamẽtis producere cõspicatus laudẽ cõuitio mutauit amorẽ timidis erogatum imprudẽter impẽsum affirmans. Ita absq; supremæ necessitatis discrimine veræ ac solidæ fortitudinis habitum explorare promptum non est. Enauigantium discessio: nõ clamore, non signis, deniq; nullo exhortationis

genere reuocabilis fuit. Adeo omniũ aures pauor concluserat. Cũq; rex intermisso paulisper remigio a præsentibus quid factu opus potissimum esset inquireret cunctantibus cæteris Absalon insulam Hythim petendam: Ibiq; secunditatem aeris expectandam hortatur. Q đ Petrus fieri oportere non sine rationum assertione negabat: q; perseuerante tempestate: nec reditum, nec supplementum classis habituri viderentur: Sclauis aduersum se quotidiana copiarum incrementa sumpturis. Pandenda igitur vela, eãq; nauigationis æqualitatem habendam esse vt naues volucritate præstantes complicata velorum parte tardiores operirentur: & quas celeritate præcurrerent societatis iure consequi debeant. Ita strennua Absalonis adhortatio eximiæ Petri prudentiæ cessit. Vterq; siquidem annis suis similia cogitabat. Ille etenim iuuenili animo condigna: hic canis suis consentanea proponebat. Ita septem solis nauigiis ex omni Danorum classe residuis Sclaui multitudine fræti incitatissimo remigio acerrimoq; clamore cum contemptu paucitatis irrumpunt. Sed maiore impetu q̃ audacia rem exequebantur. Quippe cum primũ excepere sagittas: propius ferre remos ausi non sunt. Paulo post destrictorũ ensium laminis nũc ceruices suas nunc scuta pulsare cœperunt / rati se Danos hoc minarum genere territuros. Remigium deinde magno clamoris strepitu prosecuti horribiles late sonos edebãt. Hic quoq; procursus priori persimilis fuit. Obuiis nãq; Danorum missilib[9] repulsi continuo remigium retulerũt. Tertio vt hostem apparatu terrerent contactos sole clypeos aqua perfundere, genibusq; superpositis in pugnæ vsum extricare cœperũt veluti indubitatũ nostris prælium illaturi. At tum demũ seu cupiditate prædæ seu vi pudoris accensi vehementius nauigia concitant. Quæ species vt initio acris ita exitu inanis apparuit. Telorum enim obiectu velut ante deterriti inuictam paucitatis constantiã vlterius lacessere destiterunt: q̃q̃ Danorum prouocatione admodũ sibi insultari conspicerent. Rex cum ad aspectum patriæ peruenisset concidẽte paulatim vẽto tam remissam & languidam nauigationem agebat: vt q̃q̃ propasso velo vteretur / eo fere loci diem opperiretur / vbi noctẽ ingressus fuerat. Sed cum Zephyris deficeretur processum a remigio mutuatus est. Tandẽ obuiam Eskilli ratem ingressus Scaniam repetiuit. Qui nouissime eum prosecuti fuerant: Sialandiæ partibus aduehuntur. Tunc Petrus Ranonis eloquẽtissimi viri imperitam calliditatem eludere cupiens: non solum nexos, sed etiam remiges suos vt prædæ speciem augeret in eminenti nauigii parte constituit captiuorũ imaginẽ præbituros. Quẽ cum Rano Liburna prætereuntẽ videret: dissolutionẽ nauigii simulare desiderans: sentina aquã egeri increpitis acrius remigibus iubet. Tunc quodã respondẽte eo triduo sentinã aqua vacasse non rite inquit Petrus remiges tui quibus te responsis excipere debeant callẽt. Tunc Rano paucis intra Petri nauigium remigio occupatis ociosæ iuuentutis multitudinẽ exerto capite conspicatus: prædã existimabat quietisq; suæ pœnitentia permotus non similiter sibi vt Petro fortunam affuisse dicebat: q; naufragii periculo interpellante expeditionis comes existere nequiuisset. Autumno rex crebra Sialandẽsium ac Scanorum, rara vero Iutensium manu prouinciam Arcon vrbi confinẽ adortus / cũ ingẽti præda acta ad littus reuerteretur: Rugiani repentẽ naues exercitum hisdẽq; scandẽdis intẽtum a tergo per insidias circũfundere gestiẽtes magnis viribus in insulam e continenti traiiciunt. Per idẽ tempus coorta nebulæ vis spissam cœlo caliginẽ intendit. Quæ res incertos viæ Danos atq; errore nebulæ implicatos aliquãdiu subsistere coegit. Crediderim hunc aeris habitum pro

Petri & Ranonis cauillia.

pitiæ fortunæ interuẽtu futuræ eorum victoriæ paruisse. Iamq; Sclaui quia nubiũ obscuritas prospicere nõ sinebat: caliginis errore protracti in medios ferme hostes inciderant, cum subito discussa sole nebula exercitus propemodum consertos aspiceres. Tunc Prisclauus olim e Sclauia profugus equo prouolans adesse Barbaros: factaq; Danis optatæ pugnæ copiam nuntiat/exhortans omnes inuictã Danici nominis æmulari virtutẽ. Responsum a rege est reperturos hostes qui fatum fugæ pferre cupiant. Igitur Dani quorum animos præceps belli cupido exagitabat: prę ter vsitatũ pugnæ morẽ confusis copiarum ordinibus conspectos hostes incursare cœperunt. Nec tardior victoria q̃ impetus fuit: pugnam fuga præcurrẽtibus Sclauis. 290.

In quo procursu duo regii milites ita inter se fortuitis equorum impulsibus cõcurrerunt: vt vterq; excussus prosterneretur. Super quos rex corruente equo ita præcipitatus est vt lęuus eius cubitus pertuso clypeo terræ altius infigeretur. Absalon itaq; erigendi eius gratia descẽdere cupienti manu ne subsisteret innuit feliciter se lapsum reputans si modo hostium cladibus attolleretur. Sed his euẽtus tristior specie q̃ omine fuit. Regis nanq; lapsus hostilis ruinæ præsagium edidit. Quippe superati sine prælio Barbari impune obterebãtur. Quorum magna pars sinũ per quem traiecerat auidius repetens salutẽ in vndis quam quęrebat amisit: nec minor fluctibus q̃ ferro periclitantium numerus extitit. Pars quo tutius hostem vitaret ore tenus de industria aquis corpus immerserat. Nec hoc quidẽ auxilii genus quo minus a Danis in eadem vada descendẽtibus interimerẽtur: latebram eis præstare potuit. Cũq; cæteris intra aquam prostratis vnus adhuc occultũ pedibus saxum cõplexus socię stragi superesse videretur: Absalon militibus ad opprimẽdum eum descẽdere profunditatis metu cũctantibus: nõ hic inquit ea proceritate est quã vestra milites æquare non possit. Neq; enim vadabiliorem sibi q̃ nobis gurgitẽ occupat. Quã vocem frater eius Esbernus exhortationis loco suscipiens q̃q̃ Barbarum latentis saxi beneficio vti non dubitaret: saluti fraternæ suæ volũtatis imperium ptulit. Aliisq; renuẽtibus aquas hostili cruore infectas armis onust[9] intrauit. Cũq; emissa in Barbarum lancea solum repetere vellet vndis verticem inuolutus profundo se excipiẽte demergitur, perissetq; nisi sociorum pręsentia auxilio fuisset. Enimuero Olauus vndis eum abstrahere cupiens stimulatum calcaribus equũ in illud profundũ egit exceptũq; brachio leuare conatus pene sella pronus excutitur. Igitur vrgente fato suæ q̃ alienæ saluti propior extitit, sibiq; cœptam amici curã postponẽdo cõsuluit. Cuius propositum Nicolaus quidam fortius q̃ felicius æmulatus nõ tẽperauit quo minus concitato equo gurgitem peteret. Sed ab incepto se pari periculo reuocatus abstinuit. Igitur equitum ope defecto peditum opera seruari contigit. Cũq; littori restitutus fuisset extinctus ab intuentibus putabatur adeo illapsus corpori humor anhelitum occultabat. Tãdem sociis corpus suũ diutius agitantibus vomitu vndã egerere cœpit. Cuius onere liberatus suspicere magis q̃ eloqui valuit. Itaq; qui aderant corpus eius frigore obstupefactum applicatæ vestis fomento prosequebãtur. Quibus percalefactus non oculorum modo, sed etiam vocis vsum recuperauit. Cæterum ipso die adeo exsanguis permansit: vt vix eum funebris oris notæ desererẽt. Nec silentio oblitterãdam alterius Danici equitis virtutẽ existimo. Qui cũ nemine sociorũ comitante fugam hostium auidius q̃ cauti[9] insecutus fuisset: Barbaris qui effugerant vt se eis capiendũ præberet rogantibus spreta prece equo desiliuit mortẽq; dimicans q̃ deditus lucẽ amplecti maluit. Igitur ingẽti hostiũ caterua ad se op-

Regis lapsus.

Strenuitas Esberni.

Danici eq̃tis virtus.

primendũ nitente quotquot ꝓpius accesserant intersecit. Ac sine vlla specie metus
pugnãs sup factã a se stragẽ plenis gloriæ vulneribus corruit. Itaq; nõ solum innu=
meros fati comites habuit, sed etiã superstites fortitudinis suę spectaculo attonitos
reliquit. Cuius excellenti virtute tantũ ꝓmotũ est: vt deinceps Sclaui manũ cũ Da
nis acie cõserere nõ auderent. Anno postero Danis expeditionẽ parãtibus Rugyen
ses ob recentẽ cladem suscipiendi belli fiducia defecti/Domborũ quendã præstãti fa
cundia ad pacẽ ab ipis petendã decernũt. Quo absalon excepto nauigiũ eius expedi
tionis sibimet vsui vertit: nautis vero quoad reuerteretur hospitia cũ impensis ex=
pedienda curauit/ipoq; Domboro secũ assumpto regiæ classis cõuentũ petiuit. Siq
dem legatos hostiũ expeditionis tpe susceptos ad reditum vsq; eius mutua Rugien
sium/Danorũq; cõsuetudine retentari fas erat: ne ad suos exterarũ rerũ nuntii re=
uerterent speculatiõis potius, q̃ legationis officia pacturi. Sed cõtrariæ tẽpestatis
pseuerãtia nauigationẽ morãte cũ Iuti labẽtib⁹ alimẽtis expeditionẽ soluturi vide
rẽt, eorũ egestati Sialandenses ac Scani impensis liberaliter cõmeatibus affuerunt
ne tanta virium pte maligno necessitatis obstaculo fraudarent. Fionięses vero tam
etsi cõmeatibus abundarẽt, ne minimã quidẽ eorũ ptem ad sustentandã sociorũ in=
opiam cõtulerũt. Quod videns Domborus pacem quã ante supplex petiuerat sub
æquis tm̃ cõditionibus offerebat. Cæterũ Absalonis apud regem interuentũ posce
bat: a quo oblationẽ suam liquida fide ꝓsequi rogatus, pignoris loco lapillũ se aquæ
iniecturũ asseruit. Siquidẽ icturis fœdus barbaris religioni erat calculum in vndas
coniicere/seq; si pacto obuiam issent, mersi lapidis exemplo perituros orare. Sed cõ
tra poscente obsides Absalone/fucosaq; supstitionum mendacia in rebus seriis reci=
pienda negante, haud quaq̃ Domboro mutua petendorũ obsidũ fiducia defuit. Qđ
Absalon indigne ferens/Rugianos nõ solum obsides Danis, sed etiã pecuniã cũ sup
plemẽtis classis transmittere solitos asseuerabat: quũ Dani nihil tale Rugianis vnq̃
a se cõcessum/solutũve meminerint. Tũc Domborus/Si sapiẽtia, inqt, qua te prædi
tũ existimas viges, quæ a me ꝓponenda sunt docili animo excipies/tenaci memoria
appræhendes. Quisqs rite se gerit circa tria tpa maxime cogitationẽ expendit/ex
iisdem duo leuiori cura cõplectens/tertii præ cæteris habitũ intuetur. Siquidẽ prę
terita meminit/futura ꝓspicit/præsentia colligit. Stolidus vero inter spem futuri/
memoriãq; præteriti præsentiũ facultatẽ omittere/et qđ in manibus retinet excu=
tere cõsueuit. Quo pacto tu quoq; vanissimis sollicitudinis ambagibus implicatus
adeo scrupulosa cura præteritorũ imagines recolis/futurosq; meditaris euentus:
vt ad ea quæ præ manibus sita sunt/et oculis obuersantur aspicere nequeas. Quip=
pe dũ prioris ęui recordationi animũ inseris, fœlicitatis eius exẽplo futura metiris
teq; spem ex memoria adeptũ qd instans ætas afferat/præterit. Fateor olim Danos
gente nostra potitos/sed præsens fortunæ benignitas iisdem nũc fauoris blandimẽ
tis ptes nostras ꝓsequit, qbus quondã vestras excolere cõsueuerat: sortẽq; nr̃am ad
hanc fœlicitatis summã pduxit: quã vestræ quandoq; rei status attigerat. Quippe
quanto vobis inferiores extitimus/tanto nunc viribus successuq; præstamus: eo re
rum fortuna ductãte ꝓgressi, quo Danicæ quondã ꝓsperitatis incrementũ excesse=
rat. At dũ temere votis extenderis/noua ac recentia stolida vetustatis simulatione
prætergrederis/eisq; me cõditionibus adigere conaris: quas ꝓ præsentium habitu
præstare potius, q̃ postulare debueras. Fines vestri armis et exercitibus vestris mi
serabiliter obtriti/situ marcidi/culturæq; inopes iacẽt/nostrarũ diffusio partiũ vix

Facundia Dombori.

Fœderis barbarorũ species.

Superstitio barbarica.

Concio Dõbori Sclaui.

alendæ quam genuit multitudini sufficit: et tamẽ quos omnifariam potentiores ad
uertis, nõ sup̱iores modo/sed etiam pares habere fastidis. Tunc demũ tributi nos ex
actione sollicita/quũ et sortem nostrã successibus æquaueris/et eã malis quibus tua
nunc premitur adactam cõspexeris. Hæc Domborus. Sed Absalon dissimulato indi

Absalonis responsio.

gnationis cõceptu, paucis eum responsis excipiens/ad regem quæ acceperat p̱fert.
Verum pertinax freti sæuitia nauigationem interpellando finem expeditioni fecit
Rex q̃q̃ superius Sclauos secundis successibus attentasset, plus tamen negotii in eo
rũ expugnatione, q̃ vt ꝓpriis viribus exequeretur aduertẽs/Saxoniæ satrapã in ar
morũ militiæq; collegium ingentis præmii pollicitatione sollicitat. Ille tũ amplissi-
mæ mercedis captura/tum etiã potiẽdorũ finitimorum spe inuitatus, expeditionis
societatẽ spopondit. Sed sup̱ius Waldemarũ rex Noricus per summũ amicitiæ cul-
tũ nauigio draconẽ simulante donauerat. Quod Absalon mira arte effigiatũ Ros-
kyldensi remige exornare/et ad conuentũ vsq; Danorũ dirigere iussus, quũ in por-
tu Isørensi parũ secundantibus ventis voto diutius moraretur, nihil ægrius tulit/
q̃ q̄ aliis in expeditionem proficiscentibus tardior ipse sup̱uẽturus videretur, q cæ
teros et velocitate apparatus/et ꝓcinctu nauigationis alias præcurrere cõsueuerat
Itaq; quũ mente/tædio/et pudore sopita in puppi iaceret, futurã maris tranquilli-

Absalonis visum.

tatem nocturnis imaginibus speculatus est. Existimauit em̃ ab homine se accersi/ac
cessoq; littore cum Burgalanensi pontifice Tokone aliquãdiu spatiatũ/iussumq; ab
eo quæ audiret sagaci mente cõpræhendere/et tenaci mandare memoriæ. Tokonẽ
deinde melos quod in diuini natalis p̱uigilio rite recini assolet/semel iterũq; et ter-
tio replicuisse/ipm̃q; ad ea quæ canerentur sollicitis auribus esse iussisse. Exp̱gefact⁹
adeo præsentes visorũ imagines animo repræsentabat: vt rem verã nõ sõniũ fuisse
arbitraret. Et quia crastinæ egressionis opem p̱ quietẽ sibi ꝓmissam meminerat, tã
certã cõmodæ nauigationis spẽ aĩo p̱̃sumpsit: vt cõscensa cymba q̃q̃ nihil adhuc tẽ
pestati detractũ erat/malũ regię nauis: cui Astradus præerat, ocyus attolli iuberet
cibũq; cap̱e ꝓperaret. Epulanti sup̱uenit Astradus indicãs tẽpestatis occasum/et qd
nã fieri expediret interrogans. Iussus est illico erecto nauigii malo fauces Isøricas pe
netrare/eisq; præteritis insulam qua vẽtus iuberet ambire. Qđ eo exequi p̱gente, ex
peditionaria classis quæ in eundẽ forte portũ appulerat subito tranqllitatis incessu
gauisa/velorũ vsũ nauigationis auida p̱̃parabat. Verũ effectus minor impetu fuit.
Siqdẽ mõ orientẽ/mõ occasum ĩcerto ventorũ flatu ludificata vicissim petebat: na
uigationẽq; mutabilis auræ varietas optato cursu fraudabat. Diuinit⁹ cõsultũ cre
deres: ne aut solitaria Absalonis nauigatio/aut aliis incessu tardior haberet. Qđ ẽt
ip̱ius liquido cõprobauit aduẽtus. Siqdem adnauigãte eo omniũ nubiũ errore dis-
cusso/certus pelago flatus incubuit/tantaq; ꝓpitii venti stabilitas incidit: vt naui-
gatio quæ ante dubiis velis incertum cursum tenuerat, cõtinuo ꝓsperitatis ordine
frueretur. Ita naturæ rerũ temperies: quæ se cæterorũ vsui inuiderat, Absalonis re
spectui tributa est. Qui etiã quũ nauẽ regis sibi creditã validis tẽpestatis incremẽ-
tis cõtusam/extremoq; naufragii p̱iculo ꝓpinquã aduerteret, cõtinuo in littus sub-
ductã necessariæ trabis vinculo refecit: lacerãq; ac pene cõfractã pristinæ firmitati
restituit. Sed et ꝓrarum eius cacumina quo cultior incederet, aureis apicibus texit
Quo rex apud Mansuetã exceptus, Polã ꝓuinciã comite classe petebat. Itaq; cõmu-
nibus sed discretis viribus alterũ Sclauiæ latus Dani inuaserãt/ alterũ Theutones
lacerabant: interdũq; exercitus alter ab altero inuicẽ spectari poterat. Cũq; Theuto

nū forte satellites petendi pabuli grā latius euagatos Sclaui p insidias adorti inter=
emissent, eqtes recētis iniuriæ vltionē audaci calliditate q̄sierūt. Siqdem militię in
signibus occultatis/loricisq; qbus corpus munierāt familiari ac sordida veste tectis
pabulantiū more fruges metere aggressi, Sclauos Nucleto duce ad se opprimendū
293. ex abdito puolantes ocyus ascēsis equis/falcesq; gladiis mutātes, trucidauerūt. Ca=
put Nucleti abscissum ac pilo affixum/sicq; in castra platū gratū vtriusq; exercitus
oculis spectaculū prębuit. Q đ quū filio eius Priszlauo/q ad Danos & christiani rit⁹
amore/et paganæ supstitionis odio patria pulsus transierat, cœnitāti nuntiatū fuis
set/aliquātisp manū ab escis retractā demisso capiti subiiciens, dei cōtemptorem ta
li exemplo interire par esse dicebat: reuocatoq; a cogitatione aīo/cōsuetā oris ac mē
tis hilaritatē cœnæ cōsortibus exhibebat. Magnus potētia/sed maior diuini cultus
memoria. Neq; eñ sibi parentē iudicabat, quē publicæ religionis æmulum nouerat
Itaq; ambiguæ æstimationis esse potuit/vtrū magis fortē animū gesserit, an piā vo
cem emiserit. Sed neq; patriæ plus solito misertus/eā ductu et incitamētis suis dua
rū gentiū prædā existere coegit. Interiectis diebus Henricus Waldemaro sermonis
inuicē cōferēdi grā se accedenti/cū Absalone solo in tabernaculum suū pducto epu=
lum pbuit ingenti magnatū frequentia amministratorū officio fungente. Quæ cœ
na licet multigena ciborū varietate splenderet, aliquāto tñ plus luxus in obsequiis
q̄ epulis habuit: psertim quū gloriæ nō vsui seruiret. Clientela vero seorsum discu
bitu excepta. Post reditū suū Waldemarus nouarū rerū casibus sollicitat⁹ intēto ad
sciendū animo/vbinā Hēricū necessariæ collocutionis grā obuiū habere posset/atq;
ad id negociū explicandū prudēti viro opus asseueraret, alii sibi claudicare equos/
alii parum cultis vngulis esse fingebant. Cūctis itaq; metū excusationis astutia pte
gentibus/nemineq; tam piculosam legationē suscipe audēte, Absalon forte lignis ex
more per ociū cæsis e nemore supueniens interrogatusq;/an regiarū partiū legatū
agere vellet: iturū se pollicetur. Igitur legendorū comitū optionē habere iussus/po=
tissimū necessarios ac sanguine semet cōtingētes asciuit/cōsanguineā fidem alienæ
præferendā existimās. Priszlauus quoq; potētissimi Sclauorū principis Nucleti fi=
lius/quē q Waldemari sororē in matrimonio haberet/christianęq; disciplinæ sacris
initiatus esset/pater iampridē pinde ac insidias sibi nectentē cōspectu suo submoue
rat/localis peritiæ fiducia ppositæ viæ cōductorē agere pollicetur. Huic siquidē tū
rex ob bonæ fidei experientiā/tū ob cōnubii affinitatē magnā nobilium insularum
partem fruēdam cōcesserat. Profectus Absalon/affatusq; ducē quū apud eū pnocta=
re rogaretur, regē anxia suorū expectatione sollicitū longioris morę interpositione
molestari oportere negabat. Præterea classem sine portu esse asseuerabat vndiq; vē
torum impulsui patentem. Cumq; festinationis ratione reddita propinqua nocte
equos abiturus scandisset, quidam claro Saxonum loco natus vltro adito duce pe=
rituros Danorum legatos nisi comitatiores abscederent / querebatur. Obiurgare
quoq; eum vehementius ausus: q illustrium virorum paucitatem tot ingruenti=
bus periculis incomitatam a se dimittere sustinuisset. Reuocatis itaq; comitum of=
feruntur auxilia. Sed non minorem se Absalon in reuocando comitatu gessit, q̄ in
pernoctationis egerat obsequiis respuendis/gloriosius ratus suam ac sociorum sa=
lutem dubiis casibus credere, q̄ alienis armis protegere. Cumq; haud procul tento
riis abesset, Priszlauus omnibus frenos succutere iussis/Si meo, inquit, ductu res ex
pedienda foret, comitum supplementum nostra paucitas non refugisset. Siquidem

Nucleti cædes.

Priszlaui in patrē & religionem diuersus aīus

Epulum ab Hērico datum.

Priszlaui prudens et aīosa orō.

aduersum pericula abundare industriæ potius argumentum est, q̃ timoris indiciũ
Hoc enim probabilior est fortitudo,quo minus cũ stoliditate consentit. Illa vero re
præhensionem meretur/cui vires temeritas amministrat. Sed nunc exigere pq̃ de=
forme est,quod paulo ante oblatum acceptare contempsimus.Restat igitur vt vni=
cam salutis viam in pectorum ac virium nostrarũ fidutia reponamus/spemq; ex de
speratione certissimã capiamus.Aemulanda itaq; Danici sanguinis et nominis vir
tus/omniq; studio enitendum:vt aut nobis victoria reditũ/aut speciosa mors æter=
num famæ patiat monimentum. At minime dubium quin de trãsitu nostro hostes
equina fecerint vestigia certiores/nec magis ambiguũ eorum reditum insidiis exce
pturos esse,quorum aduentũ adesi callis indicio peruiderunt.At mori vobis com=
militones q̃ capi præstat.Capti eñ occisi parentis mei pœnas perinde ac eius inter
fectores crudeli morte pendetis/fratresq; mei paternis manibus per summã crucia
tuum acerbitatem nostro sanguine parentabũt. Aliquãto ergo satius est ꝓpriæ vir
tuti spm̃ impendi,q̃ alienæ violentiæ miserabiliter puniendũ relinqui.Hæc nõ pro
prii periculi metu/sed vestræ potius charitati cõsulendo monuerim. Eo eñ sangui
ne oriundus sum,quem nulli Sclauorũ attentandi vnq̃ ausus incessit.Per p̃rem vos
optimũ maximũq; per quem illud Danorũ celebre cũctis gentibus nomen obsecro
obtestorq;:ne fidutiæ et fortitudini imbecillitatem atq; ignauiam præferatis. Hæc
Priszlauus.Deniq; læta omniũ acclamatione exceptus/nihil se de victoria ambige=
re asseuerauit,cui militũ alacritas præsagio fuisset:præsertim quũ omnis Sclauorũ
irruptio specie,q̃ re formidabilior existere soleat.Circa incessum vero id ordinis ob
seruari debere:vt iuuenes parũ armati medium inter milites equitandi locum tene
rent/eorũ vtrinq; præsidiis muniendi.Cęterũ militarium turmarũ per binas acies
distinctarum alteram ab altera auxiliis inuicem tutandã esse. Quippe geminæ co=
hortis specie hostiũ animos labefactari posse. Præterea clamabundos incedere/va=
riisq; cantibus obstrepe iubet/fidutiamq; quæ plærunq; multitudini inest/simulatu
ros.Nec fortunæ expers cõsilium fuit.Siquidem in portum eis vbi classis acquiesce
bat nullo incessente ꝑductis rex expectãtis more sollicitus/ꝓlixamq; legatorũ absen
tiam cura ac mœstitia ꝓsecutus,dolorem ex temeraria suorũ emissione contractũ/
religiosæ lectionis officio leniebat.Quibus redisse cõpertis,soporis blandimẽtis ob
tristitiã dilatis ocyus aditũ dedit.Inde ad Gudacrã amnem nauigatione discessum
Cuius vadosus aditus haud quaq̃ magnarũ nauium capax extabat/exiles duntaxat
transmittere solitus.Itaq; rex ꝓpter fauces fixa ancora sedẽ nauigio cõciuit magni
tudinem eius paruitate amnis admittere nequeunte. Habilior classis et quam flu=
uiale profundum ferre poterat Absalone duce angustos amnis attẽtabat anfractus
Quo auctore eo loci peruentum/vbi gurges ingentis stagni diffusior speciem præ=
ferebat.Has faucium angustias barbari crebra classe præstruxerant/hostem transi=
tu prohibituri.Quos nostri deturbare gestientes ꝓfunditatis ignari imperitæ na=
uigationis errore vadosis locis affixere puppes.Quas dum profundo defectas ad lo
ca nauigatu facilia reiicere cupiunt quũ minus remigio liceret, passim in vada desi
liunt:manibusq; foros complexi/remorum vices corporum viribus exequuntur.In
quos Sclaui nauigiis suis tanq̃ propugnaculis vtendo superne tela librabant. Nec
sic eos attentasse contenti/et ipsi saltim in vada delapsi cõminus dimicandi locum
petebant.Sed nostris strenue occursantibus pari celeritate deserta ac repetita sunt
nauigia.Ante alias binæ Priszlaui rates subiere stagnum. Quarum alteram qui va

do insiterant tam frequentes insiluere: vt media fractis penitus lateribus findere-
tur. Quippe dum auidius se ingerunt, multitudinis onere mediam rupere puppim
Subsequente classe deserta fugientiũ barbarorũ nauigia capiũtur. Vicorũ quoq; ri
295. pæ iunctorũ incendia ꝑaguntur. Noctu redeunte Absalone rex adhuc insomnis diu
tinã eius moram angore et vigilia prosequebat̃. Quo excepto gauisus liburna sua
ꝙ ob granditatẽ nauigationis inhabilis videretur: domum remissa in aliquanto mi
norem se contulit/ eaq; ad lacum deuectus Sunonẽ binis instructum nauigiis in lon
ginquos paludis recessus prædatum mittit. Vrbem quoq; Rostock oppidanorum Rostockseñ
ignauia destitutã nullo negocio ꝑussit. Statuã etiã quã gentis ꝓfana credulitas ꝑin statua ꝑusta
de ac cæleste numen diuinis honoribus ꝓsequebat̃ incendio mãdauit. Post hæc Hẽ-
ricũ cum exercitu suo cõserendi secũ sermonis grã venientem præꝑato ponte traie
cit. Eodem tꝑe Nucleti filius Priszlauus ripa altera suꝑueniens/ quũ fratrẽ Priszla-
uũ Bernardo: cuius manu Nucletũ occidisse fama fuerat/ nauigio cõmunicãtẽ aspi
ceret, cõuitio lacessiuit/ impietatẽ obiiciens: ꝙ cum parentis sui interfectore amice
cõuersari sustinuisset. Cõtra Priszlauus bene de se meruisse eum/ ꝑ quẽ patre sacrile
go careat/ affirmabat. Sed neq; se eius filium censeri velle, quẽ maximi sceleris parẽ-
tem extitisse cõstaret. Interea dũ hæc gerunt̃ subito fama ꝑtulit Rugianã, Pomera-
nãq; classem ex disposito cõuenisse/ Danos amni includere auidam. Igitur rex ꝑ Hẽ
ricum necessariæ discessionis ammonitus ne se locorum angustiis implicari patere
tur/ ꝓtinus amne excessit. Cumq; Sclauicę collectionis famã nulla adhuc indicia cõ
firmarent/ insidiarum suspicione permotus, hostium calliditati inuicem occurrere
statuit. Qui in occultos littorũ sinus collati/ si rex rura diriperet/ classis eius incur-
sandæ copiã explorabant. Quos vt opportunitatis simulatione ꝓtraheret, Magno
cuidam exurendorũ littoralium vicorũ curã demãdat, militibus intra nauigia la-
tere iussis/ sciens ꝓfecto Sclauos ab vniuerso Danorũ exercitu incendiũ ꝑagi puta-
turos/ sicq; ꝓmptiorem exercendarũ insidiarũ ausum capturos. Nec secus ac ratus
est/ hostile ꝓpositũ fuit. Quippe Magno oppidis facem subiiciente Rugiani vniuer
sas Danorum vires eo negocio occupatas existimantes/ auidius edendi ꝓpositi fidu
ciam rapuerũt/ perinde ac eorum classem defensoribus vacuam reperturi. Sed quo
rundam regis imperium ignorantium occursu maturius excepti incursandi stu-
dium repente fuga mutarunt. Quos cætera Danorum classis certatim magnis re-
migii nisibus insecuta/ velocitate nauigationis æquare non potuit. Cũq; releuandæ
lassitudinis grã ęstũ vmbraculis leniret, Lundensiũ põtifex cæteris portũ tenẽtibus
suꝑueniẽs, postq̃ medio ferme diei tempore nauigia velaminibus obducta cõspexit
cunctis segnitiẽ exprobrans/ His, inqt, tumulis cõmilitones quũ animi exercẽdi sint
corpora sepelire gaudemus! Quo dicto militibus diurnæ quietis ruborem ingessit
et regẽ desidia obsessum torpẽtes militiæ suæ vires excitare perdocuit. Qui etiã ad
pontificis vocem modesto indignationis genere ꝓmotus/ simulq; iusta desidiæ suæ
repræhẽsione cõmonitus cito hos tumulos relinqui posse aiebat: statimq; discussis
tegminibus hostile solum petere properauit. Post hæc circa australem insulæ plagã
prædæ in biduum actæ. Inde Walungiam nauigatum. Vbi nuntiato Rugianorum
occursu quũ quidã e Danis hastã suam quo cõmodius ea in acie vteret̃ in cõspectu
sociorũ aliquanta parte curtasset, cæteri ipius factũ secuti cõgestis in vnum locum
putaminibus, ingentem breui cumulum extruxerunt. Sed interim apud hostes pa-
cis nõ belli studia agitabant̃. De qua acturus Dõborus ad Danos dirigitur. Quib⁹

ad naues digressis ignē in littore accendit: cuius indicio se legationem afferre mō-
straret. Sed Absalon neqꝫ eum naue exciperet vetuit: ne pax quā petere venerat/ in- 296.
uicem a Danis affectari videretur. Ita Domborus aliena rate non habita, propria
classem petiuit/ Absalonemqꝫ per interpretem aggressus vt se inter regē et Rugia-
nos faciendæ pacis auctorem exhiberet orabat/ obsequiū cum obsidibus spondens.
Contra Absalon ꝑinde ac eorū quæ ab ipo poscebanť ignarus, responsionis loco de-
sertas Danoꝝ insulas numerabat/ earū solitudinem nuꝑ sibi ab ipo exprobratā acri
memoria ꝓsecutus. Domborus orōnem suā parum cōpetentibus responsis excipi ꝑ

Dombori oratio.

interpretē cognoscēs/ Ratione, inquit, non vacat pontificū optime/ ꝙ tuam cæteris
opem in aduocationis petitione præferimus. Siquidē eo nūc iustius ad tui nōis opi-
nionem votis decurrimus: ꝙ quondam ad ꝓmerendam Danorū concordiā aui tui
præsidiis nitebamur/ eius nutu ꝑinde ac regalibus edictis cōtenti fuimus. Quia ve-
ro filiorū eius nemo superest/ supplices ad nepotis genua manus tendimus: ne extra
cōsuetę familiæ seriem auxilia circūspexisse videamur. Nec pari industria in fratre
tuo prætereundo, q̄q̄ natu præstet, vsos nos esse cōstat. Tibi em̄ auctoritatis præro
gatiuā honores nō animi nec ætatis priuilegia/ sed dignitatis ornamēta cōciliant.
Ante vero q̄ pacē domesticā bellis ciuilibus fœdaretis, cōstantē Danorū imperio fi
dem præstitimus. At postq̄ in vestra Republica seditiosa suffragia adoleuere/ regni
ꝙ affectatores armis instruere cœpistis, ꝓpriæ libertatis q̄ alienæ factionis studio-
siores euasimus/ nostriqꝫ nominis q̄ pietatis desertores esse maluimꝰ. Sed et bellum
vobis inferendo qd aliud q̄ ingeniis vestris finiendarū simultatū cām præbere ten-
tauimus/ idqꝫ efficere: vt nostra arma excepturi, mutua cōcordia indigeretis? Itaqꝫ
secures vestras ciuili sanguine madentes in nosmetipos cōuertimus: bellaqꝫ vestra
alienis q̄ patriæ perniciosa fore maluimus. Siquidem aduersarios vestros specie re
uera amicos egimus/ charitatisqꝫ ꝑtes hostilitatis simulatione præbuimus. Etem̄ cō
cordiā vrām magis q̄ spolia pyraticā a beniuolentia ꝓfectam exercendo quæsiuimꝰ
Et nunc quidem opera nostra cœptorū deuiis ac parricidalibus bellis abstracti me-
rito tanti beneficii auctoribus gratulari debetis. Cur ergo cunctis inter nos amice
compositis soli cōmunionis vestræ ianuas intrare nō possumus: quarū ipsi claustra
reserauimus/ aditū patefecimus? Cur ea factorū nrōrū prudentia delicti vrī saluber
rima correctrix/ a viris sapientia claris parū grata ęstimatione colligitur? Cumqꝫ fi
nisset adhuc Absalone vastatas Daniæ ꝓuincias supputāte/ Nil factu est, inqt, ꝙ ho
mines patrocinii tui indigos ab illius clæmentiæ sinu repelles: quam nemo supplicū
vnq̄ difficilem habuit. Etem̄ repulsi identidem tuis genibus aduoluemur/ puerorū
perseuerantiam imitaturi: qui quo atrocius iratæ matris verberibus laceranť/ hoc
auidius eius gremiis allabi nituntur. Qꝫ si parum supplicii de nobis sumptum cre-
ditis, iram vestram quoad libet cladibꝰ nostris impune exsatiare poteritis. Vasten
tur licet agri/ exuranť vici/ euertanť vrbes/ trucidentur populi/ precibus vobiscum
nō armis agemus/ pro bello veniā quęsituri. Si sanguinē sititis, vltro iugulū gladiis
vestris feriendū præbebimus. Si seruitiū affectatis, qđ deditione maius præstare po
terimus? Quis aūt tam efferæ mentis, qui eius oblatoribus parcere præsto non sit?
Extremæ aūt dementiæ est velle laboribus adipisci, qđ ocyo possit acquiri. Scio aūt
illud tibi succurrere: ꝙ priore colloquio patriæ tuæ vastitatē inter ꝓbra posuerim
ideoqꝫ te tam ꝑtinaciter eius solitudines æstimare: ne prius de pace agatur, q̄ toti-
dem apud nos vrīs armis effectæ fuerint. Ego vero iampridem sapiētibus monitis

insipienter vsus aduersarii ꝑtes secus ac expediret edocui/ ignarus ꝙ auditori tam
297. attento præceptor extiterim. Nā rē puerilibus deliramentis cōsentaneā dixisse sa-
tius fuerat. Quod vero locutū me nūc pœnitet/te etiā audisse piguit. At si tunc in-
tellectu digna tuis auribus deprompsi, quæ nūc quoq; dicturus ero pari mentis ra-
tione suscipito/eodē ingenio p̄ntia hauriens, quo prioris alloquii documenta sum-
p̄sisti. Quo maiorē de nobis stragem egeritis/hoc minorē subiectorū numerū mili-
tiæ vestræ residuū facitis. Quid ergo aliud cladē n̄ram exercendo agitis, q̄ ꝙ visce-
ra v̄ra viribus exinaniendo cōsumitis? Qꝫ si parū adhuc nos punitos ducitis, hosti-
bus vestris bello ꝓterendos obiicite/aut morte nostra vindictæ satietatē sumpturi
aut victoria rebelles sub iugū missuri. Victi nāq; parū mœroris/ victores multū ala
critatis v̄ris animis ingereremus. Vtralibet ergo fortuna vestris successibus obse-
querēt. Præterea si nos armis lacessere ꝑseuerabitis, casus efficere poterit: vt stragē
nostrā alicuius vestrū fato luatis: cuius capite totius Rugię subiectionē emisse diffi
cile fuerit. Talibus Absalon monitis inuitatus Rugianorum vota apud regem sua
prece compleuit. Rex acceptis obsidibus redit. Eodem fere tempore de vrbis ponti
ficatu controuersia inter cardinales orta varie prouinciarum suffragia ferebantur
Nam Gallia Alexandro obtentui fuit. Germania, auctore Cæsare, Octauiani parti
bus obsecuta est. Sed iustior/religioniq; propior Gallorum sequacitas fuit. Quod
postq̄ in Dania percrebruit, Lundensis pontifex / qui et ipse prædictæ expeditionis
comes fuerat/ne feruente religionis tumultu deposito fraudaretur, pecuniam quā
in Gallia collocauerat per ministros reportandam curabat. E quibus vnus mona-
chicæ professionis apud Stadium oppidum inter cœnitandū ligneo forte calice nō
suppetente, aureo quem in custodia habebat arrepto, nitidius q̄ tutius cœnam ex-
egit. Cuius facti irritamento iis quorum hospitio receptus fuerat, tacitam latroci-
nii cupidinem ministrauit. Maioris namq; pecuniæ conscium animaduertebant,
quem præstantiori poculo priuatas mensas exornantem videbant. Cæterum hospi
tii reuerentia palam facinus exequi veriti: q̄m intra penatium limina hospitalita-
tis sacra violare nefas ducebant: in Holtsatiam eum subsequendo sarcinis exuerunt
Quo Eskyllus dum ab expeditione reuerteretur audito, regem super earum recu-
peratione sollicitat/ratus auctoritate eius restitutionē a prædonibus fore. Nec iam
precibus sed pactione agendum existimans/ portionem pecuniæ dummodo per eū
reddita foret/in præmium pollicetur: tantoq; eius auxilium instantius expetebat,
quanto eum in annuendo tardiorem aduertit. Rex petitionum eius perseuerantia
fatigatus/ægre operam pollicēt: ꝙ et raptor incertus/et pecunia reptu difficilis vi-
deretur. Cæterum eam requisitu promptiorem, si a potentibus q̄ si a plæbeis occu-
pata fuisset/arbitrabatur. Igitur antistitem Slesuicū secum petere iubet. Vbi dum
forte per iocum inter familiares amissoris auro bibentis iactantiam elusisset, inter-
fuere qui Regis dicta sinistre excipientes clandestini sermonis mordacitate ponti-
fici illusum putarent. Quorum obtrectatione Eskyllus ad deserendam regis ami-
citiā adductus eo dementiæ ꝓrupit: vt opes quas amisisset ab eo obtētas suspicarēt/
eumq; rapinæ sibi inflictæ conscium asseueraret. Ita se cōceptæ vesaniæ moles falso
regis conuitio patefecit. Igitur nescias vtrū antistes insaniæ maioris/ an rex patien
tiæ fuerit. Quorum alter integerrimum virum teterrima suspicione notare susti-
nuit: alter conscientiæ puritate syncerus aduersū innocētiæ suæ criminatorē æquo
lentius iram distrinxit. Inter hæc Occo/cui supioris scismatis cōtagio deponēdi pō

Controuersia in vrbe Romana.

Monachi aureo calice bibentis imprudētia

Eskylli suspicio mala

tificatus causam præbuerat/tanq̃ recepta ab Octauiano dignitate cõciliato regis fa
uore Slesuicensem sedẽ sacrilego occuparat regimine. Quẽ Eskillus catholicæ ptis 298.
æmulatione inter rei diuinæ actionẽ cũ suis fautoribus execratus/magnopere regẽ
permouit. Ita cõtentione paulatim ad inuidiam simultatemq; progressa accito apđ
Sialandiã Absalone querimoniam suam a rege tũ spretam/tũ etiã irrisam cõquerit.
Quippe eum erga pecuniã amissam parum honesta cõscientia esse/ restitutionẽ in
facultate habere si velle suppeteret. Quinetiã cũ Occone scismaticarũ partium co=
mite criminosum iunxisse collegium/inq; eius excolenda societate catholicæ pacis
aduersariis execrabilem obtentũ præbere. Quãobrem se belli aduersum eũ suscipiẽ
di infinita cupiditate flagrare. Sępe eñ numero cõsimilia ausum potiusq; pręesse re
gibus q̃ obsequi solitũ. Præterea ad hoc audendũ se non infimis amicorũ præsidiis
abundare. Veritus Absalon palam tanti viri sentẽtiam obiurgare temperato reprę
hensoris officio/impatientiæ eius errorem modesto genere castigationis excepit/re
gis integritatem deformi notatu pq̃ indignam iudicando/eiusq; cõscientiam colla
tis innocentię rationibus ab omni suspicionis turpitudine alienissimam comprobã
do. Cæterũ non tam catholicarum partium odio, q̃ eius regisq; litigio Occonis sus
ceptionem imputandã docebat. Adhæc si litem ingrederetur, quos auxiliares spe=
rauerit/hostes sensurum. Quippe hoĩes inter aduersa plærunq; parũ iusta constan=
tia amicitias colere. Sibi potius ad ipm legati partes mandari precatur discordiarũ
pericula compositionis officiis auertere tentaturo. Eskillus tanti consilii documen
to parum salubriter æstimato, percontationibus eum fatigat: num sibi in eam rem
auxilium sit laturus, quem non tam gerendorum arbitrum, q̃ belli sociũ deposcat
dicendo iam non se consultorie cum eo, sed precarie agere. Absalon antistitis subli=
mitatem regis charitati cõponderãs/Quem, inquit, me tibi iam pridem iurisiurã
di religio fidei debitorem effecit: malo simplicitatem tuam verioribus monitis ob
iurgare, q̃ blandioribus fallere: ne rebus in perniciem vergentibus vacuum promis
sorem egisse videar. Sed neq; ceruicem meam eousq; sponsionis titulus obnoxiã fa=
cit: vt amantissimum mihi herum: cui tum fidei/tum etiam amicitiæ stipendiis ob
ligor, neglectis charitatis officiis/attentare sustineam. Præterea reges de rerũ sum
ma certantes lacessere iampridem haud difficile fuit. Huic vero quum regnum si=
ne æmulo gerat/vim inferre temeritas est. Quem si cõmunibus viribus adorti fue
rimus, communis iacturæ pericula sentiemus. Sed tuos quidem conatus sæpius cõ
similia ausos res ipsa minore cum vituperio admittit: meum vero facinus nullis ex=
cusationis præsidiis nixum hoc magis repræhensionem meretur: q summam beni=
uolentiam pruptis amicitię vinculis iniquissima præsumptione rependerem. Eskyl
lus speciosissimis sapientiæ responsis ad summũ iræ stridorem euectus, p sacrã obe=
ditionis religionẽ eũ adiurat/mãdata ad regem ferenda suscipiat. Absalon mãdato
rũ latione pmissa, responsorum nuntiũ abnuit: q inter illustres viros inimicitiarũ
auctor haberi nolit. Huic Eskyllus ægre legatione credita, Gerardum Esromensis
domus prælatum associat/sciturum an Absalon fidus mandatorum minister existe
ret. Quorum tanta asperitas erat: vt non solum simultates augere: sed etiam amici

Verba Waldemari in archiepm Eskyllum.

tias odiis cõuellere potuissent. Hãc austeritatẽ Absalon quoad licuit temperare co
natus, specioso verborũ delinimento truces mandatorũ sñias castigabat. Rex audi=
ta legatione præter morem accensus/Eskyllum superiorum regum cruorem com
bibere solitum nunc et suum sitire respondit: multaq; in hunc modum per summã

verborum asperitatem remādanda curauit. Quibus Eskillus ex Gerardo cognitis impatientiam metu mutauit. Tantūq; pauoris surrepsit quātum prius furoris incesserat. Igitur euitandi periculi gratia longinquas Werundiæ partes accessit / salu-
299. tem secessu non bello quæsiturus. Tunc rex vrbem in solido Letricæ paludis ab eo constructam obsidione tentat: captu quidem difficilem ꝙ & naturæ præsidio munita & commeatibus affatim instructa fuerat. Cuius custodes animis q̄ mœnibus debiliores expugnationem deditione præcurrere cupientes / ni pax ab Eskillo q̄citissime cum rege cōponeretur nepote eius qui apud Esron educabatur obside dato vrbem se tradituros promittunt. Pactus conditionem rex adolescēte suscepto obsidionem amouit. Hæc cum Eskillo nuntiata forent / respondit maiorem se vrbis q̄ nepotum sollicitudinē gerere, haud quaq̄ huius incolumitati, illorum capita prelaturū. Igitur rex iterata obsidione aliam sibi munitionem per quā obsessis arctius imminet ædificat: quoniā in absentem aduersariū sæuire nō licuit aduersum nominis eiꝰ defensores acerrimos iræ suę conatus exacuens. Maxima siquidem potiendi castelli spes in hyemis auxilio reponebatur: aditū quē vnda negaret glacie paratura. Inter hæc iuuenis parum cognitus a quibus nescio subornatus literas adulterinis notis obsignatas tanq̄ ab Eskillo transmissas Gerardo obtulit: iubens vt per eum obsessis porrigerētur. Quas ille continuo nulla doli suspitione concepta per familiariū quēdam vrbi inferēdas curauit. Harū series habebat maiore Eskillum nepotis q̄ vrbis charitate teneri: parūq; sibi milites placituros si rei ignobilis curam pertinacius gerendo nobilissimi adolescentis salutem periclitari paterētur. Quamobrem iubere se exitium eius maturata deditione præcurri. Qđ vero superiore mandato tutelā vrbis incolumitati nepotis præferēdam decreuerit: iræ non deliberationis fuisse præceptum. Perlectis literis oppidani liberandi obsidis consilium circūspiciebant. Incertum quis commēti huius auctor extiterit: regem tamē compluriū suspitio notauit. Interea rex erecto magnæ arboris trunco admotum obsidem defensæ vrbis pœnas suspendio sibi luiturum simulabat. Quo audito Gerardus cū domestico religiosorū cœtu ad regē processit: ei eiulabundis vocibus deprecans municipii sibi ingressum permitti, suppliciūq; quoad inde reuerteretur differri. Rex alienissimā sibi crudelitatem simulanter amplexus: tandē rogatui cessit / præfatus ni vrbe potiretur obsidē periturū. Conuētis oppidanis Gerardus quid mandati literis recep[er]int perquirit. Vt cognouit adolescentis capiti deditione consulendum iuberi / parēdum hortatus effecit: vt oppidani sua ac rerū incolumitate pacta vacuū regi municipiū traderēt. Ita religiosissimi spiritus circūuēta simplicitas finē prælio fecit. Hæc audiētem Eskillum nihil ęgrius vnq̄ tulisse proditum est. Qui tamen postmodum præmissa pacis legatione in Scaniam reuersus eodem præcipitio mētis ad recuperandam regis amicitiam procurrit: quo ad deserēdam prolapsus fuerat. Siquidē beneficia quæ superiores reges sacris ædibus religiosa liberalitate detulerant: regiæ potestati pręter fas potiēda restituit. Qđ parū licite gestū postera regum vsurpauit auctoritas. Inde ne scismatis contagio implicaretur Hierosolimitanæ peregrinationis iter ingreditur satius ratus a suis penatibus q̄ a Romanæ amicitiæ liminibus exulare. Eodem tempore Christiarnus quidam adhuc priuatæ sortis anteq̄ Maguntiæ pontifex creatus esset Daniam legationis titulo petiuit: qui eam exhortationibus suis ad societatem Octauianæ factionis impelleret. Cæterum multæ adulationis conatibus aliqua ex parte regis conniuentiam assecutus: obseratas Eskilli aures habuit. Interea

Literæ adulterinæ.

Christiarnꝰ legatꝰ Octauiani antipapæ.

Nicolai Razi ſceluѕ.

Nicolaus quidam Razi filius recenter Sleſuicẽſium ſatrapa cõſtitutus,cum eorum
antiſtite Eſberno inimicitiis vehementius geſtis per ſummũ temeritatis excurſum
celeberrimũ eius fundũ ſpecioſiſſimo ſpoliauerat ædificio.Q đ cum plauſtris deue-
hendum mandaſſet a militibus Eſberni deportationẽ inhibituris occiditur.Cuius
facti pœnas Eſbernus dare metueus perinde ac curiam petiturus vltionẽ exilio vi-
tauit.Sed dũ apud Saxoniam moraretur morbo periclitatus eſt.Q đ audiens Otho
ſedem quã olim falſo antiſtitis titulo occupauerat: Octauiani nixus auctoritate re-
cuperat. Poſt hæc Rugianis ex pacto comitatũ præbẽtibus caſtellum Walogustum
obſidetur a rege.Q đ q̃q̃ in Sclauia ſitum foret,a cõmuni tamẽ eius ditione ſecretũ
propriis ducibus regebatur.Ab hui⁹ incolis Pomeraniæ ſatrapa Bugiſlacus in au-
xilium euocatus,pacis magis q̃ belli conſilia circũſpexit.Quã etiam pro eis apud re
gem hoc modo compoſuit:vt non ſolũ ipſi regi parerẽt:ſed etiam ex piratis ſui flu-
minis oſtiis excedere ſuſtinerẽt:eãq; pactionẽ obſidibus firmarẽt. Illic forte Rugia-
nis ad concionẽ vocatis cum Bernardo quodam Henrici filio, qui ꝙ neptẽ regis in
matrimonio habebat,duobus eum nauigiis ſecutus fuerat:iurgiũ incidit. Interro-
gati enim ab eo cur illuſtriſſimi Saxoniæ ducis gratiam amplecti ſuperuacuũ duce
rent,cũ ſe nullo in momẽto Saxonici nominis reſpectum ponere reſpondiſſent:quid
virium duci eſſet breui agnituros ſubiunxit. Tunc quidã principis quẽ tanti æſti-
maret potẽtiam floccipendẽtes: Bernardi percunctationẽ ac minas ludibrio inſecta
bãtur. Ea altercatione per regẽ ſedata Maſco quidã inter Rugianos natu atq; aucto
ritate præſtantiſſimus luminibus orbatus,ſed ingenii ſagacitate perſpicuus,nec an
nis q̃ animo viuacior Concitatioris (inquit) petulantiæ equis mos eſt, quo arctius

Maſconis oratio.

retinẽtur:hoc vehemẽtius habenas tendere. Laxẽtur itaq; Saxonibus freni ne retẽ-
tationis nimietate rumpãtur.Siquidẽ & nobis ipſorum,& ipſis noſtra per q̃ nota eſt
virtus.Quæ vox apud ducẽ vulgata inter eũ ac regẽ ſimultatũ ſeminariũ fuit. Per
idem tẽpus ſciſmaticorum legatio cõfictis iuſtitiæ argumẽtis Danorum ſuffragia
pertẽtabat.Quorum rex aſſertionis dubius cognoſcendæ veritatis gratia ſcribam
ſuũ Radulfum origine Britannũ lingua q̃ animo promptiorẽ ad Cęſarem deſtinat:
a quo per ſummã venerationis ſimulationẽ exceptus: non minus ab Octauiano ho-
norificentiæ expertus eſt.Ita vt inter eos quaſi quoddã culturæ eius litigiũ atq; offi
ciorum contẽtio foret.Octauianus tamẽ cui iniquiſſimorũ ſuffragiorũ cõſenſus au
ctoritatis vmbrã tribuerat/Cæſarem quẽ maieſtate anteire videbatur:etiã adulãdi
comitate vincebat:nam ſacerdotẽ qui cum Radulfo quotidie ſacras preces decurre
ret prouidit,ne diuina ab eo ſine ſocio parum celebriter agerẽtur.Nec officiis cum
coluiſſe cõtẽtus/obſequiis beneficia ſociauit.Siquidẽ in re diuina agẽda anuli vſum
ei indulſit:põtificalis ordinis inſigne aliquãto obſcuriori gradui tribuẽs.Ita neſcias
dãtis an accipientis beneficiũ ridiculoſior dementia fuerit.Huius audita legatione
Cæſar dolenter ſe diuiduæ religionis ſtatũ ferre aſſeuerabat:neutri tamen parti ac-
clamaturũ/quoad publicũ eccleſiæ decretũ acceperit: tunc demũ ei quã vniuerſorũ
ſentẽtia probauerit aſſenſurũ.In cuius rei ſpeculationẽ nuper a ſe totius Italiæ ma-
iores concilii nomine contractos fuiſſe:Octauianũ æquitatis fidutia cauſam ſuã hu
militer generalis eccleſiæ iudicio ſubſtrauiſſe:Rodlandũ vero prauitatis conſciẽtia
retuſum:nõ ſolũ contumaciter ſuperſediſſe:ſed etiã dixiſſe maiorem ſe eſſe q̃ vt cu-
iuſpiam cenſurę parere debeat. Cuius controuerſiæ finiẽdæ gratia terrarum reges
ſecum adeſſe oportere/ publicæ religionis negotiũ cõmunibus ſtudiis inſpecturos.

E quibus pene omnes in aduersæ partis præsidiũ concessisse: sibi vero neminẽ ex his suffragiorum societatẽ præbere. Quamobrẽ se magnopere prudentissimi Danorũ regis alloquiũ affectare/partium suarum moderationẽ eius potissimũ sententiæ crediturum. Quippe quẽ animi virtus & generis sanctitas tantæ rei iudicẽ deposcant. Præterea attendẽdum esse quãtum pietatis opus ederet: si tot animarũ salutẽ ancipiti iudicio fluctuantem sentẽtiæ suæ sagacitate seruaret. Super hæc omnia si tam religiosi itineris laborem suscipiat: se ei in præmiũ fatigationis vnam ex Italiæ prouinciis cum totius Sclauiæ præfectura daturum. Talibus Radulfum Cæsar hortamẽtis aggressus: non pauciora literis quas per eum in Daniam destinarat cõplexus est. Regressus inde Radulfus Cæsaris Octauianiq; charitatẽ in regẽ vberrimã prædicabat. Rex promptius q̃ prudẽtius familiaris assertione suscepta, nec tã religioni consulere q̃ exterarum gentium mores cognoscere auidus/petendi Cæsaris cupidinem concipit. Ea tempestate Bernardus quidã ab Octauiano legatus in Daniam pfectus pontificum suffragiis inhiabat. Verũ paucorũ fauore exceptus vt vniuersos ascisceret datis per prouinciã epistolis conciliũ simulat. Qđ tenui frequẽtia habitũ maiore ludibrio q̃ gloria celebrauit. Eo rex apud Slesuicũ dimisso eximiis Cæsaris illectionibus captus Absaloni in insulis excubanti propositũ aperit, eiũq; viæ comitẽ deposcit. Tunc Absalon fidẽ Cęsaris astutiãq; damnãdo, fallaces eius promissiones fideli spe excipiẽdas negabat. Quinetiam sine religionis violatu familiaritatis eius vsum haberi non posse ꝙ scismaticæ factionis acrior q̃ iustior defensor existeret. Se vero tum commeatuum inopem: tum etiam longinquæ peregrinationis laboribus imparem memorabat. Rex quoad sibi cõmeatus suppeterẽt ei non defuturos respõdit. Absalon quãtiscũq; commeatibus abundaret haud quaq̃ se salutem spiritus sui neglecturum affirmat. Rex non se minus animæ suæ studiosum testatus/ob hoc maxime eius comitatum affectare respondit: vt si iustitia posceret per eum ab Octauianæ partis societate facesseret. Adhuc Absalone profectionem abnuente publicæq; religionis hostes adeundos negante: hactenus eum a se præ cæteris cultum asseuerabat. Cuius si nunc ope deficeretur se nihil vlterius ex eo cõmodi speraturũ. Tunc Absalon exprobratam sibi ab eo ingratæ mentis labem iudicans/ Ad deserendã (inquit) tui nominis amicitiam nullis corporis periculis adduci potero. At cũ de animæ negotio agitur humano timori diuinũ præferre fas est. Ego vero tametsi circũstantia damna peruideam tamẽ vt animę tuæ vestigium ab errore prohibeam meã periculis implicare non metuam. Tunc rex assumpto eo viros genere & honestate iuxta nobiles, s. e Sialandia Sunonem & Esbernum: e Fionia Takam & Esgerum comites asciuit. Burisius dũtaxat ne quid interim in patria nouaret/ex necessariis assumptus: nec defuere quos ex Iutia profectionis participes legeret. Attingentibus Eidoram principis Holtsatiorum Adulfi ignotus eques obuius extitit: interrogatusq; an ipsos prosecuturus venisset/dominũ suũ huius rei præstandæ gratia transitum eorum in vicino præstolari denuntiat: cuius ductui fidendum vetantibus arbitris rex perinde ac ingenuo duce fretus/primus pontem equo transgreditur profectionis auiditate metum pariter monitusq; contemnens. Hunc cæteri subsequentes sententiam suam q̃ regem deserere maluerunt. Procedentes paulullum Adulfus excepit, salutatumq; regem benignissimis verbis, amicissimoq; vultu prosequitur. Cui cum occursum suũ ob vetera odia onustum magis q̃ gratum sentiret / vt iram obsequiis flecteret apud Ekeho oppidum suis eum impẽsis excipere statuit. Sed re-

Rex Waldemarus iuit ad Cæsarẽ.

ge beneficium ſpernente ne quis ei neceſſaria venditaret edixit. Tunc Danis dome-
ſticos cibos ſumentibus confectas epulas per miniſtros inferendos curauit: ſicq; de 302.
mum verecundia ſuperatos munificentia ſua vti coegit. Interrogatus tandem an
regis proceſſum tutari poſſet: poſſe ſe quidem quo ad Bremam veniatur aſſeruit.
Albia pertranſito cum Bremam verſum contenderetur: Eſbernus profectionis ſto
liditatem animaduertens q̄q; vanum iter carperēt non ſegniter contemplatus fra-
trem Abſalonem, alioſq; Danicæ nobilitatis proceres conſilio illuſtres clam cæteris
accerſitos obſecrat/ regem arrepti itineris emenſione prohibeant: ꝙ præſertim ſine
duce conficiat, neq; eum tam periculoſi propoſiti executorem exiſtere patiantur.
Quod Abſalon inane tentatu iudicans propoſito regem ceſſurũ negabat: dicendo
monitorem non ſolum operam perditurum, ſed etiam ſenſurum quantum odii per
tinax error piæ monitioni referre ſoleat. Tunc Eſbernus tametſi me (inquit) gra-
uiſſimas monitorum pœnas eueſtigio daturum prænoſcerem quę ad regis ſalutem
pertinere depræhenderim ſilentio diſſimulare non paterer. Adeſtote ergo mecum
et in regis ammonitionem ſi linguam abnuitis aures præbete. Enimuero cum ho-
neſtatis periculum obuerſatur: offenſam principis vtilia ſuadendo q̄ amicitiam in-
aniter blandiendo contrahere malo. In his etenim melius ex repræhenſione ira per-
cipitur, q̄ ex adulatione gratia conciliatur. Abſalon haud fratrem rege faciliorem
intelligens cum neutrum a propoſito reuocabilem cerneret fratris tamen adeundo
rege ſocium geſſit: ſiquid iræ ex dictis eius conciperetur mitigaturus: cæteris ne in
tereſſe quidem tutum ducentibus. Tũc Eſbernus Mirari ſe inquit: quo impetu rex
tantum iter duce vacuus ingrederetur: ſuam autē patriæq; ſalutem in vnius Cæſa
ris perfidis præcordiis depoſiturus: videri enim ꝙ liberam gentis ſuæ ceruicē, nul-
liſq; Barbarorum obſequiis aſſuetam per fœdam & ignobilem ſeruitutē miſerabili
Theutonicorum iugo ſubigere cupiat. Quid autē ſtultius eſſe q̄ nullo impendente
periculo vltro ad deditionem procurrere, ſummāq; libertatē extrema ſeruitute mu
tare: inſuper regno precario q̄ potenter præeſſe malle! Itaq; Cæſarem cum Daniam
ſuæ ditionis effecerit miraturum ꝙ tam validam gentē ante promiſſis ſuperauerit
q̄ armis tētauerit. Rex paucis iram exprimere ſolitus/ quippe raras voces turbatus
edere conſueuerat. Et ſi te (inquit) adeo metus perurgeat vt viæ comes eſſe nō au-
deas: me quidem trepidationis tuæ ſocium non habebis. Virtute enim q̄ familia co
mitatior ſine te propoſitum exſequar: nec adduci potero vt teterrimis ignauiæ tuæ
monitis conſentire ſuſtineam. Ita ſalutares Eſberni monitus regiæ feſtinationis im
petus aſpernatus eſt. Quos ſi imitari voluiſſet ſupplices Cæſari manus deformiter
non dediſſet. Adeo quem temeritatis incurſus tranſuerſum abripit rectæ rationis
æſtimatio deſerit. Ingreſſos Bremam ciuitatis antiſtes omnibus humanitatis nu-
meris inſtructiſſimus clementiaq; & liberalitate conſpicuus impenſioribus hoſpita
litatis officiis proſequendos ſuſcepit. Idem de ductu dando ſollicitatus comitandi
ſibi regem nō ductandi fas eſſe reſpondit. Complures quoq; Saxoniæ principes quo
tutius curiam peterent: regiis ſe ſodalitatibus deuinxerunt. Adeo vt de Danorum
familia ac grege exiſtere putarentur. Itaq; creſcente eius comitatu cum multitudo
ſpeciem hoſtilis exercitus reddere videretur perterrefacti incolæ cum vxoribus ac
liberis diuinis ſemet penatibus intulerunt: a ſacrarum ædium hoſpitiis auxiliũ quę
ſituri. Eo comperto rex præmiſit qui gentis trepidationē pacis denuntiatione cor-
rigerēt: ſibiq; commeatuũ emptionē fieri iuberent. Cum ad vrbem Methis veniſſet

oppidanis ob aduenarum frequentiam emēdorum pretia aggrauantibus iniuriam
senatui conquestus effecit: vt necessaria tum sibi, tū etiam comitatui tolerabili pre-
303. tio venderentur. Igitur synceritatis & iustitiæ eius rumore increbrescente Germa
nicæ matres paruulos suos in eius aduētum offerēdos curabant, ratæ eos regio cō-
tactu perinde ac cœlesti aliquo beneficio feliciora naturę incrementa sumpturos/ac
prosperioribus educationis auspiciis nutriēdos: nec minus superstitiosi agrestes qui
iaciēdorū seminū grana quo melius adolescerēt: dexteræ eius disiicienda præbebāt.
Quo curiam ingresso pręses Saxoniæ Henricus veteris amicitiæ recordatione ca-
stra sua maiore ex parte eius aduētui cessit, hospitalitatēq; ei suis sumptibus eroga
uit. Die postera Absalon cum Radulfo missus apud Cæsarē latinæ vocis admodum
rudē per interpretatū Coloniensis antistitis mandata prosequitur. At Cæsar in pri
mis morā regis tarditatēq; causatus iniuriosum ꝙ ante nō venerit aiebat/ asserēdo
eum ob regnū qđ Romani imperii beneficio gerat sibi seruitiorū debitorē existere.
Tūc Absalon decuisse (inquit) Cæsaris fidē vt hæc potius ante itineris ingressum
regi ꝓponeret ad qđ tantis eū ꝓmissionib⁹ impulisset. Cæsar simulata ammiratione
per quē regi ꝓmissa fecisset, interrogat. Absalon demōstrato Radulfo, hic est (inqt)
qui credulā regis simplicitatē promissorū tuorū cōmētis illexit: eoq; negationē Cæ
saris repellere non audente seriē totius promissionis edisserit. Inficiante id Cæsare
reducem regi dari deposcit. Ille plus se negotii eius reditui tributurum q̃ aduentui
impenderit negat. Simili modo die postero regis legatio excepta. Quo agnito rex sa
lutaris monitus spreti pœnitentia afflictus tametsi mucronem ceruici suæ applica-
tum aspiceret, ante se eam ferro q̃ patriā seruituti subiecturum asseuerabat. Aestuā
te eo opisq; modum impensius disquirente Absalon liberationis viam a se repertam
professus non amplius illic regi q̃ in patria trepidandum asseruit. Siquidem trans
pontem quo Gallorum regnū a Germanico secerneretur venationis simulatione sę
pius eum obequitare debere, ac demū cū consuetudine suspitionē vicisset, cū potio
re familiæ parte aliquod e finitimis Galliæ oppidis petere: haud dubitaturū quin a
rege Francorū ornatius in patriā dimitteretur. Cuius cōsilii executionē Cęsar arte
præuenit. Siquidē vim regi inferre veritus cū eius famulatū coactionib⁹ impetrare
nequiret/beneficio mercari tentauit. Vniuersos quippe Germaniæ principes sacra-
mēto adactos iurare compulit se eius ditioni Sclauiā substraturos. Qꝫ si parū perfi-
cerēt seipsum id cum primū ex Italia reuerteretur executurū spopondit: eaq; frau-
de ad obsequia sibi paciscenda ambas regis manus pertraxit. Cæterum ei non curiā
cōmuni principū more petere: non in Romani imperii præsidium copias ductare so
laq; specie/non re Cæsari parere cōcessum. Filio vero post eum proximæ regnaturo
liberū fore paternas cōditiones abiicere ne ad omnē Danorū gentē hæreditariū ma
naret obsequiū. Cuius seruitii pudorē minuere videbat/ Gallorū ditioni in cōsimili
famulatus genere Britāniæ ręgis inclinata maiestas. Post hæc Octauianus vocato
cōcilio q̃ iustis suffragiis in adipiscendo sacerdotio vsus fuerit loquacius q̃ verius
astruere conabatur. Rodlādū vero honorē quē oblatū repudiasset vetitū occupasse,
seq; causam suā generali pōtificū cognitioni inspiciēdā præbēte: illū impietatis cō-
scientia canonicæ discretionis iudiciū formidare. Præterea ad conciliandos sibi pō-
tificum animos eorum dignitatē benignis decretorū sanctionibus adornauit. haud
prius Romanā ad sedem prouocandū constituēs, q̃ si lis ipsorū pronuntiatione fini
ri non posset. Finiente eo Cæsar prouinciarum reges huius controuersiæ finiendæ

Alemāno-
rū de Dani
co rege ęsti
matio.

Verba Ab-
salonis.

Britannus
rex Gallo
subditus.

gratia ad colloquiũ a se inuitatos dicebat, eorũ sententiæ repugnare nefas ducturo. Quos ideo non adesse ꝙ in Romani imperatoris iniuriam Romę pontificem creare cupiãt/ alienæ ciuitatis ius suis suffragiis amministrare conãtes. Post hæc Regnaldus Coloniæ vrbis antistes religionis causam dicere adorsus; quãto iniuriæ põdere Romani imperatoris æquitatem prouincialium regum temeritas attentaret argumentando demõstrare pergebat. Nam si controuersiam in eorum ciuitatibus de põtificatu ortam Cæsar suis suffragiis finire vellet: haud dubie id grauiũ iniuriarum loco ducerent: cum ipsi simile in vrbe Roma perpetrare conentur. Quam assertionẽ tam valido rationis præsidio subnixã putauit vt nunc latialiter nunc Gallice Germaniceq; fando ternis actionem vocibus iteraret. Sed quantum hac oratione gentis suæ fauorem illexit tantum nostræ suffragia deturbauit. Assensis itaq; pontificibus cum Octauianus qui sibi falsum victoris nomen inscripserat/ accensis luminibus aduersum Alexandrum, eiusq; suffragatores solenni execratione vsurus videretur: Waldemarus hortante Absalone ne sacrilego eius facinori interesset concione excessit: aduersæq; partis iustitiam æmulatus præsentis curiæ errorem q̃ absentis rectitudinem postponere præoptauit. Cuius egressum secut⁹ Absalon, cum ab Octauiano supersedere rogaretur: ab eius vestigiis se cui⁹ comitãdi gratia aduenerit nullo iure prohiberi perdocuit: eoq; responso execrabili pontificum collegio liberatus ne scismatis errore laberetur effecit. Die postero Octauianus Liuonem Othoniensium electum vehemẽter ab Absalone prohibitum falsa pontificis vnctione prosequitur. Inde ad oppidum Bisuntium concessum est. Vbi equorum pabulo non suppetente regeq; emendæ eius facultatẽ sibi non fieri conquerente/ Cęsar eum qui stabulo prę erat/ necessaria Danis expedire præcepit. Qui mox eorum satellitib⁹ secum eductis in vico eminus sito quibus egerent capienda demonstrat. Qui cum earum consuetudinum ignari equorum alimenta ab oppidanis inermes deposcerent, vocesq; suas sagittis ac iaculis repelli conspicerent, depositis precibus pręlium ordiũtur. Capto itaq; vico cum latius crebrescente fumigio facem oppidis subiectam agnoscerent, similia sibi licere rati confestim expugnationi incendium addiderunt. Quæ res incredibili regem angore permouit. Interiectis diebus cum Cæsar quem vindictæ modum a Maguntinis proprii pontificis interfectoribus exigere deberet: in concione perquireret: Waldemarus iterata superiore querela equis annona defectis vęnalium alimentorum subsidia postulabat. At Cæsar circũiacentẽ prouinciam coniugis suæ patrimonium esse testatus: frustra eum emptu affectare dicebat q̃d raptu petere licuisset. Contra Waldemarus regem se non prædonem esse proclamans: commeatus latrocinio quæsiturum negabat, aut q̃d domi iniquum duxerit apud exteros approbaturũ. Q̃ꝛq̃ enim eiusmodi violẽtia necessitate excusabilis videretur/ permissis vti passus nõ est: ne domesticę ęquitatis mãsuetudinẽ peregrina austeritate corrũperet. Cuius sanctitatẽ vniuersi Germaniæ principes maximo plausu cõprobãtes, seq; mutua ammiratione inuicẽ cõtuẽtes/ beatos aiebant quos tãti viri integritas regẽdos curaret. Qua laude tacitum morũ suorũ vituperium ediderunt. Dimisso itaq; rege Cæsarem Henricus hortari cœpit redituro regi impensas expediat: neq; eum hospitalitatis suæ expertem dimittat cuius patria quasi cõmune aduenarum hospitium existere soleat. Q̃d Cæsar facile pollicitus parum executus est. Pontifex vero Magũtinus humanitatis specimen maioribus experimentis q̃ promissis exhibuit: geminæ pernoctationis impensis regium iter excipiens. In Henrico quoq; crebris regem

Waldemari iustitia.

Henricus laudat Daciam.

commeatibus prosequēte clarum amicitiarum indicium patuit, Lodouicus autem
305. Thuringiæ princeps: non solum liberalitate vacuus: sed etiam habendi cupiditate refertus impudenti precatione effecit: vt equus regis sibi daretur. Post hæc Adolfus Holsatiorum præfectus Absalonis officio primū amicus regis mox miles solenni fidei datione effectus: obsequiorum principium officiis hospitalitatis expleuit. Ita patriæ parens prosperum reditū emensus exoptatam aduētus sui copiam ouantibus ciuiū animis obtulit. Insignem hunc annū filii eius Kanuti ex Sophia suscepti natalis effecit. Qui etiam pontificali Absalonis ministerio stato lauacri tempore regenerationis sacramenta suscepit. Qđ religiosæ executionis officium Sueorum ducis Guthormi qui neptem Waldemari eorundem regi Karolo desponsam abducendi causa legationem attulerat, præsentia venustabat. Per idem forte tempus Noruagiensium legati regem petiuerant obsecrantes vt Noruagiæ regimen tot ciuilibus bellis corruptum ac teterrima tyrannorū dominatione distractum: iācp exsangue & ruinæ propinquū eius occupatores incessendo tentaret. Et quoniam externa nostris hoc loco connexa sunt: quædam de re Noruagica summatim cognosse fastidio nō sit. Siuardus quidam summæ audaciæ post multa & præclara facinora bellis edita ab Haraldo Hyberniensi cuius hostis extiterat interceptus cum naui in alto mergendus veheretur: quasi funus suū inferiis præcessurus empta de industria potione remiges onerauit. Quibus exhilaratis gubernandi potestatem supremi beneficii loco poposcit. Ea re impetrata nautas impēsius edere remigium hortatus cum vehementissimū nauigii cursum animaduerteret proiecto gubernaculo pręceps vndas insiluit/ priuscp se littori q̄ concitata ratis impetum correxisset restituit. Ita & suo acumine & hostium socordia seruatus, periculocp cui destinabatur ereptus. Haraldum amandi gratia noctu castra latenter egressum in amplexu pellicis per insidias interfecit: dantem pœnas: et sibi quem ceperat, & Magno quem regno luminibuscp priuauerat. Igitur vt belli titulum appræhenderet ipsum protinus Magnum monachalibus septis abstractum tametsi virilibus careret virum induere perpulit, deiectamcp regis fortunam ad pristinum regni fastigium erigere statuit: ne deesset cuius auctoritate & titulo bellum aduersum Haraldi sobolem suscipere-tur. Huius itacp nomine & auspiciis frętus cum tribus Haraldi filiis Ingone & Siuardo, & Osteno paternum regnū affectātibus nauali certamine dimicauit. In quo partim cæsis/partim fugientibus sociis incredibili & pręstantiori humanis viribus fortitudine solus aliquādiu nauigium ab hostibus vindicauit. Ad vltimū compluribus eorū prostratis omnicp superstitū multitudine ad se vnū opprimendū vndicp concurrēte singulari nandi peritia frętus q̄q̄ hibernū tēpus instabat armis militaribus tectus profundo se credidit. Atcp sub vndis quas hostium cruore cōsperserat/ enatans: dubium effecit maioris audaciæ specimen in puppi præbuerit: an inter vndas agilitatis ediderit. Siquidem Loricam qua corpus munierat quo liberius enaret cum reliqua armatura sub vndis sibi detraxit: ac demum cum capessendi spiraculi gratia fluctibus emersisset a quodam familiari suo per habitum hostibus indicatus tunicam qua se prodi suspicabatur rursum corpus aquis occultando deposuit. Sed cum ne sic quidem proditoris notitiam fefellisset: ad extremum suprema se veste nudauit: nec adhuc tamen indice ludificato cum solus ex sociis superesset, secp hæc omnia quæ & callide/ & animose tentauerat frustra expertum animaduerteret: tandem fati simulatione profundo diutius immorans insidia-

Kanutus nascitur.

Siuardus Noruagic⁹

Mirabile factum.

Siuardi fortitudo.

toribus an viueret dubium reliquit. Ad vltimũ cum humanæ respirationis consue tudine superne aerem capessere debuisset cuiusdam forte nauigii gubernaculũ pertinacissimis brachiorum amplexibus appræhendit, eiq; aliquandiu tacitus inhęsit. Plura tamen elapsionis genera animi firmitate tentasset, si non eum hiberni frigoris sæuitia obstupefactum corporis robur deseruisset. Tãdẽ cuiusdam altum curiosius contemplantis indicio deprehensus intercipitur, interceptus vincitur, & in concionem hostili sententia damnandus abstrahitur. Vbi nemine sacerdotum adhibito/qui delictorum eius confessionem exciperet, eam astantibus modo quo licuit explicauit: præfatus se emendationem ab eis decretam pœnitentiæ nomine præbiturum: memor sane sacerdotali copia non suppetente, & ad priuatorum cognitionẽ commissa referre licere. Magno quoq; quem Haraldus Hyberniensis patrem adsciuerat se genitũ memorabat. A cuius generosissimo spiritu etiam inter adhibita sibi supplicia nõ deciuit. Primo siquidẽ verberibus affectus, ac deinde malleorũ ictibus artuatim contusus/scilicet vt a cunctis corporis partibus pœnæ exactæ viderentur: non gemitũ, non suspiriũ edidit: non supplicẽ aut tristẽ vocẽ emisit. Deniq; nullum doloris indiciũ præbuit: sed quasi in ocio psalterium relegens inter sacras preces & solenniũ verborum nũcupationẽ spiritũ posuit. Felices profecto religionis alumni forent: si cuncti eo animo mortẽ amplecterentur quo eam vir bellicus amplexatus est. Fuerit ille insidiosus: pacẽ patriæ corruperit: bellũq; ciuibus intulerit: fortitudini tamẽ eius impunitas ab hostibus donãda fuerat. Sed homines vindictæ cupidi plus suas vlcisci molestias: q̃ alienæ virtutis insignia venerari meminerant: nec in viuũ sæuiisse contenti tanq̃ parum eius exitio satiati mox extinctũ patibulo suffixerunt: eadem crudelitate fatum premẽtes qua spiritum torserant. Nihilq; a se actum existimantes si sæuitiam suam saltẽ ab vmbris & cineribus continuissent. At Magnus eodem prelio quod a Siuardo sub eius auspiciis gestum fuerat periclitatus est. Quẽ prius oculis deinde vita priuatum bis luce defunctũ crediderim. Post hæc summa penes Haraldi filios fuit. E quibus Ingo dũtaxat iusto matrimonio ortus fratribus quorum alter Noruagica, alter Hiberniẽsi pellice editus fuerat: vt ingenuitatis ita et morum ornamẽtis præstabat. Erat enim omnibus honestatis numeris instructissimus: cũ eorũ alter auaritiæ maculis respersus: alter luxuriæ sordibus obsitus haberetur. Sed infantiæ suæ tẽpore per incuriã nutricis forte sinu delapsus: ita humo inflictus est: vt confracto dorso reliquũ vitæ tẽpus gibbo oneratus exigeret. In quo quidẽ homine excellẽtis animi venustatẽ: corporis deformitate affecti ludibrio fœdatã putares: neq; discernere queas/ maius fortunæ beneficiũ receperit: an opprobriũ senserit. Cõtigit autẽ vt eius satellites apud Berginũ oppidũ iurgio cũ Siuardi militibus habito: dum socii ab eis occisi pœnas instantius expetunt: nõ interfectores modo: sed ipsum Siuardum sæuissimę consternationis furiis cõcitati: per vim & seditionẽ appeterẽt: eũq; in ædẽ fugere coactũ conuulsis tabernaculi claustris raptũ trucidarẽt: homicidiũ specie: reuera coniugũ suarũ prius ab ipso constupratarũ cõtumeliã vlciscẽtes. Cuius rei nũtio Ostenus cũ classe Berginũ peteret per obuios accepto: petendi fratris q̃ cauẽdi cupidior: nihilominus ad eũ ꝓcessit. A quo cũ debitã sui regni partẽ negari animaduerteret: paucis eũ affat[9] discessit: vultuq; fidẽ ꝓmittẽs: sed perempti fratris exẽplo perire metuẽs: fugæ se q̃ noui sceleris auctoribus offerre maluit. Quẽ Siuardi interfectores priori facinore parũ cõtẽti: Ingonis æmulũ iudicantes: naualẽ fugã terrestri mutare cõpulsum: sed eã ob nimiã corporis saginã

De cõfessione Siuardi.

Siuardi nobilis exitus.

Ingo.

Siuardi alteri[9] cędes.

306.

lentius exequentē propter littus peditē occiderunt, duobus regni ꝑicipibus ſubla
tis, a ſuperſtite dignitatis et ſtipendiorū incrementa ſperantes. Quorum ſceleſta fa
mes in tantorū ducū cladem eſuriens/vixq; gemino exatiata parricidio/ab Haqui-
no quodā paternæ cædis vltionem petente poſtmodū vindicata eſt. Siqdem trium
fortuna ad vnū Ingonem ꝑ vim et facinus redacta nō ſuſtinuerūt Amundus Simo-
nis filius/et Philippus/aliiq; cōplures inſignis induſtriæ viri regnū ei qđ ꝑtim pro-
prio/ꝑtim alieno ſcelere quęſiuiſſet/tutū intentatūq; ꝑſiſtere. Indignū quoq; cōplu-
ribus viſum: vt homini ridiculas corꝑis notas habenti liberū regnandi locū militū
ſuorū cōciliaret impietas. Quapropter Haquinū quē dixi factionis ſuæ ducē crean
tes/eiuſq; tyrociniū regio noīe venuſtātes/bellū aduerſum Ingonē decernūt: et qua
ſi Siuardi vel Oſteni manes vlturi/crebro pugnā cū hoſtibus ineunt. Verū plurib9
cōtinuis prælíis ſubacti/in Suetiā tandē cū pupillo diffugiūt. Quos Ingo ꝓpe Sialā
diā fugādi ſtudio ſubſecutus, magna hoſtiū ꝑte ꝓpinquas pelago ſyluas petēte/ Ab
ſalonē ꝑ legatos ſollicitat/eos ꝗ in littoralia nemora ꝓfugerant/pręndēdos curaret.
Qđ Abſalon honeſtate ſua ac dignitate indignū iudicans/parū precibus obtēꝑauit
Appetēte hyeme ꝗ cū Haquino ꝓfugerāt patriā repetere adorſi/tanꝗ fortunā loco
mutaturi: prælio in hyberna glacie cōſerto, Gregoriū ſummæ poſt regē dignitatis
virū/manu et cōſilio ꝓmptū: in quo ſpes et fiducia Ingonis quaſi quodā cardine ni-
tebaẗ/nō minus acumine ꝗ̄ viribus vſi/cū oībus copiis deleuerūt. Siquidē in eā gla-
ciei ꝑtem: cuius firmitatē nocturnis exciſionibus debilitauerāt/prælii tꝑe ꝓtractos
hoſtes ꝓfundū petere coegerūt. In quorū morte Ingo maximā ſpei ꝑtem depoſuit:
nec ſecus aīo ꝗ̄ viribus fract9/exitioſum ſibi fidiſſimi fautoris Gregorii interitum
ominatus eſt. Tandē inſtaurato bello ſed adhuc eodē aquarū habitu ꝑſiſtente/nihi-
lo fœlicius Gregorio glacialis elemēti fortunā tentauit. Siquidē gelato mari in pu- Glacie oc-
gnę locū electo, dū eius duritia quaſi cāpoꝝ firmitate gauderet/ꝗ̄ꝗ̄ militū numero ciſæ copiæ.
præſtaret/cū oībus pene copiis interemptus eſt/luenſq; pœnas ſeu admiſſi/ſeu tole-
rati parricidii fraternis vmbris piacula exoluit. Hoc bello quo nullū mai9 aut cruē
tius Noruagia habuit/vniuerſū regni illius columē ꝓpe modū a ſtirpe interiit. Hu
ius cladis ſuꝑſtes Erlingus cū filio ſuo Magno admodū ꝑuulo/ſed ad Waldemarū
ortā materni gn̄is ꝓpinquitatē habente ad Iutiam appulit: ibiq; in ſumma regis di
gnatione verſatus/vberes exilii impenſas/et ampliſſima cōmeatuū inſtrumēta ꝑce-
pit. Interea Siuardus qdā ꝑ ſummā cōmilitonū inuidiā fortitudinis præmiū rece-
pturus/dux ab Haquino cōſtituiẗ: idq; ęgre ferētibus cæteris ſummę ſeditioni locū
dediſſet, ni Erlingus repēte e Dania ſuꝑueniens internę factionis certamē rūpendo
nouū hoſtibus negociū pepiſſet. Quippe prędictū filiū ꝙ maternū genus cū priſcis
Noruagiæ regibus cōmunicaret/regē cōtinuo noīauit: ne aut Hagno æmulus/aut
Ingoni vltor deeſſet. Ita nouis rebus increbreſcētibus, Hagnus a Siuardo ꝙ ei impē
ſas belli negaſſet/deſeriẗ: acieq; cū Magno cōgreſſus occiditur. Siuardus ad Suetiā
dilapſus/dū interiectis diebus in patriā reuertiẗ, ab Erlingi militibus interficitur.
Quo euenit: vt obſcura et ignobili cæde ſpm̄ deponeret, quē honeſte in acie ꝓfunde
re noluiſſet. At ꝗ ex Hagni militia ſuꝑfuerāt, ꝑtim nouarū rerū cupiditate, ꝑtim ho
ſtiū fortunæ inuidia accenſi/Marci cuiuſdā alumnū optimū ſpei puerū in regē ad-
ſciſcunt: nec fœlicius ꝗ̄ ꝓxime fortunā tentarūt. Siqdem ꝑlio ab Erlingo obtriti/vi
ctoria pariter ac rege priuati, ad Karolū Suetię regē ꝓfugiūt/ipſumq; belli ducē expo
ſcunt: cui cū Noruagiæ regibus etiā aliqua neceſſitudinis cōmunio videbaẗ. A quo

diu ꝓmissorum alacritate ꝓtracti/postq̃ eũ magis de ꝓprio regno seruando; q̃ alie-
no obtinẽdo sollicitum cõpererũt,legatos ad Waldemarũ auxiliũ implorantes mise
re. Tandẽ ipsi benignioribus responsis inuitati venere. Quos quũ rex supplices re-
cepisset/seq; per eos Noruagiæ petitione ꝓmissa sedulo sollicitari animaduerteret,
tantũ belli pondus sola legatorũ adhortatione suscipe stolidũ ratus/ prius popula-
rium animos tacitis legationibus tentauit,Postq̃ eorũ mẽtes legatorũ vocibus con
sentaneas repperit,absq; cunctatione expeditionẽ instituit.Quo audito Erlingus q̃
longissimo secessu potuit,abstrusas Noruagię ꝑtes petiuit/ extremosq; patrię fines
fuga amplecti/q̃ primos armis tueri tutius existimauit.Pauca siqdẽ nauigia/sed ha
bilia/fugæq; q̃ prælio cõmodiora parauerat.Quo euenit vt regis aduentus formi-
dolosus Erlingi fautoribus/hostibus acceptabilis haberetur.Itaq; Waldemaro cõsul
tationẽ cũ amicis habente,qdam postpositis omnibus hostes ocyssime ꝑsequendos:
alii prius plæbis fauorẽ cõciliandũ/auxiliaq; populariũ cõtrahenda docebãt.Sed ac
celerationis cõsilium tarditatis sententiã supauit.Igit̃ Waldemarus ingentẽ regio-

Waldemar⁹ a Wicẽsibus regis nomẽ capit.

nis ꝑtem ꝓspere ꝑmensus/magnaq; plębis alacritate receptus,quũ ad vrbẽ Sarpam
venisset,nomẽ regiũ a Wicẽsibus sibi decretũ suscepit:ibiq; cũ popularibus cõcionẽ
per summã verborũ cõcordiã habuit.Q̃z si omissis aliis insequẽdis hostibus operã
præbuisset,haud dubie regno Danico Noricũ cõiunxisset.Inde ad oppidũ Tunsber
gũ nauigatione ꝓgressus,paucis Erlingi studiosioribus in editã rupẽ salutis cã con
fugientibus,religionẽ sæuitiæ præferens/vicũ incẽdere passus nõ est:ne sacras ędes
priuatis penatibus intersitas cõmunibus flammis absumeret.Nemo tamẽ põtificũ
quorũ ea tẽpestate ingens apud Noruagiã auctoritas erat/eum adire sustinuit: qđ
quidẽ eos potius patriæ,q̃ Erlingo tribuisse crediderim.Ormo vt quẽ regis germa
nũ cognominabant,petito Waldemaro salua fide quã Magno dedisset/obsequia pol
licetur. Tandem ob inediã tractu temporis obortam quũ rex defectã impensis expe
ditionẽ remitteret,Noruagiensium qui ad eũ transierãt multitudo pœnę metu cũ
ipso discessit:diuq; partim regiis/partim principũ impensis exiliũ sustentauit. Post
ea rex orientalium Sclauorũ sibi virium fidutia rebellantiũ defectionẽ exꝑtus,cum
Henrico Saxoniæ satrapa belli societate cõdicta/quo firmius amicitiæ necterent̃,fi
liam eius ex cõiuge postmodũ repudiata susceptã adhuc incunabilis vtentem filio
Kanuto primũ ætatis annũ agenti sponsam adciuit.Itaq; Henrico terrestri appara
tu exercitũ instruẽte,ipe in classem collatus quũ apud Rugiam peruenisset, auxilia
ab incolis amicitiã suam dubia fide secutis/ꝑ Absalonem cõtrahẽda curauit.Dein-
de ne Henrico tardius occurreret/eũq; ꝓmisso fraudaret , ad Penũ fluuiũ ocyssime
nauigationis cursum direxit.Absalon q̃q̃ adhuc Rugianorũ pactio paucoꝝ obsidũ
pignore niteretur,eorũ concionẽ ingressus/atq; inter ipos honoratissimo sedẽdi lo
co susceptus/quũ legationis mãdata ꝓferret/eaq; Danicæ vocis ignaris ꝑ interpre

Sclauorum mutabilis fides.

tem explicaret,accidit vt qdam e Rugianis adolescens Sclauico ingenio Dani mili-
tis equũ ꝓ quo se preciũ numeraturũ fingebat/veluti incessus eius exꝑiendi cã con-
scendẽs,fugã tentaret.Quod quũ Absalon ad se platũ in cõcione ꝓponeret,vniuer
sa populi multitudo magnũ fidei suæ crimẽ vnius hoĩs ꝑfidia allatũ iudicans/simi-
lem furori impetũ cõfessa dissiluit/auctoremq; fraudis raptim insequi properauit.
Igitur Absalonis comitibus ad metũ et stuporem vsq; subitũ vulgi cõcursum mirã
tibus/pauci q adolescentẽ affinitate tangebant,plus priuata charitate q̃ publico ru
bore ꝓmoti/supplices Absalonis genib⁹ aduoluũt̃/ equi restitutionẽ polliciti/si mo-

do per eum ab incepto concio reuocetur. Quorũ Absalon pmixtas precibus lachrymas miseratus, missis qui plæbem pacarent, tumultũ cõpescuit/ cõsternationẽ sedauit: equoq; ptinus reddito, militẽ suum stultitiæ damnauit/ q p inertiam et stoliditatem raptori se circũueniendũ dedisset. Deinde gentis rege Tetiszlauo classis supplementũ pollicito, regẽ subsequi maturauit. Interea Hẽricus Holsatiorũ principẽ Adolfum cũ Henrico Razaburgensi/ præfectũq; Swerini oppidi Gũcellinũ: qd nup a Saxonibus in potestatẽ redactũ ius et formã ciuitatis accepat: necnõ Regnaldum quendã parũ origine liberũ/ opibusq; q̃ gñe clariorẽ cũ insigni copiarũ pte, pmittit/ expeditũ sibi transitũ paraturos. Quorũ ingressum Sclaui quũ ptim fama/ ptim experimento cognouissent, cũ pte hostiũ cõfligere q̃ vniuersos aggredi maluerũt/ multum ex eorum robore: si preuios oppressissent/ defluxurũ credentes. Cumq; summa cura ac flagrantissimo studio ad eos opprimendos contenderent, dæmonem horrẽdæ formæ superne verticibus imminentẽ videre. Quo monstro tanq̃ diuinitus dati ducis aduentu firmati, sumptis victoriæ auspiciis, ex improuiso hostiũ se castris immergunt/ eosq; imparatos cõfodiunt. Adolfus et Regnaldus in ipso castrorũ aditu interfecti/ neglectæ militaris prudẽtiæ pœnas sanguine psoluerũt. Quibus prima cæde pstratis Gũ[illegible]nus et Henricus mediis irruentiũ globis elapsi, correptis aquilis ad se fugientium sociorũ reliquias cõtraxere: ac demũ hostes prædæ incubãtes audacter adorti, fugã victoria mutauere. Ita Saxones q̃q̃ iprouidi bellũ tẽtassẽt maiorẽ cladẽ gesserint an acceperint/ virtute dubiũ reliquere. Quo accepto Hẽricus suorum cædibus (vt par erat) pmotus, exigendæ vindictæ studio ad obsidionẽ Deminæ vrbis quãtacunq; potuit celeritate contendit. Quã postq̃ vltro ab incolis obustam cõperit, vt vniuersa ipsius monimenta subrueret/ reliquias mœniũ solo exæquari præcepit. Et qm̃ in hoĩes grassari non licuit/ tanq̃ a rebus mutis supplicium exacturus/ vrbem Cozcouam simili incolarũ trepidatione desertã/ cremandã curauit. Walogostini quoq; finitimarũ vrbium quarũ excidio terrebant exemplũ secuti clandestino traiectu fluminis cum vxoribus ac liberis municipiũ deserunt/ penates duntaxat rebus vacuos hostili sæuitiæ relicturi. Quorum vrbem rex nullo negocio interceptam/ militibus ac stipendiis instruit: eamq; Wethemanno pyratæ curandã committit. Ornenses quoq; plus ex aliarum vrbiũ fortuna timoris q̃ ex suis mœnibus fiduciæ capientes/ vt sibi vicinarum ciuitatum quarum formidinem sequebantur exemplo consulerent, vrbem ne ab hostibus coli posset/ desertam incendunt/ penates suos igni q̃ hosti relinquere præoptantes. Tunc rex ponte qui medium amnẽ secare videbatur abrupto, sublatisq; cæteris nauigationis obstaculis, ad Stolpam vicũ processit: vbi et ducẽ postmodũ obuiũ habuit. Igitur ne Walogostũ eodem exemplo desertum quo captum post discessum suum hostibus redderetur/ presertim Danos si eo fruerent, sempiternũ Sclauiæ imperiũ habituros existimãs, Absalonẽ/ Burisiũ/ Suenonẽq; tũc Arusii põtificatu insignem/ ei[9] municipes efficere statuit: qb[9] et filiũ Christophorũ sociauit/ quo plus a cæteris in auxilio suo fiduciæ reponeret. Qui quũ amicos et necessarios in muneris cõsortionẽ adciscere iuberet, Sialandẽsibus dũtaxat Absaloni psidii societatẽ spõdẽtibus, reliqs ob imminẽtis piculi magnitudinẽ: nec aĩus ad resistendũ/ nec comites suppetebãt: q̃q̃ tota classis et alimẽta sua cũ eis cõmunicare/ et vicinas segetes publico officio ĩ eorũ horrea cõportare decreuerat. Quippe fruges messore exercitu residuorũ vsibus adigi iubebat. Ita rex cõsilii cassus, cũ neq; pugnãdi copia/ neq; pactio vlla ab hostibus fieret/ vafro ingenio excogitauit/ qualiter eos ad alterutrũ horũ pstandũ impelleret. Siqdem Absalon taci

Dæmõ horrendæ formæ visus.

Deminę vrbis obsidio.

Walogostũ desertũ capitur.

tis mãdatis præcepit: vt palos in amne defixos/cæteraq; nauigationis impedimẽta
magna remigũ cura sublegeret/veluti toti classi transitũ paraturus. Ita demum flu
uio obstaculis vacuefacto/quũ ꝓgressam classem angustior alueus excepisset, cõplu
res a Sclauis vtriq; ripæ inequitãtibus cõminus sautiabanẽ. Quã hostilis audaciæ

Petri Eliui virtus et fatum.

petulantiã Petrus Eliui filius animi virtute nõ sustinens, ꝓtinus cũ remigibus na=
ue desiliuit/hostesq; strenue ꝓpulsatos ripa cedere coegit. Tandẽ comitum ignauia
desertus, sociorũ nauigationẽ fato suo incolumẽ præstitit. Itaq; rex non solum exp=
tem metus ꝓgressum habuit: sed etiã Henricũ cũ toto exercitu cõsertis arctius na=
uigiis tanq̃ ponte traiecit. Quo agnito Sclaui reliquarũ vrbiũ excidium formidan
tes, præcurrendi ꝑiculi studio, pacis quã ante cõtempserant/Waldemaro obsides of
ferebant: quos se Henrico nullo pacto daturos dicebãt. At rex sine militiæ socio cũ
hostibus pacisci fraudulentũ existimans, ꝑ Thorbernũ Henrico quæ ab hostibus of

Sclauiæ diuisio.

ferrenẽ/enuntiat. Quo se cõditionibus ab eo factis libenter vsurum asseuerante, pa
ctũ cum hostibus habuit: vt Waløgosti dominio trifariam diuiso, ꝑs vna Tetiszlauo
reliqua Kazimaro/tertia Nucleti filio Priszlauo vendicareẽ: pyratisq; prædam Da
nicam appetere solitis, Peni fluminis ostia clauderenẽ: Henrico quoq; munitionum
quas apud Sclauiã obtinuisset/incolumis possessio ꝑmar[illegible]. Post cuius discessum
comites Kazimari exterorũ societatem acrius perosi/sed viribus agere nõ ausi, Ru=
gianos assiduis furtis vexatos/ac ꝑ latrocinia ad paupertatem et inediam vsq; reda
ctos/cõmuni vrbe excedere cõpulerunt. Pyraticæ quoq; licentiã tribuere/modisq;
cõpluribus ictũ fœdus rupere. Postmodũ Rugianis recepta ꝑ Henricũ fidutia palã
aduersum Danos inimicitias ꝓfitentibus, rex nõ minorẽ in amico ꝑfidiã, q̃ in hosti=
bus leuitatẽ exꝑtus, Arkon ꝓuinciã verna expeditione petitam incẽdio populatus
est. Inde ad portũ Por ab incolis vocitatũ cursum direxit. Siquidem ne cũ vniuersis
Rugianis manũ acie consereret, separatim eos adtentandos existimãs, Absalonẽ no
cturna nauigatione Ziudram p̃cedere iubet. Quẽ vt cõtinuo subsequereẽ, curiose
discessionis eius tp̃s a vigilibus obseruari pręcepit. Quibus somni delitias imperio
præferentibus, Absalon absq; regio comitatu ꝓgressus/non solum Zyudrã, sed etiã

Equitũ temerarius ausus.

agros vicosq; ei cõfines/ꝑtim igni/ꝑtim ferro vastauit. Cuius eq̃tes duo contentio=
ne prius habita vter audacia præstaret/quũ ad militarem oꝑam edendã fortitudi=
nis æmulatione pari impetu raperenẽ/hostesq; cuidam forte stagno adactos cimbis
fugã petere animaduerterẽt, plus eis ꝑsequendis, q̃ suis ꝑiculis dispiciendis intenti
ne alter alterũ virtute forte præcurreret/ambo cum cõtemptu spiritus stimulatos
calcaribus equos in ꝓfundum egerũt/armorũ haud memores: quorũ obruti ponde
re perierunt. Ita temeritatis vindex elementũ viris gloriæ q̃ salutis studiosioribus
in exitium suum ruentibus, fatũ pariter ac tumulum ministrauit. Interea Absalon
ꝓuinciã rapinis pariter/incendiisq; ꝑmensus/quũ ingentẽ prædã et opima spolia re
ferendo naues repetere statuisset, magnã hostiũ manũ subseq cõspicatus, vltra bina
vada admodũ transitu difficilia de industria cedere voluit: vt eos formidinis simu
latione ꝓtractos/locorũq; tandẽ difficultatibus implicatos opprimeret. Quorũ pri 311.
mũ Sclaui libero itinere transgressi circa reliquũ redeũdi diffidentia cõstiterũt. Eo
dẽ fere momenti spatio duo pedites Sialandenses ingentẽ prædæ fascẽ gestãtes/er=
rore locorũ in ip̃m pene Sclauorũ exercitũ inciderũt. Qui quũ a duobus eorũ eq̃ti=
bus appeterẽtur/q̃q̃ tuto vadũ transgredi poterãt/ne recessum ꝑ ignauiã quærere
viderenẽ, hostibus resistere q̃ socios accedere maluerũt/deforme existimantes/ab iis
quos numero æquarent, audacia superari. Itaq; quo magis expeditos se redderent,

presso vestigio, proiectoq; fasce, enses destringunt. Quorũ constantiæ et virtuti fortuna debitam incolumitatem concessit. Siquidem equitum neutro ꝓcedere audẽte resumpto fasce/cœptum iter carpserũt. Cumq; rursum Sclaui binos equites ad eos opprimẽdos misissent, eorũ incursum eadem animi præsentia reppulere. Quo facto tam hostiũ q̃ ciuium in se admirationẽ vertere: magnũq; illis ruborẽ, his inter metũ et lætitiã hęsitantibus/peperere. A sex tandẽ equitibus attentati, inuariabili mẽtis habitu ꝑstitere/tanq̃ hostiũ ignauiæ plenis fortitudinis animis insultantes. Nec defuit Absaloni prompta mens ad opem eorũ virtuti fiduciæq; præstandã. Siqdem tot suorum equitum quot hostilium animaduerteret, eis ꝑ supplemẽto transmisit. Sclaui quoq; suorum paucitatẽ certatim numerosis militũ præsidiis ꝓsequebantur Itaq; supplemẽtis vtrinq; tanq̃ ex pari crescẽtibus, equitibusq; veluti ad militiæ spectaculũ ediuerso cõuenientibus, Sialandẽses vlteriorẽ hostiũ petulantiã inspectare nõ passi, vniuersa acie eis occurrũt. Quorũ fugã vadis impedientibus longũ inseq nequeũtes/maiorẽ equorũ q̃ hominũ stragem egerũt. Cumq; iter ad naues reflecterent, remigũ suorũ aciẽ armis pariter ac signis instructã obuiã habuerũt: quã ad auxilia sociis ferenda fortuito nuntio monita virtus adduxerat. Hi ꝑfecto cũ Absalone victoriæ gloriam cõmunicauerunt: cui se sponte virtutis socios obtulerũt. Interea rex seris vigilum monitis excitatus, omissæ nauigationis morã præpropera festinatione discussit. Qui quũ visis Sialandensibus populandi gr̃a ad littus appellere voluisset, ab Absalone nihil hostilis prædæ qđ eius rapinis pateat supesse ꝑdoctus, magnopere gratulatus est: q tam ꝑua manus nihilo languidius, q̃ si ipse adesset rem pro priis gessisset auspiciis. Hinc quũ alios insulæ fines armis igniq; tentasset, domum concessit. Rursum circa autumni principia classe regressus, primã vastandis agris operã dedit: vt segete cõsumpta, incolas muniendarũ vrbiũ instrumento priuaret. Quũ ad vrbẽ Arkon sparso militiæ genere peruenisset, oppidani fiducia viriũ portã (quã vrbs vnicã habebat) egressi: ne virtutẽ suam intra mœnia cohiberent/obuiã ꝓcesserũt. Quos rex Danis ex cõsulto cedentibus/longius mœnibus amouere conatus, postq̃ sperato cautiores aĩaduertit, incursatos vrbem repetere coegit. Porta tñ ne equi iaculis cõfoderent̃ abstinuit. Tũc Sialandẽsis eques Nicolaus forma & virtute præcipuus telo ꝑ portam iniecto quendã ex hostibus in aditu resistentibus exanimem prostrauit/innocuusq; reflexo protinus equo discessit. Cuius facinus Thorbernus inter præcipuos Sialandiæ equites numerandus pari audacia / sed dispari fortuna æmulatus/quũ vnũ ex hostibus directa in globũ lãcea vulnerasset/reditũq; reflexis habenis tentasset, ita lapide ictus est: vt multus e capite cruor ꝓfunderetur Quamobrẽ longa corporis debilitate contracta, serã incolumitatẽ ægre recupauit. Burisius quoq; dũ nobilitatis suæ splendorẽ cõspicuis virtutis opibus æquare nitit̃ simili audaciæ genere portæ ꝓpugnatores adortus, tam asperũ saxi ictũ capite excepit, vt pene equo exanimis delaberetur. Cui corpis viribus carenti sociorũ interuentus ne ab hostibus opprimeretur auxilio fuit. Quo euenit, vt Rugiani haud q̃q̃ sibi tuto extra mœnia dimicaturi viderent̃, intra q̃ tã obstinatã hostiũ ꝑtiã expiebant̃. Inde ad ꝓuinciã Asmodã tota classe cõcessum. Absalon quũ et fortitudine et prima rei bellicę peritia vigeret, accedẽte exercitu primi agminis ducẽ/reuertente extremi comitẽ agere cõsueuerat/sp̃q; Danicæ iuuẽtutis ꝓmptissimos seu p̃dæ/seu glĩæ studio sodales habebat/rege dũtaxat cũ robustiore exercit⁹ pte graui et cõposito militiæ gñe paulatim ꝓcedere solito. Itaq; pugnãdi copia nusq̃ accepta, magnã

Nicolai Sialandeñ strenuitas.

Absalonis i exercitu locus.

x iii

312.

regionis ptem pmensus/tandē equestrem manū prædandi gratia spargi pmisit/pau
cosq; secū in comitatu residuos habuit. Illic forte nuntio de sociorū cōclusione susce
pto: quā sine succursu posse effugere negabanť/eorū saluti quoad milites reuocaren
tur adesse nō distulit: neq; sibi comitū paucitatē quo minus cōclusos peteret/obsta-
re pmisit. Sed ptinus primipilo signa attollere iusso/pleno fiduciæ spiritu locum: in
quo cōtinebanť/accessit: eoq; festinationis signo perosus prædam, equites ad se con
traxit. Quē tanta fiducia ceperat: vt plus remedii in celeritate, q̄ in sociis duceret.
Cuius aduentū Sialandenses: qui intra difficilium locorum angustias arctabantur,
expti/imminentis auxilii fiducia eos: a quibus obsidebantur/incursare cœperūt: ne
periculum aliena virtute ppulsare viderentur. Itaq; Sclauis ptim solido/ptim aquo
Eskylli eq-tis celeritas — so itinere delabētibus, Eskyllus animi et generis nobilissimus eques militaribus ar
mis prægrauis/vnū ex eis inermem p palustria loca citato cursu fugientē pedibus
insecutus, illius vestigiis limi mollitie subsidētibus, nec voraginū illuuie/nec armo
rū onere depressus/facilem currendi euentū habuit. Quin etiā occupatū barbarum
capite spoliauit. Ac tunc demū ne plantis qdem cœno infectis, solidā humū repetiit
Quod factū religiosa ammiratione prædignū/nō pedū agilitate/sed diuino benefi-
cio editū/potius cælesti miraculo, q̄ humanæ virtuti imputare debemus. Post hæc
vicis p militū manū vndiq; deflagratis, etiam ad Gorū pmontoriū longinquæ ex-
Sclauorum subactio. xxi. — cursationis incendia pferūtur. Tūc se Rugiani cōtrahendi a Saxonibus auxilii spe
fraudatos expti, quatuor obsidibus præbitis, apud Strelam insulam pacē a rege pe-
cunia quæsiuerunt. Itaq; principibus graues periculorū motus/et difficilia rei Da-
1185 Kanutus rex. xciii. — nicæ tpa attendentibus, filio Waldemari Kanuto regios honores decernere placuit
qui nō solū paternæ maiestatis futurus possessor: sed etiā præsens dignitatis socius
Hic Canutus Valdemari F. cum patre diu regnauit solus. an: 18 — nosceretur: vt haberent pceres ad cuius nomen titulumq; decurrerēt, siquid de re
gis capite fortuna variaret. Quorū prudentia rex ac beniuolentia delectatus, pba-
ta sententia regni maiestatē cū sanguine suo participare/nō damnū honoris, sed cla
ritatis incremētū putauit/primatūq; voces ad regiū nomē filio deferendū cōcionā
do pduxit. Qua de re vniuersi exercitus cōsensu habito, Burisius dūtaxat/siue taci
ta regni affectatione/siue rei nouitate pmotus, nullam pene vocē suffragiis attulit.
Qui quū ob hoc se regi suspectū esse sentiret, taciturnitatē suā non odii sed amoris
indicē affirmabat: q Daniæ regnū a pluribus amice pticipatū esse memoriæ/et cre
bra antiquitatis expimenta sint, inter patrē et filiū de rerū dominio bellū creuisse.
Verūtamē se si regiæ voluntatis præscius fuisset, silentiū nō acturū. Tacuisse vero
q rem neq; ab ipo/neq; ab amicis præcognitā habuisset. Ea silentii excusatione irā
regis in dissimulationem conuertit. Idem peracta expeditione cum cæteris Daniæ
primatibus apud Roskyldiam Kanuti miles solenni more fieri iussus, aliis imperio 313.
obtemperantibus id facere recusauit: eaq; re magnam sibi concupitę dominationis
suspicionē conciuit. Verū hunc imperii cōceptum quæsitis callide rationibus pte-
gere pstitit/præfatus se extāte eo: cui primā militiæ fidē dederit, alius militē nō fu-
turū: nec adduci posse, vt pristinū obsequiū recēti pmutet/remq; tam patriæ cōsue
tudini, q̄ honestati inimicā cōmittat: quippe quū nemo Danorū diuiduo famulat⁹
officio teneri soleat/solisq; Saxonibus hūc seruitiorū morē stipēdiorū cupiditas fa-
ciat. Nā si inter duos vnius obsequiū cōmunicātes bellū incideret, amborū miles al
terutrum iuuādo fidem vtriq; seruare nō posset. Nec regi ad iram mitibus respon-
sis/placidoq; vultu tegēdā æqua simulatio defuit. Quē cū Hallandiā petēdo comitē

haberet tanq̃ insidias sibi nectentẽ/tacitus notauit. Quã vt effugeret/impata se facturũ spondebat/si potentiã eius rex beneficiorũ incremẽtis extendere voluisset: et sicut ipse regnũ quod eatenus electio variabat/hęreditariũ efficere gestiret/ita quoq; necessariorũ suorum liberis suppares dignitates/et minores potentias ppetua hęreditatis lege fruendas tribueret. Itaq; præcipuã Iutiæ ptem Absalonis auxilio pactus, Kanuto supplex fore sustinuit: haud quaq̃ tamẽ solidã regis amicitiã recuperauit. Ea eñ regiæ iræ ptinacia erat: vt semel accensa funditus extingui nõ posset. Vere appetẽte Absaloni/Christophoro/ et Magno pticularis aduersum Sclauos expeditionis ductus cõmittitur. Nã orientales Dani dũtaxat cũ Fioniensibus classem cõfecerant. Scaniensium vero penes Christophorũ summa: penes Asalonẽ arbitriũ cõsistebat. Quibus Tribusanã adortis puinciã, Christophoro tãq̃ iuniori inter Absalonis/Magniq; copias medius militandi locus decernitur: vt regii sanguinis latera fidis stipatoribus cingerent. Tãta aũt vicorũ exustio fuit: vt idẽ adhucusq; cultu vacui pteriti incẽdii magnitudinẽ pñtibus testent indiciis. Absalon quũ repetẽdæ classis tpe extremos curaret, nũtiato hostiũ supuentu: q̃q̃ tanta vis frigoris erat vt primi reuocari nõ possent/quadraginta solis eqtibus stipatus, pri⁹ hostẽ q̃ vadũ: p quod erat rediturus/tentauit. Quibus fugatis lento itinere ad amnẽ cõcessit. Quẽ structo ponte transgressus, post tergum opus abrumpere noluit: ne vlla timoris vestigia relinquere videret. Quũ ad littus venisset, classem in aliũ portũ appulsam cõperit. Tanta aũt hyberni frigoris sæuitia extitit: vt nautæ equos pene frigore extinctos defossis humi specubus cõderẽt/nemoq; ex toto exercitu reperiretur, q pariter vtrãq; manũ necessariis vsibus aptare posset. Illic crebri angues ligonibus reperti magis ammirationi, q̃ metui visentibus fuere. Nam algoris immensitas vires eorũ ac spiritũ hebetauerat. Scanienses tunc psperantibus ventis discessionis licentiam adepti: mox iisdem contrariis nauigatione prohibiti, tandẽ toti classi fauente cælo Sialandenses ac Fionios repetendæ patriæ comites habuerunt. Post hæc rex Petrũ et Selgretiũ Christophoro pædagogos ascisciti: q adolescẽtiæ eius rudimenta ad honestatis mores exequẽdos plenis sapientię documẽtis instruerent. Aestate deinde expeditionẽ instaurat. Quippe Walagostenses dupliciter ictũ fœdus corrupant. Nam et Rugianos mœniũ socios p furta vrbe eiecerant: et pyratis Peni fluminis ostia patere pmiserant. Igitur dum Lentitios peteret, ab Henrico missæ literæ supueniunt ammonentes: vt rex insidias ppinqui pinde ac regnũ affectãtis caueret/indicãtesq; Burisyum cum Noruagiensibus opprimendi eius cõsilium habuisse. Iisdemq; dum expeditio reuerteretur occursum pollicitis, aut ipm regẽ/aut regiũ nomẽ occupãdũ duxisse. Cuius rei certissimũ expimentũ fore si reuertentẽ a Sclauis expeditionẽ Noruagica classis exciperet. Eodẽ pene momẽto suscepta Noruagiẽsiũ epistola par pditionis indiciũ edidit. Qđ quũ rex paucis arbitris suppressis indicũ noĩbus pdidisset, auxit rei suspicionẽ/fideq; literis addidit Tokonis/Wendilensiũ põtificis cõsẽtanea affirmatio dicẽtis, Burisyi milites ab eo iurare coactos / qcqd ipse auspicaret eẽ psecuturos. Re tamẽ dissimulanter habita, ad locũ cui nomẽ Ostrøzno citata nauigatione pfectus: pfligatis puincię rebus, vrbẽ Orthungã vniuersa classe comitãte repetiit. Illic Burisio cũ cęteris regni primatib⁹ accersito, qdnã de eius insidiis ac cepit apit, eiq; pditiõis crimẽ affigit. Quẽ se qcq̃ tale aduersũ eũ excogitasse negãtẽ quoad nũtiorũ expimẽta sumerẽt secũ cõmorari pcepit: tũc demũ si sec⁹ ac nũtiatũ erat accideret, icolumẽ discessurũ. Ille cõtra nihil absurdi⁹ aiebat q̃ vt capit[sui idi

Serpentes Sclauorum

cium incertis euẽtuũ argumẽtis cõmitteret. Qua voce se nõ solum regi: sed etiam arbitris suspectũ effecit. Igit̃ ne remiges qdẽ suos reuisere pmissus, ad vrbẽ Latrensem cũ rege meare cõpellit̃: vbi leni sed firmę custodię tradit̃. Interea Erling⁹ & Ormo Burisii frater cũ nauali exercitu supueniẽtes/ Iutorum classem in amne Dyursa reptam gubernatoribus vacuã facile debellant: ipiusq; Burisii intercepto nauigio, ptinus ad vicũ: q Mercatorũ portus noĩatur/ deproperãt. Quos Absalon cũ Sialandensibus occurrẽs, etiã littorũ ascensu phibuit. Qui quũ cõptum haberet Noruagienses plurimũ præsidii in arcubus ducere, puocandi grã cũ quindecim peditib⁹ in littus pgressus/ vltro se eorũ sagittis appetendũ præbebat/ pfecto ostendere cupiens, in q̃ puo præcipuã eorũ fiduciã poneret. Igit̃ Noruagienses quo ppius littus accederẽt/ cimbas cõscendũt. Ob quarũ trepidationẽ destinata certis ictibus ferire nõ poterãt. Itaq; tela ptim in humũ/ ptim in vndas innocua cadebãt. Ita artis suæ effectu fraudati/ nostrisq; ludibrio habiti, ingẽti cũ rubore maiora nauigia repetunt. Postea cũ Absalone data acceptaq; fide, sociale colloquiũ habuere. A quo diutius illic acqescere iussi/ nõ prius obtemperauerũt, q̃ Absalon fidẽ suã interposuisset se nihil insidiarũ eis terra aut mari interim paraturũ. His finitis collocutores a se inuicem discessere/ die postero cũ paribus armis æquali comitũ numero cõuẽturi. Cũq; Erlingus vno comitatior affuisset, Absalon circũspectis oĩbus/ Miror te, inqt, Frlinge hominẽ ætate cõfectum/ ac toties grauia expertum/ nõ adeo sapientẽ q̃ senem existere. Nam quum tu scapha aduenẽris/ nos equis insideamus/ teq; nullo negocio (si libeat) opprimere possimus: cur condicto comitatior aduersum caput tuum rumpendæ pacis occasionẽ fortioribus præbuisti. Nisi aũt fides nostra præstaret, solutæ cõditionis pœnas exitio psoluisses. Tũc Erlingus inter metũ et ruborẽ circũspectis comitibus quũ verã Absalonis assertionẽ aĩaduerteret, vnũ ex his obiurgare cœpit q nõ rogatus comitandi rapuisset officiũ. Postq̃ diu excusationis verba quæsierat, vt siticulosum recrearet exercitũ / palustris aquæ petendæ licentiam obsecrat. Cuius rei pmissionem haud modici beneficii loco ducebat/ ac protinus patriam repetere properabat/ lætus q sibi incolumi Daniæ partibus excedere contigisset. Postq̃ regi insidiarum fidem rerum experientia fecerat, Burisium perinde ac maiestatis reum inter vincula asseruari præcepit. Interea Erlingus extremũ Sialandiæ cõposita classis applicatione cõplexus, dũ a sacris missæ: quæ cõsueto religionis cultu petiuerat remearet, Absalonis equitibus clandestino itinere prũpentibus, improuisam palantium sociorum stragem accepit. Nec minori Hallãdensium virtute exceptus apud Nyzem amnem vna rate/ eiusq; remigibus vniuersis spoliatus abscessit. Eodẽ anno deturbandæ pyraticæ gratia Absalon insulam maritimam nouo castelli fundamento cõplexus/ exigui munimenti beneficio ingens patriæ præsidiũ attulit. Nã et suspectũ prædonibus sitũ reddidit/ et tutam vicini maris nauigationẽ incolis tribuit. Verũ ne cõfestim Noruagiensis iniuriæ vindictã Danica virtus arripet, theutonicæ fidei lubricitas effecit. Quippe Henricus Bugiszlaui Danorũ metu ad se decurrentis obsequiũ pactus/ initã cũ rege societatẽ tanq̃ ineptũ & ignobile vinculum dissicere pui habuit. Quinetiã apud Krempinũ fluuiũ in colloquiũ cũ eo descẽdens questus est: q militẽ suũ Bugiszlauũ corã se nõ accusatũ bello lacessat: quẽ si iniuriosum existimet, pri⁹ accusationibus q̃ armis aggredi debeat. Cõtra rex, negare se vllius potentiæ respectu cessaturũ: quo minus acceptas iniurias mutuis damnis repẽdere liberũ habeat. Ita perstante cõtrouersia, fœdus cũ colloquio soluitur. Hoc loci

Captio Burisii.

315.

memorabile Saxonici equitis dictũ strictim percurram. Qui cũ forte ducis ac regis colloquiis interesset: eosq; expeditionis negotia languidioribus verbis prosequi animaduerteret: quædã (inquit) de hero meo Herico pſentibus referre habeo: quæ si adesse eũ scirẽ: tacere q̃ eloqui mallẽ. Qui cũ pupillus ꝓpinquorũ iniuria patrimonio priuaretur: nemine sibi patrociniũ accõmodare volente/ quatuor soli ex amicis paternorũ ipsius meritorũ respectu permoti: quorũ ego numero intererã: auersantibus cæteris infantiã eius tutorio munere fouẽdã sumpserũt. Pro cuius salute & incremẽtis tũ votis tũ etiã officiis impẽsius excubabãt. Hũc tãdẽ humani auxilii diffidentia altaribus offerẽtes: religiosa voti nũcupatione sanxerũt: si paternos honores diuina clemẽtia adipisceretur: susceptũ beneficiũ quoad viueret pagani nominis odio pensaturũ. Mox voti probator deus ingenui principis Conradi patrociniũ ei cõciliauit. Cuius opera paternorũ bonorũ hæres effectus q̃q̃ voti auctores exhortationis officia nõ omitterẽt: a bello aduersum Sclauos cõtinuando: tũ auaritia, tũ etiã desidia adductus abstinuit: perceptã munificẽtiã ingrato æstimãs animo. Tãta aũt cura monitoris partes exsequi voti nũcupationib⁹ fuit: vt cũ vn⁹ ex eis vltimæ ætatis ad inspiciẽda ducis arcana inter arbitros admissus sedulũ stertẽdi vsum haberet: excitatusq; qd de re pſenti sentiret a cõsidẽtibus interrogari soleret: maiorẽ præteriti voti q̃ instãtis negotii memoriã retinẽs: ductãdũ in Sclauos exercitũ respõderet. O immẽsam constantiã quæ ne in ipso quidẽ ætatis occasu ꝓmissi immemor esse potuit. Quis aũt mẽtis cõpos hãc religiosi cõsilii vocẽ senilis animi deliramẽtũ fuisse crediderit. Vereor aũt charissimũ mihi virũ amicorũ religione cõtempta ex summo fortunæ fastigio in humilẽ priuatorũ sortẽ extrema ruinę deformitate casurũ. Ego vero ꝓmissi dudũ belli militẽ agẽdo: ternas aduerso corpore plagas accepi. Quibus si binas sub eodẽ militiæ titulo sociassem supremi iudicii tẽpore diuina vulnera meis æquata audacibus oculis inspectãda pſumerẽ. Quo dicto & tẽporaneam Henrici ruinã & sempiternũ virtutis suæ pręmiũ auguratus est. Rex Scaniã ingressus: paruo post Saxonũ irruptione falso nũtiata: Scaniẽses equestri militiæ ascriptos

316. proprio ductu ꝓsequit̃: imperataq; Sialandẽsibus nauigatione Slaglosam aduectus Absalonem e portu Hulyuimmensi accitũ multa gerẽdorũ cõsultatione sollicitat. Pręterea se parũ veri rumoris credulitate fatigatũ significat: expeditioneq; falso nũtio cõtractã remittit. Habebat aũt in clientela Absalon: Arnoldũ Tylensem, q siue ingenii acumine, siue cõiecturarũ sagacitate sæpenumero futura ad sua vel amicorũ negotia ptinẽtia raro pſagio dephendebat. Nec minus antiqtatis q̃ diuinationis peritus: sollerti historiarũ narratione callebat. Qui cũ Absaloni delectãdi gratia supradictæ expeditionis comes existeret: breui eũ manũ cũ piratis cõserturũ pdixerat vehemẽter se mirati testatus: quo pacto certamini interfuturus non sit: pſertim cũ inseparabiliter eũ comitari decreuerit. Cũq; rege res gestas ex eo cognoscere cupiẽte: discessuro Absalone quiescere rogaret̃: ptinacissime pcibus obluctatus: nõ pri⁹ rogatui cessit: q̃ rex operã se daturũ polliceret̃: vt cũ post Absalonẽ prima luce dimitteret. Erãt aũt sex nauigia Absalonẽ comitãtia: e qbus tria quo cõmodius ignis alimẽta cõtraherẽt/ in supiores maris anfractus cõcesserãt: quę postmodũ æstus subito regressu destituta/ cœno paludis affixerat: Absalone totidem residuis exteriora sinus ostia cõplectẽte. Qui cũ maritimo tẽpore vna cũ scriba suo religiosum psallẽdi ritũ perageret/ tumultuatione emin⁹ audita/ qdnã hoc eẽt cõcẽtorẽ dispicere iubet. Quo nouẽ lõgas naues a se ꝓspici referẽte: piratas esse nõ dubitãs: stertẽtes adhuc remi-

Equitis Saxonici dictum.

Arnoldi peritia.

ges alta voce cōpellat. Quibꝰ summo cū stupore exiliētibus, nec veste/sed armis cor
pora ꝓtegētibus: ocyssime hostes petēdū hortatur: quorū iā tāta vicinitas sētiebat̃:
vt ab eis crebris silicibus cōtunderētur. Quinetiā Anchoræ vinculis rūpēdæ morę
gratia/discissis: remigiū exerit. At Sclaui facile nostris metū iniicere rati: ac veluti
ipsorū animos horridis vocibus hebetaturi: ingēti clamore edito obstrepere cœpe-
rūt. Qđ postq̄ frustra se conatos animaduertere, diffugiūt: eorūq; ratis vna cū vni
uersis remigibus intercepta. Sed nec vrcinæ syluæ latebra ad se decurrētibus subsi-
dio fuit. Agrestibus eā curiosius perlustrādā curātibus. Ea tēpestate Esbernus vrbē
Cōstructio Kalunburg Kalundam molitus, noui munimēti præsidio portū hostili piratica liberum præsti-
tit. Ipse quoq; & Inguarus & Olauus/vltro Absaloni se infatigabili piratici muneris
executione iunxerunt. Eo tēpore res Danica circūquaq; difficillimis obfusa pericu-
lis crebris finitimorū insidiis tētabatur. Hinc Noruagiēsibus: inde Sclauis, Saxoni-
busq; sibi ꝑniciē machinātibus. Quo euenit vt nulli hostiū audacter obuiādi fidutiā
haberet, metuens ne dū vnū repelleret: ab altero ꝑmeretur. Ea patriæ necessitudine
permotus Guthscalcus qui & ipse Sclauis: tū ob linguæ eorū peritiā: tū ob paternæ
amicitiæ fauorē, ac proprii cōuictus assuetudinē perfamiliaris habebatur: Absaloni
tacite artē a se repertam insinuat: qua eos repēte ex amicis Saxonū hostes efficeret.
Quippe se Sclauiā nō legationis sed beniuolētiæ simulatione petere velle significat:
tāq̄ propriæ charitatis ductu vtilia amicis cōsilia largiturū. Fore enim vt hostium
credulitas callidis cōmētorū laqueis circūuēta/Danorum amicitiā abiecta Saxonū
donatione repeteret. Qđ studiū maxime sibi gētis illius moribus ꝑsuaderi dicebat:
quæ plærūq; temeritate niti: cūctaq; pronius q̄ prudētius exsequi soleat. Absalon in
terdū priuatū acumē publicis viribus ꝑstare ratus: laudata Guthscalci industria ca
uēdū monet: ne qs eis ex parte Danorū falso polliceat̃: incorruptā patriæ fidē habe
ri cupiēs: memorq; eā, fortibus viris refertā, armis non mēdaciis bella meditari de-
bere. Ille primū Pomeranos aggressus: se priscæ familiaritatis memoria: ac totiꝰ po
puli Sclauici charitate ꝓmotū: retūdēdæ eorū inertiæ causa aduenisse dicebat: ꝙ ꝑ-
niciosa ab eis vtiliū loco duci perspectū habeat. Siqdē animaduertere eos oportere: q̄
noxiæ dominationis iugū receperint: ꝙq; iis obsequio pareāt: qui ipsos patria tādē
exuere cupiāt. Quippe Saxones quātū ex ipsorū finibus occupauerint: ꝓtinꝰ cultu
atq; habitatiōe cōplecti: nec pręda aut gloria cōtētos ꝓferēdi imperii cupiditate vi
ctorię lucra cōtinua possessiōe firmare. Quāobrē eos Nucletū vita/Prisclauū patria
spoliasse: Razaburgam, Illogam, ac Suerynā in totiꝰ Sclauiæ ruinā vallo fossaq; cin
xisse. Danos vero diuerso studio bella gerere: nec hostiū fines: sed mutuæ pacis com
merciū affectare: ꝓpriū tueri: q̄ alienū appetere cupidiores. Itaq; summope eos elabo
rare debere: vti Saxonicis ꝑsidiis patriā vacuefaciāt: omniq; Theutonū plębe regno
egesta: amicitias cū Danis cōponāt: quos Saxonū hostes esse non ambigāt. Ita demū
eos sempiternę libertatis beneficio patriā ornaturos. His monitis cōcitati Pomera
ni: loca a Saxonibus intra Sclauiā optēta ꝑuadūt. Illogā capiūt reliqs eorū munitio-
nibus defensorū virtute seruatis. Et ne ducis inopes viderent̃, Danorū regis titulū
profitent̃. Ita Guthscalcus duarū gētiū vires Daniæ iminētes odiis sequestrauit: pa
triāq; nostrā vndiq; finitimorū armis obiectā ab impēdēte periculo pio mēdacii cō-
mēto seruauit. Cuius facinoris fama Guthscalci reditū ꝑcurrēte: Rex āmiratione
perfusus: postq̄ ex Absalone ꝑ quē res esset acta cognouit impēsius auctorē laudauit
Igit̃ Hēricus vt repudiatā regis amicitiā recuperaret: sine qua Sclauos arcere non

Circiter annum Christi 1186.

317.

poſſet: Henricũ Razaburgẽſem, & antiſtitem Lubeccẽſem legatione onerat: filiã ſuã
minorẽ/filio eius in matrimoniũ offerẽs. Nã maior natu quę prius ei deſpõſa fuerat
morbo occiderat. Per eoſdẽ cõfirmãdę oblationis gratia apud Bremenſem ꝓuinciã
tẽpeſtiuus ducis occurſus ꝓmittitur. Quo rex legatorũ adhortatione ꝓfectꝰ Gun=
cellinũ obuiũ habuit: qui ſub impedimẽto aduerſæ valitudinis ducis abſentiã excu
ſaret: eũq; apud Eydorã celeriter aduẽturũ ꝓmitteret. Eo cũ ventũ eſſet: & ducis ꝓ
miſſa cõplentur: & militia aduerſum Sclauos paribus votis cõdicitur. Sed eo dimi
nũ petẽte: rex Walogoſtũ profectus omiſſa vrbis oppugnatione: finitima rura armis
percurrit. Oſni quoq; oppidi poſt recentẽ vaſtitatẽ parũ reędificati incẽdiũ iterat.
Eodẽ vaſtationis genere diuerſa regionis loca petũtur. At Sclaui quia viribꝰ niti ne
quibãt: vtrũq; hoſtẽ ære atq; obſidibus placãt. Poſt hæc rex belli Noruagici medita Noruagicũ
tionẽ ad id vſq; tẽpus rebus Sclauicis interpellatã: magna curarũ parte liber ingre= bellum.
ditur. Quã veris principio copioſis patriæ viribus exſecutus: per ſummã Wicarorũ
dignationẽ, nõ modo liberos aditus: certe etiã lętos occurſus habuit. Nec hoſtis ſed
ducis more ſermone cũ incolis habito: cõcionibus arma mutauit. Quorũ beniuolẽ
tia adeo delectatus: vt hoſtiũ obliuiſceret̃: ocyoſaq; ꝓcedẽdi tarditate: eximiũ Erlyn
go cõtrahẽdarũ viriũ tẽpus reliquit. Magnitudo exercitus eius lętos Wicenſiũ ocu=
los in ſe cõuertit. Nauigatio quoq; eius gratis eorũ luminibus aſpecta: liberos impe
trauit excurſus. Enimuero cõplures in anguſtias ꝑ quas claſſi ſeriatim meandũ erat
multitudinis eius ãmiratione ꝓtracti: quo certius nauigiorũ numerũ dephẽderet:
nõ nocẽdi, ſed ſpectandi auiditate edita loca cõplebant. Tunſbergenſes quo cæteris
318. regẽ impẽſius colerẽt: finibꝰ ſuis exceptũ honoratiſſimæ ꝓceſſionis officio venerati
ſunt: religione ſeruitiũ cumulãtes. Erlyngi milites q ſuperiorẽ regis aduẽtũ muni=
mẽti illic ſiti fidutia ſpreuerãt: præſentẽ fugæ declinatione cauebant. Rex ſuperato
7. cliuo colluſtratę rupis cacumẽ miratus inexpugnabile loci p̃ſidiũ cõprobabat/artis
opus trãſcẽdẽte natura. Fertur interim Erlingũ cuiuſdã ſinus anguſtias Danorũ na
uigationi opportunas ꝓhibẽdi trãſitus gratia crebris machinarũ tormẽtis vallaſſe
plus locorũ difficultati: q̃ ꝓpriis viribus in excipiendo hoſte cõfidẽtẽ. Quapropter
rex tarditatis ſuę diſpẽdiũ execratus/vocatos amicos celeritatis exhortatiõe ſollici
tat: erubeſcẽdũ moræ crimẽ operoſo feſtinationis impẽdio redimẽdũ affirmat: ꝙ iã
comeatibus quaſi per ocyũ & inertiã abſumptis: inaniter tẽpus triuiſſe videant̃. Ea
res diuerſo maiorũ iudicio excepta eſt: variaq; ſentẽtia duces cõſiliũ agitabãt: aliis
tormẽtorũ magiſtros expoſitis in terrã equitibus deturbãdos, obiectaſq; rates trãſ=
itu ſubmouẽdas hortãtibꝰ, aliis in tãtas anguſtias ingẽti claſſe temere procurrẽdũ
vetantibus. Quidã hoſtibus laxiore freto p̃teritis: regionẽ armis occupandã cenſe=
bãt. Protinus enim Erlingũ, aut pugnãdi, aut fugiẽdi neceſſitate perſtrictũ quęſita
locorũ p̃ſidia relicturũ: alii vero abſentis periculi p̃ſentẽ metũ ridẽtes: nõ ante deli=
beratione agendũ docebãt: q̃ res ſe propius inſpectandam dediſſet. Hi celeri ꝓceſſu
vtendum hortantes: ocyoſæ nauigationis moras amputari iubebant. Ita cũctorum
ſententia variante. Nicolaus quidam cognomẽto Bos natu q̃ virtute nobilior mi= Nicolai bo=
rari ſe inquit cur iuris ratione vtẽtibꝰ: inclytoq; ſolo natis amœniſſimę patriæ gre uis verba.
mio relicto tot inculta locorũ ſpatia pererrare liberet: præſertim quibus nihil p̃ter
aſpera ſaxa: atq; inuias rupes occurreret. Eo ſiquidẽ dementiæ ventũ eſſe: vt vltimę
erumnę ſummarũ voluptatũ loco ducantur. Nam ſi regem Noruagia potiri cõtin
gat fore vt plus laboris ex vtroq; regno: q̃ voluptatis ex altero ſit percepturus. Prę=

terea cũ iam labentiũ alimentorũ necessitas vrgeat si longius nauigatio proferatur haud quaq̃ cõmeat⁹ reditui suffecturos. Hęc ab eo timidius q̃ prudẽti⁹ dicta silẽtio probari videbant. Qđ dictũ Absalon diuersa a cæteris æstimatione cõmẽsus: dimissis amicis solitariũ regẽ acrius obiurgare cœpit: q̃ Nicolai sentẽtiam summa rephensione dignam taciturnitate probauerit: eãq; plenis contumeliæ responsis prædamnare passus non sit. Quæ enim ab eo per ludibrium dicta videbãtur: acerrima factionis incitamẽta fuisse. Cuius si comitatũ nullo in momẽto posuisset, cũctaq; eo desertore q̃ comite melius exequẽda dixisset: cæteros vnius rubore pmotos/similis opprobrii metu silentium acturos. Nũc vero cũ aut cõsenserit: aut consentire visus fuerit: neq; palã eũ timiditatis exprobratione cõfuderit: breui cõplures licẽtiori impunitatis exẽplo ꝓtractos: similibus monitis succlamaturos. Nec secus ac p̃dixerat accidit. Nam cũ principes omni studio redeũdi cupiditatẽ processui p̃ferrent: eãq; manifestis votis ꝓsequi nõ auderẽt: plæbẽ clandestinis incitamẽtis instinctã seditiosis armauere cõsiliis. Ex qua qdã petulãtioris audaciæ explorata Absalonis audacia cuius in ꝓtrahẽda expeditione ptinaciã causabãtur: nauẽ eius silicibus petiuere. Sed a remigibus mox excepti: q̃q̃ numero p̃starẽt: terga vertere. Quorũ demẽtiã rex debita animaduersione p̃secutus non est: absi de eos hoc fugæ dedecore punitos existimãs. Inde ad sinũ porturiã egregia Siuardi victoria inclytũ: vbi scilicet immunerã classem tribus ab eo nauigiis subactã ferũt velificatũ est. Illic e Iutensibus aliqui iniquissima gubernatorũ exhortatione prouecti: cõcione facta: remissionẽ expeditionis violẽta succlamatione poscebãt. Ad quos cõphendẽdos milites sub ignoto cultu missi aliquãdiu in eorũ cõcilio obscurata sui notitia cõsederũt. Tandẽ a circũstãtibus agniti veste quã latẽdi gratia sumpsere discussa: correptos seditionis auctores: obtorta gula secũ traxere. Qui cũ ad naues abducti fuissent: graues regi pœnas vapulãdo dedere. Qui quo punitiores forẽt: vicissim in vndas demittebant: iisdẽq; extracti: renouatis verberibus mulctabãtur. Post hæc eo loci ꝓcessum vbi solstitii æstiualis tẽpore inusitatæ claritatis noctes sensere: dieiq; tã similes: vt minimũ tẽporũ discrimẽ videret. Ad quarũ lumẽ solis beneficio procuratũ leui cõtẽplatione exiles literæ legi poterãt. Illic Iutensiũ magnates, quos aut metus/ aut impatiẽtia stimulabat: regem apertis repetendæ patriæ monitis aggressi: inopẽ alimẽtorũ expeditionẽ dimitti iubebãt. Anno postero si animus in sentẽtia mãsisset: nõ p prolixos Wicensiũ partiũ anfractus: sed e Wendilæ finibus directæ nauigationis cõpendio reuersuram. Quorũ voces etiã querulũ inediæ vulgus adiuuit. Adeo vt nemo ex plæbe eẽt q nõ rerũ inopiæ citato reditu subueniẽdũ clamaret. Ita rex obstrepẽte multitudinis imperio ꝓposito cedere cõpulsus: soluẽdæ expeditionis sentẽtiã ꝓtulit. Et ne hostẽ oĩs incõmodi expertẽ relinqueret: p̃stãtissimis totius Noruagiæ nauigiis secũ abductis peregrina patriã classe ditauit. Ita quorũdã Iutorũ ĩpatiẽtia maxima victoriæ spes subruta est: quia si debita cœpto perseuerãtia nõ deesset: res Noruagica sub Danis mãsisset. Noruagiẽsis nobilitas quæ veniẽti regi comes extiterat: linquẽdæ patriæ pudore reuertẽtẽ ꝓsequi supsedit. Interea dũ hæc gerũtur Rugianorũ ex regis longius agentis occupatione fidẽtiũ defectio incidit. Qui cũ finita hyeme expeditionẽ aduersum se destinari cognoscerẽt: quẽdã conspectioris ingenii ac facũdię politioris subornãt qui regis ꝓpositũ exquisita adulationis arte subuerteret. Qđ cũ minime efficere quiuisset: reditu suo hostiũ aduẽtũ p̃currere noluit: ne aut ciuibus bellũ dissuadẽdo suspectus: aut cõcitando pniciosus existeret. Igitur Absalonẽ vti se comitẽ

Noctes claræ in solstitio æstiuali.

Rugianorũ defectio.

319.

pateretur orauit: quoad eius conſiliũ a ciuibus poſceret: ꝙ ſtolidæ mẽtis hominibꝰ
plus requiſita: q̃ oblata cõſilia placere ſoleant. Rex varias Rugiæ partes adortus: cũ
vbiq; prædæ nuſq̃ vero pugnæ materiã reppériſſet: fundẽdi ſanguinis auiditate ꝑ-
ductus/vrbẽ Arkon obſidione tẽtauit. Hæc in excelſo ꝓmõtorii cuiuſdã vertice col Arkon.
locata. Ab ortu meridie & aquilone: nõ manufactis ſed naturalibꝰ ꝑſidiis munit: ꝑci
pitiis mœniũ ſpeciẽ ꝑferẽtibꝰ: quorũ cacumẽ excuſſę tormẽto ſagittę iactus æquare
nõ poſſit. Ab iiſdẽ quoq; plagis circũfluo mari ſepitur/ab occaſu vero vallo qnqua-
ginta cubitis alto cõcludit. Cuius inferior medietas terrea erat: ſupior ligna glebis
interſita cõtinebat. Septẽtrionale eiꝰ latus fonte irriguo ſcatet/ad quẽ muniti callis
beneficio oppidanis iter patebat. Huiꝰ quõdã Ericus vſu violẽtius intercluſo: nõ le
uius ſiti q̃ armis obſeſſos ꝑmebat. Mediũ vrbis planicies habebat: ĩ qua delubrũ ma
teria ligneũ: ope elegãtiſſimũ viſebat: nõ ſolũ munificẽtia cultus: ſed etiã ſimulacri
in eo collocati numine reuerẽdũ. Exterior ædis ãbitus accurato cęlamine renitebat Formæ ſi-
rudi atq; ĩpolito picturę artificio varias rerũ formas cõplectẽs. Vnicũ in eo oſtiũ in mulacrum.
traturis patebat. Ipm vero fanũ duplex ſeptorũ ordo claudebat. E q̃bus exterior pa-
rietibus cõtextꝰ: puniceo culmine tegebat. Interior vero quatuor ſubnixus poſtibꝰ:
parietũ loco penſilibus auleis nitebat: nec quicq̃ cũ exteriore ꝑter tectũ: & pauca la-
320. quearia cõmunicabat. Ingẽs in ęde ſimulacrũ omnẽ humani corporis habitũ grãdi Simulacrũ
tate trãſcẽdẽs quatuor capitibus/totidẽq; ceruicibus mirãdũ perſtabat: e q̃bus duo Rugianorũ
pectus, totidẽq; tergũ reſpicere videbant. Cæterũ tam ante q̃ retro collocatorũ vnũ Iani ſimile.
dextrorſum, alterũ lęuorſum cõtẽplationẽ dirigere videbat. Corraſæ barbæ/crines
attonſi figurabant: vt artificis induſtriã Rugianorũ ritũ in cultu capitũ æmulatã
putares. In dextra cornu vario metalli genere excultũ geſtabat: qđ ſacerdos ſacrorũ
eius peritus annuatim mero ꝑfundere cõſueuerat. Ex ipſo liquoris habitu ſequẽtis
anni copias ꝓſpecturꝰ. Læua arcũ reflexo in latus brachio figurabat. Tunica ad ti-
bias prominẽs fingebatur: quæ ex diuerſa ligni materia createę/tã arcano nexu geni
bus iũgebãtur: vt cõpaginis locus nõ niſi curioſiori cõtẽplatione deꝑhẽdi potuerit.
Pedes humo cõtigui cernebant: eorũ baſi intra ſolũ latẽte. Haud procul frẽnũ ac ſel
la ſimulacri: cõpluraq; diuinitatis inſignia viſebant. Quorũ ammirationẽ cõſpicuæ
grãditatis enſis augebat: cuius vaginã ac capulũ ꝑter excellẽtẽ cęlaturæ decorẽ ex-
terior argẽti ſpecies cõmẽdabat. Solẽnis eidẽ cultus hoc ordine pẽdebat. Semel quo
tannis poſt lectas fruges ꝓmiſcua totius inſulæ frequẽtia ante ædẽ ſimulacri litatis
pecudũ hoſtiis: ſolenne epulũ religionis nomine celebrabat. Huius ſacerdos præter
communẽ patriæ ritum barbæ comæq; prolixitate ſpectandus: pridie q̃ rem diui- Superſtitio
nam facere debuiſſet ſacellum (qđ ei ſoli intrandi fas erat) adhibito ſcoparum vſu mirabilis.
diligentiſſime purgare ſolebat: obſeruato ne intra ædem halitũ funderet. Quo quo
ties capeſſendo vel emittẽdo opus habebat: toties ad ianuam procurrebat: ne vide
licet dei præſentia mortalis ſpiritus contagio pollueretur. Poſtero die populo præ
foribus excubãte detractum ſimulacro poculum curioſius ſpeculatus: ſi quid ex in-
diti liquoris menſura ſubtractũ fuiſſet: ad ſequẽtis anni inopiã pertinere putabat.
Quo annotato præſentes fruges in poſterum tẽpus aſſeruari iubebat. Si nihil ex cõ
ſuetæ fœcunditatis habitu diminutũ vidiſſet: ventura agrorum vbertatis tẽpora
prædicabat. Iuxta qđ auſpicium inſtantis anni copiis: nunc parcius, nunc profuſius
vtendũ monebat. Veteri deinde mero ad pedes ſimulacri libamẽti nomine defuſo:
vacuefactũ poculũ recẽti imbuit: ſimulatoq; ꝓpinãdi officio ſtatuã veneratus/tum

sibi tũ patriæ bona: ciuibusqꝫ opũ ac victoriarũ incremẽta solẽniũ verborũ nũcupatione poscebat. Qua finita admotũ ori poculũ nimia bibẽdi celeritate cõtinuo haustu siccauit: repletũqꝫ mero simulacri dexteræ restituit. Placẽta quoqꝫ mulso cõfecta rotũdæ formæ: grãditatis vero tãtæ vt pene hominis staturã æquaret: sacrificio admouebatur. Quã sacerdos sibi ac populo mediã interponẽs: an a Rugianis cerneret̃ percontari solebat. Quibus illã a se videri respõdẽtibus: ne post annũ ab hisdẽ cerni posset optabat. Quo p̄cationis more: nõ suũ aut populi fatũ: sed futura messis incremẽta poscebat. Cõsequẽter sub simulacri noı̃e p̄sentẽ turbã cõsalutabat: eãqꝫ diutiꝰ ad huius numinis veneratiõnẽ sedulo sacrificii ritu pagendã hortatus: certissimũ cultus p̄miũ/ terra mariqꝫ victoriã ꝓmittebat. His ita pactis reliquũ diei plenis luxurię epulis exigẽtes: ipsas cõuiuii dapes: in vsum cõuiuii, & gulæ nutrimẽta vertere: cõsecratas numini victimas: intẽperantiæ suæ seruire cogẽtes. In quo epulo sobrietatẽ violare piũ æstimatũ est/ seruare nefas habitũ. Nummus ab vnoquoqꝫ mare vel fœmina annuatim in huiꝰ simulacri cultũ doni noı̃e pẽdebatur. Eidẽ quoqꝫ spoliorũ ac p̄darũ pars tertia deputabat̃: ꝓinde atqꝫ eius p̄sidio parta obtẽtaqꝫ fuissent. Hoc quoqꝫ numẽ trecẽtos equos descriptos: totidẽqꝫ satellites in eis militãtes habebat: quorũ omne lucrũ seu armis, seu freto quęsitũ sacerdotis custodiæ subdebatur. Qui ex earũ rerũ manubiis diuersi generis insignia ac varia tẽplorũ ornamẽta cõflabat: eaqꝫ obseratis arcarũ claustris mãdabat: in q̃bus p̄ter abundantẽ pecuniã multa purpura vetustate exesa cõgesta fuerat. Illic quoqꝫ publicorũ munerũ ac priuatorũ ingẽs copia visebatur studiosis beneficia poscẽtiũ votis collata. Hãc itaqꝫ statuã totius Sclauię pẽsionibus cultã finitimi quoqꝫ reges nõ absqꝫ sacrilegii respectu donis prosequebant̃. Quã inter cæteros etiã rex Danorũ Sueno ꝓpitiãdi gratia: exquisiti cultus poculo veneratus est. Alienigenæ religionis studiũ domesticæ p̄ferẽdo. Cuiꝰ postmodũ sacrilegii infelici nece pœnas p̄soluit. Alia quoqꝫ fana cõpluribus in locis hic numẽ habebat: quæ p̱ supparis dignitatis, ac minoris potẽtiæ flamines regebãtur. Pręterea peculiarẽ albi coloris equũ titulo possidebat: cuiꝰ iubę aut caudę pilos cõuellere nefariũ ducebat̃. Hũc soli sacerdoti pascendi, insidẽdiqꝫ ius erat: ne diuini animalis vsus quo frequẽtior hoc vilior haberet̃. In hoc equo opiniõe Rugiæ Suantouitus (id simulacro vocabulũ erat) aduersum sacrorũ suorũ hostes bella gerere credebat̃. Cuiꝰ rei p̄cipuũ argumẽtũ extabat ꝙ is nocturno tẽpore stabulo insistens adeo plærũqꝫ mane sudore ac luto respersus videbat̃: tãq̃ ab exercitatione veniendo magnorũ itinerũ spatia percurrisset. Auspicia quoqꝫ p̱ eũdẽ equũ huiusmodi sumebant̃. Cũ bellũ aduersum aliquã ꝓuiciã suscipi placuisset: ante fanũ triplex hastarũ ordo ministrorũ op̱a disponi solebat: in quorũ quolibet binæ e trãsuerso iũctę cõuersis in terrã cuspidibus figebãtur æquali spatiorũ magnitudine ordines disparante. Ad quos equus ductandæ expeditionis tempore solenni precatione p̄missa a sacerdote e vestibulo cũ loramentis productus: si propositos ordines ante dextro q̃ læuo pede transcenderet: faustum gerendi belli omen accipiebatur. Sin læuum vel semel dextro prætulisset petendæ prouinciæ propositum mutabatur: nec prius certa nauigatio præfigebatur / q̃ tria continue potioris incessus vestigia cernerẽtur. Ad varia quoqꝫ negotia profecturi: ex primo animalis occursu votorũ auspicia capiebãt. Quæ si læta fuissent: cœptũ alacres iter carpebant. Sin tristia/ reflexo cursu propria repetebant. Nec sortium eis vsus ignotus extitit. Siquidem tribus ligni particulis parte altera albis, altera nigris, in gremiũ sortium loco coniectis: candidis prospera

Epulandi mos.

Sueno rex poculo idolum donauit.

Equꝰ idoli.

Suantouitꝰ sanctus Vitus.

Equi omina.

Sortium vsus.

furuis aduersa signabant. Sed ne fœminæ qdē ab hoc sciētiæ genere immunes fuere
Quippe foco assidētes absqꝫ supputatōe fortuitas in cinere lineas describebāt. Quas Geomātia.
si pares numerassent prosperę rei pręscias arbitrabantur: si impares sinistri p̄nūtias
autumabāt. Huius igitur vrbis nō magis rex munimēta q̃ ritus euertere cupiens:
vniuersę Rugię profanos cultus eiꝰ excidio deleri posse arbitrabat̄. Neqꝫ em̄ dubiū
habebat: quin extante simulacro facilius gētis mœnia q̃ sacrilegia domarētur. Itaqꝫ
quò ocyus expugnationē pageret: ingētē lignorū materiā faciēdis machinis oppor
tunā magna cū totiꝰ exercitus fatigatione ꝓpinquis e syluis petēdā curauit. Quibꝰ
dū artifices coaptādis intēderēt: frustra his rebus operā dare asseuerabat sperato ci
tius vrbē capturos. Interrogatus quonā id augurio dep̄hēsum haberet. Ex hoc po-
tissimū augurari se dixit: ꝙ Rugiani quōdā a Karolo Cęsare expugnati: sanctūqꝫ Vi
tū Coruegiēsem religiosa nece insignē tributis colere iussi: defuncto victore: liberta Viti sancti
tē reposcere cupiētes: seruitutē sup̄stitiōe mutarūt: instituto domi simulacro qđ san statua.
322 . cti Viti vocabulo cēsuerūt. Ad cuiꝰ cultū cōtēptis Coruegiēsibꝰ pēsionis sūmā trās
ferre cœperūt. Affirmātes domestico Vito cōtētos: externo obseq nō oportere. Quā
obrē Vitū veniēte sui solēnis tēpore eorū mœnia turpaturū: a qbꝰ tā similē mōstro
figurā acceperit. Merito nāqꝫ eū ab his iiuriarū pœnas exigere debere/q venerabilē
eiꝰ memoriā sacrilego cultu cōplexi fuerūt. Hoc se nō ex somniorū aut rerū accidē
tiū coniecturis: sed sola p̄sagiētis animi sagacitate colligere testabat̄. Ammirabilior
cūctis q̃ credibilior p̄dictio extitit. Et quoniā insula Archonēsis quæ Withora dicit̄:
a Rugiæ cōplexu paruula freti interriuatione/q̃ vix fluminis magnitudinē æquare
videat̄ abrūpitur/ne eo loci vlla Archonēsibus auxilia porrigerētur: missis q trāsitū
obseruarēt: hostēqꝫ traiectu ꝓhiberēt: cætera manu vrbis obsidionē arripuit. Ac pri
mū operā tormētis vallo applicādis exhibuit. Absalon inter manipulos castrorū lo
ca distribuere iussus: designādi officiū mēsurato inter maria spatio exsequebat̄. In-
terea oppidani portā vrbis quo minor eā attētandi facultas pateret: ingēti glebarū
aceruo ꝑstruxerāt: aditūqꝫ coacta cespitū cōpage claudētes tantū ex eo opere fidu
tiæ cōtrahebāt: vt turrim quæ supra portā sita fuerat signis tantū aquilisqꝫ prote-
gerēt. Inter quas erat †Stanitia magnitudine ac colore insignis: cui tātū veneratio- †Stuatira.
nis a populo Rugiano tributū est: quātū omniū pene deorū maiestas obtinuit. Eam
enim pręse ferentes: in humana diuinaqꝫ grassandi potestatē habebāt: nec quicq̃ eis
qđ libitū foret illicitū habebatur. Populari vrbes: aras demoliri: fas ac nefas in ęquo
ponere: cūctosqꝫ Rugiæ penates aut ruinis, aut incēdiis euertere potuisset: tantūqꝫ
superstitioni indultū est: vt exigui panni auctoritas regiæ potestatis vires transcē-
deret. Plectentes signo perinde ac diuino gestamini honorē habebāt: officiis damna
iniurias obsequiis rependentes. Interea variis inchoandæ obsidionis operibus insi-
stente exercitu: aliisqꝫ stabula, aliis tentoria ad necessarios vsus militari procuratio
ne versantibus: rege vero diurni caloris intemperantiam ocio atqꝫ vmbraculis le-
niente: Danorum forte pueri plenis petulantiæ excursibus: ad vallum perducti: cō-
tortos funda lapillos in propugnacula iacere cœperunt. Quorum ingenio delectati
magis Archonenses q̃ territi: similes lusui nisus armis excipere erubescebant: ob Puerorum
idqꝫ eos spectare q̃ repellere maluerunt. Adolescentibus subinde puerorum cœ- iaculatio.
ptum in consimili prouocationis genere æmulantibus spectandi voluptate depo-
sita ægre pugnam capessunt. Iuuenes quoqꝫ nostri relictis variæ occupationis of-
ficiis: ad auxilia sociis ferenda concurrunt/ equitibus ista puerilium exercitiorum

loco ducentibus. Ita res paruulis ac pene deſpicabilibus initiis cœpta / grandẽ haud
leui in mom̃eto ponẽdi certaminis ꝓgreſſum accepit / paulatimq; puerilis ludi inci-
tamẽtũ ad ſeriũ virilis pugnæ modũ ꝓrepſit. Forte aũt egeſta portę humus in antri
ſiue crepidinis formã ſubſidẽte glebarũ mole cõceſſerat: vaſtuſq; inter turrim & ceſ

Iuuenis ignoti facinus memorabile.

pites hiatus patebat. Quẽ cũ egregii animi ignotus iuuenis gerẽdarũ rerũ ꝓpoſito
opportunũ animaduerteret: attingẽdi eius opẽ a ſociis implorauit: quo ſi ipſorũ au
xilio p̃ceſſiſſet expugnationẽ illico ſubſecuturã: ſeq; victoriæ gradũ facturũ ſponde
bat. Quibus quonãmodo iuuari poſſet pcõtantibus: telorũ cuſpides quis tãq̃ ſcalis
euaderet: mediis ceſpitũ locis immergi p̃cepit: eoq; negotio ſubuectꝰ poſtq̃ animad
uertit: ita ſe vndiq; eius antri p̃ſidio vallatũ vt ab hoſtibus lædi nõ poſſet extruendi
ignis gratia ſtramẽtũ popoſcit. Interrogatus an accẽdẽdi eius materiã haberet fer-
rũ ſibi ac ſilices ſuppetere reſpõdit: p̃monito: vt æſtuãte incẽdio ab hiſdẽ deſcẽſurus 323.
exciperet. Igitur foci nutrimẽta circũſpiciẽtibus / fors materiã obtulit: forte eñ q̃dã
ad neceſſarios vſus onuſtũ ſtipula currũ agebat. Qua direpta alius alii faſciculos ia-
ciẽtes: eoſq; cuſpidibꝰ affixos iuueni porrigẽtes breui patulũ repleuere cauũ: turris
deſertione tutos aditus dãte. Nã oppidanos partim rei ignorãtia: partim turris in-
anitas fefellit: cuiꝰ etiã ꝓminẽs latitudo oppugnatoribꝰ ab vtroq; latere p̃ſidio fuit.
Quæ cum repẽtino igne correpta cõflagrare cœpiſſet incẽdii auctor facto victoriæ
gradu excipiẽtibꝰ ſociis ſolo illabitur. Cõſpecto fumo oppidani improuiſo periculo
attoniti: igni priꝰ an hoſti reſiſterẽt ambigebãt. Tãdẽ collectis animis ſumma vi in-
cẽdio occurrũt: omiſſoq; hoſte bellũ cũ flammis gerere cœperũt: noſtris extinctionẽ
prohibere conãtibus: vt ex pari his reprimẽdi incẽdii: illis ꝓtegẽdi cupido ĩceſſiſſe
videret. Tãdẽ aqua defecti flãmas lacte ſparſere: q̃ tãto vehemẽtiꝰ incẽdiũ cõcepere:
quãto hoc liquoris genere ſępiꝰ ꝑfundebant. Ea res plurimũ ĩcremẽti ĩcẽdio adiecit
Orto deinde clamore rex ſpectãdi gratia extra caſtra ꝓgreſſus: ſimulq; euẽtus ãmi
ratione cõcuſſus: cũ dubiũ haberet: an ignis vllũ expugnationi momẽtũ adiiceret
quid factu potiſſimũ foret ex Abſalone ꝑcq̃rere inſtitit. Ille regẽ ne ſe puerilibus cœ
ptis inſereret: aut q̃cq̃ inexplorato negotio repẽte aggrederet hortatus: magnoꝑe
rogare cœpit: vt ſibi primũ an ignis potiẽdæ vrbis efficax eẽt: ſpeculari ꝑmitteret.
Nec rẽ ꝑſcrutari cũctatꝰ clypeo dũtaxat ac galea tectus: portã acceſſit: iuueneſq; eã
oppugnare conãtes: hortari ad cõfouẽdũ ĩcẽdiũ cœpit. Q͞d accẽſis vndiq; nutrimẽ
tis euectũ: poſtiũq; ac colũnarũ roboribꝰ alitũ: ligneũ turris pauimẽtũ abſũpſit. Ac

Simulacri cõbuſtio.

deĩde ſũma corripiẽs: ſingulare ſimulacri ſignũ: aliaq; domeſticæ religionis ĩſignia
cineri ęquit. Q͞d poſtq̃ rex nũtiãte Abſalone accepit: eiuſdẽ monitu vrbẽ corona cin
gi p̃cepit. Ac ꝓtinꝰ ſella extra caſtra poſita: pugnę ſpectator cõſedit. Tũc q̃dã Dani-
cæ militiæ fortiſſimꝰ adoleſcẽs: dũ ad ꝓpugnacula ante alios eximia capeſſendę lau
dis auiditate euadere niteret: letalẽq; ictũ corpore excepiſſet: ita collabẽdo ſe geſſit
vt nõ fato opp̃ſſus ruere: ſed de ĩduſtria ſaltũ edere videret. Qua virtute pulchrius

Pomeranorũ virtus.

dimicauerit an occiderit / incertum reliquit. Pomerani quoq; ſub Kazimaro & Bu-
giſzlauo ducibus ſpectante rege dimicare egregiũ rati: audaciſſima vrbis oppugna
tione ſingulare virtutis ſpecimen ediderunt. Quorum excellẽs opera grata ammi-
ratione regis oculos permulſit. Ex oppidanis complures ancipiti periculo circun-

Pertinax vrbis defenſio.

uenti: partim incendio, partim hoſtilium telorum impulſu proſtrati cadebant: in-
certũq; erat plus ignem an hoſtem metui opteret. Quidam vero ſalute poſtpoſita
adeo obſtinatã ac perſeuerantẽ vrbis defenſionẽ egerũt: vt ſimul deflagrati aggeris

excidio obruerent, seq; sup mœniũ suorũ rogũ ꝓiectos: cõibꝰ flãmis cremãdos ꝑbe-
rẽt. Tãta siqdẽ patrii munimẽti charitate tenebant: vt eiꝰ ruinarũ socii q̃ supstites
existere ꝑoptarẽt. Ita despatis oppidanoꝝ rebꝰ / excidioq; & morti ꝓpiquãtibꝰ qdã e
ꝓpugnaculis excelsa voce clamitãs, Absalonis alloquiũ postulabat. Quẽ Absalon in
trãquillissimã vrbis ꝑtẽ / q̃ scilicet a cęde plurimũ strepituq; distaret secedere iussũ
qdnã afferret iterrogat. Ille vocis affectũ manu ac gestibꝰ ꝓsecutꝰ: bellica nostrorũ
opa relaxari poscebat, quoad oppidanis deditionẽ arripe liceat. Negat Absalon vllã
oppugnationis remissionẽ fore: ni & ipsi pariter a ꝓhibẽdo incẽdio operã retraxis-
sent. Quã cõditionẽ barbaro cõprobãte: acceptas ꝑces illico regi porrexit: eoq; ꝑti-
324. nus hac de re euocatos pugna pricipes cõsulẽte: barbari votis annuẽdũ subiũxit, di
cendo oppidanis grassantis incẽdii ĩpetũ hoc difficiliꝰ / quo tardiꝰ sopituros. Qđ si
reprimere destitissent: etiã remoto hoste victoriã igni daturos. Nostros vero tãetsi
ocio ĩdulgerẽt id ꝓpugnãtiũ flãmarũ viribꝰ obtẽturos qđ ne ꝓpriis qdẽ assequi va
luissent. Qꝫ q̃q̃ ad horã armis abstineãt ociosos existimãdos nõ esse: ꝑsertim alieno
ministerio sine vllo sui discrimine ꝑliantes. Probato cõsilio rex oppidanos ĩ fidẽ hac
lege recepit: vt simulacro cũ oĩ sacra pecunia tradito: captiuos christianos ergastu-
lo liberatos: absq; redẽptiõe dimitterẽt: oĩaq; verę religiõis momẽta danico ritu ce
lebrãda susciperẽt. Quinetiã vt agros ac latifũdia deorũ ĩ sacerdotiorũ vsus cõuer-
terẽt: seq; quoties res posceret: danicæ expeditiõis comites exhiberẽt: nec vnq̃ accer
siti / regis militiã ꝑseq supsederẽt. Pręterea ãnuatim ex singulis boũ iugis quadrage Cõditiões pacis.
nos argẽteos tributi noĩe pẽderẽt: totidẽq; obsides ĩ earũ cõditionũ firmamẽtũ ꝑsta
rẽt. Quo audito / ppl's repẽtinis seditiõis facibꝰ inflãmatꝰ: hostilisq; ꝑdę ac sãguinis
cupidꝰ: magnope q̃ri cœpit, ꝙ ꝓpiquę victorię ꝑmiis spoliatꝰ: nihil ex tãta fatigatio
ne ꝑter ictꝰ & vulnera retulisset: ꝙq; sibi de pene victo hoste tot ĩiuriarũ vltionẽ ꝓ-
prio arbitrio exigere nõ licuerit, ꝑfatꝰ illorũ saluti iã cõsuli: de qbꝰ tot spoliorũ / tot
domesticarũ cladiũ minimo negocio speciosissima vĩdicta accipi potuisset. Pręterea
deserturũ se regẽ ꝙ vrbẽ capi passus nõ sit / exiguãq; pecuniã ĩgẽti victorię ꝑtulerit
minitatꝰ ẽ. Talibꝰ rex obtrectatiõis sibilis vexatꝰ / quo lõgiꝰ strepitu abesset / pricipes
extra castra ꝑductos deditionẽ vrbis an direptionẽ ꝓbẽt ꝑquirit. A qbꝰ Absalon qd-
nã ea de re sẽtiret disserere iussꝰ munitionẽ qdẽ capi: sed nõ sine diuturno obsidiõis
impẽdio posse asseuerabat. Qꝫ q̃ eñ studia sua sinistra vulgi ĩterꝑtatiõe exciperent:
malle se tñ apđ malignos eorũ ęstimatores ob salutares monitꝰ displicere: q̃ sociorũ Absalonis prouidũ cõsilium.
salutẽ tãta rerũ vtilitate subuertere. Nã etsi ignis potiꝰ cęlesti miraculo q̃ vlla mor
taliũ opa accẽsꝰ: supiores aggeris ꝑtes / q̃ lignis humoq; cõstabãt: ꝓpemodũ ĩ cineres
redegisset: ĩferiorũ tñ solidiorẽ cõpagẽ incẽdio nõ cessurã: q̃ altitudine sua haud fa-
cile hostiũ incursui pateat. Ad hęc oppidanos cũcta pene ĩcẽdii loca luteis refecisse
figmẽtis: eosq; ꝑtim flãmaꝝ viribꝰ arceri: ꝑtim ꝑsidio muniri: quarũ aspitas nr̃is nõ
minꝰ oppugnatiõis: q̃ illis defensiõis ĩpedimẽtũ ĩgerere videat. Pręterea si ĩcolumi-
tas arkonẽsibꝰ negaret: fore vt cęterę rugianoꝝ vrbes necessitate ĩ virtutẽ cõuersa:
hoc acriꝰ quo despatiꝰ rebellarẽt. Quos si ĩ fidẽ recipi cõꝑerissent: facile eodẽ exẽplo
salutis cõsilia circũspicerẽt. Cũ ergo mltarũ vrbiũ expugnationẽ sola expeditiõe cõ
cludere: q̃ vniꝰ obsidiõi ꝑtinacius ĩhęrere ꝑstantiꝰ ducat: deditiõis oblata respui nõ
oportere. Sin cęteris secꝰ videat ĩuiolatos obsides mitti debere / ne paꝝ syncera fide
cũ eis actũ existimari posset. Aut gẽtis nr̃ę ꝓmissiõi ꝑter solitũ vlla lubricitatꝭ labes
accederet. Hãc sniam maximꝰ põtifex Eskillꝰ cõsentaneis suffragiis fraudare passꝰ Eskilli consilium.
nõ est: dicẽdo plębẽ ꝑribꝰ: nõ plębi ꝑres obtẽpare debere: neq; par eẽ maiores minoꝝ

arbitrio cedere. Qui aũt optabiliorẽ victoriã acq̃ri posse: q̃ alienę religiõis pplm nõ
solũ tributis: verũetiã xp̃ianis sacris subiectũ efficere. Sed etiã potiꝰ Arkonẽsiũ opa
aduersũ reliquos hostes vtẽdũ: q̃ cędibꝰ ĩhiãdũ monebat: qppe subiugare hostẽ q̃ ne 325.
care tãto p̃stãtius eẽ: quãtũ pietas a seueritate distare cognoscit: insup aliquãto satiꝰ
fore / cõpluriũ munitionũ p̃sidia pariter occupare: q̃ vnius obsidionẽ oĩm expugna-
tiõi p̃ponere. Ea monitorũ ratiõe pmotos pricipes: tã suę q̃ Absalonis sentẽtię assen
sores effecit. Rex quoq; eodẽ cõsilii vigore firmatꝰ infestas ppl'i voces clausis patien
tia auribꝰ respuit. Quibꝰ ad curãda corpora dimissis: Absalon suscipiẽdorũ obsidũ
mãdatũ ãplexꝰ: partim liberorũ pignora recipiebat: ptim parẽtes ĩ crastinũ vsq; p
liberis admittebat. Eodẽ ꝓximę noctis hora cõcubia quietẽ capiẽte: ĩgẽs barbari cla
mor ĩsonuit: guthskalki quo Absalõ apd̃ sclauos ĩterp̃te vtebat̃ copiã flagitãtis. Qui
hac voce excitꝰ: qdnã barbarꝰ afferret mutuo clamore pquirit. ille postulato Absalo
nis aditu: ꝓpiꝰ accedere pmissꝰ / eũq; extra tẽtoriũ ad se ꝓgressũ p ĩterp̃tẽ alloqutꝰ
ĩpẽsiꝰ orare cœpit, pmitteret sibi karẽtinis arkonẽsiũ fortunę nũtiũ afferre / horta-
riq; vt similibꝰ pactis exitiũ p̃currẽtes: suã atq; vrbis incolumitatẽ pacisci nõ diffe-
rãt / p̃fatꝰ se volũtatis eorũ indiciũ postridie relaturũ. Præterea se patre Littogo ka
rẽtię natũ grazãq; dici asseuerabat: p̃sentis vrbis nõ ciuẽ: sed aduenã eẽ: nec ĩ eã spõ
te ꝓfectũ: sed cũ aliis ĩter supplemẽta trãsmissum. Qd̃ ne fraudulẽter asserere puta
ret̃: debilitatũ vulnere lacertũ ostẽdit: sine cuiꝰ vsu ciuibꝰ opẽ ferre nõ posset. Absa
lon ĩ hoĩe tã grauiter affecto: parũ momẽti hostiũ viribꝰ accedere iudicãs: ꝓuiq; du-
cẽs pugnæ an deditiõis hortator existeret petitionẽ eiꝰ ad regis arbitriũ relegauit.
Ac ꝓtinꝰ waldemarũ e sõno excitatũ cõsuluit. A quo rẽ arbitrio suo tractare iussus
exspectãti barbaro: oĩa a rege p̃ter tridui inducias cõcessa respõdit: sollicite ꝓuidẽs
ne hostibꝰ lõgũ muniẽdę vrbis tẽpꝰ daret̃. Cęterũ insequẽtis diei spaciũ ne oĩm ĩdu
ciarũ exptẽ dimitteret pollicet̃. Præfatus ni in littore qd̃ vrbi suę ꝓximũ foret: se cũ
oĩ rugię primatu tpe p̃dicto obuiũ p̃buisset vlteriore pactiõis aditu carıturũ. Poste-
ro die Esbernꝰ ac Suno: iubẽte rege simulacrũ euersuri: qd̃ sine ferri ministerio cõ-
uelli neqbat: auleis qbꝰ sacellũ tegebat̃ abstractis famulos succidẽdi officiũ arripere
iussos attẽtiꝰ monere cœperũt vt aduersũ tãtę molis ruinã cautiꝰ se gererẽt: ne eiꝰ
põdere opp̃ssi ĩfesto numini pœnas luere putarent̃. Interea fanũ ĩgẽs oppidanoꝝ fre
quẽtia circũstabat suãtouithũ taliũ ĩiuriarũ auctores ĩfestis numinis sui viribꝰ inse
cuturũ sperãtiũ. Iãq; statua extrema tibiarũ pte p̃cisa ꝓpĩquo parieti supina ĩcidit.
Cuiꝰ extrahẽdę gr̃a Suno ministros ad eiusdẽ parietis deiectionẽ hortatꝰ cauere ius
sit ne succidẽdi auiditate picula sua parũ dispicerẽt: neu se labẽti statuę p ĩcuriã ꝓte
rẽdos obiicerẽt. Ruinã simulacri nõ sine fragore humꝰ excepit. Pręterea frequẽs ędẽ
purpura circũpẽdebat nitore qdẽ p̃dita sed situ tã putris vt tactũ ferre non posset.
Nec siluestriũ bestiarũ inusitata cornua defuere: nõ minꝰ suapte natura: q̃ cultu mi

Dęmoniũ e simulacro excessit,

rãda. Dęmõ in furui aĩalis figura penetralibꝰ excedere visus: subito se circũstantiũ
luminibꝰ abstulit. Igit̃ oppidani simulacro vrbe egerẽdo funes iniicere iussi cum id
pristinę religiõis metu p seipsos exsequi nõ auderẽt: captiuis exterisq; quęstũ in vr-
be petentibꝰ vt illud eiicerẽt imperabãt: ignobiliũ hominũ capita diuinę irę potissi-
mũ obiectanda ducẽtes. Quippe domestici numinis maiestatẽ: quã tãto cultu prose
qui cõsueuerãt: graues euestigio pœnas a suis violatoribꝰ exacturã putabant. Tum
vero varię incolarũ voces exaudiebãtur. Aliis dei sui iniurias lamẽto / aliis risu ꝓse 326.
quẽtibus. Nec dubiũ quin ingẽs prudẽtiori oppidanorũ parti rubor incesserit sim-
plicitatẽ suã tot annis tã stolido cultu delusam cernẽti. Pertractũ in castra simula-

crũ/ammirãtis exercitꝰ cõcurſus excepit. Nec prius ſibi pricipes ſpectãdi licẽtiã in=
dulſerũt: q̃ plębẽ viſendi ſatietas admonuiſſet. Reliquũ diei ĩ obſidibꝰ qui pridie re=
325. mãſerãt accipiẽdis deductũ eſt. Sed & ſcribę pricipũ in vrbẽ mittũtur qui ſacerdo=
tali miniſterio rudẽ religiõis populũ chriſtianis ſacris aſſueſacerẽt: eiuſq; ſacrilegis
ſenſibꝰ ſanctitatis diſciplinã ingenerarẽt. Veſpera appetẽte oẽs qui culinis pręerãt:
ſimulacrũ attẽtatũ ſecuribꝰ in exigua fruſta aptoſq; foculo ſtipites redegerũt. Cre=
diderim tũc rugianos priſtinę piguiſſe culturę cũ patriũ auitũq; numẽ qđ maxima
religiõe celebrare ſolebãt: igni deformiter applicatũ cõcoquẽdis hoſtiũ alimẽtis fa=
mulari cõſpicerẽt. Poſt hęc noſtri pariter & fanũ cremãdũ & baſilicã lignis machi=
namẽtorũ exędificandã curabãt: belli inſtrumẽta pacis domicilio ꝑmutantes. Itaq;
qđ obterẽdis hoſtiũ corporibꝰ excogitauerãt ſaluãdis eorũ ſpiritibꝰ ĩpẽdebãt. Dies
quoq; quo theſaurus Suantuitho votorũ noĩe cõſecratus a Rugianis traderet̃ pręfi
gitur. His expletis Abſalon granzę karẽtinẽſis ꝓmiſſiõe ducibꝰ expoſita cũctiſq; eiꝰ
experimẽtũ ſumi debere iudicãtibꝰ cũ trigita nauigiis noctu/diſceſcit. Rege ſub pri
mã lucẽ inſequi monito. Tãtus aũt karẽtinis arkonenſis expugnatiõis nũtio terror
inceſſerat, vt locũ qui ab Abſalone p̃notatꝰ erat ante p̃fixũ tẽpus accederẽt. Illic grã
za equo inſidẽs voce eminꝰ miſſa: quiſnã claſſi pręeſſet rogabat. Quã poſtq̃ ab Abſa
lone ductari cognouit: grãzam ſe eſſe confeſſus regẽ Tetiſzlauũ cũ Iarimaro fratre
& vniuerſis Rugianę nobilitatis proceribꝰ aduenĩſſe ꝑdocuit. Quos Abſalon inter=
poſita fide naue exceptos ac per oĩa arkonẽſiũ exẽplo deditionẽ pactos: ad regis aduẽ
tũ vſq; detinuit. Quo ꝑ oĩa pactiõibꝰ aſſentiẽte: ſolo Iarimaro ex Rugianoꝝ optima=
tibꝰ aſſumpto vna cũ Suenone Aruſienſi karentiã ꝑgit. Reliquos quo tutiꝰ vrbẽ pe=
teret ꝑ Eſbernũ fratrẽ epulis allectos: nõ ante reditũ ſuũ dimittẽdos curauit. Tri=
gita ſolos domeſticos milites ſecũ habebat: quorũ maiorẽ partẽ orãtibꝰ karẽtinis ne
quid rixę ꝑ eiꝰ comites ĩ vrbe cõcitaret̃ remiſit: fiduciaq; q̃ familia abũdãtior ad vr
bẽ cõtẽdit. Hęc vndiq; ſecus voraginibꝰ ac lacunis vallata vnicũ paluſtri ac difficili
vado aditũ habet quo ſiqs incautis vię exceſſibꝰ aberrauerit in ꝓfundũ paludis inci
dat neceſſe eſt. Hoc vadũ emẽſis: p̃tẽtus vrbi callis occurrit: hic ad portã ducit, me=
diuſq; vallũ ac paludẽ interiacet. Itaq; karẽtini quo deditionẽ ſuã concinniorẽ effi=
cerẽt: ſex miliũ numerũ explẽtes armati ſeſe portis effundũt: viãq; noſtrorũ ꝓgreſ=
ſui opportunã ſuffixis humo cuſpidibꝰ diuerſa acie circũſtare cœpert̃. Quo aſpectu
ſtupentẽ Suenonẽ rogãtẽq; quidnã ſibi hoſtiũ vellet excurſus: Abſalon metu carere
pręcepit: eoꝝ egreſſionẽ ab obſequẽdi ſtudio ꝓfectã docẽdo. Qui ſi nocẽdi animũ ge
rerẽt: faciliꝰ intra vrbẽ facinꝰ exſequi potuiſſent. Quãta porro illũ fiducia p̃ditũ ęſti
memꝰ qui capitis ſui poteſtatẽ armati hoſtis ancipiti arbitrio tã facile credere non
dubitauit. Sed & milites eiꝰ exẽplo firmati: nec vultu nec ordine mutato parẽ ꝓce=
dẽdi cõſtãtiã ſeruauerũt: plus ſpei in vniꝰ Abſalonis pręſidio q̃ metꝰ in hoſtiũ mul=
titudine reponẽtes. Tranſgreſſos vadũ viãq; vallo citeriorẽ aggreſſos karẽtini q ſe
327. hinc inde cẽturiauerant: humi proſtratis corporibus perinde ac ſuperos: adorandi
officio venerati ſunt: exſurgẽteſq; eorum veſtigia beniuolo ſtudio conſectari cœpe=
runt. Iocundus Abſalonis ingreſſus: auido egreſſionis populo extitit. Neq; enim vt
priuatæ rei legatus/ſed tanq̃ publicæ pacis miniſter excipitur. Inſignis hic vicus
326. trium præpollentium fanorum ædificiis erat: ingenuæ artis nitore viſendis. Iis
tantum pene venerationis priuatorum deorum dignitas conciliauerat/quantum
apud Arkonenſes publici numinis auctoritas poſſidebat. Sed & hic locus vt pacis

Karẽtina vrbs.

Abſalonis fiducia.

tempore desertus: ita tunc frequentibus habitaculis consertus patebat. Quorũ altitudinis tres ordines fuere: infimo medii sup̄miq; ponderib⁹ sustentamentũ p̄bente. Quinetiã tantę cõsertiõis angustię fuere vt si tormẽtis ĩ vrbẽ lapides iacerẽtur: nudam humũ in quã cõciderẽt nõ offenderẽt. Super hæc natus immũditiis fœtor cũctos vrbis penates asp̄serat: nec minus corpora q̄ metus animos cruciabat. Vnde nostris karentinos obsidioni resistere nequiuisse conspicuũ fuit. Neq; enim eorum tam prõptam deditionẽ vlterius mirari voluerũt quorũ tam arctam necessitatẽ liquido p̄uiderũt. Maius fanũ vestibuli sui medio cõtinebatur sed ambo parietũ loco purpura claudebãtur: tecti fastigio solis dũtaxat columnis imposito. Itaq; ministri direpto vestibuli cultu tãdem manus ad inferiora fani velamina porrexerunt: quibus amotis factũ quercu simulacrũ / qđ Rugiæuithum vocabant / ab omni parte magno cũ deformitatis ludibrio spectandũ patebat. Nã hirũdines quę sub oris eius lineamẽtis nidos molitę fuerãt: in eiusdẽ pectus crebras stercorũ sordes cõgesserãt. Dignum numẽ cuius effigies tam deformiter a volucribus fœdaretur. Pręterea in eius capite septẽ humanæ similitudinis facies cõsedere: quę oẽs vnius verticis sup̄ficie claudebant. Totidem quoq; veros gladios cũ vaginis vni cingulo appẽsos ei⁹ lateri artifex cõciliauerat. Octauũ in dextra destrictũ tenebat: hũc pugno insertũ firmissimo nexu ferreus clau⁹ astrinxerat. nec manui nisi p̄cisæ euelli poterat: quę res trũcandę eius occasio exstitit. Spissitudo illi supra humani corporis habitũ erat: lõgitudo vero tanta vt Absalon supra primã pedũ partẽ cõsistẽs ęgre mentũ securicula quã manu gestare cõsueuerat / ęquaret. Hoc numẽ p̄inde ac Martis virib⁹ pręditum: bellis pręesse crediderãt. Nihil in hoc simulacro iocũdũ visentib⁹ fuit: lineamentis impoliti cęlaminis deformitate sordẽtib⁹. Iãq; famuli maxima cũ toti⁹ vrbis exanimatione tibiis ei⁹ secures applicare cœp̄ũt. Quib⁹ abscissis comitãte sono lapsus terrę trũcus impingit. Hoc viso oppidani: dei sui virib⁹ insultãtes religionem mutauere contẽptu. Nec eius excidio cõtentę satellitũ man⁹ ad Poreuithum simulacrũ qđ in p̄xima æde colebãt auidi⁹ porrigunt. id quinq; capitib⁹ cõsitum: sed armis vacuum fingebat. Quo succiso Porenutii tẽplũ appetit. Hæc statua quatuor facies rep̄sentãs: quĩtam pectori insertã habebat: cuius frõtẽ lęua: mẽtũ dextera tãgebat. Hęc famulorũ ministerio securib⁹ icta cõcidit. Has statuas oppidani Absalonis edicto intra mœnia cremare iussi preces ĩp̄erio opponere cœp̄ũt orãtes misereãt cõfertę vrbis. Nec incẽdio obiiciat: quorũ iugulo parcat. Nã si ignis ad vicina p̄lapsus: vnũ e tabernaculis corripuisset: ob eximiã cõsertionẽ vniuersa indubitãter cõuelleret. Quapropter eas vrbe egerere rogati diu repugnauerunt: q; se mẽbrorum quorũ ministeriũ imp̄erio exhibuissent numine pœnas exigẽte vsum amissuros me tuerent: contemptũq; religione excusare pergebant. Ad vltimum Absalonis monitu: dei qui sibimet opitulari non posset potentiam floccipẽdere docti: spe impunitatis accepta imp̄erio ocyus paruerũt. Nec mirum si illorũ numinũ potentiã formidabãt a q̄bus stupra sua sęp̄enũero punita meminerãt. Siquidẽ mares in ea vrbe cũ fœminis in cõcubitũ adcitis canũ exẽplo cohęrere solebãt. Nec ab ipsis morando diuelli poterãt. Interdũ vtriq; p̄ticis ediuerso app̄ensi inusitato nexu ridiculũ pop̄lo spectaculũ p̄buere. Ea miraculi fœditate solẽnis ignobilib⁹ statuis cult⁹ accessit: creditũq; est eaꝶ virib⁹ effectũ qđ dęmonũ erat pręstigiis adumbratũ. Sueno vero quo magis simulacra aspernãda doceret sup̄ ea cũ a karẽtinis eiicererent sublimis consistere voluit. Quo facto põd⁹ cõtumelia auxit. Nec min⁹ trahẽtes rubore q̄ onere ve 328

Idolum nomine Rugięuithus.

Poreuith⁹.

Porenuti⁹.

Dęmonum scelerata instituta.

xauit domestica numina alienigenę pontificis pedibus subiecta cernētes. Dum hæc a Suenone gerūtur Absalon tribus cœmiteriis in agro karētino dedicatis / vespere karentinam rediit deletisq; simulacris vna cum Iarimaro profunda nocte ad naues peruenit eūq; secum cœnitare coegit. Iamq; Absalon ternas continue noctes absq; somno exegerat. Adeoq; oculorū eius aciem vigiliæ debilitauerant / vt pene vidēdi vsum extinguerent. Sequēti luce scribę & qui priuata principū sacra tractabant: sacerdotiorū ornamentis donati: regenerandę per aquā prouincię ministeriū prębuerunt. Item basilicas cōpluribus in locis moliti priuatæ superstitionis tuguria / publicę religionis domiciliis mutauerūt. Eodem die pariter accipiendis obsidū reliquiis vacatum est. Quo tempore pomeranorū duces qui Tetislauū regno exuendū: seq; rugianæ rei dominium in præmiū militię recepturos putabant: postulata abeundi licentia: amicitias hostilitate mutarūt. Quæ res ipsis postmodum ac danis longam belli discordiam interiecit. Vespere portu soluentes se ad proximā continēti insulam appulerunt: illic regi septem æqualis magnitudinis arcæ consecrata deorū numini pecunia refertę a Rugianis allatæ sunt. His peractis remittendæ expeditionis decretum vulgatur. Qua reuersa Absalon nouos sacerdotes non solum ordinis sui insignibus verum etiam cōmeatib9 instructos reuocatis prioribus in Rugiam delegauit, ne alienis impensis vtendo populū quem sacris documētis erudituri erant in exigendis vitæ necessariis onerarent. Nec prædicationis eorum ministerio miracula defuere. Siquidem cōpluribus debilitate corporis resolutis per eorū salutares preces bonę valitudinis habitus recuperatus est. Quod potius lucrandę gentis respectu q̄ sacerdotum sanctitati diuinitus concessum videri potest. A quibus etiam detractę religionis supplicia varia membrorum strage grauiter exigebātur: vt manifeste deum & cultus sui præmium & contemptus vindictam afferre putares. Ibidem quoq; nuper clarum inauditi generis miraculum incidit. Matrona quædam a viro immerens adulterii insimulata cum purgandę infamię gratia candenti laminæ dexteram obtulisset subito ferrū quod exceptura erat perinde atq; innoxiæ manus contactū fugiens neglecto pondere sublime se extulit penduloq; motu gradientis fœminæ incessum comitans cum ante aram iactandū erat inter religiosam astātium ammirationem proprio impulsu humi decidit. Ea res & mulieris infamiā leuauit & visentium animos religioni proniores effecit. Nec temere quidem pudicitiam suam tam ancipitis argumēti iudicio credidit / cui corporis animiq; fidutiam certę synceritatis conscientia ministrauit. Capta Rugia cum adhuc pyraticę labes cunctos maris nostri secessus fœdaret: sollerti danorum instituto prouisum est vt eorum classe recensita quarta quæq; nauis aduersum maritimos prædones quo ad temporum habitus fineret excubandi officio fungeretur: sicq; quorūdam assiduitas vniuersorū laborem absolueret. Tantum enim commodi gens nostra in paucitatis continua quantum in multitudinis intercisa militia reponebat. In quod munus potissimum iuuenes coniugiorum expertes legi placuit / ne militiæ studium thori charitate torpesceret. Iisdē Absalon & Christophor9 duces addunt. Qui domestici freti liminibus nō cōtenti etiā Rugiana littora ac leuticios scrutabātur anfractus. Per idē tēpus legati regis quos vt sibi paternę aīę sanctitatē sacris honorib9 venerari liceret Romā transmiserat: cōsentaneas voto literas rettulerunt. Quibus cognitis rex oī Danica nobilitate sub edicto Ryngstadiū euocata circa solēne Ioānis qd̄ i ęstiuo solstitio colit̄ & parēti cęlestes honores & filio regios celebrare cōstituit

Miracula.

Rugię expugnatio peracta.

Expeditio i pyratas.

Kanutus dux catalogo sanctorū ascribit.

maxima claritatis incrementa accepturum ſe ratus / ſi vna eademq; luce ex iis alte-
rum ara / alterũ corona donaſſet : vt & huius infantiã regnũ reciperet & illius ſpi-
ritum publica religio cõſecraret. Sed neq; ſe vlla alia ex re tantũ voluptatis hauſtu-
rũ credebat q̃ ſi in filio maieſtatis ſuę inſignia viuus cõſpicere potuiſſet. Quinetiã
naues a propinqua ſtatione reuocatas lõginquã agere iuſſit quo citius ꝓfundę bar-
barię pyratas offenderẽt : ante feriam quæ Ioannis cenſetur participandę ſolẽnita-
Regis ad pyratas ſubigẽdos monita.
tis gratia reuerſuras. Diſcedentes quoq; præmonuit ne huius generis pyratas calli
dius q̃ fortius cõfligere ſolitos repẽte laceſſerent: & quibus id conſuetudinis ſit vt
hoſtili claſſe ſuperueniente nauigiis ſuis in littus ſubductis de induſtria citato cur-
ſu latebrã petant / hoſtibuſq; liberũ inſtandi locum tribuant. Sed mox vt eorũ naui-
gia ardenti remigum ſtudio paſſim littorib⁹ applicata cõſpexerint: improuiſo re-
curſu latebris erũpentes eadem brachiis per foros iniectis appræhenſa ſubducant
ſubductaq; nautis partim lapidũ partim telorũ nymbo obrutis ferro perfodiant ac
crebris foraminibus abſumãt. Hos itaq; tametſi fugere videantur auidius inſequẽ-
dos non eſſe / quorum non minus fuga q̃ impetus metui debeat: neq; terga præben-
tibus præpropere innitendum: ſed potius & littus compoſito nauigationis genere
petẽdum & in aciem iunctis patiẽter ordinibus deſcendẽdum. Hæc agẽtibus in ex-
pedito victoriam fore / ꝙ inermes illi nudiſq; pene corporibus dimicantes plus aſtu
q̃ apparatu niti ſoleant. His monitis incaleſcentes ſe in Olandiam appulerunt. Ve-
rum q̃q̃ Sueones ac Dani inimicitias gererent ne deſtinatam paganis cladem chri-
ſtianis infligerent inſulæ parcendum duxerunt religionis concordiam regnorum
odiis pręferẽtes. Hic ab indigenis permixtos Eſtonibus Curos propinquo in portu
pyraticam exercere perdocti : indicatum ſibi locum vt cuiq; nauigationis celeritas
ſuppetebat / cum contẽptu hoſtium regii monitus immemores certatim ſubintrãt.
Quo viſo ſpeculatrix Eſtonum ratis remigio in altum exceſſit : obuiaq; nauigatio-
ne diffugere q̃ ſocię claſſi viſorum nuntium afferre maluit. Quod reliqui pyrata-
rum experti ſubductis in continentem nauigiis de induſtria ſe propinquæ ſiluę fru
ticibus occultare cœperunt. Quorum commentum Sueno Scølingus & Nicolaus
Wendilenſis haud callide ęſtimantes vehementi remorum impulſu cõcitatis naui-
giis cum vniuerſis remigibus littus inſiliunt vbi protinus fallaci barbarorum re-
Dani a pyratis oppſſi
curſu excepti / diuq; cum iiſdem ſtrenue præliati neglecti regalis conſilii pœnas
exitio pependerunt. Quibus dum Touo lõgus & Eſgerus inſignes Abſalonis equi-
tes auxilio fore geſtiunt: quorum ſpiritum protegere ſtudent ſociantur funeribus.
Talibus ſociorum periculis Magnus Scanienſis irritatus magis q̃ territus diuerſo
littoris aditu ſimilem pugnę euẽtum habuit. Horum omniũ nauigia barbari prius
remigibus viduata mox ſecuribus perfoſſa profundo merſerunt. Has militum ſtra
ges Chriſtoforus contemplatus temperato remigii curſu terris nauem abſtinuit.
Quæ cum fluctuante prora littori latus aduerteret / tanta ſaxorum vi ab hoſte pe- 330.
tita eſt vt remiges ſua tãtum corpora munire contenti: aliena attentare nequirẽt /
nec iam inferẽdis ictibus ſed vitandis vacarent. Hęc poſtq̃ Eſbernus aĩaduertit: ne
ſanguis regius fruſtra ſibi creditus videretur ſtrenua nauigatione cõtinentẽ peten
do mediis ſe iaculantiũ ſaxis immerſit oneratũq; periculis iuuenẽ ab imminẽti exi-
tio nauigii ſui interiectu ſeruauit. Quod protinus barbari magnis viribus appræ-
Eſberni virtus.
henſum vulneratis qui proræ pręerant in littus haud ſegniter pertrahendũ cura-
runt. Eſbernus cum ſe tribus ſpiculis balliſta emiſſis toties ictu fraudatum vide-

ret confracto tormento cuius vsum frustra tentauerat a puppi in proram armatus concessit solusq; tot hostes aliquanto diei spatio mira animi corporisq; virtute susti nuit. Tandem silicibus adeo contusus telisq; ꝓstrictus vt pedibus quoq; deficeretur ęgre puppi repetita cõsedit. Iamq; a comitibus desertus nam cũcti pręter vnũ pel lente metu ꝓfundo se dederant / postq̃ barbaros nauigiũ cuius iam latera dolabris perfregerant insilire cõspexit: virtutis pristinę nõ oblitus viribus recollectis semel iterũq; ac tertio exceptos fugauit: telaq; in se congesta acerrime in hostem retorsit Auxilio sibi vertẽs quod in eius perniciem vis aliena cõtulerat. Ad vltimũ hebeta tis neruis lassitudinis nimietate cõfectus cum potius debilitati q̃ hosti cedens resu mendarũ virium gratia paululũ gradum referre cœpisset / tã grauem lapidis ictũ capite excepit vt ante puppim pene exanimis collaberet. Quem cũ barbari cõscenso nauigio iacentẽ obtrũcaturi cõcurrerẽt: vnicus ei⁹ comes cũ voce semianimẽ susci tare nõ posset: dextera cõpræhensum erexit solaq; cõsistentis imagine ꝓpinquas ho stium cateruas reppulit. Tanta quippe fortitudinis eius experimẽta fuerãt vt aspe ctu nõ minus q̃ viribus hostem terrerẽt. Postremo sensibus redditis comitem per cunctatus curnã ab eo fatigaret postq̃ nauigiũ barbaris completũ audiuit pristino animi vigore pulsis oĩbus in ꝓram cõcessit pugnaq; strenue edita cũ viribus prope modũ absumptis ad malũ regredi vellet rursum semianimis concidit perissetq; ni eum Christofori remiges ocius naue exceptũ seruassent. Quę res cęteros in littoris accessione cautiores effecit. Eo nãq; ꝓspectius abstinentes eminus rem fundis iacu lisq; gessere. Et quoniã rebus vlterius attẽtãdis noctis ꝓpinquitas officere videbat: sumpto differẽdę pugnę cõsilio ne qua barbarorũ ratis nocturno port⁹ egressu clã destina fuga dilaberet / excubiis obseruãdũ duxerũt. Igitur barbari cũ se tãtę classis obiectu cõclusos viderẽt fortitudinẽ ex desperatiõe capiẽtes / iam nõ de fuga sed vi ctoria cogitare cœperũt. Itaq; partim ꝓpriis hostiũq; nauigiis quibus potiti fuerãt partim siluestribus trũcis arboreisq; molibus munitionẽ ad vrbis instar ædificant: binos habentẽ introitus arctos admodũ angustiisq; difficiles / quibus qs veluti posti cis submissus irreperet: latera quoq; quæ ex nauigiis cõpegerant velis in multipli ces ordines cõuolutis exterius imminebãt / ꝓpugnaculorũ vsum a telarũ cõsertio nibus mutuãtes. Pręterea aliis sectos stipites figẽdis ictibus exacuere: aliis littoralia saxa iactib⁹ idonea legere curę fuerat / & ne vlla ex parte remissis animis viderẽtur bacchãtiũ more cãtu choreisq; lætitiã simulabãt: Danis tristẽ silẽtio noctẽ ducẽtib⁹ Tunc lucas Christofori scriba nationis Britãnicæ literis quidẽ tenuiter instructus sed historiarũ sciẽtia apprime eruditus / cũ infractos exercitus nostri animos vide ret mœstũ ac lugubre silentiũ clara voce prorũpens sollicitudinẽ alacritate muta uit. Siquidẽ memoratis veterum virtutibus nostros ad exigendã a sociorum inter fectoribus vltionẽ tanta disserẽdi peritia cõcitauit: vt non solũ mœstitiã discuteret
331. verũ etiã cunctorum pectoribus fortitudinẽ ingeneraret: dictuq; incredibile fuerit quantũ virium in nostrorũ animos ab alienigenę hominis sermone manauerit. Di luculo redito paucis ad ꝓhibendam hostiũ elapsionẽ relictis remoto ab eorũ castris spatio littus cõscendũt ne in ipso apparatu repẽtinos supuenientiũ paterẽtur incur sus. Itaq; cultius armatis in acie pręire iussis: ignobilibus quibusq; subseqẽdi locum attribuũt. At barbari nõ per acies sed passim munitione delapsi ingẽti clamore edi to in pugnam prosilire cœperũt existimãtes danos strepitus viribus perterrefactos primo cõgressionis impetu superãdos. Tãtus autẽ clamoris eorũ horror increbruit

Lucę scribę ex historię narratione vtilitas.

vt in postrema acie collocatis non solum metum sed fugam incuteret. Verum a prę cedentibus secus ac rebantur excepti non minore impetu castra q̃ reliquerant repe tebant. Complures ex eis cęsi solus/e nostris Olauus guttur telo traiectus multoq; sanguinis profluuio debilitatus semianimis in littus refertur. Primus Nicolaus Sti conis filius vir genere & viribus iuxta splendidus/ defensam a barbaris munitio nem irrupit: sed in ipso mox aditu vehemẽti fustis ictu except⁹ procubuit. Quem Ako frater ꝓprii corporis obiectu protegere cupiens dirum in gutture vulnus ex cepit. Quorum fortitudinis vestigia cæteri insecuti facto irruptionis gradu cum contemptu periculorum atrocius in hostem grassantur. Quibus etiam qui excu biis præerant superueniẽtes opem tulere/alii malis appositis munimenti fastigium trãscendentes ferendi sociis auxilii studio hostilibus sese globis immergũt. Tãta au tem in barbaros strages exercita est: vt ex ipsa eorũ multitudine ne cladis quidẽ nũ tius superstes reperiretur. At nostri prædæ participatione acta refectisq; nauigiis nobilium sociorum cadauera/sallientes ignobilibus ibidem tumulatis in patriã re ferenda curabant. Qua inita waldemarum apud Ryngstadium magna cum opti matum frequentia regio apparatu feriantẽ reperiunt. Vbi lundensis pontificis mi nisterio cuius id exequendi officium erat & patris eius ossa arę traduntur: & filius septem annos natus kanutus rex cõsecratur regia in sella purpera venustat. Qui bus debita religione celebratis Helgo põtifex Asloensis & Stephanus Vpsalensis ab Erlingo missi editiore loco occupato pacem Noruagiensibus benigno precabantur alloquio. Quã a rege eo potissimũ die concedendam esse mõstrabant/ quo & filium diademate/& parentẽ altario honoratum vidisset: tantũ ꝙ excellenti eorũ facundię tributũ est vt Erlingo familiaris colloquii aditus promitteret. Ad quem Esburnus poscente Helgone nondũ resanatis vulneribus legatus dirigitur. Erlingo & Iuaro Noruagiensibus interim obsidum loco apud regem retentis. Multa illi in concione Erlingus insolenter/ hic multa Erlingo audacter respondit. Quo Erlingus domi suæ detento waldemarũ allocuturus Syalãdiam quatuor nauigiis Stephano Vpsa lensi comitatus accedit. Quem cum Absalon nuper a regis in Iutiam proficiscentis comitatu magna classe regressus Isørensi in portu aduentantẽ videret: sociis quicq̃ hostiliter conari vetitis ne superuenientibus metus iniiceretur/tranquille eius na uigationem excepit: quem etiam maiore classis suæ parte dimissa/ad regem perdu xit. Is cum prima colloquii die obiurganter exceptus de concordia desperaret/ Ab salonẽ per Stephanum orat tuto sibi discedere liceat. A quo timidius q̃ si in patria foret sentire prohibitus colloquium repetiuit pacemq; probatis conditionibus im petrauit. Enimuero cũctis Noruagiensium magnatibus in eandem sacramenti for mam obstrictis/ iureiurando pollicitus est se filium regis waldemarum admodum paruulum educationis officiis prosecuturum: eundemq; prius Noruagię ducẽ de inde regni hæredem futurum si filius suus Magnus absq; liberis iusto matrimonio susceptis decederet. Quinetiã miles regis effectus quotiescunq; res posceret, sexa ginta Noruagiensium naues in eius comitatũ expediendas promisit. Cuius pactio nis tenorẽ Danorum fide laudata domi postmodũ in cõcione vulgauit. Quẽ Touo descendentem reducendi Esberni gratia proprio sequebatur nauigio. In quo profe cturus Esbernus munificẽtia gentis arcuũ telorũq; donis honustus abscedit. Cum ad Oddam prouinciam peruenisset ex eius speculatoribus regem expeditione po meraneam petiuisse cognoscit. Iidem ab eo interrogati an vllos recenter pyratas

Nicolai cędes.

kanut⁹ cõsecratur.

Cõditiones fœderis noruagieñ.

332.

vidissent/quadraginta ferme nauigia ad insulam Syrā appulisse denuntiant, pręfati parū se nosse negociatrix an pyratica classis exstiterit. His auditis Esbernus vt noctu inscios pręteriret neglecto syderis habitu q̃ remotissime terras nauigando vitare constituit/pyratico se conspectui subducere cupiēs. Sed dum obscuritatis auxiliū expetit: subito collucētis lunę fulgore proditur. Nam Sclaui serena nocte conspecto velo obiecta classe nauigantem excipiunt. Quibus cōspectis Esbernus nautas arma capere loricatosq; suis in locis consistere hortatus reliquos secū in prorā perductos ex vtroq; nauigii latere spiculis hostem incessere iubet: vt salutem suā protegere necesse habentes segnius alienā impeterēt. Pręcepit quoq; cum primū classis obiectum veli beneficio penetrassent eodē defensionis genere quo prorā instruxerant se duce puppim cōmuniant/obseruato ne quis pręter eum intra præliandū fandi licentiam vsurparet quo melius imperātis iussio exaudiretur: quē sic occidere contigisset Touonis verterent̄ iperium. Hic si perisset Esgero proloquium deferret̄. Quibus prostratis minimū pugnę restaturū dicebat. Quo demū loricā sumere volēte is qui gubernaculo pręerat quo se sit protecturus inquirit cū vtraq; manu circa gubernandi officium occupata neutra necessariæ defensionis vsibus aptare possit. Cui continuo Esbernus munimētum qđ erat sumpturus tradidit seq; q̃ gubernatorem hostibus inermē offerre maluit. Quo facto vnius hominis corpus ferro, omnium vero mētes audacia instruxit tātopere hostes a se contēni demonstrās. Quibus iuxta Esberni cōsilium obedienter ac strenue gestis postq̃ classis globū aciemq; perruperāt: Primus sequētium Sclauorū incursus vi telorū abigitur: Secundus aliquāto maiore conatu editus pari modo repellitur. Tertio barbari tātam vnius nauigii virtutē mirati cū quibus pręlient̄ interrogant. Respondet Esbernus frustra nomina rimari qui p̄dam occupare non possint. Hunc vocis iactum expertus Ericus Iurisii filius vir generis clari sed cordis obtusi: quem forte Sclaui illic captiuum habebant/q̃ poterat clara voce p̄dicauit Esbernum ab eis capi non posse. Quo audito se ipsos nisi eo potirētur inuicē execrati hostilis nauigii latera citra malum cōmunibus rostris impellunt. In quo cōflictu cōplures ex eis exanimati sunt Syalandēsium nemine periclitato. Cūq; ventus cuius nō modicum auxilium erat aliquantulum ex pristino habitu remittere videret̄/interrogatus a suis Esbernus an velo remigiū adiicere oporteret: id fieri prohibuit ne nauigationē metu conficere putarētur. Cunq; barbaros identidem firmatis animis pertinacius instare cognoscerēt perseuerantię eorum metu an silex intra nauigium suppeteret percontatus/postq̃ haberi eum animaduertit malū conscendi inq; eius cacumine ignē extundi p̄cepit. Cuius facti acumine barbaros sequētem classem imitari putantes/ab vlteriore sui insectatione cohibuit. Cum velū extra ptospectum hostium esse crederet demisso eo domesticum in portū remigio peruenit. Ita nō minus ingenio suo q̃ sociorū viribus adiutus partim a fortitudine/par-
333. tim ab astutia pręsidinm mutuatus est. Interea rex Rugianorum classe auctus perq; ostia amnis Zywinę pomeraniā ingressus Iulini oppidi ipso intacto cōfinia populat̄. Deinde ad fluuium Iulino caminoq; iunctum vniformē principiis ostiis bipertitum regia classe progredit̄. Cuius nauigationem crebra sępium obstacula a piscatoribus defixa difficilem faciebant. Pons quoq; pręlongus Iulini mœnibus cōtiguus/media amnis intercisione trāsitiue coarctabat: citra quē ipedimētis vrgētibus pernoctatū est. Mane rex continētem aggressus ex aduerso vrbis i ripa australi pontē disiici iussit. Nec minori Syalandensibus piscatoreas sępes conuellere studio fuit. Quos cum

Esberni in periculo strēnuitas.

Stratagema.

Iulinẽses per occultum põtis transitũ cimbis prolapsi propellere niterent̃: Absalon
qui simul cũ rege ripam ascenderat: Alienis nauigiis correptis opportunũ eis præ-
sidium attulit. In cuius clypeum cõiecta tela inania cadebãt sociorũ scutis immissas
cuspides retẽtantibus. Cunq; eius nauigium huic spectaculo procul intẽtum hortã-
te rege propius accessisset / repulsis hostibus ingẽtiq; pontis parte conuulsa cæteræ
classi nauigandi iter tribuitur. Quam cum oppidani prętereuntem scaphis incesse-
rẽt: Absalon & Suno / cymbas suas sagittariis completas eis obiiciunt. Ancepsq; ex-
ercitatio erat nauiculis vario tormentorum genere decertantibus. Verum vt Iuli-
nẽsibus oppidum / ita nostris classis refugio fuit. Ad vltimũ cedentes oppidanorum
Scaphę liberũ classi progressum dedere. Quam cũ Suno posterius sequeret̃ quendã
e Iulinẽsibus insolẽtius ripę incursantẽ eiecto ballista spiculo iteremit: eiq; mox aliũ
subuenire conãtem simili ictu prostrauit. Quorũ corpora totidẽ ocius accurrentes
humeris suis excepta celerrime deportarũt. Cũq; nostros ob id factũ vnus ex oppi-
danis perinde ac sociorũ necem maledictis vlturus acerbiore cõuitio insequeretur
proterue eũ Guthskalcus agere pdicabat / q dona quæ in alios vltro collata cõspexe-
rit cõtumeliosa verborũ violentia assequi cupiat. Nã cũ duos eorũ pedites a nostris
equites factos cõspexerit: reliquos si propius accessissent, similib9 equis eẽ donãdos.
Quo dicto nõ solum insectatoris petulantiã cõtudit / verũ etiam oppidanorum oĩm
insolentiam proculcauit. Inde ad insulam Crisztoam peruentum. Cuius incẽdio ab-

Camini oppugnatio.

stineri rex vt annonę equorũ alimẽtis necessarię pceret edixit. Proxime ad vrbẽ Ca-
minũ permeato amne pceditur. Cuius septẽtrionali prouincia armis incẽdioq; va-
stata plium eius in ponte cõseritur. Sub quẽ Sclaui per occulta vada repẽtes lanceis
inter rimas porrectis furtim nostros vulneribus appetebãt. Cuius incõmodi fraudẽ
Danicarũ illico Scapharũ frequẽtia dispulit. Pontis quoq; fragilitas excidium mini-
tans amplius q̃ hostis sęuitia in metu reponebat̃. Igitur omissa vrbis oppugnatione.

Crysztoã reditur.

Crysztoam reditur. Vbi reducendę expeditionis summa cũ totius exercitus hęsita-
tione cõsilium agitantes qua parte pontũ repeterẽt ambigebãt. Nam cũ pomerano-
rũ lacus tribus ostiis in fretũ decurrat / duobus Penẽsi videlicet & Swyznẽsi longin-
quitatis tędio fastiditis ppinquã Caminensis exitus breuitatem adire placuit. Quẽ

Lacus profunditas.

Gero quidã regionis eius locorũ peritus adeo vadosum incertęq; pfunditatis asse-
ruit / vt eum æstus dũtaxat regressu suo meabilem faciat. Cuius cognoscendi gratia
Absalon cũ tribus nauigiis missus contigui maris sęuitia interpellante pfunditatis
habitũ excusse rimari nõ potuit. Hic fluuius vbi lacu emanat cõtractiore alueo sta-
gnat. Progressu vero suo supra amnis modũ latitudinis incremẽta suscipiẽs eximiã
paludẽ aut facit aut inuenit. Rursum vbi pelago influit pristinę cõtractionis mẽsu-
rã resumit. Quãq̃ vero classis regia Absalonis reditũ opperiri deberet / nauigatiõis ar-
dore pręcepti oblita / iperio festinationi posthabito ad idem amnis diuerticulũ pro-
currit. Ac seipsam proprio ductu difficillimis aluei locis inseruit. Cuius cum Chri- 237.
stophorus terga custodis more postremus tutaret̃: insultãtibus Sclauorũ nauigiis
haud facilẽ fluuii ingressum habuit. Quod attẽtationis genus partim viribus suis
partim sociorũ auxiliis propulsauit. Cũq; rex eodem die Iulinẽsis prouinciæ denuo

Absalonis sollertia.

inuadẽdę cõsilium agitasset: Absalon concubia nocte opportuna ascensui loca scru-
tatus / vbi solidiorẽ fundi situm aduertit: illic aut palos fixit aut harũdines ripę iũ-
ctas nodis signauit / posteraq; luce easdẽ indiciorũ notas secutus exponendis equiti-
bus facilẽ continẽtis aditum pręmonstrauit. Qui cũ Magnũ Erici filium diurnę ex-

cursationis agēdeq; prędę sociū haberet/eumq; incautius euagantē ab hostibus pro
pe interceptū q̄q̄ a rege vicorū incendiis insistente reuertēdi imperium accepisset/
charitatē obedientię prætulit: Magnūq; partim nauali/partim equestri hostiū mi=
litia arctissimo in loco conclusum/euestigio cōcitato agmine superueniens imminē=
tis exitii periculo liberauit. Nec ingratus auxilii Magnus salutē suā se ei debere con
fessus est. Ad hæc ingentes seruatori grates exsoluit, seq; etiā spiritū suum si necesse
foret eius saluti impensurum promisit. Verū Absalon memor hanc opem a se latam
aduersum regis imperium esse/ne tristiorem eius vultum experiretur gratiam quā
contemptu lęserat prędę obiectu recuperare cōstituit. Igitur pecorū ordines præ se
agi captiuosq; in castra pręcedere iussit/eoq; aspectu permulsos regis oculos ī aduē
tum suum sereniores effecit. Is namq; cognitis Absalonis operibus spoliisq; conspe=
ctis irā quā contēptui inflixit virtuti remisit: eūq; leui repręhēsionis genere venien
tē excipere cōtentus fuit. Repetita classe anceps educendę eius cōsilium fuit. Alii si=
quidē medias fauciū angustias ad cōmodū nauigationis ligonibus patefacere/stri=
ctasq; fluuii partes fossorū opera ampliandas censebāt. Sed quia manifestum erat fu
turum/vt harenis maritimo ęstu appulsis fossa obstrueretur/opus attentatū nō est.
Alii naues subiectis trabibus cōmuni vi in pontum pertrahendas duxere/equitatu
vtrinq; ripas tuēte. Rugianis solis sex puulas rates hac arte educere cōtigit: cęteras
vero oneribus admodū impeditas disiungi q̄ abstrahi facilius fuit. Igitur cū nostri
infinito procedēdi ardore aliquādiu fauces frustra tentassent/reuocante rege ęgre
cœpto cesserunt. Tanta omnes (Absalonē excipio) hoc exitu vtendi auiditas stimu=
labat. Is nāq; explorato amne fauciū ꝓfunditatē nauigiis inaccessam fore cōpererat
Interea Kazymarus imperita nostrorum secessione gauisus claudēdi amnis gratia
quinquaginta nauium classem eius principio obiiciebat/ratus nihil hostium fortu=
nę pręter mortē aut captionē residui fore. Insignes ei sagittarii Konō & Cirinus fue
re ab Henrico in Sclauorū auxilium Danorū odio missi. Bugislauus quoq; cū eque
stribus copiis superueniens/nauigiis in supplemētum fratri transmissis Iulinēses ꝙ
cū nostris acie nō cōflixerint ignauiā eis obiectando cōtēpsit. Quæ res adeo Iutēsiū
animos metu cōfecit: vt Absalonē veluti cōcione circūdatū palam conuitiis aggre= Luteñ, que=
di deforme nō ducerent/eius ductui imputātes qđ proprię festinationis impulsu cō relæ.
miserant. Quinetiam muliebriter & quasi per lamentū queri cœperunt/olim regū
consilia ad illustriū virorū arbitrium pependisse: nunc in stolidissimi cuiusq; moni=
tis sentētiaq; cōsistere. Eniuero Danis eo loci peruentū esse: vt̄ reditus spes ꝓsumen
da nō sit. Quāobrem pauca nauigia quib⁹ rex ac principes dilabi possent/publico co
namine extrahi oportere ne Danorū vires ac nomē vno tēporis momento funditus
collaberētur. Quā insectationem Absalon adeo patienter ac moderate tulit: vt nihil
ex cōsueto mentis aut vultus habitu deponere videretur. Idq; solum monere cōten=
335. tus fuit: vt eas tantū ad pręsens voces profunderēt quarum in futuro meminisse nō
pudeat. Huic forte obtrectationi Scorro Wagnonis filius interueniens primū ob cō Scorro
fusas populi voces cuiusnā rei mētio haberetur liquido exaudire nō potuit. At vbi Absalonem
cessante iurgio remissoq; strepitu Absalonē maledico astantiū sermone lacerari co= defendit.
gnouit: Desipitis (īquit) cōmilitones, piissimi ac valētissimi viri īdustriā tāq̄ scelus
aliquod aut flagitium obscœnaverborū petulantia proculcādo ignauasq; & īdignas
fortibus voces in eius cōuitium muliebriter iaciendo. Neq; em̄ strenuam ac fortem
operā iniqua ęstimatione pensare fas est. Ipso siquidem ductore eas terrarum partes
armis lustrauimus quas ne aspicere quidē maioribus nostris contigit. Et sane prin=

cipibus ductandi/militibus sequēdi ius cōpetit. Ergo nos propriis niti/alienis vero imperiis regi conuenit. Neq; eñ ab eodem & defendi & ductari debemus. Quapropter nos illi grates habere par est qui fortunas suas toties pro nostra pda victoriaq; deuouit/cuiusq; nūc fortissimo ductu eo necessitatis peruenimus: vt salutem armis protegere debeamus. Iam eñ patriam ac penates affectantibus ante hostium oculos cōspicuum virtutis opus edere necesse est: redituq; probitatis actibus impetrare. Has autem populi nostri querelas a summa animorū trepidatione pfectas quis dubitet? Sed pro dolor quid causę est q; tot illustrium virorū pręcordia tam repente fiducia defecit: ignauia occupauit? Quid nobismet ipsis nullo concutiente metū parimus: abiectaq; spe sine periculo trepidamus? Corporibus integri sumus/neq; nexus neq; plagas experti. Dextris enses gestamus, nihilq; robori nostro inopia aut clades detraxit. Age tantā fortunę incolumitatē virili mentium robore prosequamur. Meminerimus nos exercitatos nō ibelles fœminas eē/ & inter pœne inermes hostes summa cū armatura versari. Certe si classis nostra aut naufragio aut incēdio perisset/nihil impedimēti esset quo minus per medios hostes patriam equis repeterem⁹. Mittite ergo trepidas ignauasq; voces muliebriter auribus tātę contionis inserere/ exsurgētesq; animis hebetatos fortitudinis neruos pristina virtutis fiducia recreate. Talibus aliquādiu monitis insistens potius obtrectantiū ora cohibuit q̄ animos correxit/depressitq; iurgiū exhortantis auctoritas q; ei summa pietas ac pcipua fortitudo maximā sociorū gratiam cōciliauerat. Interea Kazymarus classis nostræ potiendę spe admodū incitatus simulandę fiduitę gratia tentorio in ripa defixo aureis argenteisq; poculis sibi ac militibus merū propinari constituit. Cuius insolentię fastum fugatus postmodū rubore mutauit. Interea Waldemarus pricipes a classis per tractatione reuocatos/curatis corporibus ad se coire iubet. Quos cū intra nauigiū suum frequētes adesse cognosceret: quid factu potissimum ducant inquirit. Quibus responsum nō dantibus taciturnitatē miratus causam eius exponi præcepit. Tunc quidā hęsitantibus cęteris pueros ei in cōsilium adhibēdos dicebat/quorū pręcipue monitus sectari soleat: vt quos duces elegerat etiam reduces habeat. Qua voce Waldemarus Absalonis sibi familiaritatē exprobrari cognoscēs/nō moris esse iquit fortes viros inuicē se muliebriter reprehendere quin potius vbi publicę necessitati cōsulitur priuatas lites facessere oportere. Sed neq; hominē qui ab ipsis imperitię damnetur si cōsultus fuerit responsionis ignorātia silentiū acturum. Intuensq; Absalonē quid suadeat rogat. Ille consilium in expedito esse cū eo regi libitū foret vti pronūtiat. Quę eñ aliis impedimēta atq; obstacula videātur/dispulsu facilia fore/neq; aut nauium obiectum aut equitū incursum morari posse/quo minus ea parte egressus pateat/qua aditus fuerat. Regem quippe expositis in cōtinētem equitibus protegendę classis gratia ad ipsas fauces secedere debere/eoq; nauigia non nulla loricatis remigib⁹ instructa cæteris singulatim pręire & classem hostilem cū primū frequentium comitatus affuisset irrumpere. Ridētibus cūctis & an ipse præuius fore vellet percontantibus: volo inquit ne fortius dixisse videar q̄ fecisse. Etenim audaciū consiliorū auctores quod ore suadēt manu prosequi cōuenit. Delectatus cōsilio rex Absaloni naues remigesq; quos posceret expediri præcepit: ac protinus ripam stipatis equitibus petens ad amnis principium properauit. Quo Kazymarus eminus aduētare conspecto/relicto ocyus tabernaculo ad classem trepido cursu se retulit. Septena delectu habito nauigia procurātur: eademq; loricato remige exornantur. E quia

Kazymar⁹ opū ostētator futilis.

Absalonis animosum consilium.

336.

bus bina Abſalonis fuere totideq́ꝫ Eſbernus ac Suno ductabāt. Reliquis tribus Thor
bernus & Olauus & Petrus Thorſtani filius præerant. Cumq́ꝫ Abſalon cætera claſſe
ſeriatim ſubſequi iuſſa nauigio primus incederet ignotum amnis diuerticulum in=
fenſo nauigationis compendio penetrauit. Cuius reliqua nauis gubernantis errore
ſubito vadis inſedit. Sed hunc deuiæ nauigationis exceſſum detruſa harenis puppe
remigum velocitas porrexit, ſtatimq́ꝫ barbara claſſis ſeu ventis correpta paſſim di=
labitur. Cuius fugam Dani magnis ac lętis vocibus inſecuti / diſciſſum ſaxi vinculū
effuſo clamoris gaudio prędicabāt, deq́ꝫ accuſatoribus Abſalonis veneratores effe=
cti / ingēti gratia ipſi relata / cōtumeliam laudibus redemerunt. Sed & eius animus
moderationis & conſtantię viribus pręditus mobilis vulgi adulatione extolli parui
habuit / tātūq́ꝫ ſe in deſpiciendis laudibus geſſit: quātū in cōtēnendis vituperiis ege
rat. Tantulo negocio tam ingens periculum diſpulſum eſt. Bina Sclauica nauigia re
migū metu deſerta apud Criztoam a noſtris excepta ſunt. Tertium ſubſtantibus
aquę palis affixum ſociorum ſuccurſu ſeruatū eſt. Cumq́ꝫ rex citatis equis Iulinū pe
Bugiſzlaui fuga.
tiſſet: Bugiſzlauus circa pontis refectionē ineundę vrbis ſtudio occupatus, cōſpectis
Danis operam fuga mutauit. Adeo illum ſubita animi trepidatio priſtinæ dictorū
ſuorū inſolentię obliuiſci coegerat. At rex cōfeſtim refecto ponte tanq̄ hoſtium ope=
ra cōſummaturus in auſtralem ripā equites traiecit / quo facilior exoneratę claſſi in
ter amnis conſepta progreſſus pateret. Quo poſtq̄ Abſalon ſubſequēter nauigia du
ctando peruenit: ne eadem Iulinēſes vt ſoliti erāt inceſſerent, inſtructam ſagittariis
ſcaphā conſcendit: eāq́ꝫ medio inter vrbem & claſſem amne direxit. Verū oppidani
nimio timoris hauſtu perculſi / anxia cū deſperatione totius militaris fiduciæ vacui
mœnibus ſuis incluſi latebāt. Pertrāſitis impedimētis nauigiis equi redduntur: de=
feſſaq́ꝫ remigio claſſis in portū colligitur. Cumq́ꝫ Abſalon ac Suno cōſueto excuban
di officio poſtremū fixis anchoris locum cepiſſent: veriti ne eorū nauigia vento cir=
cūferente ſolido propius adacta nocturnę equitū irruptioni paterēt: cōſcenſis naui
culis quantū ripa a profundo diſtaret curioſa amnis colluſtratione explorare cœpe=
rūt. Interea quidā e Iulinēſibus mero ſolutus: ſed venuſta admodū clientela ſtipatus
ripam inſolentius obequitando petiuit: benigneq́ꝫ eis Guthſcalco īterprete locutus
atq́ꝫ obſides pacis poſtero die dandos pollicitus: reliquiis rerū parci / prędaq́ꝫ abſtine
ri popoſcit. Quo diſcedere volente: equo inſolētius ab eo per iactantiā cōcitatus ſub
ito lapſu corruit / eumq́ꝫ vehementi ictu humo inflictum pene exanimē proſtrauit.
Hūc ſatellites veloci accurſu iacētem attollere fruſtra conati ſunt, quippe cuius ſen=
ſus halitu ītercluſo magnitudine caſus ſopiti viderētur / noſtrorū vero ſagittis peti
ti capiendū hoſti herū liquerunt. Qui protinus a vernulis Abſalonis in ſcapham cō
iectus ad liburnā defertur: vbi viſu demū motuq́ꝫ corporis recuperato inter ſuos ſe
conſtitutū exiſtimans aſſidētes oſculo amplexuq́ꝫ petebat. Quo errore riſum ſpectā=
tibus ſuſcitauit. Interea rumor falſo diſperſus exercitū ſubit hoſtes impediendi exi=
337. tus ſtudio Swynēſia oſtia crebris occupaſſe nauigiis. Cuius opinionis fidem idē bar
barus rumorē falſitatis arguendo leuauit: pręfatus excuſſum ſibi exploratūq́ꝫ fore
Sclauicū robur Danico adæquari nō poſſe. Qꝫ ſi pomeranorū vires Polonēſibus ſo=
ciatę ferro cū Danis decernere debuiſſent / malle ſe tutiuſq́ꝫ poſſe Danicas partes q̄
aduerſas fouere. Cæterū ſi Polanis ac Sclauis contra Danos dimicaturis etiam ſaxo
nica acceſſiſſent auxilia / neſcire ſe quā partē victorię propiorem eſſet auguraturus.
Qua aſſeueratione noſtros ad capeſſendā cū hoſtium contēptu nauigationē alacrio

res effecit. Tanta autem timoris vis Sclauorũ animos hebetauerat: vt ne extremos
quidẽ ſicut olim conſueuerant inceſſere tutum ducerẽt. Petrus quoqꝫ cognomento
Toddo cũ nauigium ſuum palis illiſum rupiſſet eiuſqꝫ reficiendi cauſa abeuntem ſo
ciorũ claſſem relinqueret / tẽpus reparationi impenſum vt ſolitarius ita omnis peri
culi immunis exegit: refectaqꝫ puppe ſubſecutus ſocios nemine laceſſente per tutam
& liberã nauigationẽ ad claſſem peruenit. Adeo Sclauorũ petulantiam priſtini me
tus reliquię caſtigabãt. Ergo incõcuſſus peractę expeditionis reditus fuit. Reſiduũ
anni ocio tributum eſt. Interea Kazymarus & Burgiſzlauus Danicarũ virium me
tu Henrico ſe ſubdunt, regnumqꝫ ſuum hucuſqꝫ liberum Saxonici muneris faciũt.
Ergo dum ex hoſtibus alterũ metuunt / alterius iugum ſumpſerũt, auxiliumqꝫ petẽ
do antiquę libertatis beneficium amiſerũt. Sed Waldemarus ſaxonicã opem fruſtra
a Sclauis petitã iudicans / vtroqꝫ hoſte contẽpto / cũ inſtructa claſſe Stitinũ veterri
mũ pomeranię oppidũ petit. Huius nauigationis p̄ceſſor Abſalon benigni erga Sti
tinẽſes animi ductorẽ habebat. Cuius fraude per Oddorę amnis diſpẽdia abductus /
cęteris rectam & cõpendiariã nauigationẽ ſequẽtibus mutato ordine poſtremus ad
Stitinum. vrbẽ peruenit. Eſt autẽ Stitinũ eminẽtis valli ſublimitate cõſpicuum / inſuper natu
Adagium. ra arceqꝫ ęqualiter munitũ, vt inexpugnabile pene exiſtimari poſſit. Hinc mos pro
uerbii ſumptus / eos qui ſe tutos inaniter iactant Stitini p̄ſidio nõ defendi. Huius ta
men vrbis expugnationẽ Dani ſpe viribus maiore cõplexi / cũ materiã eius partim
incẽdii capacẽ animaduerterẽt / cõſtructas virgis crates admodũ breues ob iacula vi
tãda velut ſcuta prę ſe geſtabãt: iiſdẽqꝫ freti ligonibus aggerẽ petere cœperũt / tu
tius intra cuniculorũ latebras ignẽ ſparſuri. Rex interim oppugnationẽ orſus mu
ralibus machinis omiſſis coronã admouit. Solis ſagittariis ac funditoribus excelſa
mœniũ propugnacula appetere poſſibile fuit aditũ faſtigio negãte. Fuere tamen ex
iuuenibus qui glorię ſtudio ſumma mœniũ clypeis tantũ protecti cõſcenderẽt. Alii
cõtiguas ſolo portas contẽptis propugnatorib⁹ cõminus ſecuribus tẽtant / minuſqꝫ
eis q̃ ꝓcul agẽtibus periculi fuit: qꝫ tãta telorũ vis in hoſtes vndiqꝫ cõgerebat̃: vt ab
iis nõ niſi remotiores cerni impetiqꝫ poſſent. Quo euenit vt audacia ſalutẽ, ignauia
diſcrimẽ afferret: tutioreſqꝫ ꝓpinquitas q̃ remotio p̄ſtaret. Econtrario Danorũ ar
mis nõ magis propugnatores ipſi q̃ cęteri intra vrbẽ populares opprimebant̃: anci
piti iactu valli cõſepta trãſcẽdẽtibus telis. Nulla res oppido magis aduerſum oppu
Watiſzlaui gnãtium multitudinẽ q̃ defenſorũ paucitas nocuit: vtpote quorũ bellicus labor ſuc
pietas. ceſſionis auxiliũ nõ habebat. Pręfectus vrbis Wathyſzlauus erat qui & ipſe Bugiſzla
uo & Kazimaro ſanguine cõtiguus habebat̃. Huius animus nihil pene cũ ciuiũ inge
niis cõmune ſortitus / tãto amplificãdę, exornandęqꝫ religionis ſtudio flagrabat: vt
Sclauico ſanguine editũ barbariſqꝫ moribus imbutũ negares. Siquidẽ vt patriã ſu
perſtitioni deditã ab errore cultus reuocaret / exemplũqꝫ ei corrigendi credulitatis 338.
proponeret / monachalis vitę viris e Dania adcitis in latifundio ſuo cellã exſtruxit /
eãqꝫ multis & magnis ſtipẽdiis locupletauit. Qui cũ laſſatis pugna ſociis vrbem ca
ptioni propinquã animaduerteret / hoſtiũ ſęuitiã veritus offerẽdę deditionis gratia
pacẽ petiuit / acceptaqꝫ fide protinus a pauoris cõſortibus funiculo ſubmiſſus regia
caſtra petere nõ dubitauit. Quo viſo Danorũ populus languidius pugnã exercuit
periculis ſuis regi pecuniã emi: ſeqꝫ ei⁹ cupiditate victoria pariter ac p̄da fraudari
cõqueſtus. Quo rex animaduerſo demẽdę notę cupidine vrbẽ equo circuiẽs milites
ad iſiſtẽdũ hortari cœpit. Poſtq̃ multo labore edito caſſam ac difficilẽ oppugnatio

nẽ aspexit reuersus in castra Wartyszlauũ admittit. Cuius precibus motus dedẽdi
potestatẽ oppidanis indulsit: pecuniãq; quãtã ęgre vniuersa Sclauia exsoluere pos-
set cũ obsidibus pactus/statuit vt vrbẽ Wartyszlauus a se ĩ beneficiũ receptam tanq̃
regiũ munus cõsortio Sclauicę dominatiõis eriperet. Igit̃ reuocatis ab oppugnatio
ne militibus neq; capi vrbẽ neq; diripi passus/signũ suum propugnaculis affigi p̃ce
pit receptę deditionis indicia p̃biturũ. Illic cernere erat vallũ ab imo in summũ ita
sagittis vndiq; cõsitũ vt harũdine cõcretũ putaret̃. Quas nostri ingẽti studio lectas
pharetris reddiderũt. Post hęc nauigationẽ remẽsi/capto Lyubino Rugiã reuehunt̃
& quoniã Rugianę piscationis tẽpus supuenerat/in cõmune cõsultũ est eo loci ter-
tia toti⁹ classis parte excubias ordinari/ne publicis alimẽtis petẽdis hostilis viciniæ
metus officeret. Huic manui Kanutus priszlaui filius a rege pręesse iussus: deformi
ter ĩperio repugnauit: p̃fatus se nihil p̃ter angustos Lalandię fines in Dania posside
re/eosq; tanti nõ esse/vt pro iis tuẽdis seipsum indubitato periculo obiicere cupiat.
Cęterũ id negotii iustius ad pontifices quos solos rex arbitros habeat p̃tinere: qđ tã
to indignius ad se referri quãto remotiorẽ a regis familiaritate gradũ obtineat. Tã
impudẽti iuuenis respõso percitus Waldemarus/exigua illũ beneficia (q̃ exiguis di-
gnus sit) accepisse respondit: de cętero se efficiente spoliandum magis honoribus q̃
beandũ. Sed nec eũ põtificũ familiaritatẽ inter p̃bra ducere oportere/e quorũ nume
ro reperire facile sit qui p̃sens negotiũ suo ductu finire nõ abnuat. Ita Kanuto ĩperiũ
detrectãte Absalonẽ accersit/eiq; Kanuti responsionẽ exponit. Deinde an naues qui-
bus ip̃m pręesse oporteat instruxisset/perquirit. Cõtra Absalon interrogato/ An ea
res pontificũ opera absolui posset: suã cupidius offert prędicando cõsentaneum de-
sertioni opus fore/regem periculis relictum reditũ affectãdo dimittere. Quẽ Walde
marus ob responsi virtutẽ impensioribus verbis laudatũ/ Kanuti moribus dissimilẽ
prędicabat/q̃ ille imperio parere nõ audeat / hic iussum vltronea suimet oblatione
pręcurrat. Regressus a rege Absalon amicis e Syalandia denũtiat ne eo torpidius re
mãsuras naues instruãt/q̃ ab ipso ductari regiq; debeant. Primus Thorbernus in-
cũctanter se comitẽ eius futurũ respondit: cuius succursu quondã patriam exuli sibi
redditã esse meminerit. Petrus quoq; Thorstani filius nõ sine magno rubore eũ a se
deseri posse/quẽ & necessitudinis & matrimonii affinitate cõtingeret/p̃dicabat. Cu
ius comitandi Suno nõ minus sibi q̃ ipsis debitũ incũbere professus est: q̃ ei intima
iunctus propinquitate noscatur. Esbernus quẽ solum fratrem habebat comitatu suo
orbandũ negabat. In hunc modũ tota pene Syalãdẽsium classis cõdixit. Quo cogni-
339. to rex nõ solum ipsis sed & Absaloni grates habuit/qui sibi tam propensum ciuium
fauorẽ virtutis meritis peperisset. Igitur Absalon post regis discessum ad tuendos
Rugię fines relictus: nõ tam tutam incolis euagationẽ q̃ securam ipsi Daniæ quietẽ
pręstitit/Pomeranorũ classe patrię terminis excedere nõ audente. Huic Sueno Aru
siensis cum aliquãta Iutensiũ manu voluntarius operũ comes ac socius fuit. Eo tem-
pore princeps Rugię Tetysclauus cũ Iarimaro fratre superueniens gratiis Absalo-
ni actis, tum ei/tum cęterę classi suffecturos excubiis cõmeatus benignissime pręsti-
tit: eisq; inter nauigia diuidẽdis industrios ex nostris viros p̃fici postulauit. Sed Iu-
tis allata passim & sine distributione rapientibus/Absalon hac munificẽtia vlterius
vti noluit/excepto q̃ halec e captura sibi deferri constituit: ne obsequium iniuria re
penderetur. Inde domũ repetiturus apud insulam Thynnã sequacem Iutorum clas
sem dimittit. Quorum incautior pars dum australia Fioniæ latera præteruehitur

apud vrbem a Kanuto Priszlaui filio cōditā/pyratis obuiis terrestri sibi fuga consuluit/nauesq; suas metu deserere:pudori nō duxit.Qua fama accensus Absalon con/tracta ocyus classe magno scrutandi studio loca quæ maxime pyratis familiaria nouerat indagabat.Igitur opacos insularum anfractus & abstrusos maris angulos assidua nauigatione rimatus/miseras captarum nauium reliquias tristiaq; prædæ vestigia repperit. Quarum inuentu vltionis auidior redditus diuisa classe separatim lustrationis officium peragi iussit:ipse ad insulam mansuetam cum potiore Syalandensium classe concessit.Iamq; pręuię nauigationis excursu socię classis cōspectu excesserat / cum forte quidam in destinato consistens littore crebra pilei ventilatione colloquium eius expetere videbatur.Quem magnę rei nuntium arbitratus incognita ex eo cognoscendi cupidine velo posito terram cymba petiuit. Agnitiq; eminus hominis fidem prima voce damnauit ꝙ egressę nuper a Sclauis pyraticę parum eo pręscius fuerat.Is nāq; bissenas nūmum libras annuatim mercedis loco pactus quoties quatuor pluresve pyratici Mioparones Daniam petere statuissent indicia ad Absalonem se delaturum promiserat. Cuius non alia saluādi promissi ratio extitit: q̃ ꝙ ante pactionem secum initam pyratas profectos asseruit.Idem Absalonem quorsum tenderet percontatus vt comperit domos repetere velle/tunc deniq; expeditionem ab eo solui cum inchoari debuerat astruebat. Iam quippe a Sclauis aduersum Daniam ingentem classem esse contractam.Q đ vt cognitū sibi compertūq; fore ita ambiguū extare quisnā Danię partes hoc paratu petere destinauerit.Aestuāte Absalone & quo se hostes effusuri essent ꝑdiscere cupiente explorationē promittit pręquisito quo nuntium referre debeat.Absalon promontorium mønense designat:rogatq; tēpus quo obuiū mittere debeat.Ille diem sextū definit. Nec diutile moratus abscedit priusq; conspectum fefellerat q̃ comes Absalonis classis appelleret.Nostrorum siquidem ꝑsentiam perosus repente dilabi curę habuit/ne re comperta proditi ciuium cōsilii morte aut exilio supplicia lueret.Nec rem Absalon tacite habuit.Siquidē acceptū nuntium venienti sociorū classi suppresso auctoris vocabulo publicauit:ꝑfatus tūc a se domos repeti cum classem exeri satius foret. Ignaris cunctis quonā id auctore cōpertū haberet/ tātāq; ei⁹ ꝑscientiā ammirātib⁹ bifariā optione diuisa deliberare eos iubet/aucta classe an contracto equitatu venturū hostē repellere mallent.Q; si neutrū probent vel littorum incolas quo minus pyratarū sęuitię pateant propriis relictis tutioribus recipi locis iubeant.Igitur magnates concordi sentētiarum voto neq; incertam hostium appulsionē equitatu excipere promptū / neq; littorale vulgus ad interiora reiicere speciosum ducētes,naualiter confligēdum decernunt.Igitur portubus augēdę classis gratia repetitis remiges/velata nauigia dimittere iussi passim ad petēdos alterius expeditionis cōmeatus discurrere cœperūt Absalon ob nō nulla negotia Roskyldiam ꝓficiscit. Quē inde reuertētem hybernū subito frigus excepit.Cuius tāta vis fuit:vt etiā aquas repēte crustaret.Cunq; Syalādensiū populares cōtractis alimētis onustos cōmeatibus currus nauigia repetēdo ductarēt/tanta glacialis luti moles rotarū orbes implicuit / vt prorsus gyrare non possent.Quippe ꝑtinax gelu veluti glutino quodā lignis limū astrinxerat. Quo euenit vt curruum rectores iisdē relictis iumēta oneribus subderēt : ipsiq; pedestrium ductorum officia subirent.Quorum ocreas gelatæ sordiū tabes supra q̃ tibiæ ferre poterāt onerabant.Hos cū Absalon equo pręteriens miseratoriis verbis ꝓsequererē duraq; pro patria perpeti ꝑdicaret/respōderūt maioris erūnę eē captiuū pyraticis

340.

in transtris considere/plusq̃ se ex præsenti labore voluptatis,q̃ amaritudinis capere. Igitur expeditionē orsus quū prope Mønā venisset,obuiū accipit: quē nuper ad eiusdem insulæ ꝓmontorium nouarū rerū ex Sclauo cognoscēdarū causa transmiserat. Illic accepit classem Sclauicā Swaldensi in portu morantē petendæ Mønę propositum gerere/in australi ipsius littore equites/pedites in septētrionali edituram. Nauigia vero Kyalbyensis sinus anfractibus immissuram. Quā iccirco copias spargendas duxisse:ne incolis vllus fugæ locus admitteretur. Quo cōperto optimū arbitratus est tranquillo nauigationis genere Coztā petere:nec prius ab ea diuertere q̃ classis hostica se ipam ex cōsulto prędicti sinus angustiis infudisset. Cui si inopinate supuenire nequeat:reliquas hostiū copias occupatu facillimas autumabat: qbus nullus absq̃ nauigiis reditus pateat. Sclauis segnius agentibus,dilationem mirat⁹ Falstriam petit:ibiq̃ e tota classe bina nauigia legit:qbus hostiū actus speculari pręcepit. Horū alterū Sialandensibus/alterū Falstrensibus instruere iussum statuto: vt si eadem ab hoste capi cōtigisset/reliquæ classis impensis redemptio taxaretur. Qđ audiens qui a Sialandensibus in alterius nauigii regimen adcitus fuerat,operam se daturū asseuerabat:ne redemptionis beneficium captiuitatis iniuria pacisci necesse habeat. Quod nō ignauiæ causa officiū detrectando/sed vigilantis industriæ fiducia securitatē præsumendo astruxit. Verū Absalone Coztā regresso/Guemmerus quidā cōuiuio Falstrensibus præbito,nauem quæ speculandi gratia ab eis expediri debuerat/epularū dulcedine retentabat. Siquidē humanitatis specie fraudē occultans,omniū sobrietatē eximio potionis onere fatigatā/ad salutare Absalonis imperiū exequendū lentam nimis/inhabilemq̃ reddiderat. Is Guemmerus nimia Sclauorum familiaritate corruptus,nostræ gentis consilia latenter eis ꝓdere cōsueuerat. Eodē quoq̃ tpe Sialandensium classem corpe magis q̃ animo secutus fuerat. Ad cuius penates Sclaui iam portu Swaldensi petendæ Falstriæ ꝓposito egressi præmittūt q ipsum sup Danorū negociis secretius pcontetur. Tunc vero Guemmerus ab Absalone in classem vocatus patrię excubias specie/reuera insidias exhibebat. Qua de re nuntii per eius domesticos certiores effecti,mature suis quæ acceperāt indicant. Ea res Sclauicæ classis cœptum/ꝓpositumq̃ frustrata est. Itaq̃ cæteris rebus omissis ad sinum:quē viridem vocant/appellere cōtenti fuere. In cuius littore cru-
341. cē religiosa ab incolis cura cōstructā excidere adorsi sunt/insigni stipitis ruina maiorem pyraticæ gloriam habituri. Cuius sacrilegæ temeritatis supplicia postmodū turpissima fuga/tristissimoq̃ naufragio pependerunt. Falstrensibus quoq̃ hesterno mero sautiis supuenissent,ni Sialādic⁹ speculator inter remos ægre delapsus ebriis somnū clamore depressisset. Per quē Absalon cognito hostiū occursu, noctu Inguarum et Olauum ꝓbatæ solertiæ viros leuibus nauigiis ex insula Boka ad speculandum eorū consilium dirigit. Quibus ꝓfectis eorundem reditū pręstolare nō passus abscessum ꝓsequi statuit/præcurrēdos potius,q̃ imitandos existimans:ne longa nūtii expectatione cuncta tardius exequeretur. Meminerat siqdem moris esse Sclauis exercitum ducturis antelucanos amare procursus,rebusq̃ celeriter confectis,festinis studere regressibus. Quos ne tardius aggrederetur,remigiū maturius instruit vna speculatoris/ac ducis partes acturus. Quem Sclaui diluculo conspicati,aduentanti cunctas nauiū suarum puppes opponunt, proris in altū auersis perinde ac fugæ non prælio cōsulturi. At vbi Sialandensium signum enituit,vehementi remorū conatu parem fugam intendunt/corpore viros/animo fœminas exhibētes:nec ęgre

Absalon fugientibus institit. A quorũ insecutione coorta subito tẽpestate ꝓhibitus Falstriã repetiuit. Tãta aũt vndarũ colluuio fuit: vt nauiũ quęuis in aliã iactaretur nec collisioni leui opa succurri poterat/ꝑiculo oẽs ęquę pulsante: perissentq; nr̃i nisi tempestati cedere maturauissent. Igit̃ Sclaui cũ remigio aduersum vndarũ sæuitiã eluctari nequirent/veloq; sibi cõsulere vellent, tempestatis magnitudine euersis nauigiis mergebant̃. Quorũ ꝑiclitationis certissimũ indiciũ crebra pyratarũ nauium fragmenta regionis nostræ littoribus appulsa dedere. Bina ex iis nauigia remigum virtute a fluctibus defensa, in Iarimarũ Rugiæ principẽ inciderunt: q postmodũ alterũ ex iis Absaloni præmii noĩe transmisit/vtriusq; captionẽ ipius negocio imputans. Solennis hic dies Nicolai noĩe erat: cuius auspiciis effectũ est: vt Sclauorũ exercitus ad hoc vsq; tp̃s Daniã hostiliter petere ausus nõ fuerit. Iamq; nr̃os reditũ intendentes (vt hyeme fieri assolet) repentinũ gelu cõclusit. Q đ tantę violentiæ erat vt ipam sinus: in quo ꝑnoctabãt/suꝑficiẽ enata subito glacies occuparet. Huic tãta soliditas inerat: vt spissitudinẽ eius vnico ictu transuerberare nõ posses. Cumq; eximia glaciei moles portu egressuris obsisteret, industria ꝓuisum est: vt vnius nauis præcessu cæterarũ insecutio expediret̃. Sed nec vna quæuis præeundi officio diutule fungi poterat: q; ꝑtes carinarũ extrinsicę glacialium crustularũ acumine ꝑinde ac ferri impressione exederẽtur. Quãobrem præcessionis vices inter nauigia æquo ordine diuidi curatũ est. Ita demũ ꝑ maritimos anfractus nauigatione ꝓtracta in apertum pelagus ꝑuentũ est. Indeq; ad ꝓpria cuiq; remeatum. Iamq; Absalon tp̃m supputatione habita, vniuersas p̃ñtis anni partes ternis mensibus exceptis, pyratico labore emensus fuerat. Postera æstate apud Eydorã inter Henricũ et regẽ cõmuniũ negociorũ agitatio, cõtractis vtriusq; ꝓuinciæ principibus, habebatur. Vere reddito Christophoro solis præfecturæ suæ viribus succincto, ꝓspera aduersum Brãmeseos expeditio fuit: qua pacta alia ꝓtinus regalibus iussis instruit̃. Hanc Absalon et Christophorus ducũ noĩe ꝓsecuti/primi Mansuetã venere: q quũ rege tardius agẽte rursum/Brammeseos aggredi statuissent, aduehit̃ Eskillus insigni Scaniensium classe stipatus. Hic nuper Hierosolyma regressus, barbã admodũ immissam longinquæ ꝑegrinationis testẽ gerebat. Igit̃ Absalon siqd clam tãto viro experiret̃ vitio sibi vertendũ existimans/ꝑ Esbernũ ei qd cupiat/indicat. Ille studio Absalonis impensius laudato, orat sociũ se ꝓpositi habeat/caniciemq; suam iuuenilia quãdoq; experiri ꝑmittat. Nec segniter ꝓmptissimis Scaniensiũ delectis Absalonẽ secutus, cõmuni nauigatione appulit Lalandiã. Illic nostris obuiæ septem Rugianorũ rates fuere. Vnde quũ noctu soluissent, erroris metu peritũ nauigationis ex Absalone deposcit quo recepto ꝓspero cursu destinati portus compẽdiũ assecutus est. Absalonẽ vero noctis opacitas aliquãtis nauigationis excessibus errabundũ effecit. Sed nec Sialandenses erroris prorsus exptes reliquit. Par ignorantia Rugiana quoq; nauigia fefellit: et forte in eũ locum inciderant, ꝓpe quẽ Brãmesiorum classis pyraticam actura coierat. Cuius rei inscii Rugiani quũ primũ lux affuit, nostrorũ se copiis inserũt/paremq; cum ipsis militiam auspicantur, paucis ad nauiũ pręsidia relictis. Quas Brãmesii cõspectui subiectas, dilapsis metu custodibus, populant̃. Nec præda/spoliisq; contenti, bina ex iis nauigia præstantioris fabricæ visa/secum abducunt. Quæ quũ ꝓhibentibus Sialandicæ classis custodibus vlterius amouere nõ possent, ferro ꝑtusa merserunt. Vnicã hæc ꝓuincia vrbem habebat: quæ a danis rebus vacua reperta est, incolis eidem defensionẽ suam credere nõ audentibus, cuius desertioni ꝑtim de

342.

fensorum/ꝑtim valli inopia cām præbuit: anteq̃ incolæ vocitabant ꝗ mœniū suorū
diffidentia cum cōiugibus ac liberis ad ecclesiam extra vallum sitā certatim se con
tulerant/religionis q̃ belli præsidio tutiores futuri/pacisq; domicilio ꝑiculum vita-
turi. Sed nec quisq̃ e nostris ad eorū bona manus porrigere ausus est: ne prędandi li
bido sacrilegio implicaretur: q̃q̃ in sacra æde iniquas opes attentare nefas nō esset.
Neq; eñ religionis auctoritas eius detractoribus auxilio obtentuiq; fore debuerat.
Iāq; militāte Absalone/Eskillus neqđ cōsuetę religionis omitteret, primā sacris ope
rā exhibebat. Cuius animo tātus hostiū cōtēptus incesserat: vt in exercitu toga nō
armis vteretur. Interea Hurna ꝗdam et Marquardus: quē Adulfus Holsatiæ præ-
fectus filio moriēs tutorem reliquerat, Danorū copiis supbo sermone cōtemptis, in
gentem Sclauorū/Saxonūq; manū cōtraxerāt. Forte aūt nostris intermisso obequi-
tandi labore/respirādi gr̄a aliquātisper humi cubātibus/Eskillus adeo se ætatis ma
gnitudine cōtusum cōfractūq; asseuerabat: vt ne equū quidē sine adiutore cōscēde
re posset. At vbi hostes in cōspectū venere, quouis iuuene ocyor equū insiluit: ita vt
corꝑis eius robur nulla ex ꝑte quassatum putares. Adeo virtus ætati impat. Itaq; q̃
dictis senectutē causatus fuerat, hanc postmodū factis iuuentā redolentibus decora
bat: quē in hāc virtutis dissimulationē nihil præter virtutē adduxit. Eodē forte tpe
ex nostris manus puula prædæ dulcedine a cæteris digressa, quum hostes militū nu
mero supiores/et fuga vitare deforme duceret/et pugna aggredi nō auderet, inter
metū pudorēq; defixa/sociorū præstolabatur aduentū: inter quā et reliquas nostri
exercitus copias palustribus aquis medius fluebat/vno tantū vado meabilis/riuus.
Quē Absalon cūctāte primipilo primus equo trāsgressus, sequētibus supandę diffi
cultatis cōpendiū præmōstrauit. Cuius rei ignari, hostes securius q̃ cautius operie
bātur/Danicorū equitū aduentū editi montis interiectu celante. Igit̃ ꝗ prius a nr̄is
diuulsi fuerāt nō expectato sociorū auxilio: quod sibi tā ꝓpinquū cernebāt/ auide in
hostē ꝓcurrūt: ne bellū ꝓprio metu dilatū/aliena virtute expetere viderent̃. Quoꝝ
Sclaui paucitate cōtēpta postq̃ maiorē hac aciē humilioribus locis relictis mōtis iu
343. ga supare cōspiciūt, terga vertentes ab iis quorū vires summa animi dictiq; petulā
tia lacessiuerant, nullo negocio fundunt̃. Tantū semp ludibrii insolentiæ exitus af-
ferre cōsueuit Tūc quidā ex nr̄is quos ex fugientibus occupabant/nuda hastarū ꝑte
equis detrudere cōtenti, ob cōem religionē ferro ꝓsternere passi non sunt: ne pem-
ptorū cædes plus ꝑcursoris animæ noceret, q̃ gl'iæ ꝓdesset. Quā iniuriā beneficii lo
co a passis acceptā crediderim. Ingēti deinde pręda acta tam diu in littore ꝑstatū est
quo ad Rugianorum nauigia: quæ Brāmesii violauerant/reficerentur. Interea Hen
rico duce apud Bauaros agente vniuersi Saxonū satrapæ gerēdi cū Danis belli cu-
piditate: quod minimo cōficiendum negocio arbitrabantur/insignē viribus exerci
tum amplificabant. Qui in itinere ꝓfugis occurrentibus/accipiunt Danos nō rusti
ca aut ignobili armatura, sed oꝑoso ac militari instrumento bella gerere solere/tan
tæq; in Christianos clæmentiæ esse: vt fugientes colaphis, q̃ armis insectari malue-
rint. Nam aciem suam quū ab eis capi intercipiq; posset, equis nō spiritu spoliatam
auctorē vero victoriæ solum Sialandensium antistitē extitisse. Id mirum satrapis vi
sum: quorū vnus Guncellinus: cuius bellicæ virtutis experientia apud Henricū du
cem familiaritatis palmam creauerat/ de re præsenti a cæteris consultus, Absaloni
in maritimis occurrendum monebat: ꝙ cum vnius insulæ manu dimicare magni
non sit. Interrogatus ab iisdem rursum/ an cum ipso Rege manum tuto conserere

Hurneñ nobilitas prisca: e qua Lago Wrne clarissimus nūc Roskildeñ ꝑsidet episcopus.

Danorū militandi modus.

possent: Ne id quidem Henrico duci sine periculo audendum respõdit. Quo dicto cunctantibus cunctis/Danicaeq; virtutis impetum formidantibus, viam se tutioris consilii repperisse subiunxit. Nam quum vniuersae Danorum vires maritima expeditione cõfluxerint/si interim Slesuicensium partes hostiliter peterentur, plus dispendii Danos q̃ foris inferant/domi esse passuros. Quo audito Bernardus Razaburgensis in eam prouinciam arma se translaturum negabat: quam per regem beneficii iure possideat. Sed neq; Slesuicensium portas tametsi rex extrinsecus agat adeousq; defensoribus carere: vt plane hosti patere videantur. Nam earum custodiam sexaginta Danorum milibus esse mandatam. Quod audiens Henricus, qui Saxoniae primatum vicario nomine administrabat/bellum a se Danis temere parari protestatus est: qui pacis patriaeq; charitate flagrantes/propulsandae magis q̃ irrogandae iniuriae gratia aduersum insolentissimos seruos/ teterrimosq; latrones Martem inducant. Quos quum innocentes incessere nefas habeatur/tartareas sedes mereri, qui tam iustae gentis cruore manus suas contaminare praesumerent. His monitis decretum remittendae expeditionis obtinuit, cunctis tam indignum militiae genus detrectandum censentibus. Igitur Guncellinus: qui bellicae virtutis operibus apud Henricum excellentem familiaritatis locum meruerat / quum sententiam suam sociorum arbitrio damnatam animaduerteret, pacificandum cum nostris ratus, Sunonem poposcit: eoq; compositionis partes plenius exhibente, vsq; ad Henrici ducis e Bauaria reditum/belli dilationem obtinuit. Rex deinde Rugiam aduectus, Sircipinensem statuit attentare prouinciam. Quam dum peteret, eximiam vastae coenulentaeq; paludis difficultatem offendit. Cuius superficies tenero vestita cespite/graminis quidem ferax, sed vestigii ita impatiens erat: vt plaerunq; calcantes obrueret. Nam limo funditus subsidente in luteas voragines/sordidamq; colluuiem prolabebantur: haud aliud progressuris iter patebat. Tunc equites extenuandae difficultatis vitandeq; lassitudinis gratia/arma sibi detracta equis imponunt: eosq; praeuii ductare coeperunt. Quos vt altius coeno obrutos sustentabant/ita quasi et ipsi ductando subsiderent, equorum comam amplexi / fulciebantur. Riuulos quoq;: qui in ea palude crebri admodum discurrebant, nexis virgarum compagibus/superant. Tunc vero insignis quorundam probitas fuit. Nam quidam ex equitibus armis onusti, ductis post se equis, passibus incedebant /agilitatis fiducia onera abiicere recusantes. Quorum factum hoc illustrius, quo inusitatius extitit. Sed et equi dum corpus lacunis immersum auidius erigunt, interdum ductores vngulis obruunt. Rex ipse duorum militum humeris innixus, omnibus praeter proximam corpori vestem reiectis, aegre limi molliciem superat. Raro vnq̃ plus sudoris Danica virtus expendit. Ingentem hostibus peragratae paludis ammiratio stuporem inuexit. Neq; illis resistere tutum ducebant, a quibus et ipsam rerum naturam superatam cernebant. Victor tantae difficultatis exercitus haud secus q̃ si hostem fudisset/alacer incedebat. Ingentes deinde syluas emẽsus, animaduertit vicum apta nauigiis palude circundatum. Is aquarum natura q̃ arte munitior erat: eaq; duntaxat parte vallum habebat, quam pons inter ipsum et continentem porrectus tangebat. Hunc princeps vrbis Otimarus prohibendi aditus gratia aduentante exercitu, vndis illico exaequare curauit, solis stipitum reliquiis inter aquam manentibus. Quas nostri ceu quaedam alterius pontis iaciendi fundamenta sortiti, propinquae villae sepibus applicatis, paulatim intermeandę paludis com-

Paludis trãseundae difficultas.

Danica virtus.

347.

pendium moliuntur. Huius itaq; loci oppugnationem Rex hortante mœnium inopia aggressus, Absalone cum maiore equitatus parte prædatum misso, quæcunq; exædificandi pontis instrumento opportuna animaduertit, summo negocio contrahit. Huius operis contextum verentes oppidani, contractis vndiq; sudibus, ligneam turrim instituunt: cuius præsidio hostem tanq̃ arce vetarent: eiusq; propugnaculis freti, nostros promouendo operi, q̃ protegendo corpori intentiores, immissis subito funditoribus, incessere cœperunt. Contra, Dani sagittis decernere adorsi quia ꝓpius accedere nequibant, rem eminus tentant. Nec minus Otimarus noui pontis progressu territus/stagnum rate transgressus, Regem petebat. Ac prout nostrorum operam/aut segnem/aut vegetem animaduertit/ita nunc parcius/nūc impensius pacis supplicationes agebat: sempq; pro oppugnationis habitu/deditionis verba concipiebat. Tunc vero remissior operis executio fuit. Sciebant enim milites si bellum reuocari deberet, pontem a se cōseri nō oportere. In quem tanta iam armatorum moles concesserat: vt ne locus quidem suppetandis: quæ structuræ necessaria forent/suppeteret. Adeo vincendi auida multitudo/operandi angustias sibi ipsa conciuit. Sed nec aliter allatæ sepium moles, q̃ super militum vertices eorundem manibus ductatæ proferri poterant. Nec inutilis ea necessitas fuit/quū sepes in altum libratæ non minus corporibus muniendis proficerent, q̃ aquis sternendis prodessent. Eodem exemplo vulneribus saucii referebantur. Tum vero rarior tenuiorq; pontis contextus fiebat, militibus plus eius incrementis, q̃ firmitati studētibus. Et iam pene eundem insulæ commiserant: quum hostes partim arte/partim viribus freti/nouo pugnandi genere bellum exaggerant. Siquidem hastatas falces e turri directas ad militum nostrorum scuta tendebant: eaq; pertinacius appræhensa/præliantibus detrahebant. Obnitentes interdum violentiore tractu ponte excussos profundum petere cogebant. Cui malo ni maturius occursum fuisset, Danorum iuuentus propemodum scutis vacua occubuisset. Nam ex nostris quidam lignei vnci amminiculo iniecta sibi falce potitus/eadem cæteras occupando/hostem subsidio spoliabat. Iamq; dies occiduus erat/quum Rex contiguæ noctis metu quid potissimum ageret incertus/seram oppidi captionem/futurumq; pontis incendium verebatur. Quis rebus quum se vrgeri animaduerteret, ne victo similis magno cum ignauiæ rubore ab oppugnatione discederet, ad intuendas Otimari preces paulatim animum deflexit. Quem desperationis errorem Absalon cum ingenti præda superueniens/consilii sagacitate mire discussit. Siquidem Regem, si se ignaro Otimari votis annueret execratus: interpretemq; secretius abductum/quæcunq; a barbaro pacifice tractarentur, contrario modo exponere hortatus/armatus in pontem descendit: milites q; eum prohibendæ pugnæ gratia adesse ratos acrius instare compellit/prædam (si vincerent) eorum iuris futuram pollicitus. Grata militibus promissio fuit. Iamq; explicito opere alacres non solum telluris aditum, sed et turris fastigium occupant. Quam scalis/gradibusq; adorti, fundunt: obuios resistentes obtruncant. Tunc Herborthus eques Danicus/ne pontis angustiis officientibus/ac turba sociorum obstante tardior superueniret, facilem ad hostes transitum nouo irruptionis genere quæsiuit. Etenim armorum onere retento, profundo se credidit: quosq; gradu non poterat, incredibili nandi virtute præcessit. Quod factū æmulantibus cæteris, tenerā pōtis cōpaginē militū cōcursus repēte subsidere coegit. Cui⁹ ruina Absalonē quoq;

Otimari simulatio.

Absalonis calliditas.

Pontis ruptio.

inter alios excussum pessundedit. Qui quũ nãdi astu calleret/tametsi armis obsitus esset non solum inter vndas securus emersit, verum etiam alios eius artis ignaros ab imminenti periculo tutos præstitit. Interea Sclaui non suppetentibus ad fugam nauigiis, doliis se cõmittere ausi: iisdem pro rotunditatis habitu circumuoluentibus, ab insequentibus occupantur. Qui nimirum ob inusitatum nauigandi genus vt suis miserabiles/ita nostris ridiculi fuere. Itaq; ludibrio permixta eorum infœlicitas erat. Capto vico trucidantur mares/fœminæ captiuantur. Fuere etiam qui regi capiendi Otimari consilium instillarent. Quem ne recentis victoriæ gloriam vnius hominis perfida captione corrumperet, inuiolatum dimisit: hostiq; parcere, q̃ famæ nocere maluit. Cum omni deinde exercitu pristinum iter remensus, prius classem/mox patriam repetiuit. Postera æstate Henricus Bauaria reuersus, apud Eydoram solenne cum Danis colloquium habuit. In quo ob prosperos rerum successus adeo se insolenter ac tumide egit: vt medium pontis/sicut ante consueuerat/visendi Regis causa/transgredi recusaret: ne sibi dignitate præstare: quem peteret, fateretur: immemor prorsus illum paternum/auitumq; regimen gerere: sibi alieni imperii præfecturam cessisse. Quam insolentiam rex adeo patienter ac moderate tulit: vt in eius occursum exæquatis pontis spatiis/tanq̃ par non maior descenderet/honoratiorem se ratus/si cum indignãtis viri fastu humilitate certasset. Siquidem præditus mansuetudine animus/celsitudinem suam citra debitam maiestati venerationem submittere, q̃ alienæ superbiæ exemplo insolescere maluit. Itaq; pace cum Henrico composita, Absalon quum secus Stethinnense promontorium nauigationem haberet, leuibus saxis et ad iaciendum habilibus in eius littore lectitatis nauigium onerat/vsurus eis ad castelli tuitionem: quod in publico negociatorum portu condiderat. Quibus nauigio impositis, ad idem castellum postera die peruenit. Vbi quum munditiarum gratia balneis vteretur, animaduertit cuiusdam nauis e septentrione venientis mentionem foris stantium collocutione crebrescere. Quam vt piraticam ĩtellexit, semiloto corpore vestem poposcit: nauemq; quam in portu velatam dimiserat, remigibus lituo contractis, conscensam in altum dirigere curauit. Nicolaus quoq; qui clientelæ eius et stabuli curam habebat/aliud nauigium iampridem rimarum vitio pessundatum, exhausta sentina, ad patientẽ nauigationis habitum celeriter perduxit. Sed Absalon velo/Nicolaus remigio piratas petebat. Qui quum Absalonis nauigationem suam superare conspicerent, callidũ fugæ cõmentũ amplexi/submisso velo cõtrariã vento nauigationẽ remigio moliunt. Id attẽtantibus Nicolaus rate obuius fuit. Quã aduersa nauigatione petẽtes mira gubernatoris solertia fefellere. Nã cũ ad eius pene cõtactũ peruenissent, obliquato remigio in illud nauigii sui lat⁹ qđ ab hostib⁹ auersum erat pr̃iter cõcurrere iussi reliqui se erigentis opposit u pinde ac muro hostilia qbus incessebantur iacula vitauere. Sic hoste eluso diuerticulum nacti, callidis nauigationis ambagibus recessus petebant. Quas tanta fugæ auiditas ceperat: vt quum ingens telorũ vis in eorũ nauigium effunderet/etiam manus sagittis traiecti, manentibus spiculis, remigandi officia non omitterent. Adeo illos timoris magnitudo vulnerũ molestiã negligere coegit. Fuere etiam qui vndis impensius obluctantes/vitam remigio finirent. Alii telis terga confixi, maiorem nauigandi, q̃ spicula propriis corporibus auellendi curam prestabant. Adeo illis minorũ vulnerum dolorem maiorum metus ademerat. Cũq; anceps diu nauigationis certamen fuisset: quod ex remigiorũ volucritate pen

Vic⁹ capt⁹

Henrici insolentia.

Waldemari regis modestia.

t. Steffnense

Piratarum stratagema

Fugę ardor

346.

debat nostris tandem superantibus occupantur. Tunc quidam ex eis indubitati periculi metu ferrum expectare non ausi, in vndas desiliunt/mortemq; sibi ipsi inferre, q̃ ab hoste recipere maluerunt. Itaq; plærunq; timidos vnius periculi metus in aliud præcipites iactare consueuit. Maxima horum pars qui fluctibus abstinuerant/ferro perempta est: q̃q̃ ignobile sociorum fatum comitari nolentibus iure parcendum videretur. Quorum capita corporibus auulsa propter Absalonicæ vrbis mœnia iisdem stipitibus affixa sunt, qui nuper aliorum piratarum a Sialādensibus captorum ceruicibus onusti fuerant. Ea res ingenti prædones pauore confecit. Plurimum siquidem ad extirpanda piratarũ latrocinia spectaculi huius atrocitas valuit. Gubernator ipse cum paucis admodum remigibus captus/quũ falsam redemptionis spem animo præsumpsisset/ac forte putria sociorũ capita cōspicatus/ idem se Danis facturũ dixisset, captiuitatis suppliciis cōsumptus est/pœnasq; nō solũ veteris piraticæ, sed etiā recentiũ minarũ exitio pepēdit. Per idē tp̄s Esbernus et Wethemānus opportunas patrię excubias multo nauigationis impendio ꝓsecuti/sedulumq; piraticæ opus ingressi, in septem piraticos mioparones quatuor incidere nauigiis. Tūc Mirocus pugil spectatæ audaciæ fortitudinis suæ motũ intra ꝓpriæ nauis spatia cōtinere nō passus, Wethemāni se appetentis nauigiũ virtutis fidutia solitarius insilit/cedentibusq; p ignauiā remigibus, neminē in eo præter Wethemānũ rebellem habuit. Quos Esbernus rate præteriens risu ꝓsequi contentus fuit: neq; aut hostem lædere/aut ciuem iuuare sustinuit: ne pluribus aduersum vnum opem tulisse videretur. Progressus itaq; Strumicũ athletam insignis fortitudinis capit. Sed nec prius Mirocus vt pedem referret vrgeri poterat, q̃ alius nauigii supuenientis viribus arceretur. Cuius respectui tantũ venerationis a victoribus tributũ est: vt quum captus supplicium mereretur/redemptionē acceperit: potiusq; in eo probitas honorata sit, q̃ facinora punita. Ita quum impietati pernicies deberetur, fortitudini salus donata est. Eodē tempore Eskillus domesticis supra vires negociis fatigatus/dum quieti intentius consulit, proficiscendi licentia a rege difficulter extorta, nobile Galliarum cœnobium: quod Claraualllis nuncupatur/petiuit: ibiq; priuati more tranquillam vitam degens, asperum patriæ conuictum voluntariæ perigrinationis lenitate mutauit/iocūdiorem rerum vsum apud exteros, q̃ inter ciues habiturus. Per idem quoq; tempns Walagostenses mœnium suorum angustias perosi contractiora vrbis spatia propagare cœperunt. Nec incrementa adiecisse contenti noua defensionis præsidia excogitabant. Siquidem frequentibus palis circa mœnia defixis, quo minus hostis aditu potiretur/propinqua muris vada claudebant/profundiora fluenti loca aduolutis ingentibus saxis nauigiis inaccessa reddentes. Cæteros quoq; meatus nauigationibus opportunos/aut lapidum coagmentis/aut alio impedimentorum genere præstruebant. His obstaculis rex optato locorum accessu ꝓhibitus, classem postera aduersum Sclauos expeditione promotam/ Zuinensibus ostiis inserit/Iuliniq; vacuas defēsoribus ędes incēdio adortus, rehabitatæ vrbis nouitatē iterata penatiũ strage cōsumpsit. Nec solũ Iulini viciniā: sed et cōfinia Camini ipso p̄terito populatus est: vt factu celerius, ita quoq; hostib⁹ pniciosius ratus/patētē ruris vbertatē diripe, q̃ dubia munimētorũ claustra pulsare. Nā Iulinenses cũ vrbis suæ recētes ruinas ferendæ obsidioni inhabiles cernerent, perinde ac viribus orbati, deserta patria, præsidium Caminense petiuerant/ aliena amplexi mœnia, qui propria tueri diffiderent. Ab his demum finibus exercitus noster ad vr-

Gubernatoris superbi supplicium

Miroci virtus.

Eskillus archieps Clareuallen̄ fit monachus.

bis Oznæ ſolum dirigitur. Cuius mœnibus abſtinens viciniam irrumpit/certam
agrorũ vaſtationẽ incertæ vrbiũ obſidioni præpõderare exiſtimans. Sed etiã idem
aliquãto ſatius faciliusq; reputabat pſequi diſpſos,q̃ vrgere munitos. Cui poſtmo=
dũ compendiariæ nauigationis reditum circũſpicienti in commune prouiſum eſt/
propinqui fluminis abſtruſos reſerare ſeceſſus. Cuius oſtia quũ quondam nauigan=
tibus peruia fuerint:nunc harenis obfuſa ad priſtinũ habitum foſſa redigi poſſint.
Quam ſententiam conſiderata difficultatis magnitudo quaſſauit,Rege eximiam
obſtaculi molem ligonibus penetrari moroſum ducente,vetanteq; negocium ſuſci
pi,quod plus impenſæ q̃ vtilitatis afferre videretur. Igitur repetito Ozno,tormen
tisq; propter vallum erectis,obſidio fingitur:cui⁹ ſpecie deditio obtineretur. Quã
ſimulationem ſpernẽtibus oppidanis/expeditioni finis imponitur. Aliam rege poſt
ver poſterum exorſo/eiusq; opinione finitimos terrente/quũ ſe Sclaui nec propriis
viribus/nec peregrinis auxiliis aduerſum Danica arma abundare conſpicerent,de
legatur Priſzlauus,qui bellum apud Danos deprecaretur. In quorum præparatam
claſſem incidens/oblatæ pecuniæ pactione non ſolum profectionem prohibuit,ſed
etiam pacem in biennium taxauit. Cæterum publicæ religionis conditiones barba
ris ingeſtæ non ſunt:cuius profeſſores plæriq; eorũ principes exiſterent,vulgo ſa=
crorum ſocietatem damnante. Qui tametſi Chriſtiano nomine cenſerentur,titu=
lum moribus abdicabant/profeſſionem operibus polluentes. Per idem tempus Hẽ=
ricus compoſitis in Bauaria rebus/quia Sclauis aduerſum Danos adeſſe non pote=
rat,amicitiam Waldemari prius per internuntios petitam/ mox apud Eidoram col
loquio obtentam callidius q̃ verius amplexatus eſt. Nam puicaci eius ingenio nul=

Hẽrici praui mores.

la boni ſtabilitas ſeruiebat. Cum gente noſtra nũq̃ diutinas ac conſtantes amicitias
gerere ſuſtinuit. Mẽtiri virtutem ducebat:bonarũ artium loco fallaciam amplecte=
batur:fidem ſimulatione colebat/honeſto vtile anteferendo. Aſſidue noſtros rupta

Waldemari probitas.

turpiter ſocietate lædebat. Econtrario regem conſpicua animi integritas/ppetuaq;
in cunctis cõſtantia decorabat. Quid ergo miremur /ꝙ inter eius virtutes/ et Saxo
nicam leuitatem firma ſocietatis copula/aut ſolidum concordiæ vinculum contexi

Suer⁹ ſe regis filiũ mẽtitur.

nõ poterat? Iiſdem fere temporibus Suerus quidam fabro patre genitus/ſacerdotii
quod in Ferogia aliquãdiu geſſerat partibus abdicatis/Noruagiam petens,religio
nis munus militia mutauit/Oſteni cuiuſdam ab Erlingo proſtrati occaſione addu=
ctus:cuius agmini per deſerta fugienti fortuito obuius ducem ſe præbuit/resq; ad=
uerſum victores nauare cœpit. Et ne generis titulo carere videretur,originẽ men=
titus/Haraldum Hybernienſem auum ſibi vendicando/Siuardo ſe pcreatum con=
fingit. Cuius etiam nomẽ filio:quem antea patris vocabulo vna appellauerat/apta= 348.
uit. Et vt omnia prioris fortunæ momenta ſubrueret/proauiq; vocabulo in eo re=
præſentari crederetur,ſimulatæ proſapiæ decus/noui nominis ornamentis vſur=
pare ſuſtinuit/Magnumq; ſe in argumentum generis vocitari conſtituit. Quod
tam impudẽs mẽdacium turbulento militum e rore / credulaq; vulgi ſuffragatio
ne protectum/ad totius Noruagiæ cruentiſſimã ſtragem/extremãq; perniciem pe
netrauit. Idẽ quũ adhuc priuatus Suetiæ ducẽ Birgerũ petiſſet,ſacerdoti cuius for
te hoſpitio vſus fuerat/ſtolam præcipuum Diaconi inſigne/cum libro ſacerdotalia
ſacra continente dono dediſſe fertur. Sed ne peregrinis vlterius immorer,ſtilum
ad propria referam. Neq; me domeſtica ſcelera per idem tempus exorta diu=
tius externis inſiſtere patiuntur. Siquidem Magnus Erici filius præſentis for=

tunæ stipẽdiis nõ cõtẽtus: cũ Kanuto & Carolo q̃bus paterna cũ Waldemaro necessitudo: maternus autẽ auus Eskillus erat: aliisq́ cõpluribus in societatẽ facinoris accitis: opprimẽdi p insidias regis cõsiliũ capere sustinuit. A quo cũ Suenonis partib⁹ militãdo bello Grathico captus fuisset: nõ solũ spiritu sed etiã amicitiæ & familiaritatis iure donat⁹: atq́ ex priuata fortuna ad eminẽtẽ dignitatis locũ ꝓuect⁹ fuerat. Tantã victoris charitatem supplicii qđ meruerat loco expertus est. Cuius insidiarũ apparatus: hoc securior: quo incredibilior extitit. Neq́ enim facile regis animũ subire poterat: ab illo sibi insidias necti: cui quõdam salutem a se tributam meminerat. Cum res diu latuisset indicium huiusmodi fuit.

Magni ĩ regem conspiratio.

Quidã Theutones insidiarũ cõscii Magno clientelæ obsequiis deuincti cum forte negotiorum eius curam amministrãdo Holsatiam ꝑagrantes: cuiusdam solitariam vitã degentis hospitio excepti fuissent: eiusq́ cubiculum a se medio tantum pariete discretum nescirẽt: nocturno inuicẽ sermone effusius habito: vehementer se mirari dixere: quo pacto rex inter tot præparata sibi insidiarum cõmẽta mortaliũ adhuc luce fungeretur: quas Magnus cum Karoli filiis eius capiti clandestino consilio molitus fuerit. Has vero omnes aduersum inscium excogitatas: non fortuitis humanæ conditionis casibus: sed cõstantibus diuinæ protectionis subsidiis esse dispulsas. Siquidem Magnũ gladio dũtaxat venabuloq́ quo Tigres occupandi consuetudinem habebat vtentem: ꝑtituro Sialandiam regi comitandi obsequiũ ad cuiusdam vsq́ vadi transitum exhibuisse: ibiq́ Kanuti qui pari armatura instructus (nã id genus in venationis sectatoribus suspectum esse non poterat) cũ coniuratis eodem tempore superuenire debebat: occursu fraudatum, facinusq́ sine complice experiri non ausum: per summã propositi dissimulationem: cõsalutato rege propria repetiuisse. Post cuius discessum Kanutũ regi vadum transgresso obuiũ extitisse: turbatũq́ consortis absentia: prosecutionis officium simulasse. Aliquanto tamen eũ acrius auidiusq́ q̃ Magnũ propositum exequi ꝑseuerasse. Qui regem equites ad mare præmittere, stipantibusq́ fœminis morabundum in littore considere: & inter extremos nauigium conscendere solitum aggredi constituerit: peregissetq́ facinus: ni rex absq́ omnis humani indicii monitis: benigniore cœlestium cura compulsus: relictis ocyus pedissequis: ratem præter solitũ scandere maturauisset. Karolum autẽ antea a coniuratis in Scaniã trãsmissum fuisse si fratri propositum ex sententia cessisset / ad extirpandam regis sobolem amicorum auxilia contracturum. Sed ne sic quidẽ Kanutum proposito cedere voluisse q apud Fioniam frustra tẽtatum: in Scania maiori cum opportunitate consummare sperauerit. Waldemarũ ad Helsingorum vrbem præcurrere maturando: eũq́ cũ primũ Scaniæ aduectus rate excederet: incautum opprimere moliendo: quem post diurna venationis exercitia: ꝑmissis arbitris eo loci paruula rate crepusculo trãsire solitum: non ignoraret. Quã machinationem fortuitis necessitatis præsidiis elusam fuisse: nam ratem quæ regem vehebat cũ forte glaciali impulsu procul a concupito littore detorqueretur / militum eius aduentum præstolantiũ ingenti cohorte exceptam fuisse: eãq́ manũ necessitati subuenire conatam: coniuratorũ insidiis obstitisse. Ita Kanutũ & Carolum bis propositi cassos / loricas quas inuadendi regis gratia sub tunicis gestabãt hospitiis reddidisse. Horum autem omniũ ammirationem vincere: q̃ Waldemarus vnius ex coniuratis sibi ꝑfamiliaris suspectũ minime / ferrum vitare potuerit. Qui cũ regi per Rhedam aucupiũ exercenti: solitarius comes aurigaq́ existere soleret: deficiẽtibus cõiurationis auctoribus: parricidale ministe-

De insidiis Magni & Caroli.

Helsingaborg.

rium circa ipſum compræhenſa aue curru delapſus iuuandi accipitris curã intẽta corporis inclinatione tractaret:ſua manu peragendũ promiſerat:fortunã tamen in tanta tãq; facili inſidiãdi materia promiſſis parricidii partibus aditum nõ dediſſe. Horum itaq; euentuũ miraculis liquere mortali manu regẽ perire non poſſe: cuius ſalutem inter tot exitioſa,arcanaq; pericula:non induſtria humana:ſed cœleſtis pa texerit diligẽtia. Hanc hoſpitum relationem a rerum ammiratione profectam: ere mita perinde ac ſi diuinitus dati indicii myſterium veneratus:cuidam monachorũ rectori ad ſe venienti memori narratione replicuit iuſſo horum indicandorum gra tia ad regem tranſitum non differre. Quibus acceptis rex:cum ex diffinitione loco rum:argumentiſq; temporum:necnon itinerum ſuorum circũſtantiis fidem aſſer-tis habere cœpiſſet/non minus ſibi ſubſidii deum in prodendis inſidiis præſtitiſſe: ꝗ in fruſtrãdis tribuiſſet gratulatus eſt.Cuius rei ignorantia Karolus priſtina ad-huc ſecuritate ſuccinctus ſiue tegẽdi parricidalis propoſiti calliditate:ſeu peragẽdi deſperatione:Abſalonem ob cognationis fidutiam petitum: impetrandi ſibi a rege prouincialis beneficii adiutorem depoſcit. Quo propinqui preces attẽtius exſequẽ te:Waldemarus diſſimulata inſidiarum cognitione:ex fiſco ſuo ſe ſtipendia Karolo ſoluturum promittit:quoad honoris ei impertiendi facultas incideret. Cũq; Roſ-kildiam veniens in æde trinitatis optimæ maximæ/morem ſacris geſſiſſet: amo-tis arbitris Abſalonem adeſſe præcepit: quo ſecum conſidẽte indicẽ aduocans:quæ ſibi detulerit iterato exponere iubet. Ille propĩquitatis metu qua Abſalon a Kanuti filiis cõtingebatur eloqui veritus,atq; os rubore perfuſus:aliquãdiu plenũ hęſitatio nis ſilentium egit. Cuius taciturnitatis rex illico cauſam coniectans: hoc inquit te metu Abſalonis fides liberat. Apud quem meæ reſpectum charitatis propriæ neceſ ſitudinis affectioni præponderare non dubitem. Quo dicto ſenioris vocem verecũ-da animi hæſitatione torpẽtem ad eloquẽda quæ iubebantur intrepidam reddidit. Is itaq; relationẽ ab inſidiarum principio orſus: cunctaſq; earum partes veris nar-rationis indiciis proſecutus:hoc nõ ſuæ ſed alienę compertionis fuiſſe teſtatur, ro-gatum ſe tantum eadem regi referenda curare. Tunc rex eo ſecedere iuſſo:ductis al te ſuſpiriis:priuatim apud Abſalonẽ, queri cœpit: nũꝗ ſibi vel cognationis ius:vel beneficentiæ meritum obtentui fore potuiſſe:quo minus malis propinquorum arti bus appeteretur. Quorum fraudem ſi diſſimulanter tolerare cœpiſſet: effectũ in-ſidiis præbere poſſe: quæ tam potẽtum tãq; ſibi familiarium ſtudiis necterentur. Si vero parum adhuc publicato facinore ſupplicia de indemnatis ſumere maturaſſet: doliq; notitia a paucioribus ſumpta crudelius in æmulos conſuluiſſet: innoxia ca-pita confictis criminationis partibus obruere videretur: inuidiaq; virtutis accen-ſus ad communẽ generis ſui interitum variis inſimulationis modis exſurgere ne-ceſſitudinis euerſor:affiniũq; conſumptor cenſendus. Igitur & patientiam pericu-loſam & vltionem ſi præpropera foret:probroſam exiſtere. Ita ſe quem vindictæ mo dum appræhendere debeat ignorare,cuius & ignominioſa acceleratio ſit & perni-cioſa dilatio. Cæterum inſidiarũ periculis patere malle/ꝗ in auctores facinus retor-quere:ni mors ſua ad aliorum confeſtim exitium redundaret:quã liberorum ſuorũ amicorũq; miſerabilis ſtrages: mox diſcordia ciuilis: ſæuaq; exterorum irruptio: ac totius patriæ teterrima vaſtitas inſequeretur. Hęc & cõſentanea rex crebris an-xiiſq; gemitibus proſecutus:quæ maxime ſibi conducant Abſalonẽ diſpicere iubet. Ille ſe nihil a regis æſtimatione diuerſum perpẽdere refert:præfatus ipſum ex repẽ-

350

tino vindictæ procursu non leuius famæ dispẽdium q̃ salutis ex dilatione capturũ.
Quamobrem animaduersionis ius diuino ꝑmittẽdum arbitrio/ qui potis sit insi-
dias quas eluserit publicare. Sed neq; rem cuius multitudo conscia sit diutule vul-
gus latere posse. Hortatur deinde corporis sui custodiam consuetis comitibus attẽ
tius mandet: iubeatq; nunq̃ sibi inermes assistere: nec magis salutem suam diurnis
eorum officiis, q̃ nocturnis excubiis vallari curet. Sic enim coniuratorum aliquos:
se proditos suspicantes: repentinum propositi indicium edituros. Gratum walde-
maro consilium fuit. Cuius Roskildiam linquentis Absalon comitem agens: sollici-
tatur a Carolo petitionis suæ partes quas nuper apud regem egerit: iterare. Qđ ex-
sequente eo: respondetur a rege: raram beneficii gratiam esse, qđ accipiens parrici-
dio pensare studeat. Præterea miram quorũdam ingeniis & fallendi pertinaciam &
dissimulandi inesse versutiam. Se nihilominus cum primum Iutiam introierit insi
dioso militi munificum futurum: a quo potentiæ ius in id maxime vulgus affecta-
ri non dubitet. Iocunda Carolo promissio extitit: quã sibi per Absalonem expositam
impensiore gratiarum relatione prosequebatur: finxit enim oris hilaritatem: læti-
tiamq; effusius prætulit: quam non tam recipiẽdi beneficii q̃ implendi parricidii af
fectus progenuit: ꝙ ei regiæ dissimulationis industria securitatis incrementa tri-
bueret. Huic postmodum forte materni aui Eskilli per idem tempus a Gallia naui-
gantis appulsus/ vrbem Ripam cum Kanuto fratre petẽdi causã præbuit. Quorum
Benedictus quidam solo patre germanus: sed pellice editus regiæ clientelæ fortior
q̃ fidelior comes: waldemaro paucis post diebus q̃ Fioniã ingressus fuerat in pro-
patulo prãdente, siue celandæ fraudis impatiẽtia adductus: seu parricidii qđ cogi-
tauerat furiis concitatus: neglectis epulis cultrum quẽ forte prandendi gratia sum
pserat: compressa manu: huc atq; illuc actum: varia ancipitiq; versatione stringe-
bat: perinde ac vsum eius ad inferendas plagas agitationis exercitiis prædiscere cu
piens. Interdum ferrum sinu condebat: detectumq; rursum digitis inserebat. Inter
hæc assidue regem oculis destinabat: quibus nõ minus q̃ manui minarum inesse vi-
deretur. Cuius motibus amentię consentaneis: waldemarus per sponsam filii Ger-
thrudem ob id muliebriter lachrymãtem oculos inserere monitus: Nicolaum: qui
regiæ mensæ præerat: q̃ poterat arcanis nutibus accersitum: visum ad inusitatos
Benedicti gestus obliquare tacite iubet: amotisq; post epulas mẽsis cæteris sibi pro-
piorem consistere: prædicti equitis si quas moliretur insidias excepturum. Sed Be-
nedictum tum ipsius regis, tum commilitonum plena stuporis contẽplatio ferrum
351. vaginæ reddere coegit. Crediderim vero hunc animi æstum eius pręcordiis diui-
nitus ingestum eodẽq; auctore proditum facinus quo prohibitum esse. Tum demũ
waldemarus neglectum Absalonis cõsilium pœnitẽtia prosecutus: deuocatis in cu-
biculum militibus inter quos & Benedictus astabat: rẽ mœstam eisq; perq̃ maxime
displicituram afferre se dixit: quam & prodere triste sit: & celare pestiferum: nec se
dubitare quin eadem in cõmune delata amicorum mẽtes tristitiæ salebris sit impli
catura: tantoq; eis plus amaritudinis incussura: quanto regem suũ propensiore cha
ritatis cultu contingerent. Siquidem quorundam conspirationẽ de nece sua habitã
non dubiis cõiecturæ rationibus/ sed veris consciorũ indiciis, certisq; rerũ vestigiis
sibi proditã esse: cuius auctoribus primã salutis suæ custodiã credere consueuerit.
Nolle vero se eorum declarare vocabula ꝙ noxios resipiscẽdi induciis donare q̃ in-
simulãdi studio obruere mallet. Hortatur deinde maiore cum sedulitate vallãdum

Benedicti Alemanni stoliditas.

se curent: nec vsq gladiis vacui incedentem comitari sustineant: stipandiq officia hactenus per incuriam gesta deinceps elaborato famulandi studio prosequatur: tantaq id sollicitudine peragant: perinde ac quiuis propriæ synceritatis certitudine de aliena ambigere necesse habeat. Sed neq se vniuersos notabiles ducere: de quorum grege complures ad mortem pro se excipiendam si res posceret: paratissimos sciret. Tunc milites mutua fidei æmulatione consciorum indiciũ flagitantes: a perfidis erga regem capitibus vindictam se exacturos promittunt: neq aut necessitudinis aut familiaritatis gratia tẽperaturos: quo minus sanguinis eius cupidos pœnas quas mererentur/persoluere sint coacturi. Ad hæc rex referre: fidei synceritate contentos: vlteriores indicii partes expetere non oportere. Ita militum preces ab innocentiæ consciẽtia profectas/ plenum moderationis responsum cessare compulit. At Benedictus coniurationem a consciis regi proditam ratus: eũq his quos incautos opprimere cuperet callidis simulationis ambagibus veniam polliceri: plærisq militiæ insignibus relictis: Iutiam qua potuit celeritate petiuit: detectæ factionis nuntio ad Magnum dimisso. Ita perfidum eius animũ mordax conscientiæ crimen regiæ mansuetudinis promissis fidem habere vetuit. Quæ res Magno proxima nocte nauigio Lubecam proficiscendi: indeq Henrici contubernium expetendi causam præstitit. Eodem nuntio Kanutus & Carolus per Benedictum accepto: tacite Ripensium vrbe egressi: conscẽsa apud Randrusium naue præfectum Gothiæ Birgerum propinquitatis fidutia petiuere. Adeo illos malignæ conscientiæ vis securitate defectos: subito pauore quati coegit. Quorum profectionem Eskillus: tum propriam, tum nepotum fortunam miserabilius questus infinitæ ægritudinis molestia prosequebatur: ob cuius magnitudinem linguæ debilitate contracta: parum vocalis euasit. Quem rex ad se Wibergi veniẽtem iocunda admodum fronte suscepit: ne quid suspitionis in eius aduentu reponere videretur. Quam regis moderationem pontificis prudentia æquauit. Supplicem enim pro nepotibus vocem mittere non sustinuit quo magis se ab insidiarum suspitione alienũ efficeret: neue eorum culpæ affinis/quos precibus seruare cuperet, existimari posset: consultius arbitrando taciturnitatis argumento malignitatis suspitionem vitare: q̃ offensam pro noxiis supplicando contrahere. Cui postmodum Scaniam profecto/opportuna medicorum industria debilitatæ vocis opem redintegrauit. At mẽtem eius ingẽti curarum æstu obsitam ægritudine vacare nepotum proprio spiritu chariorum fortuna passa non est. Adeo facilius corporis q̃ animi discrimina vitatur. At Magnus facinoris pudore quam exilii causam haberet: Henrico pandere veritus: recõciliationis ab ipso dũtaxat remedia postulabat. Ille exulis vota auersari impium ratus: epistola ad Waldemarum transmissa: conceptæ erga Magnũ offensæ remissionem efflagitat. Ad hæc Waldemarus legatione q̃ literis respondere satius ratus: Henricum quẽ stabulo suo præposuerat: Germanicæ vocis admodũ gnarũ in Saxoniã dirigi curat: apud eius ducẽ Henricũ Magni perfidiã accusaturũ. Quo audito/ Magnus rubore in audaciã verso q̃ poterat pertinaciter obiectis se affinẽ negare: & veluti in augmẽtũ innocẽtiæ duello manum offerre: eodẽ acumine dissimulationẽ amplexus: quo facinus molitus fuerat. Refert legatus nõ ob hoc se eo missum: vt accusationis partes apud exteros ferro prosequi debeat: sed vt reum causam suã ad regis cognitionẽ transferre defensionẽq patria lege decretã subire moneat. Tum duce quẽ defensionis modum aduersum hoc criminationis genus lex Danica statueret: rogante: penes ferrũ pur-

Eskilli perplexitas.

352.

gationis morem consistere respondit. Tunc Magnus a duce rogatus: an tantum fi-
dutiæ in innocentia sua reponeret: vt huius experimenti indicio spem defensionis
petere auderet? Anceps id gen⁹ nec semper miraculo præditum aiebat: qđ plærūq;
et insontes damnare, & noxios absoluere soleat: fortuitosq; maxime experimētorum
euentus habeat. neq; enim diuinam potentiam tanta mortalium cura flagrare: vt
quibuslibet eorum votis rerum naturam cedere compellat. Suspecta plærisq; respō
sio fuit. Tum duce quā a se opem sperare debeat qui tanti criminis obiectionē pa-
triis institutis refellere nollet/arctius perquirente: quid ageret incertus: aliquandiu
responsi cunctationem exhibuit. Tandem vlterioris profugii diffidentia adductus:
vltro regem aditurum se dixit: si sibi quęcunq; causa exitum sortiretur: impunita-
tis fides daretur. In cuius fidutiæ certitudinem stabularius sponsionis suæ pignus
offerre cœpit: præfatus capitali crimine damnatis patriæ legis instituto dilabendi
inducias tribui: iisdēq; e vestigio supplicium irrogari nefas haberi. Qua Magnus
oblatione contempta: solam Absalonis fidem se pignoris loco recepturum asseruit.
Quæ cū rex ex legato cognosset: epistola duci redditur: qua Magno sub Absalonis
obtentu/veniendi discedendiq; potestas promittitur. Quo euenit vt Absalon prius
Magnum hospitio exciperet: q̄ vllum aduentus eius nuntium a rege sumpsisset: li-
teras quæ pro eiusdem receptione destinabātur nimio festinationis studio præcur-
rentem. Quibus tandem per regem susceptis sollicitudinem improuisi hospitis ple
nis fidutiæ promissis discutere curæ habuit. Quibus erectus Magnus: plus spei in
Absalonis auxilio: q̄ metus in sua noxa reposuit. Quo euenit vt maiore formidinis
parte deposita: propria repetere non dubitaret: nauigationem qua Iutiam petitu-
rus erat: necessariis vsibus instructurus. Quippe causam apud Aurusiam dicere iu
bebatur. verum hoc securitatis robur deprahensa secretorum eius legatio quassa-
uit. Siquidem binas eius epistolas proditionis mandata gestantes: a publicorum iti-
nerum obseruatoribus intercipi cōtigit. Quas cum regi allatas ab intermeantibus Magni pditoris astutia.
expertus fuisset: formulā qua signatoria vtebatur: proprii scribæ negligentia amis
sam confingit. Idq; non solum inter suos: sed etiam apud Absalonē simulatione pro
sequi curauit: opinionem serere cupiens adulterinas epistolas a formulæ repertori-
bus odio sui fuisse compositas. Appetente causæ dictionis tēpore: binis nauigiis in-
structus: Absaloni *Sialandiæ* & *Scaniæ* magnatibus comitato obuius affuit. Quo
adito consciētiæ stimulis actus: trepidationē fide maiorem pręteritęq; vitæ fortitu
dini indebitā exhibēdo: nullis se exhortationibus vt Iutiam peteret adducēdū iura
353. bat: plus a se metus in regis offensa: q̄ opis in cuiuspiā patrocinio reponi præfatus.
Præterea fortuitā sigilli sui amissionē causatus: æmulorū cōmēto occasionē ex eius-
dē inuētione nactorū inimicas regi literas suo noīe cōfictas asseuerabat. Sed Absalo
ne tāetsi criminis acta ab eo cōfessio foret: nihil cōmissum quo min⁹ inuiolatus dis-
cederet/cōstātius asserēte: sociali illū nauigatione psequit: plus amici monitis q̄ p-
prio pauori indulgens. Cui rex omni Danica nobilitate stipatus/apud villam Wiby
sibi per Absalonē oblato mensæ sacra cōmunicare passus non est: ne conuiuam agē-
do offensam deponere videretur. Quē die postero ad concionē vocatum suorum in Magni accusatio.
eum benignitate exposita: maiestatis reum agere cœpit: pietatē parricidio repende-
re auidum: qđ eius fuga non violēter ingesta: sed a solo conscientiæ reatu profecta
recēter prodiderit. Ad hæc Magnus se nō cuiuspiā delicti: sed minacis nūtii per Be- Purgatio.
nedictū accepti impulsu dilabēdi consiliū cepisse testatur: regiæ suspitionis causam

e longinquo tutius ſpectaturus. Præterea mirari ſe quo pacto rex/propinquũ quem
omni familiaritatis iure proſequi conſueuerat: inaniũ ſuſpitionum ductu perſequi
ſuſtineat. Contra rex hoc eum ingratiorem quo meritorum ſuorum negligentiorẽ
aſtruere: & in perfidiæ argumẽtum ſupradictas ipſius epiſtolas/quarum altera clau
ſa, altera aperta obſignabatur in cõmune proferre. Quas etiam per præſentes ponti
fices circũferri: & an vero Magni ſignaculo obſitæ eſſent: curioſius annotari præce-
pit. Qđ inſpectantibus cunctis adulterinũq; eſſe negantibus: recitari eas in publico
iubet. Aperta Scanienſibus ſcribebatur: regem ſuper complurium oppreſſione calũ
niãs: cunctoſq; ad bellum cum eo gerẽdum exhortans. Magnum repetẽdæ libertatis
auctorẽ habituros. Clauſa ad Kanutum & Karolum eodẽ quo prior titulo mitteba-
tur: quæ eos res in Scania nouare moneret: Magnũq; idẽ apud Iutiam facturũ pro-
mitteret. Sic regem viribus caritturũ maiorum regni prouinciarũ auxiliis ad eum
cõmeare prohibitis. Perlectaſq; epiſtolas Magnus cũ reſpõſo excepturus putaretur
indice metus ſilẽtio vtebatur. Quinetiã tantũ ſtuporis animo contraxerat: vt voce
quoq; deficeretur: internæ pturbationis notas confuſo oris habitu præ ſe ferẽs. No
tabilis viri taciturnitas fuit: quæ ne confeſſionis loco duceretur: prudens Abſalonis
interuentus effecit: miratu indignũ dicẽtis ad nouos criminationis obiectus homi-
nem defenſionis dubiũ pleno meditationis conſilio reſpondẽdi officia tardius exhi-
bere: protinuſq; eum dandi reſponſi gratia colloquio excedere: & quos velit ex ami-
cis in conſiliũ contrahere iubet. Quo dicto recreatus Magnus atq; ad ſpem labefa-
ctandæ accuſationis erectus acceptis cõſultationis induciis. Abſalonẽ cum Tuko-
ne Wendilenſium antiſtite ſeuocat. Is Tuko patri eius Erico diaconatus obſequiis
percharus habitus: deq; eius clientela ad pontificatum accitus fuerat. Cuius rei
grata recordatione Magni charitatem propenſius animo inſitam habebat. Quem
multum diuq; ob cogitati ſceleris immanitatem profectis a dolore conuitiis inſe-
cutus: reſpondente eo epiſtolas aliena fraude contextas: ſuperuacuum id purgatio-
nis genus aſtruxit: non ſolum ſcripturæ: ſed & ſtili: modum quo ſcriba ipſius Lam-
bertus in dictandis epiſtolis vti ſoleat certiſſime recognoſcere p̃fatus. Cuius affir-
mationem Abſalone conſentaneis verbis proſequente: tantũ Magno deſperationis
inceſſit: vt an eos ſibi confeſſionis remedia amplecti liceret trepide percontaretur.
Tum Abſalon tametſi confeſſio periculo non careret: ad hanc tamen ante procurẽ-
dum q̃ de venia actum, excuſſumq; foret negabat: ſuadetq; vti ſtupore depoſito: per
ſe vel per amicum in poſterum diem induciarum facultatẽ audacter efflagitet: fir- 354.
mato animo rem felicius expleturus. Quibus admiſſis rex præſentem nobilium ca-
teruam veſpere iter ingreſſus: ad Vnnonis locupletiſſimi viri penates ſecum perdu
xit. In qua profectione Abſalon a Magno admodum æſtuante quiſnam defenſionis
modus obiectis congrueret: curioſiore percontatione conſultus: nullam partẽ pro-
bro aut periculo vacuam agebat. Nam nec accuſationem tot rerum indiciis ſubni-
xam refellere promptum: nec purgationis partes detrectare ſyncerum: confeſſio-
nis vero exitum ancipitem fore quam nulla veniç certitudo præcurreret: Ita verax
reſponſi dator conſultori ignorantiam prætendere: q̃ in dubiis certitudinem pro-
mittere: fidelius duxit. Tunc Magno omnia ſe veraciter relaturum: ſi veniam con-
feſſioni tribuendam ſperaret dicente: intrepide eũ ſibi ſecreta quæ vellet cõmittere
iubet/nullum eorum indiciũ ad regem ex ſe manaturũ præfatus. Tum illo omnem
inſidiarum ordinem patefacere cupiente: Abſalon narrationem admittere noluit:

ne eam sacerdotali ministerio confessionis loco recipere videretur. Suadet itaq; Su=
nonem & Esbernum: secum adhibeat: quos in rebus arcanis tegendis industrios sci
at. Quibus admissis Absaloniq; data fide pollicitis, absq; eius conniuẽtia nullam se
præsentis arcani mentionem acturos: Magnus insidiarum seriem a principio rete=
xere orsus: non solum se cum his quorum crimen testis fuga prodiderat: iure nota=
tum asseruit: sed etiam complura ad regis caput pertinentia adhuc eius notitiæ pa
rũ indita/apertissima confessione detexit: Eskillũ (Asceri hic filius erat) & Christi=
ernum patre Suenone natum: eiusdem culpæ conscios asseuerando: Christierni fra
trem Ascerum cui in templo Lundensi prima post antistitem dignitas cesserat: con
iurationis consilium scisse potius q̃ probasse testatus. Confecto itinere postq̃ oppor
tunum colloquio tempus occurrit: Absalon cum Sunone & Esberno regem paulis=
per sine arbitris esse iussum contemplari causæ exitum monet, in qua nec accusa=
tionem actori instruere expeditum: nec reo confessionem amplecti tutum ducatur.
Qui si indemnatus abscederet: complures ad innocentiam sibi decernendam addu=
ceret. Sin confessus venia careret: simplicitatis exemplo culpæ sociis tegendæ eius
documentum præberet. Igitur elaborandum vt spontanea ab eo confessio elici pos=
set/quem testimonio insequi promptum non esset. In hanc sententiam perducto re=
ge: & se pœnam confessioni remittere promittente: cum Magnus postera die in cõ=
cione ab eo quid super responso deliberasset interrogatus fuisset: a cõiurationis ini=
tio orsus pudore posthabito: omnem insidiarum contextum: non solum conscios/
sed etiam loca rerum ac tempora perstringendo: vera narrationis serie proseque=
batur: regem inter tot peruicacissimę artis ambages, non sorte humana/sed diuina
opera seruatum affirmans: seq; non aliud magis mirari q̃ ꝙ fraudem tanta familia=
rium arte compositam propitiæ fortunæ interuẽtus eluserit, hominẽq; tot ciuium
dolis petitum casus incolumẽ seruare potuerit. His dictis/ genibus regis supplice
vultu gemebundus aduoluitur. Quem rex præteritæ amicitiæ verecundia con=
surgere iussum: ingratæ mentis exprobratione coarguit: illius per insidias oppri=
mendi cupiditate perfusum: cuius a primæua ætate perpetuam charitatem exper=
tus fuerit: a quo belli Grathici temporibus: non tantum spiritum sibi datum: sed
etiam adiecta potestatis incrementa meminerit. Se enim non solum propinquitati
supplicium remisisse: sed etiam munificentiam impẽdisse: eum vero cum fidem be=
neficio debuisset: perfidiam rependisse. Itaq; meritorũ suorum obliuionẽ ab eo tam
nequiter actam admirans: nec pristinæ confessionis assertione cõtẽtus: an se per insi
dias opprimere cogitasset inquirere perseuerauit. Ille nec animũ sibi nec arma ni=
355. hilq; qđ tanto facinori attinuit: excepto dei nutu defuisse subiũxit. delectatus rex tã
audaci hominis responso: veniã se confessioni tribuere: non familiaritatẽ restituere
dixit: ne rursum amicitiæ copia insidiarũ irritamentũ existeret. Eũdem quoq; taci=
ta ad Kanutum Karolũve mãdata habere prohibuit: monitum ne culpam repetere
velit cui diuinam potẽtiam tam constanter obniti persenserit. Ille se si quid tale cõ=
mitteret: vlterioris veniæ remediis indignũ vocare: ne precibus quidẽ salutẽ dein=
ceps tueri ausurum. Quo rex sedendi locum repetere iusso protinus Suenonis filiũ
Christiernũ quẽ peracta Magni causa p ignorãtiã casus obtulerat: iracũda admodũ
accusatiõe psequit. Qui cũ se cõsortis indicio pditũ accepisset defensionis inops cõ
fessione veniã ĩpetrauit: nec solũ spiritũ/verũetiã bonorũ omniũ incolumitatẽ asse=
cutus est: exilio dũtaxat pœnas dare coactus: ne prõptus ad crimẽ regressus suppe=

Coniuratiõ nẽ detegit Magnus.

teret. Ita moderatio manifeſtam militis culpam: extremūq; ſupplicium meritā: proſcriptione inſequi contenta extitit. Taliter exacto concilio Magnoq; Fioniā reuerſo Waldemarus inſulam ferarum gregibus abundantem more regio prædæ venaticæ vacaturus ingreditur. Quo loci Abſalon & Aſcerus a maximo pontifice Eſkillo ob veniam eius nepotibus conciliandam: quę Magni exemplo ſponderi videbat: trāſmiſſi inexorabilem regis animū experti ſunt: a quo demū Aſcerus an coniurationis fautorem egiſſet rogatus: cognitioni ſe quidem affinem: ſed a conſenſu immunem aſſeruit: nec tam odio regis q̃ delationis pudore, prodendiq; commiſſi verecundia hæc feciſſe. Quē confeſſionis modum diuturni poſtmodū exilii cauſam habuit. Huius legationis contemptum tam ægre Eſkillus tulit: vt variis corporis peſtibus cōtractis: grauib⁹ hyemem morbis exigeret. Qua finita Waldemarus Daniæ Suetiæq; primoribus accerſitis regales filiæ nuptias exornat: quibus peractis Waldemarum Eſkillus ſecreta allocutione petitum enixe depoſcit: arcani quod ei committere velit intempeſtiuam confeſſionem non arguat. A quo poſtulata ſperare iuſſus: iampridem deponendi pontificatus allatam ſibi cupidinem dicit, quem tanto oneri imparem ætas viribus defuncta conſtituat: neq; enim in faſtigio ſe: ſed priuatū ac procuratione liberum decedere velle præteritæ conuerſationis habitū monaſtica mutaturum. Quem cum rex verbis charitatē ſimulātibus propoſito prohiberet: idq; ei ſine Romana auctoritate exequēdi fas eſſe negaret: habere ſe ſummi pōtificis epiſtolas: per quas non ſolum abdicandi honoris licētiam: ſed etiam transferēdi in quē vellet/ poteſtatem acceperit teſtatus eſt: huc accedere q; ſe Romanæ legationis officio fungentem: ne ſedes ſucceſſore vacua habeatur: ſubrogationis curam exhibere par ſit. Quod dictum rex/ Aſcerum ab eo pontificem adoptari ratus/ ſuſpitione inſequi cœpit: nec dubius Kanutum & Karolum ſiquid vlterius aduerſum ſe conati forent multum ab auo virium contracturos: cum diu verbis amicitiam præferentibus egiſſet: ad poſtremū votis eius annuere ſe dixit: q; Romanę ſententiæ decreto obuiam ire nequeat: penes quā publicę religionis norma conſiſtat. Tum Eſkillus honoris abdicationē contractorum pontificum frequentia celebrari magni æſtimans: profecturum ab vrbe regem precari inſtitit vti ipſos exacto menſe ſecum reducat/ quos non ſolum ſuæ renuntiationi: verūetiam noui antiſtitis creationi intereſſe expediat. Quam rem prorſus ſilentio dignam exiſtere: ne cognita quēq̃ electionis metu dilabi cogeret. Quo conceſſo ſtatam interim ſolēnemq; popularium concionem ingreſſus docet quantam ſubitorum charitatem faſtigio functus exhibuerit: q̃q; beniuolo ſtudio merita ſua publicus eorum fauor pēſauerit. Iam vero ſibi re pontificali cedere in animo eſſe: cuius amminiſtrationi ſupremæ ætatis ſuæ habitum diſſidere cōſpiciat: ideoq; ſe eorum curam quā hactenus plenis pietatis officiis geſſerit: diuino mandare præſidio, cunctiſq; ſibi militiæ fide deuinctis huiuſce generis nexū remittere: ſuper hæc omnia alienis delictis veniam dare: propriis petere, vniuerſos etiam diſceſſum ſuū piis precibus proſequi: votiſq; pro ſe excubare precatur: parem ſe eis dignationem repēſurum pollicitus. Adeo autē miſerabiliter in concione egit: vt eam lachrymis ſuffuſam dimitteret. Qua ſoluta Abſalonem Sialandia redeuntē miſſis quibus exciperetur equis: pēnatum ſuorum hoſpitio vti compulit. A quo qd ita plæbem mœſtitia affeciſſet rogatus: tum ſeniū ſuū, tum exilium nepotum dignitatis ſibi patrięq; faſtidium afferre reſpondit. Huc accedere voti religionem qua ſe dudum Bernardo Claraualleſi pōtificatu vltro ceſſurum, priuatāq; vitā & hono=

Eſkillus pō tificatu ab= ire parat.

Eſkilli in concione verba.

356.

ribus defunctam acturum ſpoponderit. Die poſtero quũ prædicti prouinciarũ an=
tiſtites in ædẽ Laurentii matutine coiſſent, ornamenta ſacrarii armamentario ege=
ri/cõſpectuiq; ſubiici iubet, quantũ veteri altarium cultui/priſtinoq; ſacrorũ ſplen
dori noua ac religioſa liberalitate adiecerit/in propatulo oſtendere cupiens. Qui=
bus prolatis/voce ſuſpiriis permixta/ quantis charitatis impendiis pro ſubditorũ
pace ac ſtabilitate excubuerit: quot erumnis/quot periculis obſitum omne pontifi=
catus ſui tempus exegerit/edocet. Quem ob hoc ſe deponere ſtatuiſſe: ꝙ ætatis ſuæ
magnitudinem vlteriori eius functioni inhabilẽ ſentiat. Cuius orationẽ rex reſpõ=
dendi officio ſubſecutus, eum tametſi crebras cũ regibus ſimultates geſſiſſet/ponti
ficis partes laudabiliter executum affirmat. Suæ vero ſententiæ reſignationis eius
propoſitũ non placere: cui iam eo ætatis peruentũ ſit: vt malignitatis vltra notari
non debeat. Deinde eũ proprio motu /an ſuo cõpulſu paſtoris officium detrectaret
fateri iubet. Tunc Eſkillus directis in aram manibus, iurare et præſentia ſacra teſta
ri ſe non odio regis/aut vllius iniuriæ ex eo receptæ violentia, ſed perituri honoris
faſtidio/perpetuiq; ſtudio huc propoſiti eſſe perductũ. Grata regi reſponſio fuit cu
pienti vera pontificis aſſertione calumniæ ſuſpicionẽ vitare. Rogat deinde an vnq̃
regia ſeueritate pœnas ab his exigere ſuperſediſſet/aduerſum quos ille pontificalẽ
cenſuram prior diſtringendã curaſſet? Quo nihil tale eum egiſſe fatente, graui me
tu liberatum ſe dixit/veritum ne ſubita antiſtitis abdicatio occultam apud cõplu=
res ſibi notam crearet. Romani deinde põtificis epiſtola: ſine cuius nutu rex digni
tatem ab ipſo deponendam negabat/in cõmune relegẽda profertur. Ea ſcribebatur/
Romanũ antiſtitem Lundenſi pontificalis miniſterii laxationem petenti: ꝙ eũ huic
muneri perutilem ſciſſet hactenus repugnaſſe: nunc vero precum eius perſeueran=
tia ſuperatum/ætati ipſius aſſiduoq; languori petitæ rei licentiam detuliſſe. Cuius
auctoritati rege refragandum negante/ſua ſede exurgens/virgam anulumq; præci
pua pontificalis ſacerdotii inſignia altario imponens/perfectam ſui muneris abdica
tionem agere proteſtatus eſt. Cuius facti miſeratione lachrymæ aſtantibus obortæ
ſuſpiriiſq; murmuris inſtar reddentibus ædes repleta. Igitur Eſkillus, qui regni cle
rum excuſſius noſſet/ſedis a ſe relictę ſucceſſorem a rege circunſpicere rogatus. Cõ
probata monitoris induſtria, aliam Romanæ dignitatis epiſtolam explicat: qua ſibi
legationis habenas tenenti ſubrogandi antiſtitis arbitrium mandabatur. Ea perle=
cta poteſtatẽ quã ſibi indulgentia Romana detulerat, ad eos quibus eligendi ius eſſe
conſuerit/transferre ſe dixit: ꝙ vltro iure ſuo cedere, q̃ alienum offendere malit: ne
eccleſiam pro cuius maieſtate tuenda ſemꝑ excubuerit, conſueto libertatis benefi=
cio fraudare videretur. Tunc iiſdem regi vti conſilium ſuum exponeret/obſecranti
357. bus: regeq; cleri poſtulationem ſub plæbis nomine: cuius ſe partibus proloqui refe=
rebat/conſentaneis precibus proſequente/ſententiam ſuam inter diuinam/ huma=
namq; charitatem fluctuari aſſeruit: quarum alteram tacẽdo/alteram loquendo of=
fendere poſſet. Dei namq; mentẽ exaſperaturum ſe eſſe, ſi illius quem huic maxime
regimini idoneum ſciſſet, indicem agere ſuperſediſſet. Si vero hominem huius offi
cii gnarum/pontificiſq; partes alibi laudabiliter executum/ſed et pro patria diffici=
lia audere ſolitum nuncuparet, familiaris et propinqui gratiam violaret: quem hu=
ius honoris oblationẽ auerſari nõ dubitet. Tunc cuncti quiſnam ab eo deſtinaretur
animo perpendentes/ſolam vocabuli certitudinem flagitant. Et ille Roſkildenſem
(inqt) antiſtitem mihi ꝓpinquitate/vobis opinione notũ deſigno. Igitur compluri=

Eſkilli libe=
ralitas.

Verba Eſ=
killi archi=
epiſcopi.

bus bene ecclesiæ consultum acclamantibus, exurgens Absalon maiorem hunc fascem q̃ vt humeris suis imponi debeat/refert: nullo se pacto ad deferendam ecclesiã adduci præfatus: quam angustissimis rei Danicæ temporibus susceptam ad eminẽtem fortunæ habitum summa animi corporisq; fatigatione perduxerit: cuiusq; nõ solum externum hostem armis submouerit, sed etiã veterem atq; hæreditariã paupertatem fœlicibus opum incrementis mutauerit. Tum ii quibus suffragandi ius erat ab Eskillo taciturnę hæsitationis increpiti/et cuinã officii sui partes cedere vellent rogati/paribus in Absalonem votis pnuntiant: adeoq; concordes suffragiorũ voces misere: vt nihil in his diuersum aut dubiũ reperires. Nec oris officio contẽti manu compræhensum ad sedem quã ei voce detulerant/vi ptrahere conantur. Nã primus Eskillus iniectæ in eum dexteræ exemplo cæteris idem audendi fiduciã tribuere videbatur. Qui etiã vt mos est concinere exorsi/celebrem electionis concordiam decoro psallendi officio prosequuntur. Quorũ plenum venerationis concentum populus ingenti plausu tripudians, sacro cantilenæ genere æmulabatur/gloriosis clericorum vocibus aliquid honorificæ modulationis adiicere gestiendo, per sonantibus aliis, deformem sibi taciturnitatẽ existimans. Adeo in eligendo eo tota multitudo vnã beniuolę suffragationis vocem habuit. Ille vero trahenti se turbæ summis corporis viribus obluctatus, complures robustiore impulsu præcipites humum petere coegit. Ab iisdem quoq; exuuiæ renitenti detractæ: iamq; res ad vim et rixam vsq; progressa/pmixtos strepitu cantus exaudiri non patiebatur. Igit Absalon ad sedem pontificali fastigio cõsecratam pia plæbis violentia perductus, in ea collocari passus nõ est: ne vlla ex parte cogentibus assentiri putaretur. Quamobrẽ prius ab Eskillo/mox a Waldemaro oblati sibi diuinitus honoris ornamenta amplecti rogatus: ne præsentis ecclesiæ maiestatem nouo et inaudito contemptu perfunderet/impetrata loquendi copia, ad appellandi officium procurrit. Cumq; precibus obsecuturus putaretur, validissimum repugnationi suæ tutamentum adiecit. Rapuisset alius oblatæ dignitatis beneficium/auideq; se tanti sacerdotii tribunalibus ingessisset. Nicolaus Roskildensis chori senior super irrogata antistitis violentia parem appellationis vocem edere cunctatus non est. Tum Eskillus aliquanto cõcussior, certissime se suffragatorum partibus affuturum dicebat/sensurum Absalonem sua an illius vota plus momenti Romæ sint habitura. Hinc missæ studiũ datur. Qua percelebrata, benedictionem Eskillus Absalonis ministerio præstari præcepit. Hac vsurpatione eum electionis assensorem efficere gestiendo: se iam cunctis pontificatus partibus defunctum huic ministerio congruentia amplius exequi non oportere præfatus. Quem Absalon tametsi pontificalia deposuerit, legationis tamen iure benedicendi prærogatiuam retinere dicebat: neq; ad inferioris potentiæ viros debitum fastigio suo munus relegare debere. Ea Absalonis verecũdia senem voti cupidum neglectæ dignitatis suæ meminisse coegit. Alio quoq; moderationis genere repugnationis eius perseuerantiam idem labefactare tentauit. Siquidem in cubiculum deuocatum cum precibus pflectere nõ posset, genibus nixus plenis supplicationis lachrymis aggredi conatus est. Profectu vacuus tertium irritamenti modum: quo electi mentem ad suam sententiam adduceret excogitauit: incertum relinquens maior in cogente, an resistente perseuerantiæ conatus extiterit. Siquidem equites suos numero et amplitudine insignes ad eũ direxit militari fide se eius partibus obligaturos. Quorum Absalon famulatum repudians/se prorsus in hono

Absalon refugit primo Danorũ archiepiscopatum.

358.

rem eorum obſequiis dignum conſenſurum negabat. Qua demum conſtantia cui-
ctus Eſkillus ne ſupellectilis: quam eccleſiæ relinquere ſtatuiſſet, obſcurior depoſi-
tio foret: eundem in arcanam veſtibuli partem abductum inſtantius hortari cœpit
vti ſaltem oculis eam ſubiicere dignaretur. Sed et hanc quoq; ſollicitationis p̄tem
ſuperiorum victor mire contempſit: ne qui gloriæ tentamenta calcaſſet, auaritiæ ir
ritamentis ſuccumberet. Quamobrem Eſkillus ira accēdi creditus, minus ſe bono-
rum q̄ cogitauerit (inq̄t) ſacris atq; domeſticis vſibus relicturum/ ipſumq; tam ſtoli-
dæ pertinaciæ quandoq; damna ſenſurū. Aureo deinde poculo regem/ Abſalonēq;
ſimili muneratus eſt. Pręterea neminem ex amicis indonatum reliquit/ apud patriā
ſibi præclara liberalitatis monumenta creare cupiens. Varia quoq; membrorū de-
bilitate perſtrictus, ad poſtremum etiam igne (quem ſacrum vocant) quadam cor-
poris parte reſperſus abſcedere maturauit/ perinde ac diuinitus iniecti ſibi ſuppli-
cii cruciamenta ſortitus. Quem quū Abſalon Scania excedentem caſtelli ſui hoſpi-
tio excepiſſet/ ſeq; tanto pedum frigore teneri/ vt noctu quietem capere non poſſet
conquerentem audiret, calidum laterculum ciſtula crebris foraminibus diſtincta
incluſum plantis applicuit: eoq; fomenti genere præfrigido ſeni patientem quietis
calorem reſtituit. Cuius medicamenti beneficium hoc Eſkillo gratius fuit, q̄ ab ar-
tificis charitate/ non ſcientia aut profeſſione manauit. Qui quū Abſalonis nauigio
comitatuq; Sleſuicum perlatus fuiſſet, cyphum argenteum ab eodem ſibi pro mu-
nere oblatum ſuſcipere recuſauit/ pręfatus ſe deinceps nullum inſignium vaſorum
vſum habiturum. Idem quū regem Sleſuicenſi in ponte obuium cōueniſſet, ita cor-
poris debilitate ſolutus eſt: vt a plæriſq; exanimis putaretur. Recreatus tādem, fre
tumq; rate tranſgreſſus/ ac præſentes benignius exoſculatus inter flebiles amicorū
voces plorabundus/ et ipſe curriculo per Abſalonem procurato quū prorſus equi-
tandi impatiens foret: quo mollius veheretur/ imponitur. Cuius flentis diſceſſum
amicorum turba ipſum vlterius nō viſura pinde ac funus lachrymis proſecuta eſt.

Eſkillus ſacro igni correptus abire cogitur.

Poſt hæc regis legati cum Lundenſibus cogendi Abſalonis gratia Romam mittun
tur. Qui primum Clareuallū profecti, reperti illic Eſkilli epiſtolam: cuius ea tempe
ſtate non mediocris apud curiam fauor vigebat/ in adiumentum ſuæ petitionis ac-
cipiunt. Nec minus Abſalon ac Roſkildenſes legationibus curiam fatigant/ electio-
ni quam Lundenſes confirmatum peragebant/ plenis reclamationis ſententiis obni
tentes. Interea proceribus apud Roſkildiam paſchali tempore feriatis/ cōuiuioq; p
ſummam omniū hilaritatem exacto, per Thordonem Lundenſium præfectum regi
ſignificatum eſt/ Thormerum quendam Magni nuntium nuper Gothia reuerſum
tanto itinere Scaniam eſſe tranſgreſſum: vt captionem celeritate vitauerit. Cuius
occupandi gratia Beltenſem tranſitum inſidiis eſſe vallandum: quem ab eo ocyus
adiri ambiguum non ſit. Rogatum ſuper his Magnum/ pręſidiumq; negationis am
plecti conatum/ rex tuto fateri poſſe promittit. Ille ſumma cum diſſimulatione obie
359. ctorum fidem leuare ſiquid huiuſmodi compertum foret/ vlteriorem ſibi veniā ne-
gari precatus. Rex negatorum incredulus, Adulfo cuidam inſignis fidei ſed clerica
lis conditionis: q̄ propter Belticum littus habitaret/ obſeruationis negocium man
dat, per ſatellites ad eum directos cultus et corporis notis: quibus prædictus Ma-
gni nuntius dinoſceretur expreſſis. Taliter captus Thormerus: ac coram rege ſup
mandatis: quorum eſſet gerulus/ perquiſitus, poſt diutinæ negationis ambages quę
ſtionis metu credita ſibi ſecreta detexit/ lignum compactile: quale more Danico in-

Magni nuntius.

Danica ſcytale.

ter amicos sigilli vim obtinet/a se epistolæ loco gestari confessus: cuius dimidium a Kanuto & Rarolo pinde ac syngraphus haberetur. Cuius nequitiam rex vinculis mulctare contentus, Absalonis eum custodiæ tradit. Igitur per Nicolaum stabuli sui præpositum Fioniensium militum eum sequi iussorum auxiliis succinctum Magnum perinde ac denuo sibi insidiosum/pœnamq; perfidia meritum capiendum curat.

Magnus capitur.

Qui in cubiculo nocte cōcubia circūuentus dū pristinę virtutis immemor salutem latebris/non armis circunspicit, post aulæa repertus abstrahitur. Ita nescias miseriorem eum deformitas captionis, an captio ipsa reddiderit. Oblatus regi quū super insidiarum consilio rogaretur, aliquandiu obiectis se affinem negabat. Tandem conuincentibus eum captiui indiciis/dissimulationisq; materia non suppetente, confessione crimen aperuit. Cuius mentem rubor nescio magis an supplicii metus affixerit. Hunc rex ad vrbē Laterensem missum/Thorberniq; custodiæ traditum/carcere q̃ morte mulctare maluit. Per idem tempus Sclauorum piratæ spoliatis Waldemari legatis, nauigium muneribus eidem a socero transmissis onustum cepere. Cuius reposcendi gratia nuntiis ab eodem missis superbe responsum dedere. Qua iniuria Waldemarus (vt par erat) accensus, Henricum in societatem vltionis sollicitat, Rugianisq; ꝙ hostilium locorum gnari essent in commilitium euocatis. Per Suinam inuectus, Iulinum oppidum incolarum fuga desertum incendio tentat Henrico Diminum obsidione complexo. Qui quum expugnationem dubiam/difficilemq; animaduerteret, amnē qui castra sua a mœnibus diuidebat transuerso deductum alueo/remotiore cursu vrbem præterlabi coegit. Quo facto hostium muris summam defensionis opem conciliauit/præsidium eius pro oppugnatione molitus. Ea re effectum est: vt actam æstate obsidionem autumno inglorius solueret. Cuius discessionem fortuitum vrbis incendium subsecutum est, suis viribus tribuente fortuna, quod Saxonicis deferre dignata non fuerat.

Vrbiũ fortuitũ incendium.

Eadem benigniore Danos lumine contemplata: eorundem ministerio Cozcouam vrbem conflagrare permisit indigenas vero metu palantes ad loca paludibus obsita viriũ inopia confugere coegit. Quod Absalon captiui cuiusdam cum fratre minore/coniugeq; et liberis compræhensi indicio expertus rogare eum cœpit, an suam suorumq; libertatē latentiũ ciuium proditione mercari cuperet? Ille conditionem cupide pactus, seipsum terrestribus copiis petendam/paludem cincturum/fratrem vero nauigaturis ducē promittit. Sic eñ Sclauos ancipiti fuga implicitos nusq̃ dilabendi materiam habituros. Ea palus a superiore per angustum amnis discrimen abrupta/minoribus duntaxat accessa nauigiis erat. Quibus dum Absalon eam peteret, a captiuo errorem simulante ductum minis extorsit/saltumq; meditantis ceruici nexum inferri præcepit. Multi in eum ex Sclauis dum cimbis fugam capessunt/incidunt. Armenta ab iisdem inter mare paludemq; coacta a Sialandensibus capta/ac per totum exercitũ distribui curata sunt. Quæ res ei plus inuidiæ apud socios/q̃ gloriæ quæsiuit: ꝙ ab vniuersis capiendum erat, a solis Sialandensibus occupari dicentes. Quo paludem egresso, quidam ex nautis petulantioris linguæ ducem supplicio dignum per iocũ dixere: ꝙ quum nauigationem præmonstrare deberet, ignorantiam finxerit/promissumq; suum secutos simulato errore fallendos curauerit. Ille ludibriis pro serio ductis, laqueo destinari se ratus/dum aquam e stagno tanq̃ munditiarum gratia peteret, vltro præcipitato corpore profundum insiluit/anticipare fatum, q̃ expectare præoptans. Qua temeritate dubium reliquit/perierit ne, an sub vndis saluus ena-

uerit.Quibus rursum (vt fieri solet) euomitus restim quã collo innexam habebat,
manibus ne per eam attraheretur complicandam curabat. Mersus denuo visentes
eadem qua prius ambiguitate compleuit.Sed corpore eius tandem exanimi reper-
to,dubietatis quieuit contentio.In tantum autem illic exercitus noster captiui pe-
coris gregibus abundabat: vt in iisdem agendis quotidiana pastorum opera vte-
retur. Quorum discursum periculo vacuum generalis earundem partium vasti-

Subactio Sclauorum xxii.

tas efficiebat.Quam tanta incendiorum vis pepererat: vt hirundines quoq; tectis
quibus habitare consueuerant orbatæ/gubernaculis nauium ac proris fœtũ pro-

Incendiorũ vis.

creaturæ nidos affigerent/domiciliorum vsum ab hostibus mutuantes. Post hæc
Rex Henricum diutina Diminensium obsidione suspensum alloquio petiturus,ter
restri itinere arrepto,vrbem Cozcoam a nemine defensam igni implicitã reliquit.
Cuius processum tum amnis cuiusdam profunditate insignis:tum vlteriorum lo-

Cozcoa incenditur.

corum difficultas indicata cohibuit. Hinc Regi in Caminensium prouinciã trans-
itus fuit:quã rurali magis populatione,q̃ vlla munimentorum oppugnatione per-
mensus,Camino duntaxat inaniter attentato,nauigia quis captiuum pecus vehe-
ret prendenda curauit.Hæc tam vber pecoris/opportunaq; commeatibus erat:vt
exercitum nostrum bimestri edulio aleret. Legatione deinde ad Henricum missa
præsenti militiæ finem imponere iubet,illo obsidionem quã frustra gesserit/ocyus
soluturo.Quibus responsis acceptis interiacentia quæq; partim ferro/partim igni
adortus,per summã hostilis rei populationem Walagostum accedit.Quo viso Wa-
lagostenses Zulistro duce extremã pontis sui partem conuellere cœperunt: nequis
hostium per eum irrumperet/inhibituri. Cuius fragmentis pauci ex nostris per-
inde ac scalis vtentes/amminiculantibus sociis ascensu obtento,hostium vrbe exi-
liensium irruptione petuntur.Quibus ob paucitatem resistere nequeuntibus,Hẽ-
mingo excepto,omnes cessere.Absalonis hic armiger erat/leuibus armis instructus
ad discrimina subeunda promptissimus/semperq; se periculis immergere solitus.

Hẽmingi periculum et virtus.

Qui dum se paruulo pedis regressu vrgentibus subtrahit,talis gladii quo cinctus
erat longitudine offensis,supinus concidit.Quo lapsu plus gloriæ q̃ incommodi ex
pertus est.Nam inter crebras hostium hastas,quibus acerrime petebatur/non tam
suo q̃ fortunæ clypeo protectus/vt primum genibus se excipere potuit,districto fer
ro propiorum tibias appetiuit.Quibus paulisper cedere compulsis, sublimis desi-
liit/sociorumq; tandem ex pudore fortitudinem capientium accursu petitus,oppu
gnatores vrbem repetere coegit.Ita ad suos regressus ac toto corpore integer re-
pertus,ammirationi visentibus fuit.Igitur non solum fortitudini ipsius/sed etiam
fortunę veneratio tributa est.Ea tempestate Romani scismatis controuersia astipu

Scisma.

lante Cæsare Federico pertinacissimo Germanorum errore compluribus annorũ
curriculis alita/veri põtificis Alexandri pedibus proculcata/succubuit: diuiduũq;
ecclesiæ statum catholicæ concordiæ vinculum colligauit.Quo in tempore Regis
Lundensiũq;/necnon Absalonis legati Roma regressi/læto patriam nuntio comple
360. uerunt.Qui tametsi diuersas atq; cõtrarias res petitione complexi viderentur,ea
tamen Romani pontificis industria sunt excepti: vt pars vtraq; sibi pro votis con-
sultum gauderet. Nam et Absaloni Lundensem pontificatum assumere iussum:et
361. Roskildensem administrare permissum. Ita geminum ecclesiæ regimen in eius ius
ditionemq; concessit:alterum præcepto/alterum indulgentia sortientis. O nouam
et inauditam curiæ munificentiam/recusanti pallium ingestum est:insigneq; quod

Absalon fil' eps Roskildensis et archieps.

petentibus ægre præstari solet, repugnanti violenter imprimitur. Dignos humeros, quibus tam præclarum onus imponeretur. Veniens siquidem Romanorum legatus Galandus Lundensi clero Roskildiam euocato, præsentem Absalonem non solum literarum recitatione: quæ eum electioni parere iubebant, sed etiam anathematis comminatione: quo se aduersum eum (si repugnare perseuerasset) vsurum dicebat: electoribus assentiri/fidemq; obeditionis solenniter ab iisdem recipere coegit. Quem postmodum Lundensi in templo: pallio quod attulerat muneratus/die postero Ripensium electum Homerum religioso eius ministerio pontificem consecrari conspexit. Ita legatione syncerissime atq; integerrime gesta, hybernis exactis, Romam reuertit.

Explicitus est Liber Decimusquartus
Incipit Decimusquintus.



Ost hæc Rex nōdum vltionis in rerum suarum raptores satietatem adeptus, expeditione eam petere statuit. Quam dū septentrionalibus Iutis supersedere iussis/ australes immenso ventorum flatu peterent, Slesuicensiū antistes Fredericus perfectissimū honestatis specimen/dum veli magnitudine eximiam aurarū molem/intolerabilesq; nauigationi notos cōplectitur: defecta gubernaculo puppe cum omnibus pene sociis periclitatus/contractæ classis animos ingenti luctus acerbitate confecit. Cuius fato minus triste non fuit: q̄ sociorum cadaueribus vltro repertis solum eius corpus impensius perquisitum/ante Spiritus sancti solenne depræhendi non potuit. Cuius tempore Sialandico littori appulsum non odore triste/nec aspectu deforme compertum est prorsus: vt corruptela vacuum existimares. Quo integritatis habitu sanctitatem viri diuinitus declaratam crediderim. Nec minus veneratu dignum: q̄ idem frustra ab amicis quæsitus/eius potissimum festum corporis sui repertione clarescere voluit, cui peculiaris cultus officio honorem habere consueuerat. Tum vero insignis Absalonis gemitus erat præcordialis amici casum lugentis. Rex copiis apud Falstriam obuius/vocata maiorum concione, prouisum sibi, inquit, paruula manu magnas hostium copias non lacessere/eam militiæ conditionem habenti cui plurimum gloriæ vel opprobrii debeatur. Quamobrem se potius Absaloni / Kanutoq; filio expeditionis summā committere: si bene rem gererent, aliquantulum laudis: si male, parum vituperii relaturis. Illi iussibus celeriter obsequuti Rugianorum etiam classe quanta subito contrahi poterat adiuti, incessata nauigatione Ostroznam accedunt, in occupando hoste non minus celeritate, q̄ audacia vsuri. Quorū tam latens improuisaq; irruptio extitit: vt plærosq; Sclauorum domi inopinatos opprimerent/ p̄uinciamq; penitus

Frederici submersio q apud Soram sepultus est. Miraculū in corpore episcopi.

362.

incautam vastassent: ni incendio demũ ab inertioribus edito proderẽtur. Illic binis forte Sclauis nauigio fugam quærentibus quũ alterum a Gerimaro teli iactu prostratum reliquus vlcisci cuperet, cognito q Rugianorum ducem appeteret/telo verecundius abiecto dilabitur. Tanta apud hanc gentem viris in fastigio positis veneratio penditur. Interea classis per Penum amnẽ allapsa: equis quos inter pascua reperit captis, Walagostum progreditur. Cuius põte disiecto/transituq obstaculis vacuefacto/ ppter mœnia ancoras iacit, oppidanis impata adhuc tormẽta tractãtibus Eadẽ obsidionis fastidiis nauigationis dispendia anteponẽs/tam vagum sparsumq militiæ genus secuta est: vt hostibus errore ludificatis vbinam maxime sua tueri deberent, incertum relinquerent. Squidẽ ciuitatis locis in quibus eos obuios habebat, defensoribus vacua petebat. Quibus eadem accedẽtibus ex consulto cedebat/et ad partes præsidio carentes militiam transferebat. Et ne vlla negociorum intermissio foret, peditibus remigio noctes/somno dies exigere: equitibus vero nocturnam requiem diurnis militiæ laboribus rependere/constitutum. Aduersum quem excursationis modum Bogislauus et Kazimarus nihil in armis remedii ducentes, animaduerso patriæ vastitatem nostrorum non minus agilitate q̃ viribus inchoatam suo ductu propulsare non posse, emendæ pacis consilium capiunt/quorum arma ferre non possent amicitiam mercaturi. Quibus accessis eorum se viribus impares cõfessi, præsentium finium iacturam inter damna ducere non simulant/amplissima Pomeraniæ deserta nouis sedibus cõplexuri. Ad hæc Nicolaus Falstricus in risum solutus sinistre eos patriæ consulere dixit: cuius inferiora Danis/superiora Polanis finitimorum manu huc atq illuc iactati cedere cogerentur. Quo dicto patriæ salutem circumspicere moniti, centum libris nummum Absaloni, q penes eum expeditionis arbitrium esset: totidemq Kanuto promissis legatorum a se captorum dimissionem cum duobus milibus talentum: qua summa rapinam regi inflictam repẽdere pollicentur. Ad hæc Absalon responsum moratus, seductis maioribus offerri conditiones ab hoste dixit: quarum vsus pniciosus patriæ, si gratus: contemptus vero commodior q̃ charior esset futurus. Siquidem pecuniam regi/pacem ciuibus/captiuis missionem/pacti nomine lucri fauori q̃ vtilitati propius emolumentum esse. Iisdem vero pro nihilo ductis a bello non recedere saluberrimum. Iam enĩ Sclauorũ vires eo tenuitatis esse redactas: vt si pax desit, deditionem sequi necesse habeant. Ita se suis bellum an pacem probent deligendum relinquere: ne alieno consilio prætérito, proprium audacter secutus videatur. Respondetur, ei potissimum parti studendum, qua publicus fauor possit acquiri. Hac sociorum sententia Absalon vti compulsus, ne anxiam regis expectationem inopinata reditus sui celeritate concuteret, ab Esberno se præcurri iubet/speciosum gestorũ nuntiũ platuro. Qui ppter Hythim insulã tẽpestatum aduersitate coercitus, nõ ante tẽpestiuũ pfectioni cælũ
363. sortitus est, q̃ Absalon receptis obsidibus eiusdẽ vẽti bñficio allaberet. Cui⁹ pcelerãdi grã nauigationẽ impẽsius cõficiebat. Qua forte rex inter venãdũ cõspecta, ppro perũ posteræ classisreditũ ammiratus, fugã suis iniectã credebat. Quã sollicitudinẽ falso cõtractã cognitis ex Esberno rebus, effusiore gaudio pmutauit/vtilius pace bellum cõfessus. Quẽ etiã hospitio benignissime exceptũ plenis hilaritatis officiis prosecutus est. Die postero classem non solum impensioribus verbis laudatã: verũ etiã osculis honoratam dimittit. Quo postmodum apud Iutiam diuersante, Kanutus et Karolus petulantiore manu, q̃ validiore delecta, Hallandiam adorti exilii

proprio scelere contracti supplicium a patria sumere conabantur. Qui dum Hallandensium multitudine/quam sibi fauturam sperauerant/repellerentur, fatum fugæ anteponẽtes/ꝑpter nemus, quod Hallandiã a Gothia secernit / aciem ordinant Vbi infœlicibus auspiciis præliati, graues tentatæ patriæ pœnas dedere. Nam Kanutus crebris vulneribus exceptus, ab agrestibus captus/eundem quẽ Magnus carcerem expertus est: supplicii socium sortitus, quem facinoris consortem habuerat. Karolus mortifico vulnere obrutus, paruulo viæ excessu petito, fortem spm̃ inter molles arborum frondes deposuit/fœlicior obitu, q̃ frater vita. Quorum patrimonium Waldemarus lege quæ patriæ reos omnibus bonis damnat adeptus, insperata; opum incrementa contraxit. Igitur Karoli corpus putre postmodũ ab indigenis repertum documento fore potuit/aliena fastigia cum propriæ cõtemptu fortunæ concupiscenda non esse. Post hæc Henricus ob exercitum Cæsari aduersum Italos negatum/grauem bello offensam expertus/quũ tantæ rei molem viribus suis maiorem cerneret: Waldemarum sibi obuiam crebris nuntiis euocatũ, pertransito ponte cuius nunq̃ antea dimidium excedere consueuerat/per summã mutuæ fidei exhortationem obnixa auxilii petitione sollicitat. Adeo superbiæ necessitas imperat/fastusq; infortunio domatur. Ad quod rex se nullo fidei debito cõpelli præfatus, amicitiæ tamen/quam olim cum eo iunxerit/si monitis suis obtemperatum foret, affuturum ꝓmittit. Igitur Henrico quænã hæc essent cognoscere cupiente/Quũ terrenum, inqt, Imperatorẽ attentare inter ardua ducatur, multo cælestem lacessere periculosius: qui proprio nutu præter humanum amminiculum prospera vel aduersa afferre mortalibus possit. Quem si Henricus iampridem a se pontificalium bonorum rapinis offensum congruis restaurationis officiis cõplacasset, victoriam mente præsumere posset/alioqui bellum temere conatur⁹. Qđ si infesto deo cõmuniter ab ipsis cõmitteretur, ambos hosti victoriam cessuros. Neq; em̃ dubium fore, quin caduca ac fragili potentia vsurus sit/qsquis diuinæ pertinaciter obuiare præsumpserit. Igitur se non nisi expiato periculo commilitium præbere ausurum/publicæ religioni, q̃ priuatæ amicitiæ propiorem. Tum Henricus multa a se pontificum bonis beneficii nomine extorta cõfessus: qbus si sponte cederet, vltimæ paupertati subiiceret/corrasæ attonsæq; ceruicis homines tanti a se æstimari negabat: vt vltro opibus carere: plusq; eorũ iræ q̃ gloriæ suæ tribuere velit. Repulsæ tamen suæ silentium ab ipso geri precatur: ne in vulgus negatæ opis fama differeretur. Sic Rege dimisso, promissi ab eo præsidii simulationem apud milites ne ad Cæsarem deficerent/exhibebat: hac spe eorum animos firmare cupiens. Regressis inde Danis mirum dictu/et nouitate prodigium incidit. Siquidem vna noctium infinitus muriũ grex e longinquo rure concurrens, tristi occentu edito, Seleensibus aquis sua sponte submersus interiit. Quorum cadaueribus vento iactatis littus mane cõstratum apparuit. Quæ res vtilior incolis an mirabilior fuerit, incertum est. Eadem quoq; nocte Absalonis quietem capientis exuuiæ a soricibus corrosæ certissimum futuræ vexationis eius omen dedere. Cui Syalandiam regresso nuntiatur turbatis Scaniæ rebus/plæbem a primoribus dissidentem aduersum regios quæstores publicæ consternationis impetum distrinxisse. E quibus Agonem splendidæ præfecturæ virũ in cõcione Lundensi plena temeritatis violentia probrosius contrectatũ: ac prope vulgi manibus discerptũ/ni in ædem diui cõfugisset Laurẽtii. Quã facẽ turbulẽtissimo multitudinis furore accensam nõ nisi per Absalonem extingui posse: cui fa-

Kanuti ꝓditoris carcer.

Caroli cædes.

Prodigium murium.

Soricum omen.

364.

cilius sit oriētis q̃ adulti tumultus arma comprimere. Quamobrem oportere eum
citato Scaniam petere si rebus regis laborantibus digne consultum cupiat. Qua de
re Suno & Esbernus consulti q̃ poterant dissuasoriis verbis profectionē damnabāt
dicēdo compertum sibi tacita principum conspiratione plæbē instinctam non aliud
hoc motu q̃ Absaloni periculum petere. Sed Scaniēsium legatis rem sine eo sedan-
dam negantibus iturum se vtcūq; fors tulisset respondit: etiam salutem suam si ita
res posceret tot egregiis regis meritis impensurū. Igitur præmissis qui Scaniæ pri-
mores habendæ concionis causa ad vrbē Lundiam contraherent: extemplo se ven-
turum promittit. Nec Scaniam petere cunctatus/patricio spiritu publico furori cō-
stantiam suam obiicere properauit. Plæbs siquidē acerrimis cōsternationis fluctibꝰ
cōcitata ciuilis iniurię querelas seditioso accusationis genere prosequebatur. Sed &
Thordonē concionari exorsum crebris sibilis infestoq; clamore vexatum cœpto de-
sistere coegit. Cæteris quoq; regiarum partium assensoribus dicendi potestate ne-
gata solam Absalonis vocem tranquillis auscultationis modis exaudire sustinuit.
Qui cum multitudinem imperitis clamoris iurgiis obstrepentem salubriumq; mo-
nitorum impatientē aduerteret: diuidendam ratus/ prouinciarum conciliis tripha-
riam distribui iussis, cunctas se principū culpas emēdaturum edixit. A quo Thor-
do ꝙ eum ad tumultus vix sedabiles parum veracibus mandatis euocasset increpi-
tus/concitatæ plæbis dementiam a temulentia coortam affirmat, eiusq; rei quosdā
in concione stertentes fidem fecisse. Quamobrem non in vrbe, sed campo concionā-
dum fore: ne hominibus potionis auidis violandæ sobrietatis accessus suppeteret.
Proxima Absaloni cum australibus concio fuit. Illic regiū satrapam Petrum (Euari
hic filius erat) profectis ab inuidia accusationibus asperius q̃ verius laceratū: quo
tutiorem ab hoc calumniæ genere præstaret proximo sibi sedendi loco recipi iussit:
venerabiliq; vicinitatis suæ præsidio nequid in amicum atrocius consuleretur pro-
uidit. Postera luce per summam litium cognitionem exacta pleno æquitatis iudicio
cunctas querelarum partes absoluit, causisq; legitima diffinitione explicitis/ dele-
ctatam beneficio plæbem ad grates sibi repēdendas adduxit. Inde progressus indi-
genæ militis indicio cognoscit seditioso edicti genere cōcitatum populum apud al-
bum fontem concioni quatriduo vacaturum. Igitur tametsi Scanorum potissimis
stiparetur/ ad supplendum tamē arbitrorum numerum etiam Thordonem nuntio
vocatum/quid sibi super popularium motu recens fama prodiderit edocet. Ille ver-
bis suspitionem dementibus rumoris fidem leuare, nihilq; tale metuendum astrue-
re, cæteris aduersum vim publicam res cautius gerendas monentibus. Ita sententia
variante rerum dubiis indubitato Sygastham insulam explorandi gratia adire col-
libuit. Illic Absalon ante accepta certiore expertus nuntio consternatam amentia
365. plæbem ꝙ ei se tuto obiecturus non videretur/ procuratis qui concionē accederent
per summam æquitatis promissionem delinire constituit. Qui cum omnia atrocis-
simo multitudinis furore misceri, ipsamq; ausu petulantiore instinctam effusa ver-
borum licentia nobilitati insultare cognoscerent: acto mandatorum silentio maxi-
mum seditioni incitamentum dedere plus alienæ dementiæ q̃ propriæ legationis
officio tribuentes. Qđ perfidia an metu egerint dubium reliquere. E quibus Pe-
trus longus insignis staturæ ægre dicendi potestatem adeptus affirmare se tametsi
Miles Absalonis esset respectum eius ciuium cultui non anteferre, populi maiestatē
pontificis partibus priorem ducere/plus publicæ charitati q̃ priuatæ debere. Cęte-

Plæbis furor.

rum ad omnes vulgi actus imitandos propenſiore animo fore libertatem eius iam
quaſi naufragam ac periclitantem ne armis quidem protegere dubitaturum. Re-
ſponſum a concione eſt: ludificari plæbem quam Abſalon magnateſq; rapinis vul-
gus affligere ſoliti de induſtria petere ſuperſediſſent. Quam vocem vniuerſis acer-
rimo clamore comprobantibus multitudo maximo fragore diſſiliens armata paſ-
ſim equos inuolat/ Abſalonis penates hoſtiliter petitura. Neq; enim eo properanti
ſuccurrit illos a ſe lares incurſari quos toties ſibi munificos experta fuerat. Cuius
nuntiandi gratia legatorum iuniores telis quibus vndiq; petebantur callidius eui-
tatis citato Sygoſtham peruenere. Ea re concuſſi milites Abſalonis diuerſo conſi-
lio defenſionis auxilia circũſpiciebant. Alii pratis ſpatiantes equos colligere: pars
vadum prætentum inſulæ quod poſtmodum Abſalon lateritio opere vallãdum cu-
rauit/ cõtractis quas fors obtulerat quadrigis obcludere: pars ſaxa iactilia lectitare.
Tum Abſalon hortãte ſeniorum turba aut obſidioni animũ præparare aut primis
incurſantium ante nimiũ & intolerabilem multitudinis aduentum oppreſſis abſce-
dere: neutram conſilii partem probare ſe dixit: ꝙ nec opportunos obſidioni comme-
atus haberet: & ſe patrem potius q̃ prædonem exiſtere meminiſſet. Sed neq; ſe pa-
cis ſtudium cuius condendæ cauſa aduenerit humano ſanguine polluturum: aut
pias paſtoris partes truculento percuſſoris officio mutaturum. Malle vero qui pri-
mi irrumperent innocue & ſine cæde deturbandos curare: facile fugam daturos ꝙ
nullo fulciantur imperio. Militibus deinde quempiam plæbeiorum violare prohi-
bitis primorum agmen propinquum collem acie occupantium prælata cruce ad- Abſalon cruce vincit.
ortus in proximũ nemus refugere coegit: compræhenſo ſeditionis auctore quẽ me-
mores iuſſorum equites armis, amictuq; nudatum pulſare dũtaxat contenti fuere.
E quibus vnus conſertiſſimis hoſtium globis laſciuioris equi petulantia adactus lo-
co paluſtri ignorantibus ſociis concurſu populariũ interficitur. Ita Abſalon agre-
ſtium impetum eluſiſſe contẽtus nullo hoſtiliter imminente liberum repetẽdæ vr-
bis iter habuit: eiſdem auidiſſima inſulæ direptione irarum ſuarum procurſum ex-
plentibus. Igitur patricii ſpiritus pontifex vt tranquillum ita ſalutare conſilium ſe-
cutus pietatem ſæuitiæ præferendo, dum gregi parcendo conſulit plus gloriæ &
virtutis in innocentia ac moderatione q̃ læſionum ſuarum vltione conſtituit. Quo
enim ſe longius a ferri licentia retraxit: hoc religionis laudi propius admouit. Su-
peruenientibus deinde quos ad deleniendam concionem direxerat: eorum vocatio-
ne queritur ſimplicitatẽ ſuam huc diſcriminis eſſe perductam: percontatus cur im-
prouidum ſe & imparatum ad res tanta difficultate implicitas ſecura mãdatorum
ſpecie pertrahere voluiſſent. Quibus ſe nihil tale ſuſpicatos dicentibus, culpãq; ne-
gligentiæ confeſſione excuſantibus/ æſtimare eos quid nunc expediat iubet: præter-
itum errorem præſenti conſilio correcturos. Reſpondit nec armis ſe, nec auxiliis in- 366.
ſtructos contrahendi vtriuſq; commodi cauſa domum digredi neceſſe habere: pa-
ratiores poſtridie reuerſuros. Ipſum interim exquiſito latebræ genere vti debere
probro cariturum qui tempori conſulat. Quod vtrum malignitate ingenii an in-
opia conſilii protulerint æſtiment, quibus ſequentia eorum acta cognoſſe faſtidio
non fuerit. Refert Abſalon honeſtiorem ſibi caſtelli quod in Sialandia haberet adi-
tum fore parum latebras exquirere ſolito. Quarum deformitatem peroſus Thor-
done nauigium præbente diſcedit. Neq; enim claritatem ſuam obſcuriore loco co-
arctãdam putabat: cuius fulgorem per tot terrarum ſpacia cõſpicuis virtutis ope-

ribus diffusum non ignorabat. Sialandiam ingressus Waldemarum apud insulam
Samsam venandi studio inseruientem recepta ab ipso epistola petere iubetur neces-
sariis patriæ vsibus vacaturus. Vbi cum Sunone Esbernoq; propositas negotiorũ
curas debita agitatione complexus: postremo apud regias aures Scanici tumultus
famam edidit, primusq; ipse perturbationũ suarum nuntium agere non exhorruit.
Aestuantem animo regẽ seditiosisq; supplicia minitantem consilii sui delenimento
a proposito retraxit: exigendæq; vltionis affectum primorum Scaniæ virorum be-
niuola vocatione differre docuit. Quos etiam illum apud Fioniam petituros ple-
nis humanitatis officiis prosequi non supersedit. A quibus eundem precari roga-
tus ne Saxonem, Achonem, Sunonem, & Esbernum homines extra Scaniam ortos
eius rebus præesse pateretur: affirmantibus finem seditioni fore/ quæ ob solam eo-
rum petulantiam cœperit si procurationem exteris attributam ad indigenas trans
ferri curasset. Inuidere eos regis potentiæ respondit: cuius in dandis beneficiis ar-
bitrium abrogare nitantur. Se vulgi sæuitiam experiri q̃ regiarum rerum dominiũ
tot sæculorum vsurpatione firmatũ insidiosa prece subruere malle. Tum illi omnẽ
consternationis rabiem in eius caput effundendam minati/ superbius æquo respon Scanicæ plę
sum dedere. Iisdem a rege quidnam mitigandis Scaniæ rebus efficacissimũ esset in- bis furor.
terrogatis: solam eius epistolam quæ blanda asperis certę moderationis tẽperamẽ-
to misceret huic tumultui sedando suffecturam dicebant. Quorũ instinctu rex plæ
bem Scanicam plenis minarum literis aggressus/ non parum nutrimenti publici fu
roris incẽdio addidit. Siquidẽ indignatus populus eũ aduersum se concitatioribus
notis vsum/ aduersum hunc scribẽdi ausum iram suã seuerius destringendo omnia
vectigalium iura solenniter abroganda curauit. Pontificales quoq; decimas execra
tus sacerdotibus coniugia decernebat. Quorum etiam sacra sibi exploso pontificis
ministerio sufficere prædicabat. Igitur in diuina pariter humanaq; grassatus ma-
iestatis contemptum religionis iniuriæ sociabat. Rex frustra minis institisse se vi-
dens armis agere constituit: exactoq; messis tempore in traiiciendo milite magnis
nauigiorum copiis succinctus Helsingum oppidum petit: Absalone inter postre-
mos appellere iusso. Plurimũ illic vulgus piscandi opportunitate contractum cre-
bris habitaculis occupauerat littus. Quod Absalone viso odium eius alimentorum
suorum studio anteponens/ littorales & quos casus obtulerat lapillos aduentanti
ipsius nauigio obiiciebat/ parum recolendo illum a se Scaniæ finibus pelli qui cun-
ctis Daniæ locis tutum habitationis vsum præstiterat. Pars rege in concione reli-
cto per summũ maiestatis contemptum ad mare decurrens/ Antistitis aduentum
pari iniuria excipiebat. O ingrata Scaniensium gens/ quæ pleno temeritatis furo- Ingratitudi
re tot commodorum tuorum auctori iniuriam pro gratia rependere rubori non nis detesta-
ducis. Pastoris parentisq; tui nauigium improbissimis euecta furiis, finibus tuis tio.
prohibere: conaris cuius beneficio tibi piraticam toties sæuitiam expertæ tuta la-
te nauigatio patet. Illi præsentem littoris aditum negas: cuius bellica virtus ne tu
367. quidem hac littoris sede pellerere perfecit. Desine ergo optimis amplissimi inte-
gerrimiq; viri meritis quasi grauissimis insultare delictis, erroremq; iniquo ani-
morum iudicio contractum veloci pœnitentiæ studio redime. Nec patienter rex
tam contumeliosam eorum audaciam ferre potuit. Aestuantem eum equosq; & ar-
ma poscentẽ Arusyorum pontifex Sueno medium complexus ne quid duri in plæ-
bem cõmitteret obsecrabat. Pietas illi an metus hunc ausum præstiterit incertum

est. Sed apud regis animū continua Absalonis charitate flagrare solitum venientis amici pericula complectentis precibus præponderabant. Quo descendente qui nauigium infestauerant: summa cum innocentiæ simulatione repetitis tabernaculis Absaloni littus cessere. In quo postmodum diuiduum ei regiq; cum Scanico milite colloquium fuit. Scanienses apud quos rex sopiendæ seditionis consilium agitabat Absalonem aduenasq; Scaniæ portioni præpositos remittendos monebant dicendo nihil ad publicam dementiam comprimendam eorum absentia efficacius fore: quæ non aduersum regem, sed in illorum plenos malignitatis actus exarserit. Huius sententiæ suffragatores Iutenses milites fuere. Creditum est eos partim decimarum odio: quarum nuper Scaniæ Sialandiaq; solutio inoleuerat, partim metu ex forensis pugnæ recordatione contracto Absalonis affectasse discessum. Quam eiusdem equites honestiore animi iudicio execrati / tantum sibi necessitudinum: tantum generis, armorumq; robur esse dicebant, vt inuitis infestisq; popularibus herum suum absq; regiorum militum amminiculo per cunctas Scaniæ partes a se tuto librereq; circunducendum sperarent. Quorum animosis adhortationibus rex ob pacem plæbi conciliandam / ignauos Iutensium monitus anteponens vocato Absalone secreto/ memorat quantam inuicem sententiarum concordiam semper gesserint. Nunq̄ sibi tam diuersa ac rigida animorum iudicia fuisse quin ad postremū alter alterius arbitrio flecteretur. Orare deinde eum progressionis in Scaniam propositum deserat: Sialandiamq; repetere deforme non ducat: speciosis aliquando consiliis vtilia prælaturus. Ad hæc Absalon ne tunc quidem se veterem obsequendi morē relicturum præfatus, consilio vsurum affirmat: q̄uis absentiam suam multis & grauibus mēdaciorum notis lacerādam sciat. Rex gratiis tantæ moderationi impēsius actis / equites eius in augmentū comitatus deposcit. Illi in plenos fidei charitatisq; fletus effusi hunc sibi supremi perpetuiq; dedecoris diem affirmant: huic ignominiæ non propria sed alienorum ignauia protractis: vt cui famulatus officia debeant desertionis probra persoluant. Ita Absalone per summā animorū mœstitiā relicto regē prosequebātur. Graues illi difficilesq; cū plæbe conciones fuere. Vbiq; enim causas armata dicebat animū habitu ostētatura. Quotidie Absalonem falso & inaudito obtrectationis genere lacerabat. Hęc audiētes Iutēses occulto laudationis studio prosequebantur blanditiis fouētes qđ armis punire debuerant. Qua adulationis deformitate maximū seditioni irritamentum dedere. Rex finitis cōmeatibus Scaniam relicturus lectos e plæbe viros componendi cum Absalone gratia ad illud Sialandiæ littus qđ ab Helsingo oppido vocabulū tenet traiicere iubet. Vbi demū

Absalonis laus ab īnocētia & eloquentia.

Absalon regi obuius factus compluribus innocentiæ testimoniis obiecta purgando cunctas mendaciorum partes quibus absens notatus fuerat adeo validis copiosisq; rationibus subruebat: vt criminatores reatum confiteri coactos ad veniam a se flagitandam adduceret: deq; accusatoribus sui veneratores efficeret. Nec parua apud omnes eloquentiæ eius ammiratio extitit: compluribus qui aderant diuino ore eum egisse dicentibus. Sed hæc omnia Scaniēsium legati ad ciuiū arbitrium relegantes discedunt: absq; patriæ consensu nullum sibi componendi ius esse testati. Sed neq; eorum fida adhortatione populus Scaniensis ad deponēdam consternationis suæ rabiem adduci potuit. Nam nec decimas pontificalibus vsibus solui curatū 368.
nec quicq̄ qđ ad præstanda sacrorum iura attinebat exhibitum. Quorū infandam sacrilegamq; pertinaciam Absalon proximo sacerdotali consilio per epistolā visitato

cictarum Scaniæ ecclesiarum obseratione puniri præcepit. Cuius edicti præmonita plæbs per idem tempus ante ædem Laurentii in concionem armata descēdit. Ad quam sacerdotes binis ordinis sui viris / qui pontificalis edicti rigorem exponerent missis / sacrorum cessationem, diuiniq; taciturnitatem officii si decimarum solutionem abnuere perseuerasset / minati sunt. Delegantur totidem e plæbe mutuas sacerdotio minas intentaturi. Ab his responsum est sacerdotes alimēta sua plæbi nō pontifici debere / quorum munere & beneficio necessariis vitæ vsibus instructi noscantur. Quocirca aut diuinis inseruiant, aut ingrati patria cedant: si neutrū egissent: non solum honorum omniū pœnam sed etiam sæua membrorū supplicia recepturi. Ad hæc clerus responso constantissime dato se neq; mortis metu, neq; paupertatis respectu quo minus antistitis sui imperium perageret / cessaturum affirmat. Tam pia tamq; religiosa cleri constantia euictum vulgus precibus minas mutando quo ad Absalon conueniri posset sentētiæ dilationem poscebat. Ciuile siquidem bellum se excitaturum timebat / si in sacerdotes sibi nobilitate pares animaduertere studuisset. Nam cum in Scania alienigenæ indigenis permixti sacerdotia gererent: amplior tamen digniorq; domesticis reuerētia præstabatur. Quo effectum est vt vtriusq; ordinis consensu mitterentur qui iustas animaduersionis inducias flagitarent Haud ægre ab Absalone obtentæ sunt, plus clementiæ q̄ seueritati indulgendum putante. Multum ab eodem gratiarum sacerdotalis cœtus constantiæ persolutum. Nihilominus populus cum contemptu beneficii, regiorum, pontificaliumq; militum penates publice diripere perseuerauit. Appetente publici ieiunii tempore rex Scaniam eius *Sialandiæq;* militia succinctus Helsingi transitu petit: Fionienfium, Iutorūq; comitatum ob præbita ab eis iamdudum seditioni irritamenta pertæsus. Absalon ob chrismatis confectionem pontificali officio administrandam Lundiam deproperat. Vbi paucos cum rege dies feriatus / vicino rure se excepit. Hac fama septentrionalis Scaniæ populus cum Hallādensibus excitus more gentis misso per omnes stipite sub specie petendæ libertatis belli titulum fingit: eoq; edicti genere exercitum construit. Quem tanta dementia ceperat vt manum cum rege conserere properaret: summi imperii vires lacessere nullius negotii existimando. Quo rex e plaga australi regressus apud Dysiam pontem, excepto oranti se Absaloni fustibus q̄ armis agere mallet: cum viris sibi non canibus confligendum respondit. Igitur non iræ aut furoris impulsu concitatus, sed conspicua animi industria ad corrigendam ciuium insolentiam, metumq; consimilis audaciæ cæteris iniiciendum aliquid ab inuisissima sibi feritate mutuandum ratus / mansuetudinem ingenii sui deposita ad tempus clementia crudelitatis actus imitari coegit. In ponte res gesta est vtrisq; transitum anticipare studentibus. anceps diu prælium fuit. Insignis illic agrestium pugna extitit. Quorum aciem Absalonis equites per ignoti vadi compendium irrumpentes repentinam victoriam edidere. Multi illic popularium: cæsi compluribus amnis exitio extitit. Ferrum vitantes aqua periclitati sunt. Reliquiæ fuga seruatæ: ita nefarius ille cœtus diuino iudicio profligatus / sacrilegi furoris pœnas exsoluit. Rex Lundiam regressus / orientalium partium armatam plæbem aduentare cognoscit: vnius iam exercitus victor alterum excepturus. Cuius generalem conuētum pugnæ celeritate præcurrere monitus a Lundensibus stipendiorum loco vectigalium laxationem poscētibus aliquandiu retētatur. Quibus obtentis in proximū campū excessisse contenti: longius eū sub excusatione

Tumultus popularis.

Cędes rebellantium.

tuendæ vrbis prosequi supersederunt. Id regi tardius hostes excipiendi causam præ
Gydinge-bro. buit. Getungam appellant pontem apud quem armata popularium corona conse-
dit. Grandes illuc lapidum aceruos prohibendi pontis gratia vecors turba conges-
serat. Rex alio amnem vado transgressus ferro decernere statuit. Sed plæbem non
tam præsentia regis arma q̃ dira recentis sociorum cladis exempla terrebant. Mis-
sis igitur qui pontem a rege repeti precarentur ab armis se discessuram promittit.
Præcipue regem Absalonis in nimiam agrestium stragē vitandam dicentis tempe-
ramēta flectebant. Repetito ponte supplices a seditionis auctoribus ad regis genua
manus tenduntur, cunctaq; famulandi officia auidius promittuntur. Cum de fide
ambigeretur iusiurandum promissionibus additur. Sic vulgi collegio dimisso Lun
diam reditur. Scaniæ deinde giro pertransito/obsides a plæbe recipiuntur. Ad reli-
qua facilis populus decimarum solutionem dūtaxat pertinacius abnuebat. Nihil
magis regi q̃ ad earum remissionem Absalonem abducere curatum est. Summope-
re cauendum dicenti ne sibi forte quod olim Kanuto Othoniensi decimarum iura
propagare nitenti acciderat/ eueniret. Absalon quicq̃ ex consueto sacrorum iure de
cerpere non minus inglorium q̃ sacrilegum ratus; constantius id se facturum nega-
bat: dicendo tametsi rex plæbis sententiam fauore prosequeretur: sibi impedimento
non fore quominus ab ea decimarum debitum exigere perseueraret, neminē ad par
ticipanda secum pericula prouocaturus. Tutissimum igitur regi silentium fore ne
ecclesiæ opem ferendo/populari se ipsum odio implicet. Tam iustam, tamq; fortem
Absalonis constantiam rex animo veneratus cum remissionem admittere nolit ex-
actionem deferre postulat: cōsilio postmodum effici posse qđ armis nequeat. Paruit
precanti Absalon/præfatus se decimarum loco prioribus pontificum cōditionibus
non vsurum ne prorsus earum iura negligere videretur. Tam modesta Absalonis
Cæsar Saxoniæ principem tentat. promissio consternationi remedio fuit. Summa postmodum Cæsaris in attentando
Saxoniæ principe calliditas patuit: non enim minorē expugnandi eius spem in acu-
mine q̃ viribus reponebat. In primis Waldemarum quem eidem certius affuturum
credebat astutia tentat. Siquidem binas eius filias totidem filiis suis: quorum alte-
rum successioni imperii destinarat: alterum Sueuiæ satrapam constituerat per lega
tos in matrimonium postulabat: non q; sanguini suo bonæ fidei nuptias quæreret:
sed vt hostem amicis abundantem auxiliis spoliaret. Qđ callidius an impudentius
egerit ignorauerim. Ad illum enim falsas iungendæ affinitatis preces dirigere non
erubuit quem olim perfidiæ laqueis complicatum ad obsequia sibi paciscēda pertra-
xit. Amici regis intellecta fraude, hæc non matrimonii voto, sed Henrici odio fla-
gitari dicebant. Tam veros Cæsarianæ calliditatis interpretes: sola reginæ senten-
tia superauit: sanguinis sui connubiis affinitatem cum Cæsare iungere gloriosum
ducentis. Quærente rege quantum ab eo dotis nomine exigeretur: legati se igno-
rare dixere, remq; ad Cæsaris arbitrium retulere. A quo rescriptum est curandum
regi Lubecam petere cuncta secū illic cōmodius definituro. Obtēperatū rogatui est.
Interea Cæsar omnibus imperii neruis ad obruēdas Henrici partes connisus/vrbes
eius passim ad se deficiētes in deditionē recepit. Defectionis causa non tam Cæsaris
amor q̃ Henrici odiū extitit. Is siqdē nimiis ac diuturnis felicitatis successibus ela-
tus inq; summo fortunæ fastigio nullū ruinæ incōmodum suspicatus/ subiectas ty-
rānidi suæ ceruices inusitata dominatiōis sæuitia atq; intolerabili morū acerbitate
vexabat: nec hosti q̃ ciui importunior existere cōsueuerat. Igitur nō bello aut clade

sed fraude militũ & desertione viribus amissis cum solas spei reliquias in Transal-
370. bianorum auxiliis haberet: Lubeco oppido relicto q̃ se eius mœnibus parum tutum arbitraretur summa cum festinatione correptis nauibus in Stormariam intimũ fugæ suæ receptaculum penetrat. Huius prouinciæ præses Adulfus apud ipsum profusis charitatis officiis a puero alitus, feliciaq; naturæ pariter ac fortunæ incremẽta sortitus, atq; ad ordinem militarem summis beneficentiæ studiis prouectus tam fœdam educationis suæ mercedem exsoluit: vt inter omnes Henricianæ militiæ comites primus se defectoris nomine macularet. Post hæc a Cæsare nauigia quibus Albiam superaret, sagittariis & funditoribus completa per pronum amnis alueum immittũtur. Pari studio classis exquisito bellatorum agmine referta ad impediẽdũ Cæsaris traiectum ab Henrico cõtracta. Quæ postq̃ hostilium nauium multitudinem in conspectu habuit: earundem numero perterrefacta proposito per fugam deserto Cæsari transitum cessit. Qui dum oppidum Lubecum obsidere cœpisset Bogyszlauiq; & Kazymari fratrum vires admodum suspectas haberet: vtriq; se potẽtiæ & claritatis incrementa daturum subornata legatione promittit: prouincias quas hactenus obscure & sine honorum insignibus gesserint Satraparum nomine recepturis. Iocunda Cæsaris toties ab Henrico læsis promissio extitit non intelligẽtibus sibi sub specie beneficii deforme seruitutis iugum intendi. Interea Waldemarus classe luxu q̃ armis ornatiore Lubecum profectus occurrentibus sibi Germanorum equitibus, eximiasq; eius aduentui grates habentibus: nauigationem medio amne quoad possit proferre deposcitur / quo breuius inter ipsum ac Cæsarem iter restaret. Quo facto postero die an Cæsarem medio itinere obuiũ affectaret a legatis rogatus, castra eius petere præoptauit / Romani imperii rectorem in re modica fatigare superuacuum existimando. Nec minor Cæsaris in excipiendo Waldemaro calliditas q̃ Waldemari in petẽdo Cæsare moderatio extitit. Siquidem in primis eũ amplexu atq; osculo decentissime veneratus: mox dextra honorabiliter appræhensa deposito amiculo per media castra perduxit / præconis more cunctos ei via cedere iubendo. Tentorium quoq; nimio multitudinis conspiciendi regis auidæ concursu collapsum planum campi petendo deseruit. Vbi sedandæ pressurę gratia distenta virga q̃ poterat celsa voce cunctos locis in quibus consisterent considere præcepit. Sed Waldemarus cum eius dignatione perinde ac quadam moderationis æmulatione contendens sellam suam se expectaturum respondit: ne probato sedendi vsu imperialis cathedræ honorem vsurpare videretur. Magnates honoribus eminentes non ordine aut ratione discretis sedendi spaciis: sed vt quenq; violentæ pressionis casus iactauerat, sedilia habebant: fortuna non dignitate locorum vsum distribuẽte. Illic exaudire erat Theutonũ voces formam regis, staturãq; mirãtium. Quos tanta visendi eius cupiditas ceperat vt sedendi humilitas obstaret alter alterius cõscensis humeris productis illum ceruicibus inspectarent. Hunc regem, hunc dominum, hunc imperio dignum referre / Cæsarẽ regulum homuntionẽq; vocare. Adeo Barbaris eum excellens corporis habitus venerabilem faciebat. Crediderim Cæsarem has militum voces dissimulanter tulisse: ne regis laudibus offendi videretur. Quem post diutinam omniũ ammirationem paucis secum exsurgere iussis in proximum tabernaculum eodem comitatis genere deducendum curauit: quo venientem fuerat prosecutus. Illic eum seriis omissis aliquandiu beniuolo iocundoq; sermone detentum: ad vesperam prosequente totius Germaniæ iuuentute discedere

Cæsaris & Waldemari coitio.

permisit: luce postera apud syluam portui vicinam opportunioris colloquii gratia praesentiam redditurum. Interea filios regiam nauem petere inque ea sub specie lusitandi morari praecepit. Charissimorum pignorum familiari conuersatione in quanto regis aduentum poneret ostendere cupiens, de quorum nuptiis cōdicto in loco mentionem orsus maiori triginta milia talentū: minori octo in matrimonii conditionem deposcit. Quae res suspecta Danorum maioribus fuit virgines nondum ad nubendi aetatem prouectas fraudulenter ab eo postulari credentibus. Sed Waldemarus maiorem summam suis opibus imparem arbitratus: minorem Vngariae regis arcta sibi propinquitate coniuncti fidutia pollicetur. Huic pactioni iureiurando firmitas adiecta est: desponsionisque vinculum sacramenti religione constrictum. His actis rex nauigia/ Caesar castra repetiit. Quo tempore Sclauorum ad ipsum regiae classis metu nauigiis progredi non audentium legatis receptis diluculo nauigium regis paruo militum numero comitante eiusdem cimba aduectus cunctis inopinatus ascendit. Igitur rege exercitus sui primores participandi colloquii gratia contrahente: solum Rugiae principem Iarimarum/ quem pridie compluribus venerationis officiis insuper regio nomine adulatus fuerat: quod eum Danis perquam fidum non ignoraret/ vocari passus non est. Habere deinde se dixit quod ad regem secreto referre cupiat: quem ob futurum mutui sanguinis contractum non amicum modo/ verumetiam vnanimem habeat. Sclauos siquidem eneruandi gratia Henrici a se promissionibus allectos esse: quas eodem expugnato minime exequi velit, memor quid olim sibi de subigenda Sclauia pollicitus fuerit. Orare deinde patiatur se eam ad praesens sui muneris facere: binis fratribus geminae praefecturae titulo speciosius quam diuturnius tribuendam. Eandem quippe se ei profligato Henrico subiicere curaturum. Annuēte rege posteroque die concionem petente: Bugiszlauum & Kazimarum datis solenniter aquilis Sclauiae duces appellat: veterem atque haereditariam patriae libertatem vanis atque fucosis dignitatum nominibus vēditantes. Qui si scissent quanto oneri se exigui panni receptione substernerent/ mortem beneficio praetulissent: aut priuati in omne vitae tempus degere maluissent. Sic sub honoris specie grauissimis dedecoris probris implicati discedunt: seruitutem falsis dignitatum insignibus coloratā in patriam referentes. Illic quoque Syfridus splendido Thyringiae loco ortus vnam Waldemari filiarum Caesare astipulante despondit: regiaque naue deuectus Solennes Slesuici nuptias habuit. Interea Sclaui castello quod propter Zuynensia ostia moliti fuerant hyberna maris exundatione pessundato: bina alia iisdem in locis materia per hyemem contracta veris principio condiderunt: inexpugnabiles se fore rati si Penus amnis Walogosto oppido Zuyna maritimorum praesidiorum obstaculis clauderetur. Quod rex sero nuntio expertus cum ad viridem portum impediendi operis gratia contractis copiis appulisset: ex Rugianis cognoscit consummatas arces praesidiisque completas. Praecipue eum in his expugnandis circunspecta portuum inopia desperare coegit. Tunc Kanuto filio/ tunc Absalone, Sunone, & Esberno vocatis refert: difficilem arcium oppugnationem sibi visam: alienis eas auspiciis/ quam propriis incessere praeoptanti: ne studiis parum ex sententia cedentibus rerum toties a se foeliciter gestarum fulgor corrumperetur. Igitur Kanuto/ atque Absaloni oppugnationis curam imponit: praefatus minus ruboris ex inefficaci illorum pugna quam sua ad patriam redundaturum. Si vincerent: non minori sibi gloriae fore/ quam si ipsemet victoriam edidisset. Sed

Sclauiae duces libertate amissa.

Syfridus.

Abſalon Scanorum atq; Syalandenſium ductum pollicitus Iutos ſua opera ductan-
dos negabat. quos non ſolum imperii ſui / verum etiam adoleſcentiæ Kanuti contē-
ptum acturos ſciat. Nec eũ prædictionis augurium fefellit. Permotus dicto rex itu-
rum licet inualidum reſpondit. His curis aſtrictus morbo ex ſollicitudine cõtracto
in lectum decidit. Enimuero pręcordia eius diuiduæ paſſiones hinc vincendi cupi-
do hinc deſperatio torſerunt. Mane ducibus eum vt ſibi parceret orantibus: impe-
riumq; eius etiam abſentis ſe executuros ſpondentibus: vix atq; ægre cõſenſit vt ad
oppidum Worthyngum filio põtificiq; contradita belli ſumma diſcederet. Quibus
eodem in loco diutina ac vehementi tempeſtate detentis / ſeditioſæ Iutorum voces
toto littore exaudiebantur: tum commeatuũ alimentorũq; defectum cauſantium:
tum expeditionis militiæq; remiſſionē poſcentiũ. Quas cum Homerus Ripenſium Homerus Ripeñ.
antiſtes quem præter religionis dignitatem ſingularis eloquentiæ claritas cõmen-
dabat / copioſis facundiæ documentis delinire non poſſet / poſtremo vim verbis an-
teponendam ratus / quēdam ex ſeditionis conſortibus ante tentorii ſui fores perti-
nacius obſtrepētem prendi vinciriq; curauit. Quæ res populi clamorē auxit / ſedi-
tionem accendit. Igitur patres plębis a rege cum contēptu imperii diſceſſum veri-
ti cõmunicato colloquio expeditionem ab eo ſponte ſoluendam decernunt: temera-
riam eius delapſionem ſimulatæ licentię beneficio pręcurrendam putantes: ne ma-
gis proprio ductu finiri q̃ regio nutu remitti videretur. Quę ſi in pręripiendo re-
ditu proprię voluntatis motum ducis arbitrio prętuliſſet / euenire poſſe quod diuo
Kanuto ſolutę claſſis pœnas a patria exigenti contigiſſe ꝓdatur. Quã rem Kanuto
ſi patrem eius iam febri implicatum præſens morbus abſumeret regni ſucceſſionē
adimere poſſe. His conſiliis adductus Kanutus conuocatam claſſem facta reuerten-
di poteſtate dimittit: beneficii loco erogans quod plębis petulantiæ negare non po-
terat. Ita ſeditiõis periculo bellum omittere coactus / cum Abſalone Eſberno & Su-
none Worthingum adnauigat / paternæ febris exitum expectaturus. Igitur Walde-
marus per apertam cubiculi ſui feneſtram velorum reditum contēplatus ammira-
tione rei morbi pariter atq; ęgritudinis incrementa contraxit. Sũma tamē vtriuſq;
diſſimulatione vſus filium ad ſe cum arbitris venientē tam hilari vultu admiſit vt
pene morbo vacuus putaretur. Quinetiam ſe minimo doloris ſenſu teneri dicebat /
corporis moleſtiam animi robore diſſimulare conando. Apud Abſalonem tamē re-
ligioſam culparum confeſſionem agere non oblitus / incertum mortis tempus ſacro
correctionis genere pręcurrendum credebat: ſeram atq; inutilem pœnitētiam iu-
dicans quæ emendationis odio nimiaq; peccandi perſeuerentia ad vltimũ vſq; ęta-
tis terminum prorogatur. Pręterea locis monaſtica religione ſacratis dimidiũ pa- Waldemari legata.
trimonii ſui / quę ad fiſcum regium pertinebant exceptis / teſtamēto legauit. Sed cę-
teris bene de eius ſalute ſperantibus ſolus Suno ſiue ſomnii monitu ſiue alio mentis
oraculo doctus fatalem hanc regi febrem augurabatur: quonã modo filii rebus de-
cedente patre ſuccurri oporteret prouidendũ hortatus. Tantam ſiquidem in regis
funere luctus acerbitatem futuram / vt conſilium vllum aduerti nequeat. Eodē tem
pore Ioannes quidam religione Abbas medicinæ præſumptuoſior q̃ peritior ꝓfeſ-
ſor / cui⁹ opi plurimũ credebatur e Scania accerſitus aduenit. Qui morbo parũ pru
dēter inſpecto ſoſpitatem regi conſtantius q̃ verius promittebat. Quem cum cibo
medicinali arte confecto reficiendum curaſſet / cunctis cubiculo eiectis quietem ca-
pere iubet. Eũdem paulopoſt ſine voce eſſe compertum vt artuatim ſudore ſuffu-

sum inuenit. Accuratius operiri pręcepit lætum id profluuii genus: ac salutare testatus. Vtinam Sunonem potius mentis augurium q̄ medicum artis suę pręsagium fefellisset. Cuius promissum regis obitus insecutus q̄ parum fidei i medicorū opere reponi oporteat documento extitit. Ingressi mane cubiculum amici, defuncti regis corpus perq̄ simile spiranti reperiunt: adeo pristinum habitum retinente vultu: vt nec rigore contractum / nec horrore mutatum cernere s: rubicundis oris notis viui hominis speciem aspectumq; reddētibus. Incertum an decessisset pristini caloris habitus totis adhuc membris retentu s / relinquere videbatur. Sero tandē pallore mortis fidem faciente mandatur feretro corpus: Ryngstadiumq; funerandi gratia deuehendum curatur. Hic vicus non vetustate modo sed etiam paternæ eius sepulturæ titulo conspicuus habebatur. Accessit luctui matrum miserabilis planctus sparsis comis funeri occurrentium / iterumq; se pristinum seruitutis onus experturas dicē tium: extinctum illum qui ciuium capitibus captiuitatem detraxerit: qui patriam pyratarum metu vacuefecerit: maritimasq; sedes perinde ac domesticas a prædonum incursu tutas præstiterit. Agrestes quoq; funebri ipsius pompa conspecta rustico opere quo occupati erant relicto consentaneis arua querelis replebāt. Cui etiā vt supremi officii decus pręstarent / funebri eius lecto humeros / subiicere iocūdum ducebant: euersam regis morte patriam miserisq; sibi cōmune funus aut si quid funere tristius est imminere plangentes. Pro cuius spiritu salutaria Absalon vota gesturus inter solēnium verborum nuncupationem doloris impotēs non tēperauit sibi quo minus aram lachrymis spargeret: vixq; ad rem diuinam peragendam vocis aut manus ministerio sufficere valuit. Quinetiam tantum ægritudinis animo contraxit, tamq; graui & periculosa valitudine subito affici cœpit: vt pene vitam cum sacrificio finiret. Incredibile videretur tantū virum tam insigni luctus horrore confectum si non eius erga Waldemarum affectus fuisset notissimus. Sed fortuna altero patriæ lumine extincto reliquum perire passa non est: ne deesset cuius ductu Danię pedibus Sclauia subiiceretur / aut gens quæ sub tātis ducibus ad excellentem honoris habitum prouecta fuerat / tutore vacua remaneret. Cuius lachrymis precum loco defusis respersa altaria non paruulum promptissimę eius erga regem beniuolentiæ indicium præbuere. Iisdem quoq; madefacta thura gratum deo odorem dedisse crediderim.

Ryngstadium.

waldemari cōmēdatio

Absalonis luctus.

Explicitus est Saxonis Grammatici de rebus Danicis. liber decimusquintus.

Eiusdem Saxonis Grammatici professione / & natione Sialandeñ. viri & eloquentia & sapientia clarissimi. Incipit liber Sextusdecimus.



Eractis inferiis / corporeq; regio honoratissi-
me funerato Kanutus monẽtibus arbitris fe- Kanuti lxxxviii. Gesta.
stinatione qua regnũ peti firmariq; oportuit:
in Iutiam secessit: paternos sibi milites obliga
turus. Neq; enim illi nomen regium ambien-
dum restabat qđ vnctionis suæ tempore solẽ-
niter adeptus fuerat. In concione Wibergensi
beniuolos ciuium animos expert⁹ apud Ver-
nensem tacita quorũdam simultate compres-
sa / pari cæterorum fauore excipitur. Atq; ita
patrię consensu regni hęres efficitur. Interea
Scanorum populus laxata sibi pristinę petulã
tię fręna regis morte gauisus cladis apud Di
siam pontem peractę piacula a principibus exigere constituit: per quos charissimis
necessitudinum solatiis orbatus fuerit. Sed & Acho quidam Tubbonis filius plenis Achonis seditio.
temeritatis eloquiis flagrantissimam ciuilibus malis facem subiiciebat: extinctæ &
iam pene sepultę Scanicę seditionis reliquias suscitando. Cuius mali ĩpediendi gra-
tia Absalon in Scaniam trangressus apud plenam malignitatis concionem oratione
374. liberius q̃ efficacius habita a plebe deseritur / factionis principes alium concionandi
locum complexos petente. Quorum tam petulans ac pręceps audacia erat: vt equis
insidẽtes cunctã Scaniæ plębem ad eundem locum semestri spatio exacto quasi tuen-
dę libertatis gratia armatam redire sub edicto iuberent. Quæ res Absaloni Sialan-
diam repetendi causam prębuit. Ob cuius secessum popularis sæuitiæ procursus te
meritatis incrementis euectus: inq; Thordonis & Esberni penates effusus: eosdem
prius rapinæ / deinde incendio subiecit. Complures quoq; Scanicę nobilitatis sequẽ-
tibus diebus ędes crematę. Siquidem factionis duces quo promptiore plæbis auda-
cia vterentur / petulantiam eius principum bonis pascendam curabant: dulcedine
prędę & assiduis fatigationis pręmiis iocũdiorem atq; alacriorem eius operam red-
dituri. Igitur nobilium complures æqualium exemplo vim penatibus suis inferen-
dam timentes: bona omnia amicorum custodiæ mandabant. Pars fretum nauibus
complexa se & opes vndis q̃ ędibus credere præoptabãt. Pars apud Absalonẽ exula-
re solatii & lenimenti loco duxit. Cuius atq; Kanuti equites suam æque ac do-
minorum fortunam afflictari cernentes cum iniuriam armis propulsandam du-
xissent: seditionis principes frustra a se sine duce res nouari superiore tumultu
experti / Haraldum quendam regii sanguinis & obtusi cordis impeditiq; sermo- Haraldus sueticus.
nis e Suetia adciscunt: hominem prorsus regno imparem: cum in eo nihil præ-
ter generis nobilitatem natura aut fortuna commendabile reddidisset. Igitur ma-
iore cum opprobrio talem virum Suetia miserit / an Scania receperit incertum est.
Quo rumore attoniti perculsiq; magnates prout se hostium aduentus fama varia-
bat: dubiis Absalonem legationibus fatigant / nunc opem eius transitumq; poscen-
tes / nunc eundem cum tota manu supersedere iubentes. Nõdum enim Scanię partes

Haraldus irruperat. Quos cum Kanuti Suetiæ regis eiusdemq; Satrapæ Byrgeri præsidiis vi rupisset: ad noui principis opinionem cupide congestum vulgus incredibiles ei copias sociabat. Quibus fretus Lundensi vrbi portas sibi claudenti excidiũ minatus est. Igitur ex magnatibus complures alternis internuntiis contracti / fortiq; inuicem cohortatione firmati: propter Luminam amnẽ castra cõstituunt. Aliis regiorum militum per ignorantiæ simulationem venire supersedentibus. Quos tãtus pugnandi ardor ceperat: vt per summum nõ solum periculorum / sed etiam popularium contemptum / absq; paucitatis suæ respectu vt quẽq; equi pernicitas adiuuabat: sine imperio aut ordine effusis habenis in hostem contenderent. In quo quidem impetu maiorem venti (quem forte aduersum habebant) q̃ hostium quos impetebant sęuitiam experti sunt. Ille enim magnitudine sua clypeos cursitantibus decussit. Hi ne pectora quidem irrumpentibus obuertere ausi fuere. Ita popularium acies numero hominum q̃ animis præstantior incruentam de se victoriam dando / plus pericli an ignominiæ senserit dubietati subiecit. Enimuero quo expeditius fugã qua pugnam præcurrebat intenderet seipsam scutis exuere non erubuit. Armorum onus abiiciendo quorum vsus experiri confisa non fuerat. Hac igitur partim cæsa, partim capta: Haraldus cum Akone quem affectati regni auctorem habuerat Suetiam refugus petebat. At Lundenses suspensis ad belli euentum animis in neutram partem auxilia commodabant fauorem victoribus erogaturi. Qui rei successu conspecto perinde ac victores victis insultare cœperunt / cupiditate laudis & prędę alienis se virtutibus inserentes: nec contenti popularium specie bis bellum potentibus intulisse collecta cõcione tertium aduersum eosdem indicere grauati nõ sunt: suscepti vulneris dolorem consternationis furori permixtum communi nobilitatis exitio pensaturi / tantamq; prouocandi perseuerantiam siue pudore cladis, siue cupidine vltionis animis insitam gestantes. Neq; enim illos aut illustrium virorum respectus aut vulnerum suorum memoria quominus seditionis studia sectarentur domare potuit. Quod periculum cunctorum Scaniæ magnatum capitibus contiguum præproperus Absalonis cum Syalandensibus aduentus dispulit. Siquidem sublatis vexillis deputatum concioni locum ingressus / non solum turbulentissimo plębis proposito obstitit / sed etiam leges quæ iniquissimis eiusdem suffragiis cõuulsę fuerant piissimo iudicii decreto ad pristinæ auctoritatis habitum reduxit. Sed neq; Haraldum quo minus a magnatibus damnaretur absentiæ patrocinium protegere potuit. Hunc certe bis a Scaniensibus mulctatum dixerim / semel armis / iterum sententiis. De quo quidem discernere arduum est ferro an suffragiis punitor fuerit. Plæbs quoq; nihil hostile ausa, armis summa cum propositi dissimulatione depositis Absalonis se turmis tranquillo concionandi more iungebant: singulis iudiciorum suffragiis alacrius q̃ libentius succlamando. Ita terribilis illa ac diutina seditio simul cum concione finem habuit: funesto plæbis conatu vlterius aduersum principum collegium insolescere non audente. Interea Kanutus excitati in Scania belli nuntio Fyoniam e Iutia petere coactus: Esbernum Absalone fratre nuntiandæ regiarum partium victoriæ gratia transmissum obuium accipit. Cuius inopinato occursu tristia afferri ratus hærente animo deiectoq; vultu quicq̃ ex eo cognoscere verebatur. Postmodum non solum eiusdem plena hilaritatis fronte meliora sperare iussus, verũetiã iocunda ac libenti narratione de suorũ victoria doctus in Scaniã ouãs ꝓcessit. Ac primũ eius ꝓuinciã Frostã rapinę & icẽdio opportunã ex

Marginal notes: Lumme aa. / Vẽti vehementia. / Haraldi fuga. / Lundeñ. factiones. / Haraldi dãnatio. / Frostehererit.

375. a.

hibuit: vastassetq; ni Absalonis erga illam studium gerētis interuentu prohiberetur. Quo mediante effectum est: vt ab his qui in regem Haraldica factione deliquerant: æra tantum pœnæ nomine exigerentur. O immensam clementiam cuius beneficio hominibus euidenter noxiis maximi facinoris culpam paruulo censu redimere licuit. Quo exemplo cæteri ad spem veniæ erecti mitissima Absalonis opera parem regis mansuetudinem experti sunt. Egregium tunc Kanutus moderati animi specimen dedit cum vltionē quā vniuersorū crimen meruit: vnius amici precibus donauit. Indignum adolescentem cuius virtus externi principis acumine tentaretur. Compluribus enim Cæsaris legationibus curiam adire paternaq; amicitiæ successionē expetere iussus/intercedente amicorum consilio q̄ modestissime rescripsit excusationis verbis a regnādi nouitate quæsitis. Siquidem arbitris eius excussa atq; explorata Cæsaris calliditas erat. Hisdem perfidiæ laqueis filii simplicitatem circūuenire studentibus, quibus olim patris credulitatem implicatam habuerat. Cui cum Cæsar erepturum se regnum aliiq; daturum plena minarum epistola respondisset solum hoc rescribere contentus fuit: quęrendum videlicet Cæsari esse priusq̄ sibi regnum adimat qui Daniam in eius beneficio reponere cupiat. Qua responsi libertate: non solum minantem elusit, verumetiam plurimum a se fiduciæ in ciuium animis reponi docuit. Apud quem Cæsar frustra monitis egisse se videns Syfridum qui sororem ipsius in matrimonio habebat subornat: quod literarum suarum instinctu nequibat/alienę vocis supplemento persuasum haberi conando: qui vbi Daniam intrauit quanta regis charitate ob sororis eius matrimonium teneretur/quantisq; Cæsar viribus esset exposito Absalonem, Sunonem, & Esbernum: qui soli ex amicis cum rege admittebantur: tum fidei quam Kanuto cuius tutores existerent deberent: tum fiduciæ quam eiusdem pater in eorum pectoribus reposuerat admonitos orare cepit: ne amicorum nomine hostes agendo creditum sibi pupillum annis & consilio tenerum graue & intolerabile belli onus suscipere iubeant: eumq; sub titulo tuendæ libertatis regno exuant. Qui potius salutaribus illum consiliis formare curæ habeant Romaniq; imperatoris curiæ ascribi deforme non ducant. Respondet Absalon de se dubium non esse quin vtiles si nosset monitus Kanuto libenter fuerit porrecturus. A quo ita Cæsaris amicitiam experi velit: vt proprię eius maiestatis decus incolume seruaretur. Nam & Waldemarum Frederici partes, amicitiamq; secutum nihil fide eius aut promissione fallacius repperisse. Proinde Syfridum nosse debere Kanuto Cæsariq; æquum regnandi ius esse: neq; minore cum libertate hunc Danici regni q̄ illum Romani imperii gubernacula continere. Igitur indignante Syfrido, plenaq; minarum ac fastus responsa fundente: an tu (inquit) ex temetipso Daniam pensas: eamq; vt Thyringam a Cæsare cum volet q̄ facillime capi posse existimas? Proinde abi imperatoriq; tuo perfer Danorum regem ne minimam quidem obsequii partem dignitati eius ac nomini delaturum. Dignum hoc contemptu dixerim qui propior alieno imperio q̄ propriæ affinitati tam inuisam Danicæ libertati legationem suo monitu administrare sustinuit. His auditis Cæsar spernenti se regi: quia bellum nequiuit odium inflixit: animo non ferro contemptum vlturus. Spe tamen potiendæ Daniæ non omissa ciuilium in ea malorum motum expectandum putabat: seditione diuiduam gentem minore cum virium suarum periculo oppugnandam sperando. Quam opportunitatem aliquandiu quæsitam a fortuna sibi negari conspiciens. Sclauiæ sa-

Kanuti moderatio.

Cæsaris dolus.

trapam Bugislauum quem nuper Kazimari fratris decedentis orbitas hæredem
effecerat: crebris muneribus amplissimisq; promissionibus in Danica bella sollici-
tat. Cuius hortatui Bogyslauus pronius q̃ prudentius obsecutus: sed bellum ad-
uersum Daniam palam atq; aperte profiteri nõ ausus primũ auunculi sui Iarimari
Rugiæ præfecti quæsitis simultatum causis hostẽ agere cœpit Cæsarianæ militiæ
respectũ arctissimis affinitatis vinculis præferẽdo. Qua de re Kanutus per Iarima-
rum certior factus mitti curauit qui causam a Bogislauo tã subitæ lęsionis inqui-
rerẽt. Ille nõ regẽ/non Daniã a se lędi: sed in iuiuriã a Iarimaro illatã repelli testatus
cõmunẽ controuersiã per vtriusq; legatos armis interim depositis ad regis cogni-
tionẽ referri deposcit: eũdẽq; pacis inter se faciendæ auctorẽ flagitat verbis beniuo-
lẽtiam simulãtibus simplicitatis fidẽ prętẽdere cupiẽs. Igitur rege nihil insidiarum
aut perfidiæ metuente causæ dictionis dies locusq; decernitur. Apud insulã deinde
Samsam: non solũ huius negotii explicandi: sed etiã iuris ciuilis emẽdandi gratia in
genti nobilitate contracta amborũ legatos excepit. Quorũ altercatione solẽniter au
dita cũ in Iarimarum cõplura loquacius q̃ verius obiectarẽtur ac propter principa
lium personarũ absentiã sentẽtia impediretur: a Bogislaui legatis vltro iureiuran
do promissum est eũ cũ primũ regi placitũ foret in rẽ præsentẽ vẽturum/ita in elu-
dendo rege non minore legatorũ q̃ eius a quo missi erãt calliditas versabatur. Quo
rũ promissis Kanutus securius q̃ cautius æstimatis cõcilio ocius dimisso in Iutiam
secessit: fortissimis quibusq; Scanorũ ac Sialandẽsium tantã ocii tranquillitatẽ cau-
santibus, seq; nimia iam quiete in desidiã prouolui querẽtibus longo delitiarũ vsu
enerues animos gerere, qui sub rege Waldemaro totius ferme anni tẽpus multiplici
rerum agitatione varioq; militiæ genere deducere cõsueuerint. Nã militaris robo
ris neruos sicut ocio hebetari ac remitti ita negotio intẽdi excitariq;. Igitur acuẽdę 376. 377.
virtutis gratia piraticam aduersum Estones in cõmune decerni placuit. Inter hæc
Bogislauus hortãte Cæsare nõ solum patriis ac domesticis viribus instructus, sed
etiã a finitimis late p̃sidia mutuatus aduersum Rugiã quingẽtarũ nauiũ classem in
genti belli apparatu refertã contraxerat. Quibus copiis nihil hostiliũ viriũ obstatu
rum ratus Bugislauũ quẽdã legati nomine Cæsarẽ petere iubet qui tantũ a se exer
citum aduersum Daniã contractũ nuntiaret/vt dubitare non possit quin Kanutus
resistẽdi fidutia defectus/ q̃citissime Romano se foret imperio traditurus. Delecta-
tus promisso Cæsar laudato Bogislauo legatũ imperatoriis donis prosequitur. Ia-
rimarus tam subiti inopinatiq; belli fama perculsus/Absaloni in Sialandia se conti-
nenti magnitudinem periculi Rugianæ genti imminentis propinquitatẽq; denun
tiat. Qui protinus festinatione quãta sociorum expugnationẽ præcurri oportebat:
accinctus, missis per Sialandiam epistolis omnẽ ætatẽ armis habilem in classem con
fluere iussit: minores rates maioribus, onerarias piraticis sociauit. Plæbiq; demum
ac nobilitati promiscuũ corripiẽdarum nauiũ vsum concessit. Eodem edicti genere
coniunctis Sialandię insulis imperatũ. At Fioniensibus Scanisq; sextum intra diem
præfixum portũ petere alioqui supersedere iussum. Neq; enim vlteriores apparatui
inducias conuenire. Adeo autem in his quibus expeditionis societas mandata fue-
rat obsequendi sollicitudo flagrabat: vt egregio alacritatis certamine constitu-
tum sibi tempus aut implerent aut præcurrerent. Kanutum vero tametsi nunti-
um in Iutia recepisset ingens locorum distantia denuntiati temporis angustiis per-
mixta Absalonici operis consortem existere non patiebatur. Sex solas naues Fionia

Bellum Slauicum.

quatuordecim Scania cæteris tarditate impeditis transmisit. Quarũ insignis pau-
citas culpę obnoxia videri potuisset: si non longinquitatis patrocinio defenderetur.
Penthecostalis festi peruigilium erat quando prenominatum sinum absalonica claſ
sis inierat. Eadem die nequid segnius aut cunctantius gereretur: Hythim insulam
adnauigari curatur. Illic obuii Rugianorum nuntii præstolandum docent quoad
sciri possit in quam Rugiani soli partem hostilis irruptio tenderet. Iam enim Bo-
gislauo ad insulam Coztam Rugiæ prætentam esse peruentum. Qui q̃q̃ hostilia
iã pene rura pulsaret non tẽperauit sibi quo minus sobrietatem effusa crapulæ licẽ-
tia violaret. Tanta siquidem epularum indulgentia exercitum aluit ac corrupit: vt
conuiuium magis q̃ bellum amplexus videretur. Verum Absalon nuntiorum mo-
nitis obsecutus. Hisdem postera luce regressis Bogislauumq; ex aduerso Strelæ in
sulæ copias expositurum docentibus: q̃q̃ crepusculum appetebat correpto signo
ocissime littus Scapha petiuit. Gubernatorum deinde collegio per præconem vo-
cato nuntioq; q̃ breuissimo militibus edito ingenti cohortationis cura alacritate
exercitum repleuit quietem / suam certis victoriæ imaginibus adumbratam præfa-
tus. Nec alia militum responsio fuit q̃ pugnam se optare: quam si accipiant non du-
bitare quin vincant. Quem animorum calorem tum a longa vincendi consuetudi-
ne tum etiam ab ingenita Danico sanguini virtute traxerunt. digni qui vocis suæ
augurio non fallerentur. Igitur Absalon incertæ nauigationis metu q; fretum du-
biæ profunditatis esset diluculum prestolatus cum inde soluturus esset / aliq̃diu re-
tentus est harenis anchora altius insidente. Quo euenit / vt ab vniuersis infinitum
procedendi ardorem gerentibus relinqueretur. Sed neq; se ab exercitu præcedi in-
decens existimabat: a quo plus hortationi suæ q̃ cunctationi tributum cernebat.
377. Quem merito his gratulatum crediderim qui iustæ celeritatis compotes q̃ violen
378. tæ moræ consortes existere maluerunt. Quã tarditatis iacturam impedimento so-
lutus tanta remigii velocitate pensauit / vt pene prima nauigia occupauerit / dispen
dium casu inuectum pręliandi cupidine redimẽdo. Hunc publicæ festinationis pro-
cursum missa a Rugianis ratis excepit: quæ aliquanto remissiore nauigatione vten-
dum doceret / quod Bogislauo adhuc insulam Coztam tenentem incertus irru-
ptionis locus existeret. Sed & Iarimarus secessum hostium domestico milite succin-
ctus opperiebat̃. Igitur cessata impetus cura ad littus dreccense diuertitur. Illic af-
fertur hostes domum petisse nuntiis incidentis forte nebulæ errori deceptis. Idem
nostris portum darsinum petere iussis Iarimari cum eis consiliaturi Rugiano ex-
ercitu vallatum pollicentur occursum. Quo loci adnauigato cum nec Iarimarus
nec quisq̃ ex eius satellitibus repertus fuisset / placuit Nicolaum Falstricum q;
Sclauicæ gentis linguam calleret explorandi hostium secessus gratia ad Iarimarum
dimitti. Quo abeunte cum Absalon diuinæ venerationi vacaturus littus Scapha
petisset: repentino nuntio per Iarimari familiarem suscepto cognoscit pomeranicã
aduentare classem: quæ si nebulæ densitas non obstaret: cerni cominus posset. Igi-
tur reuocatis qui sacra gestabant cupide concitatã classem obuiam hosti in altũ di-
rexit. Armis nõ precibus deo libamẽta daturus. Qđ ẽm sacrificii genus scelestorum
nece diuinę potẽtię iocũdius existimemus? At pomeranis nõ tam hostile solũ repen-
te inuadẽdi q̃ Rugianorũ equitatũ defendendi littoris studiosum variis nauigatio-
nis ambagibus ludificãdi ꝓpositum erat. Qui Danicã cõspicati classem Borwegiũ
occidẽtalibus comitatũ Sclauis auxilii sibi ferendi gratia aduẽtare credebant / aeris

nubilo nostratum nauium numerum habitumq; dignosci non patiente. Neq; enim eorum animos subire poterat: Danos per tot locorum spatia a Sclauia remotos intra tanti temporis angustias eo loco fuisse prouectos: speculatoribus ob nimiam securitatem excubandi officia parum curiose gerentibus. Igitur Bogiszlauus Rugianã classem appelli ratus a cẽtum & quinquaginta myoparonib⁹ circuiri desyderat reliquam classem veluti in aciem iactis anchoris componit: naues quibus alimenta vehebantur aliquãto pyraticis præstantiores inter ipsas & continentẽ admouit: armatę multitudinis speciem vacua lignorũ effigie adumbraturus. Quo vultu deceptus Suno Bogiszlauum auxilia a theutonibus mutuatũ credebat. Rarescente tandem nebula: Absalon ab exiguis hostium scaphis præteriri se videns ne omnes quidem tuto redituras per iocum aiebat. Igitur sociis ingenti cohortatione firmatis in hostilem classem vt imperio ita ductu & nauigatione primus inuehit. Monitus a Sunone ne eam perinde ac germanicis roboratã auxiliis ꝑpropera festinatione incesseret: sed temperato remigio militem armari iuberet: minime cũctandum aiebat / prę fatus eo iam loci conclusum hostem: vt nec bellum tuto cõserere / nec fugam salubriter edere posset. Itaq; nihil impedimento fore quo minus promptissimam sibi victoriam esset cessurus. Eo deinde monitus iterante milites Absalonis munimenta corporibus aptare cœperunt / parte remigium continuante. Quorum apparatus nimię ac perseuerantis nebulæ beneficio hostem fallebat. At vbi propius ventum: Danorũ iuuentus vt cunctationis ita silentii impatiens sublatis vexillis nõ tẽperauit sibi quo minus concitatissimum pręliandi ardorem celso cantilenæ genere prosequeretur. Absalonis quoq; signum nunq̃ sine hostium fuga spectari solitum Sclauis pariter & Danorum præsentiam prodidit & confligendi diffidentiam incussit. Igitur summa cum trepidatione sublatis anchoris cupide classem concitare cœperunt: quantum

Vincũtur Sclaui.

nauigationis longo temporis tractu protulerant exiguo horarum spacio remensi. Innumeri quorum fugam aut nauium magnitudo aut anchorarum sublatio retentabat profundum petendo fluctibus q̃ ferro vitam finire maluerunt. Horum rates eodem pene temporis momento refertas ac vacuas conspicareris. Sed neq; prolapsos natandi vsus seruare poterat subiectarum voraginum eluuie mersorum corpora tenacius appræhendente. Quantas igitur timoris vires existimemus qui quos nimio sui haustu repleuerit ne proprio quidem spiritui parcere compellit? Decem & octo nauigia nimię multitudinis in se cõfugientis concursu rupta receptis exitio fuere. Paucis hostem opperiẽdi animus fuit. Illius vero etiam ridicula formido extitit qui sociale exemplũ perosus nexo ex rudentibus laqueo suspendio se consumere q̃ hosti necandum prębere maluit. Q đ factum complures prius ammiratione / dein de ludibrio prosecuti / dulcedine spoliorum lentius hostibus inhęrere cœperũt. Quibus Absalon pręteritis monitisq; ne prędam q̃ hostem insequi mallent: septem solis nauibus totam pene fugacium classem insectari non destitit: illa nimirũ fiducia vsus qua toties sibi hostium terga aspicere contigit. Neq; enim a palantibus in illa insequentium paucitate numerus sed virtus ęstimabatur. Centum ferme nauium turba maritimæ fugæ diffidẽtia terrestrẽ cepit: perq; horridos ac desertos saltus inermis attonitaq; discursum habuit. Iarimarum quoq; hostilis sanguinis q̃ prędæ auidiorem concitatior tuendæ patriæ cupido reddiderat. Quinq; ac triginta nauigiis vehementi remigio concitatis / hostilis Absalonem nobilitas deuitabat. Quæ cum septem sola sibi instare animaduerteret / fugam suam non solum tristem

Fœda meticulositas.

378.
379.

ſed etiam erubeſcendam rata bis nauigationi perinde ac pugnam confectura la=
xamentum dare conata eſt. Igitur Abſalon q̄q̄ ab amicis cęterę claſſis aduentũ oppe
riri rogaretur nulla ex parte ceſſato remigio ꝓgredi perſeuerauit: plus hoſtiũ tre=
pidatione q̄ ſociorum auxiliis vtẽdum præfatus. Quo cognito Sclaui ſumma cum
exanimatione metum rubori prætulerunt / naueſq; ſuas quo fugę habiliores eſſent
arma & equos in profundũ abiiciendo oneribus vacuefacere cœperunt. Acrius de=
inde cõuerberato pelago Penum amnẽ perſeueratæ fugæ receptaculum habuerũt.
Quos Abſalon euſq; vacuo cũctatiõis remigio inſecut⁹ veſpera ad ſocios qui prę=
dę incubuerãt reuertit. Cuius ne particeps quidem fore ſuſtinuit gloriam ad ſe / ſpo
lia ad milites redundare ſpecioſum ducendo. Igitur ex quingentarum nauium nu=
mero quinq; ac triginta delapſis decẽ & octo cõfractis cæteræ in Danorum poteſta
tem ditioneq; ceſſere. Illa igiť dies quæ Abſalonis claritate obcęcatam hoſtium claſ=
ſem aut fugam aut exitium pati coegit: tot errores tot maritima diſcrimina finiuit
Syalãdicos portus ac Balticum fretum peſtifero pyratarũ incurſu vacuefecit: effe
ratam barbarorũ ſæuitiam iugi patientem reddidit: patriamq; noſtram vix liber=
tate ſua potientem Sclauię dominã effecit. Efficax & inuſitatum genus victorię quo Sclauorum
cunctas hoſtium vires funditus euerti cõtigit. Eadem vt Sclauici cruoris plena ex= ſubactio.
ſtitit: ita nullum Danici impendium habuit. Quatuor duntaxat ex Rugianis ſocio= xxiiii.
rum an hoſtium telis perierint incertum eſt. Die poſtero decem & octo Scanienſiũ
nauigia ſuperueniunt quos Abſalon non morę eorum ſed voluntatis ęſtimatione fa
cta prędam cum victoribus communicare pręcepit. Quid deinde Sclauis cõſilii fo=
ret cognoſſe cupiens callidum ſpeculationis genus amplexus: Bogiſzlaum ſub ſimu
latione benignæ & veteris amicitię perfidię per legatos arguendum curat nimiãq; Speculatio
regis offenſam obnixo placationis ſtudio præcurri poſtulat. Ad hæc Bogiſzlauus callida.
tantam receptę cladis diſſimulationem agere ſuſtinuit: vt laudata monitoris beni=
uolentia facturum ſe quod ab ipſo ſuadebatur promitteret. Tãtum autem timoris
379. Sclauorum vulgus ob priſtinam fugam animis inſitum habebat: vt etiam nouã vi=
380. ſa rate quæ legatos vehebat edere nõ erubeſceret. Poſt hæc Abſalon rerũ a ſe geſta=
rum famã illuſtri nuntio præcurri magnificum ratus: Tachonem claro Fioniæ lo=
co natum cum tentorio Bugiſzlaui quod ei portionis nomine ceſſerat remitti cu=
rat: nec ſolum victoriam ſuam regi indicaturum: ſed etiam fidem aſſertis celebrio=
ris prędę geſtamine facturum. Per eundem quoq; ne Sclauicę vires nouis copiis in=
ſtruerentur meſſis tempus expeditione præcurrendum hortatur. Quem Kanutus
Iutis Vibergica concione contractis: Abſalonici operis euentũ digno relationis of=
ficio repręſentare præcepit: expeditionis hortatore vſurus quem nuntii auctorem
habuerat. Quo facto omnium animis maximam educendæ claſſis curam ingenera=
uit. At Cæſar tantæ cladis nuntio recepto / poſtq̄ ſolo Abſalonis ductu rem geſtam
cognouit: omnem non ſolum obtinendæ Danię ſpem / verũetiam attentandę fidu=
tiam mẽte depoſuit: proprias vires dãnando: ꝗ alienis parum efficaciter vſus fuiſ=
ſet. Eandem victoriam Abſalon ſuam apud bizantium incredibili famæ velocitate
vulgatam: poſtmodũ ab equitibus ſuis tunc temporis in ea vrbe ſtipendia merenti=
bus accepit. Sed nouę frugis acceſſio labẽtibus hoſtium alimẽtis opitulata eſt. Hiſdẽ
ex regię profectionis cunctatione inſtruendorum frumento vicorum per q̄ vtile ſi=
bi laxamentum ſumẽtibus huius expeditionis opinione perciti Walogaſtenſes pro= Walogaſtũ
fundiora Peni amnis loca crebro lapide cõplent / mœniũ ſuorum aditum nauigiis obſidetur.

negaturi. Quas Absalon hisdem aluei locis egerere cupiens: trahendę secum iuuen-
tutis gratia corpus aquis immergere nō dubitauit: easq; lapidibus vacuefaciendo.
quātum transmittendę classi satis erat: ad patientem nauigationis habitum perdu-
xit: q̄q̄ oppidani machinas suas tali temperamento librassent vt eadem amnis spa-
tia certis ictibus destinarent. Quibus obstaculis transitu vacuefacto: facilem sociis
petendę circū sidendęq; vrbis aditum struxit. Obsidione cœpta refixi sub aquis stipi-
tes quorum frequentia oppidum erat vallatū. nauigia propius appellere passi non
sunt. Hanc oppugnationis difficultatē: Danorum iuuenes virtute superare cupien-
tes: non temperauere sibi quo minus nauigiis a profundo remotis pedibus in aquā
descenderent: vadaq; gradu lustrarent. Contra oppidani in subiectos cominus tela
iacere nauigiaq; tormētis procul incessere cœperunt. Quorum eximios iactus elu-
dere q̄ excipere satius existimares. Anceps incertūq; vitatu periculū erat. pręgran-
dibus saxis in consertas puppes cadentibus in fuga ac declinatione cautoq; corpo-
ris motu: magis q̄ in vlla armorum ope frustrādorū ictuum remedium ducebatur.
Absalon mediotenus nauigii progressus egesta tormentis robora: crebra corporis
declinatione fallebat. Quem barbarus forte præsidio egressus / postq̄ ex clypei notis
agnitum habuit, tormētorū præsidibus manu significauit vt eum impeterent. Igi-
tur interrogatus a quodam an perspectum haberet qualiter ipsum barbarus deno-
taret: curam sui illius animo insitam respondit. eodem ludibrio hostem & monito-
rem excipiendo. Intrepidi animi dixerim in medio salutis discrimine pericula sua
iocoso dicto prosequi voluisse. Adeo certissimū fortitudinis & constātiæ experimē-
tum necessitas tribuit. Expugnatione non procedente noua adoriendæ vrbis ratio
auctore Esberno excogitata est. Siquidem inusitatę magnitudinis nauigium variis
ignis nutrimentis completum solo ventorum remigio opportunis incendio mœni-
bus adigēdum curabant. Quod latenti in vndis stipiti: illisum sine vlla oppidanorū
iactura ꝓprię cū materię discrimine cōflagrauit. Ita exigui ligni īpedimēto spes in-
gentis victorię subruta est. Hostiumq; salus paruulo fortunę momento ab iminente
Bogiszlaui dolus. exitio protecta. Post hæc Bogiszlauus in dedecorum suorum vltionem dolos men-
te scrutatus Absalonis colloquium simulata pacis affectatione per legatos poscēdo 380. 381.
cum ingenti equitatu destinatum conuentui locum petiuit. Quem binis obuiam si-
bi nauigiis venientem vt continētem ascenderet obsecrauit: cōmodius in tentorio
q̄ naui colloquēdum prefatus. Obsequentē illum nauigioq; excedere volentē Erlin-
gus quidam illustri inter noricos loco natus horridioris somni narratione retinuit
haud dubie fraudem sensurū: si salutem suam hostibus crederet auguratus. Cuius
vocem Absalon perinde ac diuinitus sibi dati indicii miraculū veneratus: vocanti
Episcopi prestātia. se Bogiszlauo minorem a maiore peti non oportere perhibuit. Pontificem duci di-
gnitate prestare asseuerādo. Ita hosti impotentiā obiiciendo fraudis materiam ade-
mit. Ille stricta nauis spacia causatus: repentino discessu fallaciam detexit: Nam qui
alias vltro nauigiū Absalonis ingredi consueuit: nunc eius aditum perinde ac fa-
tale sibi domicilium conscientiæ malignitate confusus exhorruit. Gauisus Absalon
q; salutem suam somnio q̄ hosti credere præoptasset ad classem se recepit. Igitur cū
exercitus noster cōmunem agrorum vastationem vnius vrbis excidio anteponens:
exhauriendę prouincię consilium cepisset / inq; pontis pertranseundi angustiis hæ-
rerent: crebris oppidanorum myoparonibus incessuntur. Qui mox sagittariorum
ab Absalone, Regeq; missorum opera deturbati: infestandę cōmodius classis gratia

continenti ſe tradunt/noſtroſq; clamore nō minus q̄ iaculis inſecuti, per ſummam ignauiæ exprobrationem perinde ac victis inſultare cœperunt. Quo viſo reliqui ex oppidanis paſſim correptis ſcaphis, mœnibus etiam quæ tuebantur deſertis, in ripam ſe conferunt/relicta a Danis tabernacula prædaturi. Neq; enim regios equites nauium tranſitum in terra opperientes/fumus tabernaculorum quæ Dani diſcedētes cremabant incendio ortus ab ipſis diſcerni patiebat. A quibus quū inopinati attonitiq; incurſarētur, pars in ſcaphas refugit/pars armis in ripa/aut aquis in amne exitiū habuit. Natātes a ſagittariis interfecti/nauigātes euerſi/iuſtas irriſis a ſe Danis pœnas luerunt. Ita Walagoſtenſes pauloante falſis noſtrorū; opprobriis exultantes/nūc ciuiū in cōſpectu ſuo necatorū miſeranda fata luctu proſequebātur. Quod Oznenſes fama expti, ſuburbanos penates ocyus cremādos curant: ne iiſdem hoſtes ad mœniū ſuorū incendiū vterentur. Igitur dum vltro ſe tectis ſpoliant, ingens vrbi ſuæ tutamentū cōciliant: quo domibus tenuiores, hoc mœnibus tutiores effecti. Ozneñ metus.
Rus Regi rapinæ extitit. Cuius ſententia Abſalon Iulinenſium finiū/ arciūq; Zuinēſiū expugnationē pagere iuſſus, Eſbernū fratrē Zuinā cum cōmiſſę ſibi claſſis parte præmittit: aut arces ipſas (ſi fors ſineret) capturum/ aut earum cuſtodibus quoad ſe Iulino reuerti contigiſſet, fugam interclusurū. Quorum ianuæ venienti Eſberno vacuæ patuere: propugnatoribus nimirum aduentum hoſtiū furtiuo diſceſſu præcurrentibus. Ambæ itaq; incendio datæ. Qua de re Abſalon Iulinenſium rebus abſumptis non ſolum longinqui fumi contemplatione/verūetiā ſociorū inde reuertētiū affirmatiōe certior factus, ad Regē reuertit/ lætatus ſe magna curarū parte fraterna opera liberatum. Rex vicos neceſſariis vſibus abundantes captu difficiles fore/vacuoſq; tantum a ſe penates exuri conſpiciens/remeare conſtituit, qui nunc deſertos inopeſq; lares adortus fuerat/exacto meſſis tempore referta copiis horrea cōſumpturus. Cumq; non minus capiendarum vrbium difficultate/q̄ vacuarū ædiū incendio fatigatus Zuinam amnem abducendæ expeditionis gratia petiuiſſet, exuſtarum arcium reliquias ſolo æquari iuſſit. Et vt omnia earundem monimenta demoliretur, etiam lapides fundamentis egeſtos in profundum iactandos curauit: q̄q̄ iidem recenti adhuc incendio torridi vix ſe manu contingi paterentur. Cuius laboris idem atq; expeditionis finis extitit. Autumno domi peracto, duodenis milibus e Rugia contractis, Tribuſanam prouinciam ditioni ſuæ parentem peragrat. Poſt hæc Cyrcipinenſium deuexam paludem paternæ militiæ æmulatione permēſus, ad vrbem Lubekincā peruenit. Qua præterita dum Diminum petere ſtatuiſſet in abundantem potione vicum incidit, Barbaris illic tanta animorū ſecuritate conuiuantibus: vt nullum prorſus hoſtilis aduentus formidarent impetum. Quantam porro gentis illius intemperantiam pacis tempore extitiſſe putemus: quæ ne hoſte quidem liminibus imminente/ quo minus vires ſuas ebrietatis illecebris labefactaret/abſtinuit! Itinere deinde noſtrorum ad naues conuerſo, conuellendæ prædæ/ſpargendiq; paſſim incendii gratia/Danica manus diſiicitur, mentem Regis longinquæ viæ diſpendiis a petendi Dymini propoſito retrahentibus. Qui triginta ſolos ſibi comites aſſeruaſſe contentus/quum ingentem Barbarorum cohortem opimam villam tueri ſatellite nuntiante cognoſſet, Abſalonem ſuo forte vexillo coniunctum dimidio cum præſentium equitum numero opem ſociis laturum dimittit. Qui imperium amplexatus, obſcurandæ paucitatis gratia laxius militem incedere iubet/ multitudinis inſtar confuſa agminum ſpecie præbiturus. Stratagema.

Quinetiam vehementius irruptionem edere curæ habuit: quo plures insequi cre-
derentur. Iamq; barbarorũ relicta villa, nemus tenentiũ manipulos contemplatus
quum se longe viribus inferiorem animaduerteret/ideoq; sociorum augmentum si
mulare vellet, cõplures ex suis furtim discedere monitos/aperte subinde redire ius-
sit: idq; sæpenumero faciendum curauit. Igitur auxiliorum incrementa sensim reci
pere existimatus, non suppetentibus qui prædam asportarent, contractas vici opes
ingenti pyra constructa cremauit/flammis insequendo quod vsui commodare non
poterat, etiam ministris incendii tantæ pecuniæ consumptionẽ animi dolore prose
quẽtibus. Ea re gesta ad Regem se retulit. Qui ꝓpter Lubynam ꝑnoctatione habi-
ta, deleta vicorum reliquiis, lacunã per quam arduo labore iter fecerat/ponte a Ru
gianis cõsterni curat: eamq; nullo pene negocio remensus, cõscensis nauibus, in pro
ximum Peno amni portum peruenit. Vbi diutina ac vehementi tempestate vexatꝰ
Bogiszlauum pacem a se per legatos petentem repulit/q̃q̃ iam labentibus alimẽtis
expeditionem remittere cogeretur. Exactis domi hybernis per Zuynam ingẽti cũ
expeditione regressus, Grotzuinã lacerat. Vbi quũ Iarimarus hostium occursum
ex eorum lituo depræhensum regi nuntiandum proponeret/idq; ab Absalone nisi
iidem in conspectũ venissent exequi vetaretur, ancipiti malo circumuentũ se dixit
qui siqd inopinati periculi se tacente sociis incidisset, incuriæ damnari: sin maturiꝰ
indiciũ afferret, timiditatis notari posset: quũ et præpropero nuntio vti ꝓbrosum
Prædæ cupiditas. et nimis lento desidiosum videatur. Huius ꝓuinciæ præda parũ satiatos Pomera-
nicarũ opum fama sollicitat: quæ vt eximiæ, ita intactæ prædicabant. Nulli tã lon-
ginquã militiam ingredi difficile visum: q̃q̃ ꝑferendæ inediæ/pagendæq; solitudi-
nis prædicebatur asperitas, ardore prædæ periculorũ metum leuante. Imbellis po-
pulus vrbiũq; et armorũ inops regio ferebatur. Et qm̃ nostris ꝓpositũ ex sententia
cedere consueuerat, pergendi cupiditas animos inflammabat. Nec fraudandos prę
sentibus votis fœlicia tot successuum experimenta spõdebant. In qua ꝓfectione pa-
bulo parum suppetente/nõ solum equos, verũetiam pedites cõmeatibus onustos at
tritæ labore vires deficiebant. Hæ res cõuertendi itineris/repetendiq; classe Iulyni
causam dedere. Illic rex adoriendi per insidias Camyni cõsilium nactus/apertęq; eiꝰ
irruptioni latentem præferens, ductantibus locorũ peritis ꝑ ignotos ac deuios sal-
tus, plenum difficultatis iter corripuit. Errantibus cæteris Sialandenses ac Scaniẽ
ses Alexandro (Absalonis hic sorore editus erat) primipilo vsi/Rugianisq; ducibꝰ
rectã et compẽdiariam viam secuti, Camynũ venere: occupassentq; nisi incolas incẽ
dio cautiores fecissent. Quorũ paucitatẽ Bogiszlauus, qui in eodem tunc forte op-
pido moram agebat, effusis manipulis irrumpendam ratus: Esberno qui talium re-
rũ experientia vsuq; callebat: quo longius hostes vrbe euocarentur/de industria ce-
dendũ monente/diu terga præbentibus institit. Ad postremũ intellectis insidiis ef-
fusius ruentes in aciem reuocat/tam improbum ab vrbe excessum amaræ repræhẽ
sionis salebris insecutus. Quod videns Esbernus abiecta fugæ simulatione, signa ad
hostẽ reflexit: effecitq;: vt Bugiszlauus caballo delapsus/pauido recursu intra vallũ
confugeret/celeritate pedum salutem quæsiturus: quam aut armis aut equi veloci-
tate tueri fidutiam non habebat. Alexander illato portis signo, neminem a quo re-
pelleretur inuenit: tanta trepidatione captis hostibus, vt ne vrbis suæ quidem limi
na ab iniuria vindicare præsumerent. Qua gloria satiati Danorum iuuenes/pau-
latim in aciem se recipere, q̃ vlterius vrbi insultare maluerunt: paucitatis æstima-

tione temeritatem domāte. Hunc iuuentutis procurſum rex reliquo milite ſubſecutus propter muros equo deſcendit: expugnandę vrbis habitum curioſiore cōtēplationis officio luſtraturus. Quo reſidente vallūq; vexillis ſtipante: canonicę vitæ clerici contuſi deiectiq; animi mœrorē pedum nuditate teſtantes / digeſta rite proceſſione cum inſignibus ſuis adueniunt: eoq; paternę ſanctitate admonito genibus nixi ſacris ædibus abſtinendum precantur, orando ne diuinos penates humanis incēdio iungat / neq; ita in hoſtes ſęuiat: vt publicę religionis domicilia cōſumat: Tot ſuas: tot maiorū virtutes teterrimo facinore corrupturus. Adiectum ab iis eſt Bogiſzlauum regis tuto petendi gratia familiaris fidei patrocinium poſtulare: Reſpōſum a Kanuto, homines ſibi non deum inceſſendi propoſitum eſſe: vt iuſtū: ita alienum ſacrilegii bellum geſturo. Quibus ſi ciuitatis partem extra municipii mœnia collocatam cremaret: eccleſias mortalium ædificiis permixtas cōmunibus flammis implicandas dicentibus: iram precibus remiſit: hoſtileſq; lares inuiolatos relinquere / q̄ diuinos humanis iniuria æquare maluit. Illi vrbem precib⁹ ſuis donatā gauiſi gratiis pro beneficio actis lętitia ouantes diſcedunt: eamq; ſacro concentus genere proſequuntur. Bogiſzlauus quod petebat obtento / quęſitum Abſalonem die poſtero obuiam ſibi cum Iarimo venturum precatur, eoſdem faciendę cum rege pacis arbitros habiturus: quos tot colloquiis amicos expertus fuerat. Quem Abſalon fraude potius q̄ ſincera verborum fide agere ratus: negauit ſe intercedere quo minus igni prouincia vaſtaretur: ne tantum iter expleſſe fraudi fuiſſe videatur. Ille nihil a ſe extra municipii mœnia poſſideri confeſſus: ſacris tantum domiciliis eorūq; gratia vicinis tectis abſtinendum orauit. Quod beneficium eodem voto petitum promiſſumq; eſt. Reliquum lucis auidiſſima vicorum vaſtatione conſumptū. Bogiſzlauus præſentium periculorum impulſu promiſſum reuertendi tēpore ſectatus Abſalone & Iarimaro dextras prębentibus ad regem perducitur ingentiſq; ſummę pecunia mulctæ nomine pacta: non alias pacis conditiones aſſequi potuit q̄ vt procurationem hactenus patrimonii titulo amminiſtratam e manu regis: beneficii iure ſuſciperet: libertatēq; ſeruitute mutaret / Rugianę gentis tributum obſequiis ęquaturus. Hanc pactionem obſidibus firmandam pollicitus diſcedit: redeundi comitibus vtendo: quos adueniendi duces habuerat. Et ne venerationis expers dimitteretur: ab Abſalone conuiuio cū amicis exceptus, potu nimis auide ſumpto adeo vires ſenſumq; exuit vt vix mente conſtare putaretur. Qua intemperantia amiſſę maieſtatis oblitus: deflendę ſeruitutis loco: libertatis gaudia repræſentauit. Igitur nimio ebrietatis hauſtu obſtupefactis neruis: naue egeſtus in tentorio collocatur. Abſalone quadraginta armatos ante tabernaculi fores excubare: nocturnęq; eius cuſtodię vacare iubente. Tanta ſiquidem apud Danos ſeruandorum hoſpitum ſedulitas exiſtere conſueuit: vt eorum ſaluti perinde ac proprię ſtudere curaretur. Quo beneficio obligatus Bogiſzlauus: Sclauorum animos Danis applicando: debitam Abſalonis meritis gratiā retulit. Quib⁹ cū pulſo mane ſomno oculos īſeruiſſet: Danorum fidem exoſculatus: aptiſſimoq; laudationis genere proſequutus: plus voluptatis ſe ex percepta Abſalonis humanitate q̄ amaritudinis ex patrię iactura ſentire dixit. Igitur ad locum in quo milites eum præſtolabātur relatus: poſtero die Sclauicę nobilitatis proceribus adductis / genibus annixus cum coniuge ſe & liberis ad pedes regis ſuppliciter abiecit: veniāq; diutinę rebellationis precatus: obſidibuſq; ex parte datis, ex parte promiſſis: auitæ paternæq; procurationis ſummam beneficii loco

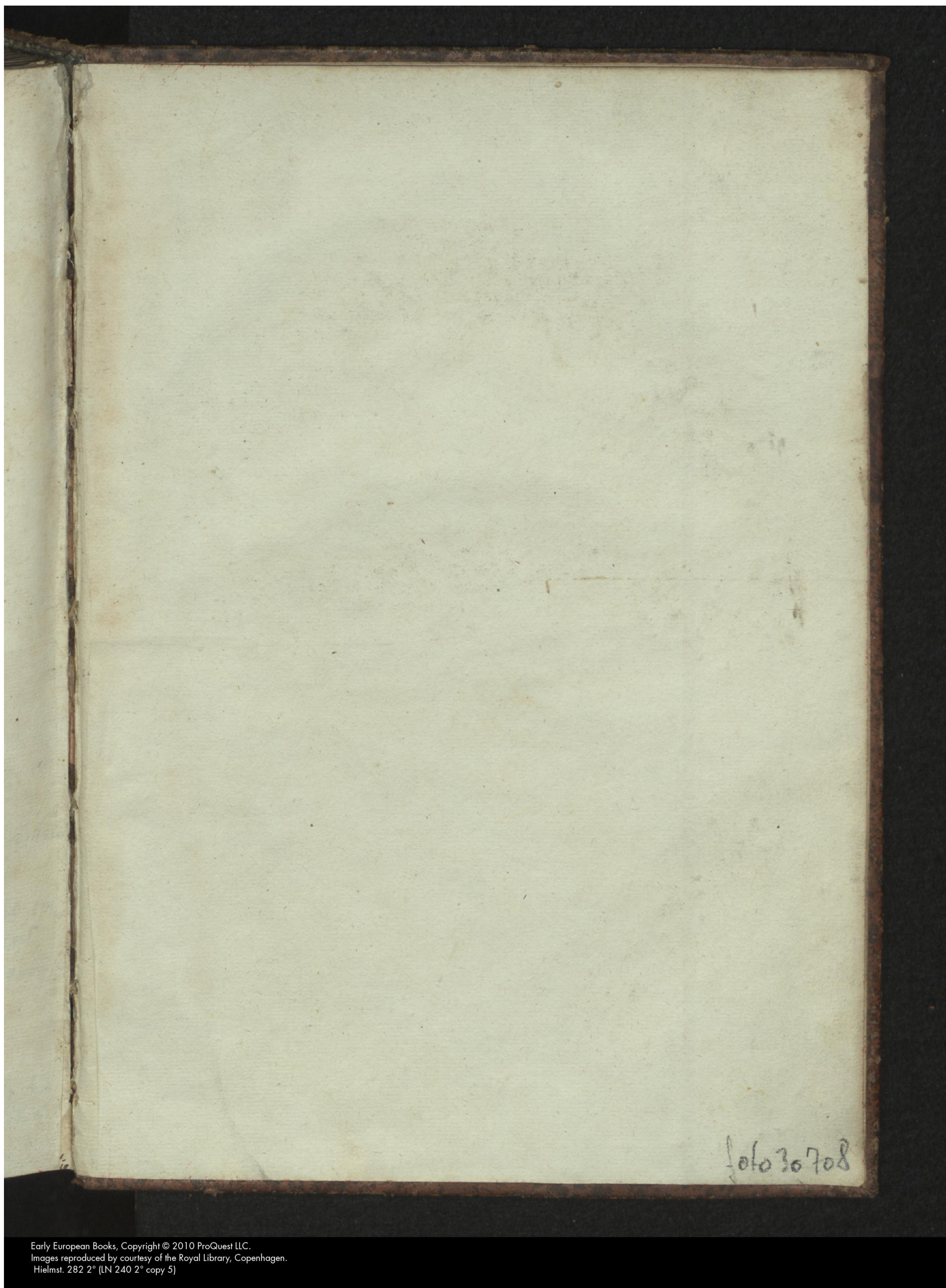
Cōditiones Bogiſzlauo datę.

Sclauorū deditio. xxiiii.

suscipere nõ erubuit. qđ patrimonii erat: alienæ largitionis indulgẽtia possessurus Rex principis huc necessitati miseratione pmotus: satis iã grauis eũ sibi pœnas dedisse existimauit / regnũq; ei⁹ in munere q̃ in vsu suo cõstituere maluit: ac demũ humi iacẽtẽ erexit. Nec minus regẽ maternæ erga Bogiszlaui filios necessitudinis respectus tangebat. Ita Sclauicarũ rerũ dominiũ assiduis Waldemari laborib⁹ negatũ paruulo Kanuti negocio contributum est. felici eius militia paternã supergrediente fortunam. Eodem temporis momẽto ingenti nubium volumine colliso per summam vtriusq; gentis exanimationem fracta crepuere tonitrua. Quo euẽtu Sclauici regni interitum portendi a coniecturarum sagacibus existimatum est. Bogiszlaui quoq; animus constantię pignoribus refectus accepti beneficii memoriam ad vltimũ vsq; vitæ tempus inuiolabili fide exhibuit. Adeo vt cum supremo morbo correptus in lectulo laberetur: adhibitos amicos iureiurãdo obstringeret eos coniugẽ suam ac liberos ad regem perducturos: eũq; diuidendi inter pupillos regni auctorem habituros / & quod is statuisset perinde ac testamẽto cautum custodituros: nihil se de Danorum fide hęsitare testatus: quorum egregia toties experimẽta susceperit: Succurrebat enim illustri viro quãtos fructus Rugianis constantis erga Danos amicitiæ custodia peperisset.

Tonitrua portẽtosa.

Hactenus Saxo Grammaticus Sialendeñ. vir disertissimus. Quę accurata diligentia impressit in inclyta Parrhisiorum academia Iodocus Badius Ascensius Idibus Martiis. MDXIIII. Supputatione Romana.


foto30708

